CHIRIL TRICOLICI

nebunul din brent

EDITURA DIAMANT

ISBN 973 – 9094 – 06 – 6

Preţ 270 lei

Romanul NEBUNUL DIN BRENT este povestea vieţii aviatorului american cunoscut sub numele de „Pilotul de la Hiroşima", a dramei sale şi, în paralel, povestea adevărată – bazată pe o amplă şi riguroasă documentare – a celor două bombe atomice americane. Personaje reale ca ROOSEVELT, ALBERT EINSTEIN, OTO HAHN, LEON SZILARD etc. dau senzaţie de istorie vie, o istorie care a marcat atît de profund secolul nostru, şi a cărei consecinţe nu sînt nici astăzi deloc de neglijat.

In memoriam

mamei mele, Ana,
căreia îi datorez totul.

La 30 de ani
de la apariția
primei ediții

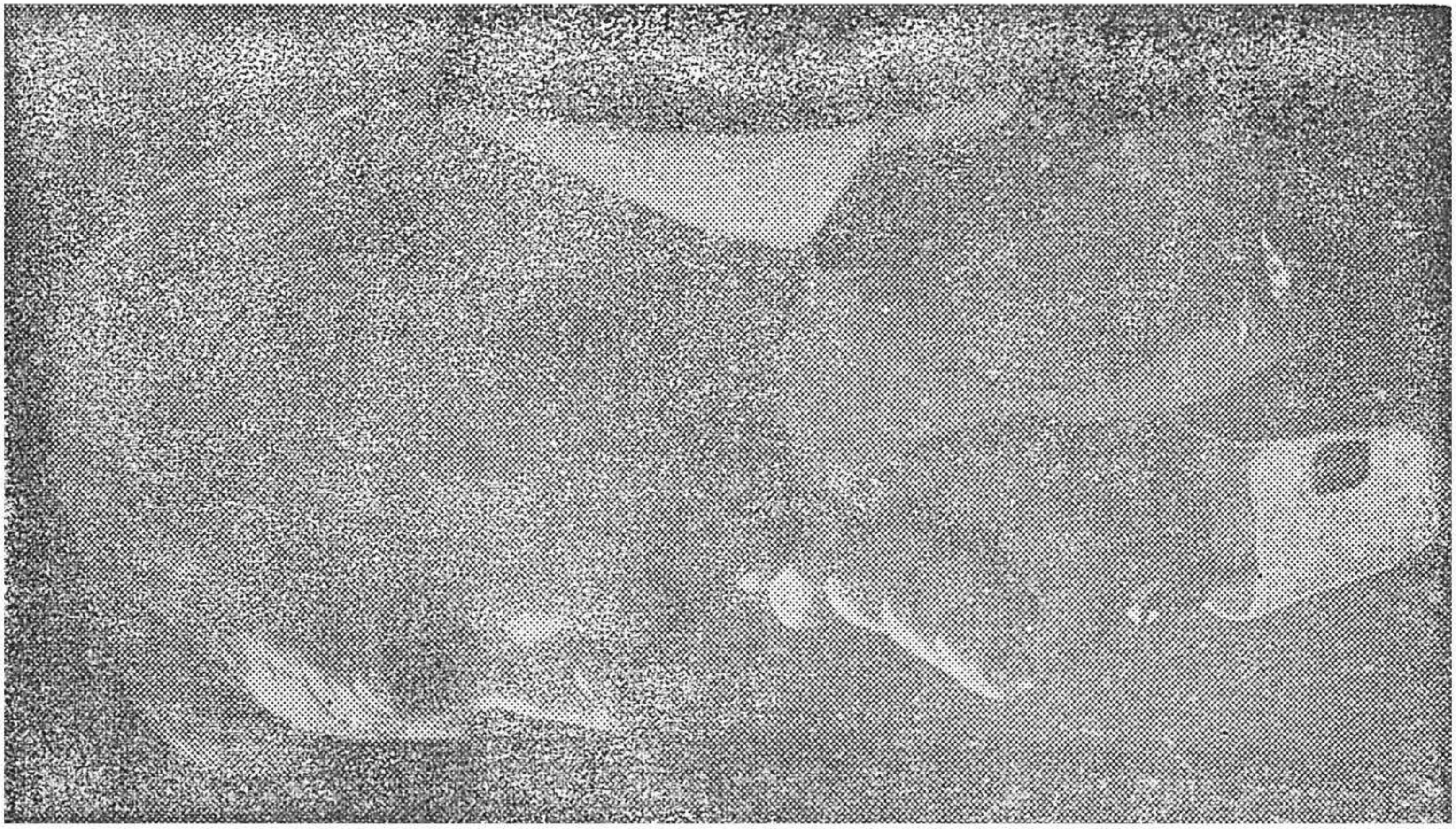

CHIRIL TRICOLICI

NEBUNUL DIN BRENT

Roman

EDIȚIA A II-A

EDITURA DIAMANT

Coperta de PUIU MANU

ISBN 973-9094-06-6

I FAPT DIVERS

Cernea mărunt şi des ploaie rece, ca într-o agonie de toamnă. Miriadele de stropi, cît vîrful de ac, învăluiau totul într-un fel de ceaţă şi numai fascicolele de lumină ale felinarelor şi reclamelor multicolore, adevărată constelaţie pe această Jefferson Avenue, arătau ochiului mişcarea, plutirea în aer. Asfaltul ud făcea să fîşîie cauciucurile automobilelor al căror conducători goneau, în ţăcănitul metronom al ştergătoarelor de parbriz, parcă spre mari şi indescifrabile depărtări.

Ca şi cum ar fi sfidat perpetua criză de timp a semenilor săi, unul singur înainta fără grabă, lăsînd motorul la ralenti. În stînga licăreau, alungîndu-se în ceaţa ploii, luminile roşii ale maşinilor, care-l depăşeau; în dreapta defilau, feerice, vitrinele. Nu le vedea. Privea drept înainte, absent. S-ar fi zis că se plimba pur şi simplu pe ploaie, adăpostit în maşină.

Deconectă aparatul de radio a cărui muzică i se păru că-l împiedica să se concentreze. După vreo două sute de metri observă bucuros că în dreptul masivului hotel „Crowley House" erau cîteva locuri de parcare. Îi fusese teamă că nu va găsi nici unul, iar aceasta i-ar fi încurcat socotelile.

Coborî din maşină cu gîndul să-şi continue drumul pe jos, cînd se auzi strigat de o voce care i se păru cunoscută

— Hello, Gill!

Întoarse capul încet şi, zărind-o pe Martha, ridică alene mîna în semn de salut, străduindu-se în acelaşi timp să schiţeze un zîmbet.

— Gill! insistă ea şi adăugă, pe un ton de reproş, apropiindu-se: Nu prea pari bucuros că mă vezi!

Martha Lasdale se simţea de-a dreptul intrigată de atitudinea lui Gill. Nu era obişnuită ca un bărbat să-i arate atîta indiferenţă. Făcuse parte din buchetul celor „five girls" are oraşului, iar acum, cu toţi cei treizeci de ani împliniţi, ar fi putut încă să concureze cu destule şanse pentru acest titlu mult rîvnit. Era nu numai soţia avocatului Stuart Lasdale, procuristul lui „Texaco Oil Company", unul dintre membrii marcanţi ai organizaţiei din Dallas a Partidului Democrat şi preşedinte al „Outing Golf Club"-ului, dar şi singura moştenitoare a lui „Baggot's Insect Destroyer Produces".

Gill mormăi o scuză, încurcîndu-se.

— Cum... să nu mă recunoşti? Pe mine! Sper că n-ai de gînd să mă ţii afară! Nu mă conduci înăuntru? Trebuie să vină şi Bertina Woodward. O să-i facă plăcere să te vadă — insistă Martha Lasdale şi păşi spre intrarea hotelului. Neavînd încotro, Gill trebui s-o urmeze.

— Ştii... nu pot sta prea mult — spuse el uitîndu-se la ceas, în timp ce traversau holul de la „Crowley House", cu o boltă ca de catedrală, îndreptîndu-se spre bar.

Ocupată să răspundă celor care o salutau, tînăra femeie reluă de-abia cînd se aşezară:

— Afaceri sau... — şi întorcîndu-se spre barman, comandă: Eu un martini. Tu, Gill? Stuart spune că-i singurul loc unde se poate bea un bourbon original...

— Prefer un scotch... Şi ceru să fie servit.

— Oo, cum am uitat?! Lasă că-l vezi cînd pleci... Cadillac-ul meu... Ai să ştii imediat că-i al meu... Verde. Mi l-a trimis tata săptămîna trecută de la Chicago. Ştii, scaunul din faţă se rabatează apăsînd doar un buton.

Gill plescăi din limbă în semn de admiraţie.

— Da, doar un buton. Şi geamurile tot aşa se lasă. O sută optzeci la bord!

— A, il ştiu. L-am văzut într-un „Newsweek".

— Stuart spune că n-a apărut încă nici măcar în reviste. Da, n-a apărut. Îţi dai seama, crapă toţi de necaz. Wynette m-a felicitat de două ori într-o singură zi. Zicea că a uitat că-mi mai telefonase o dată. Stuart spune că a făcut-o special ca să arate că într-adevăr se bucură. Da, special. Şi Bertina... Ştii, m-a întrebat de cîteva ori de tine. Îi placi... Ascultă ce-ţi spun eu: îi placi. Da, sînt toate invidioase din cauza Cadillac-ului meu. Dariene, cum m-a văzut, m-a şi informat: „Nu mai plecăm la Long Beach, Allan a luat bilete pentru Milano, în Europa". Parcă eu nu ştiam că Milano e în Europa! A apărut şi în „Dallas News": „Doamna Dariene şi domnul Gilbert Mason se vor îmbarca în curînd pentru Europa unde urmează a-şi petrece vacanţa". Stuart spune că Milano nu-i pe ţărmul oceanului, ca Long Beach. Sigur că nu-i. Fă-i puţină curte Bertinei — e moartă după tine. Aşa-i Bertina... Drew... Stuart spune că ştie, dar tace din gură. Bertina i-a adus optsprezece magazine. Sigur că da. Gill, Bertina vorbeşte despre tine ca despre un mare erou, un victory boy. Da, chiar eşti un...

Faţa congestionată a lui Gill o făcu să amuţească. Involuntar se trase puţin înapoi, articulînd un „Ooo!" în care era mai mult teamă decît surpriză. Îl văzu închizînd ochii ca sub impulsul unei dureri, în timp ce maxilarele încleştate i se conturau proeminent sub piele.

Gill îşi smulse aproape mantaua de ploaie de pe scaunul alăturat şi,

fără să mai spună un cuvînt, se repezi în hol, stinse în drum țigara, strivind-o de tunica galonată a unui negru care i se ivi în cale și ieși în stradă.

După un timp, se trezi cu capul vîrît între umerii strînși, pătruns de umezeală pînă la oase. De-abia atunci își dădu seama că purta mantaua de ploaie aproape tîrîș pe braț. O îmbrăcă peste hainele ude. Căută să se reîntoarcă în centru. Cînd ajunse în Jefferson Avenue, nu departe de „Crowley House", intră într-un mic local, situat peste drum de un magazin nu prea mare de galanterie bărbătească. Deasupra ușii, contururi de neon desenau în jurul numelui „Woodward & Co", într-un joc de culori, cînd o pereche de mănuși, cînd o cravată, cînd o pălărie, pe rînd apoi toate deodată, apoi iar pe rînd. Numai „Woodward & Co" rămînea mereu aprins.

Comandă o cafea și începu să supravegheze magazinul de peste drum, privind din cînd în cînd la ceas. După cîtva timp ieși în stradă, ajunse în fugă la mașina parcată în fața hotelului, porni motorul și, lăsîndu-l la ralenti, se întoarse în grabă în tea-room. La un moment dat, un Buick de tip comercial, pe caroseria căruia litere mari galbene înscriau „Woodward & Co", se opri în fața magazinului. Din mașină coborîră un om mai în vîrstă și un vlăjgan care purta un sac asemănător acelora cu care poștașii ridică corespondența de la cutiile de scrisori ; intrară amîndoi înăuntru.

Gill pîndi în stradă pînă cînd cei doi ieșiră și după ce Buickul se îndepărtă, traversă, postîndu-se lîngă vitrina magazinului. În cele din urmă, becurile din interior fură stinse ; două vînzătoare ieșiră gălăgioase, pierzîndu-se în șuvoiul omenesc al străzii. Constată, așa cum bănuise, că în magazin nu se mai afla decît bărbatul de la casă, a cărui față era luminată de o lampă de birou.

Intră hotărît înăuntru și, închizînd ușa după el, dădu drumul la yale. Neauzind, din cauza zgomotului pe care-l făcuse ușa, țăcănitul broaștei, omul de la casă îl preveni că magazinul este închis, dar Gill se afla acum în fața lui, somîndu-l cu pistolul întins.

— Banii ! Hai, repede, banii !

Casierul înghiți de cîteva ori în sec. Apoi, bîlbîindu-se, de-abia reuși să spună că au fost ridicați cu cîteva minute mai devreme de mașina societății și, nedezlipindu-și privirea îngrozită de țeava pistolului, trase sertarul casei ca pentru a-și confirma spusele. În despărțiturile acestuia nu se mai aflau decît vreo cinci dolari mărunțiș, lăsați special pentru a servi drept rest a doua zi dimineața.

Gill trase o înjurătură și, retrăgîndu-se cu spatele spre ușă, ieși în stradă. În timp ce alerga spre locul de parcare îl auzi pe casier țipînd isteric că fusese atacat... Se urcă în mașină și, demarînd puternic, vîră după colț.

Doi trecători, care săriră în grabă pe trotuar ca să nu fie călcați, indicară polițistului, venit în fugă cu cîțiva curioși după el, direcția în care

dispărusă un Chevrolet bej deschis. Nu trecu mult şi maşinile de patrulare ale poliţiei, comunicînd prin radio între ele, îşi schimbară direcţiile iniţiale, gonind acum în urletul sirenelor spre sud-estul oraşului.

După ce coti pe cîteva străzi mai liniştite, supraveghind tot timpul prin oglinda retrovizoare dacă nu era urmărit, Gill încetini de tot viteza, redusă încă de mai înainte, şi intră cu aripa dreaptă în stîlpul unui felinar.

Din cauza şocului, becul acestuia se stinse. Înjură cu ciudă, căci maşina rămăsese în întuneric. Stătu cîtva timp pe loc, întorcînd mereu capul spre geamul din spate, apoi, pierzîndu-şi răbdarea şi observînd la colţul străzii firma luminoasă a unei farmacii, coborî, luînd-o la fugă într-acolo.

Găsi numărul celui mai apropiat post de poliţie trecut pe tabelul înrămat lîngă aparatul telefonic şi, cînd i se răspunse, informă pe ofiţerul de poliţie că un individ, conducînd ca un nebun, a intrat cu maşina într-un stîlp pe Hudson Street.

— Chevrolet bej deschis? auzi formulîndu-se întrebarea la celălalt capăt al firului.

Confirmă, agăţă receptorul în furcă şi se întoarse grăbit la maşină, instalîndu-se la volan.

Nu trecu mult şi lumina proiectorului unei maşini a poliţiei ţîşni prin ploaie de după colţ, măturînd strada. Aproape în acelaşi timp, din spate, se auzi o sirenă. Frînînd puternic, cele două maşini încadrară Chevroletul în cazele orbitoare ale farurilor şi proiectoarelor lor.

— Afară! Cu mîinile sus, altfel te găurim în maşină! tună o voce din cornetul acustic.

Gill rămase nemişcat, cu fruntea rezemată de volan.

— Tom, ţine-l în bătaie! Să văd, poate vrea reverenţe — spuse unul dintre poliţişti.

— O fi strîns volanul la piept — presupuse un altul, dar fu repede pus la punct:

— Nu vezi că a intrat cu dreapta?

— Da, e ameţit de şocul loviturii — constată, deschizînd uşa Chevroletului, poliţistul care coborîse din prima maşină.

Gill mişcă încet capul, ca şi cum s-ar fi trezit, deschise ochii, dar îi închise repede la loc, orbit de lumina proiectoarelor.

— Scoate-l afară! ordonă un ofiţer.

Gill coborî cu mîinile întinse înainte, aşa cum i se ordonase, şi în acelaşi timp simţi că cineva îl îmbrăţişează fulgerător pe la spate, pipăindu-l în grabă. Din buzunarul din dreapta al balonzaidului i se scoase pistolul.

— Avea trăgaciul la el — raportă Moley, întinzînd pistolul superiorului său.

Acesta îl luă, încercă să-l descarce, dar spre mirarea sa, ghearа extractoare nu azvîrli nimic afară. Încărcătorul se dovedi şi el gol.

— Nu-i de prin părţile noastre — observă ofiţerul. Băgînd pistolul în buzunar, i se adresă lui Gill. Ce dracu', băiete, ieşi la treabă fără boabe în trăgaci? Moley, l-ai căutat bine? Şi nemaiaşteptînd răspuns, deoarece văzuse cum îl percheziţionase Moley, îi ceru lui Gill să-şi declare identitatea.

— Gill Teserly.

— Am vrut... Mi s-a... Nu v-am recunoscut decît acum. Mă iertaţi, coborîţi mîinile, domnule Teserly. Un concurs de împrejurări... Maşina dumneavoastră corespunde semnalmentelor ce ne-au fost furnizate în legătură cu un atac armat asupra...

— Da, eu am fost — dădu Gill afirmativ din cap. Ar fi inutil să neg. La confruntare oricum se va stabili...

— ...asupra casierului unuia din magazinele lui „Woodward & Co" — continuă ofiţerul, parcă pentru a preîntîmpina o nouă eroare. Se şi vedea comentat sub un titlu gras în ziare: „Prostia poliţiei n-are margini", cu descrierea amănunţită, presărată de ironii usturătoare, a gafei sale. Îi venea aproape să-i mulţumească lui Teserly pentru că el şi nu un altul săvîrşise atacul.

— Da, în Jefferson Avenue — precizâ Gill.

— Domnule Teserly, ştiţi probabil că tot ce aţi declarat poate fi folosit împotriv dumneavoastră! adoptă ofiţerul un ton ceva mai autoritar, dar nu lipsit de inflexiunile politeţei.

— Împrejurările nu-mi oferă altă soluţie — desfăcu Gill mîinile şi continuă, vrînd să fie ironic: Ar fi ridicol să tăgăduiesc un fapt de netăgăduit... Dar vocea sa se sparse în accente de durere şi izbucni în hohote de plîns.

PARTEA ÎNTÎI

CAPITOLUL I

1

Înconjurat de un grup de fermieri ce se înşiraseră dezlînat pe întreaga lăţime a singurei străzi din Cranston Fals, Tom Teserly comenta cu aprindere elocinţa pastorului Gompers, care în duminica aceea le vorbise cu atîta

har despre „năzuința binefacerii". Iar atunci cînd încheie cu convingere că desigur nu există în tot Texasul, și dacă nu există în Texas, nu există nici în întreaga Americă un pastor care să predice mai bine, tovarășii săi de drum își exprimară zgomotos aprobarea.

De fapt, neamul Teserly nu era origianr din Texas. Dar bătrînul John Teserly venise la Cranston Falls cînd aici nu se aflau decît două case : a lui Sam Jacobs — un tip ursuz, cu care avusese destul de furcă, dar care în cele din urmă devenise și el pleavă albă, cărîndu-se în altă parte, dracul să-l ia — și a lui Samuel Gompers, tatăl pastorului Arnold Gompers.

Tom nu ținea minte acele vremuri. Pe atunci de-abia învăța să umble, ajutat de fratele său Philip, mai mare cu vreo doi ani. Știa însă că veniseră într-un furgon, prin stepa cu cactuși uriași a Arizonei. Și mai știa și alte lucruri despre care lui John Teserly nu-i plăcea să vorbească. Doar cînd băieții deveniseră mai mari și începuseră să-și facă un rost în viață, le spusese că de fapt mama lor, Rosetta, nu murise o dată cu vitele, de aceeași boală, cum se știa la Cranston Falls.

Era o femeie tare frumușică, a treia luată cu cununie, dar mai ales aprigă la muncă. Nu ca celelalte două, care nici treaba toată la vite n-o dovedeau atunci cînd el se încurca la cărți. Îi făcuse doi copii. Toate erau bune...

Într-o zi însă, o prinsese, în timp ce bălegarul zăcea necurățat în grajd, zgîindu-se la un fermier venit cu doi cowboy indieni tocmai din Middle-West să cumpere un taur. O zvîntase în bătaie ca pentru ținere de minte, dar ea găsise cu cale să fugă cu fermierul, care lăsase taurul dracului, căci vînzătorul, moș Philbrooke, pișicher nu glumă, nu voia să lase din preț. Le-au luat urma — vecinii îi săriseră în ajutor : se știa că fermierul venise cu bani peșin — și au tras o goană să crape caii, nu alta. Nu i-au mai putut ajunge. „Ehei, Rosetta călărea mai bine decît toți bărbații din Arizona !".

Asta-n-ar fi fost însă cea mai mare nenorocire — deși toți făceau haz, spunînd că fermierul din Middle-West a preferat taurului o iapă de prăsilă și unde mai pui că a luat-o și pe gratis — dacă în mai puțin de o lună n-ar fi început să-i moară vitele ca secerate. Blestemate de vite, parcă intrase dracul în ele ! S-a nimerit tocmai atunci să-i sosească cumpărători de la abatoarele din Kansas City ! Au aflat că a dat moartea-n vite și nu le-au mai luat. S-au dus la moș Philbrooke și el le-a vîndut vite cîte au vrut, la un preț bun. Cu banii la chimir, veni peste vreo două zile la Teserly și-i spuse :

— Uite, băiete, te scot eu din belea : cumpăr vitele care ți-au mai rămas. Cîntăresc opt sute, ți le plătesc bine la două sute. Am eu un leac : l-am învățat în New Mexico. Dracu' să știe dacă s-o potrivi ! Eu risc. Tu știi că mie îmi place să risc ? Da-mi vinzi odată cu ele și grajdurile, și

țarcurile, și silozul. Nu le pot băga în grajdurile mele sănătoase. Și apoi, vreau să cumpăr vite în locul ălora vîndute...

Noaptea îi mai murise lui Teserly o vacă, așa că nu stătu mult la tocmeală cu moș Philbrooke și-i vîndu casa odată cu vitele, și grajdurile cu țarcul, și silozul. Ce era să mai facă cu casa? Doar nu era să rămînă acolo, să ajungă din fermier cowboy?

„Cum, un Teserly ai cărui strămoși se trag din pilgrim fathers ai Plymouth[1], onoarea și nobilimea Statelor Unite, al cărui tată a purtat drapelul Armatei Confederaților, apărînd la Gettysburg demnitatea Sudului, să devină pleavă albă? Asta niciodată!

Din gospodăria odată înstărită, aproape înfloritoare, păstră numai furgonul cu doi cai, lucruri de îmbrăcăminte pentru el și cei doi băieți, o cățea mare neagră pe care de altfel o și chema Nigger[2] și rochiile nerecunoscătoarei sale soții. O luă spre est, prin prerie, spre Texas, unde auzise că oamenii erau mai săraci, iar pămînt berechet. Socotea că din banii ce-i obținuse să-și poată înjgheba o fermă care să-i permită să nu muncească la alții.

Cel mai mult i-a plăcut la Cranston Falls. S-a apucat să cultive bumbac și nu s-a mai însurat niciodată. Dar rochiile ultimei sale soții le păstrase într-o ladă mică, niciodată descuiată, despre care mult timp băieții crezuseră că „acolo tata păstrează o comoară". Și mai păstra bătrînul John Teserly ceva: două roți șubrezite, legate cu sîrmă, cu spițe lipsă, de la furgonul cu care plecase din Arizona. Una stătea prinsă deasupra ușii pe fațada casei lui Tom Teserly, cealaltă atîrna sub firma drugstore[3]-ului lui Philip Teserly — semne ale distinsei lor origini de americani sadea, descendenți din pilgrim fathers of Plymouth. Căci John Teserly susținea, chiar și în fața fiilor, că roțile aparțin furgonului strămoșilor săi. Că spre autenticitate le smulsese cîteva spițe, asta-i altceva.

Ajuns în fața casei, care nu se deosebea prea mult de celelalte aliniate cu ea, Tom Teserly se opri spre a-și lua rămas bun. Era înalt, bine făcut, trecut de patruzeci de ani, cu fața aspră, cutată cam de timpuriu și se legăna așa cum se leagănă cei din Texas cînd merg. După ce le strînse mîna la toți, îi făcu semn fratelui său, care venea dintr-un alt grup, mai în urmă pentru a nu înghiți praful stîrnit de cizmele cu toc înalt ale celor din f...

Cu toate că nu se pricepea să vorbească atît de frumos ca Tom și mai ales să se impună întotdeauna atenției generale ca acesta, Philip se

---

1 Primii coloniști englezi din America.

2 Termen peiorativ pentru negri.

3 Magazin tipic american unde se vînd mărunțișuri, produse farmaceutice, răcoritoare etc.

bucura de o autoritate mai mare. Căci în afară de faptul că ţinea un drugstore, mai dădea şi fermierilor bani cu dobîndă. Îi răspunse lui Tom, apoi îl strigă că, dacă voia, putea să treacă pe la Sam unde probabil avea să se încingă un pocher.

Gill se juca în faţa casei cînd îl văzu pe tatăl său venind într-un grup.

— Mom, mom, vine tata! năvăli el în casă.

Puţintică la trup — probabil i s-ar fi potrivit rochiile din lada bătrînului Teserly — cu părul blond roşcat şi ondulat, pistruiată uşor pe faţă, Mary Teserly nu era o femeie frumoasă. Toată fiinţa ei respira însă atîta gingăşie feminină, încît fără să vrei te gîndeai la o floare. Avea ochii de un verde deschis, blînzi şi în acelaşi timp visători. Era mai mult tăcută, ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu supere pe cineva vorbind.

Gill era favoritul ei. Poate pentru că era cel mai mic sau mai degrabă pentru că semăna mai mult decît ceilalţi cu ea. Avea părul ei, ca aurul cu multe carate, şi mai ales ochii erau întregi ai ei. Se ferea să-i arate o dragoste mai deosebită decît purta celorlalţi doi, Joseph şi Margaret, de care era mulţumită. Îi trecea doar din cînd în cînd mîna prin păr, dar, ca străbătut de un fluid magnetic, Gill simţea cîtă dragoste era în această atingere.

Cu şapte ani în urmă, cînd se discutase ce nume să-i pună, Tom insistase să i-l dea pe cel al tatălui său, însă Mary ţinuse morţiş ca noul-născut să fie botezat Gill, aşa cum îl chemase pe bunicul ei, un irlandez roşcovan, care o crescuse. În cele din urmă căzuseră de acord să-i dea primul nume John, iar al doilea Virgil. Ea îl alintase însă „Gill" şi aşa rămăsese.

Îl trimise să-l cheme pe fratele său la masă şi apoi să se spele pe mîini.

Cînd Tom apăru în prag, erau, aşa cum îi plăcea lui să fie duminica, adunaţi cu toţii în sufragerie, iar soţia să spună: „A venit tata, puteţi să vă aşezaţi la masă". După ce Mary îşi îndeplini îndatorirea, fiecare îşi ocupă locul său: Tom în capul mesei, în dreapta Mary, în stînga fiul cel mare, Joseph, căruia i se spunea scurt Jo, Margaret lîngă maică-sa, ca s-o ajute la servit şi, în sfîrşit, Gill. Tom se ridică, îşi făcu semnul crucii şi începu să spună rugăciunea, o compoziţie a bătrînului John Teserly, reactualizată însă şi adaptată la condiţiile familiei lor.

— Îţi mulţumesc, Doamne Dumnezeule, pentru tot ce ne-ai dat. Roagă-te, Doamne, dă-ne nouă sănătate, mie, lui Mary, lui Jo, lui Margaret şi lui Gill, precum şi rudelor noastre. Dă-ne, Doamne, fericire şi împăcare, iartă greşelile noastre făcute şi nefăcute, gîndite şi negîndite. Pogoară îngerii tăi păzitori ca să ne apere şi să ne păzească de tot ce-i rău şi viclean, precum şi de pink vorm sau boolweevie[1]. Îţi mulţumim ţie, Doamne, pentru tot ce ne-ai dat. Pentru tot şi pentru toate. Slavă ţie, Doamne, slavă ţie!

[1] Două insecte dăunătoare care pe vremea aceea distrugeau plantaţiile de bumbac.

Știind că nici se termină rugăciunea, Jo înșfăcă lingura și se repezi cu ea în ciorba de fasole roșie, care îi gîdila plăcut nările. O lăsă însă în farfurie, căci tatăl său continuă rugăciunea cu o frază inedită, la care se gîndise toată săptămîna cum să sune mai frumos și totodată mai impresionant pentru Cel de Sus. Ziarele anunțau timpuri grele, înfățișînd o femeie osoasă, îmbrăcată în giulgiu, cu o coasă în mînă, pe care scria „Criza", iar sindicaliștii băgau lumea în speriețî; așa că:

— Ajută-ne, Doamne Dumnezeul nostru, ajută-ne! Căci în tine ne stă toată nădejdea și speranța.

Poftă bună la toți! încheie Tom ceremonialul, așezîndu-se. Dar imediat adăugă: Și ție, Jo, poftă bună!

— Mhi, mulțumesc, tată — răspunse acesta cu gura plină, făcîndu-se că nu înțelege.

Un timp liniștea nu fu tulburată decît de cele cinci linguri și de sorbiturile lui Jo.

Semăna leit cu tatăl său. Era înalt aproape cît acesta și tot atît de greu — mai puțin masiv, dar dolofan. Avea o față rotundă, cu buze cărnoase și roșii ca de fată. Ochii de un albastru spălăcit, inexpresivi, căpătau adesea sclipiri de șiretenie, poate chiar de inteligență. Părul său castaniu-închis era tăiat scurt, în genul boxerilor Nu se știe dacă din cauza aceasta i se spunea „categoria grea" sau se tundea așa ca să i se spună. În orice caz, îi plăcea să pară sportiv, cu toate că era prea comod ca să fie într-adevăr.

Vorbea repede, turnînd de cele mai multe ori minciuni. Le inventa cu atîta iscusință, le prezenta cu atîta vervă, cu atîta pasiune, încît toți îl credeau și chiar el se întreba de multe ori dacă ceea ce spunea n-ar putea fi totuși adevărat.

Părăsise școala cînd mai avea doi ani ca s-o termine. „America e o țară de businessmeni! La dracu' cu atîtea bazaconii care nici măcar nu-ți arată cum se poate cîștiga un ban!". Lui taică-său îi spusese că nu mai poate, că-i vine nebunie cînd trebuie să învețe o mulțime de lucruri nefolositoare, că vrea să rămînă acasă, să se facă fermier, cu toate că știa că fermier n-avea să devină niciodată. Nu era o îndeletnicire pentru el. Năzuia spre ceva care să-i aducă zi de zi bani. Azi trei dolari, mîine cinci; poimîine poate să fie și doi... Dar numai să fie, să-i poată vedea cum se string. Atunci va avea și cămăși scrobite și butoni de aur și haine ca acelea ale lui Roger, care venea ca un henry[1] la școală.

După ce în farfurie nu mai rămăsese nimic, Tom se adresă lui Jo cu un ton puțin dojenitor:

---

[1] Poreclă dată automobilelor produse de uzinele „Ford", după numele întemeietorul acestora, Henry Ford.

— Ai fi putut să aştepţi pînă terminam rugăciunea...

— Am crezut, tată...

Gill nu-l lăsă să termine, intervenind :

— I-a fost teamă că-i mănîncă Nigger ciorba.

— Obraznicule !

— Tu, tot ce nu-ţi convine spui că sînt obrăznicii. Culcat, Nigger !

Nu era o simplă coincidenţă de nume cu căţeaua din Arizona care însoţise furgonul în bejenie, ci chiar un descendent al strămoşilor acesteia. Deci cu o îndepărtată obîrşie. E drept, bătrînul Teserly nu-i păstrase vreun lanţ cu verigi lipsă, legat cu sîrmă, ca semn al nobilei ei origini, dar ciinele moştenise labele groase, pieptul voinic, părul des şi negru al neamului.

Auzind că Gill îi pronunţă numele, Nigger plecase de lîngă Margaret, care tot nu-i dăduse pînă atunci nici o atenţie şi, venind la băiat, îşi pusese botul mare pe genunchii lui, privindu-l ţintă în ochi. Fu bineînţeles dezamăgit auzindu-i ordinul, dar ascultă, căci aşa fusese învăţat.

De fapt, Nigger ştia să facă mult mai multe : să stea multă vreme nemişcat pînă cînd auzea strigîndu-i-se „liber !", să se tîrască pe burtă, să sară obstacole, să-şi menţină echilibrul pe crupa calului, în spatele stăpînului, cînd acesta pleca la un drum mai lung. Dar mai deprinsese Nigger ceva prin care-şi întrecea toţi semenii din acea regiune : la auzul unui simplu „Hop !" se năpustea ca o panteră asupra negrului care îi era arătat.

De la un timp, pe Tom Teserly îl frămînta o problemă căreia nu-i putea găsi rezolvare. Adevărat, pămînt avea destul şi nu din cel mai prost... John Teserly se stabilise doar printre primii în Cranston Falls, iar Philip şi Tom nu stătuseră nici ei cu mîinile în sîn. Pe Philip pămîntul nu-l interesa chiar atît de mult — avea acum o afacere. „Fi-mi-ar capul al dracului !" spunea Tom adesea, văzînd cît de bine îi mergea lui Philip.

Cel mai bun teren era al lui Bill Stevens, învecinat cu al său la hotarul din răsărit — o fîşie destul de lată, dar mai ales întinsă de-a lungul lui Big River. John Teserly se ferise de partea aceea ca dracul de tămîie, căci în fiecare vară rîul se revărsa, inundînd cîmpul pînă departe. Stevens l-a luat însă, hoţomanul, şi încă înainte de război i-a pus pe negri să-l îndiguiască. Apoi a început să-l cultive scoţînd recolte nemaipomenit de mari. A încercat el Tom să-l facă să i-l vîndă oferindu-i preţ bun, dar bătrînul nici n-a vrut să audă.

„Ar trebui să mă sfătuiesc cu Jo !" îşi spuse Tom într-o după-amiază pe cînd încerca să citească o carte. Avea încredere în mintea ascuţită a fiului său mai mare şi, luînd brusc o hotărîre, se dădu jos din hamac, îndreptîndu-se spre scările care duceau la catul de sus al casei.

Jo se afla în camera sa, curăţind puşca de vînătoare. Cînd îl văzu pe tată său, i-o întinse desfăcută, cu ţeava îndreptată spre fereastră.

— Ia te uită cum străluceşte bătrîna Emy !

Tom privi prin cele două țevi, închise arma și, așezîndu-se pe pat, se sprijini cu mîinile în ea.

— Ascultă, Jo — începu el, uitîndu-se pe sub sprîncene la fiul său — cred că ar trebui să te apuci și tu să faci ceva bani.

— Păi nu fac, tată?!

— Lasă băuturile; asta-i o treabă care ar putea să se sfîrșească prost[1].

— Unchiul Philip e bine cu toți...

— Nu, Jo! spuse cu hotărîre Tom.

— Știi doar că pun ban peste ban ca să pot începe ceva!

— Da, dar eu sînt de părere că tu fermier trebuie să rămîi.

„În praf, în soare, cu palmele bătătorite, lîngă împuțiții ăștia de smokes[2] ca oricare fermier, ca oricare țărănoi, cum îmi spuneau și mie la școală — gîndi Jo, dar nu spune nimic, ca să nu-l jignească pe taică-su.

— Fermier cu carte e mare lucru! Ai auzit de ăia din Iowa, care-și trimit copiii la școală iar după asta îi aduc înapoi acasă. Știi, ți-am mai vorbit eu despre pămîntul scorpiei aceleia bătrîne de Stevens... Cum dracu' să facem să punem mîna pe el?

— Și eu m-am gîndit — minți Jo.

— Am auzit zvonindu-se că vor să facă o derivație de la calea noastră ferată spre est, spre Louisiana, și că podul peste Big River l-ar construi pe aici, pe la noi.

— Pod înseamnă și muncitori, iar muncitori înseamnă noi clienți pentru drugstore-ul unchiului Philip. Fain!

— Nu mi-e mie de Philip... Prostule! Calea ferată și podul înseamnă într-adevăr muncitori, dar muncitori înseamnă și case... Căci podul nu se face într-o zi-două. Mulți or să vrea să rămînă aici. Nod de cale ferată, gară, pod... Asta înseamnă că va fi în permanență de lucru. Cum s-ar spune: o nouă localitate, poate chiar un orășel. Iar asta înseamnă, de-abia asta înseamnă că pămîntul va crește în preț — încheie Tom, trîntind cu patul armei în podea, ca pentru a-și sublinia ultimele cuvinte.

Jo scoase un „psss" lung în semn de aprobare și exclamă, lovind cu pumnul în palma stîngă:

— Da, trebuie să facem ceva.

— Asta știu și eu. Da' ce? Ce?

— Da, trebuie să facem ceva — repetă Jo în timp ce mintea îi lucra febril.

— Și încă acuma. Dacă lăsăm timpul să treacă, va fi prea tîrziu! Cînd or începe ăia să lucreze, se deșteaptă toți proștii. Iar Stevens, ține seama, nu-i de loc prost!

---

[1] Referire la legea prohibției care interzicea fabricarea, transportul și desfacerea băuturilor alcoolice.

[2] Denumire peiorativă dată negrilor.

— Înțelegi, tată, e tocmai porțiunea aceea cu treaptă, unde apa cade în cascadă. Nici malul nu-i înalt acolo... Teserly & Teserly" ! Or să crape toți de ciudă, dar nu vor putea face altceva decît să scrîșnească din dinți.

Tom vru să amintească ceva despre capital, despre banii care le-ar fi trebuit ca să pună pe roate o astfel de treabă, dar se gîndi că era mai bine să nu-l trezească pe Jo din exaltarea sa. Poate că mintea lui avea să născocească totuși ceva.

Și nu se înșelă. Într-o zi, în timp ce stătea în hamac, trăgînd din pipă și apreciind cam cîte baloturi avea să scoată în anul acela de pe plantație, iar Gill meștera la niște pinteni vechi, Jo veni la el cu o mină radioasă.

— Tată, cred că am găsit.

Tom vru să sară din hamac — o asemenea veste nu o putea primi culcat — dar fu cît pe aci să se încurce în plasă.

— Dă-i drumul, băiete ! — îl îndemnă el după ce se așeză pe marginea hamacului.

— E vorba să împușcăm doi iepuri dintr-un singur foc.

— Nu-mi prea place mie...

— Ai răbdare — îl întrerupse Jo.

— E suficient unul și bun : Stevens.

Jo făcu ochii mici ; în albăstrimea lor spălăcită apărusc acum licărul viclenici.

— În el vom lovi, dar indirect. Printr-un altul, căruia de mult trebuia să-i umplem gura cu țărînă !

— Vorbește de-a dreptul !...

— Mizăm totul pe o carte, iar cartea sînt negrii.

— Negrii ?

— Da. Mai precis, cartea mizată este teama morbidă a acestor cretini de stafii.

Jo era sigur că tatăl său nu știa ce înseamnă „morbid"... „Să vadă că nu mi-am pierdut, așa cum spune el, degeaba timpul la școală !".

— Stafii ? se miră din nou Tom.

— Ai auzit bine — stafii. Capul tuturor răutăților de „Dincolo de drumul de fier" este, știi bine, Theatis Krimes. Îi tot stîrnește pe negri să ne ceară mai mulți bani... De fapt, și ei îl recunosc ca pe un fel de șef. Krimes este însă impulsiv, aprig la mînie. Nu vezi, nu vrea să lucreze decît la Stevens, care-l lasă în pace. Știe zgripțuroiul că Theatis muncește și așa cît șapte. Are niște umeri de Hercule.

— Lasă-l dracului pe Hercule ăsta ! interveni Tom nerăbdător.

— Ei bine, trebuie să-l provocăm pe Krimes în așa fel încît să-și iasă din fire, să ne jignească cu ceva, să ne jignească de moarte. Ridicăm atunci toți fermierii și pornim „Dincolo de drumul de fier". Negrul o să-și dea seama că venim să ne răfuim cu el. Știe bestia că ne stă la toți în gît și o să fugă, luînd-o bineînțeles spre rîu, unde fug toți negrii ca să se salveze trecînd apa înot. Eu, pentru orice eventualitate, o să-i barez, ca din întîmplare, drumul spre sud. Să nu ne strice planurile, puturosul! El e mai iute de picior ca voi, dar tu cînd vezi că a trecut de plantația noastră și a intrat în cea a lui Stevens, îi dai drumul lui Nigger. De cîine nu va scăpa, iar fermierii n-o să se poată abține. De un singur lucru trebuie să ai grijă: să-i oprești să tragă în el cît timp va fugi pe plantația noastră. „Să-l prindem viu! Să-l prindem viu!" le vei spune. Cînd va intra pe plantația lui Stevens, pot să și tragă.

— De Krimos să zicem că scăpăm, dar ce facem cu Stevens? Lua-l-ar dracu! Nouă asta...

— Aici e aici! îl întrerupse Jo pe taică-său, gîndind: „E greu de cap, n-a înțeles încă". La vreo trei zile după moartea lui Theatis, prin plantația lui Stevens va începe să umble o stafie.

— Stafia o să fiu eu! exclamă deodată Gill, care reușise în sfîrșit să obțină ca steluța zimțată de la unul din pinteni să se învîrtească liber.

— Întîi să crești! îl puse la punct Tom, fără să-și dezlipească privirile încordate de pe buzele cărnoase ale lui Jo, ca și cum l-ar fi înțeles mai bine urmărindu-le mișcarea.

Gill mai vru să spună ceva, dar Jo își continuă ideea:

— Negrii se scaldă seara tîrziu în rîu și nu se poate să n-o observe. Iar aceasta înseamnă sfîrșitul scorpiei de Stevens. N-o să mai calce unul pe plantația lui Stevens, chiar dacă i-ar da fiecărui cîte un henry! Să vedem atunci cu cine o să-și mai culeagă recolta!...

— Strașnic! Adu un păhăruț, Jo!

Tom își reaprinse pipa din care uitase să mai tragă, în timp ce cu ochii minții îl și vedea pe Theatis Krimes gonind printre tufele de bumbac. Apoi în locul acestuia îi apăru slăbănogul de Stevens, cu mutra lui zbîrcită și colțuroasă, ducîndu-se el însuși „Dincolo de drumul de fier" ca să-i roage pe negri să-i culeagă bumbacul.

Ceea ce nu reușea să vadă însă era cum îl vor putea scoate pe Krimes din sărite. Îl știa mîndru, dar politicos și numai o dată, cînd Stevens vrusese să-l lovească, îi prinsese pumnul în laba sa mare. Stevens nu avusese încotro și se lăsase păăgubaș. Prin Cranston Falls aproape că nu se arăta. „Va trebui s-o descos puțintel pe Maxine despre felul de viață al lui Theatis" — hotărî Tom cînd Jo intră, aducînd două pahare și o sticlă de whisky, cu etichetă falsă de „Old Forester", „sută în sută canadian".

2

Cînd intrai în Cranston Falls nu vedeai decît o stradă lungă, plină de praf, cu case ce se înşiruiau de o parte şi de alta, mai mult sau mai puţin aliniate, obişnuitele case ale fermierilor din Texas, cu parter, un etaj şi verandă. Mai impunătoare erau cea cu firma de drugstore a lui Philip şi biserica.

Spre sud, strada se transforma de la ultima casă, cea a lui Hugues, într-un drum ce se deschidea privirii nemărginita întindere a preriei. Şi numai hăt, departe, cerul îşi dădea mîna cu pămîntul. După aproape o milă, cînd drumul tăia calea ferată spre stînga, de după paravanul unor arbuşti apărea colonia negrilor, ascunsă parcă special de ochii celor din Cranston Falls. Căsuţe mici din bîrne de lemn încheiate la colţuri, se îngrămădeau în neorînduială, ca şi cum cineva le-ar fi vărsat acolo dintr-un cornet uriaş.

In după-amiaza aceea, ca în toate zilele de altfel, afară de duminică, colonia părea locuită doar de către copii. Se jucau, aproape goi, în grupuri gălăgioase. La umbra caselor, păsări scurmau prin gunoaie, în timp ce cîinii stăteau tolăniţi, răsuflînd greu, cu limba scoasă, copleşiţi de zăduful care se înteţise. Din cînd în cînd, pe uşile caselor larg deschise, ieşea cîte o bătrînă osoasă după vreo treabă şi repede căuta să se întoarcă.

Pe treptele de lemn ale unei case, un copil părea stingher. Purta nişte pantaloni albi, care se vedea că-i rămăseseră mici; încolo, semăna cu toţi ceilalţi copii — părul creţ şi scurt, pielea neagră ca abanosul în contrast cu albul ochilor şi mai ales al dinţişorilor. Frămînta de zor o bucată de lut galben, cînd o auzi pe maică-sa chiar lîngă el:

— Jeff, ai mîncat?

— Nu, mamă, am uitat.

— Eu l-am chemat, Maxine, să ia ceva — zise ieşind din casă o bătrînă încovoiată, cu părul nefiresc de alb. Mi-a spus „îndată", dar n-a mai venit. Iar eu am uitat de el, strînge-mă, Doamne!

— Uite, Jeff, ce ţi-a adus mama! Şi Maxine scoase dintr-o hîrtie soioasă un abecedar cam jerpelit. Vezi, din cartea asta ai să înveţi să citeşti şi să ţii socoteli, cum ştie numai Theatis şi puţin Goos.

Jeff se uita cînd la abecedar, cînd la maică-sa cu nişte ochi mari, căutînd parcă să descifreze tîlcul cuvintelor pe care le auzea.

— Mi l-a dat doamna Teserly, căci domnişorul Gill nu mai are nevoie de el. Îşi scrie de mult singur numele. Şi tu trebuie să scrii singur „Jeffry Perkins". Domnişorul Gill citeşte acum cărţi mai groase, apoi spune pastorului ce a învăţat din ele. Şi tu trebuie să citeşti. Vorbesc chiar azi cu Theatis. Îl rog să te ajute — încheie ea cu hotărîre.

După ce dădu să mănînce soţului venit de la cîmp, Maxine Perkins o porni spre casa lui Theatis Krimes. Îl găsi stînd de vorbă cu cîţiva vecini

pe trunchiul unui copac adus de unul dintre aceştia pentru a înlocui temelia casei. Se aşezã tăcută la un capăt, aşteptînd ca Theatis să termine.

3

A doua zi, nefiind prea mult de lucru, şi plătindu-i cu ora, Stevens dădu drumul mai devreme negrilor — şi ei veneau cu toţi în grup spre casă. Cînd ajunseră la plantaţia lui Tom Teserly, se întîlniră cu Jo.

— Ia stai puţin, Krimes !

Acesta se opri din mers, apropiindu-se pînă la distanţa cuvenită.

— Bună ziua, master Teserly.

— N-ai vrea să lucrezi la noi ? Tatii îi place cum muncesti.

— Mă împac bine la domnul Stevens.

— Uite ce-i, Krimes, o să-ţi propunem să fii şef de echipă şi să supraveghezi munca în partea de sud a plantaţiei. Ei ?

— Eu rămin la domnul Stevens — spuse politicos, dar hotărît Theatis.

— Mai gîndeşte-te, Krimes. Cu o astfel de bunăvoinţă nu te întîlneşti decît o dată în viaţă — şi-l concedie cu un gest.

Păşind printre tufele de bumbac ca ninse de fulgi uriaşi, Theatis se gîndea la propunerea lui Teserly junior fără să-i priceapă tîlcul. Cînd să iasă în drum, chiar la marginea plantaţiei, văzu o formă albă întinsă pe jos. Se sperie recunoscînd-o pe Margaret Teserly. „I s-a făcut probabil rău..." şi începu să strige „Master Teserly, master Teserly, master Teserly !". Îşi dădu seama că era prea departe ca să poată fi auzit. „S-o fi dus spre rîu... O privi din nou pe Margaret. Dar dacă are nevoie de un doctor ?". Se aplecă hotărît spre ea, o luă cu uşurinţă în braţe şi, ieşind în drum, începu să alerge spre Cranston Falls. Îi privi faţa fără să vrea. Nu era frumoasă. Nasul mare, cam prea mare pentru o fată, semăna cu al lui Tom Teserly.

După ce făcuse aproape o jumătate din drum, Margaret mişcă o mînă spre cap şi deschise brusc ochii. Theatis se opri şi pentru că ea începu să se zbată, îi dădu drumul. O văzu rupînd-o la fugă. Schiţă un gest de indiferenţă şi se întoarse, luînd-o spre casă.

De-abia terminase de mîncat cînd Maxine năvăli în casă ţipînd :

— Fugi, fugi ! Vine întregul Cranston Falls după tine ! Margaret Teserly zice c-ai vrut s-o siluieşti.

Theatis rămase nemişcat, cu ochii plini de groază pironiţi în gol. Îi coborî apoi încet asupra soţiei şi, scoţînd un geamăt de durere, o trase spre el, strîngîndu-i capul la pieptul lui de uriaş.

— Ai grijă de copii ! mai avu timp să strige, ţîşnind pe uşă.

Krimes știa: era acuzația cea mai grea, vina cea mai mare care se poate atribui unui negru, o crimă pedepsită întotdeauna cu spînzurătoarea. Cînd iești în drum, îi văzu pe urmăritorii săi venind. O luă de-a dreptul prin plantație, spre rîu. Răsunară cîteva detunături și gloanțele îi șuierară pe lîngă urechi. Începu să alerge în zig-zag, aplecîndu-se înainte, ca să fie mai puțin vizibil. Crengile tufelor de bumbac îl plesneau peste frunte, peste obraji, îi sfîșiară cămașa, biciuindu-i acum carnea. Își simțea plămînii gata să se spargă, gura ca o cavernă. Văzu copacul cel mare, un hickory [1] și își dădu seama că nu mai avea mult pînă la rîu. Prinse parcă noi puteri. Dar în aceeași clipă auzi un tropot de cal venind din stînga, ca și cum i-ar fi tăiat calea. Se opri pentru a se orienta. Îl recunoscu pe Stevens în timp ce acesta îl ochea din goana calului. O dată cu detunătura, o căldură sfîșietoare îi umplu pieptul. Vru să fugă, făcu un pas, dar puterile îl părăsiră.

Cînd Niger îl ajunse din urmă pe Krimes, acesta era mort.

— Dintr-o singură lovitură, băieți! ridică Stevens în sus mîna în care ținea coltul. Se ducea dracului dacă nu-i ieșeam eu în față. Cum de nu v-ați gîndit să vă luați caii?

— Cine a mai avut timp? zise unul din fermieri, gîfîind. Și apoi, credeam că vom pune mîna pe el „Dincolo de drumul de fier".

— Viu să fi pus mîna pe el! făcu Tom Teserly, simulînd ciudă.

— Ehe, dacă nu-l găuream eu, v-ați fi holbat și acuma la apă! Mai știe încă moș Stevens să țină o armă în mînă!

— Să-l spînzurăm totuși! De hickory, acolo! propuse Tom cu pornire.

Fermierii aprobară în cor.

A doua zi, fiind duminică după slujba religioasă, întregul Cranston Falls veni pe plantația lui Stevens să-l vadă pe blestematul de negru cum se bălbănea în bătaia vîntului. Însă Krimes dispăruse noaptea cu frînghie cu tot.

Nu fusese lucru ușor. Cîntărea peste o sută de kilograme în viață iar mort părea și mai greu. Pînă la rîu era destul de departe, urme nu trebuia să rămînă... Păziți de Gil! ca să nu-i surprindă cineva. Tom și Jo avuseseră de furcă, nu glumă. În cele din urmă, legat de o piatră din digul lui Stevens, Theatis s-a dus la fund.

Stevens îi acuză pe negri că au furat cadavrul ca să facă vrăji. Dar la scurt timp sosi în bocete la Cranston Falls, urmată de majoritatea femeilor de „Dincolo de drumul de fier", nevasta lui Theatis Krimes. Albii nu i-au crezut pe negri și nici negrii pe albi. Lucrurile s-au lămurit de-abia atunci cînd, pe întuneric, fetele de „Dincolo de drumul de fier" au început să se întoarcă, e adevărat cu frică, prin plantația lui Stevens, de la scăldat. Cu toatele văzură stafia lui Krimes învești mîntată în alb. „Da, da, era

---

[1] Pom înrudit cu nucul.

statura acestuia şi chiar mersul semăna. Nici vorbă că era duhul lui Krimes. Bîntuia plantaţia lui Stevens, căci acolo fusese împuşcat. Şi chiar de Stevens!".

Culesul bumbacului era pe sfîrşite, însă pe plantaţia scorpiei de irlandez capsulele răsfrînte doldora cu vată pufoasă, imaculată, stăteau neatinse. Oricît i-a ameninţat, oricît i-a rugat, oricît i-a momit cu bani, cei de „Dincolo de drumul de fier" n-au mai vrut să calce pe plantaţia lui. Le era teamă de duhul lui Theatis şi Stevens nu i-a putut convinge că aşa ceva nu există. A intervenit pînă şi pastorul Arnold Gompers — zadarnic. Stevens a adus negri tocmai de la vreo cincisprezece mile depărtare. Aceştia au lucrat o zi, însă seara, cînd au aflat despre stafia lui Krimes, s-au făcut nevăzuţi. Bumbacul a rămas pe cîmp, la discreţia furtunilor de nisip.

Stevens a încercat să obţină asigurarea creditului făcut la banca „First National" din Dallas, dar cei de acolo n-au vrut în ruptul capului să considere stafia lui Theatis drept o calamitate naturală.

— De ce nu pleci la băiat, în Colorado? E doctor... îl sondă Tom într-o zi

— Văd că îmi tîrcoale cu pămîntul — dădu Stevens cărţile pe faţă. O să-l vînd. Să ştii însă că şi frate-tu m-a întrebat.

— Philip?! exclamă Tom fără să vrea.

— Da, mai alaltăieri, cînd am intrat la el să beau un păhărel.

— Să-l cumpere dacă vrea — făcu Tom cu indiferenţă. Tot nu-i o afacere!

— Eu îl dau cui o plăti mai bine...

— Îl vinzi bineînţeles cu stafie cu tot! simţi Teserly nevoia să răbufnească într-un fel.

Ajuns acasă şi găsindu-l pe Jo, Tom dădu drumul unui torent de înjurături, ameninţă că o să-l facă praf pe frate-său, dar asta aşa, ca să-şi dea o cît de mică satisfacţie, fie ca şi imaginară. De fapt ştia că dacă Philip nu-i împrumuta bani, nu putea cumpăra pămîntul lui Stevens.

Jo îi completă gîndurile.

— Banii pe bumbac nu i-ai ridicat. Dar să presupunem că-i ai şi că ei îţi ajung să-l plăteşti pe Stevens. Cu ce trăim un an întreg, cu ce îţi munceşti plantaţia, plus asta nouă?! Trebuie să-i explicăm cu vorbă bună unchiului şi să ne înţelegem cu el.

— Poate îl convingem pe Philip să ne lase nouă o bucată mai mare, să zicem trei pătrimi sau chiar două treimi. Pui şi tu banii tăi...

— Nu, tată, eu nu am de gînd să mă fac fermier! spuse Jo ferm.

— Cum? se miră Tom.

— M-am gîndit bine zilele astea — minţi Jo, care de fapt se hotărîse încă de cînd se lăsase de şcoală. Să zicem că rămîn aici, că o să cultiv

bumbac, chiar că o să fac o făbricuță de egrenat pe rîu... Și ce-i cu asta? O să trăiesc tot ca și tine — mereu cu datorii la bancă, mereu fără bani, muncind în praf și în soare.

— Păi unde să pleci? făcu Tom dezorientat.

— Să fac bani! Numai banii, tată, îți pot da mașină, cinste, trecere, haine frumoase...

— Bine, bine... Dar cum să faci bani?

— Îmi deschid o afacere. Uită-te, tată, la unchiul Philip: cum și-a pus drugstore-ul pe roate, au început și banii să curgă. Îi dă cu împrumut, ia dobîndă și, uite așa, banul îl face pe ban. Cine-i astăzi omul cel mai de vază în Cranston Falls? Unchiul Philip! Dar noi? Noi tot de el depindem. Face ce vrea. Vrea să te împrumute, te împrumută; vrea să cumpere toată plantația lui Stevens, o cumpără... Asta înseamnă banii!

— O să-l iau cu binișorul...

— Cînd eram mic și-l ajutam la vînzare, m-a luat o dată deoparte și mi-a dat unt cent. „Ține, asta-i peste ceea ce am convenit cu tat'tu. Diseară cînd te culci, uită-te la el. Mîine, dacă muncești ca și azi, îți mai dau unul. Pune-l lîngă primul. Mîngîie-i, uită-te la ei. Și așa, unul cîte unui, o să vezi cum crește grămăjoara. Numără-i și ai să-i îndrăgești! Ține minte: banilor le place să fie numărați, altfel fug, se irosesc!". Cîți dolari crezi, tată, că am pusi deoparte?

— Știu eu! Știu eu! sări pe neașteptate Gill din hamac, țopăind cu o mînă ridicată în sus.

Tom se scobea în nas, neștiind ce să răspundă.

— Patru sute optzeci și șase de dolari și nouăsprezece cenți. Îi ține în pod, într-o cutie de metal, băgată sub acoperiș.

Tom fluieră admirativ, dar Jo se răsti la frate-său:

— M-ai urmărit? Obraznicule!

— Am văzut că te urci în fiecare seară în pod și am vrut să văd... Numără mereu...

— Bine, Jo, dar ăștia-s bani, nu glumă! îl întrerupse taică-său pe Gill. Putem trata de pe alte poziții cu Philip!

— Nu, tată! Cu ei am de gînd să încep o afacere. Tu știi doar cu cîte riscuri i-am cîștigat, cărîndu-i din Vegas City „ceai"[1] unchiului Philip! Mai rămîn în Cranston Falls pînă se lichidează cu Stevens.

— Și unde pleci?

— Am cîțiva cunoscuți din școală la Dallas și... o idee grozavă!

---

[1] Referire la faptul că în timpul prohibiției alcoolului acesta se vindea în localurile publice în cești de ceai, în scop de disimulare.

4

Cu Stevens lucrurile nu au mers chiar atît de ușor cum își închipuiseră Tom și Jo. Zgripțuroiul ținea la preț. „Am din ce trăi un an de zile — spunea el — așa că nu e nici o grabă. Poate se ivește un cumpărător din altă parte, care ar vrea să se stabilească la Cranston Falls, mai ales că umblă niște zvonuri despre o nouă cale ferată și un pod peste Big River!". Dar Jo avu din nou o idee. Făcu un drum pînă la Vegas City, unde se înțelese cu un individ de la Societatea de căi ferate „Santa Barbara", iar a doua zi acesta, oprindu-se „în trecere" prin Cranston Falls, povesti la toată lumea că societatea a renunțat la construirea noii căi ferate și bineînțeles a podului. „La dracu', costa prea mult! Socotelile au arătat că nu și-ar fi scos banii nici într-o sută de ani!". Argumentul părea dintre cele mai plauzibile. Aproape o săptămînă în Cranston Falls nu s-a vorbit decît despre asta. S-a dezumflat și Stevens:

— Eu zic să mai dai ceva și să iei pămîntul — îi ieși el lui Tom în cale ca din întîmplare. I-am scris lui fi-miu o scrisoare... Mi-a răspuns că face luna ce vine un împrumut ca să-și deschidă un cabinet și m-ar putea ajuta cu ceva bani. Acum, depinde de prețul vostru...

Tom îl ascultă calm. Știa că Stevens mințea. Fiul acestuia îi răspundese într-adevăr, dar poștașul trecuse mai întîi cu scrisoarea pe la Philip și de-abia în ziua următoare o înmînase destinatarului. Jo își dovedise și de data aceasta priceperea, dezlipind-o la abur...

„Nu cîștig cine știe ce la spital, dar nu zic că n-ai putea să stai la mine. Bineînțeles n-am de unde să-ți trimit atîția bani. Părerea mea este să-ți vinzi mai bine pămîntul și cu banii încasați să încerc să încropesc un început de cabinet. Deși, să-ți spun drept, concurența este mare și lumea preferă cabinete elegante...".

— Știu eu, moș Stevens, parcă nu mă mai interesează. Am vorbit chiar azi cu Philip. Banii sînt scumpi acuma. Nu vezi ce timpuri grele... Înainte te căutau ei să le vinzi bumbacul, acuma îi rogi tu. „American Security League" a dat faliment. Se vorbește că nici „Credit Association" n-are s-o mai ducă mult.

— Vorbe goale! Că i-am hrănit destul cu bani!

— Nici calea ferată cea nouă nu se mai face...

— Ei, s-o face mai tîrziu. Am auzit că la anul — blufă Stevens.

— Nu, are dreptate Philip. Nu-i acuma timpul să cumperi pămînt.

Tulburat de discuția cu Tom, Stevens își făcu drum după cîteva ore pe la drugstore-ul lui Philip. Acesta îi vîndu o sticlă de sirop contra tusei și nu-l mai băgă în seamă, ocupîndu-se de alți clienți. Cînd, nemaiputînd răbda, pomeni de pămînt, Philip îl încolți:

— Să-ți spun drept, Stevens, nu știu ce să fac. Tom mi-a spus că s-a hotărît — nu mai cumpără. Și are dreptate. Nu vezi ce lipsă de bani e peste

tot?! Falimente peste falimente... Eu... să zic că poate l-aș luă... Am și cova bani gheață...

— Păi, poate ne înțelegem...

— Da, dar trebuie să scad din prețul pe care l-am oferit cîte 30 de dolari de acru — zise Philip desfăcînd mîinile a neputință.

— Cum să scazi?!

— Vremuri grele, Stevens!

— Bine, dar eu cu ce mai rămîn?! Trebuie să dau înapoi împrumutul la bancă... Știi doar că cei de la „Credit Association" n-au vrut să-mi plătească asigurarea!

— Vremuri grele, Stevens!

Bănuind că Stevens s-a dus la Philip, Tom făcu și el o vizită fratelui său. Se temea ca nu cumva acesta să-i tragă clapa și să cumpere întreaga plantație. Îi arătase că inițiativa era a lui și a lui Jo și deci dacă nu apărea stafia lui Krimes... Philip se dovedise om de înțeles, mulțumindu-se, după discuții mai lungi — „dar banii sînt ai mei" — numai cu jumătate. Totuși...

— E fiert zgripțuroiul. A fost pe la mine.

— Am știut că o să vină! „Aha, va să zică Philip jocu cinstit". Lasă-l să fiarbă! La amiază mi-a ieșit în drum. L-am jucat cînd în carte, cînd în cacialma. I-ai scăzut din preț?

— Credeam că turbează. Eu zic să forțăm cartea. Adică ce, blestemații ăștia de spade[1] n-ar putea să-i pună și foc la casă?

— Ce, ai înnebunit? Sînt aproape vecin cu el! Nu poți să știi cum se întoarce vîntul!...

— Ei, îl stingem noi îndată. Doar nu-ți închipui că aș lăsa să-i ardă casa... chiar de tot. Așa, o sperietură!

— Nu-i de glumă cu focul — făcu Tom hotărît.

— Am fi avut și un motiv să ne mai răfuim puțin cu împieliții ăia. Să dăm așa... cîteva exemple...

— Krimes e de ajuns. Eu zic să-l lăsăm pe Stevens să fiarbă în propria lui zeamă. Știe că alți cumpărători nu mai are. O să vezi că mîine sau cel mai tîrziu poimîine vine să-ți spună: „Ei hai, dă banii!". O să vină! N-are încotro — căută Tom să-și convingă fratele, ca să-i scoată din cap povestea cu focul.

Stevens „a fiert" mai mult de două zile și între timp, vorba lui Jo, dracul și-a băgat coada în businessul lor.

Duminică urmau să aibă loc la Vegas City jocurile anuale ale cowboylor din regiunile învecinate. Era evenimentul numărul unu, și partici-

[1] Denumire peiorativă dată negrilor.

parea la ele dovedea, cum consemnau afișele, că ești un bun texan, așa că nimeni în Cranston nu se încumetă să lipsească. Mai ales că se încheiau rămășaguri care de multe ori se ridicau la sume frumoase.

După deschiderea oficială a jocurilor, urmară defilarea concurenților la cele două probe și prezentarea lor individuală prin demonstrații libere de călărie și mînuirea lasso-ului.

Erau bărbați viguroși, cu piele pătrunsă de sudoarea cailor și mirosul de grajd, cu fețele arse de soarele și vînturile preriei, pe care goneau din zori pînă în noapte, păzind cirezile marilor fermieri. Poate tocmai de aceea, cum spune o zicătoare locală, se simțeau mai bine în șa decît pe scaun. Cămășile strîmte, cu o basma înnodată pe sub guler, scoteau în evidență forsurile musculoase, în vreme ce pantalonii largi, de stofă aspră, lăsați peste cizmulițele cu toc înalt, ascundeau cambrura picioarelor, încovoiate pe burta calului din fragedă tinerețe. Nu lipseau, bineînțeles, pălăriile cu boruri uriașe prinse cu o curelușă pe sub bărbie.

Se perindară în manej, cu numere mari negre inscrise pe spatele cămășii. Măiestria multora era cunoscută de la jocurile anuale anterioare, dar nu arareori se întîmpla ca ea să fie egalată și întrecută de tineri debutanți. O demonstrau sau o disimulau în această prezentare, după cum cereau interesele. Publicul urmărea doar speculozitatea. Se știa în general că prezentarea era o simplă formalitate, menită să justifice prima serie de pariuri.

Cînd „încălzirea" luă sfîrșit, spectatorii se îndreptară cu toții spre casele de pontaj, special amenajate în spate. Cine nu paria acum, înainte de începerea primei încercări a probei, nu mai avea dreptul să participe la celelalte două tranzacții. Bineînțeles, majoritatea pontă, dacă nu chiar la întîmplare, totuși suma cea mai redusă, deoarece nu se cunoșteau încă forma concurenților. Era, cum s-ar spune, un fel de al doilea bilet de intrare. Zece la sută din sumele încasate la această primă tranzacție era destinat premierii primilor trei clasați.

În cele din urmă, un gong anunță începutul primei serii de încercări ale probei denumite rodeo. În arenă fură aduși cîțiva cai aleși de către juriu din diverse herghelii, apoi își făcu intrarea primul concurent. I se dădu o șa obișnuită, dar căptușită pe marginile interioare cu ținte scurte și ascuțite. Cowboy-ul aduse unul din cai, la alegere, în mijlocul arenei, îi puse într-o clipă șaua pe spinare și fulgerător se aruncă în ea. Înnebunit de durere, speriat de mulțimea de oameni din jur și mai ales de fluierăturile și urletele lor încurajatoare, animalul se ridică în două picioare, aproape perpendicular față de pămînt, apoi se lăsă brusc cu capul în jos, răsucindu-se din picioare. Reuși în cele din urmă să se dezboroseacă de călăreț. Se afișă rezultatul: 1,4 minute. De îndată izbucni un vacarm de huiduieli.

În arenă fură aduși noi cai și noi călăreți îi încălecară, folosindu-se toți de aceeași șa. Cel mai bun timp fu realizat în prima încercare de cowboy-ul cu numărul 21 — 2,9 minute.

Se anunță pauza; toți se repeziră la casele de pontaj. Mulți cereau bilete cu numărul 21, mizînd chiar trei pînă la cinci dolari. Alții erau mai prudenți. Între cunoscuți și mai ales în tribuna centrală, se încheiau pariuri individuale care depășeau cu mult pe cel mai scump bilet la casă.

În seria celei de a doua încercări, călărețul cu numărul 21 realiză 2,7 minute, dar numărul 5 înscrise pe panoul de marcaj 3,1 minute — cel mai bun timp al seriei.

Din nou pauză, din nou se pontă, numai că mult mai masiv. Majoritatea cumpărară bilete cu numerele 5 și 21, 6 și 17: aceștia erau protagoniștii probei.

În fața uneia din case se înghesuiau întregul Cranston Falls. Ascultînd sfatul fiului său mai mare, Tom urcă miza pe cowboy-ul cu numărul 21 la trei dolari. Philip puse opt dolari pe numărul 5. Jo sta deoparte. „Nu bag eu bani în ce nu văd cu ochii și nu pipăi cu mîna mea". Cînd însă unul din Vegas City protestă cu glas tare că „din cauza țărănoilor care au umplut de bălegar cel mai frumos oraș din Texas nu poate ajunge la casă", Jo se băgă în el și acesta, impresionat de alura „categroiei grele", spălă putina.

— Cît ați mai bătut pe „21"? se adresă Tom pastorului după ce-și ocupară locurile în jurul manejului.

— Încă doi dolari.

— Cum, numai atîta?

— M-am gîndit că n-ar fi rău să pun și pe „5" cîte ceva. Am impresia că „21" a scos maximum în prima încercare. Sau rezultatul lui din a doua e un bluf! Cine știe...

Cowboy-ul cu numărul 18 reuși să se mențină în șa, 3,3 minute. Majoritatea amuțiră. Tabela de rezultate înscrise apoi 2,8; 2,5, 2 minute. Veni rîndul lui „21". Călărețul, un bărbat înalt, tînăr, cu un nas lung și gros, cîștigătorul probei de rodeo la jocurile din anul precedent, făcu o adevărată *demonstrație artistică, dar calul, din cale afară de enervat, se prăvăli pe o* rînă și fu cît pe-aci să-l strivească. Sări din șa. Ceasul marcase însă 3,6 minute. Întreaga mulțime, fără excepție, izbucni în fluierături de admirație. Gill fluieră și el cît putu. Tom țopăia de bucurie, imputîndu-i pastorului Gompers că nu avusese deplină încredere în „21", iar apoi îl bătu pe

umăr pe Jo, mulțumindu-i pentru sfatul bun pe care i-l dăduse. Jo însă nu se arătă de loc entuziasmat. Nu atît pentru a nu-l cătrăni și mai rău pe unchiu-său Philip, cît pentru că în definitiv putea să bage și el un dolar pe „21", ale cărui șanse se arătaseră de la început, ca într-o afacere în care nu puteai să dai greș. Cînd trecură patru minute iar numărul 5 mai stătea încă în șa, fețele începură să-și schimbe expresiile.

— Una, două, trei — începu Philip să numere cu glas tare — patru, cinci, șase, șapte — și se puse pe fluierat. Îl acompanie imediat pastorul Gompers și încă vreo jumătate din spectatori. Numărul 5 cîștigă într-adevăr cu 4,9 minute, căci se lua în considerație rezultatul cel mai bun obținut în cele trei încercări. Nu se dădură cote prea mari, căci pe „5" pontaseră destui de mulți. În orice caz, Philip se alesese cu un cîștig curat de șase dolari, iar pastorul Gompers aproape că-și scoase pierderea banilor investiți în „21".

A doua probă era socotită de public mai interesantă, iar de organizatori — mai stimulativă la pariuri. După ce mizară minimul de zece cenți pe unul din cei patruzeci și doi de concurenți, spectatorii fură întîmpinați, cînd își ocupară locurile, de răgete de tăurași și nechezături de cai. O lovitură de gong anunță seria primelor încercări. Poarta manejului fu deschisă și, ațițat de o lovitură de bici, un tăuraș se năpusti în arenă. În urma lui apăru gonind călare cowboy-ul. Cronometrele intrară în funcțiune. Lasso-ul, aruncat cu măiestrie, zbură prin aer, desfășurîndu-se pînă la tăuraș, îi prinse grumazul și unul din picioarele din față. Celălalt capt al lasso-ului era legat de șa. Dresat, căci asemenea exerciții fac parte din munca de zi cu zi a cowboy-lor, calul se opri, proptindu-se zdravăn pe picioarele din față — frînghia se întinse, tăurașul se prăbuși la pămînt. Aproape în aceași clipă, cowboy-ul sări din șa și, repede ca o săgeată slobozită dintr-o coardă puternic întinsă, se năpusti asupra tăurașului. Cu o mișcare dibace îi legă, cît ai clipi, picioarele. Gongul arbitrului ordonă oprirea cronometrelor Pe panoul de marcaj apăru rezultatul : 20,4 secunde. Entuziasmul spectatorilor fu de data aceasta atît de mare, încît fluierăturile care nu se mai sfîrșeau fură punctate și de pocnete de pistol.

In acest vacarm își făcu apariția al doilea concurent. Juriul opri însă desfășurarea probei pînă ce publicul se liniști. Timpul de 20,4 secunde realizat de cowboy-ul cu numărul 19 n-a mai putut fi egalat pînă la sfîrșitul seriei primei încercări. Patru concurenți — numărul 3 cu 21. 7 cu 21.9, 25 cu 22,4 și 34 cu 22,4 secunde — se detașară de restul cowboy-lor, înscriindu-se ca rivali ai primului clasat. Casele erau luate cu asalt, majoritatea cerînd bilete cu numărul 19. Era un cowboy cunoscut, de trei ori cîștigător al locului doi iar anul trecut al locului întîi Philip mizā pe el toți cei șase dolari cîștigați. Tom — patru, ca să-și scoată paguba. Mizā pînă și Jo

un dolar. Pastorul Arnold Gompers bătu însă recordul prudenței — cinci-zeci de cenți.

— Aștept și a doua serie de încercări. Poate... poate atunci pontez mai mult !

— Ți-e teamă cumva de vreunul din ăștilalți patru din capul listei ? îl sondă Tom, păzit de data trecută.

— Pe tinerelul cu numărul 7 calul nu l-a prea ajutat. El însă... dibaci băiatul !

Și într-adevăr, în seria a doua cowboy-ul cu numărul 7 reduse simțitor timpul la 20,8 secunde, în timp ce liderul întrecerii, numărul 19, nu reuși decît 20,9 secunde. Rămînea însă în continuare deținătorul celui mai bun rezultat.

Încercările din seria a doua promovară un nou concurent printre fruntași — numărul 31, cu timpul de 22,1 secunde. Nimeni nu-l băgă în seamă. Purta un nume celebru în jocurile anuale de la Vegas City ale cowboy-lor — Wallace. Thomas Wallace îi suflase trei ani la rînd numărului 19 titlul de „star". și încă cu două-trei secunde diferență. Murise într-o catastrofă de cale ferată în timp ce transporta vite la abatoarele din Chicago. Numărul 31 era fratele său mai mic, John Wallace, care se dovedise întotdeauna un concurent mediocru și din cauza aceasta rezultatul său fu socotit pur și simplu accidental. Dacă ar fi aparținut unuia care își făcea pentru prima oară apariția la jocurile din Vegas City, poate că ar fi fost altceva. Dar John Wallace scosese anul trecut abia 23,1...

Pastorul Gompers era însă de altă părere. Cum se despărți de cei din Cranston Falls, se făcut nevăzut și pontă la cinci case diferite — ca să nu bată la ochi — cîte cincisprezece dolari pe numărul 31.

La început nu avusese atîția bani. De acasă plecase doar cu treizeci de dolari, din care cinci-șase pentru pariuri, iar restul așa, pentru orice eventualitate. Dar cînd ieși în prima pauză, dădu întîmplător cu ochii, la una din case, de colegul și bunul său prieten Ike Burton, pastorul din Giles. Nu-l mai văzuse de cîțiva ani. Nu-l strigă, ci se furișă în spatele lui pentru a-i face o surpriză. Așteptînd ca Burton să ajungă la ghișeu, își făcu planul să spună cu o voce sonoră : „Și eu pontez, ca domnul Burton, pe numărul ...". În momentul respectiv îl auzi cu mirare cerînd un bilet de douăzeci de dolari cu numărul 31. „Treizeci și unu ?... Treizeci și unu ?... Aha, John Wallace !". Căută în minte timpul realizat de cowboy-ul respectiv, dar în loc de răspuns se trezi făcînd asociația : „John Wallace e tot din Giles ! Dar de ce atîția bani ? Și încă după prima încercare !". Se opri mecanic în fața ghișeului ; dîndu-și însă seama că nu are nimic de pontat, fugi repede pe urmele lui Burton.

După ce clipa revederii trecu, Gompers îi povesti colegului său cum îl urmărise pentru a-i face o surpriză și apoi îl întrebă :

— Ia spune, Burton, ce ți-a venit să pontezi pe „31"?

— Tu pe cine ai pontat?

— N-am avut încă timp. Se înțelege, pe „19"!

— Ei, nu-se știe... Șansele sînt deschise pentru toți...

— Nu mă lua cu șansele. Vrei să spui că John Wallace are vreuna? N-a scos niciodată sub douăzeci și trei!

— S-a mai pregătit băiatul...

— De asta a făcut în prima încercare douăzeci și doi cu șapte! arată Gompers cu mîna spre tabla de afișaj.

— Singur te contrazici. Adineauri spuneai că n-a scos sub douăzeci și trei. Ți-am spus...

— Lasă-mă! îl întrerupse Gompers. Începuse să se enerveze. E ceva la mijloc! Tu știi, dar nu vrei să spui. Nu se poate să nu știi. Ești doar pastor în Giles!

— Dacă n-o să pontăm noi, cei din Giles, pe John Wallace, cine alții să-l încurajeze?!

— Aha, tu care nu scoți din buzunar un cent fără folos, te-ai găsit să arunci douăzeci de dolari pentru... „încurajări"?! făcu Gompers ironic. Nu vrei să-mi spui, asta-i! Păstrezi secretul față de prietenul tău care, ți-aduci aminte, atunci... cu Betty!...

— Arnold, dar eu îți sînt recunoscător... Tu îmi ceri însă imposibilul. Ce să-ți...

— Uite, Ike, eu îmi dau seama că umbli cu șoalda! se enervă de-a binelea pastorul Gompers. Cum te cunosc eu nu te cunoaște nimeni! Nu vrei să spui? Fie! Să știi însă că dacă „31" iese în cele din urmă, îi pun pe cei din Cranston Falls să facă tărăboi! Un tărăboi de o să se ducă vestea. Nu știi ce pot băieții...

— Decît să arunci sămînța răzvrătirii, mai bine mizezi și tu pe „31"! M-ai văzut că am pontat pe el? Știi că nu sînt din aceia care să facă lucruri necugetate și să arunce cu banii în ciini? Ce mai aștepți? Joacă-l pe „31" și ai să cîștigi! Ce vrei mai mult?!

— Și dacă te înșeli? Băgăm banii în mormîntul ăsta de Wallace...

— Nu mă înșel deloc! Du-te și pariază. Nu te arunca însă prea tare. Pontează și tu vreo două zeci de dolari. Nu mai mult! În pauza a doua, cînd casele sînt gata să se închidă, tragi o raită pe la fiecare și atunci!... John Wallace are să scoată la a doua încercare un timp destul de bun ca să nu bată prea tare la ochi în a treia. Dacă bagă de seamă pungașii ăștia din Vegas City, care roiesc pe lîngă case, că se mizează dintr-o dată o sumă mare pe „31" ne scad cota!...

— Și dacă John Wallace ne face totuși bucata?

— Tu și Toma necredinciosul... Nu ne face nici o bucată! Pentru că de tapt nu e John, ci Thomas Wallace! Acum ai înțeles?

— O. K.! Splendid, Ike! Și pastorul Gompres trînti un pumn în piept bunului său prieten.

— În accidentul de lîngă Chicago a murit John, dar Sam Lewis — ai auzit de Sam Lewis, crescătorul de tauri pentru prăsilă? — la care erau angajați cei doi frați, a avut o idee grozavă... Pe mine nu m-a putut ocoli. Îți dai seama!

— Anul trecut de ce n-a cîștigat? Accidentul s-a petrecut doar cu mult înaintea jocurilor! obiectă Gompers.

— Nu fii prost! Putea să intre lumea la bănuială. A pierdut intenționat. În schimb acum lovitura o să fie de trei ori mai mare!

Pastorul Gompers începu să se plîngă că dacă ar fi știut și-ar fi adus toți banii de acasă, dar pastorul Burton rămase ferm pe poziția sa că „nici el nu prea are". După ce se despărți de colegul și bunul său prieten, Gompers alergă la o casă, mizînd zece dolari pe „31" și cincizeci de cenți pe „19". Trebuia doar să arate celor din Cranston Falls că a jucat și el ca toată lumea!

Seria celei de a doua încercări îi confirmă spusele lui Burton. Cowboy-ul cu numărul 31 reduse într-adevăr timpul si încă la 21,1! Cînd fu anunțată pauza, luă fermierii la rînd, rugîndu-i să-i împrumute bani pînă deseară, motivînd că are să-i dea unui cunoscut față de care avea o datorie. Ciupi de la unul cinci, iar de la Philip zece dolari.

— Am văzut că ai ceva la dumneata! observă Jo cînd pastorul îl solicită.

— Am, e adevărat, dar de data asta vreau să joc și eu mai tare.

— Ei, și prietenul ăsta parcă cu te-ar putea aștepta!

— Dacă îi dau acum scap de un drum pînă la Vegas City. Și apoi vrea omul să mizeze din gros pe „19". Zice că o să cîștige sigur și astfel banii pe care-i datorez eu i-ar aduce folos. Am acasă, îi-i dau cum ne întoarcem.

Jo nu pleca niciodată la drum fără să ia la el cel puțin cincizeci de dolari. Pentru un eventual chilipir care s-ar putea ivi. Așa că-i dădu.

Cînd pastorul Gompers își ocupă locul lîngă cei din Cranston Falls, ghișeele se închiseseră de puțin timp. Toți așteptau nerăbdători să înceapă seria ultimei încercări.

— O să luăm cotă mică pe „19" — comentă Philip, sigur de cîștig.

— Toți ăștia din Vegas City — dracu' să-i ia — au pontat numai pe el! făcu Tom cu ciudă. Domnule Gompers, spuneai că ai avut de gînd să joci tare?

— Da, destul de tare — spuse el indiferent.

— Te pomenești că ai mizat pe mucosul cu număr 7? îl sondă Philip.

— Nu, pe „31".

Luat prin surprindere, Philip rămase tăcut o clipă, apoi izbucni în hohote de rîs. Cei din jur îl imitară.

— Bine, pastore, te ţii de glume? numai el îşi permitea să i se adreseze lui Gompers fără domnule.

— ce de glume? Pe mine ochiul nu mă înşală.

Dacă e aşa, atunci ţine şi cu mine zece dolari pe „31" al dumitale, pe nătingul ăsta de John Wallace... Banii îi depun la Jo.

— Ţin şi treizeci de dolari! făcu Gompers cu indiferenţă. Numai că ne socotim acasă...

— Primesc!

Mai pariară cu pastorul, Tom pe cinci dolari, Jo pe doi şi Gill pe un dolar bani gheaţă, depuşi la Jo. Gill îl avea dat de maică-sa pentru pariuri, dar sfătuit de Jo, nu-l investise pînă atunci, iar Gompers îl păstrase — singurul, pentru Doamne fereşte.

Primul din seria celei de a treia încercări concură numărul 19. Taurul fu imobilizat în 20,5 secunde. Urmară rezultate nesemnificative. Majoritatea se plictisea aşteptînd nerăbdătoare anunţarea cotei care avea să fie plătită pentru 19. Cînd însă tînărul cowboy cu numărul 7 evoluă în arenă, toţi rămaseră înlemniţi. Afişarea timpului obţinut era aşteptată într-o tăcere încordată. Tensiunea spori cînd pe tabela de afişaj apăru o cifră mare neagră: 20. Iar cînd o alta ceva mai mică, zebrată — 3 — i se alătură, întregul manej se cutremură de urlete punctate cu pocnete de pistol. „19", cu primul său rezultat de 20,4, pierduse întîietatea.

Urmă însă o nouă surpriză. După ce publicul se linişti şi în timp ce în tribuna centrală animaţia continua, în arenă îşi făcu apariţia, urmărind taurul, cowboy-ul cu numărul 31. Spectatorii, încă nervoşi din cauza pierderilor băneşti suferite, nu-şi dădură seama de întreaga măiestrie pe care o demonstra concurentul şi la sfîrşit doar ici-colo se auziră fluierături de admiraţie. La apariţia rezultatului — 19,9 secunde — stupefacţia fu generală. Cîteva clipe domni o tăcere adîncă, apoi izbucniră ici-colo fluieraături care încetară curînd. Unii primiră rezultatul cu indiferenţă, căci banii pontaţi pe numărul 19 tot erau pierduţi; alţii, cu bucurie că nu cîştigaseră aceia — şi erau destul de mulţi — care mizaseră pe numărul 7.

Concursul continua, dar publicul îşi părăsise locurile. Se aştepta cu interes cota care avea să se ofere pentru numărul 31. Fură depăşite chiar cele mai exagerate pronosticuri — şapte dolari pentru unul. Pastorul Gompers cîtigase cinci sute douăzeci şi cinci de dolari de la pariurile încheiate la casă, trezeci şi opt de la cele individuale şi de atunci trecut drept cel mai mare cunoscător din Cranston Falls în materie de cai şi călăreşti, iar dacă din Cranston Falls, deci şi din întregul Texas, deci şi din întreaga Americă.

Dar pastorul Gompers se dovedi nu numai cunoscător în ale jocurilor de cowboy, ci şi amator de a-şi extinde plantaţia de bumbac. Şi încă pe

seama pămîntului lui Stevens. Ideea era mai veche, de pe timpul cînd bumbacul zăcea necules. Își mușca pe atunci degetele de ciudă că nu-i ajungeau banii. Acum însă, cu bănișorii cîștigați din pariuri...

Numai că Jo, căruia Gompers nu voise să-i plătească datoria din cîștig — ca să nu-și strice norocul — se grăbi, îndată ce ajunse în Cranston Falls, spre acasa acestuia. Întîlnindu-se pe drum cu micuța Lucille, o întrebă :

— Încotro, așa de tîrziu ?

— M-a trimis tata după moș Stevens.

— Vezi că a trecut acum un sfert de oră călare spre plantație. Dar ai grijă, nu te afunda prea tare. Știi... stafia !

Impresionată de spusele lui Jo despre stafie, Lucille nu-și dădu seama că Stevens nu avea ce căuta pe plantație, mai ales duminică seară. Așa că o porni — e drept cu șovăială — într-acolo.

Îndată ce se convinse că fiica lui Gompers îi urma indicația, Jo dădu fuga acasă. Negăsindu-l însă pe Tom, se repezi la unchiul Philip.

În drugstore-ul acestuia, aproape toți fermierii din Cranston Falls, comentau la o ceașcă de ceai-whisky surprizele din Vegas City. Curios să afle ce se întîmplase la jocuri, căci nearzîndu-i de distracție rămăsese acasă, Stevens era și el acolo. Stătea singur într-un colț, atent la discuții.

Philip îl observase de cum intrase în drugstore. Îl lăsase în pace, „să fiarbă", urmărindu-l doar cu coada ochiului. Cînd însă Tom și Jo îl informară cum stăteau lucrurile, își făcu îndată de lucru printre oameni pînă se potrivi de Stevens.

— Ce dracu', nu bei nimic ? Nu mi-e că ocupi locul în prăvălie, dar așa... Bani doar o să ai, că pămîntul tot o să-l vinzi. Faci rău, moș Stevens, că te încăpățînezi la preț. Vin timpuri și mai grele. Cine știe dacă o să-ți mai pot da cît am zis !

— Eu nu m-aș încăpățîna dacă nici dumneata...

— Păi, hai să stăm de vorbă în casă, că aici... Uite-l și pe Tom. Poate-l convingi să ia și el jumătate — făcu Philip confidențial, în timp ce se strecurau printre fermieri spre încăperile de locuiat. Vremuri grele, Stevens ! Drept să-ți spun, acum nu m-aș încumeta să iau tot. De aia zic că primești prețul meu. La bani ăștia sper să-l fac și pe Tom să cumpere jumătate. Tom, ia vino încoa' ! — se întoarse el, strigîndu-l pe frate-său cînd erau gata să intre în camera-birou a prăvăliei.

În cele din urmă se înțeleseră. Stevens mai lăsă 20 de dolari la acru, semnă față de doi martori hîrtiile de vînzare care urmau să fie legalizate a doua zi și primi banii. Făcîndu-i-se semn că totul era în regulă, Jo, care rămăsese în drugstore de pază, ca nu cumva pastorul să dea buzna peste ei, plecă spre casa acestuia, să-și încaseze datoria și, printre altele, să-l informeze că frații Teserly au cumpărat pămîntul lui Stevens.

CAPITOLUL II

1

Cînd Gill termină şcoala, multe lucruri erau schimbate la Cranston Falls. Numărul caselor crescuse de trei ori, căci construcţia noii căi ferate fusese începută, iar podului i se turnau pilonii chiar la capătul fostei plantaţii a lui Stevens. „Comercial Society" din Vegas City deschise un drugstore şi o sucursală la barăcile muncitorilor albi, iar Philip o sucursală „Dincolo de drumul de fier", unde se instalaseră corturile muncitorilor negri. Şi negri veniseră berechet, atraşi de mirajul găsirii de lucru. Bineînţeles, nu fuseseră toţi angajaţi. Mulţi rămaseră să muncească pe plantaţii, neavînd altceva mai bun de făcut. Stafia lui Krimes, o pisică albă adusă de Jo din Dallas, într-un sac, fusese urcată în hickory şi împuşcată acolo de Tom. Negrii nu mai aveau deci de ce să se teamă. Dar doi pretendenţi la mîna lui Margaret, din localităţile învecinate, cînd auziră că Theatis nu numai că a vrut s-o siluiască pe logodnica lor... renunţară s-o mai ia de nevastă. În schimb, treburile lui Tom mergeau strălucit. Arenda acum întreg pămîntul lui Philip. Fratele mai mare, avea destulă bătaie de cap cu prăvăliile, nu-i mai ardea de bumbac.

Se schimbase şi Gill. Citea mult, aproape tot ce-i cădea sub mînă, fără alegere — şi „Aventurile lui Tom Sawyer" sau „Aventurile lui Huckleberry Finn" ale lui Mark Twain, şi „Mîna care ucide la miezul nopţii", şi „Tess D'Urberville" a lui Thomas Hardy, şi „Spînzurătoarea din pod", şi „Documentele postume ale clubului Pickwick" ale lui Dickens, şi „Bob, copilul detectiv". Părăsea cartea numai de dragul scăldatului şi, cîteodată, al farselor.

Într-una din zilele vacanţei, întorcîndu-se cu Nigger de la Big River, puse cîinele să sară peste un băţ pe care-l ţinea ridicat la peste o jumătate de metru, să se tîrască pe burtă, să facă „aport"... Cînd ajunseră aproape de casă, Nigger, sătul de atîtea exerciţii, o rupse la fugă. Îl găsi culcat la umbră, în spatele clădirii, cu limba scoasă de un cot. Dar în acelaşi timp îl zări şi pe Jeff stînd chircit, rezemat de peretele bucătăriei.

Îl cunoştea bine, căci Maxine îl aducea cîteodată cu ea. De jucat cu el nici nu putea fi vorba. Dar nici de bătut nu-l bătuse vreodată. Pur şi simplu îi ignora existenţa. Acum era însă altceva: recunoscuse îi mîinile lui Jeff una din cărţile sale de şcoală. Aceasta depăşea orice îndrăzneală, orice obrăznicie.

— Nigger, hop! ordonă deodată Gill cîinelui, arătîndu-i-l pe Jeff Perkins.

Parcă vrînd să-şi răscumpere vina, Nigger, ca proiectat de un resort, se năpusti cu capul zburlit spre acesta.

— Nigger ! Culcat ! Culcat ! se auzi disperată, din ușa bucătăriei, vocea mamei lui Gill.

Cîinele ascultă, dar ghearele de la laba lui dreaptă apucaseră să lase două urme lungi și adînci pe obrazul stîng al băiețașului negru. Ca după o tăietură de brici, sîngele nu țîșni imediat. Cîteva clipe mai tîrziu începu însă să curgă șiroaie, înroșind pantalonașii albi, curați și cam scurți ai lui Jeff.

A fost cea mai aspră pedeapsă pe care i-a dat-o mama vreodată. După ce l-a tras zdravăn, în fața lui Jeff, de păr — și asta n-o mai făcuse niciodată — l-a pus să stea o oră întreagă în mijlocul camerei, într-un singur picior. O oră, pentru că Mary știa că Gill mai trăgea chiulul — se sprijinea cînd era neobservat și în celălalt picior.

— Dar a îndrăznit să pună mîna pe cartea mea — se dezvinovăți Gill, nedumerit în sinea sa: „Atîta asprime pentru un negru!?".

— In primul rînd, eu i-am dat-o...

— O carte?

— I-am dat mereu cărțile tale vechi. Învață foarte bine. E băiat deștept.

— Negrii nu pot să fie deștepți!

— De ce?

— Pentru că așa i-a lăsat Dumnezeu. Jo spunea că de aia sînt negri și albi, proști și deștepți, pentru ca primii să muncească pentru ceilalți.

— Jo e un... prost.

— Și tata spune tot ca Jo...

— Maxine vrea să plece în Nord pentru ca Jeff să învețe la școală. Iar eu o s-o ajut! spuse Mary categorică, așa cum nu mai fusese niciodată.

A doua zi, Mary Teserly a stat mult timp pe gînduri. N-a apelat niciodată la frații și surorile sale și nici n-a crezut că o s-o facă vreodată. Crescută de bunic, se înstrăinase de ei. Știa vag, din corespondența rară pe care o purta cu una din surori, Eve, măritată la Chicago, că fratele cel mare reușise foarte bine în viață. Se apucă hotărîtă să-i scrie:

Dragă Henry,

Iți scrie sora ta, Mary, pe care bunicul a dat-o după un fermier din Texas. Locuim la Cranston Falls. Poate ai auzit de Cranston Falls? In Texas toată lumea a auzit de Cranston Falls. Cred că mă mai ții minte de copilă. Eu te țin bine minte. Parcă te văd și acum cum ai tăiat din rochia cea neagră a mamei o bucată, pentru ca să te joci de-a mascații. Imi pare bine că ai izbutit atît de bine în viață. Toată familia se mîndrește cu tine. Tata a spus întotdeauna că ai să ajungi un om mare. Ții minte, după ce te-ai hotărît să nu mai vinzi înghețată cumpărată de la pungașul acela de polonez și s-o faci singur, cum mă puneai să presar mereu sare peste

gheață? Al dracului învîrteai la rîșnița aia! Citeodată îmi pare rău că m-a luat bunicul să mă crească. Cine știe, poate ajungeam și eu o lady. *Cu toate că Eve n-a ajuns deloc o* lady. *Dar uite, Henry, despre ce este vorba Din cei trei copii pe care îi am, celui mai mic, Gill, îi place al dracului de mult cartea. E un băiat drăguț și cuminte. Toată ziua stă și citește. Se înțelege că-l voi trimite la* high-scool. *Și pastorul Gompers a spus: „ar fi mare păcat, doamnă Teserly, că n-am mai văzut un copil atît de inteligent și de spiritual". Tom, bărbatul meu, zice că o să facă ce o să facă și o să-l ție și la* college *în Dallas sau chiar din Austin, ca să se întoarcă și să devină un fermier mare și cu carte, ca cei din Iowa. Eu nu știu ce crezi tu despre negrii și cum o duc fermierii din Iowa, dar n-aș vrea deloc ca Gill să se facă fermier. M-am gîndit la tine și te rog, Henry, în genunchi: așa cum te-a ajutat pe tine Domnul să devii un bussinessman cunoscut, ajută-mă și pe mine și aranjează-l într-un* high-school *din Los Angeles pe Gill Aș vrea mult să plece de aici, să mai cunoască și el lumea cum trăiește și cum se poartă și în alte părți. Cu toate că în Texas se spune că sînt oamenii cei mai deștepți. Eu am ceva bani puși deoparte pentru Margaret, care se pricepe la agricultură și o să dea Dumnezeu și o să se mărite cu un fermier — așa că n-o să-ți fac necazuri bănești. Te rog pe tine însă să scrii că-l iei pe Gill așa, în întreținerea ta. Ca să-l pot convinge mai ușor pe Tom să-l lase. In anul următor n-o să mai aibă ce face și o să dea el bani. Să nu-ți fie teamă că o să-ți rămîie pe cap, căci Tom și-a mărit acum doi ani plantația. Aștept cu nerăbdare răspunsul tău binevoitor. Îți mulțumește din suflet sorta ta mai mică*

Mary.

P. S. *In scrisoare să nu pomenești cumva că eu te-am rugat și să mă dai de gol.*

Nu era acum după-amiază în care Marry să nu aștepte cu nerăbdare trecerea poștașului. „Azi precis sosește răspunsul". Gill promitea să fie un băiat frumos și ea își spunea că nu se poate ca într-un oraș atît de mare ca Los Angeles-ul să nu-și găsească o nevastă bogată. Și cîte vise nu-și făcea! Scrisoarea întîrzia însă. Sosi într-o zi cînd Mary pierduse orice speranță.

Era scurtă, aproape telegrafică, fără amintiri duioase din copilărie, așa cum îi scrisese ea. Tom se cam enervă din cauza tonului distant „ca al celor de la «Credit Association», dracu' să-i ia!" și mai ales pentru că fusese bătută la mașină.

Dragă Mary,

Am citit scrisoarea ta. Mă bucur că n-o duceți rău. Chiar eram curios să știu ce faci. Imi scrisese mai de mult Eve că ai trei copii. Știam că soțul

tău e fermier Cînd am citit despre băiatul tău cel mic că îi place așa de mult cartea, m-am gîndit imediat să-l iau la mine. Vreau să spun că i-aș putea ajuta să răzbată mai ușor în viață. Și desigur că o să-l iau. Dar nu acum. Vreau să spun că mai tîrziu. Cu alte cuvinte cînd o să mai crească. Ar fi prea brusc pentru el dintr-un sat din Texas direct la Los Angeles Vreau să spun într-o casă ca a mea.

Vă doresc să reușiți în ce v-ați pus în gînd. Să-mi scrieți cînd Gill va crește mai mare. Vreau să spun că atunci o să-l iau la mine. Adică să mă străduiesc pentru el. Și n-o să vă coste nici un ban. Cu alte cuvinte pe gratis.

Henry Murray

— Nu te supăra, Mary, dar frate-tău ăsta e un mare... nu știu ce să spun! se revoltă Tom după ce citi scrisoarea. Auzi: direct la el la Los Angeles! Numai că nu scrie că sîntem niște țărănoi. Hm! „Dintr-un sat din Texas"!...

— Da, ai dreptate... N-ar fi trebuit să scrie așa.

— „Dintr-un sat din Texas"! mai repetă o dată fraza care-l enervase. Poate că nu știe că Texas-ul e cel mai mare stat din America?! Orice copil învață asta la școală. Cel mai mult petrol... cel mai mult... nu mai spun de bumbac!

— Înseamnă că tot la Dallas va trebui să-l trimitem pe Gill — făcu Mary ca pentru sine.

— Ce înseamnă tot la Dallas? Unde ai fi vrut în altă parte? Sigur că la Dallas! E și Jo acolo... Îi merge bine... Poate stă cu el și nu mai plătim internatul. „Numai să vrea să-și bată capul cu el" — își spuse el în gînd.

— Aș face și eu un drum la Dallas, Tom. Am auzit de un doc, mare specialist în osteopatie. Știi... să mă arăt lui.

— Lasă că avem doc și la Cranston Falls. Slavă Domnului, te-a văzut de zece ori. Nu poate să fie mai prost ca unul din Dallas. Nu vine oricine la Cranston Falls! Și apoi drumul costă o mulțime de bani, plus ce te mai jupoaie și ostemeopatul ăla!... Sau cum dracu' îi spune!

2

Jo nu s-a arătat prea încîntat să-l ia pe Gill la el, cu toate că taică-său îl asigurase că va plăti jumătate din costul chiriei, masa și celelalte cheltuieli pînă la ultimul cent. Se stabilise la Dallas, îndată după lichidarea afacerii cu Stevens. Nu vrusese să rămînă mai mult nici în ruptul capului. Găsise, într-un cartier nu prea elegant dar curat, o cameră la doamna Patten, care avea pensiune și mai ținea încă vreo opt chiriași. Erau toți mici

funcționari pe la diverse întreprinderi comerciale și cînd se adunau la masă cu vreo alți zece abonați, tot Dallas-ul era în gura lor. Lui Jo îi convenea această informare de fiecare zi despre tot ce se întîmpla în oraș, așa că era numai urechi.

Nu venise la Dallas fără un obiectiv dinainte vizat. În oraș se înființase de vreun an o nouă întreprindere de produse insecticide și Jo, cunoscînd neîncrederea pe care o manifestau fermierii față de produsele acesteia, își puse în gînd să profite de situație și să devină unul din comis-voiajorii ei.

După-masă ieși în centru, examină cu atenție cum era îmbrăcată lumea mai elegantă și își puse la punct ținuta vestimentară într-un magazin universal. Îi părea rău de bani, căci hainele, socotite înainte „de duminică", le-ar mai fi putut purta, în condiții onorabile, încă vreo doi ani. Trecu într-un carnețel de socoteli suma cheltuită, ca o investiție în businessul său. Ce fel de business, încă nu știa. Dar era sigur că va fi unul.

Constată a doua zi de dimineață că procedase cu cap. De altfel, privindu-se în vitrinele pe care le întîlni în drum spre „Baggot's Insect Destroyer Produces" își dădu el însuși seama că era cineva. Portarului de la ușa „numai pentru funcționari" îl repezi cu voce autoritară :

— Anunță-mă boss-ului ! Sînt plantatorul Teserly din Cranston Falls.

Portarul îl cîntări dintr-o privire și, înclinîndu-se respectuos, ridică în grabă receptorul :

— Domnișoară White, un domn plantator din...

— Cranston Falls — îl ajută Jo.

— ...din Cranston Falls dorește să vorbească cu domnul Baggot.

— ...

— Da, da, îndată. Urcați, vă rog, la primul etaj, a doua cameră pe dreapta.

Jo urcă grav scările, gîndindu-se ce repede „mersese", și ciocăni la ușa indicată. Fu primit cu amabilitate de o tînără scurtă și grasă ca un dop, care-și tot trecea mîna prin păr, aranjîndu-l. Intră imediat la domnul Baggot.

Acesta, un om de vreo patruzeci de ani, cu o față care nu spunea nimic, dar cu ochi șireți și vioi, îl primi ridicîndu-se politicos de pe scaunul său din spatele unui birou elegant.

— Ne face plăcere că ne vizitați ! Vă stăm la dispoziție ! Și întinse mîna, poftindu-l să ia loc într-un fotoliu.

Jo întui că depășise măsura, dar hotărî să-și păstreze prestanța.

— Am auzit de produsele dumneavoastră...

— Vă asigur — îl întrerupse domnul Baggot — că reprezintă o performanță calitativă în materie de insecticide ! Nici o firmă din America nu se poate egala ! Trei chimiști germani celebri au fost aduși special din Europa. Vă stăm la dispoziție cu orice cantitate. O livrăm la domiciliu cu

mașinile noastre... Dacă cumpărați pentru vreo doi-trei ani, vă facem rabat. Avantajele acestea, fiți sigur, nu vi le poate oferi nimeni. Noi însă sîntem o firmă solidă, care înțelege interesele clienților săi!

— Domnule Baggot, tatăl meu este cunoscutul fermier Teserly din Cranston Falls. Jo observă că interlocutorul său vrea să spună ceva, dar nu-i lăsă timp. Cred că ați auzit de fermierul Teserly?

— Da, am auzit, dar mi s-a spus că dumneata ești plantator?!

— Desigur, tatăl meu posedă o plantație însemnată. Pe Big River.

— Și cam ce cantitate ar vrea să cumpere tatăl dumitale?

— De fapt, eu aș vrea să vînd produsele firmei, nu să cumpăr. Aș putea...

Jo se opri, căci domnul Baggot se rezermă cu spatele de fotoliu, făcu ochii mici, fixîndu-l cîteva clipe în tăcere și deodată zbieră:

— Afară!

— Domnule Baggot! insistă Jo.

— Ieși afară! — arătă acesta cu mîna spre ușă.

— Domnule Baggot! urlă atunci și Jo, ridicîndu-se în picioare. Apoi, profitînd de surprinderea acestuia, continuă, calm dar hotărît: Dacă nu mă asculți, nici un firicel din prafurile dumitale, bune doar pentru strănutat, nu va cădea vreodată pe plantațiile fermierilor din regiunea noastră!

Baggot îl măsură din cap pînă în tălpi și-i făcu semn din cap să vorbească.

— Vreau să mă ocup de vînzarea produselor firmei dumneavoastră...

— Mai vor vreo patruzeci! Și nu văd de ce te-aș prefera tocmai pe dumneata! Ai mai lucrat în branșă?

— Una este cînd prafurile insecticide sînt oferite fermierilor de către un agent oarecare din Dallas și alta cînd le recomandă chiar un fermier! Și încă un Teserly! Cunosc toți plantatorii de bumbac din regiune — adăugă Jo, văzînd că pînă atunci spusele sale nu făcuseră nici un fel de impresie.

— Cum ai avea de gînd să lucrezi? Dacă ai venit să-mi faci o asemenea ofertă, înseamnă că ai un plan!

Jo avea unul:

— Dau o raită pe la toți fermierii și plantatorii din jur, mari sau mici, indiferent; caut să-i conving de calitățile necontestate ale produselor firmei „Baggot"...

— Au făcut-o și alții!

— V-am spus, sînt fermier cunoscut. Pe mine o să mă creadă! Jo se cam dezumflase, dar creierul său lucra febril. Și ca să le dovedesc, îl voi pune pe tata să le folosească pe plantația lui. Adică să facem o demonstrație publică. Poate avem noroc și de un an bun... Asta-i cea mai grozavă reclamă! începu Jo să se înfierbînte, cu toate că nu era prea convins că Tom o să accepte să riște de dragul reclamei produselor „Baggot". Vedeți,

fermierii n-au încredere... Le e frică să nu piardă recolta. Asta înseamnă ruina. Dar în momentul în care o să vadă că cel mai priceput și mai înstărit fermier cumpără... Vorba aia: „To keep up with the Johnes[1]"... Și apoi mai am în planul meu o idee. În schimbul unui comision, să zic de 2 la sută, îi conving pe pastori să laude insecticidele „Baggot", de pildă într-o predică în care să vorbească despre... „agoniseala aducătoare oamenilor de bucurii și Domnului plăcută, împotriva cărei se năpustesc boolweevie și pink-worm, trimiși de satana"... Apoi: „Să ne rugăm și să mulțumim celui de sus că firma Baggot ne hărăzește cu produsele ei atît de eficiente!". Dar ei se pricep mai bine la texte din astea!

— O. K. Te iau la mîne, Temerly.

— Teserly, domnule.

— Da, da... Teserly. Ai cinci la sută din vînzare.

Jo făcu treabă destul de bună. Pe tatăl său nu l-a putut convinge în ruptul capului să folosească produsele cărora el le făcea reclamă, dar Tom acceptă cu plăcere să pună în ambalajele firmei „Baggot" insecticidele pe care le cumpăra de mulți ani de la vechea firmă. Convingîndu-se cu proprii lor ochi că Tom folosise produsele cele noi, fermierii îndată făcură ca alde Tom.

După ce vizită toate așezările din sectorul ce-i fusese încredințat și încheie contracte frumușele, Jo începu să aibă timp berechet. Activitatea sa pentru „Baggot's Insect Destroyer Produces" dura cel mult trei luni pe an și, bineînțeles, numai atunci cîștiga.

Alerga de cîtva timp să mai găsească ceva de făcut. Norocul nu-i surîdea. Constată cu ciudă că începuse să mănînce din banii puși deoparte din vînzarea produselor insecticide. Nu era admisibil! Căută cu asiduitate să ia legătura cu foștii săi colegi de școală. Toți îi promiseră să-l recomande membru al „Country Club"-ului, unde ar fi avut ocazia să lege relații, să mai audă de vreo afacere demnă de făcut, dar cînd fu vorba să-și îndeplinească făgăduiala, toți ezitară. Jo intuia că foștii săi colegi, cu o situație consolidată, fiecare proprietar al unui automobil nou-nouț — primul semn pe atunci al bunăstării — îl mai considerau încă „țărănoi", cu toate că el nu mai era. Avea o capacitate extraordinară de a se adapta oricărui mediu cu care venea în contact. Evita să distoneze și în același timp căuta să se facă plăcut. Deviza sa era: „Să nu fii ce ești, să fii ceea ce vrei să pari că ești!". Nu făcea nimic fără să analizeze mai întîi dacă îi aduce sau nu folos. După ce se despărțea de un cunoscut întîlnit întîmplător, își spu-

---

[1] Să faci ca alde Johnes.

aca: „Aha, va să zică n-am pierdut timpul degeaba. Tot am aflat ceva!". Sau: „Să-l ia dracu', cît m-a ținut de vorbă!".

Într-una din zile, auzi de la unul din colegi, cel mai binevoitor dintre toți, John Nicholson, conducătorul unei agenții imobiliare, o chestie care-l interesă.

— Jo, băiete, cred că am o idee pentru tine.

— Nu zău? Să vînd case? Vînd și case!

— Nu, în branșa asta trebuie să ai relații, să prezinți garanții serioase. De altceva e vorba.

— Dă-i drumul, John, sînt numai ochi și urechi!

— Ai auzit de ținutul ăla bătrîn de Frank Byrnes?

— Țicnit nu știu dacă e, dar am auzit că e putred de bogat!

— E și țicnit. Numai unul cu păsărică la scăfîrlie ar fi putut să facă ceea ce a făcut el. Se spune că a pornit de la o făbricuță de la taică-său. Cînd și-a trîntit rafinăriile de petrol, a dat-o dracului de făbricuță. Acum cîteva luni, proprietarul acesteia a dat faliment. Se pare că-i era dator și lui Byrnes ceva bani. În orice caz, bătrînul și-a cumpărat vechitura înapoi, ca pe o relicvă a familiei. Spune și tu dacă nu-i țicnit!

— Ce legătură are asta cu mine?

— Are. Odată cu fabrica, Byrnes a preluat și un stoc de vreo mie de mașini de gătit, căci asta producea fierăria aia nenorocită. Mașinile zac acolo în magazie, nevîndute. Nimeni n-a vrut să le cumpere, de aia a și dat faliment. O fi vreun model demodat... Tu însă ai putea să încerci să obții concesiunea vînzării lor. Ce te costă? Vezi însă cum îl iei pe bătrîn! Nu te miorlăi, că nu-i place. Poți chiar să spui că te-a trimis John Nicholson junior, de la Agenția imobiliară „Nicholson". Nu-i rău să știe că port interes cu afacerile lui să meargă bine. Vezi, nu mă face de rîs!

A doua zi, la zece dimineața, Jo se afla în fața singurului zgîrie-nor, pe atunci, din Dallas — „Byrnes building" — cu treizeci și șase de etaje. Se interesă la portarul galonat dacă domnul Frank Byrnes a sosit și auzind răspunsul afirmativ, urcă cu liftul la etajul al șaselea. Nimeri în cele din urmă în fața secretarului lui Byrnes. „Ah, cerberii ăștia de secretari!". Îi întinse cartea-sa de vizită și ceru să fie primit, ca venind din partea lui John Nicholoson junior, de la agenția imobiliară Nicholoson.

— În ce chestiune?

Jo răspune grăbit:

— În chestiune de afaceri.

— Puteți să-mi spuneți mie. Domnul Byrnes e ocupat.

— Nu pot. Trebuie să vorbesc numai cu el!

Secretarul se gîndi că mai auzise el din astea, dar văzînd atitudinea înfiptă și arogantă a vizitatorului, se hotărî să-l anunțe. Cînd se întoarse, lăsă ușa deschisă, făcîndu-i plictisit semn lui Jo să pofticască.

Intră fără să-şi scoată pălăria şi păşind hotărît spre biroul în spatele căruia se vedea un bătrîn uscăţiv îl salută din mers, ridicînd mîna, cu un „Hello, mister Byrnes" de parcă ar fi fost egalul acestuia. Nu i-se răspunse, dar el se aşeză pe scaun. Avea în faţă un om trecut de şaptezeci de ani, cu pielea obrazului ridată şi lipită pe oase, dar cu dinţi puternici şi ochi încă dîrji. Îl examină şi Byrnes, calm, cu priviri sfredelitoare.

— Să nu mă daţi afară, că nu ies!

— Ce dracu' vreţi de la mine? întrebă bătrînul aspru şi parcă scîrbit.

— Să fac o afacere. Şi dacă nu o fac eu, n-o face nimeni!

— Dă-i drumul... Să fii scurt!

— Am de gînd să vînd maşinile de gătit pe care le-aţi cumpărat odată cu făbricuţa aia...

— Făbricuţa aia l-a născut pe „Byrnes Oil Company" — spuse bătrînul gînditor, apoi întrebă rigid: Ce te face să crezi că aş vrea să le vînd?

— Orice capital nerulat aduce pagubă — făcu Jo sigur pe el, apoi scoase din buzunar o cutie de ţigări scumpe de foi şi-l servi pe Byrnes. Purta întotdeauna la el această evidenţă a prosperităţii, ca să facă impresie interlocutorilor cu vază. El însă nu fuma niciodată din ele, chiar de-ar fi rămas o zi întreagă fără ţigări. Era pur şi simplu o investiţie în businessul lui.

— Niţică dreptate ai — acceptă Byrnes luînd o ţigară. Nu crezi însă că cheltuieşti prea mult pe fumat, pentru un travelling salesman de maşini de gătit!

Jo pricepu imediat că de data aceasta o scrîntise.

— Sînt numai pentru cei cu care tratez afaceri — zise el cu înţeles, arătînd spre cutia cu ţigări.

Bătrînul se uită mai bine la Jo. Tînărul acesta începea să-i placă.

— Ce te face să crezi că ai să reuşeşti să le vinzi?

— Faptul că de cînd vînd produsele insecticide ale firmei Baggot, care nici nu-i gîdilă măcar pe pink-worm şi boollweevie, cifra ei de afaceri a crescut cu douăzeci la sută.

— Îţi dau o maşină de gătit pentru o lună, s-o cari după tine. Cum spui că te cheamă?

— Teserly. Joseph Teserly. Sînt recomandat de domnul John Nicholson junior, de la agenţia imobiliară „Nicholson".

— Pentru o lună... Cheltuielile te privesc. Restul ai să le afli de la secretarul meu. Şi acum, pleacă!

Jo lustrui cît putut mai bine maşina de gătit, care nu era chiar aşa de urîtă; angajă un negru cu un cărucior şi luă la rînd toate magazinele cu articole de menaj. Peste tot se lovi însă de refuzuri hotărîte, căci marfa era cunoscută şi socotită nevandabilă. Oferi chiar la preţul care îi fusese

fixat, fără să mai adauge comisionul său. Zadarnic. I se răspundea că e demodată, costisitoare și neconfortabilă.

Încercă atunci să-și plaseze marfa prin case. Suna. Cînd ușa se deschidea, băga imediat piciorul ca să nu-i fie trîntită în nas și începea să ridice osanale mașinii de gătit „Splendid" : „Tot ce poate fi mai modern, mai economic și mai elegant, pentru care se bat toate gospodinele pricepute din Dallas și din întreg Texasul !". Reuși, să vîndă, după două săptămîni de alergătură, o mașină unei „gisculițe" tinere, care abia se măritase.

Jo își dădu seama că în Dallas nu mai avea nici o șansă. Toată lumea știa că întreprinderea care producea mașinile de gătit dăduse faliment tocmai din cauză că nu putuse să le vîndă. Se hotărî să plece cu ea la Austin. Ajuns aici, lăsă lada cu mașina „Splendid" în depozit la mesagerii și plecă în recunoaștere. Îl interesă bineînțeles întîi cartierul comercial, unde depistă magazinele de specialitate. Cînd zări în vitrina unui magazin gol un afiș pe care scria „De închiriat", o idee grozavă îi trecu prin cap. Începu s-o rumege. Comporta destule riscuri, dar... Cine știe ! Se interesă alături de adresa proprietarului magazinului, zbură într-acolo și aranjă cu acesta să-i închirieze prăvălia pentru șase zile, cu clauza că dacă se va ivi între timp un amator pentru un termen lung să-i cedeze imediat locul. A doua zi dis-de-dimineață aduse mașina, o lustrui frumușel și o puse în vitrină. Apoi alergă să pună la punct celelalte amănunte ale planului său.

După-amiază, două afișe mari așezate pe trotuar indicau trecătorilor :

Ultima expresie a tehnicii — economicoasa mașină de gătit

S P L E N D I D

modernă și elegantă, produsă de întreprinderile

Frank Byrnes

vă oferă o delicioasă clătită în mod

G R A T U I T

În magazin mașina duduia. Un bucătar și un ajutor, îmbrăcați de sus pînă jos în alb, începură să întoarcă una după alta clătitele, aruncîndu-le în aer și prinzîndu-le cu măiestrie din nou în tigaie. Jo, îmbrăcat în costumul său de afaceri, stătea într-un colț, demn, serios, gîndindu-se la bănișorii înghițiți de ideea sa comercială. Lumea începuse să se înghesuie. În scurt timp își făcu apariția și un fotoreporter de la „Austin Star".

Jo avusese grijă de toate. Nu mersese chiar așa de ușor. Directorul ziarului observase politicos că asemenea lucruri sînt de domeniul reclamei și se plătesc, căci din asta trăiește gazeta. Dar Jo îi răspunse că el avea nevoie de un fotoreporter și nu de reclamă. Iar dacă fotoreportajul nu va apare, pe viitor reclamele mașinii de gătit „Splendid", ca și ale celorlalte produse ale întreprinderii Byrnes, nu vor mai avea nici ele ce căuta paginile ziarului „Austin Star".

Prezentarea mașinii de gătit „Splendid" mai dură o jumătate de oră, apoi obloanele fură trase.

În dimineața următoare, la ora zece, reprezentația începu din nou. În „Austin Star" apăru o fotografie pe trei coloane, în care se vedea o grămadă de lume înghesuindu-se la o vitrină ocupată de mașina de gătit „Splendid", iar în spatele acesteia doi bucătari în alb. Textul culeș sub fotografie arăta că era vorba de un nou produs modern, economic și elegant al întreprinderilor lui Frank Byrnes, proprietarul lui „Byrnes Oil Company" și că mașina de gătit „Splendin" va cuceri probabil în curînd piața mondială.

După vreo jumătate de oră de la deschiderea magazinului, în fața lui Jo apăru un bărbat chel, între două vîrste, care-i întinse cartea sa de vizită. Era reprezentantul pentru achiziții al Magazinului Universal „Parker". Jo îl pofti să-i arate cea mai veritabilă bijuterie în materie de mașini de gătit ce s-a văzut vreodată. Îi explică avantajele cuptoarelor așezate în dreapta, ingeniozitatea adaptorului pentru prăjit felioarele de pîine pe ambele părți, lăudă în special funcționarea ireproșabilă a termostatului cu sonerie de la cele două cuptoare — „o adevărată creație de genîu a inventatorului, un inginer vestit al întreprinderilor Byrnes"

— Da... După cum observ, este ceva între patentul englezesc „First" și patentul german „Lux". Vom cumpăra cincizeci de mașini „Splendid" în loc de treizeci, cu toate că prețul depășește așteptările mele. E destul de mare.

— Nu știu ce o să spună firma mea cînd va afla că m-am ocupat cu vînzarea en detail. Asta ne scade... prestigiul. O sută, în sfîrșit...

— Trebuie să cer avizul directorului. Se ridică la o sumă care depășește împuternicirile mele. Voi reveni imediat.

Cînd însă reprezentantul magazinului ajunse la ușă și văzu pe trotuarul din față patru reprezentanți pentru achiziții ai altor magazine din oraș, se răzgîndi să mai ceară avizul direcției, se înapoie și semnă o comandă pentru o sută de mașini de gătit moderne, economicoase și elegante, „Splendid".

3

La școală, Gill se simți multă vreme stingher. Majoritatea colegilor săi știau o sumedenie de lucruri despre care el nici nu auzise. În centrul discuției generale erau în special automobilele. Stătea deoparte, trăgînd cu urechea, fără să se observe, la comentariile asupra mărcilor, vitezei maxime a fiecărcia, virajelor... Îl uluia dezinvoltura, siguranța cu care vorbeau. Își dădea seama că mulți spuneau minciuni gogonate și se mira că ceilalți nu-i contraziceau. Cînd Bob Brown, se lăudă că a condus cîteva

sute de metri „Chevrolet"-ul, fără ca nimeni să fie în dreapta, toți ceilalți exclamară „formidabil!", cu toate că nu crezură nici o iotă din cele povestite de Bob.

În clasă erau și vreo cîțiva băieți veniți, ca și Gill, din diferite sate sau orășele și care, ca și el, nu se îmbrăcau atît de elegant și nu vorbeau cu atîta ușurință despre mașini. Stăteau în primele bănci, căci ultimele fuseseră ocupate cu bătaie și formaseră un grup separat. Gill se așezase în banca a doua, chiar în fața catedrei, dar nu se alătură grupului, cu toate că într-o zi Brown îl făcuse „țărănoi" și îi spusese „Ce te bagi? Du-te la ai tăi!". Hotărî să-i zdrobească prin învățătură și să-i facă astfel să-i caute ei prietenia. De mîndrie, se decise să piardă cei doi dolari investiți, așa cum îl învățase Jo, în penițe, radiere și creioane pe care urma să le vîndă colegilor, bineînțeles mai scump, atunci cînd aceștia ar fi fost la nevoie. De altfel, cei mai mulți aveau stilouri „Parker" sau „Sheaffer's", cu peniță mari de aur.

În scurt timp profesorii remarcară nu numai sîrguința și conștiinciozitatea elevului Gill Teserly, dar și mintea sa vioaie, memoria excelentă, ușurința deducțiilor. Profesorul de matematică însă nu-i putuse ierta că atunci cînd îl dăduse afară din clasă pentru că lovise cu pumnul un coleg din spate, care-l tot împungea cu un ac, Teserly trîntise ușa în urma sa încît geamul se făcuse țăndări. Gill presimți că la lecția următoare profesorul îl va asculta și se pregăti zdravăn. Așa se și întîmplă. Profesorul de matematică îl puse să facă vreo șase exerciții, îl purtă prin toată materia predată, ținîndu-l la tablă aproape întreaga oră, dar elevul Teserly răspunse fără să se poticnească. Îi scăzu totuși nota cu două puncte pentru lipsă de respect față de corpul didactic.

Într-o zi, obosit de învățarea pe de rost a unor reguli gramaticale, ieși în balconașul camerei lor, despre care Jo spunea că semăna cu o cameră dintr-un azil de bătrîni, dar că era bună fiindcă avea unde să-și pună capul. Aerul de afară îl mîngîia plăcut fruntea. Pe terasa spațioasă de la etajul al patrulea al blocului din față, doi copii se jucau de-a gangsterii. Își aținti privirile într-acolo, urmărindu-i cu invidie.

După ce săvîrșiră „atacul", ieșiră din casă sărind, prin fereastră, spre terasă. Aveau măști înguste pe față și pistoale în mîini. Începură să și împartă „prada" — niște jucării. La un moment dat, unul din ei se smuci de lîngă „complicele" său, alergă spre o scară scurtă de frînghie ce atîrna de pe acoperiș pînă aproape de balustrada de beton a balconului, se urcă pe marginea acesteia și, apucîndu-se de scară începu să se cațere ca o pisică în sus. Celălalt îl urmări. Era drumul pe care veniseră și pe care trebuiau să se retragă în caz de „primejdie". Cînd urmăritorul vru să încalece cu un picior acoperișul, cel urmărit îl amenință cu pistolul inofensiv. Dar primul știa cît valora o astfel de amenințare și se săltă în sus. Se

pomenl lovit de către celălalt cu piciorul în cap, scăpă frînghia din mînă şi, pierzîndu-şi echilibrul, se prăbuşi în gol.

Totul se petrecu într-o clipă. Gill văzuse pericolul, strigă, dar era prea tîrziu. Ţipătul lui se amestecă cu acela al băiatului care acum se prefăcuse într-o masă de carne sîngerîndă pe trotuar. Nu-şi putea lua ochii de la ea. Se cunoşteau doar formele picioarelor îmbrăcate în pantaloni.

Cîţiva locatari din blocul de peste drum ieşiră repede în stradă, trecătorii se opriră şi ei. Gill vru să coboare. Un strigăt sfîşietor, mai degrabă un urlet de durere îl făcu însă să se întoarcă şi să privească în jos. O femeie tînără se aruncă în genunchi lîngă trupul copilului, încercînd să-l ia în braţe — trupul se îndoi însă ca o rufă spălată. Mîinile femeii începură să caute febril capul. Şi le trase ca electrocutate, privindu-le cu groază. Erau pline de sînge amestecat cu bucăţele albicioase de creier. Urlă din nou şi în urletul ei părea să se fi strîns toată durerea din lume. Zgudui trupul copilului ca şi cum ar fi vrut să-l trezească : „Dick ! Dick ! Dick !". Începu să blesteme cu ură şi deznădejde şi cerul, şi pe Dumnezeu, şi pe ea. Mai multe femei încercară s-o ridice. Nu vru să se dezlipească de copil. Apoi, ca şi cum un vrăjitor i-ar fi smuls din piept durerea, luă în braţe masa însîngerată, se ridică şi porni, cu ochii aţintiţi în gol, în direcţia casei. Puterile n-o ajutară — căzu lîngă scară, cu trupul sfărîmat al copilului strîns în braţe.

Gill urmărise înmărmurit întreaga scenă. Lumea se împrăştiase, trotuarul rămăsese gol, dar el mai privea încă bucata de asfalt înroşit de sînge. De fapt nu o vedea. În ochi îi stăruia chipul mamei, în urechi durerea ei. Nu se mai putu apuca de învăţat. Într-un tîrziu încercă să citească o carte adusă de Jo cu cîteva zile în urmă, „Cadavrul din automobil", însă nu reuşi să se concentreze. Cînd Jo sosi acasă şi intră în cameră fluierînd, lui Gill i se păru că se săvîrşeşte o profanare, că mama copilului îl aude pe Jo. Sări din pat, încercînd să-i povestească cele întîmplate.

— Ştiu, mi-a spus doamna Patten — îl întrerupse Jo. Ce vrei, unii mor, alţii se nasc, alţii... îşi cumpără maşini.

Gill dădu buzna pe balcon.

— Maşină ? ! Maşina noastră, Jo ?

— Un Chevrolet de şase, în „V". N-are decît vreo treizeci de mii de kilometri rulaţi.

— Formidabil ! exclamă Gill, sărindu-i de gît. Apoi începu să ţopăie de bucurie. Maşină, maşină, maşină !

— O să-i înnebunesc pe cei din Cranston Falls !

— Jo, du-mă şi pe mine la şcoală cu maşina !

— Ce, ai înnebunit ? Pentru asta am luat eu maşină ? ! Şi apoi, ai doi paşi pînă la şcoală !

— Toți băieții bine din clasă mă privesc, cu toate că am notele cele mai bune, așa... ca pe un țărănoi. Vorbesc toată ziua de fel de fel de mașini, pe mulți îi aduc babacii sau șoferii cu automobilul, iar eu...

— S-a făcut, Gill ! Te duc.

Gill sări din nou de gîtul fratelui său.

Gill nu se afiliase pînă atunci la nici unul din cele două grupuri din clasă. Cînd era provocat sau chiar la o simplă aluzie răutăcioasă care-i era adresată, îl pocnea pur și simplu pe cel care, cum spunea el, „îl scosese din sărite". În scurt timp toată clasa începu să-i știe de frică. Într-una din zile, Stuart Lasdale se apropiase de el și-i propusese confidențial să-l bată, în schimbul a doi dolari, pe Marton Browler. Știind că cei doi erau buni prieteni, Gill îl privi în față, apoi îi trînti un pumn — o „directă", cum se spunea în romane. Fu pedepsit să stea în tot cursul orelor următoare în picioare, iar Marton Browler îi strigă : „Prostule, trebuia să-i iei cei doi dolari și după aceea să-l bați !".

Într-una din dimineți Gill descinse din Chevroletul lui Jo, care staționă în fața școlii mai mult decît era necesar pentru o coborîre. Știa că fusese văzut de Stuart.

În prima pauză îl văzu pe Marton Bowler, Stuart Lasdale și Ben Robertson șușotind și privind mereu în direcția lui. Se făcu că nu-i observă pînă cînd aceștia nu porniră grupați spre el.

— Ascultă Teserly — începu Stuard Lasdale interogativ. Ala era Chevroletul vostru, cu care ai venit azi la școală ?

— Da ! Și ce vrei ? răspunse Gill sfidător.

— Stai, nu te enerva — se amestecă împăciuitor Ben Robertson. Am vrut să știm dacă are motorul de șase în linie sau în „V".

— Nu minți, Ben ! interveni Marton Bowler. Dă-i drumul, Stuart, mai departe !

— Ai spus că fratele său e om de afaceri... L-am întrebat pe tata. N-a auzit de nici unul cu numele de Teserly !

— Și de ce mă rog, trebuia să audă ? !

— Pentru că are cel mai mare birou de avocatură din Dallas.

— Jo face afaceri cinstite. Nu are nevoie de avocați !

Ceilalți izbucniră în rîs.

— Cel puțin pînă acum n-a avut nevoie — adăugă Gill, dîndu-și seama că spusese o prostie. Lucrează cu Byrnes !

— Tata apără toate procesele lui Byrnes ! Cum de n-a auzit ?... Aaa, probabil că fratele tău n-are o afacere proprie...

— Ba are ! Cu mașina de gătit „Splendid"...

— Daaa? se miră Marton Browler.

— Am văzut reclama în „Dallas News" — confirmă Ben.

— Ascultă, Teserly, nu vrei să mergi după-masă cu noi la un western? — îl îmbie Stuart Lasdale. Ne duce șoferul lui Ben.

— Nu, eu după-masă fac sport.

Gill începuse să se împrietenească cu un băiat dintr-o clasă superioară, Tom Bryson, care locuia lîngă el și era nebun după sport. Acesta parcurgea mergînd în mîini cea mai lungă distanță — 15,4 metri — și numai Clyde Lawrence, cunoscut în toată școala ca recordman reușea să-l întreacă, cu 16,2 metri. Gill exersa și el de cîteva săptămîni, dar după cîțiva metri cădea cu picioarele pe pămînt.

— Ce anume?-se interesă curios Marton Brow...

— Cei din a doua vor să lanseze un nou concurs și se antrenează în secret ca să fie în formă. Eu am aflat de la Tom Bryson, iar după-amiază trag tare.

Oricît îl rugară cei trei colegi să le spună și lor despre ce anume era vorba, Gill nu trădă „secretul celor din a doua". În timpul orei următoare primi de la fiecare din ei cîte un bilețel trimis din mînă-n mînă și fiecare scria „numai mie... jur să nu spun la nimeni". Dar Gill se ținu tare. După-amiază se întîlni cu Marton Browler și împreună se duseră acasă la Ben Robertson, unde trebuia să vină și Stuart Lasdale. Pe drum, acesta îl trată cu ice-cream and soda, Ben îi ceda locul său în față lîngă șofer, Stuart se gîndi să-i ofere cinci dolari, dar temîndu-se că Gill îl va pocni din nou îl invită după film acasă, să-i împrumute ultimele noutăți în materie de romane de aventuri. Nici unul însă nu află ceva de la Teserly.

A doua zi, într-un din pauze, pe cînd se credea neobservat de ceilalți, Stuart se apropie de Gill și-l invită să vină la el după-amiază.

— O să facem tir cu o pușcă cu aer comprimat. Știi, gloanțele sînt din plumb. Ar putea să omoare chiar un om!

— Eu am tras cu pistoale „Colt"! nu se arătă Gill impresionat.

— Da, dar pușca mea e specială... O să tragem în grădină, apoi o să te las să te uiți printr-un binoclu de-al tatii prin care se văd multe, multe femei goale, aproape adevărate...

Gill fu puternic impresionat de somptuozitatea interiorului casei avocatului Lasdale; însă nu lăsă să-i scape nici o exclamație de uimire sau de admirație. Se uita numai cu coada ochiului în toate părțile, urmîndu-l pe Stuart care-l plimba special, așa cum făcea cu toți noii săi invitați, aproape prin întreaga casă. Explica: „Aici e holul pentru seratele Lasdale; aici, biroul particular al tatei; aici, salonul chinezesc; în stînga sînt dormitoarele părinților; aici, sufrageria de toate zilele...".

Gill spunea mereu „da", apoi, destul de șters: „frumos, frumos!".

— Iar aici, cu ieșirea în grădină, camera mea.

Lîngă fereastră se afla un pupitru ca cel de la şcoală şi încolo, răspîndite peste tot în dezordine, numai jucării. Gill nici nu bănuise vreodată că pot exista lucruri atît de minunate. Automobile în miniatură, care reproduceau mărcile celor adevărate, şi un tren pe o linie mare, circulară, aşezată pe covor. L-ar fi interesat să vadă cum funcţionau, dar el arătă spre pretele de lîngă fereastră, unde atîrna o armă de tir.

— Asta e?

— Da. Ia-o de acolo. Să caut gloanţele...

După ce traseră în grădină cu arma, Stuart îi dădu să privească prin binoclul tatei şi în timp ce acesta schimba una după alta imaginile femeilor goale, aproape adevărate, îi făcu propunerea:

— Teserly, hai să facem un business. Eu îţi dau acum cinci şi cu mîine unul — şase dolari, iar tu să-mi spui în ce constă concursul pe care vor să-l lanseze cei din a doua. Uite, jur pe ţeava armei mele că n-o să spun la nimeni.

— În regulă! răspunse Gill, fără să-şi ia ochii de la lentilele binoclului.

— Ei hai, lasă-l dracului de binoclu!

— Stai două minute! Numără banii pînă atunci.

— Nu, întîi spune-mi... Banii la urmă!

— De ce adică eu să am încredere în tine şi tu nu?!

Cînd te duci la magazin, întîi îţi dă marfa...

— Uite ce-i: nici la mine, nici la tine; pune banii acolo pe pupitru, vino lîngă mine şi dacă nu-ţi spun, îi iei înapoi.

— O. K.! acceptă Stuart. Se duse la pupitru şi băgă cinci dolari sub sugativă.

— Rămîi paf cînd ai să auzi. Nici nu ţi-ar fi putut trece prin cap.

— Hai, dă-i drumu'!

— Concursul constă în cine poate să reziste mai mult timp stînd într-un picior! Ei?

— Formidabil!

— Să nu crezi că-i chiar aşa de simplu. Trebuie antrenament, nu glumă! făcu el grav, gîndindu-se că dacă ar putea însuma toate pedepsele mamei, probabil ar rezulta săptămîni întregi, dacă nu şi luni.

Stuart se apucă să încerce, sprijinindu-se numai pe talpa piciorului drept.

— Nu, nu aşa! Piciorul stîng nu ai voie să-l balansezi prin aer. Îl îndoi şi îl laşti deasupra genunchiului drept — începu Gill să inventeze regulamentul concursului.

— Dar dacă vreau să stau pe stîngul?

— Indiferent. Totul e să nu-ţi ţii echilibrul cu celălalt picior. Mîinile — la spate. Înţelegi: e o chestiune de rezistenţă şi echilibru. În special de

rezistență! sublinie Gill, ducîndu-se la pupitru și luînd banii. Lipsește un dolar! constată el.

— Nu ți-am spus că ai să-l primești mîine? Îmi dă mama pentru bufet — explică Stuart și apăsă pe butonul unei sonerii în perete.

Gill îi propuse să încerce amîndoi în același timp, dar un servitor negru intră în cameră, înclinîndu-se. Stuart comandă înghețată și, după ce servitorul ieși, îi făcu cu ochiul.

— Dacă vrei, am și whisky... Veritabil! Acolo, după cărți.

— Nu, îmi arde gura. Am încercat odată...

— Nici mie nu-mi place. Bob însă cînd vine mai trage din sticlă. Tata spunea ieri că probabil o să anuleze legea[1] asta stupidă care încalcă libertățile democratice. Și că fiecare om are conștiință și este liber să aleagă dacă trebuie sau nu să bea.

Peste două săptămîni, întreaga clasă se pregătea în secret pentru concursul pe care voiau să-l lanseze cei din a doua. Gill avu însă grijă să-l informeze confidențial pe Tom Bryson despre provocarea sportivă pe care o puneau la cale colegii săi, și în scurt timp toate clasele știau unele despre altele că se pregăteau în secret. Concursul fu lansat oficial de cei din a patra. Începură întrecerile pe clase după regulamentul care devenise notoriu. Teserly îi întrecu pe toți din clasa sa, rămînînd într-un singur picior 28,4 minute.

Cînd Gill se întoarse în vacanță acasă, Cranston Falls nu-i mai păru atît de frumos cum se păstrase în amintirea sa în timpul petrecut la Dallas. Parcă și casele erau mai mici, mai urîte. Chiar și casa unchiului Philip. Socoti că era prea mult praf, că oamenii erau sărăcăcios îmbrăcați și parcă deveniseră mai urîți. Big River și Nigger rămăseseră însă aceiași. Gill lua cîte un volum din teancul de romane împrumutate de la Stuart și pleca însoțit de Nigger, la scăldat. Dar vacanța nu dură prea mult: Tom stătu de vorbă cu domnul Graham, proprietarul celui de-al treilea drugstore, căci cu Philip nu se avea prea bine în ultimul timp, și Gill intră la acesta „ca să se pregătească pentru viață".

CAPITOLUL III

1

În cabinetul președintelui lui „Californian Bank", un grup de bărbați, majoritatea trecuți de cincizeci de ani, discutau zgomotos banalități, în timp

[1] Referire la legea prohibiției alcoolului.

ce fiecare se servea cu băutura preferată din colecţia de sticle de pe măsuţa cu rotile. Unul singur, Kurt Weber, stătea, ca întotdeauna, tăcut, uitindu-se încruntat la bucăţelele de gheaţă ce pluteau într-un lichid roşietic pe fundul paharului său. Samuel Harriet intenţiona tocmai să-l ia peste picior, cînd pe uşă intră, cu un „how do you do" răguşit, Sam Schurlock.

— Te pomeneşti că numai pe mine mă mai aşteptaţi ! remarcă acesta, văzînd că ceilalţi se îndreptau fără să-şi întrerupă discuţiile spre uşa care dădea în sala de consiliu.

Îşi ocupară cu toţii locurile în jurul unei mese lungi şi masive, singura mobilă, de altfel, din această cameră ai cărei pereţi, căptuşiţi cu plută şi mochetă fonoizolantă, nu aveau urechi.

— Iată-ne aşadar adunaţi... — îşi desfăcu Thomas Bubble mîinile grăsuţe şi scurte, lăsîndu-se pe spetează scaunului prezidenţial. Este vorba de noi investiţii pe care le propune Murray şi cu care eu înclin să fiu de acord. Murrary, ai cuvîntul !

— Gerald este de părere — începu el — că viitorul război va fi un război al aviaţiei. Nemţii ştiu asta. Vreau să spun că în direcţia asta se pregătesc.

— Eşti nebun ! Te pomeneşti că ai gînd să dai peste cap uzina de maşini-unelte din San Francisco ? sări Samuel Harriet.

— Aş fi chiar nebun ! Trebuie să producem ce se cere. Vreau să spun că se cer avioane. Planul meu este să cumpărăm „Aircars" ! Adică să punem mîna pe ea.

— „Aircars" ? Cine ţi-o vinde ? ! Una din cele mai moderne uzine... Tot utilajul aproape nou...

— Tocmai de aceea ! Cu alte cuvinte, am ţinut seama de toate considerentele pe care le-ai enunţat. Majoritatea acţiunilor le deţin Stine, Pearson şi „Butcher Bank".

— Se cotează foarte bine la bursă ! interveni Harriet. Riscul e prea mare pentru o speculaţie.

— Pe „Butcher Bank" să-l eliminăm. Vreau să spun că deţinem mai multe acţiuni de-ale lui decît are el acţiuni „Aircars" în depozit. Adică am putea face schimb la un moment dat. Pe ceilalţi doi să-i încolţim. Cu Stine sînt destul de bine. Vreau să spun că vine la mine în casă. Stine şi Pearson stau prost cu banii. Încă de anul trecut s-au împotmolit, cînd au început să ridice hala cea nouă din dreapea. Adică au rămas fără un chior. N-au scos din acţiuni pe piaţă ca să nu le strice cursul şi ca să nu le cumpere cineva pachet. Le-au vîndut personalului. Acum, din nou nu le ajunge. Vreau să spun că au cumpărat de la început o parcelă prea mică. Adică eu le-am vîndut-o aşa. Preţ prea mare n-am luat pe atunci. S-au bucurat că-i chilipir şi nu s-au mai gîndit că locul era prea mic pentru o uzină de avioane. Adică proiectantul uzinei lor era omul meu. Stine şi

Pearson îmi dau tîrcoale de un an să le mai vînd o parcelă. Vreau să spun că în stînga e uzina noastră de cauciuc sintetic, iar în spate și în dreapta sînt parcelele mele. Le-am cerut un preț de le-a sărit ochii. Adică îi joc cum vreau. N-au avut încotro, l-au acceptat.

— Să ți-l plătească în acțiuni! — bătu cu pumnul în masă Samuel Harriet.

— Nu vor. Asta a și fost condiția tranzacției: jumătate în bani, jumătate în acțiuni. Vreau să spun că le e teamă. Adică, o să vîndă din nou personalului. Amîn cu vînzarea pînă cînd îi încolțim din toate părțile. Adică acțiunile lui „Aircars" încep să scadă. Atunci le fac o ofertă avantajoasă, dar numai în bani lichizi. Cu alte cuvinte, îi oblig să le scoată la bursă și deci să accentueze scăderea. Muncitorii n-or să mai vrea să cumpere. Vreau să spun că cineva o să aibă grijă să-i informeze despre micșorarea continuă a cotei. Asta o să fie prima lovitură. De rest, adică de speculația de la bursă, tot eu o să am grijă. Cu alte cuvinte, știți că mă pricep.

— Un singur lucru n-ai prevăzut: se vor găsi destui amatori pentru „Aircars".

— „Fairchilds" are necazuri în America Latină. „Boeing" și „Douglas" își extind uzinele și sînt în criză de capital — spuse Charles White liniștitor. Cred că ar trebui să-i dăm drumul!

— Ce ar fi dacă am lua operațiunea pe contul nostru și n-am mai amesteca „California Bank"? aruncă momeala Sam Schurlock.

Începură să se privească unul pe altul, mai mult aprobativ decît întrebător.

— Eu totuși sînt obligat, ca președinte, să informez „Consiliul celor douăzeci și cinci", ca să sancționeze cu votul lor...

— La dracu', Babble! Umbli cu prostii! Vrei să transpire?

— Dacă participarea la operațiune e unanimă...

— Nu v-am făcut cunoscute condițiile mele... Vreau să spun că ideea îmi aparține. Cer pentru ea doi la sută din acțiunile lui „Aircars" care vor reveni fiecăruia dintre voi.

— Bine, Murray, asta înseamnă...!

— N-am terminat. Adică va trebui să mi se plătească parcela de teren pe care i-o vînd lui „Aircars" la prețul pe care l-a acceptat Stine. Bineînțeles numai în acțiuni. La o cotă medie.

— La dracu'! Asta înseamnă — interveni din nou Kurt Weber — că veți deține de la bun început majoritatea în consiliul de administrație al uzinei! Nu poate conveni nici unuia din noi!

— Principiul este la participare egală — beneficii egale. Vreau să spun că așa ne-am călăuzit pînă acum. Să luăm realitatea. Cu alte cuvinte, eu aș putea vinde parcela lui Stine plătită numai în acțiuni. Iată deci plusul

de acțiuni față de voi. Mai mult, cu acest pachet m-aș putea lansa singur în speculații la bursă. Adică să încerc să intru în consiliul lor de administrație, cu drepturi egale, alături de Stine și Pearson. Am fost însă cinstit. V-am expus ideea mea. Astă...

— Te-ai molipsit de la Gerald — îl întrerupse Sam Schurlock. Nu sîntem alegători, Murray!

— Uite ce e, Murray — interveni White — în primul rînd Stine îți plătește numai jumătate din preț în acțiuni. Și apoi, de unde știm noi suma la care a acceptat să cumpere parcela? Mîine ai să ne ceri și pe dracu'! N-am terminat — ridică el mîna. Dacă ai fi putut să te ici singur la hartă cu ei, ai fi făcut-o. Ideea ta, fără noi, nu face nici cît un ou clocit. Ai nevoie și de banii lichizi ai lui „Californian Bank" și de ajutorul nostru ca să-i încolțim pe Stine și Pearson. Numai că ai uitat de „Butcher Bank"!

— Sînt încurcați pînă peste cap cu mincle din Canada — își informă prompt colegii Babble. Au venit la mine cu acțiuni...

— Cumpără-le! bătu din nou cu pumnul în masă Samuel Harriet.

— Le-am cumpărat! Dar bursa tot am informat-o... Ce sînt eu vinovat dacă la mine, ca în toate părțile, sînt și funcționari indiscreți!

— Eu zic s-o lași mai moale cu doi la sută — mormăi Kurt Weber.

— Mai moale de unu și opt zecimi la sută nu las. Vreau să spun că ideea mă costă bani. Tu n-ai luat atunci frumos pentru informațiile pe care ți le-a dat senatorul tău neamț?! „Aircars" cooperează cu vreo douăzeci și ceva de întreprinderi din Middle-West. Cu alte cuvinte, cînd îi încolțim, trebuie s-o facem deodată. Vreau să spun că trebuie să aranjezi ca cel puțin unele să ceară, sub diferite pretexte, rezilierea contractului. În special cele de electromotoare și pompe de injecție. Altele să întîrzie livrarea furniturilor. Spune-le că suporți tu penalizările. Vor renunța să le mai ceară atunci cînd „Aircras" are să fie a noastră. Vreau să spun cînd are să încheie contracte cu noi.

— Numai cu plata penalizărilor nu-i pot atrage de partea noastră. Voi fi nevoit să le vorbesc despre intenția noastră de a colabora...

— Asta te interesează pe tine — interveni Samuel Harriet. Noi nu știm nimic!

— Ai grijă, nu angaja „Californian Bank"! îl preveni și Babble. Aluzii da, declarații nu. Și mai ales să nu apară în presă. În orice caz, cînd „Aircars" o să fie a noastră, tu al să pleci în Elveția ca să tratezi cu nemții. Poți să folosești asta ca argument.

— White, ai legături cu „Utah Aluminium Company" — furnizorul lor principal, iar Schurlock cu uzinele de echipament de bord din Denver. Vreau să spun că atunci cînd vor fi încolțiți, să lansați zvonul că „Aircras" se duce pe copcă și nu mai are cu ce plăti. Eu și cu Babble o să mă ocup de ei aici, la Los Angeles.

— Ai acțiuni la „Santa Barbara". Cîteva trenuri ar putea fi dirijate în alte direcții... Spre Cleveland, să zicem...

— Mulțumesc pentru idee. Vreau să spun că lucrurile sînt ca și aranjate. Stine n-a cumpărat de la ei parcela. Cu alte cuvinte, dacă „Aircars" protestează, reziliază contractul.

— Cum ai de gînd să-i forțezi să vîndă? se interesă prudent Harriet.

— Nu este vorba de o simplă speculație de bursă. Vreau să spun că mă abțin de la declarații în public... Iau asupra mea... Adică sarcina cea mai grea. Harriet, tu trebuie să observi cum se desfășoară operațiunea ca un... arbitru. Cu alte cuvinte, să ne sesizezi dacă încearcă cineva să-și bage nasul în businessul nostru. La „Aircars" am doi oameni care mă informează în fiecare zi despre tot ce se întîmplă. Vreau să spun că e un domeniu acoperit. Ține legătura cu Bursa din New York, răspîndește mereu zvonuri și cînd dăm lovitura, lansează panica. Cumperi numai cînd îți spunem noi. Cu alte cuvinte, ăsta-i tot planul. Condițiile mele le știți. Vreau să spun că dacă nu vă convin, mă mulțumesc să vînd lui „Aircars" parcela și las totul baltă. Adică o să-i joc pînă acceptă să-mi plătească tot prețul în acțiuni. Nu știu însă ce cîștigați voi din asta! În orice caz, deseară sînteți invitații mei. Cu alte cuvinte, vă rog să veniți la mine. O să fie și Gerald și Stine. Vreau să spun că o să puteți afla de la Stine ce preț îmi oferă pe parcelă, iar de la Gerald...

— Acceptăm prima ta condiție cu plata parcelei, dar ca bonificație pentru idee nu-ți dăm mai mult de unu la sută din cota fiecăruia.

— Te cam grăbești, Babble! observă Kurt Weber.

— Cu cinci la sută de la noi și cu acțiunile pe care le vei încasa pentru parcelă ai să ne joci pe toți. Murray! interveni și Charles White.

— De ce? Vreau să spun că o să am numai două voturi în loc de unul, cît o să aveți voi la „Aircars". Referitor la propunerea lui Babble, încă nu mă gîndesc să scad sub unu virgulă opt la sută. Adică n-o să cedez.

În cele din urmă, căzură de acord ca proprietarul ideii să primească unu și șase zecimi, dar în schimb să suporte din buzunarul său cheltuielile legate de punerea în aplicare a planului prin care cei de la „Aircars" urmau să fie forțați să vîndă.

2

Murray rămase pe scările intrării monumentale ale lui „Californian Bank", urmărind parcă cu privirea cum se depărta mașina lui Schurlock. De fapt, el nu vedea decît masa lungă din sala de consiliu și pe cei care stătuseră în jurul ei. Începu să facă bilanțul convorbirilor purtate

și, coborînd una cîte una treptele de marmură neagră, păși în stradă. Îl urmă la mică distanță luxosul său Packard, o comandă specială.

Împlinea peste puțin timp cincizeci și patru de ani. Dar nici părul și nici trupul, întreținut prin gimnastică, masaje și înot în piscina vilei, nu-i trădau vîrsta. Era destul de înalt, corpolent, fără să fie însă gras. Un început de chelie, spre frunte, dădea feței sale mari, cu trăsături destul de banale, un aspect intelectual — el spunea de financiar — mai ales cînd își punea ochelarii cu ramă groasă, aproape neagră, de baga. Esteticianul îi recomandase cu căldură să-i poarte. Își dăduse și el seama că-i avantajau. Cînd se afla în societatea unei femei, și-i scotea cu un gest hotărît, bine studiat, ca și cum ar fi spus : „Privește-mă, sînt frumos și fără ei". Acordase întotdeauna atenție ținutei sale exterioare. În ultimul timp ea devenise însă o adevărată preocupare. Își schimba costumul de două ori pe zi, iar casa la care se îmbrăca se îngrijea să-i țină în pas cu tăietura, desenul și culoarea stofelor la modă. Purta însă întotdeauna pe reverul stîng urmele de la scrumul nelipsitei țigări din colțul gurii. Nici nu se gîndea să-l scuture. Simțea chiar o plăcere să-și vadă hainele scumpe astfel murdărite.

Îl înjură în gînd pe Charles White și se opri la marginea trotuarului. După ce șoferul în livrea îi deschise portiera, se urcă în mașină, cerînd să fie dus acasă. Automobilul străbătu orașul care se încolăcea ca un șarpe uriaș de-a lungul țărmului oceanului, pătrunse pe străzile cartierului industrial și deodată prin parbriz, apăru, contrastînd izbitor cu peisajul de oțel, sticlă și beton al corpurilor noilor uzine, o magazie cam dărăpănată, a cărei firmă indica că acolo se afla direcția puternicei societăți feroviare „Santa Barbara". Pe fața lui Murray apăru un zîmbet fugitiv.

El nu se născuse ca Sam Schurlock, ca Thoman Babble sau Harriet, cu bogăția gata făcută. Răzbătuse alături de ei dînd întîi din coate, apoi și din pumni. Poate tocmai de aceea nu-l prea avuseseră la stomac cînd intrase, prin acțiunile ce le deținea, în „Consiliul celor șase" al lui „Californian Bank". Într-una din zile, Harriet îl întrebase : „E adevărat ce se vorbește, că ai vîndut odată înghețată ?".

Despre povestea cu înghețata Murray nu pomenește nimic, dar recunoaște că a pornit în afaceri ca simplu agent al unui birou care se ocupa cu vînzări de terenuri. Și sînt unii la Los Angeles care îl țin minte de atunci. De fapt, cînd se angajase ca agent, avea ceva bani puși deoparte. Patronul îl lăuda că era un băiat dezghețat, că într-o zi avea să devină un bun agent pentru vînzarea de terenuri. Cîștiga atît cît să nu intre în banii economisiți. În scurt timp începu să trăiască cu văduva care ține pensiunea unde mînca, așa că scăpă de cheltuiala mesei, iar peste puțin și de cea a casei. Știa că prietena sa avea cont la o bancă. Tocmai de aceea socotea

că ceea ce îi dădea de buzunar era cu totul necorespunzător față de diferența de aproape douăzeci de ani și mai ales de gelozia pe care trebuia s-o suporte.

Șansa nu întîrzie să se ivească. Cutreierînd orașul în depistare de terenuri și clienți, dădu peste trei grădinari amatori să cumpere un uriaș maidan de la marginea Los Angeles-ului, brăzdat de crăpături mari, provocate de arșiță, pe care uriașe cocoloașe de ciulini se plimbau în voie, mînate de vînt. „Nu se poate, aici trebuie să fie un dedesubt!" își spusese Murray și, amînîndu-i pe grădinari, se repezise la secția funciară a primăriei. Află că și societatea feroviară „Santa Barbara" se interesa de locul respectiv, așteptînd ca primăria să mai lase din preț. Prevăzu că era rost de cîștig și într-o clipă se repezi acasă. Banii pe care-i avea erau cu totul insuficienți, iar văduva îi puse condiția căsătoriei. Acceptă. Și pentru că nu era timp de pierdut, semnă o declarație că o va lua de nevastă în cursul săptămînii respective.

A doua zi cumpără, din economiile sale și ale viitoarei soții, o porțiune uriașă de teren, începînd chiar din marginea orașului, care pe atunci nu număra decît vreo patru sute de mii de locuitori. Grădinarii luară restul. Le rămăsese destul, e adevărat însă nu atît cît intenționau să cumpere și mai ales nu locul pe care-l vizaseră de la început. Puși pe treabă, irigaseră terenul, transformîndu-l într-o enormă grădină de legume. Aveau intenția să transporte marfa la Chicago, iar de acolo să aducă vite.

Societatea feroviară „Santa Barbara" n-a fost însă de acord cu cele întîmplate. Directorii ei scrîșneau din dinți că le-a fost luat pămîntul de sub nas. Cînd grădinarii au apelat la societate ca să le transporte marfa la Chicago, aceasta i-a tot amînat, invocînd motivul lipsei de vagoane, pînă cînd întreaga recoltă s-a stricat. Cum își investiseră toți banii de care dispuneau, grădinarii s-au trezit ruinați. Au apelat la bancă pentru credite. Dar „Santa Barbara" veghea. În cele din urmă, societatea s-a oferit să le cumpere pămîntul, la un preț derizoriu. Grădinarii ghinioniști au acceptat, bucuroși că puteau să scoată măcar o părticică din bani.

Evident, Murray nu a trecut terenul pe numele proprietăresei pensiunii, dar în schimb a luat-o de nevastă. Nici n-ar fi avut altă ieșire. Patronul agenției îl dăduse afară în urma plîngerii grădinarilor, iar celelalte două agenții concurente, care pînă atunci îl momiseră la ele, nu se arătau dispuse să-l angajeze. Încălcase o lege nescrisă, dar unanim acceptată: făcuse afacerea care s-ar fi cuvenit patronului său. În cele din urmă intră, cu un salariu de două ori mai mic, ca ajutor al unui agent de bursă. Aceasta a fost școala care l-a ajutat mai tîrziu să reușească în viață.

Societatea feroviară n-a avut cum să-l strîngă în chingi, așa cum făcuse cu grădinarii. Directorii ei îl încercaseră cu bani, oferindu-i o sumă frumoasă și, la un moment dat, Murray s-a simțit tentat să le vîndă tere-

nul. I-ar fi rămas un cîștig frumos și ar fi scăpat și de nevastă, care devenise și mai geloasă. Rezistă totuși. În scurt timp se dovedi că procedase cu înțelepciune.

„Santa Barbara", începu să ridice acolo un complex industrial, apoi parcelă restul suprafeței și oferi parcelele spre vînzare, la prețuri avantajoase, unor firme industriale, cu obligația însă ca acestea să efectueze toate transporturile de materie primă sau producție finită exclusiv cu trenurile ei. Nu era prost gîndit. Pe maidan se înălțară construcții după construcții. Uzine și fabrici de mașini electrice, de asamblat automobile, de cabluri, de produse chimice, de anvelope, de textile, rafinării de petrol se înșirară, unele lîngă altele. Majoritatea societăților industriale din Statele Unite se întreceau în a înființa filiale la marginea orașului de pe țărmul Oceanului Pacific.

Prețul terenului lui Murray crescu de peste o sută douăzeci și cinci de ori. Vîndu doar o mică parcelă unei fabrici de produse farmaceutice, rstitui soției suma împrumutată și, divorță de ea. Cînd auziră că Henry Murray s-a hotărît în sfîrșit să vîndă, firme industriale îi făcură oferte peste oferte. Nu se grăbea. Planul său era simplu : să parceleze maidanul pentru construcții de locuințe. Ar fi fost mult mai avantajos. Oamenii însă fugeau de aerul viciat, de pădurea de coșuri ale uzinelor. Preferau celălalt capăt al Los Angeles-ului.

Cînd fabrica de produse farmaceutice transportă materialele de construcții de care avea nevoie cu vagoanele unei alte societăți feroviare recent înființate, „Santa Barbara" văzu în aceasta un precedent periculos și se gîndi să ia măsuri. Unul din conducătorii ei și cel mai mare acționar, Prutt, îl pofti pe Murray la el, propunîndu-i să nu vîndă parcele decît acelor firme care erau dispuse să încheie contracte de transport cu „Santa Barbara". Bineînțeles că în cazul în care el ar fi manifestat înțelegere pentru interesele societății, avea să primească de la aceasta doi la sută peste suma realizată cu ocazia vînzării. Murray îi declară că nu avea încă de gînd să vîndă, că mai așteaptă să crească valoarea terenului, care nu cerea de mîncare și pretențiile lui erau de 10 la sută, plătite în acțiuni „Santa Barbara". Prutt consideră aceasta drept o nemaipomenită îndrăzneală. Nu se putu abține să nu-l amenințe, gesticulînd enervat. „Ia seama ! E periculos să te joci cu «Santa Barbara» !".

Murray zîmbi. În orice caz, era o prevenire mult mai delicată decît primise atunci cînd refuzase să vîndă societății terenul. Știind cît de ușor se poate trece de la vorbe la fapte, se dusese atunci direct la notar și-și făcuse testamentul. O copie a acestuia fusese trimisă „strict personal și confidențial" lui Prutt. În ea se prevedea că în caz de deces, testatarul lăsa întregul teren viran ce-i aparținea societății feroviare „ Pacific". Totodată, Murray îl sfătuise, printr-un bilețel, să ardă copia testamentului,

căci dacă „Pacific" afla de conținutul testamentului, moartea persoanei semnatarului ar fi putut aduce mari pagube lui „Santa Barbara".

Prutt se potoli atunci așa cum se potoli și acum, văzîndu-l pe Murray cum îi rîdea în față. Vru să spună că urcă oferta cu încă doi la sută, dar interlocutorul său i-o luă înainte.

— Scad la șase la sută. Vreau să spun, dacă mi-o dați pe Ketty de nevastă.

— Ce ? ! urlă Prutt.

— Adică știu de la o persoană de încredere că fiica dumneavoastră n-a fost la rude în Florida, ci la o clinică de psihiatrie din Punta Gorda, că s-a culcat cu valetul care a preferat să fugă, știind-o țicnită, decît să se însoare cu ea. Cu alte cuvinte, Ketty e în luna a șasea. Mie însă îmi place. Adică, aș lua-o de nevastă.

A fost a doua jertfă adusă de Murray pe altarul lui Hymeneu. Dar nu și ultima. Ea i-a deschis, ca ginere al lui Prutt, ca acționar la „Santa Barbara" și proprietar al unui uriaș maidan, ușile caselor la care fostul agent mijlocitor de vînzări și cumpărări de terenuri nici n-ar fi îndrăznit să-și ridice ochii. Cînd după un an și ceva Ketty muri într-un sanatoriu, proaspătul văduv se căsători cu aleasa inimii sale.

Multe lucruri s-au schimbat de atunci la Los Angeles și mai ales pe terenul înainte viran. Societatea feroviară „Santa Barbara" a păstrat însă ca pe un monument al începuturilor ei magazia construită odată de grădinarii neprevăzători. Ea îi amintește și lui Murray de felul cum s-a priceput el să reușească în viață.

La cîteva mile după ce ieși din oraș, Packardul coti pe o derivație și se opri în fața unei uriașe vile tudoriene, de un alb imaculat. Privind-o de pe șosea, părea că se desprinde aerian din mijlocul parcului de arbuști și palmieri, plutind pe cerul ultramarin spre apa albastră a oceanului.

Valetul care se repezise să-i deschidă ușa îl informă :

— Sînteți așteptat, sir, de un tînăr care spune că este nepotul dumneavoastră.

Murray se opri din mers, privi undeva în gol și, fără să spună un cuvînt, se întoarse brusc, urcîndu-se din nou în mașina care nu apucase să plece din fața intrării.

Valetul nu mai știu ce să creadă despre nepotul lui sir Henry. Se îndreptă spre holul care răspîndea în camera-bibliotecă, unde stăpînul său primea vizitele de afaceri.

3

Gill Teserly aștepta de vreo două ore. Examinase pe rînd tot ceea ce era în cameră, apoi pereții. Studiase desenul covorului și în cele din urmă,

plictisindu-se, se hotărîse să iasă în grădină. Îl cucerise ornamentația ei, conntrastul de culori folosit cu gust și pricepere. La sosire nu avusese timp să-i acorde decît o privire fugitivă, de ansamblu. Nu era dificil să ajungă, de unde se găsea, la intrarea principală a vilei, așa că porni într-acolo. Pe drum se întîlni cu valetul care-l informă că sir Henry sosise, dar că plecase imediat, cu toate că fusese informat că nepotul său îl aștepta. Îi răspunse acestuia printr-un „alt right!" dar valetul în sinea lui nu era deloc de acord că ar fi fost chiar așa de „în regulă". Se miră că tînărul se plimba ca la el acasă și, văzîndu-l că se îndrepta spre ieșire, nu se putu abține să-l întrebe :

— Cînd să comunic că reveniți ?

— Nu revin. Pentru că n-am de gînd să plec — răspunse Gill, continuîndu-și drumul fără să dea valetului vreo atenție. Vizitez parcul.

Gill nu era chiar atît de sigur pe cît se arăta. Nu-i plăcuse însă privirea cercetătoare cu care valetul îl primise la sosire. Avusese și cînd să de la cine să învețe că atitudinea față de oamenii cu care vii în contact trebuie să fie în concordanță cu ceea ce ei reprezintă. Pășind pe aleile parcului, se întreba îngrijorat : „I s-a spus că am sosit... De ce a plecat atunci fără să mă vadă ? Ar fi putut să-mi spună că e grăbit... să-l mai aștept. Să fi exagerat mom bunvoința unchiului, manifestată într-o scrisoare de răspuns ? Oricare ar fi situația, trebuie să încerc !".

Nu mai era băiețașul pistruiat și neștiutor din prima clasă de liceu. Crescuse înalt de peste un metru optzeci, dar nu deșirat, așa cum se întîmplă la unii tineri de vîrsta lui. Cu toate că arăta cam subțirel, poate și din cauza picioarelor lungi, era bine făcut, cu un tors legat și musculos. Fusese mîndria echipei de base-ball și recordmanul școlii la tenis. Părul ondulat se închisese la culoare, fiind acum castaniu cu reflexe roșcate, iar ochii verzi, frumoși ca ai mamei, deveniseră adînci și romantici. Se armonizau plăcut cu fața lui bronzată, prietenoasă și inteligentă, luminată mereu de un zîmbet ce iradia optimism.

Los Angeles-ul, cu cerul ultramarin, cu străzile străjuite de palmieri uriași, cu aerul răcoros, cu dinamismul specific marilor orașe, îi plăcuse. Dar priveliștea paradisiacă pe care i-o oferise de pe șosea vila unchiului său îl făcuse pur și simplu să se oprească în loc. Nu bănuise că mîna omului putea crea ceva atît de minunat. Mama sa îi spusese că fratele ei reușise foarte bine în viață, dar care erau proporțiile acestui „bine" nici ea, bineînțeles, nu și le putuse închipui.

Ieși pe una din aleile parcului, în spatele vilei. De aici se vedea și mai bine întinderea nesfîrșită a oceanului de un albastru pur. O luă drept, înainte pe alee, chemat parcă de peisajul marin. După cîțiva pași, văzu apărînd dindărătul unei uriașe tufe decorative o tînără în costum de baie, care venea de-a dreptul spre el. Se opri, privind-o atît cît îi permitea

decența s-o facă. Peste pielea bronzată a umerilor se revărsa un păr lung, blond, aproape alb. De fapt, întreaga ei față avea o expresie de păpușă mare și scumpă din raftul unui magazin. Numai gura cu buze pline, senzuale, spunea că păpușa era vie. Făptura aceasta luminoasă, răsărită pe neașteptate, într-un cadru de basm, îi păru lui Gill un miraj, ceva cu totul ireal.

— Te-ai rătăcit cumva? îl întrebă ea ironic, în timp ce se apropia, învîrtind în mînă un bluzon din material plușat.

— Da, probabil în rai. Căci îngeri, am învățat la școală, numai acolo există — făcu Gill, dîndu-se politicos la o parte.

— Ooo! Observ că nu ești numai drăguț... — și își puse cochet bluzonul pe umeri. De fapt cine ești?

— Dacă mama mea nu se înșală, sînt nepotul lui Henry Murray.

— Din Texas? întrebă ea ca și cum nu i-ar fi venit să creadă.

— Da.

— Așteptam un țărănoi!

— Iată-mă!

— Dar nu ești de loc! Lui Henry o să-i pară bine. Eu sînt... Ghici, cine sînt? îl întrebă ea, clipind din ochi strengărește.

Gill îi privi genele lungi, întoarse și vru să spună: „Un înger tot ce am văzut mai frumos". Se abținu însă. Putea să fie fiica unchiului său, sau soția unuia din cei doi fii ai acestuia. Răspunse diplomatic:

— Bănuiesc — o rudă.

— Sînt soția lui Henry — spuse ea, adoptînd deodată o mină serioasă — și deci, prin alianță, mătușa ta. N-ai să-mi spui însă... Ai să-mi spui simplu: Hope. Așa îmi spun și băieții.

— Dacă o să-mi dea voie unchiul Henry... să vă spun pe nume...

— Asta depinde de mine, nu de el. În orice caz — adăugă ea după o pauză — nu semeni cu o operă de caritate. Și cu care am și povestit la „Woman's Club"... Vei fi o surpriză pentru Henry.

— Ce vreți să spuneți? întrebă Gill, cu toate că își dădea seama despre ce era vorba.

— Și soțul meu și eu te vedeam cu totul altfel. În sfîrșit!...

— Știți, eu aș vrea să urmez un colegiu. Sînt oare în vederile unchiului meu? o sondă, de data aceasta mai timid, Gill.

— Spunea că o să te ajute să reușești în viață. Poate o să te aranjeze undeva... La el sau în altă parte. Nu-i o problemă. Depinde ce are de gînd cu tine...

Henry Murry își adusese aminte, printr-o ciudată asociație de idei, că la ora aceea Stine putea fi găsit la club. Acum, întorcîndu-se în oraș, se necăjea că nu-i trecuse prin cap mai înainte. Se gîndise la Stine, dar

gat de rețeaua de capcane pe care trebuia s-o întindă. Îl văzu stînd la o masă, de vorbă cu doi cunoscuți. Trecu pe lîngă ei salutînd cu indiferență și se așeză mai încolo, ca și cum ar fi așteptat pe cineva. Știa că Stine va veni la masa lui. Așa se și întîmplă.

— Deseară ești la mine? îl întrebă Murray pe un ton ca și cum lucrurile ar fi fost aranjate.

— Nu știu nimic! se miră Stine.

— Cum, n-ai primit invitația? O să-l dau afară! Adică pe măgarul ăla de secretar. Și cu care mă miram de ce nu vin unii! Nu-i întreb. Adică motivul. Vreau să spun cui îi face plăcere... O să-l dau afară, nu se mai poate!

— Zău că n-am primit-o. Bineînțeles că o să viu.

— Cum merg treburile? Cu alte cuvinte uzina? Știi, am impresia că ți-am făcut un preț foarte redus. Vreau să spun, pentru parcelă.

— Ce dracu', Murray? Doar ne-am înțeles o dată? Am stabilit... Să rămînă!

— Nici nu m-am gîndit să te ureche. Vreau să spun că o să vînd tot restul de parcele lui „Californian Bank". Adică mi-ai putea strica prețul... Cu alte cuvinte, cînd o să afle că ție ți-am vîndut... Îți dai seama... Ior o să le cer mai mult.

— De ce să afle? Ce, eu le dau lor socoteală?!

— Așa, să te sondeze. Adică să te întrebe chiar astă-seară. Vreau să spun că o să vină și ei. Adaugă și tu la preț vreo douăzeci-douăzeci și cinci de mii de dolari în plus.

— N-o să creadă. Dar ce te-a apucat așa deodată să vinzi? Și încă tot! făcu Stine bănuitor.

— Tocmai că nu vreau să vînd. Cu alte cuvinte, am de gînd să-i alung cu prețul.

— O. K., Murray! Mă și miram, tocmai tu să vinzi toate parcelele! Cînd perfectăm afacerea noastră?

— Să scap de ei. Vreau să spun, să-i sperii cu prețul.

Cînd Murray se întoarse acasă, își găsi nepotul așteptîndu-l răbdător, în camera unde primea vizitele de afaceri.

— Văd că sora-mea are un băiat frumos! Vreau să spun că ești drăguț. Bravo! Da, ești drăguț — și își scoase ochelarii cu ramă de baga, apoi și-i puse la loc. Mary îmi scria că înveți foarte bine și că ea ține foarte mult să urmezi un college aici la Los Angeles. Tu ce ai vrea să faci?

— Să intru într-un college.

— Băieții mei, Edy și Andy, au ieșit unul inginer, iar celălalt încearcă să devină savant. Tu la ce te-ai gîndit? Adică în ce ramură...

— *Dreptul. Să devin avocat.*

— Nu-i rău. Ai putea să te con acri politicii mai tîrziu. Vreau să spun ca ginerele meu Gerald, adică soțul lui Gladys, care a ajuns senator. Da... aviator ai să te faci. O să am nevoie de piloți.

— Aviator ați spus? făcu Gill nedumerit.

— Nu ți-ar place să fii aviator? Vreau să spun, să zbori!

— Ba da! se entuziasmă Gill. E greu însă... de pătruns.

— Îți trebuie o recomandare, adică a unui senator. O s-o ai. Vreau să spun că Gerald o să ți-o dea chiar astă-seară. Ai să-l cunoști. Cu alte cuvinte, ești invitatul meu. Da, ai să fii un super-pilot. Ha, ha, ha, texanul nostru! se amuză Murray. Apăsă butonul unei sonerii și, cînd valetul apăru, îi spuse: Jack, poftește-o pe soția mea și fă-ne cîte un manhattan. Deci, vei deveni cadet la „Santa Catalina College", vreau să spun că vei rămîne chiar la Los Angeles.

— E foarte bine! făcu Gill, ca să spună ceva. De fapt, se bucura. Hotărîrea bruscă a unchiului său îl cam năucise, zeci de gînduri i se perindau prin minte. Încercă să-și închipuie viitorul său. Nu reuși.

— Ieși ofițer pilot și vedem noi. Vreau să spun că s-ar putea să experimentezi și avioane. Unde te-ai oprit? Adică la ce hotel?

— „Patrick Hotel".

— N-am auzit. Un nepot de al meu nu poate să stea decît la „Palmer House". Cu alte cuvinte, te mulți acolo pînă intri la „Santa Catalina College". Spui la toată lumea: „Gill Teserly, nepotul lui Henry Murray". Vreau să spun, ca să ți se deschidă imediat ușile. Adică să ai mai multă trecere...

— Da...

— Spune-mi: unchiule Henry. Ai să ai nevoie și de ceva bani de buzunar... Vreau să spun că o să vedem noi. Adică într-o zi, prin străduințele tale ai să-mi mulțumești că te ajut să răzbați în viață.

— Desigur, unchiule!

— Mie însă să nu-mi spui mătușă! își făcu Hope apariția.

— Asta-i texanul nostru — îl prezentă Murray. Ei, ce zici?

— Ne-am cunoscut.

— Da? zise Murray dezamăgit.

— Te așteaptă băiatul de atîta vreme. I-am cerut să-mi spună simplu: Hope. Bineînțeles, dacă n-ai nimic împotrivă!

— Nu, desigur. Vreau să spun că și băieții îi spun Hope — se adresă el nepotului său. Sînt însă împotriva curselor nebunești cu mașina și cu barca cu motor. Adică nu vreau să rămîn văduv. Gill, o să te dau pe mîna lui Ed și el o să te introducă peste tot.

Seara, Gill se simți cam stingher în holul somptuos al casei, înțesat de luxoasele toalete ale femeilor și hainele albe de seară ale însoțitorilor lor. Fu plimbat pe la fiecare grup, cărat pe scara interioară de marmură ce ducea la etaj și prezentat de unchiul său aproape fiecărui invitat:

„Nepotul meu din Texas. Vreau să spun că o să-l ajut să reușească în viață. A sosit chiar astăzi". Ultima frază era spusă ca un fel de scuză referitoare la ținuta lui Gill, dar cu o satisfacție lăuntrică pentru Murray. „Las' să se vadă că mă interesez de rudele sărace! Adică am suflet caritabil". Una din aceste scene fu imortalizată pe peliculă de fotoreporterul rubricii mondene de la „Los Angeles Times".

În holul ceva mai mic de la etaj, cunoscu pe urîțica Gladys și pe soțul ei, Gerald, care răspunse: „Alt right!" cînd socrul său îi făcu cunoscut că trebuia să dea o recomandație pentru primirea lui Gill la „Santa Catalina College".

Bucuros că scăpase în sfîrșit de zîmbetele politicoase, însoțite de priviri scrutătoare, se retrase într-un colț, examinînd acum el pe fiecare. Era prima recepție din lumea mare la care asista. Bărbați de toate vîrstele și femei, în marea majoritate tinere, formau și desfăceau grupuri într-o continuă mișcare. Valeți, tot atît de eleganți ca și invitații, numai că hainele lor erau negre, asemenea culorii feței, circulau purtînd cu dexteritate tăvi încărcate cu pahare pline. Gill luă și el unul, mai mult ca să aibă ce face cu mîinile. Alcoolul îi stîrni și mai mult foamea. Nu mîncase de la prînz, iar unchiul neglijase să-l întrebe ceva în această privință. Alături de el se găseau un bufet uriaș, cu platouri încărcate cu tot felul de bunătăți. Nu îndrăzni însă să se servească, căci nimeni nu o făcea.

Deodată o văzu pe Hope îndreptîndu-se spre colțul său, la braț cu o tînără, blondă ca și ea. Aproape că semănau. Aceeași statură, același păr lung, același năsuc puțin în vînt.

— Gill, una din cele mai frumoase fete din Los Angeles, Darlene Babble, fiica cea mai mică a lui mister Babble.

Își spuse numele și se înclină ușor. Privirile îi alunecară de pe gura mătușii sale, ca un boboc de trandafir gata să izbucnească în floare, spre fața celeilalte.

— O să-ți dau voie să dansezi astă-seară cu mine. Sper că n-ai să mă calci pe pantofi, cum obișnuiesc majoritatea celor de aici. Acum vă las, că am obligații de gazdă.

Gill, de obicei foarte puțin timid cu cei de o vîrstă cu el și mai ales cu fetele, nu știa cum să înceapă conversația. Îl scoase ea din încurcătură.

— Cum ai de gînd să te distrezi la Los Angeles?

— Drept să vă spun, nu m-am gîndit încă. Nu cunosc pe nimeni.

— Am putea face mîine o plimbare la Hollywood, sau la stațiunile de pe țărm. Ai să vezi, conduc o nebunie!

— O. K.! răspunse bucuros Gill. Ce marcă?

— Un Dodge ultimul tip! Ai unu șaptezeci și opt, Gill?

— Unu optzeci! și se îndreptă din umeri.

— O. K.! Adăugă veselă: Spune-mi Darlene.

— Are geamul de la parbriz dintr-o singură bucată.

— Da. Şi e decapotabilă.

Gill scoase un fluierat admirativ, pe care-l întrerupse la mijloc, ca şi cum şi-ar fi dat seama că săvîrşise o greşeală. Dariene începu să rîdă.

— Poţi să fluieri. Doar nu sîntem englezi!

Începură să discute cu aprindere despre tipurile de automobile, analizară şi calităţile şi dezavantajele, le demontară în zeci de piese. Îi întrerupse însă vocea de stentor a unui valet care anunţă că sînt poftiţi să asculte un concert.

După ce majoritatea oaspeţilor se aşeză pe scaunele orînduite în semicerc pe uriaşa terasă ce se termina în trepte, coborînd spre aleile parcului, un bărbat în vîrstă, îmbrăcat în frac, se înclină cu o anumită demnitate în faţa auditoriului şi, aşezîndu-se la pianul cu coadă, începu să execute o bucată de Bach. Era un cunoscut compozitor de origine poloneză, care lucra de mulţi ani la Hollywood, pentru „Metro Goldwyn Mayer". La sfîrşit, auditoriul aplaudă discret, iar bărbaţii se ridicară formînd grupuri, grupuri. Pianul fu tras la o parte şi în locul polonezului apăru vedeta mexicană a Hollywood-ului, Lupe Velez, care mimă cîteva momente din ultimul ei rol.

— Are de vreo două săptămîni un amant nou — spuse încet Dariene.

— Cine? întrebă Gill nedumerit.

— Velez! Un actoraş austriac, venit să se lanseze la noi. Se spune că pe ăsta îl iubeşte la nebunie. A declarat că nu turnează în filmul „Cactusul din deşert" dacă nu i se dă şi lui un rol.

În urma actriţei evoluară doi dansatori de step şi o cîntăreaţă de culoare care interpretă, acompaniată de trompete, ultimele şlagăre. Cînd pe terasă apăru o trupă de french can-can, bărbaţii coborîră cîteva trepte mai jos.

La sfîrşitul programului, din spatele unor boschete răbufniră acordurile unei orchestre de jaz şi valetul cu vocea de stentor anunţă deschiderea dansului.

Gill observă mai întîi cum se mişcau perechile, se uită atent la paşii bărbaţilor şi, dîndu-şi seama că nu era cu nimic mai prejos decît ei, o invită pe Dariene la un slow-fox. Se trezi oprit în mijlocul dansului de o mînă care-l bătu pe umăr.

— Hello, Gill! Eu sînt Ed — îi spuse un tînăr de vreo douăzeci şi cinci de ani, mai scund decît el, cu ochi vioi şi inteligenţi. Mi-a spus tata că mi te încredinţează pînă intri la „Santa Catalina College"!.

— Lasă-ne să dansăm, Ed! — protestă Dariene.

— Te-ai şi agăţat de el? Mă bucură că vărul meu nu e un ţărănoi, cum spunea tata. Fred Andersen, colegul meu — prezentă el pe un tînăr blond cu faţa prelungă de suedez, care stătuse tăcut pînă atunci.

— Ei, Ed, cum îți place Gill? se apropie Hope de grupul lor.

— O să fac din el un pilot a-ntîia!

— Al cluburilor de noapte?

Rîseră cu toții și Gill, încurajat de o privire a mătușei sale, o invită la dans.

— Văd că te simți bine — începu ea, degajîndu-se din strîngerea lui.

— Da, e foarte plăcut... — răspunse Gill încîntat.

— Tocmai de aceea ți-am prezentat-o pe Darlene. E o fată simpatică și are mare trecere la băieți...

— Cînd dansez cu ea caut s-o privesc în așa fel încît să-i văd numai părul. El îmi amintește de altcineva...

— Eram îngrijorată că datorită ținutei ai să te simți stînjenit...

— De ce? N-a fost greu să-mi dau seama că unchiul Henry a avut nevoie aici de o rudă săracă.

— Oo! E inteligent că ești cuminte. Am vorbit cu el. Mi-a spus că-i în regulă.

— Și chiar dacă eram altfel îmbrăcat, n-aș fi avut pretenția să fiu egalul celor de aici. Am venit să-mi fac un drum în viață. Sînt sigur că voi reuși.

— Cu toții sîntem optimiști.

— Nu mă declar mulțumit pînă nu fac un lucru temeinic. Îmi place să depun sîrguință în tot ce întreprind. Asta îmi dă încredere — se trezi Gill destăinuindu-se. Era crezul lui. Nu-l mărturisise însă niciodată și se mira acum de ce o făcuse.

— Ar fi bine, cînd mai vorbești cu Henry, să-l lauzi puțin fizicul. E foarte sensibil în privința asta.

— Spun ceea ce cred. Am cunoscut însă pe cineva a cărei frumusețe preface în banalități orice superlative...

— În general, lui Henry îi place să fie măgulit. Poate într-o zi o să facem o plimbare cu barca cu motor... Și te rog să nu mă mai inviți astă-seară la dans.

. . . . . .

— Ascultă, Gill — începu Ed — găsesc de datoria mea să te previn: mai întîi, tata e gelos și, cînd ne-a adus-o pe Hope de mămică, m-a trimis dracului să locuiesc în altă parte; în al doilea rînd, nu te da pe mîna lui Darlene care e o gîlmă neoperată în materie de volan.

— Ed! Cum poți să vorbești așa?! sări tînăra fată revoltată.

— N-am dreptate? Ia ridică puțin fusta, să vadă și Gill ce ai la piciorul drept.

— Aici, față de lume? Ai înnebunit!

— Gill, știi să conduci?

— Sigur. Am învățat în școală.

— Mergi cu ea unde vrei, dar urcă-te tu la volan. Prefer să te văd capotînd cu avionul... Cel puțin o să-ți cînte Star Spangled Banner[1].

Rîseră cu toții, inclusiv Darlene, deși era puțin bosumflată.

— Și pentru că veni vorba de înmormîntare, nu știu de ce mai rămînem aici. O clipă numai, să-l prezint pe Fred lui tata și o ștergem la „Papagalul". Mă așteaptă cîțiva prieteni acolo.

— Vin și eu cu voi! — se rugă Darlene.

— Dacă vrea Gill!...

— Sigur.

— Merg să-i spun mamii și într-o clipă sînt aici.

Rămas singur, Gill se gîndi cum ar fi mai bine să procedeze. „Ar trebui să-i mulțumesc unchiului și să-i comunic că plec. Poate mă invită să vin și mîine pe aici... Sau îmi spune cum pot să-l mai întîlnesc. N-a rămas nimic stabilit. Dacă ocupat cu afacerile lui uită?" se îngrijoră el deodată. Porni hotărît spre hol, căci pe terasă nu-l văzuse. Află în cele din urmă de la unul din valeți că domnul Murray se află într-o discuție de afaceri, în bibliotecă. Se întîlni chiar în ușa acesteia cu Ed și Fred.

— Lasă-l, că e cu toți boss-ii lui „Californian Bank". Și pe noi ne-a amînat pentru mîine. I-am șoptit că te iau cu mine.

Darlene Babble îi aștepta afară și cînd îi văzu ieșind îl chemă pe Gill în mașina sa.

— Îl las, dar să știi că dacă mă depășești nu mai mergi cu noi! o amenință Ed.

Șoseaua nu era prea aglomerată, iar Chevroletul lui Murray junior mergea, după cum i se părea lui Darlene, al dracului de încet.

— Ce-ar fi să le facem cu mîna? Găsim noi și singuri unde să ne distrăm! Știu eu un local...

— Nu, o să se supere Ed.

— Asta ne mai lipsește acum: o dădacă.

— Pînă încep să mă descurc singur.

— O.K.! făcu ea bucuroasă. Nu-i promite nimic pentru mîine seara lui Ed. Mergem în doi la „Junior League Club".

— Numai să nu aibă unchiul Henry nevoie de mine sau să mă invite la el — observă Gill prevăzător, gîndindu-se la fondurile lui bănești.

Merseră un timp tăcuți. Intrașeră în oraș și Darlene era atentă să nu piardă din ochi Chevroletul lui Ed. După ce depășiră cîteva mașini ce se intercalaseră între ei, i se adresă lui Gill:

— Ia uită-te ce am aici — și-i arătă cu degetul un loc pe obraz, lîngă gură. Să nu mă săruți...

---

[1] Imnul național american.

— Nu văd nimic — făcu Gill indiferent, după ce se uită fugitiv acolo unde-i arătase ea.

— În Texas băieții nu se plimbă cu fetele în mașină?

— Ba da, dar nu le sărută la cerere.

— Nesuferitule!

Continuară restul drumului tăcuți, fiecare prefăcîndu-se atent la circulație. După ce parcară mașinile, intrară într-un local a cărui firmă luminoasă desena multicolor un papagal. Era un bar destul de select. Pe o estradă lăsată în întuneric cînta o orchestră în surdină. Clapele pianului, unghiile celor de la instrumentele de suflat, bețele bateriei, conturul gurii trompetelor erau acoperite cu fosfor, astfel că produceau un joc de lumini sui generis. Printre mese circulau, alunecînd fără zgomot, chelneri în fracuri. La înălțimea tavanului pluteau baloane multicolore și pe fiecare era desenat un papagal. Așteptară să se termine dansul, pentru că numai atunci se aprindea lumina. Ed își găsi cunoscuții, care se întorceau tocmai de pe ring și cu toții se îndreptară spre masa pe care o ocupau aceștia.

Gill purta un costum maron destul de bine croit, cămașă albă, cravată asortată și butoni de duble. Dar și aici aproape toți bărbații erau în haine albe de seară cu revere de mătase, cu papioane negre la gulerele scrobite ale cămășilor imaculate. Cînd fu prezentat de Ed: „Vărul meu, Gill Teserly", toți îl examinară ca pe un animal curios. Era bucuros că o avea pe Darlene lîngă el și se lansă cu ea într-o conversație despre dansurile la modă. Îi ignora pur și simplu pe cunoscuții lui Murray, un grup de trei băieți și patru fete. Una din ele se văzu de la început că era prietena lui Ed. Nu se grăbi înadins s-o invite pe Darlene la dans și fu bucuros cînd Fred Andersen o făcu în locul lui.

Rămas singur la masă, se gîndi cît ar putea costa punciul comandat de vărul său, însă hotărîndu-se să nu-și mai facă griji din pricina aceasta, sorbi cu paiul ultimele picături rămase printre bucățelele de gheață, portocale, ananas și cireșe. Plesnăi din limbă, zicîndu-și că era al dracului de bun. Se pomeni îndată cu un alt pahar plin. Cînd perechile se întoarseră de la dans, Darlene văzu paharul de punci și crezînd că fusese comandat de Gill pentru ea, începu să soarbă băutura.

Întregul grup se antrenă într-o discuție contradictorie cu privire la intrigile amoroase dintre actrița hollywoodiană Rita Sparser, care încerca să-și păstreze amantul, și o nouă vedetă. Neavînd ce spune, Gill își plimba privirile asupra celor de la masă și de-abia atunci descoperi farmecul cu totul deosebit al tinerei din capătul opus. Ed îi spunea Dorothy. Purta o superbă rochie de dantelă, decoltată mult în față și aproape complet în spate; cînd nu dansa, își acoperea umerii cu o etolă de vulpi albastre. Îi atrăsese la început atenția contrastul dintre părul ei roșcat și culorile șalului de blană. Ochii ei însă îi magnetizară cu totul privirile. Nu pentru

că erau mari și migdalați, ci stranii, roșii și ei. Un roșu închis, ca și cum cineva ar fi turnat în ei puțin negru. Da, erau cu totul neobișnuiți acești ochi!

Gill duse paharul la gură și privirile i se îndreptară din nou spre Dorothy. Se încrucișară cu ale ei. Pentru o clipă numai. Căci în următoarea fracțiune de secundă tînăra fată scoase un sifon din frapieră și proiectă spre el un jet puternic de apă gazoasă.

— Pentru că te uiți mereu la mine! se explică ea.

Gestul fu atît de surprinzător încît toți amuțiră, iar Gill nu fu în stare să schițeze măcar un gest. Încercă să spună ceva, dar se trezi din nou împroșcat cu apă. De data aceasta îl stropea Darlene.

— De ce te uiți la ea?

Gluma plăcu tuturor. În rîsul general, fetele apucară sifoane de la mesele vecine și începură să-i stropească pe băieți, în timp ce chelnerii, desfăcîndu-și hainele și transformîndu-le în paravane, căuta să-i apere de stropi pe ocupanții celorlalte mese. Făcîndu-i-se probabil un semn, orchestra atacă înainte de vreme o melodie de dans și, bineînțeles, luminile se stinseră. Tinerilor li se aduseră șervețele cu care își șterseră fețele, părul și își tamponară hainele.

— Ei, acum poți să mă inviți la dans — i se adresă Dorothy lui Gill cînd operația de uscare luă sfîrșit.

— Puteam să te invit și fără dușul pe care mi l-ai făcut — observă Gill în drum spre ring.

— De ce te uitai așa la mine?

— Pentru că ai ochi interesanți.

— Se spune că-s frumoși. Numai ochii ți-au plăcut?

— Nuuu! Și rochia.

— Minți!

— Îți priveam ochii pur și simplu ca pe o curiozitate. Un roșu atît de închis...

— Mi i-am vopsit. Fetele spun că mama, cînd eram mică, mi-a injectat probabil ceva ca să se coloreze astfel. De invidie că plac. Dar eu nu fac nimic ca să plac.

— Da, ești o Tess D'Urberville — zîmbi Gill ironic.

— Cine e asta?

— Nu l-ai citit pe Hardy? Pe Thomas Hardy?

— Nu.

— Socotești, probabil, că William Holmes[1] îți ajunge. Ca să știi să porți o rochie elegantă nici nu trebuie mai mult.

---

[1] Pedagog american, cunoscut autor al unor abecedare și cărți de citire foarte răspîndite în S.U.A.

Dorothy se smulse de lîngă el și, fără să mai spună un cuvînt, părăsi ringul îndreptîndu-se spre masă. Gill o urmă. Ridică indiferent din umeri cînd fata îl chemă pe Fred Andersen la dans.

4

Henry Murray stătea răsturnat într-un fotoliu la „Golf Club" cu un pahar într-o mînă iar în cealaltă cu „The New York Horald Tribune", cînd îl zări pe Stine intrînd în sală. Știa că era ora cînd venea să ia masa. Se prefăcu că nu-l observă. Însă acesta veni drept la el.

— Nu te-am văzut de mult, Stine. Cum mai merg treburile? Vreau să spun la uzină.

— În general bine — făcu acesta indiferent.

— Am auzit că ai făcut un tărăboi grozav ălora de la „Santa Barbara".

— Porcii! Mi-au încurcat vreo douăzeci și ceva de garnituri. Le-au trimis lui „Aircraft", la dracul în praznic! Auzi, să confuzi „Aircars" cu „United Aircraft"?! O să reziliez contractul! Să plătească penalizări!

— Nu... să te judeci cu „Santa Barbara"... Adică nu-i chiar așa de ușor. Vreau să spun, înțelege-te cu ei.

— Nu vor! Am încercat. Îmi cer să suport cu cheltuielile.

— Pearson ce zice? Adică în chestiunea asta.

— Este de acord să reziliem contractul.

— Nu se știe cine va cîștiga... Adică să nu vă pună la cheltuieli. Să presupunem că vă duceți la „Pacific". Vreau să spun că durează pînă vă preiau ei toate încărcăturile și organizează dirijarea vagoanelor pentru contractele voastre.

— Am impresia că și-a băgat dracu' coada aici! răbufni Stine.

— Adică cum dracu'?

— Uite așa. De la un timp, lucrurile au început să meargă de-a-ndoaselea.

— Mai exagerezi și tu! Vreau să spun că o să se reglementeze povestea asta cu transporturile.

— Știu că ești bine cu Kurt Weber. E doar cu tine la „Californian Bank". Am neplăceri cu nemții din Middle-West.

— Ce dracu' i-a găsit?

— Nu pot pricepe nici eu. Trebuie să fie o chestie politică. Așa, toți deodată... Nu mai vor să lucreze pentru noi. Și fac lucru bun, îngrijit, migălos. În aviație nu merge orice!

— Aveți contracte cu englezii. Vreau să spun, le furnizați motoare.

— Da, dar asta n-are de ce să-i îndîrjească. Chamberlain s-a întîlnit cu Hitler și a acceptat să-i dea Cehoslovacia.

— Nu poți ști ce iese... — făcu Murray pe naivul.

— Îţi spun eu ce iese. Democraţiile nu au interesul să-l oprească pe Hitler. Ce, crezi că Cehoslovacia i-au dat-o pe gratis?

Murray îl asculta absent, căci tot ce spunea Stine discutase mai de mult cu Gerald şi apoi cu cei din consiliul lui „Californian Bank", cînd se adunaseră din nou cu toţii pentru a-şi coordona acţiunile.

Lucrurile nu s-au desfăşurat chiar aşa de uşor cum şi-au închipuit ei la început. „Aircars" era un client bun. Industriaşii nemţi din Middle West s-au lăsat mai repede convinşi, dar cei de la uzinele de echipament de bord din Denver şi „Utah Alluminium Company" au făcut destule nazuri. Ceruseră lui White şi Schurlock atît de mult, încît aceştia propuseră să pornească la treabă numai cu nemţii lui Weber şi „Santa Barbara". Consiliul nu fusese de acord şi ei trebuiseră să se întoarcă pentru noi tratative. În cele din urmă, totul fusese pus la punct. Weber primise semnalul ca nemţii să înceapă boicotarea lui „Aircars". A intrat imediat în acţiune „Santa Barbara". Ceilalţi doi furnizori ai lui „Aircars" au fost lăsaţi la urmă ca să coste mai puţin, căci „Californian Bank" se angajase să cumpere tot volumul de comenzi ce nu va fi expediat lui Stine. Se produseseră însă între timp evenimente ce îngreuiau situaţia. Pearson plecase în Germania ca să trateze încheierea unui contract pentru furnizarea de motoare, iar Stine trimise emisari în Middle West ca să-i înştiinţeze pe nemţii de acolo despre atitudinea progermană a lui „Aircars". Murray aflase totul prin oamenii săi şi hotărîse să acţioneze.

— Lasă Europa, am neplăceri aici. Vreau să spun, greutăţi...

— Şi tu? întrebă mirat Stine, nu fără oarecare bucurie în glas. Ce anume?

— Ei... Adică încurcături. Vreau să spun că am nevoie de bani, Stine, îţi fac o propunere! exclamă Murray, ca şi cum i-ar fi venit o idee. Îţi vînd parcela. Dar numai pe bani lichizi. Cu alte cuvinte, chiar mîine.

— Cum, preferi bani în loc să capeţi „Aircars"? întrebă acesta de-a dreptul stupefiat. Pînă atunci Murray îi ceruse tot preţul în acţiuni. Ştiam că te interesa odată „Aircars"?

— Da. Dar acum prefer bani.

— Aha! exclamă Stine sarcastic. Te-ai speriat că au început să scadă. Se ţine cineva de capul meu în Downing Street. Lansează zvonuri prosteşti la bursă. „Aircars" e tare!

— Nu sînt eu omul care se sperie de fluctuaţii. Vreau să spun că tu ştii bine asta. Să fiu sincer: pornesc la o treabă nouă care mi se pare foarte avantajoasă pe viitor.

— De ce nu vinzi?

— Întrebi prea multe, Stine. Bine — făcu el după cîteva minute de tăcere — o să-ţi spun. Sîntem prieteni, cu alte cuvinte, ştiu că va rămîne între noi. Lăsă din nou o pauză, ca şi cum s-ar fi gîndit dacă trebuia

să-i mărturisească sau nu. Am de gînd să încep de unul singur, adică fără „Californian Bank" Am mai vîndut ceva. Vreau să spun că nu-mi ajung banii

— O.K., Murray! Plătesc în bani. Două bronx — zise el, făcînd semn chelnerului.

— Nu, mie tot scotch.

— Imi scazi însă cîte două mii de dolari din preț. Actele le facem azi, dar banii ți-i dau peste șapte zile — îl încolți Stine.

Murray se așteptase ca acesta să-i ceară o amînare a plății, scontînd pe faptul că în scurt timp acțiunile lui „Aircars" vor reveni la cursul lor anterior. In felul acesta, Stine nu voia să piardă la ele și nici nu accentua scăderea la bursă. Aruncă în scrumieră țigara din colțul gurii și, sorbind băutura din pahar, se prefăcu că se gîndește, cu toate că propunerea lui Stine corespundea planului său.

— Să fiu cinstit, Murray: am de încasat în termenul cerut o sumă care s-ar apropia de prețul tău.

— Dacă îmi dai banii acum, îți scad cîte două mii din preț; dacă peste șapte zile, nu las un cent din cît ne-am înțeles — blufă Murray, știind că Stine mințea. Nu putea să accepte chiar așa de ușor, ca să nu-i dea de bănuit acestuia.

— Îți dau cînd am spus și-mi scazi cîte o mie, dar pentru cealaltă mie îmi îndeplinești o rugăminte cu totul particulară.

— M-ai prins la strîmtoare, Stine! Vreau să spun, să aud mai întîi rugămintea.

Convins că pe Murray nu-l mai interesa „Aircars", Stine se hotărî să-i ceară sprijinul. La începutul convorbirii, ezitase s-o facă.

— Esti prieten cu Weber, sînteți amîndoi în consiliul celor șase al lui „Californian Bank"... Știu că e foarte influent în Middle-West Roagă-l sa-i convingă pe măgarii ăia de krauts să lucreze mai departe cu mine. Pînă mă judec cu ei și obțin penalizări, pînă închei noi contracte cu alții, durează. A intrat dracu' în toți deodată! Mai ales electromotoarele mă dor...

— Weber e un tip foarte dificil. Vreau să spun că e greu să te înțelegi cu el.

— Am argumente serioase. Pearson a plecat în... Germania.

— In Los Angeles se vorbește că la New York...

— Nu avea nici un rost să... trîmbițăm.

— Și „Butcher Bank" ce face?

— Lucrează și ei cu nemții, dar prin întreprinderile lor din Canada.

— Bine, Stine, vorbesc cu Weber. Vreau să spun că nu știu cum va reacționa. Adică o să vorbesc.

5

Murray gonea în Packardul său, de data aceasta condus de el însuşi, pe o şosea paralelă aproape cu ţărmul, în direcţia staţiunii Buenaventura. Pe Stine îl evitase după semnarea actului de vînzare a parcelei, dar oamenii săi de la „Aircars" îl ţineau în permanenţă la curent cu tot ce se întîmpla. Pe linia de garaj a uzinelor nu mai intrase de două săptămîni nici un vagon, iar societatea feroviară „Pacific" nu se hotăra să intre în tratative cu Stine pînă cînd litigiul cu „Santa Barbara" n-avea să fie lichidat. Emisarii trimişi în Middle West îi comunicară că industriaşii nemţi vor relua colaborarea cu „Aircars" de-abia peste şase luni, deoarece primiseră comenzi urgente pentru exportul direct. Peste patru zile, uzinelor de aparataj de bord din Denver şi lui „Utah Alluminium Company" li se transmise semnalul să înceteze livrările. La bursa de efecte din Los Angeles, cursurile lui „Aircars" scădeau într-una, dînd tonul bursei din New York. Se aflase că Stine a redus, neavînd cu ce lucra, săptămîna de lucru întîi la patru, iar acum la trei zile. Singura secţie care mergea normal era cea de motoare.

Cînd pe şosea apăru în cîmpul vizual un motel, Murray reduse viteza şi trase în faţa acestuia. O fată în şort alb ieşi de după tejgheaua instalată în aer liber şi, alergînd pînă la maşină, îl întrebă dacă nu dorea ceva de băut. Murray coborî şi, fără să dea fetei vreo atenţie, se îndreptă spre un tînăr roşcovan şi plinuţ care-i venea în întîmpinare. Era inginerul Biber de la uzinele „Aircars".

— Unde-i Dalton? îl întrebă Murray în loc de răspuns la salut.

— Este nevoit să întîrzie. A fost trimis de Stine la bursă şi m-a rugat să-l scuz. Vine cum termină.

— Tu ce veşti îmi aduci?

— Cred că totul se aranjează, sir.

— N-am nevoie de ce crezi. Vreau să spun că trebuie să fii sigur! Ai vorbit cu boss-ul lor sindical?

— Cere două pentru grevă şi patru ca să se ocupe de macara.

— Cam mult.

— Zice că are şi el acţiuni de patru sute cincizeci de dolari.

— I le cumpăr la preţul zilei în care încheiem afacerea.

— I-am spus: persoana n-o să te lase să păgubeşti la ele. A răspuns: „O.K.! Dar vreau două şi patru".

— Lucrurile trebuie să se de făşoare... Cu alte cuvinte fii atent. Mîine accidentul cu macaraua.

— Mîine nu se poate. Treaba trebuie făcută noaptea.

— Pătesc ca să se execute cînd cer eu! Adică am nevoie mîine. Vreau să spun că turnătoria de forţă fiind scoasă din funcţiune, direcţia o să fie nevoită să refacă acţiunile [illegible] la benzile de asamblat motoare. Cu alte cuvinte, exişti şi [illegible] grevă. Mă i se cere lui Stine să

plătească întregului personal săptămîna completă. N-o să accepte. Acțiunile „Aircars" o să scadă mereu. Boss-ul să și le vîndă pe ale lui chiar în prima zi de grevă. Să vîndă el primul. Adică ai să-i plătești diferența. E clar?

— Da, sir. Cum rămîne însă cu prețul? Cere șase.

— Dă-i cinci, iar dacă vezi că nu merge, dă-i și șase. Banii așa cum ne-am înțeles.

— Da, sir.

— Nu uita să telefonezi imediat după accident la „Los Angeles Times". Dar vezi, ai grijă de unde... Vreau să spun, în general fii foarte prudent. Bănuiește cumva boss-ul cine se interesează de „Aircars"?

— Nici vorbă.

— Poți să pleci. Vreau să spun că aștept fapte.

Văzînd că Dalton, consilierul financiar al lui „Aircars", întîrzia, Murray intră în motel și de la telefonul acestuia ceru numărul președintelui lui „Californian Bank". Cînd Babble îi răspunse, îi făcu cunoscut că putea să înceapă tatonarea pentru schimbul de acțiuni cu „Butcher Bank". Dar numai tatonarea.

Avea de gînd ca în caz extrem, cu acțiunile „Aircars" obținute de la „Butcher Bank" să forțeze scăderea cursului la bursă. Spera însă să nu fie nevoit să recurgă la o astfel de manevră, care ar fi putut impune și unele sacrificii bănești. Investise și așa din buzunarul propriu sume destul de considerabile. Se consola însă cu cei unu și șase zecimi pe care avea să-i obțină de la fiecare membru al consiliului celor șase. Aceasta însemna să aibă cu opt la sută mai multe acțiuni plus, bineînțeles acțiunile care aveau să constituie prețul, umflat de Stine, al parcelei vîndute lui „Aircars". „Cum dracu' am uitat să-i spun lui Babble să ia legătura cu Harriet la New York?" se gîndi el încîndat cînd îl văzu pe Dalton coborînd dintr-o mașină. Se îndreptă spre el făcîndu-i semn, ca să-l vadă.

— Mi-a spus Biber că ai fost la bursă. Care sînt ultimele vești?

— Vești bune, sir. New York-ul a luat-o azi înaintea Los Angeles-ului. În Wall-Street „Aircars" a scăzut de două ori; o dată cu trei puncte, iar a doua oară, masiv — cu nouă. S-au vîndut numai acțiuni mari. După informațiile pe care le-am obținut, au fost oferite pachet. Asta putea s-o facă numai „Bowery Bank" de la care Pearson a luat bani cînd s-a lansat în construirea uzinei. Au fost cumpărate de public cîte una-două. „Aircars" se bucură încă de reputație. A crescut mereu și lumea crede că e o simplă fluctuație de bursă. Spre sfîrșit, „Aircars" s-a mai ridicat cu un punct și jumătate.

— Ce zice Stine? Vreau să spun, cum a reacționat?

— A sosit de cîteva ore Pearson, chemat înapoi de Stine. Sînt îngrijorați. Nu mai știu ce să facă.

— Te învăț eu ce trebuie să facă. Cu alte cuvinte, ce trebuie să-i sfătuiești să facă. Nu puteam să-ți transmit instrucțiunile mele prin Biber. Adică e destul de nătărău în chestiunile astea. „Aircars" o să scadă mereu. Poimîine se împlinește termenul cînd Stine trebuie să-mi dea banii. Cu alte cuvinte, o să trebuiască să vîndă. M-a căutat la telefon. I-am comunicat prin secretarul meu că nu admit nici un ceas de amînare. Speriați de scăderea cursului, cei care dețin doar cîteva acțiuni or să vîndă. Învață-l pe Stine să speculeze asta. Vreau să spun: să le-o ia înainte. Să vîndă el întîi, motivat de faptul că are să-mi dea bani, dar să vîndă mult mai mult decît are nevoie, ca să-și facă rezerve de bani pentru mai tîrziu. Cotele o să scadă vertiginos. Să întrețină scăderea vînzînd mereu. Publicul o să ofere acțiunile sale ca să-și mai salveze ceva din bani. O să se creeze panică. Și cînd cotele o să scadă la minimum, să cumpere tot. Adică să dea o lovitură de bursă.

— Nu văd ce cîștigați dumneavoastră cu asta?! făcu Dalton mirat.

— O să vezi la urmă. Vreau să spun că îl înveți numai pe Stine, strecurîndu-i ideea că așa o să poată obține majoritatea, iar Pearson o să rămînă vioara a doua. O să fie încîntat, ascultă-mă pe mine. După aceea, îi șoptești lui Pearson cum vrea Stine să-l lucreze. Mai bine de un sfert din acțiuni sînt răspîndite la public. Vreau să spun că Pearson va înțelege pericolul. Adică va încerca să-l dea peste cap pe Stine și deci o să vîndă pentru a întreține scăderea ca apoi să cumpere el.

— O. K.! Totul este clar.

6

Conform unui vechi obicei deprins de pe timpul cînd lucra încă la bursă ca ajutor de agent, Murray desfăcea întotdeauna ziarul, odată cu micul dejun, la pagina consacrată informațiilor de la bursa de efecte. Astăzi însă el se opri la pagina întîi. Pe patru coloane, un titlu negru insera: „Catastrofă la uzinele de avioane «Aircars»". Subtitlurile lămureau în linii generale: „Turnătoria de fontă scoasă pentru multă vreme din funcțiune. Numeroși răniți. Pagube însemnate". În cuprinsul reportajului, însoțit de două fotografii, se arăta că una din cele două traverse pe care rula podul-macara s-a desprins la un capăt din cauza șuruburilor slăbite cu timpul de trepidații și uriașa masă de fier s-a prăbușit chiar deasupra cuptoarelor turnătoriei. Articolul se încheia cu comentariul că Uzinele de avioane „Aircars" vor avea de suferit probabil noi scăderi ale cursului acțiunilor lor.

Murray întoarse ziarul pentru a se informa de ultima cotă a lui „Aircars", însă valetul veni să-i comunice că era poftit la telefon de Babble.

Acesta îi aduse la cunoştinţă că la bursă a început hărmălaia şi că Stine era de o jumătate de oră acolo.

— Telefonează-i lui Harriet la New York. Adică să lanseze panica. Du-te personal la bursă. Vreau să spun, asta nu-i o treabă s-o laşi pe seama agentului de schimb.

După ce puse receptorul în furcă, se îndreptă spre dormitorul soţiei, dar răzgîndindu-se pe drum, se întoarse şi formă numărul lui Babble.

— Ţine tu legătura la telefon. Mă duc eu acolo. În zece minute am plecat.

Sala circulară de operaţiuni de bursă, imensă cît holul unui aeroport, semăna cu un gigantic muşuroi de furnici. Într-un zumzet înfundat care cînd şi cînd se transforma în tumult, alergau în toate părţile sute de agenţi de schimb. De-a lungul pereţilor se găseau instalate cabine telefonice aproape în permanenţă ocupate, ghişee pentru primirea dispoziţiilor de vînzări şi cumpărări, teleimprimatoare ale căror benzi curgeau fără sfîrşit, pline de cifre. Aceleaşi cifre, aşezate pe două rînduri, apăreau simultan la înălţime, de jur împrejurul sălii, lunecînd pe un ecran circular puternic luminat. Rîndul de sus indica cifrul societăţii respective, iar cel de dedesubt cursul acţiunilor ei. Mai jos de cele două şiruri, erau instalate la distanţe egale zeci de panouri, fiecare împărţite în opt pătrăţele însemnate cu cifre. Fiecare agent de schimb avea repartizat cîte un pătrăţel. Cînd becul din interiorul acestuia începea să se aprindă şi să se stingă luminînd cifra, agentul ştia că este chemat la telefon. Şi pătrăţelele semnalizau mereu. Agenţii alergau necontenit la cabinele telefonice, la ghişee, ieşeau pe scări laterale pentru a expedia, prin ajutoarele de agenţi, mesaje ultraconfidenţiale patronilor lor.

Murray îşi găsi agentul consultînd o bandă ruptă de la teleimprimator.

— „Aircars" a coborît de azi-dimineaţă cu 26 de puncte — raportă acesta şi, uitîndu-se în sus, adăugă: A ajuns la 404. Acum o săptămînă nu scădea sub 498.

— L-ai văzut pe Stine?

— Nu, e numai Pearson aici. Poate şi Stine... în hărmălaia asta... Vînd mereu.

— Lasă-i să vîndă!

— Mă scuzaţi, sînt chemat la telefon — şi alergă spre o cabină.

Murray îl urmări din ochi şi văzu că-i face semn să vină într-acolo. Era Babble. Îl înştiinţă că băncile primesc încontinuu dispoziţii de la public să vîndă „Aircars" şi că Harriet lansează la douăsprezece panica la bursa din Wall-Street.

Urmă o nouă înştiinţare telefonică: „Personalul «Aircars» a declarat grevă". Murray îşi trimise imediat agentul să răspîndească ştirea printre colegii săi. Se instală între o cabină telefonică şi un teleimprimator, exa-

minînd continuu banda acestuia. Dedesubtul indicativului „111" al lui „Aircars" apăreau cifre noi : 401 ; 392 ; 381 ; 380 ; 375

La un moment dat, cota sălbă brusc de la 324 cît ajunsese la 343. „Înseamnă că cineva a cumpărat! — își spuse Murray. Să fi încercat oare Stine sau Pearson să stăvilească căderea? Să-și fi dat seama unul din ei că jocul a devenit prea periculos? Nu, nu se poate! Din moment ce au intrat în speculație, o duc pînă la capăt". Știa foarte bine ce înseamnă jocul la bursă. Experiența lui îndelungată, miile de operațiuni la care luase parte îi spuneau că nici Stine și nici Pearson nu se puteau opri la jumătatea drumului. Pătrunsese nu numai în cele mai ascunse colțuri ale complicatei mașinării a bursei, dar și în cele mai tainice cute sufletești. Benzile circulare de cifre smulgeau măștile, pe fețe se oglindea groaza sau satisfacția. Religiile se unificau ; rămînea un singur Dumnezeu — cel al iubirii de arginți.

Banda teleimprimatorului marcă o nouă urcare : „111" — 348 „Da, cineva cumpără! Să nu fi rezistat oare nervii lui Stine sau Pearson? — începu Murray să analizeze febril situația. Asta înseamnă că merg la pierdere. Să se fi oprit la jumătatea drumului? Păstrează uzina, dar pierd majoritatea. Nu, nu îi știu eu! Mai degrabă a intervenit altcineva... Scăderea e profitabilă. Rechinii! «Aircas» se bucură de reputație bună. Uzină nouă. Au mirosit jocul!

Rupse nervos o filă din carnetul său și scrise : „Californian Bank — Vînd 1800 (una mie opt sute) bucăți „111" emisiunea a doua — și i-o întinse agentului său de schimb, care alergă la unul din ghișee.

Murray hotărîse să forțeze scăderea aruncînd o parte din acțiunile primite prin schimb de la „Butcher Bank". Babble făcuse transferul cînd „Aircars" se cota la 408. Pierdea deci o sumă destul de mare. Dar n-avea ce face. Trebuia să riște. Începu să urmărească teleimprimatorul, însă semnalele luminoase din pătrățelul cu numărul agentului său îi atraseră atenția că era chemat la telefon.

— Urcarea fost provocată de New York — auzi el vocea lui Babble. Harriet nu poate face nimic. În curînd o să scadă, căci personalul lui „Aircars" a depus chiar înainte, cînd nu se anunțase încă creșterea. Au așteptat tot timpul în fața panoului cu cote de la „Butcher Bank", sperînd mereu o redresare a cursului

— De ce dracu' nu m-ai chemat înainte?

— Nu știam. Casierul lui „Butcher Bank" n-a totalizat încă suma. Sînt acțiuni mici. Probabil că în cîteva minute va comunica la bursă oferta de vînzare. Fii atent!

— Du-te dracului! făcu trîntind receptorul.

Ieși ca proiectat din cabină. Se descheie repede la haină, aruncînd mucul aprins de țigară care-i căzuse fără să-și dea seama, oprindu-se la întretăierea reverelor la un rînd. Cămașa se arsese, dar nu-i acordă nici o

atenție. Injura în gînd că vînduse inutil, deoarece acțiunile personalului de la „Aircars" ar fi menținut și fără el scăderea. Dar mai ales îl înjura pe idiotul de Babble.

Teleimprimatorul bătu mai întîi efectul celor 1800 de acțiuni mari oferite de „Californian Bank": „1 1 1" — 342. „Cu șase puncte mai jos față de ultima cotă și cu unul față de prima urcare — își făcu el calculul examinînd cifrele anterioare de pe bandă. Creșterea e destul de slabă. Probabil că în WallStreet s-a cumpărat destul de masiv — trase Murray concluzia. Cine s-o fi băgat oare? Dracu' să-i ia! Mii de rechini! Să fi șoptit cuiva Harriet? Sau ceilalți vor să scoată castanele printr-un interpus cu mîinile mele? Tot ce se poate. Afacerea asta le-a surîs la toți. Nu-i exclus ca unul din ei să se fi hotărît s-o facă de unul singur, asociindu-se cu vreo bancă. Weber... Prea s-a declarat repede de acord să-i influențeze pe krauts-ii săi. Middle-Westul a răspuns prompt. Te pomenești că au făcut-o în propriul lor interes. Ca să pună mîna și pe „Aircars" și să-l ajute pe Hitlerașul lor din Germania".

Agentul de schimb îi întrerupse reflecțiile indicîndu-i șirul luminos de la înălțimea pereților. „1 1 1" scăzuse la 303. O clipă uriașa sală parcă amuți. Prin oscilațiile sale, „Aircars" atrăsese atenția tuturor, chiar dacă în preocupările lor erau alte speculații. Apoi tumultul surd al sutelor de voci, amestecat cu țăcănitul teleimprimatoarelor, reveni la normal. Cota următoare reprezenta o scădere și mai vertiginoasă: 252. „Aha. Stine sau Pearson au vîndut" — se bucură Murray. Își scoase ochelarii, de parcă aceștia i-ar fi jenat mulțumirea sufletească. Numai ei puteau s-o facă. Publicul a vîndut de mult. Personalul lui „Aircars" de asemenea. Da, ca să provoci o asemenea coborîre a cursului trebuie să arunci un pachet întreg. Să mai scadă! Nu cumpăr decît la 200! Avu însă o surpriză care-l aruncă în panică. După „1 1 1", teleimprimatorul bătu 260. Probabil, din nou New Yorkul! Și încă cineva puternic. Atîță focul. Cumpără cîte puțin, riscînd pierderi, ca să întărîte scăderea. Numai cineva puternic o poate face!

— Cheamă-l pe Babble! urlă el aproape la agent.

În timp ce acesta încerca să obțină legătura, scrise pe o filă de carnet: „Californian Bank". Cumpăr 40.000 (patruzeci de mii) bucăți „1 1 1" emisiunea întîi, o rupse și o întinse agentului, făcîndu-i semn să rămînă lîngă el, în timp ce prelua receptorul.

— *Din nou New Yorkul. Babble?*

Auzind răspunsul afirmativ al acestuia, nu mai ascultă restul.

— La ghișeu! ordonă el agentului în timp ce agăța receptorul în furcă.

— Sir... — vru acesta să-i atragă atenția patronului său asupra uriașei sume cu care licita.

— La ghișeu! zbieră la el Murray.

Probabil oferta ajunse în ultimul moment, cînd tocmai se calcula cota lui „Aircars", căci după ce imprimă pe banda de hîrtie „111", teleimprimatorul amuți pentru o clipă. Cifrele apărură pe rînd una cîte una: 471. Încă de la prima cifră întreaga sală se cutremură de un urlet ca o tînguire sinistră, de parcă ar fi gemut de deznădejde întreaga clădire. Benzile însă își continuau imperturbabil drumul lor și urletul se transformă în obișnuitul sumzet înfundat. Doar un slab ecou mai continua să vibreze sub bolta de sticlă, ca la un foc de artificii care se aprinde brusc pe cer și tot atît de brusc se stinge lăsînd doar o dîră luminoasă în cădere. Murray își puse calm ochelarii și urmări cum „111" — 471 făcea ocolul sălii pe ecranul circular. Îl simți pe agent în spatele său și se întoarse spre el.

— N-ai învățat încă să execuți ordinele rapid! Vreau să spun imediat.

— Mă iertați, sir! Mi-era teamă... Formidabilă lovitură! „Aircars" a revenit aproape la cota lui normală. Telefonul, sir.

Murray intră în cabină chiar în momentul în care începea să curgă pe ecran noul curs al lui „Aircars": 509. Era cu unsprezece puncte mai mare decît cea mai bună cotă care s-a plătit vreodată pentru „111". Rămase cu receptorul în mînă cu toate că auzea că cineva striga „alo!". „Va să zică am avut dreptate. Acel cineva a preferat să cumpere chiar după lovitură"

— Ori ai înnebunit, ori ești cel mai mare om pe care l-am văzut cu vreodată! zise Babble cînd în sfîrșit Murray îi răspunse. Mi-a telefonat Harriet: în Wall-Street cumpără „Consolidated".

— „Consolidated"!? nu se putu abține Murray să exclame. V-am salvat banii la toți, nenorociților! Începuse parcă să-i pară rău că de lovitura dată profitau și ceilalți cinci.

— Formidabil! Nici n-am fost atent la ultimul curs: 509! Bravo Murray! Și-au făcut socoteala că mai pot cumpăra ceva la 471, care oricît nu era 498 cît se cota săptămîna trecută „Aircars". Am uitat să-ți spun: mi s-a telefonat de la „Butcher Bank" că personalul lui Stine, adică al nostru acuma, a făcut un tărăboi grozav și că au plecat cu toții spre bursă. Am anunțat poliția, dar cred că e mai bine s-o ștergi. Vino încoace. Urmărim de aici. Ce a fost interesant a trecut.

Cînd ieși din cabină, îl văzu pe Stine așteptîndu-l. Era palid și buza lui mare de jos tremura.

— M-ai lucrat, Murray!

— Ce-ți trece prin minte, Stine? Am intrat în joc de-abia cînd am auzit că „Consolidated" cumpără în Wall-Street. Adică tatonează o lovitură.

— „Consolidated"?

— Vreau să spun că e totuși mai bine ca „Aircars"-ul să rămînă în mîinile celor din Los Angeles.

— De-aia a venit un inginer de-al lor alaltăieri la mine! Mi-a spus că ar fi amatori să le vînd motoarele. Şi eu ca boul l-am plimbat prin uzină — făcu acesta cu ciudă şi deodată izbucni: Minţi, Murray! M-ai strîns de gît cu terenul! Ai vrut bani! M-ai forţat să vînd!

— Nu, de ce? Adică poţi să-mi plăteşti acum şi în acţiuni. Vreau să spun...

— Lasă-mă cu „vreau să spun"-ul tău, şarpe prefăcut!

— Stine, nu trebuie să uiţi că de azi încolo eu deţin majoritatea la „Aircars"!

7

„Duminicile de sport" organizate de lady Murray erau de mult în atenţia rubricilor mondene ale ziarelor din Los Angeles. Numeroşi invitaţi făceau parte din lumea cea mai bună a oraşului, dar Henry ţinea în special la prezenţa unor tineri cu aptitudini deosebite pentru ştiinţă, indiferent din ce clasă socială se trăgeau. Făcea tot posibilul ca nici unul din ei să nu se simtă stingher, căuta chiar să-i măgulească prin cordialitatea sa, tratîndu-i aproape pe picior de egalitate. Ed şi Andy îi aduceau mereu noi cunoştinţe de-ale lor, iar el se pricepea să selecţioneze pe cei care urmau să mai fie invitaţi.

In orice caz, reuniunile sportive de la vila lui Murray aveau o largă participare şi se bucurau de cele mai frumoase aprecieri în Los Angeles. Se făcea schi pe apă, curse cu vele, canotaj, înot, curse cu bărci cu motor rapide, se juca tenis, golf şi în special se aşternea pe iarbă un lunch plin de bunătăţi. Organizate pentru cei doi fii ai săi, „duminicile de sport" aduceau satisfacţii nu numai lui Henry. În egală măsură şi poate chiar ceva mai mult, se bucura şi Hope care, în sfîrşit, putea să vadă tineret în jurul ei.

Cu toate că unchiul nu era de părere să se acorde o prea insistentă atenţie nepotului său, Gill era mereu invitat. Se împrietenise zdravăn cu Ed şi acesta îi spuse într-o zi mai amănunţit cum stăteau lucrurile cu tînăra soţie de douăzeci şi trei de ani a tatălui său. „S-a căsătorit cu ea acum doi ani, am încercat să mă... îndrăgostesc de ea şi rezultatul a fost că a trebuit să-mi fac bagajul şi să plec de acasă. Dracu' să-l ia. Aşa că vezi!... Să nu miroase, că..."

De la şcoala militară de aviaţie „Santa Catalina", Gill scăpa numai sîmbăta după-amiaza şi duminica, iar atunci Ed îl căra peste tot după el. Se întîmpla de multe ori să nici nu dea pe la vilă. Cînd îl întreba pe Ed ce mai face taică-său, acesta îi răspundea că tînăra soţie a lui Murray era din ce în ce mai frumoasă şi că-i trimitea salutări. Telefona de la şcoală în cursul săptămînii, se informa chiar de la Hope de sănătatea unchiului şi atunci se gîndea la neasemuita gură a mătuşii sale. Un lucru

nu înțelegea Gill: de ce cînd Hope i se desena în minte, în locul ochilor ei îi apăreau alții de un roșu închis, atît de închis, de parcă cineva ar fi picurat un strop de vopsea neagră în ei.

Și iată-le acum pe amîndouă deodată, stînd de vorbă pe aleea centrală a parcului. Se bucurase cînd Ed îi spusese în seara precedentă că vor petrece la vilă „o duminică de sport", dar nu-i trecuse o clipă prin minte că ar putea s-o întîlnească aci și pe cealaltă. N-o mai văzuse din seara cînd o cunoscuse la „Papagal". Se opri, înclinîndu-se politicos și-i mulțumi lui Hope pentru invitație.

— Dorothy Taylor — o prezentă lady Murray pe roșcovană.

Gill își spuse numele, înclinîndu-se din nou.

— Ne-am mai cunoscut — zîmbi aceasta malițios.

— Da, da, aveți dreptate. Pe plajă la Long Beach — se prefăcu Gill că își aduce aminte.

— Sigur, cînd ați făcut baie de sifon! zise ea, imitîndu-i tonul.

— Îl mai citiți pe autorul dumneavoastră preferat, Holmes?

Dorothy vru să-și răspundă, însă Hope interveni:

— Ai să fii coechipierul meu astăzi la vele. Vrei, Gill?

Era atîta căldură în întrebarea ei încît Gill rămase surprins.

— Da, desigur!... răspunse el vesel, gîndindu-se în același timp că se urcase doar o singură dată într-o asemenea barcă și atunci pînzele fuseseră manevrate de Andy. Nu mai putea da însă înapoi. Nici n-ar fi vrut s-o facă de față cu Dorothy Taylor.

Ed, care rămăsese la mașină, îl ajunse din urmă.

— N-am impresia că a venit prea multă lume, observă el după ce salută pe cele două femei.

— E încă devreme. A întrebat Henry de tine. E cu Andy și cîțiva invitați pe terenul de golf.

— Hai, Dorothy, vii? Hope rămîne să-și primească musafirii.

— Cum o să mă iase singură, necioplitule!

Pus la punct, Ed îl luă de braț pe Gill și amîndoi se afundară în uriașul parc al vilei, îndreptîndu-se spre țărmul oceanului.

— Ascultă, Ed, Hope m-a rugat să-i fiu azi coechipier la vele...

— Nu te astîmperi! îi făcu acesta cu degetul.

— Tocmai despre asta voiam să-ți vorbesc. N-aș vrea să-l las văduv pe taică-tău. Pe Big River nu erau vele.

— Nu fii prost! Hope te-a ales special. „Vai, Gill, e complet nepriceput! De-abia m-am putut întoarce. Ooo! De două ori era să ne răsturnăm!" o imită Ed.

— O. K.! rîse Gill. Adevărul este însă că am putea să ne înecăm. Trebuie să știi totuși să manevrezi pînzele acelea. Pe Hope n-o văd făcînd așa ceva.

— Nu-i nimic: ea o să pună pricoperea iar în puterea... Nu vezi ce frunte de savant are tata!

— Am observat.

— L-am auzit pe Andy că a început să construiască în cadrul lui „Aircars" un imens laborator de cercetări și că o să te pună acolo, căci Andy a refuzat.

— Andy umblă cu capul în nori. Crede că o să iasă ceva din savantlicul lui. O să iasă pe dracu'.

Lîngă terenul de golf înconjurat de palmieri nu prea înalți, Henry Murray construise un bar rustic din bîrne cioplite gosolan. În „duminicile de sport" se instala aici, la una din măsuțele apărate împotriva soarelui de umbrele multicolore, stînd de vorbă cu oaspeții săi. Căci toți treceau pe la terenul de golf, indiferent dacă știau sau nu să joace. După o cursă înviorătoare cu barca cu motor, Gill se prezentă și el în fața unchiului, mulțumindu-i pentru invitația pe care i-o transmisese prin Ed.

— Ei, cum merge cu școala? Vreau să spun cu aviația.

— Strună! Am început zborurile la dublă comandă. Sînt înnebunit după ele.

— Vezi, am avut o idee bună! Vreau să spun că te-am dat la „Santa Catalina College".

— Strașnică idee! Îți sînt foarte recunoscător.

— Nu-i nimic. Vreau să spun că dacă ai să fii un as, te iau la „Aircars" ca pilot de experimentare.

— Fain! Am auzit că lărgești uzina. Toată școala vorbește de lovitura formidabilă pe care ai dat-o la bursă!

— Construiesc acum un laborator de cercetări în aeronautică de o să se ducă vestea! Vreau să spun că o să vindem patente „Aircars" Ai putea să rămîi dacă n-ai vreo combinație deseară. Adică va fi și generalul Leslie Craves din Washington, nu strică să vadă ce bine ești primit în casa mea.

— Mulțumesc mult! O să vorbesc cu Ed. Mă duc. Îmi face impresia că Maud de-abia așteaptă să plec... — insinuă el și o șterse spre terenurile de tenis.

Jocurile erau în plină desfășurare. Întrebă la cine se afla lista de înscrieri pentru meciurile următoare și i se răspunse că a fost organizat un fel de campionat, că aveau loc meciurile de selecție, dar tenismenii *recunoscuți, ca Dorothy Taylor sau Sam Stewart intră direct în concurs.* Teserly rămase surprins auzind numele lui Dorothy Taylor. Socotind că trebuia să fie într-unul din șezlongurile instalate între cele două terenuri paralele, la umbra palmierilor, o luă într-acolo.

Cînd o zări, se prefăcu atent la schimbările de mingi dintre doi jucători și ca din greșeală se împiedică în șezlongul ei. Aproape că o răsturnă.

— Vă rog să mă scuzaţi — făcu Gill şi se aplecă, pipăindu-şi genunchiul drept, la care într-adevăr se lovise într-unul din beţele şezlongului. Pielea era zgîriată destul de zdravăn.

— Aşa îţi trebuie, dacă nu te uiţi unde mergi.

— Ai grijă să nu mori într-o zi de... bunătate.

— Nu sînt mai rea decît tine...

— Eu în schimb ştiu să joc tenis.

— Daa ?!

— Nu prea grozav... În orice caz, nu mă mulţumesc să privesc la alţii...

— De fapt şi eu am învăţat să joc. Sînt la a cincea lecţie de tenis. Şi o să te bat!

— Pe mine? făcu Gill pe încrezutul. Te sfătuiesc să stai liniştită pentru că eu am studiat după Bealey [1].

— Nici nu mă gîndesc. Te provoc la un meci!

— Bine, joc, dar cu o condiţie. Să ceri scuze că te-ai aşezat cu şezlongul în drumul meu.

Ochii roşii ai lui Dorothy păreau acum în văpăi. Pretenţia lui Gill era „culmea neobrăzării, a impertinenţei, a obrăzniciei — a tot ce poate fi mai rău". Îi venea să-l pălmuiască. Se stăpîni. Trebuia să joace cu el. Îl va umili pe acest încrezut, răzbunîndu-se cu vîrf şi îndesat.

— Îmi cer scuze — strecură ea printre dinţi.

— Bine, le primesc. Scuză-mă, mă duc să mă schimb.

Teserly ştia că femeile îl plăceau. „Făcuse praf" — cum spunea el însuşi, fetele din Dallas şi constituise punctul de atracţie al sexului slab la seratele bisăptămînale organizate de fostul său coleg Stuart Lasdale, care urma acum dreptul la Harvard. Îşi alegea atitudinea pentru fiecare în parte, din instinct bărbătesc. Existase însă la cei doi prieteni şi o preocupare pentru stabilirea unor „metode" adecvate fiecărui gen de femeie. Şi băieţii nu s-au putut plînge că nu avuseseră suficient material de studiu.

După ce se schimbă, o luă printre şezlonguri, spre capătul celălalt al terenului de tenis. Dorothy se oprise acolo în dreptul unui tînăr, Peter Kneckworth, fiul primarului din Los Angeles.

— Am aranjat să intrăm pe teren îndată ce se termină meciul acesta, — îi spuse ea calm, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, cînd Gill se apropie.

— Cu cît scap mai repede de obligaţia asta, cu atît mai bine! zise Gill, aşezîndu-se lîngă Dorothy într-un fotoliu de paie.

— De ce obligaţie?!

— Din motive... multiple.

---

[1] Autorul unor cărţi despre jocul de tenis.

— Anume?

— Ai să te superi din nou.

— Nu! Care sînt?

— O să ți le spun numai pe cele care nu te pot deranja. Primul: tu m-ai provocat. Al doilea: ești doar la a cincea lecție de joc. Al treilea: i-am promis lui Hope să-i fiu coechipier la vele. Al patrulea: mă așteaptă și Dariene. I-am promis s-o învăț să înoate „brasse".

— Am auzit că nu mai sînteți în amor.

— Cine te-a informat atît de bine ți-a spus probabil că locul nu e vacant.

— Ești un încrezut și un nesuferit!

— Să nu vorbim despre calitățile noastre comune. — o întrerupse Gill.

Imediat după eliberarea terenului, Gill, ghicind intențiile partenerei sale, forță primul nota. Dorothy îi răspunse, trimițîndu-l în colțuri, dar își dădu imediat seama că aceasta blufase. „Cu atît mai bine, lecția va fi și mai usturătoare!" Începu să joace în maniera ei obișnuită. „Da, e o adversară, nu glumă!" își spuse Gill și puse în aplicare tot ceea ce știa. Jocul deveni pasionant. Se mențineau la o diferență de un punct, cînd în favoarea unuia, cînd a celuilalt. Gill prinse o minge bună și finalizâ, cîștigînd.

— Îmi datorezi o revanșă! spuse Dorothy, în timp ce părăseau terenul. Calitatea jocului lui era pentru ea o adevărată surpriză.

— Cu multă plăcere. Nu însă acuma. Să mă achit mai întîi de obligațiile contactate.

— Obligații?! se opri ea din mers.

— Da. De-abia acestea sînt obligații. Cu tine eu am vrut să joc! Te-am căutat... Am văzut că stăteai în șezlong și m-am împiedicat special... Cum scap, mă întorc.

Dorothy rămase de-a dreptul uluită. Se uita la Gill cum se depărta. Își aminti cum o fixase atunci, la masa aceea de la „Papagal". Să fi spus adevărul? Și se simți deodată veselă, ușoară, parcă plutind.

Căutînd-o pe Hope, Gill dădu cu ochii de Dariene, iar pentru că și aceasta îl văzu și-i făcea semn cu mîna, se îndreptă spre ea. O minți se pe Dorothy. Nu-i promisese nimic lui Dariene. De fapt, nu se mai întîlniseră de vreo trei săptămîni.

— Ce face frumosul meu Gill? — îl întîmpină ea, mlădiindu-se ca o pisică.

— Dar micuța mea Dariene? o imită Teserly.

— Sufăr, Gill... Nu te-am mai văzut...

— Aa, te referi la noul tău coup de foudre — o întrerupse el cu compătimire în glas. Sărăcuța!

— Da, dar tu încă îmi placi!

— Ascultă, Darlene, cum reușești să te îndrăgostești așa de repede?

— A scris în „Hollywood Revue". E modern! Clara Bow e la al nouălea anul ăsta. A descris cum i s-a întîmplat cu fiecare în parte.

— Și tu cum ai procedat cu noul tău coup de foudre? L-ai rugat, în timp ce conduceai mașina, să vadă dacă nu ai ceva pe obraz, lîngă gură?

— De unde știi? Ai citit-o și tu pe Clara Bow?

— Nu, am cunoscut pe una din elevele ei. Adevărat, era una dintre cele mai silitoare... Și e drăguț noul tău boy-friend?

— O, Gill, e ca un cowboy! Dar tu îl știi: Fred Andersen.

— Fred? Fred seamănă mai degrabă cu un bibliotecar!

— Vai, Gill! Cum...

— Ai văzut vreodată un cowboy?

— Da, la cinema!

— Dar pipi de iapă ți s-a întîmplat să miroși? o întrebă Gill foarte serios.

— Ești nebun! exclamă Darlene îngrozită.

— De loc! Fred al tău miroase a săpun „Buchetul de Cașmir", iar un cowboy adevărat a pipi de iapă! Dacă preferi, poate să fie și de cal — rîse Gill.

— Cum poți să vorbești astfel?!

— Te referi la Fred sau la cai?

— Ești imposibil!

— Și să știi că dacă ai ghinionul să te îndrăgostești cumva de un cowboy veritabil, ăsta te leagă cu lasso-ul de șa și nu mai faci tu un nou coup de foudre toată viața ta! Doar pentru vacile sau boii pe care-i paște... La revedere, dragostea mea veșnică. Ai grijă, mai schimbă metoda cu invitația la sărut în mașină!

O găsi pe Hope ascultînd plictisită, la masa soțului ei, teoriile lui Fred Andersen despre un dispozitiv electronic de lansare a bombelor din avion. Murray era numai urechi. Cei doi nu-l observară pe Teserly, în schimb Hope îl văzu și-i făcu semn discret din ochi în direcția plajei.

Suprafața abia vălurită a oceanului de același ultramarin cu cerul care se oglindea în ea, fără măcar o scamă de nori, era brăzdată ici-colo de schifuri subțiri și ușoare, de bărci cu motor sau cu vele. Gill aștepta lîngă debarcader și Hope nu întîrzie prea mult.

— Cred că am făcut o greșeală venind aici — i se adresă ea, indicînd în același timp unui servitor negru să tragă o barcă cu vele pe apă

— De ce? făcu Gill sincer nedumerit.

— O să-ți spun...

— N-ai prefera o barcă cu motor?

— Te referi la stabilitate? întrebă ea ironic.

— Să fiu sincer, pur și simplu nu mă pricep să manevrez pînzele.

— Știam. Acum însă mi-e indiferent... Să luăm o barcă cu motor.

Se îndreptară spre garajul nautic fără să mai schimbe un cuvînt. Hope aștepta să rămînă singuri. Gill tăcea din motive diplomatice. Îi era teamă să nu strice totul printr-o întrebare prost plasată. Și-o puse în sinea lui: «Ce vrea să spună cu acest „Acum mi-e indiferent"? Nu găsi răspuns. Remarca ei era prea sinuoasă. În urechi îi răsuna în schimb: „Te referi la stabilitate?" Și se întrebă din nou: Mă îndeamnă să fiu îndrăzneț? Să n-aibă nici o grijă, nu sînt dintre cei timizi! Prea repede cade... Așa face oare cu toți?».

Aleseră o barcă. Gill o ajută să se urce la volan și o înfiorare îl electriză la atingerea pielii catifelate a brațului ei. Se așeză alături. Hope scoase din cutia de bord o pereche de mănuși de piele perforată, porni motorul și, cuplîndu-l cu elicea, făcu barca să țîșnească spre larg. Acul vitezometrului începu să oscileze dincolo de semnul care indica patruzeci de mile pe oră. Curentul de aer năvălea după parbriz, biciuindu-le fețele. Părul lung și blond al lui Hope se transformase într-o jerbă aurie, scoțînd și mai mult în relief obrazul fin profilat, bronzat de soare. Privind-o, o asemui cu o zeitate și nu se putu abține să-și mărturisească admirația:

— Ești divină!

Motorul și gazele eșapate urlau din răsputeri, însă Hope îi citi spusele în priviri. Reduse viteza și cînd zgomotul încetă, se întoarse spre el.

— Gill, e o nebunie ce facem!

— Știu. Nu-mi pasă! răspunse el și ochii îi scînteiau, învăluind-o pătimaș și răscolitor. Hope îl înțelese. Tulburată de ce văzuse în ei frămîntată de senzualitate și emoție, își lăsă capul pe volanul bărcii încercînd să se reculeagă. Un glas lăuntric îi cerea prudență.

Gill îi luă brațul și începu să i-l acopere de sărutări.

— Nu, Gill — și-l trase ea. Oprește-te.

Carnea lui Hope îi aprinse imaginația, care ardea acum ca o flacără orbitoare. Își pierdu capul. Se repezi s-o îmbrățișeze, s-o sărute mult la nesfîrșit. Hope se apără. Îl privi cum se retrage dezarmat. Dar negura de tristețe dispăru repede. Ochii i se luminară din nou de patimă.

— Cît ești de frumoasă! Mi-ai intrat în suflet, în minte, în ochi, în carne. Nu mai sînt eu. Te văd peste tot. Mă uit la profesori, te văd pe tine. Din albul pereților tu îmi apari. Mă chinuiesc. Te iubesc! Înțelegi — te iubesc!

Hope îl privea fix, fascinată de exaltarea lui, îmbătată de sentimentele pe care i le trezise. Care femeie nu se simte magnetizată cînd i se fac asemenea declarații? Mai ales că ochii lui Gill spuneau aceleași lucruri. Și lui Hope îi plăcea Gill. Rațiunea însă învinse din nou.

— N-ar fi trebuit să te las să vorbești! — spuse ea sever.

— De ce? Știu că nu-ți sînt indiferent.

— Nu, nu-mi eşti.., Gill, eu n-am dreptul să fac ce vreau, ce-mi place! E vorba de soarta mea, de viaţa mea, dacă vrei!

Sinceritatea ei îl dezarmă. Încercă totuşi timid:

— De ce nu vrei să trăieşti altfel? Şi se gîndi: „Dintr-un punct de vedere, mai bine că s-a terminat aşa. La un moment dat, unchiul Henry ar fi putut să bănuiască ceva şi atunci... În orice caz, mi-am făcut un aliat din ea".

— Cîte milioane de femei n-ar vrea să fie în locul meu?! Banii! Aşa că, băiatule, ai grijă — ia-ţi o fată cu bani. Sînt destule gîsculiţe pe aici. Eşti frumos...

— Aşa mi-a spus şi mama — mărturisi Gill, dar îi păru imediat rău! „Ce m-a găsit să-i spun?".

— Pentru că ea ştie ce înseamnă să n-ai!..

Ştia şi Gill. De cîte ori nu dorise el lucrurile pe care le văzuse la Stuart Lasdale, Ben Robertson sau Marton Browler — cămăşi, cravate, haine ca ale lor. Nu folosise bufetul şcolii ca să păstreze bani, inventase tot felul de obligaţii şcolare ca să smulgă alţii de la zgîrciobul de Jo şi mereu apelase la economiile lui mom.

Hope întorsese de mult barca, îndreptîndu-se spre ţărm, dar la un moment dat motorul începu să tuşească, zvîcni de cîteva ori şi se opri.

— Ce facem, Gill? spuse ea îngrijorată.

— O să ne remorcheze. Trebuie să se apropie cineva. Malul nu e aşa departe. Să aprindem un foc, ca naufragiaţii — glumi.

— Tu rîzi, dar prelungirea acestei plimbări ar putea da loc la comentrii. O să audă Henry. Voiam chiar să-ţi spun să fii mai rezervat faţă de mine. Lui Ed îi place să trăncănească. Henry mi-a spus într-o zi, mai în glumă, mai în serios: „Te uiţi cam drăgăstos la băiatul ăsta. Vreau să spun mai drăgăstos decît la un nepot" — îl imită ea pe Murray.

— Voi face întocmai. Dar lasă-mă să te sărut. Şi se aplecă spre ea.

Hope se dădu în lături.

— Credeam că m-ai înţeles! E spre binele amîndorora!

— Te rog, Hope! — o imploră. În ochi i se aprinse din nou flacăra dorinţei. Îţi jur că o să fiu cuminte. Mă duc apoi să văd ce are motorul.

— Nu, nu trebuie, Gill! — protestă slab, învăluindu-l cu o privire drăgăstoasă.

Era mulţumită că a înţeles-o, dar undeva, în sufletul ei de femeie, simţea un fel de dezamăgire pentru exaltarea lui atît de repede stinsă. Ar fi vrut ca el să fi insistat mai mult, cu toate că era hotărîtă să pună capăt acestui joc pe care îl considera nebunesc şi periculos deopotrivă. Acum privirile ei spuneau: „Hai, îndrăzneşte!". Şi Gill îndrăzni...

Motorul bărcii era ca cel de automobil şi lui Teserly nu-i fu greu să se descurce. Învăţase la şcoală conducerea şi elementele de bază ale me-

canicii auto pe care le experimentase apoi, în lipsa lui Jo, pe Chevroletul acestuia. Constată că un jiclor fusese blocat de o impuritate. După ce acostară la țărm, Hope rămase pe plajă să-și întrețină musafirii aflați acolo, iar Gill o porni grăbit spre terenurile de tenis.

O găsi pe Dorothy așteptîndu-l, și ea i se păru acum mult mai reușită decît Hope. Ochii ei ciudați ardeau ca jarul. Și părul ca soarele în apus. Nasul cu nările arcuite și dilatate, gura... Nu, gura Hope o avea mai frumoasă. În schimb ochii lui Dorothy...

— Cam mult au durat obligațiile tale!...

— Tonul ei îi măguli amorul propriu. „A, va să zică a deranjat-o!".

— M-am întîlnit cu o mulțime de cunoscuți. Am stat apoi cu unchiul Henry... Îți dai seama că nu puteam să nu mă duc.

— Și cu Hope n-ai fost în larg? Simțise, atunci cînd Hope îl invitase să-i fie cocchipier, o împunsătură în inimă.

„De ce nu mă întreabă de Darlene?" se gîndi Gill.

— Nu, am făcut doar o plimbare cu barca cu motor.

Dorothy ar fi vrut să întrebe: „De ce barca cu motor și nu cu vele?", dar se abținu. „Lasă că o să te joc eu, băiete!" îl anunță ea în gînd. Spuse:

— Ed zicea că la „Ritz Club" e un hot-jazz teribil. Ce ar fi să mergem diseară acolo? O să vină Fred cu Darlene, Ed cu Ann...

Conform tradiției „duminicilor de sport", o trompetă imitînd răgetele unui măgar — căci stăpînul casei aparținea Partidului Democrat[1] — anunță că oaspeții erau invitați la lunch. Se reuniră în apropierea vilei unde, tot conform tradiției, erau așternute direct pe iarbă fețe de masă care formau un uriaș triunghi echilateral. În vîrf se așeză amfitrionul, avînd în stînga și în dreapta pe cei doi fii ai săi, iar apoi restul de băieți. Fetele erau grupate în jurul lui Hope, ocupînd latura de bază a triunghiului. Se servi un îmbelșugat bufet rece și bineînțeles băuturi.

Ca întotdeauna, Murray nu avu răbdare să aștepte sfîrșitul mesei. Scoase o țigară și în momentul în care o duse la gură cîțiva tineri se repeziră simultan cu brichetele întinse, răsturnînd o sticlă. Cu toate că aceasta nu i se întîmpla pentru prima oară, Murray se sperie și, vrînd să se ferească, își pierdu echilibrul căzînd pe spate. Băieții îl așteptară să se ridice, stînd toți cu brichetele aprinse. Dar el aruncă furios țigara.

— La dracu', Andy, tu era să-mi arzi cel mai rău! Vreau să spun, puteai să mă orbești.

Băieții stinseră brichetele, retrăgîndu-se confuzi.

— Ce, astea sînt glume! remarcă Murray, acum mai calm. Adică profesorul ăla al vostru, Pattérheimer sau cum dracu' îi spune, trebuie să

[1] Măgarul este simbolul partidului democrat din S.U.A.

fie nebun. Iar voi n-aţi găsit altceva mai bun de făcut decît să-l imitaţi. Vreau să spun că dacă staţi cu capul aplecat într-o parte nu pricinuiţi nimănui nici un rău. Dar cu brichetele...

— Te-am rugat, tată, să-l invităm o dată şi pe el.

— N-am fabrică de cadrane luminoase pentru ceasuri şi nici cu industria ceramică nu mă ocup. Vreau să spun că n-am devenit încă olar!

— Nu vă supăraţi, domnule — interveni George Kern — uraniul va avea în curînd aplicaţii din cele mai neaşteptate...

— Eu nu cred. Mi-a explicat ceva Andy. E ca şi cum v-aţi fi pus în gînd să zburaţi în lună.

Seara, cu ocazia recepţiei oferite în cinstea generalului Leslie Craves, care sosise într-o vizită de informare la uzinele „Aircars", Murray avu cîteva surprize. După ce programul luă sfîrşit iar oaspeţii începură să danseze, îl invită pe general la un cocteil în biroul-bibliotecă şi-i făcu semn lui Jack, valetul său de încredere, să aibă grijă să nu fie deranjaţi.

Conversaţia o începu Craves cu aprecieri în legătură cu picioarele fetelor din baletul excentric, care evoluaseră pe terasă. Murray le susţinu. Apoi, socotind că introducerea a fost făcută, intră în subiect.

— Ce părere aveţi despre uzină? Vreau să spun... părerea personală.

— Am vizitat în cursul călătoriei mele, după cum ştiţi semioficiale, numeroase întreprinderi de acest gen. „Boeing", „Douglas", „United Aircraft"... „Consolidated" nu-i prost organizată.

— V-aţi dat, probabil, seama că sîntem înzestraţi cu utilajele cele mai moderne. Adică la un înalt nivel tehnic.

— Uzinele aeronautice au în general această tendinţă.

„Dracu' să te ia de vulpoi! Lasă că tot aflu eu pentru ce ai venit!".

— Din cîte ştiu, uzinele de care aţi pomenit sînt mai slab utilate. Pînă mai acum cîtva timp, nu-şi putea nimeni permite investiţii, în plină recesiune!

— Conflagraţia europeană a schimbat lucrurile!

— Există însă un risc...

— Britanicii sînt îngrijoraţi, mister Murray... le lipsesc avioane! — accentuă generalul pe ultimul cuvînt.

— Noi stăm la dispoziţia oricui...

— Statele Unite sînt neutre şi vor rămîne neutre!

— Am vrut să spun „Aircars". Îmi spuneaţi, mi se pare, că aveţi un băiat inginer. Probabil un inginer foarte capabil. Vreau să spun, întreprinderile lui „Californian Bank" simt lipsa mîinii de lucru. Adică uzinelor noastre de cauciuc sintetic din Los Angeles le-ar trebui un director. „Californian Bank" va rămîne îndatorată pentru concursul pe care ni l-aţi da... Adică prin fiul dumneavoastră.

— All right!

— Livrăm şi avioane gata echipate din tipurile pe care le-aţi văzut. În ultimul timp însă s-a pus accentul mai mult asupra producţiei de motoare. Vreau să spun că am putea echilibra situaţia mărind eforturile şi în celelalte sectoare ale uzinei.

— Mi s-a cerut să recomand societăţi ale industriei noastre aeronautice care ar putea furniza să zicem... şaizeci şi cinci la sută aparate de vînătoare şi restul bombardiere.

— Comanda de bombardiere ar prelua-o „Aircars". Cred că am putea acoperi cererea. Vreau să spun, ştiţi cu aproximaţie la ce număr de aparate s-ar ridica ?

— Eu fac doar o vizită de... informare, domnule Murray. Cu totul neoficială. În orice caz, necesităţile lor sînt mari. Amănuntele le veţi discuta cu reprezentanţii respectivi. Probabil că în două, trei săptămîni le veţi primi vizita.

— Perfect !

— În orice caz, războiul se va prelungi. America rămîne însă neutră.

— Foarte bine ! Vreau să spun, să nu se bage. Adică direct.

CAPITOLUL IV

1

Andy Murray crescuse pripernicit, cu o faţă urîtă, încadrată de două urechi mari. În liceu îl porecliseră „cläpăugul", iar fetele, cu toate că la şaisprezece ani conducea maşina sa proprie, nu-i acordaseră niciodată atenţie. Un singur băiat, timid şi studios, din care cauză i se spunea „domnişoara", David Meny, îl atrăsese. Se împrieteni cu el. Amîndoi se înscriseră la Facultatea de fizică a Universităţii California din Berkeley, şi, absolvind-o printre primii, intrară să lucreze în laboratoarele de cercetări ale Institutului Tehnologic din Pasadena. Profesorul Robert Patterheimer preda în ambele instituţii de învăţămînt superior, iar Andy începu să se numere printre aceia care-l înconjurau pe „Patty", aşa cum îl denumeau studenţii pe savant.

Şi nu era puţin lucru. Patterheimer se bucura de un mare prestigiu ştiinţific în forurile academice ale ţării. Colaboratorii săi erau recrutaţi dintre cei mai buni absolvenţi şi, bineînţeles, se revărsa şi asupra lor ceva din aureola lui Patty. Ţineau mult la el. Din extravaganţă, căutau să-i imite toate gesturile, în special cel cu bricheta, căci Patterheimer, fumător pasionat, se repezea să ofere foc ori de cîte ori cineva din preajma lui

vroia să aprindă o ţigară. Erau recunoscuţi întotdeauna de studenţi după felul lor de a ţine capul aplecat într-o parte. „Uite-l, ăsta e unul din băieţii lui Patty!" spuneau toţi cu invidie.

Andy se mîndrea cu această poreclă. Încercase de cîteva ori să-l facă pe taică-său să-i invite profesorul la una din „duminicile de sport", însă Henry rămăsese neînduplecat. Socotea cercetările lui Patty în domeniul minereului de uraniu, care îşi găsea aplicarea mai mult în producţia de cadrane luminoase, ca simple elucubraţii ştiinţifice, fără viitor, sau cel puţin fără un viitor apropiat.

Şi mai era ceva: Murray nu obişnuia să invite persoane pe care nu le cunoştea din relaţiile sale de afaceri fără să se informeze asupra lor. Andy îi spusese despre profesorul său că era un om deosebit de înzestrat, cu o putere uriaşă de muncă, ambiţios şi energic, că cercetările ştiinţifice ale acestuia l-au făcut foarte apreciat în cercurile academice iar articolele de specialitate publicate în presa periodică din diferite ţări i-au adus un renume internaţional. Dar Murray nu se mulţumise numai cu relatările fiului său. Luase într-o zi deoparte pe unul din colegii mai mari ai lui Andy, Cliff Hughes, pe care-l ştia cu picioarele bine înfipte pe pămînt, şi-l descususe în amănunt. Acesta făcu aprecieri tot atît de elogioase la adresa lui Patty, al cărui farmec personal cucerea pe toţi cei care-l cunoşteau.

— Am auzit că ar avea idei radicale, vreau să spun, de stînga.

— Patty şi-a făcut studiile în Germania, chiar în ajunul venirii lui Hitler la putere. Se spune că i-au fost omorîte cîteva rude acolo. Nu pomeneşte de ele. Ne-a povestit însă despre cîţiva savanţi cărora nemţii le-au făcut de petrecanie.

— Şi de asta-i de stînga?

— Totuşi, Patty e un om foarte bogat... A moştenit de la taică-său, cunoscutul bancher Patterheimer din Wall-Street, o avere de milioane.

— Am aflat.

— A fost încurcat într-un scandal formidabil. Patty trăia de cîţiva ani cu Jeanne Matlock, fiica profesorului de literatură engleză din Berkeley. A cunoscut-o cînd aceasta studia psihiatria la Pasadena şi era cît pe-aci să se căsătorească cu ea. De fapt, erau ca şi căsătoriţi. Frecventau împreună cercuri de stînga... Patty a întîlnit însă o brunetă splendidă, soţia doctorului Morrison, s-a îndrăgostit nebuneşte de ea şi a lăsat-o pe Matlock. Se vorbeşte că şi asta a doua a fost de stînga sau... căsătorită cu un comunist, înaintea lui Morrison. Cu toate că e născută în Germania şi-i rudă cu generalul Keitel iar el e evreu. Vă daţi seama ce scandal a ieşit în mijlocul prietenilor şi rudelor foştilor parteneri. A vuit tot corpul pedagogic din Berkeley şi Pasadena. Dar lui Patty puţin i-a păsat. A luat-o de soţie

[illegible] cîştigate de la Hughes îl determinară pe Murray să reposeze energic atunci cînd fiul său cel mare refuză definitiv să ia condu-

cerea laboratoarelor de cercetări în curs de construcție la uzinele „Aircars", pentru motivul că avea de gînd să se mute la Berkeley. Andy însă nu se lăsă.

— Este în interesul meu să fiu cît mai mult în preajma lui Patty! Și să știi că nu e așa de „roșu" cum spui. Pe mine mă preocupă deocamdată atît: să intru în lucrări alături de el.

— O să iasă din tine savant cînd...

Andy nu-l mai lăsă pe taică-său să termine. Îi întoarse spatele și ieși trîntind ușa. Cunoștea neîncrederea și chiar disprețul pe care le manifesta acesta față de aptitudinile sale. Pe timpul cînd era încă elev, îl auzise spunînd maică-si: „Cu tine seamănă probabil! Din mine nu putea să iasă un astfel de degenerat. Uită-te la urechile lui!". Suportase suficiente jigniri din partea colegilor, de la Ed. Acum nu mai era dispus s-o facă.

După cîteva luni, Andy reuși să se mute la Berkeley, unde lucra și David Meny, plecat din Pasadena cu doi ani înainte. Reîntîlnirea îi bucură pe amîndoi deopotrivă. David se ridicase vertiginos pe scara valorilor științifice din Universitate, i se publicaseră numeroase lucrări și devenise unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai lui Patterheimer. Andy era la curent cu succesele colegului său. Cît se afla la Los Angeles, ele îl lăsaseră indiferent. Acum însă, în contact direct cu realitatea pe care-n-o bănuise chiar atît de favorabilă lui David, viermele invidiei, prezent mereu în el, nu-i dădu pace. Cultivîndu-l cu pricepere, căută să reînsufleţească vechea lor prietenie. Faptul că Meny era acum căsătorit îi îngreuna oarecum eforturile, dar el, datorită posibilităților materiale, știu să-și manifeste cu mici atenții simpatia față de Rita, soția acestuia, să se facă primit ca un oaspete întotdeauna plăcut.

De la o vreme nu-și mai anunța vizitele. Astfel, într-o duminică după-amiază, știind că soții Meny nu aveau intenția să plece nicăieri, trecu pe la ei. Fu surprins să constate că aveau musafiri. „A, și mie nu mi-a spus nimic!" gîndi el cu ciudă. Majoritatea erau membri ai corpului profesoral. Pe unii îi cunoscuse direct, în cadrul lucrărilor, fără să-i fi fost însă colegi de laborator; pe alții, din vedere.

Începu să se întrețină cu Rita Meny cînd din camera de alături apăru Robert Patterheimer împingînd o măsuță pe rotile, cu tot felul de băuturi. „Patty?... Ca un obișnuit al casei!" gîndi el stupefiat în timp ce-l salută pe profesor. Se bucură auzindu-l pe acesta răspunzîndu-i cu vădită simpatie: „Hello, Andy!". Dar imediat se întrebă: „De ce nu mi-a spus că au invitați? Și mai cu seamă că vine Patterheimer? Ca să nu-mi dau seama că e așa de bine cu el? Da, n-am știut că-și fac vizite. Reciproc, probabil! A reușit să-i intre sub piele? Dar cum? Numai contrazicîndu-l? Lui Patty îi place să-i demonstrezi că nu are dreptate, să te iei la harță cu el, ca să-i dai posibilitatea să te combată și astfel să-și verifice teoriile. David o face. Are și cu ce! Ar trebui să ies din muțenia mea, să fiu mai dezinvolt. Cînd

vede că te supui, Patty comandă și mai rău... Ca un general! Îi place Balzac. O să-l provoc cu Balzac!".

Murray cunoștea obiceiul lui Patterheimer de a interveni cu citate literare în timpul celei mai profunde discuții științifice. Erudiția, memoria excelentă i le punea oricînd la dispoziție. Și totdeauna găsea adînci analogii de sens. Andy își aducea aminte că într-o zi, la Pasadena, în timp ce-și verifica lucrările de laborator, Patty remarcase pe neașteptate:

— Cineva ne-a luat-o totuși înainte!

— Cine? întrebase Murray uimit.

— Valéry, scriitorul! „Acum nu mai știu ceea ce poate sau nu să cuprindă sau să producă, în clipa asta sau următoarea, un fragment al unui corp oarecare" — scrie el într-o prefață la Poe. L-ai citit pe Valéry?

— Nu — răspunse Andy jenat.

— Trebuie să ne cultivăm grădina! — cere Voltaire.

— După șiruri kilometrice de formule, e greu să-i iei pe scriitori la rînd. Prefer din nou formule.

— Încearcă scriitorii! Te vor odihni. Ți-l recomand pe Balzac. În special ție. Dar nu-l uita pe Valéry! Este literatul care desprinde din știință mai mult decît savanții, ideile pe care aceasta le naște.

Murray îi ascultase sfatul și îi citise pe amîndoi. Se îndreptă spre Patterheimer hotărît să provoace o dezbatere literară cu el. Dar acesta era preocupat de prepararea cocteilului, scuturînd, ca un veritabil barman, în fiecare mînă cîte un shaker și Andy se gîndi că ar trebui să aleagă un alt moment. Coti spre grupul de bărbați care rîdea în hohote în jurul unei doamne. Îl auzi însă pe Patty adresîndu-i-se:

— Ai vrut să-mi spui ceva, Andy?

— A aflat o rețetă strașnică de cocteil. Mă gîndeam să v-o recomand... Renumele pe care-l aveți în materie m-a oprit însă din drum. Riscam să-mi povestiți... geneza ei.

Patterheimer zîmbi amuzant și invită lumea să nu lase bietele pahare să se intoxice cu alcool. Combinația se dovedi excelentă. Majoritatea își exprimară admirația. Patty mai turnă o dată în pahare și invitații lui David reluară discuțiile întrerupte înainte. Andy își spuse că acum era cel mai potrivit moment, dar profesorul, parcă ghicindu-i gîndurile, i-o luă înainte.

— Ei, cum ți-a plăcut Valéry?

— Valéry e scîntei etor. Balzac m-a dezamăgit însă — își exprimă Murray părerea.

— Nu ți-a plăcut ce sau cum scrie el? întrebă Patty calm, fără să arate surprindere.

— Pur și simplu urăște lumea care-l înconjoară.

— Ba nu, el își zugrăvește monștrii fără mînie.

— Bine spus: „Monștrii", Determină în mod evident!

— De ce?! Putem oricînd întîlni, și chiar întîlnim, indivizi mai violenți decît Bridau, mai răi decît Vautrin. Nu personajele lui sînt balzaciene, ci lumea oamenilor e balzaciană!

— Poate lumea Franței secolului trecut...

— Din păcate, eroii lui nu sînt acontemporani — interveni în discuție Chevillard, profesor de drept internațional la Berkeley, cel mai bun prieten al lui Patty, care se alăturase celor doi între timp. Tocmai acesta este marele lui merit.

— America nu este Franța!

— Nu se cheamă Franța! îl corijă Chevillard pe Andy. Citindu-l pe Balzac cu ochii prezentului, găsești zeci de copii fidele chiar printre vecinii tăi.

— Vă referiți la America? întrebă consternat Murray.

— Da, da.

— Balzac a descris o societate care astăzi în mod istoric nu mai există!

— Asemănare; nu identitate. Gobseck, cămătarul din „Comedia umană" era un personaj cu buze subțiri, cu haine ponosite, trăia în mizerie, într-o odaie modestă. Gobseckul nostru este un mucalit, exersat în a se face simpatic, și el tronează la un birou elegant din propriul său zgîrîie-nori.

— O mare deosebire. De scop!

— N-am văzut tigri vegetarieni!

Andy continuă să dea atenție remarcii lui Chevillard:

— De altfel și acest Gobseck mi se pare, ca și celelalte personaje ale lui Balzac, supradimensionat. Rămîn la această primă părere a mea. Scriitorul însuși spune că a făcut concurență stării civile!

— În sensul celor două mii de caractere creionate de el și nu în acela al corespondenței lor cu realitatea — interveni Patterhaimer. Înfățișînd cea mai mare parte din varietățile speciei umane, a creat o lume.

— O lume dispărută astăzi!

— Dar „Sora Carrie", „Financiarul", „Titanul", „Doisprezece oameni", „Stoicul" nu constituie și ele părți componente ale unei tot atît de vaste „Comedii umane"?

— Dreiser totuși nu-i un Balzac — remarcă mediativ Patty. Prin subiecte oarecum. Prin stil în nici un caz!

— Totuși, zeci de Clyde Griffiths[1] trăiesc și, aidoma lui, vor și ei să reușească în viață!... — făcu Chevillard.

— Inexact! se opusese Murray. Este o diferență enormă între a-ți dori o nevastă bogată și a omorî o ființă pentru a-ți atinge acest scop. Prin „O tragedie americană", nu mai vorbesc de „Minerii din Harlam au cuvîntul", Dreiser a arătat încă o dată că e de fapt un „roșu".

---

[1] Personajul principal al cărții lui Dreiser „O tragedie americană".

— Dacă Balzac ar trăi acum la noi, și el ar fi categorisit comunist! remarcă ironic Patty.

— S-a încercat și cu Lewis — adăugă Chevillard.

Murray nu fu de acord:

— Sinclair Lewis e altceva.

— A descris babbittismul[3]...

— În orice caz, nu-i pățimaș ca Dreiser. Cu toate că în „La noi una ca asta nu se poate întîmpla" alarmează în mod gratuit cu primejdia fascismului în America.

— Gratuit? întrebă aproape răstit Patterheimer. Așa se spunea și în Germania înainte ca Hitler să acapareze puterea. Și iată ce se întîmplă astăzi!

— Credeți că opinia publică americană...

— Hm, opinia publică! îl întrerupse Patty pe Murray. Ce a putut face opinia publică în Germania? Ai să-mi spui că sîntem în America. Da, dar eu știu, așa cum știi și dumneata, că tocmai în America acționează, nu fără rezultate, Partidul Național-Socialist American, că ziarul său „National American" scrie tot timpul în manșetă: „S-au împlinit vremurile! Se impune un plan constructiv de guvernare. Numai fascismul poate să salveze națiunea americană de primejdia comunistă!". Vrei un abonament? Scrie pe adresa: „New York Est 14, strada 116".

— Iar „American Guard", folosindu-se de această sperietoare, cheamă mereu: „Oameni ai rasei albe, uniți-vă în jurul doctrinei americanismului arian!". Lindbergh colindă țara adunînd mii de auditori pe care-i îndeamnă să ceară o înțelegere cu Germania, pentru a împărți cu ea stăpînirea lumii întregi.

— În momentul de față, fascismul constituie principalul pericol! spuse Chevillard. El și nu Rusia a pornit războiul împotriva democrațiilor occidentale!

— Englezii au crezut că o să se poată înțelege cu el așa cum s-au înțeles la timpul său Thiers cu Bismark pentru a zdrobi Comuna din Paris. Nemții se simt destul de puternici să ia și singuri Rusia.

— Numai că, după Danemarca și Norvegia, vor dezlănțui probabil ofensiva pe frontul francez. Au vrut să-și asigure întîi flancurile. Cred că ați auzit, profesorul Gettler a creat săptămîna trecută un Comitet de acțiune în favoarea democrațiilor. S-a izbit însă de izolaționiștii din Universitate. Ar trebui să-i dăm o mînă de ajutor. În special tu, Patty. Te-ar urma băieții tăi — propuse Chevillard.

---

[3] După numele lui Babbitt, figura centrală a cărții cu același nume a scriitorului american Sinclair Lewis.

— Semnez cu plăcere apelul către Casa Albă. Dar să mă ocup prea mult cu treburile astea, știi bine că acum nu mai am timp.

— America rămîne izolaționistă — fu de părere Murray.

— Nu-i în favoarea Americii. Cu cît forța lui Hitler crește, cu atît devine mai impertinent. Să nu ne trezim într-o zi provocați. Ce ar fi, Patty, să ne mai faci un cocteil? Preferăm însă un tawern. Rețeta asta îți reușește grozav.

— Andy mi-a spus că știe una strașnică... Urmez după aceea la rînd.

Fire vioaie, în continuă mișcare, ca și cum ar fi vrut să cheltuiască cu orice preț energie, Patterheimer făcu o piruetă și cu pași de dans se îndreptă spre grupul în care se găsea soția sa.

Slab, cu o față de ascet, uimea pe toți cei care-l cunoșteau prin dinamismul său fizic al cărui izvor era o adevărată enigmă și mai ales prin cel intelectual.

Așa fusese dintotdeauna. Ca elev se orientase spre științele umaniste. Studiase franceza — scria chiar versuri în această limbă — iar mai tîrziu latina și greaca, citindu-l în original pe Virgiliu și Horațiu, tot atît de bine ca pe Homer și Platon. Își desăvîrșise cunoștințele la Universitatea Harvard pe care o absolvise cu suma cum laude.

Primind cu ocazia majoratului, ca dar din partea tatălui său, cîteva zeci de mii de dolari, plecă în Europa și se înscrise la Cabridge, unde făcu cunoștință cu renumiții fizicieni Niels Bohr, Max Born, Paul Dirac... Ascultă primele prelegeri despre teoria atomului, și fizica îl cuceri definitiv. Se mută apoi la Universitatea din Göttingen, completîndu-și studiile sub îndrumarea lui Max Born. La întoarcerea sa în Statele Unite, descoperi că se bucura de aprecierile cercurilor științifice. Zeci de universități americane îi oferiră catedra de fizică. Alese Universitatea californiană din Berkeley. „M-au atras acolo cîteva cărți vechi; colecțiile poeților francezi din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea din biblioteca universității au hotărît totul" — obișnuia Patterheimer să spună.

Avea patruzeci de ani neîmpliniți și putea fi mulțumit de cariera sa. În cercurile savanților fizicieni trecea drept un teoretician strălucit, iar în cele universitare drept un eminent pedagog, iubit pînă la devotament de studenți. Totuși, spre deosebire de Born sau Bohr, care erau nu numai dascăli talentați, dar și deschizători de drumuri. Patterheimer nu dăruise lumii nici o idee nouă care să încununeze o epocă. Numeroasele sale articole științifice publicate în presa de specialitate din diferite țări îi aduseseră recunoașterea internațională căci ele reprezentau o contribuție valoroasă la schelăria noii fizici ce se înălța în acea vreme, dar nu constituiau pietre de temelie ale acestei structuri. Așa gîndea și Patty. Era ros de gîndul că la patruzeci de ani nu putuse să atingă acele culmi ale muncii creatoare.

pe care le escaladaseră Joliot Curie, Enrico Fermi, Paul Dirac, Werner Heisenberg, de aproximativ aceeași vîrstă cu el.

Intr-o zi, citi în ultimul număr al revistei berlineze „Naturwissenschaften" articolul intitulat „Otto Hahn și F. Strassmann despre identificarea și comportarea metalelor alcaline pămîntoase care se formează la bombardarea uraniului cu neutroni" și rămase de-a dreptul stupefiat. Cei doi oameni de știință germani comunicau rezultatele unor experiențe ciudate, asemănătoare cu acelea ale lui Irène Curie : în uraniul bombardat cu neutroni apărea bariul. În tabloul lui Mendeleev, uraniul ocupă numărul de ordine 92, iar bariul 56. „Cum e posibil ca nucleul atomului cu sarcina 92 să se transforme brusc într-un alt nucleu cu sarcina aproape de două ori mai mică?" se întrebă nedumerit Patty. Totuși rezultate asemănătoare a obținut și Irène Curie. Numai că la ea apărea 57 lantanul în loc de bariu. De unde însă acest 56 sau... 57 ? nu putea să priceapă.

Patterheimer știa că fizicianul italian Fermi, laureat al Premiului Nobel, emigrat în America din cauza regimului fascist din propria-i țară, efectuase și el bombardamente ale uraniului, descoperind radioactivitatea acestuia. Dar... 92 și 56 ? !

Peste puțin timp, cînd în America sosi în vizită savantul danez Niels Bohr, misterul fu dezlegat. Bohr adusese cu el comunicările făcute de Lise Meitner și nepotul ei, Frisch, experimentatori talentați de la Universitatea din Copenhaga. 92 și 56 înseamnă pur și simplu descompunerea nucleului de uraniu în două jumătăți. Dezagregarea uraniului !

La Washington se întruniră imediat într-o conferință savanții fizicieni americani și cei emigrați din Europa. Enrico Fermi, gesticulînd și sărind de entuziasm de la engleză la italiană, încercă să demonstreze că dacă, în afară de „jumătăți", din interiorul nucleului ies și neutroni... Cuvîntul „dacă" era însă depășit. Cu șase zile înainte, la Paris, Frédéric Joliot-Curie și soția sa Irène, continuînd să rămînă liderii cercetărilor în domeniul uraniului, observaseră existența unor neutroni în momentul dezagregării și rezultatul fusese publicat în „Comunicările" academice din Paris.

Patterheimer trecu cu febrilitate la experimentări, mobilizînd întreg colectivul de cercetători de la Berkeley. Știa că Fermi experimenta în laboratorul Universității Columbia, iar Leo Szillard, savant originar din Ungaria, în laboratorul său din New York. Și cu unul și cu celălalt era greu să se măsoare.

Andy Murray nu observă nici o schimbare în atitudinea lui Patty față de el, ba mai mult, i se păru că David manifesta o oarecare răceală. Se hotărî să forțeze nota. Peste cîtva timp, închirie parterul unei vile situate pe un drum lateral între Oakland și Berkeley și, după ce o firmă specializată în decorarea interioarelor îi mobilă apartamentul, se mută acolo. Putea oferi acum un cadru mai intim oaspeților săi decît în luxosul hotel „San

Francisco", unde stătuse pînă atunci. Nu lăsă să-i scape prilejul inaugurării și invită pe toți cei pe care-i socotea utili scopurilor sale. Bineînțeles pe Patterheimer odată cu Chevillard și David, dar pe nici unul din colegii de la laboratorul de radiații unde lucra.

Spre surprinderea sa, Patty, de obicei foarte punctual, nu-și făcea apariția. De-abia David, venit ultimul, îi spuse că Patterheimer trebuia să plece a doua zi la Washington și că își cerea scuze că nu putea răspunde invitației, fiind ocupat cu redactarea unei comunicări la care lucraseră împreună pînă atunci. Andy înjură în gînd cu ciudă și luînd simbolul festiv — o sticlă mare de șampanie — anunță cu o voce pe care o voia de stentor :

— Îmi va face plăcere să vă văd pe toți reuniți în fiecare vineri la mine. Viața trebuie trăită ! Jos abstinența ! Și eu mi-am pus în gînd să trăiesc ! încheie el cu emfază în pocnetul dopului, pregătit dinainte pentru destupare de către un valet negru, care preluă imediat sticla și începu să umple paharele musafirilor.

Văzîndu-i pe Chevillard și David Meny discutînd lîngă o fereastră, se îndreptă spre ei. Știa că Chevillard, numai cu doi ani mai mare decît Patty, era prietenul cel mai bun al acestuia.

Originar dintr-un orășel din statul New Jersey, Chevillard studi... în Franța și Norvegia, călătorise mult prin lume. Cu el, Patterheimer putea să evadeze din fizică, să discute ore întregi despre literatura franceză de care amîndoi erau deopotrivă de îndrăgostiți, sau să-și petreacă pur și simplu timpul preparînd băuturi și mîncăruri exotice. Cînd izbucnise scandalul în urma căsătoriei lui Patterheimer cu Ketty, Chevillard și soția lui, Barbara, fuseseră aproape singurii din cercul prietenilor lor comuni care-l susținuseră. Cu aceasta, relațiile lor deveniseră și mai strînse.

Tocmai de aceea Andy își spuse : „Patty n-a venit, dar îl am pe Chevillard. Poate că acesta e și mai accesibil !... Realizez același lucru... Așa e mult mai subtil !".

Conversația sări de la excursia pe care o proiectaseră pentru duminică, la Heine, apoi la ușurința cu care Patterheimer învățase sanscrita și, la un moment dat, David, referindu-se la uriașa putere de muncă a lui Patty și la comunicarea pe care acesta rămăsese s-o redacteze, Chevillard glumi :

— Mi se pare că v-a legat în lanțuri reacția în lanț.

— Sîntem de-abia la începutul începutului și limitele se depășesc greu de unul singur — remarcă Andy.

— De ce de unul singur ? În America sînt reuniți savanții cei mai de seamă ai Europei centrale și apusene !

— Murray are totuși dreptate — interveni David. Ne risipim eforturile în direcții paralele. Aceleași experiențe și chiar mai avansate le efectuează și grupul de atomiști din jurul lui Joliot Curie și cel al lui James Chodwick și Thompson din Anglia. Dacă n-ar fi războiul...

— Am avut surpriza, căutînd la bibliotecă un articol apărut în „Nature", să dau peste o traducere foarte recentă dintr-o revistă rusească, despre uraniul 235, spuse Murray, dar David Meny își continuă ideea:

— Dacă n-ar fi războiul, s-ar putea realiza un schimb de experiență din care fizica ar avea mult de cîștigat. În orice caz, dacă se pun pe prim plan probleme de ordin național, nici America n-ar fi în pierdere. Încă din toamna lui 1938, Irène Curie a găsit în uraniu elementul „57" — lantanul. Deci lucrurile erau aproximativ ca la Hahn.

— Spuneam de ruși... reluă Andy.

— Îi au pe Kapița, Landau, Kurceatov...

— Am putea să-i propunem lui Patty să luăm legătura cu ei, — sugeră Murray.

— Ești nebun, băiete! sări David Meny.

— De ce? Știința e în afara politicii!

— Dar cînd știința servește politicii, se integrează în ea.

— Susțineai...

— Era vorba de savanții francezi și englezi. De altfel, cu ocazia vizitei lui Barnes, am stabilit o legătură cu el. Este cu totul altceva!...

Cheltuielile făcute cu instalarea și cele necesitate de „vinerile Murray", cum își botezase el reuniunile din fiecare săptămînă, avură darul să-i reducă simțitor fondurile bănești cu care venise de la Los Angeles. Ducînd o viață mai ordonată decît Ed, reușise să pună ceva bani deoparte din sumele lunare cu care îl subvenționa taică-său. Acum însă trăia pe picior mare și nici Henry nu-i mai trimisese vreun ban, după discuția avută. Orgolios, Andy nu mai dăduse nici un semn de viață. Forțat de împrejurări, îi expedie o scrisoare în care îi arăta că era foarte bine cotat la Berkeley, că se împrietenise cu Patterheimer, că era invitat mereu la acesta acasă, fapt care l-a silit să închirieze o vilă și să primească în fiecare săptămînă. Nu uită să specifice că la reuniunile sale veneau cei mai renumiți savanți din toate domeniile care l-ar fi putut interesa pe Henry. De-abia spre sfîrșit aduse vorba de bani. Subliniе însă că avea nevoie de el pentru a reprezenta cu cinste numele de Murray și că nu-și închipuia că tatăl său i-ar fi putut pune piedici în eforturile sale de a reuși cît mai bine în viață.

Henry Murray îi răspunse scurt:

„Nu știu cum îndrăznești să mai apelezi la mine după ce mi-ai trîntit ușa în nas. Vreau să spun că n-ai dreptul să procedezi așa, știind că ai nevoie de ajutorul meu. Sînt supărat. Nu-ți trimit nici un cent".

— Să te ia dracu'! izbucni Andy, mototolind în pumn scrisoarea lui taică-său. Trebuia să-i fi explicat — vorbi el de unul singur, plimîndu-se nervos prin cameră — că m-a jignit. Ieșindu-mi din fire, i-am trîntit ușa în nas. Dar asta ar fi însemnat să-i cer scuze! Lui, care-i vinovat! Că el

e vinovatul! În orice caz, era bine dacă o făceam înainte și abia apoi, după vreo zece zile, să-i fi cerut bani. Acum e prea tîrziu. Trebuie născocit ceva... Dar ce?

Andy construia de cîteva zile tot felul de stratageme care să-i deschidă calea spre punga tatălui său. Nici una nu stătea însă în picioare și el le respinse pe rînd. Hotărî în cele din urmă să plece la Los Angeles. Lui Henry avea să-i spună că a fost invitat să țină o prelegere la Pasadena. Își propunea să ia taurul de coarne — o discuție dură despre copilăria sa, cu acuzații violente, apoi descărcarea bruscă a tensiunii și împăcarea. După-amiază, primi, spre uimirea sa, o înștiințare de la una din băncile din San Francisco prin care i se comunica că din dispoziția lui „Californian Bank" i-a fost deschis un cont în valoare de cinci mii de dolari.

„A înnebunit tata!" fu prima lui reacție.

Oricît își frămîntă creierul, nu putu să găsească explicația unei schimbări atît de bruste în atitudinea lui Henry. Cea mai plauzibilă dintre ipoteze i se păru aceea a unei rupturi cu Ed. «Se vede că nu i-a convenit să se înhame la treabă sub biciul lui, iar tata își pune acum din nou speranța în mine, momindu-mă cu bani. Dacă-i așa, atunci de ce mi i-a trimis înainte? Nu, tata nu e omul să scape din mînă un astfel de atu! Ar fi putut să mă șantajeze: „Primești să lucrezi la „Aircars" — îți dau, refuzi — nici un cent!"».

Cînd Henry îi telefonă peste cîteva zile, cerîndu-i să vină urgent la Los Angeles pentru a discuta o chestiune confidențială, care nu suferea nici o amînare, bănuiala lui Andy se întări și mai mult. „Ai jucat prost — ai pierdut. Acum te am eu în mînă, domnule tată! Dacă mai dai ceva bănișori, îți promit să mă mai gîndesc... În timpul ăsta, pun eu lucrurile la punct cu Patty! Bagăți-l slugă pe Ed al tău, nu pe mine!".

Ann Verlotti își reveni în urletul prelung, ca un vaiet des repetat, al sirenei ambulanței. „Va să zică trăiesc. Dar Nick?". Apoi, în aceeași clipă, înaintea ochilor i se desenă masca de buldog a unui camion apărută pe neașteptate la un viraj, la numai cîțiva pași în fața mașinii lor.

— Nick! gemu ea în timp ce încerca să deschidă ochii.

Nu, bărbatul în alb de lîngă ea nu era Nick. „Dar ce-i cu Nick? Unde e Nick?".

— Stați liniștită doamnă — îi spuse medicul, punîndu-i mîna pe frunte.

„Va să zică sînt rănită... gîndi ea, dîndu-și seama că avea capul bandajat. Dar Nick? Ce-i cu Nick?".

— Soțul meu trăiește? întrebă ea rugător.

— Da. Nu fiți îngrijorată. A fost urcat într-o mașină înainte de sosirea noastră.

„Asta înseamnă că e mai grav decît mine.

— Ce-i cu el? Unde-i rănit? se adresă ea însoțitorului său. Se liniști însă singură mai înainte de a auzi răspunsul, aducîndu-și aminte că ridicase mîna să apere ochii soțului de cioburile parbrizului.

— Mi s-a spus că la... piept... Că este în afară de orice pericol — se grăbi medicul să adauge.

„Fața mea! De ce tocmai la față? Ce o să spună Nick? De ce tocmai fața?".

Gîndurile îi fură întrerupte de oprirea mașinii. Cînd o coborîră cu targa, simți o durere ascuțită în mîna stîngă. Încercă s-o ridice. Durerea se accentuă. Apoi, ca și cum ar fi uitat de ea, începu să cerceteze printre pleopape fiecare figură întîlnită în cale. La intrarea în sala de operație văzu o soră ieșind cu un cărucior pe care se contura, sub cearșaf, o formă omenească. Nick? — se întrebă ea cu groază. Adormi sub influența anesteziculuí, gîndindu-se că medicul care o însoțise în mașină o încredințase că soțul ei era în afară de orice pericol.

Se trezi seara tîrziu. Încercă ca prin vis să deslușească tot ce se întîmplase. vru să se intereseze de Nick, dar somnul fu mai tare decît ea. Abia a doua zi de dimineață se sculă lucidă. Odată cu întrebzarea „Ce-i cu Nick?", simți bandajul înconjurîndu-i fața. Ridică mîinile ca să-și pipăie capul Constată bucuroasă că în mîna stîngă nu mai simțea dureri. O privi. „Nu, nu se poate! Nu-i adevărat! refuză Ann să ia drept realitate ceea ce vedea. Izbucni în plîns, continuînd să-și privească mîna, care în locul palmei se termina cu un ciot.

Ann Verlotti nu se mai gîndea la nimic. Prezentul era din cale-afară de crud. Nu-l raporta încă la viitor. Plîngea în hohote și atît. Cîteva bolnave din salon încercară s-o încurajeze. Apoi fiecare își descrise în culorile cele mai sumbre suferința pe care o avea. Egoist, omul se bucură să constate că nu-i singurul nenorocit pe pămînt. Ann nici nu le auzea.

Tîrziu de tot puterile o părăsiră. Odată cu lacrimile i se scursese parcă și mintea. Ca norii mînați de furtună, mii de gînduri incoerente începură să zboare prin golul format. Unul singur revenea cel mai adesea, conturîndu-se în forme diferite, dar cu același conținut: „Ce o să spună Nick?". Treptat întrebarea se transformă în alta: „Ce face Nick?". Încercă să se ridice din pat. Nu reuși. Era prea slăbită. Vecina de pat o întrebă ce dorește și Ann o rugă să cheme o soră.

— O dată cu mine,. îi spuse cînd aceasta veni, a fost accidentat și soțul meu, Nick Verlotti. N-ați auzit ce-i cu el, cum se simte?

— Nu, n-am auzit!

— Poate te interesezi... — interveni o bolnavă. Doamna o să aibă grijă să-ţi răsplătească serviciul...

— Da, desigur ! — se grăbi Ann să confirme. Nici nu încape îndoială. Te rog, acum însă. Nick Verlotti. A fost adus ieri înaintea mea. Nu uita : Nick Verlotti.

Începu să pîndească uşa, aşteptînd întoarcerea infirmierei. Şi-l închipui pe Nick într-un pat ca al ei, învelit cu un cearşaf pînă la gît. Îi vedea faţa energică luminată mereu de un zîmbet afectuos. Deodată însă imaginea aceasta fu înlocuită de aceea a unei forme omeneşti, culcată în căruciorul pe care-l întîlnise la intrarea în sala de operaţie. O alungă revenind la prima. Dar imaginea din urmă i se lipise parcă de creier. Tresări cînd se deschise uşa : un medic ce-i păru cunoscut intră în salon. Îşi aduse aminte că mai venise o dată ca s-o întrebe cum se simte şi tot el dăduse dispoziţie să i se facă o injecţie împotriva stării depresive.

— Mi-a spus infirmiera că v-aţi interesat de soţul dumneavoastră.

— Da, ce-i cu el ? făcu Ann nerăbdătoare.

— A fost lovit destul de grav la piept, însă noi sperăm că totul se va sfîrşi cu bine.

— Unde-i ? Vreau să-l văd ! Şi încercă să se ridice.

Medicul o prinse uşor de umeri şi o culcă, fără ca Ann să se opună.

— În interesul sănătăţii lui s-a interzis să i se facă vizite. În cazul că-i vreţi răul... A întrebat şi el de dumneavoastră.

— Da ? Şi... şi ce a spus ? rosti Ann cu teamă în glas, ridicînd braţul amputat.

— A fost fericit că aţi scăpat cu viaţă — spuse medicul după o clipă de ezitare.

A doua zi, Ann suferi o operaţie estetică. O bucată de piele înlocui pe cea distrusă a obrazului stîng, care deveni, aşa cum o încredinţase chirurgul, chiar mai frumos şi mai catifelat decît cel drept care scăpase neatins. Se împăcă însă greu cu gîndul că va rămîne o viaţă întreagă infirmă. Aproape că nu-i venea să creadă.

Începu să se neliniştească din nou cu privire la sănătatea lui Nick. O urmărea mereu, ca o presimţire neagră, viziunea căruciorului cu forma omenească ce se desena sub cearşaf. Fără să spună nimănui ce avea de gînd, o porni spre saloanele bărbaţilor. Deschise uşă după uşă, dar nu dădu de Nick nicăieri. Agitată, o luă de la capăt. De data aceasta intră în fiecare salon, întrebîndu-i pe bolnavi dacă n-au auzit cumva de Nick Verlotti. În cele din urmă, se găsi cineva să-i răspundă :

— A stat în patul acela de lîngă fereastră. N-a trăit decît vreo două zile după ce l-au adus.

Ann nu schiță nici un gest. Rămase încremenită lîngă ușă. Numai ochii îi deschise mari, ca și cum ei i-ar fi dat percepera senzorială a morții. Își pierdu cunoștința. Se trezi cu un medic aplecat asupra ei.

— Liniștiți-vă, doamnă! Vă rog să mă ascultați. L-am îngrijit pe soțul dumneavoastră și el m-a însărcinat să vă predau o scrisoare.

— O scrisoare? se ridică Ann ca hipnotizată, stăpînindu-și cu greu hohotele de plîns. De la Nick?

— Da, domnul Verlotti mi-a dictat-o. Sînt doctorul Laurent — se prezentă acesta. Doi bolnavi și-au pus semnăturile pentru a confirma autenticitatea. Nu v-am predat-o pînă acum deoarece colegul care vă îngrijește m-a rugat să n-o fac, din cauza stării sănătății dumneavoastră. Dar acum, cînd ați aflat... Și doctorul Laurent scoase din portofel o foaie de hîrtie împăturită, pe care i-o întinse.

O luă repede și, desfăcînd-o, începu s-o citească:

Draga mea Ann,

Cred că nu mai am mult de trăit. Îmi pare rău că ai fost și tu rănită. Te rog să mă ierți. Știu că bunătatea ta e nemărginită. Trebuie însă să-ți pricinuiesc o nouă durere împrejurările mă silesc s-o fac. În strada 101 la numărul 18 locuiește o femeie cu numele de Rosita Brascos. Am trăit mai de mult cu ea. Din legăturile noastre a rezultat o fetiță. O cheamă Katherine. Are acum doi ani și jumătate. Ea nu poartă nici o vină. Nu vreau să fie crescută de maică-sa. Dorința mea, te rog respect-o, este s-o iei la tine de Katherine și să te ocupi tu de educația ei Vă las la amîndouă garajul. Nu-l vinde. Închiriază-l lui Joe Swanson E băiat cinstit și foarte priceput. Cer ca scrisoarea să fie socotită în privința garajului ca act oficial. Primești cealaltă jumătate din veniturile garajului numai dacă o iei pe Katherine Crește-o tu Te rog din suflet Știu că n-ai să mă poți ierta. Dar Katherine nu e cu nimic vinovată. Te rog să mă crezi că te-am iubit mult. Mă gîndesc numai la tine și la Katherine. Respectă-mi dorința.

Nick Verlotti

Mai jos, sub fraza: „Scrisoarea a fost dictată doctorului Laurent în fața noastră și corespunde spuselor lui Nick Verlotti", erau așternute două semnături descifrabile — John Hakel, Tom Newton — cu adresele respective.

Ann le citi și pe acestea, mașinal. Lacrimile i se uscaseră. Se ridică mută, cu ochii încremeniți, privind undeva departe, dar fără să vadă nimic. Ieși din cameră fără un cuvînt. Așa se comportă tot timpul pe care-l mai petrecu în spital. În cele din urmă, ceru să plece și medicii fură bucuroși să scape de ea.

Închirie lui John Swanson garajul și de-abia cu ocazia îndeplinirii formalităților notariale se trezi în fața necesității de a lua o hotărîre în pri-

vința Katherinei. Nick Verlotti nu specificase în scrisoare ce destinație urma să se dea celeilalte jumătăți din venitul pe care-l aducea garajul, în cazul că Ann ar fi refuzat să crească copilul. Lacuna se preta la diferite interpretări, nici una însă favorabilă soției lui Verlotti. Avocatul o sfătui să îndeplinească dorința testatarului, pentru că altfel banii urmau să fie depuși la o bancă pînă la majoratul Katherinei.

An ceru un termen de gîndire și după cîteva zile de frămîntări se prezentă cu inima strînsă de umilință la adresa indicată în scrisoare. Se pomeni într-o curte înconjurată de mai multe clădiri. Un copil o conduse pe o scară pînă la locuința Rositei Brascos. Îi deschise o femeie cu o fizionomie tipică de spaniolă. Ann o examină dintr-o privire, constatînd cu ciudă că tînăra era drăguță, aproape frumoasă. După îmbrăcămintea ei neglijentă și tonul supărat cu care răspunsese, se vedea că fusese trezită din somn.

— Sînt soția lui Nick Verlotti — se prezentă Ann mîndră. Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

— Da, poftiți... La mine e cam deranjat... Adică văduva lui Nick Verlotti...

„Știe! gîndi Ann contrariată. Cum de a aflat?".

— Știu că a murit — spuse Rosita Brascos parcă citindu-i gîndurile și-i arătă un scaun. O să vorbesc eu, ca să vă scutesc pe o situație neplăcută. Îmi dau seama prin ce treceți. L-am cunoscut pe Nick înaintea dumneavoastră... Da, da înainte — precizâ ea, citind uimirea pe fața lui Ann. Așa că nu știu care din noi două are dreptul să fie mai supărată pe cealaltă. Cred că eu, pentru că mi l-ați luat. Dar nu sînt. Fetița are doi ani și șapte luni, iar dumneavoastră v-ați căsătorit acum doi ani.

Nu se gîndise. Amănuntul era revelator. „Cum de nu mi-am dat seama?" se întrebă Ann.

— De fapt, nu mi l-ați luat — continuă Rosita Brascos. Cînd am rămas însărcinată, Nick a propus să ne căsătorim. Am acceptat. Dar mai tîrziu ne-am dat seama și unul și celălalt că n-o să iasă nimic din treaba asta. Nick era foarte gelos, iar meseria mea mă obligă să fiu drăguță cu toți. Știți probabil că sînt dansatoare într-un local de noapte... În timpul sarcinii pierdusem contractul și am fost nevoită să caut un nou angajament... Nu au rost amănuntele. Esențialul e că Nick v-a lăsat o scrisoare prin care...

— De unde știți? nu se putu abține Ann să întrebe.

— M-a informat un binevoitor contra sumei de cincizeci de dolari. Chiar unul din martorii care au semnat scrisoarea. O vreți, deci, pe Katherine ca să puteți încasa întregul venit al garajului. Eu ce am din afacerea asta?

Ann nu știu ce să-i răspundă. Nu-și făcuse nici un plan înainte de a veni acolo și nici măcar nu se întrebase cum va reacționa femeia la care avea de gînd să se ducă. Reuși în cele din urmă să spună:

— Dar e dorința... lui.

Rosita Brascos zîmbi ironic :

— Să lăsăm asta !... În afară de aer, ne mai trebuie și bani să trăim...

— Dar sînteți mamă !... Aveți tot interesul ca fetița să crească... — spuse Ann, uitîndu-se prin camera sumar mobilată. Nimic nu arăta că acolo trăia un copil.

— O să fiu sinceră — simți Rosita Brascos nevoia să se justifice în ochii ei. Katherine, constituie o piedică pentru mine. Nu am timp de ea. După-amiaza repetiții... iar noaptea pînă tîrziu lucrez. Nu pot să-mi schimb profesiunea. Eu asta știu — să dansez. Bărbații cînd aud că ai și un copil...

— Unde-i fetița ?

— La o soră de-a mea, măritată după un fermier, nu departe de aici. La vreo treizeci de mile de Oakland. Trebuie să-i trimit și ei bani... Pe gratis nimeni... V-am spus toate acestea pentru că eu pun condițiile. Aveți mai mult de pierdut decît mine dacă nu le acceptați. V-o dau pe Katherine numai în cazul în care se depune timp de zece ani în contul meu cincizeci la sută din jumătatea care i se cuvine ei. Indiferent de sumă — mare sau mică — cincizeci la sută !

Din felul cum se desfășurase convorbirea, Ann intuise o astfel de propunere, așa că nu fu luată prin surprindere. Dar găsi că pretențiile Rositei Brascos erau exagerate.

— Cereți mult prea mult ! observă ea rigid.

— Dar eu am născut-o, am suferit cu ea ! argumentă Rosita.

— Katherine va necesita cheltuieli... Nu sînt dispusă să accept.

— Garajele merg din ce în ce mai bine, iar al dumneavoastră este destul de cunoscut în oraș.

— Vă ofer douăzeci la sută pe opt ani. E suficient. Altfel, conform legii, partea Ktherinei va fi depusă la o bancă pînă la majoratul ei.

Căzură în cele din urmă de acord la treizeci la sută, pe timp de șase ani. Rosita Brascos se gîndise : „Cine știe ce se poate întîmpla mai tîrziu... Convenția fu perfectată la notar, iar formele de înfiere încheiate în fața organelor judecătorești.

Ann închiriase între timp un apartament în San Francisco, astfel că a doua zi după ce o luă pe Katherine, se și mută la noua adresă, unde aceasta trecu drept fiica ei naturală. Constatase, nu fără surprindere, cît de bine semăna fetița cu Rosita Brascos. Tot atît de brunetă, ochii mari, negri, tot atît de migdalați și de frumoși. Nu știa nici ea de ce, dar se așteptase să găsească trăsături de-ale lui Nick. Fu decepționată să nu recunoască nici una. Katherine se manifesta deosebit de sperioasă, ca o sălbatecă. Ann

o porecli Injun[1], o izolă într-o cameră, îi angajă o bonă şi nu se mai ocupă de ea.

Dar lucrurile nu rămaseră aşa. Treptat-treptat, fiica îşi făcu tot mai mult loc în inima aceleia căreia îi spunea „mamă" şi în cele din urmă legături de trainică afecţiune reciprocă se sudară între ele. Cînd fata creşcu mai mare, Ann descoperi la ea fruntea mare, frumos bombată a lui Nick, ceva din trăsăturile asimetrice ale feţei acestuia şi în special firea lui independentă şi vioaie. Nu-i mai spunea de mult Injun, dar nici Kathérine nu-i plăcea s-o cheme. O porecli Squirrel[2] şi aşa-i rămase numele şi pentru colegele din şcoală.

Într-una din seri, pe cînd se întorceau tăcute de la Templul Angelus, Katherine îşi întrebă pe neaşteptate mama :

— De ce vorbeşti aşa de puţin despre tata ?

Ann trăia tot timpul cu tema, deşi n-o mai întîlnise de atunci pe Rosita Brascos, că aceasta o să-şi caute în cele din urmă fiica. Se hotărîse mai de mult să-i spună adevărul, dar întotdeauna îi lipsise curajul s-o facă. Aflîndu-se încă sub influenţa ritualului religios la care participaseră, i se păru că un înger, vorbind prin gura fiicei ei, îi cerea să se mîntuiască de păcatul minciunii. Frînă maşina, oprind-o lîngă bordura trotuarului şi se întoarse spre Katherine, care rămăsese surprinsă de reacţia provocată de întrebarea ei

— Ştii din spusele mele — începu Ann cu un tremur al vocii — că tatăl tău, Nick Verlotti, a murit într-un accident de automobil, că mie mi-a fost amputată mîna şi că de acolo am cicatricea de lîngă ureche. Aşa este. Da, Nick Verlotti ţi-a fost tată. Dar eu... nu sînt... mama ta — i se curmă glasul de emoţie. Te-a făcut cu alta ! rosti Ann cu vădită durere. Înainte de a se căsători cu mine. Eu nu ştiam nimic. Înainte de a muri, mi-a lăsat o scrisoare în care destăinuia că există pe lume şi-mi cerea să te cresc. Pentru că nu avea încredere în... cealaltă. Era dansatoare. Şi nu se putu abţine să adauge : Prezenţa ta o încurca ! Am ţinut seama că era dorinţa lui de pe urmă şi am îndeplinit-o. Te-am înfiat cînd aveai doi ani şi jumătate. Acum ştii tot.

Katherine rămase tăcută cîteva clipe, privind parcă prin faţa transfigurată a lui Ann. Apoi spuse calm, hotărît, dar în acelaşi timp cu o voce vibrînd de căldură :

— Tu eşti mama mea ! Nu cunosc alta. Şi nici n-am să cunosc vreodată ! Mamă este aceea care te creşte, care suferă pentru tine şi nu aceea care te produce fizic... Şi încă incidental ! adăugă ea cu un zîmbet amar.

---

[1] Denumire peiorativă dată în S.U.A. indienilor.

[2] Veveriţa.

Apoi adăugă, pe un ton glumeț: Hai, dă drumul hodoroagei, că acum te trezești cu o namilă de polițist și gata amenda...

Din ziua aceea, fiecare din ele căută să preîntîmpine eventuale susceptibilități, să-și arate una alteia o și mai mare afecțiune. Dragostea se asocie cu o trainică prietenie, care începuse încă de mai înainte să se clădească.

În vara următoare, înainte de terminarea școlii, Katherine se întoarse într-o sîmbătă noapte acasă mult mai tîrziu ca de obicei. Alergă de-a dreptul în dormitorul maicăi-si care, neliniștită de întîrzierea ei, era încă trează, și se aruncă plîngînd lîngă ea. Printre hohote, îi mărturisi că i se întîmplase ceva îngrozitor.

Fire băiețoasă, Katherinei îi plăcuseră de mică mai mult pistoalele decît păpușile. Cînd vîrsta de joacă rămase în urmă, ea continuă să caute prietenia băieților. Era de multe ori, fără să vrea, confidenta aventurilor lor galante. Începuse să disprețuiască sexul slab, învățînd în același timp să se apere împotriva celui opus. Ann îi făcea mereu imputări, prevenind-o fără ocoluri că lucrurile se puteau sfîrși rău.

„Fetele nu știu decît să se bîrfească una pe alta, sînt invidioase, iar pe deasupra, niște gîsculițe naive și proaste!" motiva de fiecare dată Katherine. Mama încercă să-și impună prin severitate punctul de vedere. Dar, așa cum se așteptase, caracterul independent al fiicei sale o făcu pe aceasta să reacționeze cu vehemență. Atunci Ann invocă părerea proastă pe care și-o făceau cei din jur despre ea. „Nu mă justific decît în fața lui Dumnezeu, a ta și a mea!" — și-i ținu o întreagă teorie pe această temă.

La începutul anului, Katherine îi mărturisise că-i plăcea un băiat, Boris Nash, și că acesta avea ca și ea intenția de a intra la Academia de artă dramatică „Pasadena Playhouse". Din felul cum îl descrise, mama își dădu seama că fiica ei se îndrăgostise. O prevenise din nou.

Lacrimile nu durară prea mult. De altfel, Katherine plîngea rar și atunci se ascundea ca să n-o vadă nimeni.

— Am fost mai întîi la un film. După ce am ieșit, Wyntrop a propus: „Ce ar fi să dansăm puțin?". Cu toții ne-am declarat de acord. Val și Lawrence îmi spuseseră că se vor duce la „Black Cock" așa că am hotărît să mergem și noi acolo, ca să nu fiu singură cu trei băieți. Cînd am ajuns în fața localului, Erik a intrat să vadă ce-i înăuntru, iar noi ceilalți l-am așteptat în stradă. A ieșit strîmbîndu-se. „E o lumeee! N-ai unde să te miști. Și nici urmă de Val și Lawrence". Sare Wyntrop, adresîndu-se lui Boris: „Spuneai că babacii își petrec weekend-ul afară... Ce ar fi să mergem la tine? Ne pui discurile cu care te lăudai atîta... Whisky bun știu că ai, iar pentru Squirell luăm prăjituri.

— Și tu gata, te-ai dus?! rosti mama cu imputare în glas.

— Da, nu m-am opus — recunoscu Katherine. Cu toate că aveam parcă un presentiment. Nu mi-a plăcut tonul entuziast al lui Wyntrop. Suna cam fals. Ne-am oprit în faţa unei cofetării şi în sinea mea m-am mirat de ce a trebuit să ocolim atîta cînd am întîlnit atîtea altele în drum. Mi-ajunsese la urechi că unii din băieţi frecventau cofetării speciale, unde sub formă de prăjituri consumă stupefiante. Dar n-aş fi bănuit vreodată că şi Boris era printre aceştia.

— Doamne, Doamne! ridică Ann mîinile spre cer.

— În timpul unui dans — continuă Katherine — am simţit deodată că-mi vine ameţeală. Ca şi cum m-aş prăbuşi într-un abis. Am vrut să ţip. N-am putut. Eram totuşi trează, îmi dădeam seama de ce se întîmplă... Mai mult chiar, simţeam o exaltare. M-am culcat şi...

— Nu, nu-i adevărat! Spune că nu-i adevărat! strigă Ann.

— Dar de ce aşa? De ce? De ce? începu Katherine din nou să plîngă, bombardînd furioasă cu pumnii salteaua patului. Dacă m-ar fi rugat şi de astă dată, îi cedam...

— Eşti nebună! făcu Ann stupefiată.

— Toate fetele vor să scape de beleaua asta... Dar nu aşa! De ce cu forţa? De ce? Bestii!... Brute!... Şi eu îl iubeam — izbucni iarăşi Katherine în plîns. M-am răzbunat însă cu vîrf şi îndesat! zise ea cu o satisfacţie rea.

— Doamne! se sperie mama, cunoscînd firea impulsivă a Katherinei.

— N-o să uit nici eu, dar nici el, cît va trăi! Cînd mi-am revenit, l-am găsit întins lîngă mine. Mîncase o prăjitură sau două. Ceilalţi plecaseră. I-am înfipt unghiile în amîndoi obrajii, cum a făcut Margaret Glenn în „O amantă trădată" şi am plecat cu ele în jos, cu piele cu tot.

— O să te dea în judecată pentru desfigurare! spuse Ann cu teamă.

— N-o să îndrăznească. Pot să invoc la urma urmei... legitima apărare.

— Scandal?! făcu maică-sa îngrozită. Tatăl lui Boris a fost mitropolitul bisericii ruse din San Francisco! Se bucură de multă trecere!

Cum se văzu mai tîrziu, părinţii lui Boris nu se gîndiră să intenteze vreo acţiune împotriva Katherinei. Ar fi însemnat, în primul rînd, o compromitere pentru ei.

3

Treburile lui „Californian Bank" mergeau din ce în ce mai bine, „Aircars" devenise o adevărată mină de aur şi totuşi Henry Murray nu avea odihnă nici ziua, nici noaptea. Începuse campania electorală atît pentru alegerile prezidenţiale, cît şi pentru desemnarea celor doi senatori ai statului California.

Întregul Los Angeles era parcă subordonat acestui eveniment. Zidurile erau împestrițate cu enorme afișe electorale. Un Roosevelt uriaș se desprindea de pe fundalul steagului înstelat, cu lozinca: „America are nevoie de Roosevelt!". Alături, de aceleași proporții, Wendell Wilkie vestea: „Votînd pentru Wilkie, votezi pentru libertățile interne!". Erau candidații celor două partide — Democrat și Republican — la președenția Americii. Radiojurnalele informau: Inaugurînd campania electorală pentru al treilea termen, Roosevelt a cerut introducerea serviciului militar selectiv... In Brooklyn, Wilkie a declarat: „Nimeni pe acest pămînt nu are dreptul să se folosească de puterile prezidențiale pentru a atrage poporul american în război". Jack Martin, lider al partidului republican repetă: „Am votat în '37 legea de neutralitate, să respectăm atunci cu sfințenie izolaționismul!".

Marile ziare new-yorkeze, ca și cele locale, consacrau pagini întregi dezbaterii problemelor de politică externă care erau în centrul campaniei electorale. In „New York Times", specialistul în problemele militare Hanson Baldwin comenta: „Singura nădejde care rămîne Angliei, acum cînd Franța e aproape ocupată, este o pace de compromis". Revista „Time" făcea să explodeze o bombă: „Germania vrea să-și impună dominația în lumea întreagă!" — era titlul culeș cu litere de-o șchioapă pe prima pagină. Iar mai jos scria: „Din medii parlamentare și industriale bine informate, s-a aflat că a fost interceptat un raport secret trimis din America de Sud la Wilhelmstrasse[1] de agentul von Zeebrugge, cu care ocazie au fost confirmate manevrele mișcării subterane naziste în America Centrală și de Sud. Carlton Ward, președintele marii companii aeronautice „Fairchilds", a expus în Comisia militară a senatului că raportul agentului german stabilea toate prevederile unui al treilea război mondial care, după ce Rusia avea să fie atacată și eliminată în al doilea război, trebuia să pecetluiască soarta Statelor Unite și să impună dominația Germaniei și a național-socialismului în lumea întreagă".

Hotărît să obțină realegerea ginerelui său Gerald Grey în postul de senator din partea Californiei, Murray devenise, cum el însuși spunea, statul major al acestuia. Angajă pe avocatul Kenney, cunoscut economist, pentru studierea poziției pe care urma s-o ia Grey față de anumite probleme economice sau politice, doi ghostwriters[2], pentru confecționarea de discursuri, interviuri, răspunsuri la scrisori; cîțiva ziariști care urmau să se ocupe de publicitate, adică de apariția permanentă în toate ziarele din California a numelui lui Gerald Grey, de studierea reacției maselor, de aranjare a conferințelor de presă și a vizitelor în toate localitățile vizate; în sfîrșit, doi experți în „atracția emotivă" cu misiunea de a-l prezenta pe Grey ale-

[1] Se subînțelege Ministerul de Externe al lui Ribbentrop.

[2] În traducere literară: scriitori din umbră.

gătorilor drept omul care a reușit în viață. Un alt specialist în „atracția emotivă" urma să se ocupe de apariția pe piață a unor produse pe care să scrie colorat cu litere din țesătură, „I like Grey[1]".

Erau instalați cu toții în birourile particulare ale lui Murray din centrul Los Angelesului și Henry avea grijă ca ei să nu-i mănînce banii degeaba. Rămînea pînă noaptea tîrziu pentru a sprijini eforturile lor. Secretarul îl anunță că la radio se transmitea un discurs de al lui Roosevelt și Henry acționă un buton. „...Statele Unite trebuie să devină — recunoscu el vocea lui Roosevelt — marele arsenal al domocrațiilor. În cazul că Anglia ar fi învinsă, puterile Axei ar controla toate continentele — Europa, Asia, Africa, Australia; toate mările, toate oceanele și după asta ar concentra forțele lor navale și militare împotriva noastră".

Gerald îl întrerupse, intrînd pe neașteptate în birou. Plecase de-abia de cîteva zile la Washington și Murray nu-i aștepta întoarcerea decît peste vreo două săptămîni.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă el îngrijorat, în loc de răspuns la salut.

— Nimic grav. Totuși foarte important. Hai jos.

— De ce? Spune aici.

— Hai jos! insistă Gerald și motivă arătînd cu capul spre ușă.

— Ori ai înnebunit, ori vor să te aleagă președinte! făcu Murray, ridicîndu-se de la biroul său.

Cînd ajunseră în stradă, Murray făcu semn șoferului să iasă de la volan și, urcîndu-se în locul acestuia, o porni însoțit de Grey pe străzile Los Angelesului.

— Dă-i drumul odată, ce dracu'!

— Îl știi pe Sachs? întrebă Gerald după o pauză.

— Bancherul? se puse Murray în gardă. Vreau să spun Alexander Sachs din Wall-Street?

— Da, el. Henry, dacă transpiră un singur cuvînt, o singură aluzie, intrăm într-un mare bucluc.

— Ce dracu', Gerald?!

— Ai mai spus tu... Nu vreau să știu de nici un „Californian Bank", de nici un Harriet, de nici un Babble...

— Da, dar fără ei tot nu puteam pune mîna pe „Aircars". Vreau să spun că n-am avut încotro.

— Acum e cu totul altceva. Trebuie să tatonezi singur lucrurile cu toate că... Henry, te mai fac o dată atent!

— Ce-s copil? Ajunge! exclamă Murray pierzîndu-și răbdarea.

. . . . . .

[1] Îmi place Grey — lozincă electorală.

Leo Szillard hotărî să acționeze. Din Europa îi sosise pe căi particulare știrea că hitleriștii au interzis exportul de minereu de uraniu din Cehoslovacia cotropită. O altă țară care dispunea de rezerve de uraniu, extrăgîndu-l din zăcămintele congoloze, era Belgia. „Nemții trebuie împiedicați cu orice preț să pună mîna pe ele! Regina-mamă Elisabeta... Da, Einstein! Se bucură de încrederea ei deplină. I-ar putea trimite o scrisoare".

A doua zi, Szillard plecă la Princeton, unde se stabilise, după emigrarea sa în America, celebrul fizician Albert Einstein. Mai întîi luă legătură cu compatriotul și prietenul său, savantul atomist Eugen Wigner și amîndoi făcură o vizită lui Einstein în Mercer Street 112.

Se înserase. Einstein nu era acasă. Îl așteptară în grădina din fața casei și cînd acesta apăru, primul lucru pe care-l făcură fu să-i arate o informație apărută în pagina a treia a ziarului „New York Times" din 30 aprilie.

— Ați citit? întrebă Szillard.

Einstein își scoase ochelarii din buzunarul vestei și punîndu-i pe nasul său mare, citi în timp ce intrau cu toții în casă.

„Doctorul Niels Bohr din Copenhaga a declarat că bombardarea unei mici cantități din izotopul pur de uraniu 235 cu neutroni produce o reacție în lanț sau o explozie atomică... Dacă nu se vor lua măsuri, laboratoarele și tot ceea ce se găsește în jur, pe o rază de mai multe mile, vor sări în aer...".

— Eu n-am prevăzut că asta s-ar putea înfăptui în cursul vieții mele — spuse Einstein. Lumea mă numește, pare-se, un geniu sau ceva asemănător, însă eu, Albert Einstein, vă mărturisesc: n-am bănuit aceasta. Am vorbit și eu cu Bohr.

— Otto Hahn, a cărui capacitate o cunoașteți foarte bine...

— Știu ce vrei să spui... Dar Germania n-are uraniu!

— Au pus mîna pe țara cea mai bogată în uraniu din Europa — Cehoslovacia. Mi-e teamă să nu încapă în mîinile lor și rezervele din Belgia. Tocmai în legătură cu aceasta v-am ruga să adresați o scrisoare reginei-mame Elisabeta, care vă apreciază atît de mult. Pus în gardă, guvernul belgian va ști cum să acționeze.

— Ar fi bine dacă am trimite o copie a acestei scrisori, spre informare, Departamentului de stat — propuse Wigner.

— Da — făcu gînditor Einstein. Întocmiți proiectul unei astfel de scrisori și veniți cu ea — spuse el după cîteva minute de tăcere.

Întors de la New York și simțind o nehotărîre în atitudinea lui Einstei, Szillard îl vizită pe Otto Nathan, un emigrant de origine germană care preda economia la unul din college-urile din New York, și pentru care știa că Einstein nutrea o afecțiune deosebită. „Nathan înțeleptul" — îl numea creatorul teoriei relativității pe acest om mic de statură, care își pierdea

mereu ochelarii și pălăria. „N-am întîlnit în viața mea un om cu atîta dezinteres pentru sine și gata oricînd să se sacrifice pentru aproapele său" — spunea Einstein despre Nathan.

In casa economistului german, Szillard îl găsi pe un alt emigrant, tot de origine germană, Gustav Stolper, economist și el. Le povesti despre întrevederea avută cu Einstein.

— E o chestiune care trebuie sesizată Casei Albe — apreciе Gustav Stolper.

— Birocrația aparatului administrativ american e în stare s-o țină într-un sertar ani de zile — zise Szillard sceptic. Și apoi, după cum știi, noi, emigranții, avem prea puțin acces la astfel de foruri.

— Știu. Am în vedere cu totul altceva. Îl cunosc foarte bine pe financiarul Alexander Sachs, prieten apropiat și consilier influent al lui Roosevelt. V-aș putea face legătura cu el. Cred că o să vă ajute.

Szillard se întîlni cu Sachs la Banca „Lehman Brothers" din Wall-Street.

— Stolper a avut dreptate. Președintele este persoana indicată — spuse categoric Sachs, după ce-l ascultă atent pe fizician. Se impune o acțiune energică și rapidă. Care este această acțiune? Alarmarea guvernului belgian?.. Nu, aceasta nu înseamnă a acționa! Sînt necesare tratative urgente americano-belgiene pentru achiziționarea rezervelor de uraniu și exploatarea zăcămintelor congoleze. Ar fi punctul numărul unu. La punctul doi ar fi propunerea cu privire la finanțarea, sprijinul și accelerarea cercetărilor atomice.

— Einstein nu va semna o astfel de scrisoare.

— Trebuie să semneze! Vă voi spune deschis: Stolper mi-a vorbit despre dumneata ca despre un mare savant... Nimeni însă n-a auzit în America de Szillard. Sînt cinic, nu? Iartă-mă, te rog, dar în lumea noastră lucrurile sînt tratate fără menajamente. Einstein trebuie să semneze scrisoarea adresată lui Roosevelt! Sarcina dumitale este să obții acest lucru, iar a mea — s-o înmînez președintelui. Mai mult: să fac tot posibilul ca ea să dea rezultate. Obțineți semnătura. Altfel nemții ne vor trimite superbomba asta în cap! îl atacă Sachs pe Szillard cu armele pe care le folosise fizicianul pînă atunci.

— Stolper este bun prieten cu Nathan, iar acesta din urmă se bucură de o deosebită considerație din partea lui Einstein.

— Am înțeles... Vom influența lucrurile. Să redactăm atunci proiectul scrisorii pe care i-o veți da lui Einstein s-o semneze.

Cu Nathan lucrurile nu se desfășurară însă chiar atît de ușor:

— Parafrazîndu-l pe Frish, aș spune că străbătînd jungla fizicii, ei au prins la un moment dat de coadă un elefant și nu mai știu ce să facă cu el.

— Că nu știu, mă îndoiesc. Că vor afla, sînt sigur — opinie Szillard. În genere vorbind, nu se poate afirma nimic despre existența unor secrete

ale cercetărilor, cu toate că noi am pus embargo asupra experiențelor noastre. În această ordine de idei, cunoașteți foarte bine că ei îl au pe Heisenberg, Otto Hahn, Max von Laue...

— Și sînteți siguri că aceștia vor realiza practic bomba?

— Contați pe faptul că conștiința nu le va permite să dea în mîinile lui Hitler o astfel de armă? răspunse Szillard printr-o întrebare.

— Conștiința?... Unor oameni care lucrează sub nazism?... Hm... Mă îndoiesc profund. Să dea Dumnezeu să greșesc!

— În laboratoarele „Kaiser Wilhelm" ale lui Hahn, lucrează Karl von Weizsäcker, al cărui tată e subsecretar de stat și mîna dreaptă a lui Ribbentrop.

— Nu, nu la conștiința lor mă refeream. Ci la baza lor economică, la posibilitățile potențiale de realizare a bombei. Dumneavoastră singur ați subliniat uriașele investiții de capital necesitate de crearea unei astfel de bombe. Să admitem, prin absurd, că minereul din Cehoslovacia le va fi suficient... Dar minereul, din cîte am înțeles, este departe de a fi totul!

— Datoria noastră este să împiedicăm accesul lui Hitler nu numai la posibilități, ci chiar și la supoziții de posibilități viitoare. Ori, minereul din Congo...

— De curînd am vizitat, cu prilejul unor prelegeri, statele din sud. Ați văzut vreodată cum sînt tratați negrii acolo? Am să fiu sincer: n-aș vrea să văd uraniul dumneavoastră în mîinile acestor oameni.

— Atunci el va ajunge în acelea ale lui Hitler. Care sînt mai periculoase? Alegeți!

Înarmat cu o scrisoare din partea lui Nathan, Szillard plecă cu mașina la Long Island, unde Einstein își petrecea concediul. Eugen Wigner se afla în California și pe Szillard îl însoțea acum Edward Seller.

Originar și el din Budapesta, Seller își făurea la vremea aceea cariera pe care o visa strălucită. Fiu al unui avocat bogat, crescut într-o sferă de snobism intelectual pentru care studiul obiectelor abstracte era o confirmare a capacității, tînărul Edward se îndreptase spre acest domeniu. Nu excelă. Cariera sa științifică fusese hotărîtă de un accident. Pe cînd se afla la München, în anii de studenție, plecînd odată în excursie cu un rucsac greu în spinare, voise să sară într-un tramvai însă piciorul îi alunecase și nimerl sub o mașină. Vanitatea transformă apoi infirmitatea sa fizică într-un puternic stimulent, într-o îndîrjită voință de a se remarca pe plan spiritual. La Karlsruhe, Leipzig, Göttingen, făcu cunoștință cu străluciți fizicieni și se dedică mecanicii cuantice. Dar, lucrînd mai tîrziu la institutul de fizică teoretică de la Kodan, sub conducerea eminentului savant Niels Bohr, se consacră fizicii. Datorită soției sale, care avea legături cu cercurile Rockefeller, intră sub protecția acestora. Subvențiile căpătate îi permiseră să-și continue studiile în Anglia la institutul biochimistului de renume mondial,

doctorul Dounah. La sosirea în Statele Unite, obţinu o catedră de profesor la universitatea „George Washington".

Ajungînd, după o cursă de două ore, la Long Island, Seller, care se afla la volan, opri maşina cu gîndul să se uite pe hartă pentru a stabili exact drumul spre localitatea unde se afla Einstein. Numele acesteia le fusese transmis prin telefon, iar acum îşi dădea seama că îl uitaseră. Căzură de acord că probabil era Patchoga, la cîteva mile de locul unde se găseau. La Patchoga însă, pierdură două ore întrebînd de vila doctor Moore. Nimeni nu auzise de ea.

— Cred că ar trebui să ne întoarcem acasă — propuse Szillard.

— Să mai întrebăm, insistă Seller. Poate că, în cele din urmă, vom găsi pe cineva care să ştie.

— Otto Nathan găseşte treaba aceasta foarte discutabilă din punct de vedere al conştiinţei! exteriorizâ Szillard pe neaşteptate gîndul care-l frămîntase tot timpul drumului.

— Sînteţi, cred, de acord cu mine că conştiinţa nu-i de loc un criteriu obiectiv. Fiind o categorie morală şi nicidecum una ştiinţifică, doi indivizi, cu microclimatul lor sufletesc caracterizat de proprietăţi distincte, vor aprecia acelaşi fapt în mod diferit. Unul va ţine seama de circumstanţe puternice, celălalt le va neglija chiar dacă ele îi sînt sesizabile. Consider nejust ca o problemă ştiinţifică, indiferent care, să fie abordată din punctul de vedere al unor concepţii subiective aprioriee.

— Acţiunea mea am pornit-o ţinînd seama de criteriul moralei şi nu de acela al ştiinţei. Morala îmi spune că Hitler trebuie împiedicat să-şi facă o armă din această descoperire a geniului uman. Ceea ce mă nelinişteşte este că, în afară de chemarea la vigilenţă, purtăm în buzunar un mesaj care îndeamnă la producerea ei! sublinie Szillard.

— Vedeţi, şi cu aceasta voi confirma cele spuse mai înainte: conştiinţa mea, judecătorul meu lăuntric, incoruptibil, îmi spune că este bine ceea ce facem. Tocmai pentru că ţin seama de circumstanţe. Posibilitatea chiar ipotetică a lui Hitler de a extermina lumea... Nu cumva o fi Pekonic? Exact, Pekonic!

— Da, Pekonic! îşi aduse şi Szillard aminte de numele adevărat al localităţii.

Se îndreptară spre Pekonic, dar nici aici nu putură să dea de vila doctorului Moore. Cei veniţi în vilegiatură nu auziseră de ea.

— S-o lăsăm baltă şi să ne întoarcem acasă! spuse hotărît Szillard. Să fie acesta un semn al soartei?... Poate că facem o mare greşeală că încercăm să folosim ajutorul lui Einstein pentru a ne adresa autorităţilor...

— Este de datoria noastră să facem acest pas! — îl întrerupse Seller. Să-l întrebăm pe puştiul ăsta — arătă el spre un băieţel de vreo şapte ani,

frumos bronzat, care privea spre mașina lor, rontăind o bucată de candel. Ai auzit cumva de vila doctorului Moore? i se adresă Seller.

— Nu — negă acesta.

— Dar poate știi cumva unde stă profesorul Einstein?

— Cum să, nu?! Vă conduc, dacă vreți, acolo.

Marele savant era acasă. Szillard îi citi proiectul scrisorii, întocmit în clădirea băncii „Lehmann Brothers" din Wall-Street, împreună cu Sachs și după aceea bătu textul la mașină. Seller scoase stiloul și i-l întinse lui Einstein. Acesta îl luă, dar nu iscăli. Se așeză obosit în fotoliu.

— Urmează deci să se obțină o energie de natura celei solare, nu-i așa? rosti Einstein brusc.

— Da — confirmă Szillard. Pe soare, în afară de „ciclul fundamental Bethe" s-ar putea să aibă loc și ceva analog cu reacția în lanț din uraniu.

— Și noi vrem să obținem această energie din atomi terești... Avem oare dreptul să ucidem oameni cu energia care a fost ascunsă de natură cu șapte lacăte și care pînă acum nu era accesibilă oamenilor?

— Energia uraniului va fi folosită numai pentru autoapărare împotriva fascismului! — declară cu hotărîre Szillard.

— Autoapărare...

— Mi-aduc aminte — interveni Seller — că atunci cînd în ziarul „Independance Belge" din Bruxelles, a apărut o scrisoare a unui cititor care întreba: „Ce sfat ar da pacifistul Einstein tineretului belgian dacă granițele patriei sale ar fi cotropite de agresorul fascist?" dumneavoastră i-ați răspuns în același ziar: „Să lupte! Să lupte cu arma în mînă, pînă la ultima picătură de sînge!".

Einstein tăcu cîtva timp, părînd că se gîndește la cele spuse de Seller și întrebă deodată:

— Dar dacă fascismul va fi înfrînt înainte să facem bomba?

— Atunci, ea nu va mai fi folosită în nici un caz în scopuri războinice! replică imediat Szillard, ridicîndu-se de pe scaun.

— Putem noi oare garanta aceasta?

— O garantează conștiința și cinstea întregii țări, o garantează numele lui Franklin Delano Roosevelt! răspunse Szillard.

Einstein luă stiloul și semnă scrisoarea.

Președintelui Statelor Unite ale Americii
Franklin D. Roosevelt din partea lui Albert Einstein
Old Grave Road
Nassen Point, Pekonic, Long Island

Sir,

Anumite lucrări recente ale lui Fermi și Szillard, care mi-au fost transmise în manuscris, m-au făcut să-mi dau seama că elementul chimic uraniu

poate fi transformat într-o nouă și importantă sursă de energie în viitorul apropiat. O serie de aspecte noi ale acestei probleme cer, pare-se, vigilență și, dacă veți fi de acord, acțiuni rapide din partea guvernului. Eu consider, de aceea, că e de datoria mea să atrag atenția Domniei Voastre asupra următoarelor fapte și recomandări.

În decursul ultimelor patru luni, datorită lucrărilor lui Joliot Curie în Franța și Fermi și Szillard în America, este probabil că se va reuși să se realizeze reacția nucleară în lanț într-o masă mare de uraniu, în urma cărui fapt vor putea fi eliberate mari cantități de energie și vor putea fi create elemente chimice radioactive. Este aproape sigur că aceasta se va realiza în viitorul cel mai apropiat.

Acest nou fenomen poate sta de asemenea la baza unei bombe și este posibil, deși mai puțin probabil, că vor fi create bombe de un tip nou și de o putere excepțională. O singură bombă de acest tip, fiind așezată pe un vas și făcută să explodeze într-un port, va distruge cu ușurință întreg portul și va pustii teritoriul înconjurător. Aceste bombe s-ar putea să fie prea grele pentru a putea fi transportate pe calea aerului.

Ținînd seama de această situație, s-ar putea ca Domnia-Voastră să dorească a stabili un contact permanent între guvern și grupul de fizicieni care conduc, în America, cercetările asupra reacției în lanț. Una din căile posibile pentru stabilirea acestui contact ar putea fi realizată prin împuternicirea de către Dumneavoastră a unei persoane care se bucură de încrederea Dumneavoastră și care să îndeplinească în mod neoficial următoarele funcții:

a) *Să fie în contact cu instituțiile guvernamentale, ținîndu-le la curent cu toate cercetările și dîndu-le sfaturi, în special în ceea ce privește asigurarea rezervelor minereului de uraniu din Statele Unite;*

b) *Să colaboreze la accelerarea lucrărilor experimentale care se efectuează în prezent în cadrul bugetelor laboratoarelor universitare, prin stabilirea contactului cu persoane particulare și cu laboratoare industriale.*

Eu sînt informat că Germania a sistat în prezent vînzarea de uraniu din minele din Cehoslovacia cotropită. Faptul că Germania a făcut aceasta poate fi înțeles, dacă ținem seama că fiul ministrului adjunct al Afacerilor Externe al Germaniei, von Weizsäcker, lucrează la Institutul „Kaiser Wilhelm" din Berlin, unde se reproduc în prezent lucrările americane în domeniul uraniului.

Al dumneavoastră,
A. Einstein

Două zile mai tîrziu, Sachs fu primit de Roosevelt. Acesta citi scrisoarea întocmită de el împreună cu Szillard și semnată de Einstein, însă efectul se dovedi a nu fi cel așteptat de Sachs.

— Lucrurile sînt în general interesante — spuse Roosevelt — dar amestecul guvernului în stadiul actual este, probabil, prematur. Și schimbă vorba.

Plecînd de la Casa Albă, Sachs obținu de la președinte, drept consolare, o invitație la dejunul de a doua zi de dimineață.

Toată noaptea financiarul se gîndi ce ar fi trebuit să-i spună lui Roosevelt pentru a-l cîștiga de partea sa. Măsură de sute de ori în lung și în lat camera sa de la hotelul „Carlton", iar între unsprezece seara și șapte dimineața ieși de cîteva ori, spre uimirea portarului, din hotel, îndreptîndu-se spre parcul alăturat. Spre ziuă, o idee îl făcu să strige „Evrika!". Se întoarse la hotel, se băgă sub duș și peste puțin timp intra din nou la Casa Albă.

Roosevelt mînca, stînd în cărucîorul său. Cînd îl văzu pe Sachs, îl întrebă ironic :

— Ce idee strălucită mai ai? Și cît timp îți trebuie ca să mi-o expui?

— Aș vrea să vă povestesc o istorioară care ar putea să vă pară anecdotică...

Roosevelt încuviință din cap.

— În timpul războaielor napoleoniene, la împăratul Franței s-a prezentat un tînăr inventator care, cunoscîndu-i intențiile, i-a propus să-i construiască o flotilă de vase cu aburi, cu ajutorul căreia Napoleon ar fi putut să traverseze pe orice vreme Canalul Mînecii și să debarce în Anglia. „Vase fără pînze?". Aceasta i se păru corsicanului atît de neobișnuit, de fantastic, încît îl alungă pe Fulton. Și astfel Anglia a fost salvată datorită miopiei adversarului. Dacă Napolean ar fi manifestat atunci mai multă perspicacitate, istoria secolului al nouăsprezecelea ar fi putut să capete o cu totul altă dezvoltare.

Președintele rămase cîtva timp cu fruntea încrețită. Fără să pronunțe un cuvînt, scrise ceva pe o bucățică de hîrtie și o întinse lacheului care servea la masă. Acesta din urmă se întoarse în scurt timp cu o sticlă de coniac din vremurile lui Napelon. Roosevelt îi făcu semn să toarne în două pahare, îl ridică pe al său și ciocni cu Sachs, invitîndu-l să bea.

— Ți-i teamă, Alex, că naziștii vor să ne tragă clapa?

— Întocmai așa! răspunse Sachs.

Roosevelt îl chemă pe aghiotantul său, generalul de brigadă Edwin Watson, cunoscut în cercurile intime sub numele de Pa, și-i întinse scrisoarea adusă de Sachs :

— Trebuie să acționăm, Pa!

. . . . . .

— Îți dai seama, Henry, dacă se interesează Sachs!... Imediat ce Roosevelt a spus „da", Sachs a făcut tot posibilul ca proiectul bombei să nu fie monopolizat de armată sau flotă. Și a reușit. „Proiectul S-I", cred

că „S" de la „super", a fost dat sub controlul nemijlocit al directorului Biroului național al standardurilor, cu care Sachs e prieten.

— Trebuie să intru imediat în acțiune! spuse hotărît Murray. Mărturisesc, am fost un mare tîmpit. Vreau să spun că Andy mi-a cerut bani ca să-și facă drum alături de Patterheimer al lui, care tocmai la uraniul ăsta lucrează, iar eu l-am refuzat. Acum îmi dau seama: Andy o să reușească în viață. Și eu care îl credeam un simplu egg-head[1]. Da, trebuie să acționez.

— Nu știu la ce te gîndești tu, dar uite care e propunerea mea: începem recrutarea de savanți, fizicieni de ai noștri și străini — am auzit că aceștia sînt mult mai pricepuți — și încheiem contracte cu ei pe mai mulți ani. Laboratoarele „Aircars"-ului le-am putea utila tocmai în acest sens. Acum cît nu știe nimeni, și n-o să știe pentru că sursa mea este mai zăvorîtă decît un seif, acest lucru poate fi făcut mult mai ușor. Trebuie să i-o iei însă înainte lui Sachs. O să aibă nevoie de savanții pe care tu o să-i legi de tine și atunci o să fie nevoit să ți se adreseze. Banii tot n-o să-ți ajungă să te apuci de treaba asta. Mi s-a spus că o să coste colosal. Calcule nu s-au făcut, dar o apreciere sumară a dat cifra de aproape un miliard.

Murray scoase un fluierat prelung.

4

Dorothy Taylor își aruncă din nou ochii, nerăbdătoare, spre ceas. I se păru că barmanul zîmbea ironic. „E pur și simplu lipsă de bun simț! gîndi ea enervată. A nu știu cîta oară de cînd mă face să-l aștept!".

Un tip o fixa insistent de cînd intrase în cafenea și, nemaiputîndu-i suporta privirile, se ridică brusc de pe scaun, ieși în stradă, îndreptîndu-se decisă spre locul unde-și parcase mașina. După cîțiva pași se opri, gîndindu-se că poate întîrzierea lui Gill era determinată de un caz fortuit. Se întoarse în fața cafenelei unde avea întîlnirea. „Mă mint, știu că mă mint și totuși o fac. E liber de la unu; acum e cinci... Unde își petrece orele? Înainte, folosea orice clipă liberă ca să fie cu mine. N-ar fi trebuit să mă culc cu el. A vrut plăcere. I-am oferit plăcere. Să-l fi ținut în șah... Mi-a spus-o categoric: „Sînt bărbat, înțelege-mă... Vrei să te iubesc pe tine și să mă culc cu alta?". Știu sigur: trăia cu Hope. Poate că mai continuă?...".

Făcu cîțiva pași spre intrarea cafenelei, unde văzuse un telefon public, cu gîndul de a suna la vila Murray, însă aducîndu-și aminte de barman și de tipul care o fixase, renunță. Căută din priviri semnul unui alt telefon. „Cum s-o întreb dacă-i acolo tocmai pe Hope?! Da, trăiește cu Hope! Darlene i-a văzut pe amîndoi ieșind dintr-un motel. Minciuni! Nu era nici

[1] „Cap de ou" — termen peiorativ la adresa intelectualilor.

un Ed cu el. L-a învățat Gill să mă mintă. Cel mai bine ar fi ca o voce binevoitoare să-l pună în gardă pe Henry. Nu i-ar ierta-o în primul rînd lui Gill. Tata s-ar împotrivi atunci și mai tare. «Singurul lucru acceptabil din toate astea este că-i nepotul lui Murray» — îi veniră în minte vorbele tatălui său. Totuși, mă iubește. Mi-a spus-o. «Ai grijă să nu ținteacă banii tăi prin tine. În definitiv, el n-are nici un chior: Dacă Murray ar fi ținut atît de mult la el, l-ar fi băgat în afaceri. Slavă Domnului, avea cum să-i dea un post ca lumea!» o avertizase tatăl ei. Nu, Gill e sincer. Spune însă totul rîzînd. Iar veselia lui e întotdeauna pigmentată cu ironie. De multe ori mă obosește. Mereu sînt nevoită să descifrez ceea ce subînțelege. Poate că nu a vrut de la mine decît femeia. Cum ne întîlnim, nu caută decît să mă aibă. În mașină, în motel-uri, pe cîmp... Indiferent unde. De fapt, și eu vreau. Da, la asta se rezumă totul. Mi-a cerut plăcere, I-am dat-o. I-am cerut plăcere. Mi-a dat plăcere și nimic mai mult. Bărbatul nu dă decît ceea ce i se cere. Nimic mai mult! Dar de ce nu vine? se întrebă, uitîndu-se din nou la ceas și se trezi bătînd din picior. Mă umilește făcîndu-mă să aștept! Intenționat probabil. Din calcul. Așa a procedat tot timpul. Avansînd și retrăgîndu-se imediat. E o tactică. Înseamnă că vrea să mă păstreze. Înseamnă că mă iubește! Așa m-a cucerit. De fapt, a fost primul care mi-a trezit emoția nesiguranței. Cu ceilalți, eu eram aceea care mă jucam Eu stabileam și regulile jocului și timpul cînd acesta trebuia să se sfîrșească. Nu, Gill nu visează banii mei. Nu mi-ar fi povestit cu atîta sinceritate ce i-a spus Murray despre mine. «Bate fierul cît e cald — însoară-te cu ea. E o șansă pe care n-o întîlnești des în viață!». Cînd l-am întrebat de ce nu-i vorbește tatii de căsătorie — și de data aceasta tot eu am făcut primul pas — mi-a răspuns tot cu o întrebare: «Ești sigură că mă iubești atît de mult?» și a schimbat vorba. Și aici poate să fie o tactică... Să arate cît e de dezinteresat... Vrea oare să se convingă cît de mult îl iubesc? Data trecută m-a provocat: «La tine e un capriciu plăcut». Poate că Hope a avut dreptate — cu toate că intenția ei a fost să mă lovească — cînd mi-a spus: «Lui Gill îi plac toate femeile frumoase. Toate deodată. Și din toate pe el se place cel mai mult!». Trebuie să preiau inițiativa. Eu să-l joc pe el. Am mai spus-o și altădată. De data aceasta însă sînt hotărîtă! Cu orice preț. Și dacă, vanitos cum este, se va ambiționa? N-are decît!".

Se îndreptă hotărîtă spre locul unde își lăsase mașina, dar nu se putu abține să-și privească ceasul de la mînă. Acum se înfurie de-a binelea. Îl așteptase aproape douăzeci și cinci de minute. „Să fi înțeles eu greșit ora întîlnirii? Iar mă mint! Nu mă voi duce acasă, ca să nu-i dau posibilitatea să mă găsească la telefon!".

Gill parcă mașina pe care o primise de la Ed, deoarece acesta își cumpărase un Chrysler de ultimul tip, chiar pe locul lăsat liber de cea a lui Dorothy și alergă spre cafenea. „Era normal să plece — raționă el ne-

găsind-o. S-o fi făcut foc... Îi trece! Se gîndi cu ciudă că din cauzza lui Ed își stricase programul și se întrebă dacă îl mai putea prinde pe Johnson, un coleg de școală care-l invitase să-și petreacă week-end-ul în compania unei societăți plăcute, pe lacul Tulare. N-o să mă apuc să miaun după ea. Am întîrziat, am întîrziat... N-a fost din vina mea. O să-i dau un telefon". Vru să facă cale întoarsă spre cafenea, dar în același moment Pontiacul bej al lui Dorothy se opri lîngă el.

— Mă aștepți de mult? îl întrebă ea cu o intonație de vinovăție în glas, scoțînd capul pe fereastră. Se gîndise la un moment dat pe drum că era posibil să i se fi întîmplat ceva neprevăzut lui Gill și el să fi întîrziat împotriva voinței lui. Întorsese mașina, călcîndu-și pe inimă, dar își spusese că n-avea să oprească decît în cazul că ar fi văzut-o pe a lui, staționată la locul de parcare din apropierea cafenelei.

— Tu de ce ai întîrziat?

— Am vrut să văd cît ești în stare să mă aștepți.

— Aaa, mă pui la încercare?

Deschise, prefăcîndu-se furios, ușa mașinii lui Dorothy, îi luă capul în mîini și aplecîndu-l spre spate, vru s-o sărute.

Ea se feri:

— Tu nu? Tu nu mă încerci? Să...

— Te-aș încerca acum — răspunse Gill în timp ce cu mîinile începu s-o caute febril.

— Gill, lumea! Ai înnebunit. Sîntem în stradă. Am oprit neregulamentar! spuse îndepărtîndu-l.

Gill se trase înapoi ca și cum ar fi făcut o eschivă pentru a nu fi lovit sub centură. O urmă pe Dorothy care închise ușa și trase mașina cu spatele la bordura trotuarului.

— Va să zică, dacă nu era povestea cu Ed, stăteam ca un caraghios?! Numai pentru că tu ai capricii!

— Ce-i cu Ed?

— Era cu o tipă la el care nu vroia să fie văzută. Ca să mă schimb, a trebuit să aștept aproape trei ore în stradă... De văzut însă tot am văzut-o.

— Cine e! O cunosc?

— Aproximativ... Nu era rău deloc!

— Ce ai fi făcut dacă nu veneam?

— Aș fi răscolit întreg orașul — rîse Gill.

— Întotdeauna spui lucrurile serioase glumind — făcu îmbufnată.

— Nu-i nici o glumă! După o săptămînă de post...

— Da, asta-i tot ceea ce vrei de la mine...

— Nu înțeleg de ce îmi impuți să te doresc tot mai mult? O altă femeie ar fi încîntată!

— Hope de pildă, nu? și ochii scînteiară de răutate.

— Ți-am spus de atîtea ori că n-a fost nimic între mine și Hopē.

— Dariene...

— Pui mai mult preț pe halucinațiile istericei aceleia decît pe ce-ți spune Ed. Pe Dumnezeu nu pot să-l invoc ca martor...

— Gill!

— Probabil că nici pe el nu l-ai crede.

— Da, sigur... Nu m-aș mira să mă fi dus și pe mine în motel-ul în care ai fost cu Hope și chiar în camera în care te-ai culcat cu ea!

— Iar ne certăm? Acest capitol, ți-am spus, îl vreau încheiat. Am avut și fără asta o săptămînă rea.

— De ce? Ce s-a întîmplat?

— Marți, după antrenament, nu mi s-a deschis trenul de aterizaj. Se defectase comanda. M-am zvîrcolit în aer pînă am terminat benzina. L-am lăsat dracului de aparat și am sărit cu parașuta. Jos, m-a luat în primire comandantul. „Trebuia să-l pui pe burtă". Îi convenea... Ce, era el înăuntru? Aveai șansa să rămîi azi...

— Gill!

— Îl știi pe Mariani? Omoară întotdeauna mai puține muște decît mine. Într-un ceas, eu făcusem 42, iar el numai 33. I-am luat banii. Era pornit încă din ajun. Are tabietul lui. Se duce la closet întotdeauna seara. După aceea se bărbierește, ca să n-o mai facă de dimineață... Văzîndu-l că-și îmbracă pijamaua, i-am luat-o înainte, am deșurubat țeava care pornește în jos de la bazin, am turnat înăuntru două sticle de tuș roșu și cînd Mariani a tras de mîner, toată apa i-a curs în cap. Să-l fi văzut cum arăta!... Pijamaua ca pijamaua... S-a tot spălat pe cap pînă la ora unu noaptea. Cine crezi că s-a mai culcat? „Ce-s petele astea roșii pe tine?" — l-a luat în primire comandantul. Nu ne-am putut abține, am izbucnit cu toții în rîs. A urmat apoi concursul cu muștele în repausul de la prînz. Era furios și, ca să-l întărît, i-am spus că singurul lucru la care se pricep italienii e să fie gangsteri. Nici n-am observat cînd m-a pocnit. Mi-a umflat ochiul drept de parcă aveam basedow. Ne-a pus comandantul să boxăm toată noaptea sacii de nisip din sala de gimnastică. Iar aseară, capac, am pierdut toți banii la poker. Nu, lui Frank nu-i poți rezista. Joacă prea tare și în cele din urmă te curăță. Joc și eu... Dar el are cu ce!

— Asta înseamnă că azi ne facem programul la Ed...

4

Luni, cînd Gill Teserly se prezentă la școală, principalul subiect de discuție era Katherine Verlotti, studentă la Academia de artă dramatică „Pasadena Playhouse".

li cucerise printr-o fermecătoare apariţie în rolul unei midinete pariziene. Publicul, care sub impresia ştirilor despre ocuparea Parisului era obsedat de imaginea zvasticii fluturînd de la înălţimea turnului Eifel, o rechemase de nenumărate ori la rampă, iar elevii şcolii militare de aviaţie scandaseră minute în şir, repetînd „Je t'aime"-ul ei pronunţat cu accent american. Ridicîndu-se în picioare, restul rspectatorilor le urmaseră exemplul. Era un „te iubesc" adresat Franţei cotropite, libertăţii zdrobite de cizma fascistă.

Cînd se adunară pe cîmpul de zbor, elevul pilot Mariani propuse achiziţionarea în exclusivitate a unuia din spectacolele Academiei de artă dramatică „Pasadena Playhouse" şi orgnizarea unei serate în cinstea Katherinei Verlotti. Toţi îşi băgară imediat vîrfurile degetelor arătătoare de la ambele mîini între dinţi ceea ce, conform tradiţiei collège-ului, însemna adeziune deplină.

După ce o delegaţie expuse comandantului şcolii deziderатul lor, seara, în dormitor, hotărîră să aleagă boy-friend-ul Katherinei, care să-i reprezinte pe lîngă proaspăta vedetă. Fură emise două propuneri: una îl viza pe Teserly, cealaltă pe Mariani. Erau băieţii cei mai frumoşi din an şi în jurul lor gravitau simpatiile colegilor.

Cei care împărtăşeau prima propunere se strînseseră în jurul lui Teserly; restul în jurul lui Mariani. Grupul lui Gill era mult mai numeros. Începură să-şi motiveze fiecare poziţia. Argumentul lui Frank Gettler — că Teserly constituia sută la sută prototipul americanului ideal, iar înfăţişarea lui ar fi fost tocmai bună pentru un afiş care să facă reclamă recrutării — fu hotărîtor şi majoritatea suporterilor lui Mariani trecură în grupul lui Gill.

Sîmbătă seara, după sfîrşitul spectacolului, care cunoscu acelaşi emoţionant succes, băieţii îşi conduseră prietenele în sala balului şi, pentru a se conforma tradiţiei şcolii, se despărţiră de ele, aşezîndu-se pe două rînduri, unul în faţa celuilalt, într-un coridor de onoare. Dorothy rămase în compania lui Susie Snyder, prietena lui Frank Gettler, iar Gill îşi luă postul în primire. Cînd Katherine Verlotti apăru, îmbrăcată în aceeaşi rochie simplă a midinetei pariziene, pe care o purtase şi pe scenă, băieţii, ridicînd braţele, începură să sară „mingea" în loc, scandînd în cor „Bi, Bi, Alfa... Bi, Bi, Alfa... Bi, Bi, Alfa...". La capătul coridorului o aştepta Teserly. Uniforma militară îi sublinia supleţea şi înălţimea, făcîndu-l să arate parcă şi mai tînăr.

— Sînt pilot-elev în aviaţia militară a Statelor Unite — se prezentă el Katherinei, cînd aceasta se apropie. Într-o zi voi veni să vă eliberez, domnişoară!

— Şi eu o să te primesc cu flori! răspunse Katherine cu un zîmbet semnificativ, prefăcîndu-se jocului.

Orchestra atacă o melodie de dans, elevii desfăcură rîndurile, îndreptîndu-se spre prietenele lor. Gill rămase nemișcat, cu privirile ațintite în ochii negri și adînci ai Katherinei.

— Invitați-mă la dans — spuse aceasta rupînd tăcerea. Așa prevede, mi se pare, protocolul.

— Da, mi-am uitat rolul. Iertați-mă! și se înclină invitînd-o. N-aș fi bun de actor.

— Nu s-ar putea spune — spuse ea cu subînțeles... De altfel, mulți actori își depășesc cîteodată rolurile... improvizînd.

— Probabil că animați de un anumit sentiment.

— Mai trist e cînd apelează la gaguri, scontînd succesul ușor la public.

— Sau se integrează în rol, trăindu-l.

Ținînd-o mai departe decît impunea dansul, Gill o privea drept în față, mișcîndu-se mașinal, în ritmul muzicii.

— Da, sînt și din aceștia. Dar publicul nu le-o tolerează decît lor...

— Cabotinii în teatru, ca și în viață, nu rămîn decît cabotini și nimic mai mult. Îi recunoști imediat.

— O bună reclamă nu-i exclus însă să-i scoată drept virtuoși — insinuă Katherine. Exemple...

— Unul public care nu e dispus să se lase amăgit, mistificarea îi va fi sesizabilă.

— Operați cu noțiuni foarte largi și interpretabile. Oamenii cumpără de obicei ambalajul... care e foarte frumos, și nu marfa. Katherine suporta calm și indiferent privirile lui insistente.

— Mai devreme sau mai tîrziu însă...

— Acest „mai tîrziu", aproape întotdeauna devine „prea tîrziu". Timpul, luat material, nu este recuperabil.

— Argus, din cei o sută de ochi ai săi, ținea deschiși numai cincizeci. Dumneavoastră — pe toți o sută?

— De ce nu?

— Deformație profesională?

— Adică?

— Se spune că actorii interpretează de fapt roluri...

— Cînd un actor se inspiră în viață din teatru, el nu mai e decît un figurant: și pe o scenă și pe alta. Ce ficțiune, plăsmuită chiar de cel mai genial creier omenesc, ar putea să concureze viața în ineditul împrejurărilor și diversitate?

— Totuși, curtînd o actriță aș fi susceptibil...

— Înseamnă că nu veți curta niciodată o actriță.

— Ba da. Pe cea cu care dansez — îi căută el privirile.

— Îndemnat de ce? De opinia expusă? S-ar putea să nu-mi aparțină! S-o fi susținut numai!...

— Căldura cu care...

— Noi învățăm meșteșugul vibrațiilor!

— Dar nu și pe al virtuților altora. Dă-mi voie să-ți spun Katherine. Băieții îmi spun Gill.

— A venit ziua eliberării Franței?

— Mi-ai promis că mă vei primi cu flori!

— A promis midineta pariziană pilotului-elev din forțele aeriene ale Statelor Unite.

— Nu mi-ar place să cred că a fost doar o continuare a ficțiunii scenice.

— Te pricepi la reclamă?

— Nu! făcu Gill și se opri din dans. Să te prezint... viitoarei mele logodnice, sau ceva asemănător.

Și luînd-o de braț, o porni spre extremitatea din dreapta a barului uriaș, improvizat de-a lungul întregului perete, unde o văzuse pe Dorothy stînd cu Frank Gettler și cu prietena acestuia, Susie.

— Dacă te-a urmărit cu privirile, va crede că tot timpul n-ai făcut altceva decît să-mi povestești cît de puternic îți bate inima pentru ea și că, întrerupînd dansul, mi-ai spus: „Să mergem s-o cunoașteți și dumneavoastră, domnișoară". Sau în cel mai rău caz, că te-ai plictisit groaznic dansînd cu mine. Prin urmare, te pricepi la reclamă!

Gill nu răspunse ironiilor ei. Continua s-o conducă tăcut, strecurîndu-se printre perechile de dansatori. Cînd ajunseră în dreptul grupului, făcu prezentările.

— Încîntați să vă cunoaștem. Sîntem cu toții entuziasmați de jocul dumneavoastră! spuse curtenitor Frank Gettler.

Katherine nu avu cînd să-i răspundă, căci băieții năvăliră s-o invite la dans.

— Dansurile trei, șase, opt și doisprezece mi-au fost acordate mie! îi preveni Gill sentențios. Așa că trageți la sorți pentru celelalte. Nu-i așa, Katherine? o întrebă el insinuant.

— Puteți trage la sorți și dansurile trei, șase și doisprezece. Te vei mulțumi numai cu dansul opt, nu-i așa, Gill? îi imită ea intonația vocii.

— Nu! exclamă Teserly categoric. Te rog...

— Toți băieții sînt de părere că tu și domnișoara Katherine Verlotti formați o pereche strașnică — spuse Maliții Mariani. Am vrea să știm totuși ce dansuri să tragem la sorți. N-ai dreptul să impui voința ta invitatei de onoare a școlii! — sublinie el ultimul cuvînt.

— Dar am dreptul, conform tradiției, să mă înscriu primul în carnetul ei de dansuri!

— Iar domnișoara Verlotti ți-a acordat dansul opt.

— Băieți, la mijloc a fost o neînțelegere — începu Teserly calm. Domnișoara Verlotti mi-a acordat dansurile, neștiind bineînțeles de existența lui Dorothy și în special de prezența ei aci. Cînd i-am spus, mi-a lăsat numai un dans, retrăgîndu-mi-le pe celelalte. Voi credeți că în cursul unui singur dans, o femeie poate cuceri un bărbat? Nu, nu-i așa?! Nici eu nu credeam. Acum o știu sigur!

Toți amuțiră. Și deodată, în liniștea care se lăsase, Dorothy izbucni, bătînd din picior:

— Te rog să mă conduci acasă! Apoi, făcîndu-și loc printre cadeții stupefiați de întorsătura lucrurilor, se îndreptă spre ieșire.

— Mă scuzi, te rog, Katherine. Trebuie s-o conduc pe fosta viitoare logodnică. Mariani — se întoarse Gill grav spre colegul său — te numesc adjunctul meu! Katherine, fii amabilă cu el. E mereu al doilea... — încheie Teserly cu o solicitudine exagerată.

O ajunse pe Dorothy afară. Merseră cîtva timp unul lîngă altul, fără să-și spună un cuvînt. În cele din urmă, el rupse tăcerea:

— Sînt obligat să-ți cer iertare pentru situația penibilă în care...

— Ce a însemnat comportarea asta?

— E greu să-ți explic acum.

— Te rog, îți cer să explici!

— Nu acum! și deschizînd ușa Pontiac-ului, așteptă ca ea să se urce la volan. Văzînd-o că ezită, continuă: O să-ți telefonez mîine.

— Va să zică, nu mergi cu mine?

— Nu.

— De ce?

— Nu-mi plac scenele... Și nu-i singurul motiv.

— Bine. Atunci totul s-a terminat!

— Este de la sine înțeles.

— A avut dreptate Frank cînd mi-a spus că nu mă iubești, ca...

— În schimb te iubește el? Fii fericită!

— Gill!

— Crezi că nu știam că Frank îți face curte! N-aș fi deschis vorba, dar ai făcut-o tu. O cară pe gîsculița aia de Susie peste tot după el, numai ca să fie cu noi. Mie îmi spunea că tu nu mă iubești. Pentru că-l vedeam perfid, îi povesteam cu lux de amănunte timpul petrecut cu tine și mai ales cum ne culcăm. Ticălosul tăcea. Se răzbuna numai la pocher. Acolo însă mă băteau banii lui, nu el. Dacă vrei să știi, Frank a susținut să fiu boy-friend-ul Katherinei. Poza în Ajax[1] — nu-i însă decît o parodie a lui Iago! Dar am uitat: tu nu-l citești pe filipinezul Shakespeare...

Dorothy trase ușa, trîntind-o. Gill îi făcu „pa" din mînă.

---

[1] Simbol al prieteniei în Iliada lui Homer.

— Să nu crezi că astfel mă pui la încercare! îi strigă ea coborînd geamul.

— Nu-mi fac iluzii!

Reintors în sala balului, Teserly fu întîmpinat de privirile întrebătoare ale colegilor săi. Katherine şi Susie se aflau acolo unde le lăsase, într-un grup de băieţi, lîngă bar. Se îndreptă spre ele.

— Ei, Frank — se adresă el colegului său de şcoală — drumul spre inima lui Dorothy îţi este acum deschis. Apoi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, o întrebă pe Katherine: Dansul următor este dat?

— Bineînţeles. Dansurile trei, şase şi doisprezece i-au revenit lui Mariani. Vezi, am ţinut seama că l-ai numit adjunct. De altfel, se achită mai bine de îndatoriri decît titularul. Şi în afară de asta, nu-şi blamează logodnica în public.

Gill se înclină ceremonios.

— Îmi voi aştepta atunci rîndul, cu toate că aş putea invoca uzurparea de... onoruri ale unei funcţii eligibile. Mă voi revanşa însă bătîndu-l la... muşte. Şi înclinîndu-se din nou, se retrase.

Pe cînd se instala pe un scaun înalt în celălalt capăt al barului, îl văzu pe Gettler venind după el.

— Frank, este mai cuminte pentru tine să mă laşi în pace.

— Gill...

— Vrei să pisez cu tine toate sticlele din rafturi?!

— E inexplicabil...

— O să te lămurească Dorothy. Tot ce vrei să ştii de la mine, i-am spus ei. Iar acum du-te dracului! şi îi întoarse spatele, comandînd barmanului un julep, dar preparat ca în Texas, cu whisky, zahăr, gheaţă şi rămurele de mentă pisată.

Nu se mişcă de pe scaunul său pînă nu luă sfîrşit dansul numărul şapte. Cînd orchestra făcu pauză, căci un dans dura patru melodii, se îndreptă spre locul unde se oprise Katherine. Lîngă ea se şi înfiinţase italianul, care-l preveni:

— Dansul numărul opt n-a început încă, iar pauzele aparţin boy-friend-ului.

— După cîte ştiu, băieţii l-au ales pe Gill să-i reprezinte... — interveni Katherine. Vă mulţumesc, domnule Mariani, că aţi fost amabil şi v-aţi ocupat pînă acum de mine.

— Hai, şterge-o! îi făcu Gill semn cu mîna, dezgustat. Şi să ştii că de azi nu mai joc pe bani. Fiecare muscă pe care o s-o omor în plus, te voi obliga s-o înghiţi! Domnişoară Verlotti, se întoarse el spre Katherine, îmi veţi face plăcerea să acceptaţi un crusch[1]?

---

[1] Băutură preparată din zeamă de fructe.

— Te comporți ca un puști năzuros — observă ea după ce făcură cîțiva pași spre bar. Iartă-mă că-ți spun, dar asta este impresia pe care o faci. Poate ai fi vrut să-ți spun: „Bravo Gill, ai dovedit că ești un actor și nu un figurant"?

— Ți s-a întîmplat vreodată să te „grizezi"? Așteptîndu-mi rîndul să dansez cu tine, m-am gîndit la ceea ce s-a petrecut. Dacă raționezi, ieșirea mea, blamarea logodnicii — cum i-ai spus tu — pare, mai ales la prima vedere... inexplicabilă. A fost o izbucnire, o descărcare electrică. Dansînd cu tine am simțit... Parcă aș fi prizat un stupefiant sublim!

— Ai făcut-o vreodată?

— Să mistific viața?

— Atunci, de unde știi?

— Mi s-a povestit.

Se urcară pe cîte un scaun în fața barului. Gill comandă o prăjitură și un crush pentru Katherine, iar pentru el un julep.

— Unul din colegii de școală care practicau acest sport, spuneau că la urmă încerci o senzație neplăctuă care e „trezirea din fericire".

— Din plăsmuiri de fericire! precizează ea. Ai vrut pur și simplu să impresionezi printr-un gest de teribilism.

— Nu, nu aceasta a fost intenția mea. De fapt, nu am avut nici o intenție. A fost o ieșire cu totul neprevăzută, pe care însă tu ai provocat-o. Întîi acuzîndu-mă că practic reclama — aceasta a fost un șoc — apoi retrăgîndu-mi dansurile.

— Pe care nici nu ți le acordasem și pe care nici nu mi le-ai cerut.

— Uitasem unde mă aflam, nu auzeam muzică, nu vedeam oameni. Eram noi doi.

— Sînt încîntată că în numai cîteva minute de dans... sau te-am cucerit încă de cînd m-ai văzut pe scenă? întrebă malițioasă.

— Nu, te-am aflat de-abia aici, în sala balului, cînd ai apărut pe coridorul de onoare. Fără să-mi dau seama, am improvizat atunci cuvintele cu care te-am întîmpinat. Cu cîteva minute înainte, nu erai decît o actriță frumoasă și talentată, al cărei joc aproape că nu l-am urmărit, dar al cărei boy-friend fusesem ales.

— Știu. În timpul pauzei, ți-ai luat iubita și ai plecat cu ea la mașină...

— Ți-a spus Frank... O să știi într-o zi povestea asta a mea cu Dorothy.

— Vorbești ca și cum ai fi sigur că îți voi acorda o întîlnire.

— Sînt hotărît s-o obțin!

— Nu ți-ai pus întrebarea că aș putea să fiu angajată?

— Katherine, ești divină! exclamă Gill cu admirație.

— Ești un exaltat! Da, exact asta ești: un exaltat — spuse ea rîzînd și, sărind de pe scaun, adăugă: Hai să dansăm.

— Nu, te rog, să rămînem aici. Dacă ai vrea să plecăm... la Santa Monica.

— Îţi imiţi ochii romantici... Am fost curioasă să văd ce ai să-mi spui. M-a şocat oarecum purtarea ta.

— Da, am uitat că tu te inspiri în teatru din viaţă. Poate că astfel într-o zi ai să ajungi să fii soţia mea.

Katherine izbucni în rîs.

— Umorul tău îmi aminteşte de butadele lui Saki[1] — făcu ea ironic.

— Iar curiozitatea ta — de John Beechman, care umbla zi şi noapte, ca Diogene, pe străzi, în căutarea de întîmplări care să-i inspire pana. Se spune că una din acestea i-a fost fatală...

5

Gill nu putuse smulge Katherinei promisiunea unei întîlniri şi nici măcar permisiunea de a o conduce cu maşina la căminul Academiei de artă dramatică „Pasadena Playhouse". În fiecare zi din săptămîna următoare îi scrisese cîte o scrisoare, dar Katherine tăcea.

Pe Frank îl ignora pur şi simplu, în schimb lui Mariani îi căuta mereu ceartă. Ştiau cu toţii că în momente de enervare, Gill repezea fulgerător mîna dreaptă înainte, lovind gîtul adversarului mai jos de bărbie, cu pieliţa dintre degetul cel mare şi arătător bine întinsă. Era o figură de jiu-jitsu, învăţată din filmul „Mister Motto învinge", vizionat de cinci ori la rînd. Băieţii nu reuşiseră încă să construiască o eschivă. Lovitura paraliza adversarul, iar croşetul de stînga al lui Gill îl trimitea, invariabil, la pămînt. Mariani simţise pe pielea lui ce însemna ca Teserly să fie supărat şi acum îl ocolea sau făceau totul ca să-i intre în voie.

Prevăzînd, după insuccesul primelor scrisori, soarta celorlalte, cumpără din timp un bilet pentru spectacolul de sîmbătă seara. Nu-şi alesese locul în rîndul întîi ca să nu pară ostentativ, ci unul în rîndul patru, la marginea din mijloc, unde totuşi putea fi văzut.

În timpul primelor două acte, Katherine nu dădu nici un semn că l-ar fi remarcat şi Gill nu reuşi să-i prindă nici pentru o clipă privirea. În pauză încercă să pătrundă în culise, dar portarul se arătă neînduplecat. Îşi ocupă locul după începutul actului trei, gîndindu-se aproape tot timpul cum să-i atragă atenţia fără ca gestul său să pară intenţionat. Renunţă în cele din urmă, spunîndu-şi că o va aştepta la ieşirea actorilor. Cînd cortina căzu, se grăbi să iasă din sală, însă entuziasmul spectatorilor îi sugeră o idee.

---

[1] Pseudonim al scriitorului satiric englez Hector Hugh Munro.

Reapariția la rampă a Katherinei Verlotti, căci pe ea o chemau, stîrni un tumult de ovații. În sala electrizată de midineta pariziannă, strigătul său : „Pe scenă, cu toți la ea !" fu ca o scînteie. Gill sări printre primii și, repezindu-se la Katherine, o cuprinse în brațe, sărutînd-o. Spectatorii consideră gestul tînărului pilot al aviației militare a Statelor Unite drept un simbol. În strigăte de „Vive la France !" cei doi tineri se treziră ridicați pe brațe. Pentru o clipă privirile lor se întîlniră și Gill, zîmbind, îi făcu din ochi un semn strengăresc de complicitate. Răsuflară amîndoi ușurați cînd se văzură din nou cu picioarele pe pămînt. Dar în aceeași clipă, un om în vîrstă, mic de statură și grăsuliu, care-și croise cu greu drum prin mulțime, făcu o reverență în fața lor.

— Copii, vă rog să-mi faceți bucuria de a fi astă-seară invitații lui Jean Rougier.

Reverența fusese destul de caraghioasă la prima vedere, astfel că tinerii nu știau ce să creadă. Dar Jean Rougier continuă cu aprindere :

— Franța va fi liberă din nou într-o zi, așa cum vor fi libere toate popoarele cotropite de Hitler ! Apoi, trecînd între Katherine și Gill și cu prinzîndu-i cu cîte un braț pe după mijloc, strigă : „Vive la liberté !" și porni cu ei spre scările laterale ce duceau în sală.

Îi urmă întregul cortegiu de spectatori. Katherine își exprimă dorința de a se întoarce în cabină pentru a-și schimba rochia, însă domnul Rougier insistă să meargă așa cum se găsea. Aruncînd o privire în urmă, își dădu seama că i-ar fi fost greu să răzbată înapoi pe scenă și se supuse.

Jean Rougier se dovedi a fi proprietarul unui vechi și nu prea mare restaurant francez, situat în apropierea gării principale a Los Angelesului. Localul, denumit curios și cine știe de ce „Jean Valjean", era aranjat cu gust — cochet și intim în același timp. Tinerii se așezară la o masă, sub o boltă de plante agățătoare, din desișul cărora răzbătea difuz lumina multicoloră a zeci de beculețe, ca niște licurici. Amfitrionul le alcătui un menu de specialități franțuzești, stropite la început cu un vin sec de Provence, iar apoi cu delicioșul Margaux din recolta anului 1932.

Gill manifestă o poftă de adevărat gurmand, însă Katherine, cu toate insistențele domnului Rougier și aprecierile superlative ale tînărului comesean, nu mîncă decît cîteva stridii și puțină langustă.

Discuția se purtă în jurul tradițiilor viticole ale Franței, a trădării mareșalului Pétain și guvernului de la Vichy, apoi în jurul operelor marelui scriitor Victor Hugo, care era favoritul gazdei.

La sfîrșitul mesei, cînd chelnerul desfăcu o sticlă de șampanie Royal Chambéry-1925, păstrată, ca și Margaux-ul, numai pentru „evenimente în familie", Rougier se ridică în picioare și, închinînd paharul, se adresă solemn oaspeților săi :

— Pentru cei care luptă ca Franța să redevină liberă, pentru cei care vor lupta în viitor! Pentru dumneata domnișoară, pentru talentul dumitale, care animă sentimentele cele mai nobile! Pentru dumneata, tinere pilot american. Poate că într-o zi — și să dea Dumnezeu ca aceasta să fie cît mai apropiată — vei lupta pe cerul Franței. Căci America nu poate rămîne indiferentă, dacă nu vrea ca propria-i libertate să fie amenințată!

Băură cu toții cupele pînă la fund.

— Acum, copiii mei, vă las singuri. Și adăugă, zîmbind cu înțeles: Fie ca midineta pariziană să-l vrăjească pe pilotul american. În voi văd nu numai Franța și America, dar și o minunată pereche de îndrăgostiți. Vive la vie! Vive l'amour! le ură el în limba sa natală.

— Este cea mai frumoasă seară din viața mea! exclamă Gill luînd mîna Katherinei, după ce bătrînul Rougier se depărtă.

Dar ea și-o retrase.

— Da, mîncărurile au fost delicioase, ca și vinurile.

— De ce ești răutăcioasă? Tu știi doar la ce mă refer! Poate că tot ce s-a întîmplat e un semn al soartei...

— Sau, mai curînd, un rezultat al stratagemei tale.

— De ce?

— Te-am văzut foarte bine cînd ai îndemnat publicul să urce pe scenă.

— A fost pentru mine o clipă de dumnezeiască fericire cînd te-am sărutat.

— Fără voia mea.

— Dar invitația pe care ne-a făcut-o acest francez simpatic, tot o stratagemă de a mea e?

— Un efect indirect.

— Da, seara aceasta, în acest local, sub această boltă cu licurici, lîngă tine scumpă Katherine... este o stratagemă, stratagema fericirii, a sublimului...

Tăcu, căci chelnerul se apropia să le umple cupele.

— Dacă doriți ceva, vă stau la dispoziție.

— Aș vrea să-mi faci un cocteil cu șampanie.

— Vai, domnule, să stricați acest Royal Chambéry prin amestec?! — exclamă chelnerul îngrozit. Ceva tare? și zîmbi cu complicitate. Vă aduc un Courvoisier cinci stele.

— O. K.!

— Mai mănînci din brînza asta? Dacă nu, spune-i, te rog, chelnerului cînd se întoarce, s-o ia de aici. Miroase îngrozitor!

— Domnul Rougier s-a simțit prost că-l refuzai mereu.

— Crede-mă, eu m-am simțit și mai prost că trebuia să-l refuz și poate mai ales că trebuia să rezist tuturor delicilor care s-au perindat pe sub nările mele — spuse ea zîmbind cu părere de rău.

— Să-ți păstrezi linia, înțeleg. Dar să-ți refuzi o dată o plăcere?

— Trebuie. Vreau să particip în primăvară la concursul de frumuseţe de la Long Beach. Ca să mă lansez. Toţi cei de la „Pasadena Playhouse" spun că aşa voi fi mai curînd remarcată. Din păcate am 128 de pfunzi[1]. Aşa că am redus regimul alimentar sub o mie de calorii.

— Va fi o lovitură. Bani din reclame, Hollywoodul...

— Tocmai de aceea nu mă fac blondă... Deşi blondele sînt preferate. Ai citit, desigur, că Lupe Velez, vedeta mexicană de la Metro Goldwyn Mayer s-a sinucis... Şi-a prins amantul înşelîndu-o.

— Schultze, un actoraş austriac — îi arătă Gill că e bine informat.

— Da, de mîna a cincea. Îl iubea însă la nebunie. Au nevoie acum de o brunetă.

— Să bem pentru reuşita ta! — propuse Gill ridicînd paharul, în timp ce mîna-i stîngă se aşeză pe a ei. Katherine şi-o retrase însă din nou. Atunci, acordă-mi măcar o privire — spuse el trist. Eu totuşi îţi doresc succes. Mult succes, Katherine!

— Melodramaticule! Nu-ţi acord nimic.

— Nu-i adevărat! În timpul mesei, te-am surprins cum mă examinai. Spune-mi, Katherine, că e adevărat, că nu am halucinaţii.

— Vrei să ştii ca să nu-ţi investeşti timpul degeaba?

— Nu fac din dragoste o afacere. Puteam să mă însor cu Dorothy Taylor...

— Ai procedat sub impulsul momentului.

— Al dragostei!

— Al unui moment de exaltare.

— Şi acum?

— Al vinurilor şi şampaniei franţuzeşti — rîse Katherine.

— Eşti rea. Fie... dacă-ţi face plăcere...

— De unde eşti, Gill?

— Californienilor nu le spun. Mă enervează înfumurarea lor.

— Texas?

— Da.

Katherine izbucni într-un rîs molipsitor. Gill o secondă.

— Cum îţi spuneau acasă? o întrebă el pe neaşteptate.

— Squirell.

— Veveriţă?! Erai atît de neastîmpărată?

— Aşa mi se pare.

— Aş vrea să-ţi spun aşa cum nu ţi-a mai spus nimeni. Toată săptămîna m-am gîndit...

— Şi ce nume mi-ai ales?

— Katty.

---

[1] Un pfund = 450 grame.

— Nu... Mai bine... Kat.

— Da, Kat e mai frumos.

— Kat Verlotti... Iar eu ţi-am spus Sandi[1].

Ochii lor se întîlniră şi rămaseră astfel cîteva secunde.

— Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc mult! — exclamă Gill cu veneraţie şi mîna sa dreaptă o apăsă pe cea a Katherinei.

Ea şi-o retrase însă din nou.

— Eşti un exaltat... şi în glasul ei nu mai era acum dojană, ci duioşie.

— Nu m-am cunoscut astfel decît în apropierea ta.

— Să mergem, Gill.

— Ce splendidă ar fi o plimbare la Santa Monica!

— E tîrziu...

Se ridicară de la masă, însă Gill întîrzie cîteva minute, neputînd rezista tenaţici de a turna peste restul de coniac din pahar şampania rămasă în sticlă. Punînd palma peste gura acestuia, îl scutură de cîteva ori şi-l dădu pe gît. Plescăi din limbă de mulţumire.

Domnul Jean Rougier le ieşi înainte.

— Vă mulţumesc, copiii mei, pentru plăcerea pe care mi-aţi făcut-o. Veţi fi întotdeauna binevenîţi la mine! Şi adăugă, ameninţîndu-i cu degetul: Dar numai amîndoi!

Gill îndreptă maşina spre centru, traversă Wilshire Avenue şi ieşi pe artera care cobora spre litoral. Se opriră între Santa Monica şi Malibu, sub şirul de palmieri ce străjuiau şoseaua, foşnind, la adierea brizei, din frunzele lor traforate. Pe întinderea întunecată şi fără de sfîrşit a Pacificului, luna urcată în creştetul bolţii înstelate aşternea o uşoară cărare sclipitoare ce despica parcă apele în două.

— Vom veni mereu aici. Chiar în locul acesta. Toată viaţa!

— Toată viaţa... repetă Katherine gînditoare. Dacă ai putea să ştii ce-ţi rezervă viitorul...

— Eu îl privesc în faţă, deoarece cred în el. Şi-l voi face plin de bucurii! Pe care le vom împărtăşi amîndoi. Nu, Kat?

Smulgîndu-se din braţele lui, Katherine fugi la maşină, fără să-i răspundă.

— Să mergem. Mi-e foarte rece în rochiţa asta — îl rugă cînd el se apropie.

6

Începură să-şi petreacă fiecare clipă liberă împreună. Sîmbătă seara erau nelipsiţii cochetului restaurant franţuzesc „Jean Valjean", al cărui

[1] Blond-roşiatic, de culoarea nisipului.

proprietar, devenit acum pentru ei, „Papa Jean", avea grijă să le facă întotdeaun reduceri la preţ. Se duceau apoi să se plimbe pe coasta oceanului, oprindu-se între Santa Monica şi Malibu şi de fiecare dată Pacificul era martorul sărutărilor lor. Alteori, schimbau itinerariul preferînd, după o vizită la „Papa Jean", un local de dans, iar cînd Katherine era liberă, îşi petreceau weekend-ul pe munte sau în localităţile de pe litoral.

Dorothy rezistase o săptămînă întreagă, aşteptînd ca Gill să dea vreun semn de viaţă. Nu putea concepe, nu se putea împăca cu gîndul că acesta nu va veni să-şi ceară scuze, să caute împăcarea. Construia tot timpul planuri care se rezumau la ideea „acum am să-l joc eu pe el", dar văzînd că lucrurile nu se desfăşurau deloc după cum ar fi vrut ea, îl vizită într-o sîmbătă după-amiază pe Ed. Intenţiona să-l sondeze şi mai ales să vadă dacă nu cumva Gill venea acolo cu Katherine.

Ed nu era la curent cu cele întîmplate. După ce Dorothy îi povesti revoltată, el îi spuse rîzînd :

— Răzbună-te cu mine. Un îndemn banal, dar, tradus în fapt, foarte plăcut...

— Numai la asta vă gîndiţi voi, toţi bărbaţii !

— Da, că voi nu ! Mi-ai dărîmat patul cu Gill. Acum o s-o aducă pe artista aceea. O fi ceva de capul ei dacă ţi-a preferat-o !

Dorothy îl avea pe Frank Gettler ca să se răzbune pe Gill, socotind să-i facă astfel în necaz. Dar vanitatea ei nu putea încă admite că fusese într-adevăr părăsită pentru o altă femeie. „Izbucnirea lui a fost doar un capriciu de moment ! Putea, în definitiv, să se întîlnească cu ea şi fără să ştiu. Nu avea nevoie să rupă brusc relaţiile cu mine. De obicei, în astfel de cazuri tactica este o răceală treptată. Cînd m-am săturat de Felix, m-a făcut nesuferită. Aşa mi-a fost mai uşor să scap de el. Intenţionează oare să mă încerce ? Să vadă cît de mult ţin la el ? Ţin oare chiar atît de mult ? Da îmi lipseşte. Şi dacă nu revine ? Or să spună toţi că mi s-a înfundat. De fapt, eu am fost aceea care m-am supărat, care am rupt... A curtat o altă femeie în faţa mea şi i-am dat cu piciorul. Pot să spun că a fost doar un pretext, că mă detaşasem mai de mult, acceptînd curtea lui Frank, că Gill era gelos şi a vrut să mă recîştige, încercînd să mă facă geloasă... Eram pentru el o partidă strașnică Chiar... de ce nu revine atunci ? O să revină !".

Vrînd să-şi creeze o opinie favorabilă, se duse peste cîteva zile la vila Murray. Ed însă nu scăpase ocazia să toarne puţin venin în inima lui Hope şi duminica precedentă o informase, ca printre altele :

— Ai auzit că Gill i-a făcut vînt lui Dorothy, pentru o actriţă de la „Pasadena Playhouse" ? Dorothy singură recunoaşte că tipa e formidabilă !

Hope acceptase legătura lui Gill cu Dorothy şi ca un excelent paravan al escapadelor lor — ce-i drept, destul de rare ca să nu bată la ochi — dar şi conştientă că Gill trebuia să-şi facă o situaţie intrînd în familia Tay-

lor. Acum însă se simţea parcă trădată şi ea. Gill nu reprezenta pentru Hope decît o legătură comodă, o necesitate fiziologică asociată cu o simpatie pe care i-o purta nu numai pentru felul lui plăcut de a fi, dar şi pentru că, asemenea ei, reuşita lui în viaţă depindea de alţii.

Scontînd să afle totul în amănunt, se prefăcu faţă de Dorothy că nu ştie nimic.

— V-aţi dat cu totul la fund. Era vorba să veniţi la duminica noastră sportivă...

— Nu eu sînt cea vinovată... „Oare să nu fi aflat?".

„Minte! Era tot timpul geloasă pe mine. Am s-o provoc".

— Hery spune că l-ai monopolizat cu totul pe Gill.

— Nu era chiar... monopolizat — insinuă Dorohty. În sfîrşit, trebuie să-ţi fac o surpriză: am lichidat capitolul Gill.

— Cum?! adoptă Hope o mină stupefiată.

— Simplu: a fost măgar şi eu nu sînt dispusă să înghit mojicii.

— Adică?

— Era gelos că-mi făcea curte un coleg de-al lui şi ca să-mi plătească cu aceeaşi monedă, a început să flirteze cu o studentă cu pretenţii de star de la „Pasadena Playhouse". Băieţii îl aleseseră boy-friend-ul ei, dar Gill şi-a depăşit rolul. Nu i-am putut-o ierta şi am rupt cu el.

— Asta-i tot? Dar toţi bărbaţii flirtează! Tu doar nu eşti o novice... — sublinie ea maliţios.

— Am considerat-o şi o consider o jignire.

— Tu singură ai spus că şi ţie îţi făcea curte un coleg de-al lui!

— Dar nu în public!

— Ei, Dorothy, nu fii copilă... Cel puţin e drăguţă actriţa?

„Te ustură? Să te usture atunci!":

— Trebuie să recunosc, e foarte bine. Mă mir că Gill nu ţi-a povestit...

— N-a mai fost pe la noi.

— Asta dovedeşte că nu eu eram aceea care-l reţineam.

— Cînd s-a întîmplat?

— Acum vreo lună.

— Şi de atunci n-aţi mai vorbit? Dar e o copilărie! Lasă că vă împăcaţi voi. Vă împac eu. O să vorbesc cu Gill.

— Dacă şi-ar cere scuze...

După plecarea lui Dorothy, Hope îi telefonă lui Gill la şcoală şi ace.ta îi promise că imediat ce va putea să scape, va veni la ea.

Gill bănui că Dorothy o alarmase pe Hope şi nevrînd s-o piardă ca aliată, se duse în după-amiaza aceleiaşi zile la vila Murray. Răsuflă uşurat cînd află că Henry nu era acasă, căci în sinea lui spera că acesta nu aflase încă de cearta cu Dorothy. Îi povesti lui Hope cu aproximaţie ce se întîmplase în sala balului şi nimic din ceea ce simţea pentru Katherine.

— Te credeam mai deștept — trase Hope concluzia, dînd din cap a părere de rău.

— Nu pretind că sînt. În orice caz, cu ea nu puteam discuta decît despre...

— Despre culcat — rosti Hope ceea ce Gill se jenase să exprime. Știu doar foarte bine că te culcai cu ea de dimineață pînă seara — spuse ea cu răutate.

Gill sesiză și vru să-i dea satisfacție.

— Ca să nu mai vorbesc de scenele de gelozie. „Sigur, te-ai întîlnit iar cu Hope!". Și nu mai înceta.

— Înfiorătoare femeie! Nu-i explicai?

— Știi bine, doar l-am pus și pe Ed să-i confirme că a fost atunci cu noi. De multe ori mi-era teamă ca într-o criză din asta o să-i spună lui Henry...

— Să fie oare capabilă? se întrebă Hope cu teamă.

— Dacă ai fi asistat vreodată la scenele ei de gelozie, ți-ai fi dat seama că da!

Hope fu cîștigată de partea lui Gill, mai ales că erau și interesele ei în joc. De la vizita aceasta Gill nu se mai arătă decît o dată — și atunci foarte fugitiv — pe la villa Murray, astfel că ea întui ceea ce Gill îi ascundea. Invidia pentru o dragoste liberă o făcu să-l informeze într-o seară pe Henry, căci Ed, la rugămintea lui Gill, tăcuse. Murray reacționă prompt, chemîndu-l a doua zi la el.

— Ai înnebunit! îl luă el în primire de la ușă. Pur și simplu ai înnebunit! Vreau să spun că eu te introduc în societate, unde ai posibilitatea să cunoști fete de lume... Și tu dai cu piciorul unei partide ca Dorothy. Adică după ce eu mă întîlnesc cu Taylor și te laud din răsputeri... Am auzit că ai invocat motivul că n-aveai ce să discuți cu ea?!

Gill, care luase o poză supusă, confirmă din cap.

— Trebuia să... nu să discuți. La anii tăi, eu...

— Și parcă acum te lași mai prejos — șarjă Gill, flatîndu-l.

— Asta trebuia să faci! reluă Murray discuția, dar pe un ton mai calm.

— O făceam, n-avea grijă, dar ea se culca și cu alții.

— Tu știi ce înseamnă „National Cash Register"? Un milion două sute de mii de dolari! Cu alte cuvinte, Dorothy e o femeie splendidă.

— Nu și la pat... Să fiu sincer — făcu Gill timid — asta îmi place mai mult.

— Actriță, nu?

— Da.

— Ce, ești tu un succesul-businessman, ca să te încurci cu o actriță? Vreau să spun că atîta lucru cred că înțelegi și tu! Sînt înnebunite după blănuri și bijuterii... Din ce i le cumperi? Din rahatul tău de leafă?!

Era ocazia așteptată de Gill pentru a arunca în joc atu-ul pe care-l pregătise, știind că lupta cu Murray va fi grea.

— Mama ei e văduvă. Au un garaj în Oakland cu un venit de aproape — aici Gill făcu o pauză și închizînd un ochi, continuă — o sută de mii de dolari.

— O. K.! rîse Henry Murray.

— Se simte nevoia unei mîini de bărbat. Te rog însă, unchiule, n-aș vrea să se știe acest amănunt...

— Prostule, de ce să nu se știe? E o mîndrie pentru tine.

— Să nu audă ea că eu... Ar putea deveni suspicioasă...

— E bine tipa?

— Aproape 34—23—34!

— O. K.! exclamă Murray entuziasmat, netezindu-și podoaba capilară.

8

Plictisindu-se așteptînd în mașină, Gill coborî și, zărind ceva mai departe un bar automat, se îndreptă într-acolo. Își comandă un pahar de bere și un servici cu crenvurști fripți. După ce bău și al doilea pahar, se grăbi să se întoarcă în stradă. Spre surprinderea sa, o văzu pe Katherine lîngă mașină și alergă la ea.

— Ei?

— S-a dus dracului. Am fost o proastă...

— Cum? De ce? Ce vrei să spui? o asaltă el cu întrebări, văzînd-o enervată.

Katherine deschise ușa din spate și, ca și cum ar fi vrut să se odihnească, se așeză pe perna mașinii. Instalîndu-se la rîndul său pe bordura trotuarului, Gill o aștepta nerăbdător să vorbească.

— Da, s-a dus dracului — spuse după cîteva minute de tăcere, confirmînd parcă pentru sine. A început... Întîi mi-au făcut un poli-foto pentru fotogenie. M-a pipăit atît operatorul încît în un moment dat am crezut că o să-mi bage mîinile sub fustă. Eram la discreția lui: putea să strice clișeele sau în cel mai bun caz să-mi aleagă numai poziții nefavorabile. I-am zîmbit tot timpul și cînd am plecat i-am făcut cu ochiul. Deveniserm un pachet de nervi. Am defilat apoi prin fața unei comisii care aprecia aspectul general. Calificativele la triere sînt secrete, cred însă că am făcut o impresie bună, căci cei din comisie mi-au cerut să mai trec o dată prin fața lor. Privirile cu care mă examinau îmi spuneau că le plăcusem. Cînd să cobor de pe rampă, unul m-a întrebat: „Ai fard pe corp?". „Nu, nu este admis" — i-am răspuns. „O K!" mi-a zîmbit el binevoitor. Măsurătorile au ieșit bine. Media lor e aproape excelentă. De data aceasta au fost respinse peste optzeci de concurente. Bineînțeles, a trebuit să suport alte pipăieli. Nu se puteau

abţine să nu te apese pe coapse, să nu-şi plimbe mîinile mîngîindu-te şi mai jos, să nu te strîngă de picioare. A trecut şi asta. A urmat examenul experţilor. Unii pentru păr, alţii pentru dinţi, ochi şi aşa mai departe, tenul, catifelarea şi nuanţa pielei corpului în raport cu părul. Pe una am văzut-o cu ochii mei dată cu fond de ten pe corp, dar a trecut. Am intrat după aceea pe mîna unui maimuţoi bătrîn şi roşcovan care înscria pe o fişă, în baza calificativelor obţinute pînă atunci şi a aprecierilor lui, verdictul. M-a măsurat încet, din cap pînă-n tălpi, cu nişte priviri lascive, s-a uitat pe fişă şi iar m-a examinat. În cele din urmă, a rupt tăcerea. „Nu te prezinţi rău! mi-a spus el insinuant, închizînd un ochi. Întoarce-te". M-am întors. Mi-a pus mîinile pe omoplaţi. „Sînt cam ieşiţi — l-am auzit strecurînd printre dinţi. Întoarce-te". M-am întors. „Sper că n-ai sutien artificial?". „Se vede foarte bine că nu" — i-am răspuns. „Nu se vede deloc bine! a obiectat el pe acelaşi ton. Scoate-l". Am strîns din dinţi, am zîmbit şi l-am scos.

— Cum, l-ai scos?

— Ce era să fac?! „O. K.!" a exclamat el. Ştii că de mine depinde în ultimă instanţă soarta ta, fetiţo!" şi a pus mîna. Atunci l-am pocnit.

— Cum?!

— Da. I-am ars o directă de dreapta, aşa cum fac băieţii. S-a apucat de nas şi a ieşit repede pe uşă, fără să mai spună nimic. Parcă îi pierise graiul. Am vrut să fac tărăboi ca să cîştig presa, dar am fost imediat prevenită că n-am martori şi că dacă nu mă astîmpăr o să-mi pară rău. Eram dezorientată. M-am potolit. Şi cred că foarte bine am făcut. Am aflat de la o funcţionară de acolo că maimuţoiul ăla bătrîn este Sam Hook, patronul agenţiei Hook, care are concesionată reclama pentru producţiile tuturor caselor de filme din Hollywood. Vezi bine deci că are presa în mînă.

— Porcul! izbucni Gill cu indignare. Nu punea cîtuşi de puţin la îndoială spusele Katherinei, dar se întreba care alta în locul ei ar mai fi procedat astfel.

Povestindu-şi unul altuia întîmplările cotidiene, comentîndu-le, ajunseră să-şi cunoască punctele de vedere asupra diferitelor laturi ale vieţii. Într-o zi, Katherine îi vorbise despre o colegă care abandonase studiile pentru a se căsători cu un fabrican de nasturi în vîrstă, iar Gill îi relatase după ceeea cazul aproape similar al lui Hope. „Foarte bine a făcut! apreciase atunci Katherine. Fiecare ia din viaţă ce crede, fiecare înţelege altfel plăcerile vieţii. Iar pentru femeie, în general, plăcerea cea mai mare este luxul".

— Care ziar ar fi riscat să-şi piardă încasările de pe urma reclamelor de filme ca să mă susţină pe mine?! Dar nu ăsta e răul cel mai mare, mai ales că n-a ieşit tărăboi. Pot să introduc contestaţie. De fapt, nici nu ştiu ce-o să-mi scrie în fişă. Nenorocirea e că Hook face parte din juriul concursului. Nota lui nu-i hotărîtoare, însă poate să-mi strice media şi tot

aia e! Să-l dăm dracului de concurs și să mergem la Papa Jean. Să mănînc și eu, în sfîrșit, ca lumea. Mai există o șansă, adică două. M-a vizitat alaltăieri un impresar iar decanul mi-a promis că va vorbi cu un regizor de la „Metro Goldwyn Mayer", cu care e prieten.

9

Într-o sîmbătă cînd Katherine era liberă, hotărîră să-și petreacă week-end-ul lîngă lacul Tulare. Pe drum, Gill regiză o pană. Trăsese pe neobservate „șocul", ridicînd, concomitent, piciorul de pe accelerator, motorul se „înecă" și se opri. Blestemînd, coborî din mașină, apucîndu-se să umble la carburator.

— De ce nu verifici mai întîi dacă bagă pompa de benzină?

— Mi-a mai făcut și alaltăieri figura. Pompa n-are nimic, probabil că s-a înfundat un jicler — și își văzu mai departe de treabă.

Neputînd suporta căldura din mașină, Katherine se așeză pe marginea șoselei. Dar curînd se plictisi și veni lîngă Gill pentru a-i da o mînă de ajutor. Trimițîndu-o la portbagaj după o cheie, „găsi" defectul. Reușise să întîrzie peste o oră. Sosiră într-una din localitățile turistice ale Tulare-ului pe la ora 9 și constatară că nu mai exista nici o cameră liberă.

— Bine c-am fost prevăzător și am împrumutat campingul de la Ed.

— De ce taci atunci? Ne-am pierdut atîta timp întrebînd peste tot...

După ce cumpărară de-ale mîncării și o sticlă cu whisky, ieșiră afară pe șosea. În cele din urmă găsiră un loc pe placul lor și, la lumina farurilor mașinii, în timp ce Katherine umbla după vreascuri, Gill instală cortul pe iarbă.

Mîncînd lîngă focul de tabără, Katherine îl întrebă pe neașteptate:

— Ai avut dinainte intenția să dormim în cort?

— Ce înseamnă „dinainte"?

— Știi tu ce înseamnă...

— Ai văzut doar că n-am găsit camere. Noroc că mi-a dat prin cap să-i cer lui Ed cortul. Asta pentru că am mai pățit-o o dată. Eram cu Ed, cu Frank...

— ...cu Dorothy — completă ea.

— Ți-am povestit tot și te-am rugat să nu mai vorbim niciodată despre acest capitol.

— Eu dorm în mașină — spuse Katherine hotărîtă.

Reuși în cele din urmă s-o convingă să rămînă cu el, promițîndu-i solemn că va fi cuminte. Știa, bineînțeles, că nu-și va respecta cuvîntul. Mai tîrziu, cînd atmosfera se destinse prin subiectele aduse special în discuție și cînd condițiile deveniră favorabile, încercă s-o aibă. Ea însă îl respinse cu brutalitate de la primul gest. Amenințîndu-l că o reeditare

a celor întîmplate ar însemna ruperea definitivă a relațiilor lor, se îndreptă spre mașină și se culcă pe perna din spate.

Gill rămase jenat, fără să spună un cuvînt, pe salteaua pneumatică așezată afară din cort, lîngă focul aproape stins. Nu mai știa ce să creadă. Se ridică în cele din urmă, ducîndu-se că-i ceară iertare, s-o împace. Spre stupefacția lui, o găsi plîngînd. Îi acoperi fața cu sărutări, îl jură că o iubește, că n-a făcut-o premeditat. Văzînd că ea continuă să plîngă, o întrebă — cu solicitudine, gata s-o accepte și pe-asta — dacă nu cumva era fată, deși în sinea lui nu putea concepe că dăduse peste așa ceva.

— Nu! răspunse Katherine cu brutalitate și se opri din plîns.

Gill se așeză confuz pe scara mașinii, gîndindu-se enervat că tocmai acest adevăr supărător și jenant pentru ea o determinase să nu-i cedeze și apoi să plîngă. „Ce concepții stupid tradiționaliste de prea sfîntă bunică!".

— Trebuie să mă înțelegi, Gill! izbucni ea pe neașteptate. Sînt probabil un caz patologic sau dracu' știe ce sînt. Mă apucă un sentiment de dezgust, de repulsie nestăpînită față de bărbați, mai ales cînd mă ating.

Gill nu știa ce să spună și mai ales pentru faptul că-i plăcea să facă întotdeauna el pe supăratul, păstră tăcerea.

După o pauză, Katherine începu din nou să vorbească, privind prin întuneric cu ani în urmă, departe, răscolind un colț tainic din mintea ei.

— Prima mea dragoste, cu mult mai tîrzie decît a altor fete, am avut-o pentru un băiat, Boris Nash... — și Katherine povesti ceea ce numai mama ei știa, ceea ce nu mai destăinuise nimănui de atunci.

Gill o ascultă tăcut, rapotînd mereu cele auzite la felul ei de a fi, la cele ce se întîmplaseră de cînd o cunoscuse. Cînd Katherine încheie lăsînd să se înțeleagă ce se petrecuse pe cînd ea era sub influența stupefiantului, Teserly exclamă cu ură:

— Bestia! L-aș strînge de gît!

— L-am întîlnit aici, la Hollywood, profesor de gimnastică.

— Să mi-l arăți! gesticulă Gill cu pumnii strînși.

— A plecat. Am auzit că făcea pe vedeta masculină.

— Animalul!

— Da, acest animal... Probabil m-am deformat psihic. Mă inhib. Am complexe și tot felul de aiureli sînt în capul meu. Am să fac tot posibilul să mă schimb, cu tine.

— Bine că am ajuns și mediu de acomodare! simți, nu știa nici el de ce, nevoia de a spune o răutate. Poate din cauza acelui Boris Nash.

— Prostuțule, pentru că pe tine te iubesc!

Surprins, Gill se întoarse spre Katherine căutînd în ochii ei confirmarea. O găsi. Luîndu-i capul în mîini, îi acoperi părul, ochii, gîtul cu năvalnice sărutări.

— Gill, şi încă ceva. Te rog să aştepţi să vreau eu. Te rog, Gill. Da, Gill?

— Da, scumpa mea Kat.

10

Absolvind „Santa Catalina College", Teserly fu înaintat în gradul de second-lieutenant al U.S.A.A.F.[1] La tradiţionalul bal organizat cu această ocazie, veni ca invitat de onoare Henry Murray, însoţit, bineînţeles, de Hope, căreia i se prezenta în sfîrşit ocazia s-o cunoască pe Katherine. Amîndouă rămaseră deopotrivă de surprinse. Hope crezuse că Ed exagera ca să-i facă sînge rău; Ktherinei, mătuşa lui Gill îi fusese descrisă de către acesta în culori atenuate. În timp ce Henry exclamă cu gura plină: „It's O. K.", Gill! cînd Katherin le fu prezentată, cele două femei simţiră de la primul schimb de priviri aversiune una faţă de cealaltă.

Plictisindu-se şi displăcîndu-i mediul eterogen în care se găsea, Murray propuse să meargă la un local. Hope însă pretextă o migrenă şi-şi rugă soţul s-o conducă acasă.

— Vreau să-mi sărbătoresc nepotul — rezistă Henry. Vreau să spun, domnişoară — se adresă el Katherinei — că ni l-aţi răpit cu totul. Adică de cînd v-a cunoscut, nu mai dă pe la noi. L-am invitat să vină cu dumneavoastră dar el se vede că a preferat să rămînă în doi...

— Da, lui Gill îi plac femeile frumoase... înţepă veninos Hope.

— Şi invers dacă nu mă înşel... — nu rămase Katherine datoare, privind-o drept în ochi. Din păcate, unele din ele îl uită cam greu — continuă ca cu maliţiozitate.

„Să-i fi spus Gill ceva despre relaţiile noastre?" se întrebă Hope îngrijorată.

— Da, Dorothy a suferit un timp — sarjă ea.

— Hope, ce rost are? Adică să dezgropăm morţii — interveni Murray.

— Chiar, Hope, de ce n-am merge la un local?! se regăsi Gill. Schimbul rapid de înţepături dintre Katherine şi Hope avusese asupra lui un efect paralizant.

— Dacă insistaţi atîta... mergem.

Se deciseră pentru „Blue Star".

După ce chelnerul aduse cocteilurile, Murray ridică paharul toastînd pentru Gill.

— În sănătatea ta, tinere pilot ofiţer al Statelor Unite! Unchiul tău Henry ţi-a deschis, aşa cum a promis sorei sale Mary, drumul în viaţă.

---

[1] United States of America Air Force = Forţele aeriene ale S.U.A.

Unchiul tău Henry va veghea să reușești pe acest drum. Vreau să spun că vom discuta mîine despre asta.

Își goliră cu toți paharele și Murray o invită pe Katherine la dans. Gill fu nevoit să-l imite.

Hope rupse cea dintîi tăcerea.

— Te însori cu ea?

— Nu știu...

— De ce nu te-ai însura? In definitiv, dacă o iubești...

— O să mă însor...

— Pentru alții?

— Adică?

— Mi-a spus Henry că n-ai să rămîi la Los Angeles.

— Nu înțeleg de ce o preferi pe Dorothy Katherinei?

— Nu prefer nimic.

— Atunci, de ce atîta răutate?

— Pur și simplu mă enervează lașitatea cu care ai proceda.

— Lașitate?! De orice numai de lașitate nu pot fi acuzat. Nu am fost și nu voi fi vreodată laș! Da, am dat înapoi, dar nu pentru că mi-era teamă să nu fim descoperiți. Periculos era în primul rînd pentru tine... Totuși îi datorez recunoștință lui Henry pentru că mă ajută să reușesc în viață.

— Oo, procese de conștiință? Știai asta de la început!

— Dar n-am știut că ai să mă întrebuințezi ca pe un obiect, ca pe o apă de gură.

— Ceea ce a fost și Dorothy pentru tine.

— Și ceeea ce nu este Katherine.

— Nu cumva vă certați? se auziră cu surprindere întrebați de Murray care, fără ca ei să observe, ajunsese în timpul dansului în apropierea lor.

— Lăsați-i să se certe — spuse destul de tare Katherine și-l opri pe Murray din dans pentru ca Hope și Gill să se poată îndepărta.

— I-ai spus ceva? îl interogă bănuitoare Hope.

— Nu.

— Precis?

— Precis nu.

— Poate ți se pare numai... Și mie mi-ai spus că mă iubești. Și, bine-înțeles, și lui Dorothy.

— Acum e cu totul altceva.

— La ce-ți folosește acest „altceva"?

— Unde vrei, în definitiv, să ajungi?

— Vreau să-ți demonstrez că ai fost un nătărău. Crezi că o să poți să ții cu banii pe care îi cîștigi o femeie frumoasă doar pentru tine! Și mai ales o actriță! Am auzit că-i talentată, că are succes... Pentru ca o femeie să facă carieră în teatru trebuie în primul rînd să se culce.

— Vorbești din experiență ?

— Nu mă jignești !

— Cu mine încă nu s-a culcat.

— Ce ?

— Da, nu s-a culcat.

— Nătărăule ! rîse Hope sarcastic. E și șmecheră, păsărica... Poate tocmai de aceea o iubești — observă ea maliţios. Să n-ai o deziluzie cînd s-o întîmpla.

— Nu-ţi face griji !

— Ai să pleci din Los Angeles, iar ea va rămîne, bineînțeles, aici. Cu Dorothy te culcai și în cele din urmă ai fi făcut o carieră !...

— Și într-o zi, cînd se termina plăcerea, îmi dădea cu piciorul.

— O să-ţi dea și asta.

— Mă hrănești cu venin. Stînd lîngă Dorothy simțeam prostie, falsitate și bani. Lîngă Katherine nu o simt decît pe ea. Dacă o să se întîmple așa, cel puțin n-o să încerc regretul c-am investit cîțiva ani din viață.

— Așa-i, nici nu investești nimic. Ba dimpotrivă, îţi conservi puterile !

— Stupidă discuție ! Dă-mi voie, mătușico, să te conduc la masă — se opri el din dans. Mi-a făcut multă plăcere.

— Ai devenit voluntar ! îi strecură ea printre dinți, în vreme ce fața-i era toată un zîmbet.

— Nu mă amenința ! Nu sînt dintre cei fricoși... Îţi propun pipa. Dacă pui mîna pe secure, ca va deveni bumerang ! o avertiză, conducînd-o de braț. Ce preferi ?

— Pipa.

— În regulă.

Cînd ajunseră la masă, Katherine care părăsise cu Murray ringul mai de mult, îl întrebă glumind dacă mai poate rezista la un dans

— Mai întîi să mă drogez — îi răspunse rizînd, și conținutul paharului cu cocteil dispăru dintr-o înghițitură.

— Ai învățat să bei ca un californian — remarcă Murray bine dispus.

— Nu numai să beau... — adăugă Hope însă aducîndu-și aminte că promisese să tumeze pipa păcii cu Gill, completă imediat : Să și zboare a învățat în California.

— *Din floare în floare...* — insinuă Katherine.

Gill, făcînd legătură cu cavatina lui Figaro, parodie, cu voce îngroșată de bas, arătînd spre Katherine :

— Domnul conte mi le-a retezat !

Murray care nu ascultase opera lui Mozart și nu prinsese sensul răspunsului lui Gill, ținu să complimenteze :

— O floare mai frumoasă nici nu puteai găsi. Vreau să spun dumneata, domnișoară Verlotti...

Katherine îi mulțumi printr-o înclinare ușoară a capului, zîmbindu-i. Imediat ce se depărtă însă cu Gill de la masă, îndreptîndu-se spre ringul de dans, fața ei luă o expresie furioasă.

— Mare porc acest unchi al tău!

— De ce? întrebă Gill contrariat.

— Mai întîi s-a băgat în mine, apoi pur și simplu a început să mă pipăie. Dacă nu ți-ar fi fost unchi... făcu ca amenințător. L-am respins delicat, dar hotărît. O ți crezut că fac nazuri și ce și-o fi zis: „Stai, că te fac eu rezonabilă, mititico!". A adus vorba despre magazine, a sărit apoi la jefuirea unui bijutier și, ca printr-o asociație de idei, mi-a spus că are intenția să cumpere un inel și că eu i-aș putea da în materie de gust o consultație calificată. „Cine știe, poate o să vă placă inelul și o să vreți să fie al dumneavoastră...". Înțelegi deci cum stau lucrurile! „Cu cea mai mare plăcere — i-am spus eu. O să vin cu Gill să vedem inelul. Pe mine însă nu mă interesează decît acela pe care Gill o să mi-l dea de logodnă".

— Ai spus asta?

— Da.

— Vrei un astfel de inel?

— Nu.

— Nu?

— Nu încă. Iată, așadar, cine-i scumpul tău unchi.

— Porc e puțin spus!

— Tu însă ai fost perspicace și te-ai răzbunat dinainte pe el — remarcă cu malițios. Sper că astăzi ai sfîrșit cu capitolul Hooc. Vreau să sper!..

— E încheiat de mult.

— De mult?

— Da. Odată cu cel al lui Dorothy. Te re"

— Te cred, iubitule.

Despărțindu-se după plecarea de la „Blue Star", Murray îi spuse lui Gill că-l așteptă a doua zi între unu și două la „Golf Club", pentru a discuta cîteva chestiuni privind viitorul său. Își găsi unchiul stînd de vorbă într-un grup de bărbați. Henry îl prezentă imediat cunoscuților săi: Nepotul meu pe care l-am adus acum doi ani din Texas". Apoi, luîndu-l deoparte, se așezară singuri la o masă.

— Despre ceea ce vom vorbi acum nu trebuie să afle nimeni. Dar absolut nimeni! Vreau să spun nici Katherine. Adică e un secret care privește relațiile internaționale ale statului nostru.

— Înțeleg. Sigur că da.

— Am aranjat să fii repartizat la baza aeriană Langley din Virginia, lîngă Norfolk.

— Tocmai pe coasta cealaltă a Atlanticului — făcu Gill încruntat, gîndindu-se că avea să fie despărțit de Katherine prin mii de mile. La dracu', e prea departe!

— Ai răbdare! Ți se vor încredința imediat misiuni de primă importanță la care un boboc ca tine nici n-ar putea să viseze. Vei pilota bombardiere pe care America le livrează Angliei.

— Minunat! exclamă Gill, radiind de bucurie.

— N-a fost de loc ușor să obțin asta pentru tine. Avînd în vedere calificativele bune cu care ai ieșit, intenționau să te oprească la școală instructor de zbor.

— Mai bine rămîn la școală. Voi fi împreună cu Katherine...

— Prostule! Vreau să spun că te vei umple de bani. Adică sînt misiuni de război. Care pilot tînăr va putea însuma într-un timp așa de scurt atîtea ore de zbor?! Într-un an îi vei egala pe cei mai experimentați aviatori militari! Adică vei deveni un nume în U.S.A.A.F.!

— O. K!

— Vezi, mă gîndesc la tine! Vreau să spun să reușești în viață.

— Da, îți mulțumesc, unchiule.

— Iar în ce o privește pe Katherine, dacă n-ar avea garajul... M-aș mira să ajungă vreodată cineva.

— Nici nu vreau. Aș fi fericit să ajungă soția mea și atît.

— Ești încă tînăr. Adică nu tot ce zboară se mănîncă. Mecanicii de bord vor completa fișe de comportare a aparatelor. Veți zbura la circa douăzeci de mii de picioare înălțime. Mă interesează comportarea motoarelor la un drum atît de lung. Sînt primele tipuri cu turație mărită și cu modificări esențiale în regimul de carburanți. O formație compusă din șase aparate va efectua în timpul zborului și experimentări la diferite înălțimi și în diferite condiții de lucru. Vreau să am notarea exactă a indicațiilor aparatelor de bord. Formația voastră va avea fișe speciale cărora trebuie să vă conformați, iar apoi să le completați cu rezultatele înregistrate. Vreau să spun că ești ochiul meu acolo. Pe unul din bombariere va fi și un inginer foarte capabil de la „Aircars", dar ai să fii și tu...

— Poți să te bizui pe mine!

În seara dinaintea plecării, se duseseră să mănînce în cocheta grădină a *restaurantului botezat cu numele eroului lui Victor Hugo* și *Papa Jean* veni ca de obicei la masa lor.

— O parte din urarea dumitale se împlinește, papa! Voi zbura spre Franța.

— Mon Dieu! Va să zică, intrăm în horă?! și ochii săi sclipiră de bucurie.

— Nu. Dar voi duce avioane englezilor pentru a se răfui cu nemții. Iar ele vor zbura, probabil, și pe cerul Franței.

— Credeam că Roosevelt va fi mai hotărît. De aceea l-am şi votat acum un an. Asta-i o treabă bună, dar totodată e şi o mare afacere!... Englezii ne-au cedat pentru asta o serie de insule în Pacific!

— The business of America are business![1] — cită Katherine cunoscuta formulă, lansată de fostul preşedinte Coolidge şi devenită slogan.

— Să nu ne trezim într-o zi că Hitler ne ia toate afacerile de sub nas! Şi poate nu numai afacerile...

Papa Jean aduse apoi o sticlă din deliciosul vin roşu Margaux şi, după ce ciocni cu tinerii, îi ură lui Gill misiuni încununate de succes, iar pe Katherine o ameninţă cu degetul, avertizînd-o că n-o va primi însoţită de altcineva în localul lui. Apoi îi lăsă singuri.

Nu rămaseră nici ei multă vreme la masă. Gill îndreptă maşina spre centru, traversă Wilshire Avenue şi coborî spre litoral. Se opriră între Santa Monica şi Malibu, sub şirul de palmieri ce mărginea şoseaua. Ţinîndu-se de mînă, păşiră tăcuţi spre apa întunecată a oceanului. Luna se juca cu norii de-a v-aţi ascunselea. La un moment dat, Gill se opri, îşi scoase haina şi aşternînd-o pe o ridicătură de pămînt, se aşezară. Cuprinzînd-o pe după umeri, mîna lui dreaptă mîngîia braţul gol al Katherinei.

— La ce te gîndeşti, Gill? răsună cam nefiresc de încet glasul Katherinei.

— Poate... — începu el şi tăcu.

— Şi eu tot la asta mă gîndeam. Şi mi-am răspuns nu. Vrei să ştii de ce nu?

— Vezi. Kat, pare ceva nefiresc — să nu mă înţelegi greşit — acest calcul al momentului „da". De ce judecata şi nu dragostea este aceea... Nu ţi-e teamă de prozaicul acelui „da?". Atunci la Tulare am luat special cortul de la Ed. În sinea mea mă blamam pentru că procedam aşa, pe ascuns de tine, premeditat. Îmi dădeam seama că era necinstit. Dar n-am putut să mă frînez. Pana de benzină eu am provocat-o. Aveam o justificare: sînt bărbat... Şi m-am agăţat de ea. Nu o fac şi acum. Dar calculul era numai pe jumătate calcul.

— Te-am întrebat într-o zi dacă nu dăunează dragostei noastre... Te-am întrebat pentru că mi-era teamă. Şi tu mi-ai răspuns ferm „nu". Deoarece crezi ce ţi-am povestit eu. A existat şi în mine teama că „da"-ul — eu n-o să-i spun prozaic, voi fi mai dură... Nu, nu poate să fie aşa! — respinse Katherine ceea ce nu îndrăznise să spună. M-am surprins o dată încercînd regrete că n-ai luat cu forţa... Gill, dacă crezi că ceva în dragostea noastră nu e în regulă, rupe-o. Ai acum ocazia. Spune-mi-o însă. Să nu uiţi niciodată că am promis să fim cinstiţi unul faţă de celălalt. Mai ales că „nu"-ul meu de azi este categoric.

---

[1] Treaba Americii sînt afacerile.

— De ce acest „de azi?".

— Pentru că... plecînd tu, mi-e teamă. Viața îți rezervă atîtea surprize... Mi-e teamă de ele. Poate și de mine...

— Ce centură sui generis de castitate?!

— Nu de castitate. Ca să apere dragostea noastră.

Tăcură amîndoi. Nu se auzea decît zgomotul valurilor ce se spărgeau de țărm.

— La ce te gîndești Gill? îl întrebă ea după-un timp.

— La nimic. Mi-e bine.

— Curios, nici eu nu mă gîndeam la nimic.

11

Afecțiunea cu care-l întîmpină tatăl său îl intrigă pe Andy. „Ce l-a găsit? Ce urmărește de fapt? se întrebă, în timp ce Henry îl complimenta, străduindu-se să creeze o atmosferă cît mai destinsă, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat între ei. În cele din urmă ajunse chiar să ia asupra sa vina incidentului petrecut în aceeași cameră unde discutau acum.

— La dracu', trebuie să înțelegi că „Aircars"-ul a devenit pentru mine o mare speranță. Adică voiam ca tu să conduci lucrările laboratorului.

„Vorbește la trecut: voiam" — gîndi Andy și hotărî să-l sondeze.

— Dar lucrurile merg destul de bine și cu Ed, nu?

— Ed e superficial... Îl cunoști doar! Vreau să spun, că nu-l las de loc.

„Te cunosc eu. Așa ai fi vrut să mă călărești și pe mine! De ce mi-o fi trimis cinci mii de dolari?". Se hotărî să pună chestiunea de încredere:

— Trebuie să mă înțelegi. Nu am de gînd să rămîn un egghead idiot. Nu încape îndoială că voi intra să lucrez pentru tine... Dar mai întîi să ajung om de știință!

— Sînt de acord. Vreau să spun, foarte bine. Mi-am dat seama că aveai dreptate. Adică ți-am trimis cinci mii de dolari. Nici nu mi-ai mulțumit.

— Nu uita, domeniul în care lucrez este de mare viitor! continuă Andy cu același patos în glas. Poate chiar pentru tine...

— Ce ar fi să orientăm lucrările laboratorului „Aircars" și în direcția fizicii atomice?

Andy îl privi surprins, apoi zîmbi ironic.

— Nu-i de nasul „Aircars"-ului o poveste ca asta.

— De ce?

— Ai văzut vreodată laboratoarele de la Berkeley? Te-ar costa milioane de dolari să le reproduci la „Aircars"! Și nu ți-ar folosi la nimic. Nu, e încă prea devreme să te bagi. Dibuim cu toții. Mai ales noi, cei de la Berkeley.

— Da, dar dibuirile pot fi cumpărate mai ieftin!

— Dar ce ți-a venit să te interesezi așa, deodată, de treburile astea?

— E un domeniu nou. Vreau să spun în care nu s-a investit încă. Tu singur ai spus că e de mare viitor!

— Hm — zîmbi fiul său ironic. Și pe spusele mele ai de gînd să bagi bani...Mă crezi naiv, Henry!

— O să fiu cinstit cu tine. Vreau să spun că trebuie să mă ajuți. Dețin informații că fizica asta atomică sau nucleară, cum dracu' îi mai spune, poate fi de mare viitor. M-am gîndit că tocmai acum cînd lucrurile sînt încă la început... Adică să-mi bag piciorul prin crăpătura ușii. După ce ușa va fi deschisă, o să năvălească destui prin ea. Vreau să spun — rechinii.

— Nu văd cum ai putea să-ți bagi piciorul — dădu Andy sceptic din cap.

— Tu n-ai altceva de făcut decît să-mi dai o mînă de ajutor ca să recrutez pe cei mai valoroși savanți.

— Și ce să faci cu ei?

— Să-i pun să lucreze. Adică să-i leg de mine prin contracte pe mai mulți ani.

— Unde să lucreze?

— La „Aircars".

— Ți-am explicat doar cît costă să utilezi laboratoare ca cele de la Berkeley. Și ele nu se pot numi nici pe departe de fizică nucleară.

— Sînt gata să investesc. Cu alte cuvinte și zece milioane, dacă e nevoie.

— Ai o concepție foarte simplistă despre ceea ce înseamnă cercetări nucleare.

— Te rog să părăsești zîmbetul tău sarcastic!

În alte condiții n-ar fi suportat o astfel de atitudine din partea lui Andy. Să fie contrazis, da, dar nu cu aere de superioritate. Andy nu riscă o nouă încordare a relațiilor cu Henry. Totuși, găsindu-l absurd, îi explică, de data aceasta abordînd un aer de colaborare:

—Crezi oare că eu n-am interesul ca tu să te introduci?! Înțelege însă că nu-i încă momentul. Nu știm nici noi ce va ieși...

— Eu însă știu. Da, știu. Vreau să spun, mult mai multe decît îți închipui tu. Adică ceea ce ție probabil nici prin cap nu-ți trece. Mă interesează cum să-l agățăm pe Patty al vostru.

— Pe Patty?

— Tu fă ce-ți spun eu și o să iasă bine. Sînt lucruri despre care nu pot să-ți vorbesc. Da, pe Patty.

— E inaccesibil.

— Plătesc!

— Are și el bani... Nu, cu Patty n-o să meargă. Ascultă Henry, să dăm cărțile pe față. Mi-am dat seama încă de cînd ai spus că vrei să-orientezi laboratoarele „Aircars"-ului și spre cercetări de fizică nucleară... Patty e într-adevăr cel mai bun fizician american, dar lucrurile nu stau în puterile lui. Trebuie reunite infinit mai multe forțe. Așa că mă îndoiesc profund...

— Întotdeauna ai fost un tip negativist! Vreau să spun pesimist. Dacă nu investesc acum bani, mai tîrziu savanții ăștia, dracu' să-i ia, o să coste de o sută de ori mai mult.

— Patty n-o să accepte. Nu-i omul pe care să-l tenteze banii. Are destui. O să încercăm cu alții. Îți dau însă un sfat: nu investi prea mult în construcții și aparataj pînă nu se pun la punct cercetările. În sensul acesta o să-ți fiu de mare folos. Lucrînd la Berkeley, o să fiu tot timpul la curent și o să pot să te informez cum stau lucrurile, direcțiile în care trebuie să se îndrepte investițiile tale. Berkeley însă nu înseamnă totul. Cei de la universitățile din Columbia și Princeton sînt mult mai înaintați. Acolo lucrează Enrico Fermi, Szillard și o mulțime de alți savanți europeni. Pe aceștia dacă poți să pui mîna... Asta da lovitură! Mai ales că au buzunarele goale.

După ce Andy se întoarse la Berkeley, Henry nu rămase inactiv. Pentru a căpăta noi date necesare orientării sale strategice, plecă la Washington unde spera să și le procure prin Gerald Grey, devenit senator. Dar planurile sale nu vizau numai capitala Statelor Unite. Însoțit de doi avocați, urma să tatoneze cercurile de savanți străini grupați la universitățile Columbia, Princeton, Harvard, iar apoi să întreprindă o călătorie în Elveția și Anglia, unde, conform informațiilor pe care le culesese, se refugiaseră din țările cotropite de Hitler numeroși oameni de știință dornici să emigreze în America.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL V

1

Prima senzație pe care o încercă Teserly cînd se prezentă la baza militară aeriană Langley fu aceea a unei furnici căzute într-un mușuroi de termite, răscolit cu bățul. Forfota a mii de oameni în aceeași uniformă ca și

el, necontenitele decolări și aterizări de avioane de toate tipurile, enormele cisterne ce se încrucișau în păienjenișul de piste, urletul aproape continuu a zeci de aparate aliniate pentru probă în fața hangarelor — toate îl făceau să se simtă ca un pigmeu. Dispunea însă de acea însușire care se cheamă adaptarea la mediu, capacitate de a se integra imediat în ambianță. Poate că tocmai de aceea californienii nu recunoșteau în el texanul

Fu repartizat chiar din prima zi, fără să i se dea vreo atenție deosebită, la grupul „R-4", al cărui comandant i se spuse că era maiorul Connolly. Acesta, un om scund, vioi și aproape chel, cu toate că nu arăta să aibă mai mult de treizeci-treizeci și doi de ani, cînd îl văzu, se întrebă cu glas tare:

— Ce dracu' să fac cu tine? Deschide gura mare și spune „a" — ordonă el după cîteva minute de gîndire.

Gill se execută.

— Bun! aprecie maiorul, dînd mulțumit din cap. Știi să înoți?

— Da.

— Ei, probabil pe aceste două considerente te-au repartizat la mine. O să te dau pe mîna căpitanului Max. Mai știi?... Poate scoate un Lindbergh din tine, spuse rîzînd.

Peste trei zile începu, avîndu-l pe căpitanul Max ca instructor, antrenamente pe cvadrimotoare. Era tot timpul atît de încordat încît uita imediat tot ceea ce i se spunea, comițînd una după alta numai stîngăcii. La un moment dat se întrebă dacă nu cumva se tîmpise și se mira că Max nu-l arunca peste bord.

Căpitanul John Maxwell era mai înalt cu vreo zece centimetri decît Gill. Părul tuns cu mașina și ochii mici, privind uneori șașiu, scoteau în evidență un nas mare și borcănat. Totuși, fața lui avea o expresie plăcută. Mesteca continuu chewing-gum, iar din cînd în cînd, strîmbînd gura, făcea cu dexteritate să țîșnească prin colțul ei o cantitate apreciabilă de salivă.

După ce aterizară, Max își scoase casca de zbor și se întoarse spre Gill:

— Mîine să te prezinți cu o sticlă de whisky „Lord Colver". Altă porcărie nu beau. Dar ia seama: dacă te vede Ly, ți-o sparge în cap și-i bea conținutul.

— În regulă, căpitane!

— Max! îl corectă acesta cu o strîmbătură comică.

— În regulă, Max!

— De unde dracu' ești?

— Texas.

— O. K.! Max era și el texan.

De la aerodrom, se duse direct la hotelul unde trăsese cu gîndul să-i scrie Katherinei. Strică cîteva coli de hîrtie și, neizbutind frazele așa cum ar fi dorit, se trînti pe pat. Își spusese încă înainte de a pleca din Los

Angeles că poate ar fi fost mai bine să fi rămas instructor la „Santa Catalina College" și astfel, în apropierea Katherinei. Perspectiva de a ajunge as și mai ales de a se umple de bani, descrisă în culorii atît de vii de Murray, în aprinsese însă imaginația. În sinea lui spera că făcîndu-și un nume și strîngînd o sumă mare de bani ar putea-o determina pe Katherine să renunțe la teatru. Acum își dădea seama că lucrurile nu erau chiar atît de simple, că în jurul lui roiau numeroși piloți cu o experiență a cărei egalare era foarte îndepărtată. Și cum Katherine îi lipsea, începu să regrete.

„Da, am făcut o prostie. Mai mare decît mine. Voi încasa totuși bani frumoși pentru orele de zbor în misiune. Dar dacă banii aceștia nu-mi vor mai ajuta la nimic? Cine știe dacă Kat... Nu, ea mă iubește. Dar ochii care nu se văd, se uită! «Pentru ca o femeie să facă carieră în teatru trebuie în primul rînd să se culce» — îi răsunară în urechi vorbele lui Hope. S-ar fi culcat cu Hook..., Miza care era în joc merita! Concursul ar fi semnalat-o imediat Hollywoodului. Crez moral? Nu. Mai curînd inhibiția! Atunci cu mine? Tocmai de aceea!..."

A doua zi Teserly se prezentă la aerodrom purtînd cu el o sticlă de whisky „Lord Colver", din secară canadiană. Gîndindu-se că putea s-o ascundă foarte ușor într-unul din buzunarele largi ale costumului de zbor, se schimbă la vestiar și, cu toate că mai era încă o oră pînă la începerea antrenamentelor, ieși pe pista de beton lîngă care lăsaseră bambardierul cvadrimotor. Îl văzu sclipind în soare cu aripile sale uriașe. Semăna mai degrabă a insectă decît a pasăre.

Căpitanul Max îl găsi familiarizîndu-se cu avionul în timp ce mecanicii îl pregăteau de zbor.

— Hei, texanule, ce dracu' cauți acolo?

— Strîng antena — îi răspunse Gill, urcat deasupra cabinei.

— Asta nu-i treaba ta.

Se întîlniră în cabină.

— Știi să înjuri? îl întrebă Max foarte serios.

— Știu... — răspunse Teserly evaziv.

— Atunci înjură cît poți de tare. Hai, dă-i drumul! îl îndemnă el, văzînd că Gill nu se hotăra.

Teserly înjură de cîteva ori, vizînd cînd pluralul cînd singularul.

— Dobitócii! completă Max, făcînd să țîșnească un scuipat masiv pe fereastra carlingii. Are dreptate Ly: statele-majore sînt pline de tîmpiți. Auzi ordinul vine direct de la Comandamentul Armatei a 4-a aeriene... Te-au băgat în formația de experimentare a noilor tipuri. Ly a hotărît să-mi fii secund.

— O. K.!

— Pe dracu'! Poate ai venit cu ghinionul... „Aircars"-ul plătește prime frumoase, dar cu eram mulțumit și cu ce încasam din orele de zbor peste

Atlantic cu „A-20". Erau o mană cerească. De nu ne-ar pica astălaltă din iad... Dacă ştii să rîzi şi să spui bancuri, e în regulă. Dacă nu, te arunc la rechini. Ai adus „Colver"-ul ?

— Da.

Teserly scoase sticla din buzunar. Căpitanul o luă, şi aşezindu-se picior peste picior izbi sticla cu fundul de călcîiul cizmei. Dopul zbură afară, însoţit de stropi de whisky.

— Trage un gît zdravăn ! îi întinse el sticla lui Gill. Hai, mai trage — îl îndemnă el, văzînd că acesta ezită. Asta te desfundă la minte. Altfel nu mai ai să bei un veritabil „White Horse" englezesc.

2

După aproape două săptămini, antrenamentele se întrerupseră brusc. Soseau noile tipuri de bombardiere fabricate de „Aircars" şi cu aceasta începură zborurile de acomodare ale întregului grup de piloţi. Apoi Teserly plecă în prima sa cursă peste Atlantic, ca secund al căpitanului Max.

Formaţia lor specială, compusă din şase aparate, denumită „Escadrila maimuţoiului" execută experimentările ordonate, prevăzute în fişele de zbor. La un moment dat, cînd coborîră plafonul de zbor la unsprezece mii nouă sute de picioare, iar acul turometrului indica turaţia maximă, motoarele începură să trepideze, zguduind aripile. Cu toate că era prevăzută o jumătate de oră de zbor în acest regim, Max luă imediat înălţime. Fiind comandantul escadrilei, cele cinci aparate îi urmă pilda. Comunicînd prin radio, constată că totae bombardierele formaţiei speciale înregistraseră acelaşi simptom. Inginerul „Aircars"-ului se grăbi însă să-i liniştească, asigurîndu-i că era vorba doar de un punct critic care avea să fie depăşit. Aterizară în Anglia după două escale, cu aproape o oră şi jumătate mai tîrziu decît celelalte avioane ale grupului, care zburase la douăzeci de mii de picioare înălţime.

Aerodromul englez era în plină alarmă. Se aprovizionară în grabă cu combustibil şi decolară din nou, pentru ca avioanele să nu fie prinse pe sol. Max îi ordonă lui Gill să înjure şi aceasta se execută cu promptitudine demonstrîndu-şi toate cunoştinţele în materie. Alarma mai dură încă vreo douăzeci de minute şi cînd aterizară din nou, primiră dispoziţii să se îmbarce imediat în două avioane de transport americane, care aşteptau cu motoarele încălzite. Se înghesuiră unii peste alţii ca sardelele, în timp ce Max îi blestema cu foc pe nemţi, din cauza cărora nu putuse cumpăra cîteva sticle de „White Horse" englezesc.

Urmară alte şi alte zboruri peste ocean. Murray era mulţumit de felul în care Gill îşi îndeplinea misiunea ce i-o încredinţase, fără să ştie că

un alt membru al echipajului se ocupa cu notarea indicațiilor aparatelor de bord la diferite regimuri de zbor. Max se supărase :

— Devii pilot ori scriptolog ? Alege ! și-i predase comanda avionului, după ce-l pusese să tragă un gît de whisky.

Toți îi spuneau lui Gill că avusese noroc că încăpuse pe mîna lui Max — unul din puținii piloți de mîna întîia care împărtășea și altora din ceea ce știa el.

După al patruzeci și treilea zbor peste Atlantic, Max promise că avea să stea de vorbă cu maiorul Connolly, propunînd să i se încredințeze lui Teserly comanda unui echipaj. Remarcase la Gill sînge rece, prezență de spirit, gîndire matură.

Coborînd din avionul de transport și dezmorțindu-și oasele, își dădură seama că pe aerodrom se petrecea ceva neobișnuit. Grupuri de oameni se strînseseră ici-colo, pe piste, discutînd cu însuflețire. Șoferul mașinii care venise să remorcheze avionul îi informă :

— Hitler i-a atacat pe ruși.

— Cînd ? Cum ?

— Ieri dimineață.

— Ai un ziar ? întrebă un alt pilot.

Șoferul se întoarse de la cabină cu un număr din „New York Times".

— Mi-l aduceți la hangarul 9.

— Și ce spun ai noștri ? i se adresă Max nerăbdător, luîndu-i ziarul din mînă.

— Dracu' poate să mai înțeleagă ceva !

Se strînseră cu toții în jurul lui Max. Litere de-o șchioapă anunțau : „Naziștii au invadat Rusia". Dedesubtul textului care indica direcțiile principalele de atac ale trupelor hilteriste, de la Marea Neagră pînă la Marea Baltică, era publicată declarația președintelui Roosevelt prin care afirma hotărîrea guvernului S.U.A. de a încheia alianța cu U.R.S.S.

Urma nu titlu cules din aceeași literă și paginat în formă de „z" : „Rusia va fi cucerită într-o lună... dar Joseph Davies este de părere contrară". „Cercuri militare dintre cele mai competente — relata textul — sînt de părere că Germania va zdrobi Armata Roșie în decurs de trei luni. Aceste cercuri admit posibilitatea unei victorii totale asupra Rusiei în decurs de o lună... În cazul cînd invazia germană va fi încununată de succes, probabil va mai fi timp pentru o încercare de a cuceri Anglia încă în anul acesta". Dar într-o declarație făcută corespondentului agenției „United Press", Joseph Davies, ambasadorul Americii la Moscova remarca : Este un gest de bun simț pentru Statele Unite să dea Rusiei tot sprijinul posibil, deoarece Sovietele luptă împotriva celei mai mari primejdii pentru America : agresiunea hitleristă, care riscă să distrugă lumea".

— Dacă nemții debarcă în Anglia, s-au dus dracului primele noastre do zbor! observă Gill gesticulînd semnificativ.

— Nu cred că o vor putea face cît timp sînt în harță cu rușii — observă Max.

— Ia! îl făcu atent locotenentul Drewe, arătînd spre megafonul de la marginea unui hangar de care se apropiau, în drum spre vestiar.

Iuțiră pasul.

Se auzi un glas adînc și răsunător de bas: „...Față de pretențiile guvernului nazist, răspunsul nostru este limpede. Toate forțele, ori de unde ar veni, ce se pot aduna ca să-i grăbească sfîrșitul, nu pot decît să fie un adaos la propria noastră securitate. Armatele lui Hitler sînt astăzi cea mai mare primejdie pentru continentul american". Interveni imediat o altă voce: „Prin bunăvoința firmei renumitelor bretele Slyp, care vă asigură totdeauna o ținută impecabilă, ați ascultat conferința de presă radiodifuzată de la Departamentul de Stat, a domnului Summer Welles. Cu fața fină și priviri de oțel, domnul Summer Welles este, așa cum îl caracterizează revista „Life", primul diplomat american de mare anvergură care îndrăznește să spună ce gîndește. El poate fi considerat reprezentantul curentului democratic la Departamentul de Stat și „omul zilei" în această instituție. Bărbat elegant, domnul Summer Welles s-a dovedit a fi în același timp un constant adept al bretelelor Slyp.

— Ce bretele porți texanule? întrebă Max, punînd palma sa mare pe umărul lui Gill.

— Slyp, bineînțeles.

— Înseamnă că Ly îți va încredința un echipaj. Să-mi clătesc întîi gura, ca să mi se dezmorțească limba. Culese guma de mestecat dintre dinți și lipind-o după ureche, trase o duscă zdravănă din veritabilul „White Horse" englezesc. E de dorit, texanule, ca războiul să te găsească în funcție de locotenent[1].

— Crezi că vom intra în război?

— Altfel nu se poate.

Teserly aștepta cu nerăbdare în fața clădirii comandamentului de grup ca Max să iasă de la Connolly. Cînd în sfîrșit apăru, îi veni repede înainte.

— În primul rînd, pînă săptămîna viitoare zborurile peste ocean sînt contramandate. Asta înseamnă patru zile. Așa că dacă vrei să știi rezultatul întrevederii cu Ly, dai patru zile de băut, texanule!

Gill simțise din atitudinea căpitanului că totul era în regulă, dar nu aceasta îl preocupa, ci o idee care venise în vreme ce vorbea cu Max.

— Dau și zece! Numai că aș cere o permisie.

---

[1] În armata S.U.A., pe timp de război, se acordă grade temporare la funcție.

— Permisie?! Hai, că înnebunesc de căldură — și se îndreptară spre vestiare. La ce dracu' îți trebuie permisie?

— Știu că sînt măgar, dar tot o spun: ca s-o șterg la Los Angeles.

Max fluieră lung și, făcînd o strîmbătură, începu să-se scarpine în cap.

— Nu merge, texanule... Ai șase luni?

— Aproape șapte.

Nu mă pot duce acuma și nici nu prea înghite Ly povești din astea. De-abia te-am lăudat că ești disciplinat. „Am auzit că-i arde pe băieți la pocher? m-a întrebat, făcîndu-se că n-aude. O să-i dau echipajul lui Butler. Sînt băieți tot unul și unul. Gata, Max, am treabă" — și cu asta m-a expediaat. Ei, spune, cum o să mă mai duc acum la el?!...

Se dezbrăcară fără să mai scoată un cuvînt și intrară în camera de dușuri.

— Ce-ar fi, texanule, să te îmbolnăvești? întrebă Max pe neașteptate.

— Cum? se miră Gill și deschise involuntar ochii, uitînd că tot capul îi era numai săpun.

— Înțeleg: nu poți să iubești coada avionului... — continuă Max după un timp. Totuși, treaba cu boala nu e o soluție. O să te învoiesc eu! N-am dreptul la ofițeri. Și ce-i dacă n-am dreptul? Ești încă în subordinea mea. O să fie o bramburcală zilele astea... O ștergi și dacă se prinde, eu te-am învoit. Păcat, mă gîndisem să-i ardem cîteva chefuri la Norfolk...

În dimineața următoare, Teserly se afla în avionul de pasageri Norfolk—Denver, iar la prînz în cel de Los Angeles. De la aeroport luă un taxi și pe înserate ajunse la Pasadena. Nu-i telegrafiase Katherinei, ca să-i facă o surpriză. Dar spre stupefacția lui, la Academia de artă dramatică află că ea plecase în ziua precedentă într-un turneu pe litoral. Îi pomenise ea într-o scrisoare despre o asemenea eventualitate, dar, în bucuria de a o revedea, Gill uitase.

Nemaiavînd ce-să facă la Pasadena, se întoarse abătut la Los Angeles. Telefonă la villa Murray. Un valet îi răspunse că doamna și domnul Murray întreprind o călătorie în Europa. Nu-l găsi nici pe Ed. „Iată-mă deci străin la Los Angeles", reflectă Gill cu tristețe și deodată își aduse aminte: „Papa Jean!". Opri o cameră la unul din hotelurile de lîngă gara centrală și apoi se duse să mănînce la restaurantul domnului Rougier.

În seara următoare, cobora pe aeroportul din Norfolk, aducînd cu el o sticlă de Courvoisier cinci stele, cumpărată de la Papa Jean pentru Max. Îl costase o grămadă de bani, totuși o sumă infimă în comparație cu ce cheltuise în această infructoasă călătorie. Ghinionul se dovedi a fi total. Acasă i se spuse că fusese căutat în seara precedentă de comandantul bazei și repezindu-se pînă la un pilot dintr-o altă escadrilă, care locuia în apropiere, află că avuseseră loc două exerciții de alarmă — unul de noapte, celălalt de zi.

„Am intrat rău în bucluc. Bine, eu am de ce să trag. Eu am făcut-o, eu o trag! Dar Max? El cu ce-i vinovat? Nu, nu pot să profit de bunătatea lui. Care altul s-ar fi băgat într-o chestie ca asta?! Cel mult ar fi spus: Treaba ta, eu nu știu nimic. Mîine mă prezint direct maiorului Connolly. Iau toată vina asupra mea. Îi spun că Max n-a știut nimic și din camaraderie a declarat că m-a învoit. În cazul că se îngroașă gluma... Dracu' l-a găsit să plece tocmai acum în Europa! Și dacă Max a născocit vreo poveste? Ne prinde pe amîndoi cu minciuna! Nu numai că nu scapă, dar intră și mai rău la apă. Trebuie să dau de el. Acasă; în altă parte n-am unde să-l caut".

Știa că Max locuia în afara orășelului, pe o ramificație a șoselei ce ducea la Norfolk. Luă autobuzul și coborî, ghicind prin întuneric cu aproximație locul unde căpitanul vira cu mașina la dreapta. După aproape o oră de mers pe jos, în care timp luase vilele la rînd, găsi în sfîrșit locuința căpitanului. Proprietăreasa îl informă, spre bucuria lui, că Max era acasă și îl conduse la camera acestuia. Gill bătu la ușă, ascunzînd la spate sticla cu coniac.

— Intrați, intrați! Nu prea aude — spuse proprietăreasa, dînd semnificativ din cap.

„Cum dracu n-aude?" se miră Teserly în sinea lui și intră. Max dormea. Trezindu-l, își dădu seama că era beat. O cană de cafea amară îl făcu să-și mai revină, dar cu adevărat miraculos se dovedi coniacul. După ce înghiți dintr-o dată o jumătate de pahar, căpitanul se cutremură, sughiță de cîteva ori și exclamă „O. K.!". Pînă cînd află că Max îi spusese maiorului că el îl învoise și că pentru depășirea atribuțiunilor fusese sancționat cu rămînerea timp de două săptămîni pe sol, iar Teserly mutat în echipajul unui idiot de locotenent, sticla de „Courvoisier" se goli mai mult de jumătate și Gill rămase să se culce lîngă instructorul său.

Noul șef de echipaj, locotenentul Barlow, era un tip de irlandez taciturn și ursuz, dar Teserly nu trecu decît de patru ori cu el Atlanticul în zbor căci, expirîndu-i lui Max termenul de pedeapsă, maiorul Connolly îi chemă pe amîndoi și-i încredință lui Gill comanda unui echipaj. În primul zbor independent avu la început emoții, se fîstîci la decolare, ridicînd aparatul înainte de vreme. În aer însă deveni stăpîn pe sine. Cît fusese secundul lui Barlow constatase cu mirare că știa mult mai multe decît acesta și de-abia atunci își dădu seama ce fusese pentru el căpitanul Max.

3

De dimineață, fulgi mari și grei de zăpadă începură să cadă din cerul plumburiu, apoi ninsoarea se opri și un vînt înghețat dinspre Atlantic prinse a mătura aerodromul, dislocînd cîteva aparate de vînătoare din ancorajele

lor. Spre prînz, vîntul se transformă într-un adevărat uragan, împiedicînd complet activitatea bazei. Teserly privea pe gem vijelia cînd în difuzorul clubului se auzi vocea maiorului Connolly. Îl chema împreună cu alţi piloţi la comandamentul diviziei.

— Pe timpul ăsta se poate zbura numai în direcţia iad — glumi Max. De ce la divizie?...

În scurt timp aflară că fuseseră mutaţi la una din bazele aeriene de pe insulele Hawai. Gill se bucură, căci Pacificul însemna pentru el aproape California, cu toate că de aceasta îl despărţea aproape o jumătate de ocean. Max nu se arătă însă de loc entuziasmat.

— Scăpăm de nenorocita asta de iarnă... Cînd spui Honolulu, spui cele mai frumoase femei! — căută Gill să-l încînte.

Baza militară aeriană din Hawai era mai mică decît cea din Langley, în schimb era mult mai bine organizată. Căpitnul John Maxwell, avansat de cîteva zile maior, fu numit comandantul escadrilei de recunoaştere şi, avînd posibilitatea să-şi aleagă echipajele, îl luă pe Teserly la el. Acum, pentru prima oară, Gill avea avionul său. Capitonă carlinga, aşa cum făcuse cu peretele de deasupra patului, ca dublul exemplar al celor treizeci şi două de poze ale Katherinei — înclinîndu-se publicului de pe scena lui Pasadena Playhouse, urcată pe capota maşinii, culcată în iarbă, stînd la masă sub bolta de plante agăţătoare de la restaurantul lui Papa Jean, căţărată pe un vîrf de stîncă, sau pur şi simplu — şi acestea formau majoritatea — pozîndu-i în costum de baie pe fondul cerului ultramarin.

În pavilionul ofiţerilor, camera lui Max se afla viz-à-vi de cea a lui Gill. Neputînd să doarmă din cauza căldurii tropicale, cu care nu se putea deloc obişnui, îl trezea adesea pe Teserly cu noaptea în cap. În noaptea aceea se culcaseră amîndoi tîrziu căci, a doua zi fiind duminică, partida de pocher se prelungise mai mult ca de obicei. Cu toate acestea, Max se înfiinţă în camera lui Gill cînd încă nimeni în pavilion nu se trezise.

— Hai, scoală, texan puturos! făcu, trăgîndu-i perna de sub cap.

Teserly mormăi o înjurătură şi se întoarse cu spatele la Max. Dar acesta nu se lăsă. Apucînd salteaua de margine, o smulse printr-o mişcare bruscă, astfel că Gill se pomeni cu plasa somierei intrîndu-i în carne.

— Să te ia dracu'! Cît e ora?

— Unu şi ceva.

— Ce unu? Poate la Washington! Întinse mîna după lanţul gros de aur pe care-l purta ca brăţară pe mîna stîngă şi de care era prins, alături de zeci de flecuşteţe, un ceasornic minuscul. Eşti un asasin... Opt fără cinci. Zău, lasă-mă să dorm! — se rugă Gill.

— Stai două minute să auzi unde vreau...

Dar glasul lui Max fu acoperit de zgomotul uriaş al unei explozii, urmată la numai cîteva secunde de o alta, apoi de încă cîteva. Geamurile

se prefăcură în țăndări, întreaga clădire se cutremură, gata parcă să se prăbușească.

Gill sări în picioare, uitîndu-se îngrozit la comandantul său.

— La avioane! Alarmă! Da, alarmă! strigă Max din răsputeri, repezindu-se pe coridor iar de acolo pe scări, așa, în chiloți, cum era.

Gill îl urmă. Fură însă nevoiți să se oprească în ușa clădirii, căci o ploaie de gloanțe mătura suprafața aerodromului iar bombele cădeau ca nucile dintr-un pom scuturat.

Era 7 decembrie 1941.

Tratativele japono-americane eșuaseră. Pretențiile japoneze în împărțirea surselor de materii prime și a zonelor de influență se dovediseră inacceptabile pentru America și la 25 noiembrie gruparea operativă a flotei japoneze, destinată să atace Pearl Harbour-ul, primise ordin să se deplaseze în cel mai strict secret spre apele insulelor Hawai. Șase portavioane cu 360 de parate la bord, două nave de linie, două crucișătoare grele, nouă distrugătoare și douăsprezece submarine, cinci din ele avînd la bord submarine pitice, ieșiră din golful Hito Kappu.

În ziua de 7 decembrie, la ora 14 și 20 de minute, Kurusu și Mamura, reprezentanții japonezi la tratative, fură primiți, la cererea acestora, de către Cordel Hull, secretarul Departamentului de Stat. Cu zîmbete și plecăciuni, ei îl asigurară că guvernul japonez era cel mai dornic de pace, dar nu putea accepta propunerile americane din 26 noiembrie și îi înmînară un memorandum care se încheia cu cuvintele: „Guvernul japonez regretă că este nevoit să anunțe pe această cale guvernul american că datorită situației pe care s-a situat guvernul american, el nu poate să procedeze altfel decît să considere imposibilă realizarea unei înțelegeri pe cale de noi tratative".

Cordel Hull, prototipul munteanului din Tennessee, cu părul alb dar fața tinerească, dădu dovadă de o deosebită stăpînire de sine.

— După cum văd, memorandumul guvernului japonez nu conține nici un fel de declarație de război! Iată însă telegrama — și scoase o hîrtie din buzunar — prin care mi se anunță că forțele armate japoneze au atacat Pearl Harbour-ul! Deci, un atac fără declarație de război! Un atac mișelesc.

— So sorry[1] — zîmbiră negociatorii niponi.

Atacul asupra Pearl Harbour-ului căzu ca un trăznet din senin. Rada strîmtă și puțin adîncă a portului, în care erau înghesuite una lîngă alta peste șaizeci de nave de luptă și douăzeci și patru de vase auxiliare, inclusiv opt nave de linie, fusese transformată într-o cursă de șoareci. Chiar la primul atac al avioanelor japoneze decolate de pe portavione, toate navele de linie au fost lovite de bombe. În decurs de o oră și cincizeci de

[1] Ne pare atît de rău

minute, forțele maritime americane au suferit o înfrîngere fără precedent în istoria războaielor navale.

Dar 7 decembrie n-a însemnat numai Pearl Harbour. La orele 10,45 a fost ocupat Settlementul internațional din Șanhai, la orele 11,45 Japonia a deschis focul asupra pozițiilor engleze din Malaezia de nord; la orele 12,05 trupele japoneze au debarcat pe litoralul malaiez, iar o oră mai tîrziu porneau ofensiva prin Tailanda de sud.

Din escadrila maiorului Maxwell scăpară doar două avioane și unul dintre acestea se nimeri să fie cel al lui Teserly. Cîteva gloanțe îi găuriseră aripa dreaptă și fuselajul însă nici un punct vital nu fusese atins. Pierderile în oameni și aparate erau mari. Clădirea comandamentului bazei fuse o distrusă și, odată cu ea, toate instalațiile de comandă; pistele deveniseră, din cauza gropilor săpate de bombe, aproape inutilizabile.

În vreme ce de pe continent se transmiteau în continuare programele oferite de publicitatea diferitelor firme comerciale, reportaje asupra meciurilor de base-ball și muzică de jaz, personalul bazei se pregătea de luptă. Pe baza avioanelor capabile de zbor, fură alcătuite noi formații, care așteptau acum doar ordinul de ridicare în aer.

Rămas comandantul escadrilei de recunoaștere — acum singura pe întreaga bază — maiorul John Maxwell își adunase oamenii lîngă aparate. Stăteau culcați pe iarbă, tăcuți, dirji, furioși.

— Bastarzi galbeni! O să vă plătim cu vîrf și îndesat!

— Crezi că le vom declara război?

— Nu, le vom spune „mulțumesc pentru amabila dumneavoastră vizită"!

— Nu puteau să decoleze decît de pe portavioane.

— Probabil că și flota lor a atacat.

— Atunci or să-l vadă pe dracu! La Pearl Harbour e concentrată toată flota noastră din Pacific.

— Dacă i-au luat și pe ei prin surprindere?

— Vor plăti cu vîrf și îndesat!

— Deocamdată am plătit noi — oftă Max. Am plătit cuvîsăria politicii noastre, duplicitatea.

— De ce duplicitatea?! se indignă Gill.

— Știai pînă azi dimineață cine ți-e prieten și cine dușman? Cochetam cu ei și iată că ne-au dat peste bot. Băieții pe care i-am îngropat acolo nu sînt numai victimele gloanțelor și schijelor japoneze, ci și ale greșelilor politicii noastre. De ce nu ne-au ținut în alarmă? De ce n-am fost avertizați?

— Poate nu s-a știut...

— Cum nu s-a știut? întrebă Max revoltat. N-au scris ziarele că premierul japonez a cerut acum cîteva zile curățirea Asiei de amestecul anie-

rican și englez? New York Times s-a grăbit însă să dezmintă prin interviul lui Namura: „Nu cred că cineva dorește războiul". Ca să nu stricăm atmosfera tratativelor, ne pupam cu ei în bot. Duplicitate! Curvăsărie! Să dea Dumnezeu ca atacul ăsta să ne învețe minte!

Rămaseră cu toții tăcuți. Apoi unul cîte unul se ridicară, pornind să-și facă de lucru la avioane. La puțin timp, cineva alerga spre ei. Era căpitanul Scott de la comandamentul aripei[1]. Îi ieșiră în întîmpinare.

— La Pearl Harbour e o adevărată catastrofă. Japonezii au atacat cu flota și aviația. 11 cuirasate, 44 de crucișătoare... Președintele a ordonat riposta imediată. Am fost informați că gruparea de forțe navale japoneze a început să se retragă în direcția nord-vest. Misiunea este să urmăriți manevrele ei. Veți fi escortați de două avioane de vînătoare. Dumnezeu și America sînt cu voi. La aparate!

Erau de-abia la șase mii de picioare înălțime cînd trecură pe deasupra Pearl Harbour-ului. Teserly văzu avionul comandant al lui Max înclinîndu-se pe dreapta și-și aplecă la rîndu-i aparatul. Rada portului era aproape goală, iar de pe uscat se înălțau flăcările unor incendii puternice. După aproape douăzeci de minute de zbor peste întinderea oceanului apărură cîteva zeci de puncte înșirate în formație. Aparatul lui Max vîră spre stînga și, în același timp, Gill îi auzi vocea în cască:

— Plafon paisprezece mii de picioare!

Luară cu toții înălțime, ținînd sub observație gruparea navală japoneză.

La un moment dat secundul lui Gill avertiză:

— Bombardiere americane în dreapta!

— O. K.! răspunse Teserly și începu să le numere. Erau treizeci și două de cvadrimotoare însoțite de două escadrile de vînătoare.

Peste cîteva minute, însă, țîșniră, parcă din apele oceanului, cîteva zeci de săgeți albe urcînd vertiginos spre cer.

— Plafonul de zbor — șaisprezece mii de picioare! se auzi ordinul maiorului Maxwell.

Bombardierele își continuau netulburate drumul ca și cum piloții lor n-ar fi observat decolarea vînătoarelor japoneze de pe portavioane. Curînd exploziile bombelor americane înălțară trompe uriașe de apă, iar în înalturi începu lupta aeriană. Cîteva aparate de vînătoare — trei americane și două japoneze — se prăbușiră în flăcări. Le urmară un bombardier american și un avion de vînătoare japonez. Apoi, aproape simultan, pe cer izbucniră trei explozii și șase aparate căzură arzînd. Erau kamikazele de sacrificiu japoneze care se înfipseră în cîte un bombardier american.

---

[1] Unitate aviatică echivalentă cu un regiment.

Teserly constata tocmai cu amărăciune cum se destrăma formația de bombardiere, cînd răpăitul mitralierelor avionului său și vocea secundului îl sesizară :

— Un japonez în coada comandantului !

Era prea tîrziu. Avionul maiorului Maxwell ardea. Aplecîndu-se pe o coastă, intră în vrilă.

Dădu turație maximă motoarelor, luîndu-se după vînătorul japonez. Fu depășit pe sus de un aparat de vînătoare american de tipul acelora care le asigura lor protecția. Japonezul era mult mai rapid.

— Dillon a fost doborît ! îl anunță din nou secundul. Un japonez în flăcări și unul american !

Gill aplecă avionul. Curios, aparatul locotenentului Dillon, care zburase în dreapta lui, cădea fără să ardă. Două parașute se deschiseră ca niște umbrele, una după alta pe cer. „Oare Max nu s-a putut arunca ?". Aproape nu-i venea să creadă că prietenul său cel mai bun nu mai era. Aviatorii știau : a te arunca cu parașuta cînd ești în mijlocul oceanului și nu sînt nave de-ale tale prin apropiere, e mai rău decît să cazi cu avionul. Colacul de salvare îți dă două șanse : să mori sfîșiat de rechini sau de foame.

— Preiau comanda, Teserly, intră în formație ! auzi Gill în cască vocea locotenentului Welch.

Mai rămăseseră patru avioane de recunoaștere și unul de vînătoare. Peste o oră se întorceau la bază. De-abia aici, pe pămînt, simți întreaga durere a pierderii lui Max. Ducîndu-se să se schimbe, intră mai întîi în camera acestuia. Privi tăcut în jur — patul desfăcut, sticla goală de whisky, două perechi de cărți de joc, haine așezate pe scaun, agățate într-un cuier, o pereche de ciorapi aruncați pe masă lîngă cămașă și deasupra ei, amuleta lui Max — un colț de delfin prins într-o montură de aur, de la care pleca un lănțișor. Max o purta la gît și cînd Gill îl întrebase : „Ce-i cu colțul ăsta ?" căpitanul îi răspunsese evaziv : „E o poveste întreagă..." și schimbase vorba. Fără să stea pe gînduri, luă amuleta și scoțîndu-și brățara de la mînă, strecură lănțișorul, pus în două, prin verigile lanțului său gros, înnodîndu-i strîns capetele. Brățara avea acum o nouă podoabă — dintele de delfin.

Plecarea a șase avioane în recunoaștere fu socotită de către *comandamentul bazei o greșeală, dar cei de la aripă motivară că, temîndu-se* de un nou atac japonez, intenția lor fusese să disloce în același timp, avioanele de pe sol.

Acestei expediții îi urmară altele și altele, într-un ritm amețitor. De multe ori, întorcîndu-se dintr-o misiune, Gill pleca imediat în alta. Începu să fie socotit unul dintre cei mai buni piloți ai aripei. I se încredințară însărcinări tot mai grele : le duse pe toate la bun sfîrșit. Drept răsplată

pentru comportarea sa excelentă fu avansat locotenent şi i se acordă o permisie de două săptămîni. Chiar a doua zi se îmbarcă de la Honolulu în avionul de Los Angeles. Nici de data aceasta nu-i telegrafie Katherinei; numai că acum dispunea de paisprezece zile.

La „Pasadena Playhouse" i se spuse că domnişoara Verlotti se afla în repetiţie pentru o nouă premieră a Academiei de artă dramatică. So repezi la teatru şi strecurîndu-se pe uşa din dos iar de acolo pe coridoare, pătrunse neobservat în sala goală.

Pe scenă se afla un bărbat care monologa, întrebîndu-se dacă trebuia sau nu să-şi asasineze amanta. „Am început o viaţă nouă... Trebuie să scap de ea!" — se hotărî bărbatul şi în clipa aceea Katherine intră pe scenă.

— Nu-l crede! Vrea să te omoare, Kat! strigă Teserly declamatoriu, înaintînd spre cei doi actori. Nu-l crede!

— Gill! exclamă Katherine. Gill, iubitule! Şi coborî în goană scara laterală ce ducea în sală, spre el.

Fericirea lor nu dură însă mult. Peste şase zile Teserly primi o telegramă prin care i se ordona să se întoarcă imediat din permisie. Nu avu încotro. Ordinul era ordin! Zburînd spre insulele Hawai se întreba mereu ce s-a putut întîmpla atît de grav încît cei de la bază să se fi văzut nevoiţi să-l recheme.

Prezentîndu-se direct la comandament, află că fusese transferat la baza aeriană americană Port Darwin de la marginea dezolantului deşert australian. Plecarea îi fusese fixată pentru a doua zi, aşa că în dimineaţa următoare, după ce-şi pregăti avionul de drum, decolă cu direcţia sud-vest.

4

Îi avea şi aici pe niponi în faţă. Forţele armate japoneze se consolidaseră în Indochina şi Tailanda, cuceriseră Malaezia, Singapore, a cărui garnizoană se predase fără luptă, principalele insule ale Indoneziei, o parte din Noua Guinee, Birmania, Filipinele, Hongkongul, ocupaseră insulele Guan, Wake, Noua Britanie, insulele Solomon şi altele. Baza militară aeriană de la Port Darwin, situată pe ţărmul de nord al Australiei, constituia acum principalul punct de sprijin şi de plecare al tuturor acţiunilor aeriene americane din această zonă a Pacificului.

Se prezentă colonelului Smith, un tip mic şi îndesat, care avea obiceiul să stea cu picioarele desfăcute şi mîinile sprijinite în şolduri.

— Ai o caracterizare excelentă, ai fost propus pentru decorare... O să te vedem noi de ce eşti în stare. Ai fost rănit?

— Nu.

— Rău! Ai căzut?

— Nu.

— Rău!

— O să am grijă să mă corijez — zise Gill smerit.

— O. K.! exclamă colonelul și începu să rîdă.

Ieșind de la colonel, porni să viziteze baza. Domnea o căldură insuportabilă ce-i dădea impresia că de la un moment la altul sîngele va începe să-i fiarbă în vine. Fu bucuros cînd văzu nu departe de țărm un local pe a cărui firmă, vopsită în culori vii, citi „Surf-Club". Apropiindu-se, o inscripție îi atrase atenția: „Numai pentru soldați și subofițeri!". Intră totuși înăuntru și comandă un whisky cu mai multă gheață.

— Ești democrația în persoană, ofițere! i se adresă ironic un sergent care, cocoțat pe un scaun alăturat, privea fix în fundul paharului său gol.

— Ce ai văzut acolo? se întoarse Gill, arătînd spre pahar, apoi către barman: Umple-i-l cu whisky! Altfel cine știe ce dracu' mai vede!

— N-ai să-mi astupi gura! făcu sergentul, ridicîndu-și ochii spre Gill.

— Nici nu vreau.

— În definitiv, ce cauți în „Serf-Club"-ul nostru? transformă el cuvîntul „spumă" în „sclav".

— Să beau! răspunse Gill, închinînd paharul.

— Foarte bine, să bem! La port Darwin două lucruri poți să faci: să mori și să bei. Eu n-am reușit să mor — și, întorcîndu-se pe scaun, trase pantalonul piciorului drept în sus. O protează metalică ieși de sub el.

— Ce dracu' mai cauți atunci în iadul ăsta?!

— Și ce să fac acasă? Să citesc cum alții se bat?

— Ce ai fost?

— Mitralior.

— Da în civilie?

— Pictor de firme. Fac antrenament mereu cu scara. E greu să te cațeri cînd ai numai o labă. La avioane merge...

— Ascultă, sergentule, un rahat știi să pictezi?

Sergentul se încruntă la început, dar, dîndu-și seama că locotenentul nu avusese intenția să-l jignească, răspunse evaziv.

— Știu...

— Cu moț?

— Cu moț.

Gill comandă două scotch-uri cu sifon și multă gheață.

— Mie sec — preferă sergentul, apoi adăugă: Dar pune niște gheață. Nu, lasă, gheața o pun eu... Nu de alta, dar să știu cît whisky beau.

— Bei o săptămînă cu mine dacă...

— Un rahat? îl întrerupse sergentul.

— Da.

— Cu moț?

— Da. Moțul însă să fie un cap de japonez.

— O. K.! exclamă sergentul cu entuziasm, ridicînd pumnul în aer.

— Fain, nu-i așa? se bucură Gill de ideea sa.

— Prima!

— Acum însă... haf! rosti el nerăbdător.

Își goliră paharele și părăsiră clubul.

Ajunși la avionul lui Teserly, acesta îl invită pe sergent să urce în carlingă și i-o arătă pe Katherine în cele treizeci și două de poze cu care tapisase pereții, astfel că ea îl privea de peste tot. Sergentul își exprimă admirația, iar Gill îl rugă să retușeze literele care înscriau „Kat" pe fiecare extremitate a aripei.

— La dracu', acolo îmi trebuie o scară mai mare. Asta nu ajunge. Gill aduse scara pe rotile, iar sergentul își pregăti vopselele. După ce retușă diminutivul numelui Katherinei, căzură de acord ca la capătul fuselajului, acolo unde se ridica planul vertical al cozii, să fie pictat recipientul unui scaun de closet, iar înăuntrul acestuia, într-un galben murdar, un soldat japonez dispărînd măturat de un jet violent de apă.

Teserly se acomodă destul de repede la Port Darwin, cu toate că baza nu dispunea de condițiile de locuit pe care le avusese în Hawai. Clima era aproape insuportabilă, iar situația aeriană mai grea. Intrase într-un cerc de băieți veseli cu care în scurt timp se împrietenise, petrecîndu-și timpul ori la clubul ofițerilor, ori jucînd pocher în dormitor.

În ultimul timp însă misiunile deveniră din ce în ce mai dese și înapoindu-se frînt de oboseală, nu-i mai ardea de cărți. Într-o zi, pe cînd mecanicii pregăteau aparatele pentru o nouă decolare, îi veni ideea unui nou joc.

— Hei, Sfinx, ai bani la tine? se adresă el locotenentului Howard, vecinul său de avion, poreclit astfel de colegii săi pentru că la pocher nu i se putea citi niciodată pe față ce fel de carte avea.

— Nu. Vrei să-ți cumperi un bilet de intrare în iad?

— Du-te dracului. L-am cumpărat cînd am venit la Port Darwin. Văd însă...

— N-avea grijă... Îți ai locul rezervat în cazanul cu smoală!

— Am impresia că o să te găsesc acolo. „Hei, locotenente Howard! o să strig eu. Unde dracu' ești?". Tu, auzindu-mă, ai să scoți capul din smoală, dar cerberul — bing! — cu lopata în cap și tu, hușțiuluc la fund. Ha, ha, ha!

— Idiot! Rîzi ca un idiot.

— Lasă asta... Voiam să-ți fac o propunere. Dacă n-ai însă bani...

— Ei, ceva am la mine.

— Cît?

— Vreo treizeci de dolari.

— Pun și eu treizeci. Să vorbim cu Jim să pună și el... Predăm banii mecanicului Andrew. Cine se întoarce din misiune, împarte banii aceluia care...

— O. K. !

— Candidăm cu șanse egale.

— Scoate banii ! Stai să vorbim și cu Jim.

Jim fu și el de acord, astfel că predară mecanicului Andrew suma de nouăzeci de dolari fiecare, cu consemnul de a o restitui, după două ore de la terminarea misiunii, acelora întorși din raid. În ziua aceea se întoarseră cu toții și fiecare își luă banii înapoi. Seara, la clubul ofițerilor, îmbunătățiră condițiile de joc, aducîndu-le corectivele necesare. La discuții se antrenară zeci de piloți și în cele din urmă se stabili să se ia în considerație și numărul urmelor de gloanțe sau schije cu care se întorcea avionul din misiunea respectivă, fiecare urmă fiind socotită la cinci dolari.

A doua zi, mecanicul Andrew primi în dopezit cîte cincizeci de dolari de la nouă piloți. Fură împărțiți banii locotenentului Jim care nu se mai întoarse din misiune și cincisprezece dolari de la doi piloți ale căror avioane prezentau unul una și celălalt două urme de schije. Jocul molipsi în scurt timp majoritatea unităților operative ale bazei ; la el începură să participe, alături de comandanții navelor, și membrii echipajelor. Veni apoi rîndul locotenentului Howard să iasă din joc.

Cu toate că pierdea mereu la urme, aducînd avionul literalmente ciuruit de mitralierele inamice, Teserly era socotit printre piloții cei mai norocoși. Colonelul Smith notase în fișa lui personală : „Pilot excelent. Cu nervi de fier. Calm și cumpătat în zbor. De o veselie molipsitoare pe pămînt".

De două ori i se remaniase echipajul : o dată fusese rănit navigantul, iar de curînd mitraliorul. I se propuse un sergent negru decorat, dar Teserly refuzase, căci comandanților de nave le era recunoscut dreptul de a-și selecționa oamenii cu care zburau.

— O mulțime de băieți vor să vină la tine... Cu ce dracu' îi momești ? îl întrebase într-o zi comandantul.

— Dintele, colonele ! îi răspunsese, arătîndu-i brățara.

O mulțime de povești circulau în întreaga bază pe seama dintelui de delfin prins de lanțul locotenentului Teserly. Întrebat, el nu confirma nici nu dezmințea. Desfăcea numai misterios mîinile, în semn că nu putea să spună într-o seară la club, căpitanul Adams îi oferi pe dinte patru sute de dolari.

— Bani are oricine. Noroc însă nu prea ! îi răspunse Gill.

De atunci, dintele fusese solicitat de nenumărate ori, ajungîndu-se pînă la suma de o mie două sute de dolari. Teserly refuzase însă de fiecare dată și misterul dintelui de delfin se amplifică în zeci de versiuni.

5

Era a treia noapte de cînd nu dormea. Numai cafeaua și benzedrina îl mai țineau treaz. Sub el oceanul, între Australia și insulele Solomon, ardeau ici colo în flăcări. Dimineața, escadra navală japoneză începuse să se retragă, dar luptele aeriene, care hotărîseră în favoarea forțelor americane sorții acestei încleștări, mai continuau încă. La un moment dat, Teserly se auzi prevenit: „Foc în coadă!" și în același timp simți o puternică arsură în spate și o căldură nefirească în tot corpul. Pînă să poată reacționa, văzu aprinzîndu-se motorul din dreapta. Un vînător japonez țîșni de sub el. Situația este desperată. Într-o fracțiune de secundă, hotărî: „Părăsiți avionul!".

Temîndu-se să nu fie mitraliat, execută o cădere prelungită, acționînd deschiderea parașutei de-abia la mai puțin de opt sute de metri de suprafața apei. Cînd cupola se desfăcu opunînd rezistență, fu smuncit în sus și o durere ascuțită în spate îi reaminti că e rănit. „Numai să nu pierd prea mult sînge — gîndi el. Apa sărată o să-mi facă bine. O fi grav? Totuși, sînt conștient. Unul din plămîni?... Ar fi rău: hemoragie internă".

Se uită în jur. Departe în dreapta sa, văzu coborînd două parașute. „Care din băieți or fi?" se întrebă. Avionul său nu se vedea nicăieri, dar o escadrilă de bombardiere americane respingea atacul vînătoarei japoneze... Jos pe suprafața vălurită a oceanului, pluteau diferite obiecte pe care nu le putea identifica. La o distanță apreciabilă, se vedea un portavion flancat de două crucișătoare, iar în urma acestora un distrugător, toate americane. „Nu se poate să nu cerceteze locul luptei". Înainte de a lua contact cu apa, zări sfărîmăturile unor bărci și i se păru a descifra siluetele unor oameni plutind pe valuri.

Colacul de salvare, construit din plăci dreptunghiulare de plută ce-i cuprindea pieptul, îl menținu la suprafață. În curînd însă apa pătrunse prin haina de protecție împotriva schijelor antiaeriene, apoi prin costumul de zbor și rana începu să-l usture din cauza sării. Se gîndi că dacă ar fi fost rănit într-o altă parte a corpului, s-ar fi putut bandaja cu pansamentul din trusa sanitară ce o avea într-un buzunar și astfel ar fi evitat hemoragia.

„Cît mai puține mișcări. Da, așa poate se încheagă. O strînge și apa sărată. Îmi păstrez astfel și forțele. Să adorm? Și nu mă mai scol niciodată! Ei, asta e... Odată tot trebuie să se întîmple. Aleluia — înghină el și izbucni în rîs. Aleluia! Idiot! Ar trebui să mă rog în serios... Dar eu nu mă pregătesc să mor. Ai dracului, cred că au și împărțit banii mei. Numai să scap! O să scap! Dintele... De-aia a pierit Max, săracul că n-a avut dintele cu el".

Începu să se gîndească la Katherine, îi reciti în gînd scrisorile aproape zilnice, apoi nu se mai gîndi la nimic. Simțind că era gata să adoarmă, căci oboseala nopților nedormite și slăbiciunea provocată de rană își spu-

neau cuvîntul, începu să înoate, dar durerea îl făcu să se oprească. Se lăsă din nou în voia valurilor, ridicînd din cînd în cînd capul pentru a privi mai bine în jur.

La un moment dat, văzu sfărîmătura unei bărci plutind în derivă nu departe de el. Folosindu-se numai de mîna dreaptă — mişcînd-o pe aceasta îşi provoca dureri mult mai mici — şi împingînd apa cu picioarele, încercă să se apropie de epavă. „În primul rînd aş scăpa oarecum de rechini şi n-aş mai fi nevoit să stau cu tot corpul în apă — gîndi el, înteţindu-şi eforturile. Şi e mult mai vizibilă... O să mă găsească mai uşor". Obosind, se opri pentru cîteva clipe. Ridică capul să măsoare distanţa care-l mai despărţea de ţinta sa. Sfărîmătura se dovedi a fi o parte dintr-o şalupă de proporţiile celora se salvare.

Începu să înoate din nou şi din nou se opri să se odihnească. Cînd ridică de astă dată capul, văzu că jumătatea de şalupă îşi schimbase direcţia. Hei! exclamă el fără să vrea. Tresări, părîndu-i-se că s-a mişcat ceva pe ea. Strigă încă o dată mai tare:

— Hei! Ajutor! Ajutor!

Vedea acum clar partea superioară a unei siluete omeneşti. Ridică mîna dreaptă, balansînd-o în aer.

— Ajutor! Ajutor!

Silueta nu se mişcă. „Ce dracu', am halucinaţii?! Se gîndi cu părere de rău că nu-i trecuse prin minte să-şi ferească pistolul de umezeală, dar imediat îşi dădu seama că nici n-ar fi avut cum s-o facă. Duse totuşi mîna la tocul pistolului. Era gol. „Cînd m-am aruncat din avion... sau chiar aci în apă... Ori plesnesc, ori ajung la barcă!" — Şi începu să înoate folosind acum amîndouă mîinile. Durerea îl opri. Strîngînd din dinţi, înaintă numai cu dreapta. Deodată, i se păru că jumătatea de şalupă vine spre el. Rămase nemişcat pentru a verifica. „Formidabil! Ori halucinez, ori vine într-adevăr!".

— Ajutor! Ajutor! strigă Gill, înviorat de speranţă.

Văzu de astă dată clar: Un om se ridică în genunchi şi-i făcu semn cu mîna, apoi dispăru din nou. „Probabil ca să vîslească" — îşi spuse. În scurt timp jumătatea de şalupă, lungă de vreo cinci metri, fu aproape de el şi Teserly remarcă îngrozit pe albul vopselei o inscripţie japoneză. „Ei, acum ştiu că m-am aranjat! Dacă aş fi avut barem pistolul! Era bun şi ca bucată de fier...". Spre bucuria lui, văzu mîini de negru lopătînd apa. Apoi apăru şi o jumătate din faţa acestuia.

— O. K.! exclamă el fără să vrea.

Da, era un negru american sută în sută, care i se adresă:

— Sînteţi în croazieră de plăcere, sir?

— Da, pornisem într-o excursie pe lumea cealaltă, dar am rătăcit drumul.

— S-a făcut, vă conduc eu — îl asigură negrul. Era un băiat tînăr, numai în chiloți.

— Nimeresc eu și singur, dacă nu mă ridici pe scîndură. Am o gaură în spate așa că...

— Numai să ne țină pe amîndoi coaja asta de banană... Și-l apucă de mînă.

— Trage-mă mai bine de haină.

Coaja de banană, cum îi spusese negrul jumătății de șalupă, se apleca amenințător, dar în cele din urmă Gill se văzu urcat pe ea.

— Cum ai ajuns aici? îl întrebă pe negru, examinîndu-l mai atent. Fața lui i se păru cunoscută.

— Sînteți Gill Teserly? Locotenentul Teserly, nu?

— Da — confirmă Gill uimit.

— Nu mă recunoști? Nici eu nu v-am recunoscut la început.

— Nu. „Și-a luat nasul la purtare" — gîndi Gill.

Negrul întoarse încet capul, astfel încît Teserly să-i poată privi obrazul stîng. Urmele a două cicatrici lungi porneau chiar de sub ochi.

— Nigger...

— Jeff?! exclamă Gill, nevenindu-i să creadă.

— Da.

Rămaseră tăcuți cîteva minute, uitîndu-se gînditor unul la celălalt.

— Cum ai ajuns aici? îl întrebă Gill în cele din urmă.

— Sînt adjutant-pilot din Escadrila 7 de vînătoare.

— Perkins?! întrebă Gill, de data aceasta și mai uimit.

Jeff încuviință din cap.

Cu cîteva luni în urmă, numele lui Perkins devenise cunoscut în toate unitățile de aviație din Pacific. Fiindu-i incendiat avionul în timpul unei hărțuieli aeronavale, sergentul-prim Perkins îl îndreptase în picaj asupra unui portavion japonez și, în ultimul moment, cînd era sigur de atingerea țintei, se aruncase cu parașuta. Scăpase ca prin minune, aruncat la mare distanță de suflul exploziei bombelor cu care erau încărcate, gata de decolare, avioanele de pe punte. Portavionul suferise avarii serioase și peste un sfert de oră era scufundat de două crucișătoare, martore ale faptei de eroism ale pilotului american.

— Am auzit că ai fost propus pentru „Distinguished Flying Cross".

— Propus nu înseamnă și acordat. Un nigger nu poate fi demn de acest înalt ordin — dădu Jeff cu amărăciune din cap.

— Dar ai fost avansat adjutant!

— E suficient pentru un negru puturos.

— Jeff, ce te-a îndemnat la o asemenea faptă de eroism? îl privi Gill drept în ochi. Eu lupt pentru America...

— America ne este mamă la amîndoi. Numai că pentru mine e vitregă! Lupt sperînd că într-o zi ea ne va recunoaște drept fiii ei legitimi, egali în drepturi cu ceilalți fii!

— Sudul se va opune!

— N-ar vrea sudistul Teserly să îngăduie negrului Perkins să vadă unde e rănit?

Gill se uită la Jeff gînditor.

— Poți să rămîi mai departe sudist. Eu îmi fac o datorie elementară de om. Și, tîrîndu-se spre el, Jeff începu să-i descheie cu băgare de seamă hainele, punîndu-le una cîte una la capătul celălalt al jumătății de șalupă, pentru ca să contrabalanseze cu ale sale.

După ce-i perforase hainele, antrenînd după el bucăți de stofă, glonțele de mitralieră își continuase drumul în sus, sfîșiind carnea, începînd de la mijloc, pînă la omoplatul stîng. Jeff îi pipăi coastele, dar nu smîți nici una sfărîmată. De omoplat nu se putu atinge, căci Gill urla de durere. Scoțînd ambele truse sanitare, îi spălă rana cu apă de mare, turnă peste ea două fiole cu tinctură de iod, îl bandajă strîns cu trei fețe și-l acoperi cu cămașa, ca să nu-l coacă soarele tocmai pe rană.

Plutiră așa toată după-amiaza. De-abia spre seară, două vase ușoare și un hidroavion sosiră pentru căutarea naufragiaților. Fiind rănit, Gill fu îmbarcat pe hidroavion și transportat la Port-Darwin. În aceeași noapte i se extrase glonțele.

A doua zi, cu ocazia radiografierii, se constată că osul omoplatului era plesnit. Dar aceasta nu constituia vestea cea mai proastă pentru el. La prînz i se aduse o scrisoare de la Katherine, a cărei lectură îl umplu de deznădejde.

Gill,

Am luat o hotărîre: părăsesc Pasadena. Mi-a fost greu, dar a trebuit s-o iau. Tot ce am început la Hollywood s-a năruit într-o zi. Definitiv, ireparabil! A cugeta acum asupra acestor lucruri înseamnă pierdere de timp. Ar fi inutil și absurd.

După cum știi, pe drumul vieții mă călăuzesc singură. Nu știu dacă e vorba de principii sau nu, dar știu că tot ce fac e anacronic și nerecunoscut. Tocmai de aceea plec la New York. Mi s-a oferit o șansă de a juca într-o piesă de succes pe Broadway. Surprizele vieții sînt în fața mea. Fără ele nu se poate!

Nu-ți scriu cuvinte de dragoste, pentru că nu mă gîndesc acum la dragoste și ele ar părea lipsite de viață, nefirești. Fug de astfel de situații.

Vreau să mă înțelegi. Și ai să mă înțelegi dacă mă iubești.

Te sărut, iubitule,

Katherine

P. S. — *Îți voi scrie noua mea adresă din New York".*

„Ce s-a întîmplat? De ce pleacă? De ce-mi scrie așa? se întrebă Gill și începu să recitească scrisoarea. S-a îndrăgostit de un altul și neputînd lupta cu ea însăși, fuge... La „Metro Goldwyn Mayer" totul era aranjat. Îmi scria că a și început scenele de interior. Era visul ei... Să renunțe, așa, deodată? A făcut o pasiune? Da, asta e! Reiese clar. De fapt, nu fuge de dragoste, ci spre dragoste. «A cugeta acum asupra acestor lucruri înseamnă pierdere de timp», se opri Gill la această frază din scrisoarea Katherinei. Ea însăși spunea că iubirea exclude rațiunea. O spune și acum, dar cu alte cuvinte: «Inutil și absurd!». Ah, de ce am fost rănit tocmai acum? Aș fi crut o permisie. Dar cine mi-ar fi acordat-o?! Da, a plecat la New York pentru a începe o nouă viață, lîngă un alt bărbat. M-a avertizat doar că îi e teamă de surprizele vieții! Surprize... zîmbi el ironic. Războiul acesta!... Ce-mi trebuie mie acest război?! Cui trebuie el?! Dacă aș pleca!... Nu se gîndește la dragoste. Scuze... Vrea s-o înțeleg! Altădată semna „Kat". «Ar fi nefiresc, lipsit de viață.» Îi e rușină să mintă. S-o înțeleg!". De furie își mușcă degetele, simțind că durerea îi făcea plăcere. Îi venea să sfărîme, să dărîme, să-și sfîșie bandajul.

Se frămîntă toată după-amiaza, toată noaptea. De-abia spre ziuă adormi. Cînd se trezi, îl cuprinse din nou deznădejdea, căci în scrisoarea Katherinei citise de fapt un definitiv adio.

Cu capul băgat sub pernă, nu observă că medicul intrase în salon, în cadrul vizitei de dimineață. Simți că cineva ridică pătura și auzi o întrebare care i se păru stupidă:

— Cum vă simțiți?

Se uită la medic cu o față răvășită.

— Doctore, eu trebuie să plec la New York! exclamă după cîteva minute de tăcere.

— La New York? îl întrebă medicul mașinal, privindu-l atent.

— Da! Și scoțînd din sertarul noptierei scrisoarea Katherinei, o întinse acestuia.

Doctorul o citi și, restituindu-i-o, îi spuse cu voce fermă:

— Sănătatea dumitale are nevoie de soarele Californian. Îți voi întocmai astăzi formele de transfer, iar dacă medicii de acolo vor găsi indicat New York-ul, desigur că vei pleca și acolo.

— Mulțumesc, doctore!

Medicul se ținu de cuvînt, astfel că Gill traversa a doua zi Pacificul spre Los Angeles. De-abia pe drum își dădu seama că nu cunoștea adresa de la New York a Katherinei și că ar fi fost poate mai bine să fi rămas o zi-două la Port-Darwin, pentru eventualitatea că ea i-ar fi trimis o nouă scrisoare. Se liniști curînd la gîndul că colegele Katherinei trebuiau să știe ce s-a întîmplat și, mai ales, la ce teatru de pe Broadway urma să se angajeze.

Primul drum îl făcu la vila Murray, după ce în prealabil telefonase spre a vedea dacă Henry era acasă.

— Ooo, arăți ca un adevărat bărbat! — îl primi unchiul. Te-ai schimbat, Gill!

— El lasă, Henry, că nici cu tine nu mi-e rușine! Parcă întinerești! Ai un secret, nu se poate!...

— Secretul constă, dragă Gill — se aplecă el confidențial spre nepotul său — că iubesc din ce în ce mai mult. Cum o mai duci cu actrița?

— Pentru că veni vorba: am fost trimis pentru tratament la spitalul din Buenaventura însă cu am nevoie de cîteva săptămîni la New York. Mama Katherinei are un litigiu cu garajul și nu poate rezolva singură...

— Parcă spuneai de Oakland.

— La Oakland întreg garajul este al ei. La cel din New York are patruzeci și cinci la sută. O cam trag pe sfoară șmecherii ăia... Îți dai seama că sînt direct interesat...

— Bine că ai început să te gîndești la viață! Știi, Dorothy a divorțat...

— Nici nu știam că s-a măritat.

— Da, cu Kneckworth, băiatul primarului. A șters-o în Florida cu un avocat.

— Spune-mi, Henry: nu crezi că am luptat destul?

— De ce mă întrebi pe mine?

— Pe cine să întreb atunci?! Tu ești pentru mine și comandantul direct și generalul de stat-major. Chiar dacă aș putea... tot la tine aș veni să cer aprobarea.

— Să vedem întîi cum facem cu New York-ul. Vreau să spun că ai merita. Toți vorbesc că Teserly este un pilot excelent... S-ar putea ca cei de la aviație să aprecieze... O să vedem...

După ce se duse s-o vadă pe Hope, care i se plînse că Henry a început s-o neglijeze, se repezi cu un taxi la Pasadena. O căută pe Margaret Sangster, una din cele mai bune prietene ale Katherinei de la „Pasadena Playhouse".

— Prea multe lucruri nu știu, însă este sigur că a vrut să se sustragă insistențelor unui regizor.

— Unui regizor?

— Da, așa am înțeles de la Katherine. Din frînturi... Nu se putea sta de vorbă cu ea. Totul s-a petrecut fulgerător. Aproape în două zile. Cînd am auzit, am rămas cu toții stupefiați. Mai ales că începuse filmările, „Hollywood Review" îi luase un interviu... Se părea că Lupe Velez va fi înlocuită cu succes.

— Dar de ce la New York?

— I se propusese cu o săptămînă înainte să joace într-o piesă la teatrul fraților Weber, pe Broadway. Și avînd o asemenea ofertă...

După ce stătu internat două zile la spitalul din Buenaventura, Teserly fu transferat pentru tratament la New York. De mult își dorea să viziteze marele oraș, pe care-l considera tot ce a creat mai frumos și mai măreț America. Cînd avionul începu să coboare în picaj, în întunericul nopții, craterul de vulcan cu lavă incandescentă spre care zburau deveni un uriaș cazan cu jăratec, ce se dilata tot mai mult, pînă cînd miliardele de cărbuni incandescenți se metamorfozară într-o constelație de neon și puzderie de lumini ce brăzdau orașul pe verticală, conturîndu-i mastodonții de beton. În scurt timp, avionul aterizâ, printre focurile reflectoarelor, pe pista aeroportului Idlewild.

Strecurîndu-se prin forfota călătorilor, făcu semn unui taxi.

— Repede, la teatrul fraților Weber, pe Broadway!

— Asta care dracu o mai fi? se întrebă șoferul.

— Îl găsim noi!

Apoi șoferul îl chestionă:

— El, îți place New York-ul, locotenente?

— Am copilărit în Bronx — se referi el la un cartier al New York-ului.

Auzise că provincialii erau pentru șoferii newyorkezi de taxiuri un adevărat chilipir. Se întîmpla să fii la două minute de locul unde voiai să mergi, iar ei te ocoleau o oră. Se lăsă pe spetează scaunului, prefăcîndu-se obosit. De fapt era. Mîna stîngă o simțea amorțită în eșarfa agățată de gît, iar omoplatul, prins în bandajul toracic, îl durusc tot timpul în avion. Nu-i păsa atît că-l va încărca șoferul la preț, cît se temea că nu va mai găsi pe nimeni la teatrul fraților Weber, unde spera să obțină informații despre Katherine. Se uita la ceas cînd îl auzi pe șofer întrebîndu-l:

— De unde vii, locotenente?

— De la Port Darwin. Pacific.

— Și cum ți-au paradit umărul?

— Un glonte de mitralieră — răspunse Gill fără chef, vrînd să fie lăsat în pace. Calc-o pe coadă, băiete, că întîrzii!

— Dacă poți să o scoți mai repede ca mine, treci la volan!

După ce intrară pe artera largă a Brdoaway-ului, lungă de aproape treizeci de kilometri, se opriră, în cele din urmă, în fața unui teatru pentru a se informa, căci „Broadway" nu înseamnă atît numele bulevardului cît o întreagă regiune a insulei Manhattan. Fără nevoiți să se oprească încă de vreo șapte-opt ori pînă cînd portarul unui teatru le furnizâ adresa exactă a teatrului fraților Weber.

Avu noroc. Spectacolul se terminase abia de cîteva minute și unul din actori, care repeta cu Katherine la noua piesă, îi spuse că aceasta locuia la hotelul „Boggs", pe strada a 57-a din East-End. Repezindu-se cu taxiul la adresa respectivă, găsi, spre bucuria lui, numele Katherinei trecut în

registrul de pasageri, însă la ghișeu i se comunică că domnișoara Verlotti nu se întorsese încă din oraș. Achită șoferului cursele și, întorcîndu-se în holul hotelului, se instală comod într-un fotoliu, astfel încît să poată ține intrarea sub observație.

Nu trebui să aștepte prea mult. După vreo douăzeci de minute, Katherine își făcu apariția.

— Sînteți așteptată de un ofițer — îl auzi Teserly pe funcționar informînd-o și arătînd cu capul în direcția lui.

Katherine se întoarse surprinsă.

— Gill ! exclamă ea și alergă spre el.

Teserly nu se mișcă. Simțea în trup o moleșeală plăcută, care-i tăiase parcă puterile.

— Iubitule, ce-i cu tine ? întrebă Kat puțin contrariată că nu-i ieșise în întîmpinare și în același timp îi văzu mîna fixată în eșarfă. Ești rănit ! Și se lăsă în genunchi lîngă el.

Gill se plecă s-o sărute, apoi o ridică și o așeză în fotoliul lui.

— De ce ai plecat din Pasadena ? întrebă imperativ.

— Prostuțule... Sînt vinovată, știu... Am scris scrisoarea aceea idioată.

— Scrisoarea e doar un efect. Vreau să cunosc cauza care l-a generat !

— Ce-i tonul ăsta de soț înșelat ? făcu ea rîzînd. O să vorbim mai tîrziu... Sper că n-ai nimic grav la mînă ? Aș fost rănit, ai căzut ? Ce s-a întîmplat ?

— De ce nu-mi răspunsi la întrebare ?

— Dacă rămîneam la Pasadena, totul s-ar fi sfîrșit între noi

— Adică ?

— Adică am renunțat la Hollywood pentru tine ! Am avut clipe cînd mi se părea că te urăsc. Și chiar te uram. Mi-era ciudă pe tine. Scrisoarea aceea... într-un astfel de moment ți-am scris-o. Voiam să te fac să suferi așa cum sufeream eu. Ți-am explicat în a doua... Probabil nu te-a mai găsit.

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Începusem să turnez, totul era perfectat... perfectat poate și pentru că regizorul îmi făcea curte. N-am avut încotro : am acceptat-o, crezînd că era un capriciu de moment. E un tip talentat, foarte cult, cu o minte ascuțită. Am mizat tocmai pe această ultimă calitate a lui, spunîndu-mi că o să reușesc să mă fac înțeleasă... A devenit din ce în ce mai insistent. Căsătorit de curînd, dar... Lucrurile au ajuns pînă acolo încît am fost nevoită să-l pun la punct. Calm, dar hotărît. Mi-a răspuns cu un cinism pe care nu l-am mai întîlnit niciodată. „Mă obosește — s-a referit el la soția sa. Încetînd de a mai fi un mister, orice femeie devine obositoare. Ceea ce mă pasionează este această luptă a cuceririi care cere inteligență, șiretenie, abilitatea de a găsi breșe în sistemul de apărare, dibuirea clipelor de slă-

biciune și atacul rapid al momentul oportun. Pe urmă, cînd fortăreața a căzut... Cui i-ar mai plăcea să locuiască într-o ruină? Ai doar dorința de a căuta o reședință mai confortabilă!".

I-am spus jumătate în glumă, jumătate în serios că n-o să-i fiu niciodată reședință. „Atunci n-ai să faci nici film!" mi-a declarat brutal, fără echivoc, omul de lume, socotit printre bărbații cei mai rasați la Hollywood. Am rămas uluită, n-am știut ce să-i răspund. Crezînd probabil că acesta era, cum îl definise el mai înainte, „momentul de slăbiciune", „momentul oportun", continuă atacul: „Ca regizor am dreptul să-mi aleg actrițele...". „N-am știut că la dumneata pasiunea luptei înseamnă șantaj, mîndria de bărbat — josnicie!", am izbucnit dezgustată, neputînd să mă abțin. „Poți să socotești contractul desfăcut. Și să nu încerci să te judeci, că n-ai să cîștigi". I-am răspuns calm că nici nu mă mai interesa contractul lor și că voi accepta un angajament pe Broadway, unde voi face teatru și fără să mă culc cu regizori improvizați din șantajiștii de duzină. Cu aceasta, i-am întors spatele și am plecat. Discuția avusese loc în stradă. Insistase să merg cu el la un local de noapte.

Rămaseră amîndoi tăcuți.

— De ce nu spui nimic? întrebă Katherine contrariată.

— O să-ți spun mai tîrziu — rosti el încet.

— Cum ai fost rănit? Sper că nu e grav?

— Nu. Să ieșim puțin. Vreau să beau ceva.

Înainte de a pleca din hotel, Gill angajă o cameră iar apoi, pe drum, îi povesti Katherinei cum fusese rănit.

— Îți spun ceea ce acum cîteva zile mi-am spus numai mie — continuă Gill, după ce se instalaseră la o masă într-un mic local din apropiere. M-am săturat de războiul ăsta idiot. Ai să spui poate că nu sînt patriot. Îmi iubesc țara, știu că trebuie să lupt... M-am săturat, dracu' să mă ia! Am eu, Kat, dreptul să rămîn, după aproape doi ani de front, barem cîteva luni în America? Doi ani! Sute de ore de zbor! Kat, nu vrei să fii soția mea? Te rog!

Katherine îl privi gînditoare și în cele din urmă rosti încet:

— Nu știu.

— De ce? făcu Gill trist.

— Pentru că nu știu! Nu știu, nu știu! În vocea ei vibra durerea.

— Blestemat de război! Dacă reușesc să nu mă întorc pe moment în Pacific... Ești sigură că aici nu se va reedita...

— Am fost colegă cu fata unuia din frații Weber... E un teatru serios. Pregătim „Antoniu și Cleopatra". Mergem sigur la succes! și începu să recite:

Iată,
un dor de nemurire mă străbate...
...Imi pare că Antoniu mă cheamă...
...O, soțul meu, sosesc: curajul faptei
Mă-ndreptățește să îți fiu soție.
Sînt numai foc și aer, las în urmă
Și lepăd elementele greoaie...

— O, păreri de rău o mie că nu sînt eu Antoniu — rosti Gill trist, imitînd intonația shakespeariană.

— Și dacă am ales special fragmentul?

— Te joci cu mine?

— Tu și teatrul sînteți eu. Și totuși am ales special fragmentul.

— Kat! exclamă Teserly cu bucurie.

— O să mă gîndesc, Gill. Mi-e foarte greu, iubitule, să renunț la teatru.

După ce petrecu trei săptămîni internat în spital, Teserly obținu o permisie de zece zile și rămase în continuare la New York.

Cu două zile înainte de expirarea permisiei, primi înștiințarea că fusese transferat ca instructor la școala de aviație din Tucson, în sudul statului Arizona. Părăsi New York-ul fără să aibă răspunsul Katherinei.

CAPITOLUL VI

1

Andy își atinse scopul. Lucra acum, alături de David Meny, în grupul de cercetători și colaboratori direcți ai profesorului Patterheimer. Patty îl luase la el imediat ce se înapoiase de la ședința comitetului special al Academiei Naționale de Științe, convocată în problema folosirii energiei atomice în scopuri militare. Cele discutate avură o mare influență asupra sa, și astfel își consacra cea mai mare parte din timp calculelor pentru determinarea cantității de uraniu 235, care ar fi putut produce o explozie atomică. Din proprie inițiativă stabili o strînsă legătură cu laboratorul de radiații ale aceleiași universități și grupă în juru-i pe asistenții săi preferați.

Într-una din aceste zile, la Berkeley sosi ca invitat al universității doctorul Sompton, laureat al Premiului Nobel. Fiind el însuși fizician atomist, îi făcu o vizită lui Patterheimer și fu entuziasmat de cercetările efectuate în laboratoarele de sub conducerea acestuia. La un moment dat, în timp ce se găseau singuri în cabinetul de lucru al lui Patty, Sompton își întrebă fără de veste colegul:

— N-aţi vrea, profesore, să vă dedicaţi creării bombei atomice?

Patterheimer ridică repede capul şi răspunse fără să stea pe gînduri:

— M-aş pune cu entuziasm la dispoziţia unui asemenea proiect!

— Voi fi foarte sincer: rezultatele obţinute de dumneavoastră sînt deosebit de valoroase. Dar odată cu ele m-a impresionat organizarea exemplară a lucrărilor. Sînteţi un adevărat talent...

— Sînt măgulit — se înclină Patty.

— În timp ce vizitam laboratoarele, mi-am spus că sînteţi omul de care America are în prezent nevoie. Un savant desăvîrşit, un organizator excelent. Foarte rar — cu n-am mai întîlnit — ca cineva să întrunească aceste două însuşiri. Pot să socotesc răspunsul pe care mi l-aţi dat absolut categoric?

— Da.

— Am în vedere stima colegială pe care v-o port, răspunsul dumneavoastră şi discreţia totală de care, bineînţeles, veţi da dovadă, pentru a vă furniza cîteva amănunte cu privire la realizarea obiectului amintit.

— Vă sînt îndatorat.

— Ipotezele au evoluat în afirmaţii susţinute de rezultate incontestabile, care au deschis o perspectivă destul de bine conturată. Desigur că mai sînt încă multe, enorm de multe piedici de trecut, dar, ca şi dumneavoastră, sîntem cu toţii animaţi de ceea ce noi savanţii numim „technical sweet"[1]. Concluziile elaborate de eminenţii noştri colegi europeni Enrico Fermi, Szillard, Wigner precum şi ale noastre, cercetările lui Thomson în Anglia şi afirmaţia lui că obiectul poate fi construit pînă la terminarea războiului — toate acestea au determinat administraţia să treacă problema sub controlul direct al Comitetului politico-militar şi să aloce sumele respective de bani.

— Este o veste bună. Întîmpinăm şi aici, la Berkeley, greutăţi în direcţia achiziţionării de aparataj. Domnule Sompton, este o idee mai veche, dar care îmi revine mereu în minte: reunirea tuturor laboratoarelor de fizică nucleară răspîndite pe teritoriul imens al Americii.

Sompton rămase o clipă tăcut, apoi exclamă:

— Excelent! Excelentă idee!

— Vom evita astfel paralelismul cercetărilor, risipa de eforturi preţioase.

— V-am înţeles perfect. Dacă vom adăuga la aceasta lucrările fizicienilor englezi şi francezi pe care guvernul englez le-a furnizat în schimbul armamentelor primite de la noi, va ieşi un lucru minunat. Voi comunica ideea dumneavoastră generalului de brigadă Leslie Craves!

---

1 Satisfacţia unei descoperiri tehnice.

— Leslie Craves? Numele acesta mi-e cunoscut.

— Cu atît mai bine. Sper să fiţi colaboratori apropiaţi. Craves a fost numit în fruntea lui „Manhattan District", fostul proiect „S-1". Puţin cam dur, dar foarte energic şi cu o uriaşă capacitate de muncă.

— O să folosesc prilejul pe care mi-l oferiţi, rugîndu-vă să informaţi organele instituţionale ale lui „Manhattan District" despre un rezultat, sper acceptabil, al cercetărilor de la Berkeley. Experimentînd metoda electromagnetică în obţinerea izotopilor de uraniu 235, am reuşit o reducere cu cincizeci sau chiar şaptezeci la sută a preţului de cost al acestei producţii.

— Dar este admirabil! Îl voi informa pe doctorul Busch, membru al Comitetului politico-militar. Preţul de cost îngrijorează administraţia. În această ordine de idei, am primit din Anglia, odată cu calculele pentru producerea plutoniului, şi proiectul unei instalaţii industriale de difuziune. Am impresia că tocmai această metodă de alegere a „neghinei" din „grîu" va sta la baza proiectului uzinelor pentru separarea izotopilor de uraniu 235 de izotopii 238.

Convorbirea avută cu Sompton îi dădu lui Patterheimer aripi. Instituí o disciplină severă în laboratoarele sale, desfăşurînd el însuşi o muncă susţinută. Dar aceasta nu fu singurul rezultat al întrevederii dintre cei doi fizicieni americani. După cîteva zile de la plecarea doctorului Sompton, Patty primi, printr-un mesager personal al generalului Leslie Craves, înştiinţarea că acesta îl aştepta peste două zile, la orele 10,35, pe peronul gării Rocks-Springs a căii ferate Chicago-Oakland.

Patterheimer fu punctual. I se spusese că va fi recunoscut şi, într-adevăr, la cîteva minute de la apariţia sa, un colonel înalt, destul de tînăr pentru gradul pe care-l purta, se apropie de el:

— Profesorul Patterheimer?

— Da, numele meu, dacă nu mă înşel, este acesta. Poate dumneavoastră căutaţi un alt Patterheimer?

Colonelul rămase confuz.

— Înăduiţi-mi să cred însă că pe mine mă căutaţi. Să mergem dar! rosti Patty pornind la drum.

— Generalul Craves va fi aci în cîteva minute — zise colonelul venind după el.

— Aici?

— Da. Uitaţi, soseşte.

În gară intra, micşorîndu-şi viteza, un expres. Colonelul cercetă cu atenţie numerele înscrise pe vagoane şi rugîndu-l pe Patterheimer să-l urmeze, îl conduse la un cupeu elegant unde aştepta generalul Craves. După ce făcu prezentările, colonelul ieşi pe culoar.

— Sînt foarte bucuros să vă cunosc — începu Craves. Doctorul Sompton mi-a vorbit în termenii cei mai elogioşi despre dumneavoastră.

— Şi mie despre dumneavoastră.

— Mi-a fost comunicată ideea pe care aţi emis-o în sensul reunirii laboratoarelor. O aprob întru totul.

— Aş avea unele amendamente...

— Puteţi vorbi fără grijă — îl asigură generalul.

— A. nu eram îngrijorat... — zîmbi Patty. Laboratorul, să-i spunem „super-laboratorul", ar trebui să reunească nu numai pe fizicienii teoreticieni şi experimentatori, ci deopotrivă matematicieni, experţi militari, specialişti în domeniul radiochimiei, măsurătorilor de precizie, metalurgiei... Laboratorul să fie încredinţat unei conduceri unice care...

— Această conducere v-o ofer dumneavoastră — gesticulă semnificativ Craves.

Patterheimer îl privi pe general în ochi.

— Primesc!

— Oamenii hotărîţi făuresc viitorul. Am deplina convingere că vom colabora armonios.

— Sînt animat de aceleaşi speranţe.

— Am fost însărcinat cu îndeplinirea acestui proiect, unul dintre cele mai dificile — cred că nu exagerez dacă spun astfel — din istoria noastră. Şi îl voi îndeplini.

Generalul Craves mirosise că i se ivise ocazia, unică, de a intra în analele militare americane. Avea la dispoziţia sa pe cei mai capabili fizicieni ai Europei Occidentale, cercetările savanţilor francezi, englezi şi canadieni, sume uriaşe de bani. Misiunea lui era să pună în mişcare aceste forţe.

— Vă urez succes. Voi fi fericit să contribui la el.

— V-aţi gîndit cumva şi la locul pe care l-am putea alege pentru acest super-laborator?

— Da. Mi-am dat însă seama că, necunoscînd anumite considerente...

— Vă înţeleg. Am început în valea rîului Tennessee construirea „Obiectivului X", a „Creşcătoriei de ciini", cum îi spunem noi. Ce-ar fi... Nu. e prea aproape de coasta Atlanticului. Şi apoi, nu cred că e cazul ca lîngă Oak Ridge să mai instalăm încă un obiectiv secret.

— Una din pasiunile mele, în afară de fizică, este şi New Mexico. Îmi aduc aminte din anii copilăriei de un platou muntos, Los Alamos, în apropiere de Santa Fé. Locul este foarte izolat.

— Izolare — asta ne trebuie.

— Aş propune să-l vizităm.

— De acord. Mă voi strădui să-mi fac timp chiar săptămîna aceasta. Veţi fi înştiinţat în prealabil.

— Este atît de urgent?

— Este extrem de urgent. În realizarea „obiectului" sînt prețioase și secundele. Vă rog ca începînd de astăzi să intrați în noua dumneavoastră funcție. Luați măsurile ce le veți crede de cuviință. Vă acord tot sprijinul meu.

2

Despărțindu-se de Patterheimer, Craves îi înmînase acestuia un chestionar compus din douăzeci și șase de pagini, pe care-l rugase să-l completeze și după aceea să-l înmîneze personal maiorului Boris Nash, cînd acesta avea să i-l ceară. „Sînt formalități, vă dați seama necesare..." încercase generalul să-i explice.

Patty aproape că uitase de chestionar, însă la cîteva zile după întoarcerea sa din călătoria făcută cu Craves în New Mexico, pe platoul Los Alamos, se pomeni invitat la subunitatea de siguranță „G-2" din San Francisco. Îl primi cu amabilitate un bărbat plăcut ca înfățișare, dar Patty simți chiar de la început o puternică aversiune față de acesta. Zîmbetul maiorului era prea mieros, ochii — sticloși, inexpresivi. Avea, nu știa nici el de ce, impresia că dacă l-ar atinge ar încerca senzația pe care o dă atingerea unei reptile.

Era același Boris Nash care intrase atît de brutal în viața Katherinei Verlotti. Profesiunea improvizată de profesor de gimnastică la una din școlile din Hollywood o abandonase în schimbul aceleia de ofițer de siguranță. După absolvirea unui curs special, fu socotit — datorită cunoașterii la perfecție a limbii ruse — specialist în „lupta împotriva infiltrației comuniste", iar funcția primită în subunitatea „G-2" îi aduse și gradul.

Terminînd de citit chestionarul completat de Patterheimer și conectînd, prin apăsarea unui buton mascat în biroul său, aparatul de înregistrare a convorbirii, instalat în camera alăturată, începu :

— Tot ce ne-ați scris aici este în general cunoscut de noi. Faptele, situațiile sînt însă reci în conținutul lor intrinsec, de multe ori ambigu. Tocmai de aceea v-am rugat să vă deranjați pînă la noi. Știu : vă răpesc clipe prețioase din deosebit de importanta dumneavoastră activitate. Este însă în interesul amîndurora...

— Nu, vă rog să-mi permiteți, în ce privește interesul meu să apreciez eu însumi... Vorbiți numai în numele dumneavoastră !

— N-a fost în intenția mea... Prea bine ! Atunci voi spune că pentru înțelegerea fără echivoc a unor fapte, am dori să auzim considerațiile dumneavoastră asupra lor, pentru a le putea privi tocmai în contextul acestor considerații. V-aș propune sistemul de întrebări și răspunsuri.

— Mai aveți și alt sistem ?

— Nu...

— Atunci îl aleg pe primul — zîmbi Patty ironic.

— Să trecem la chestiune. Ce v-a îndemnat să aderați la comuniști?

— Protestez împotriva unei astfel de formulări! se enervă Patterheimer. Am scris clar în chestionar că n-am făcut niciodată parte din Partidul Comunist, iar dumneavoastră știți foarte bine acest lucru! Este o deosebire între a avea simpatii și a adera.

— Domnule profesor, vă trageți dintr-o familie foarte bogată, cunoscută în Statele Unite prin însușiri valoroase pentru societatea noastră. V-ați putut permite orice plăcere, oricît de costisitoare, ați studiat la Harward și în cele mai înalte instituții de învățămînt din Europa...

— V-am înțeles. Vreți să știți ce m-a determinat să am anumite simpatii față de ideile comuniste?

— Întocmai.

— Cele spuse de dumneavoastră pentru a justifica trebarea de față și a scoate în evidență paradoxul sînt absolut exacte. Copilăria mea nu m-a pregătit deloc pentru episoadele triste și grele ale vieții. Acesta este adevărul. Și nici primii ani ai tinereții. Studiam sanscrita la Berkeley, dar nu ascultam radio-ul; scriam versuri în franceză, dar nu citeam ziare și nici reviste. N-am fost niciodată abonat la „Times" sau la „Harper's"; colecționam tablourile impresioniștilor francezi, dar aveam despre politică o părere aproape infantilă. Și deodată, în această lume ireală a mea, au pătruns zguduirile cutremurului[1] financiar din Wall-Street. Era în 1929. Pe studenții mei a început să-i intereseze, mai mult decît experiențele chimice și teoriile matematice, problema dacă vor găsi de lucru. Am fost martorul suferințelor lor. Am fost totdeauna strîns legat de ei, am văzut trecînd zeci de procesiuni de oameni înfometați, fără de lucru. Am intuit că ceva nu-i în ordine în societatea noastră și m-am îndoit de justețea pe care o proclamă ea.

— Pentru că nu aveți o credință fermă în superioritatea modului nostru de viață!

— Domnule maior, eu sînt fizician. Nu pot crede într-o teorie dacă experiența de laborator nu mi-o certifică. Modul de viață... Da, tocmai gîndindu-mă la el, am înțeles dintr-o dată corelația, interdependența dintre economic și politic. Am început să studiez cu pasiune științele sociale. Mii de pagini scrise de numeroși autori au fost cercetate în căutarea adevărului. Mi-au plăcut scrierile înflăcărate ale soților Webb, m-au impresionat puternic operele lui Marx.

— Marx?!

---

[1] Marea criză din 1929—1933.

— Legile dezvoltării economice nu pot fi pătrunse și înțelese în mod just fără ei.

— Arsă ar trebui maculatura acestui bolșevic!

— Sînteți convins că adevărul este de partea dumneavoastră, că-l cunoașteți mai bine?

— Bineînțeles!

— Atunci, de ce să vă fie teamă de un alt sistem filozofic?

— Iată că acest sistaem v-a împins la comuniști...

— Natura profesiunii dumneavoastră v-a obișnuit probabil să operați cu categoriile cele mai simpliste: „da" sau „nu". A-l citi și înțelege pe Marx nu înseamnă a fi comunist!

— Faceți însă parte din organizații cu caracter comunist. Sîntem de mult informați.

— Din nou o rectificare: am făcut parte. Avînd agenți camuflați în organizațiile cu caracter progresist nu vă este deloc străin acest lucru. De altfel, am arătat amănunțit în chestionar și faptul că am subscris la subvențiile în favoarea membrilor greviști ai sindicatelor și că am fost abonat la ziarul comunist „People's World"...

— Ce v-a orientat spre aceste organizații?

— Aveam nevoie de o contrabalansare a abstracțiilor care mă siliseră la o izolare monahală. Anumite părți ale programului lor...

— Care anume?

— Comuniștii luptă împotriva regimului din Germania... Trăind o puternică compasiune pentru rudele mele, am privit cu mare simpatie această luptă. Ei condamnă — și nu numai ei: zeci de organizații progresiste o fac — discriminarea rasială din Statele Unite. Sînt întru totul de acord cu punctul lor de vedere în această direcție. Sînt de acord că trebuie lichidată inegalitatea socială, însă nu împărtășesc vederile comuniștilor asupra modului, a metodelor de-a o lichida. Luat în întregul său, programul lor este inacceptabil pentru principiile mele. În general, nu mă satisface nici o doctrină.

— Totuși, ați contribuit la fondul de ajutorare a refugiaților spanioli. Avem fotocopii ale cecurilor semnate de dumneavoastră.

— La ce vă folosesc? Ca să dovediți un lucru notoriu? rîse Patty. Ca mine a procedat întreaga Americă Mă refer la adevărata Americă!

— *Adică la americanii care au simpatizat cu Spania roșie?*

— Fiți fără grijă, nu vă includ în acea Americă!

— Sprijinirea brigăzii de voluntari a însemnat...

— Lăsați la aprecierea conștiinței mele... Ea n-are bineînțeles, același etalon de măsură cu aceea a F.B.I.-ului... Și aceasta mă bucură. Dacă m-aș conduce după criteriile eticii dumneavoastră, ar trebui să-l îndrăgesc nu numai pe Franco, ci și pe Hitler. E doar campion al anticomunismului!

Mă mir că nu-l interogați pe Roosevelt pentru vina de a fi declarat război Germaniei! De fapt, mă aflu în plăcuta dumneavoastră societate tocmai pentru că am acceptat fără ezitări să-mi dedic forțele realizării acelui „obiect" care va salva lumea de la înrobirea hitleristă!

— Să trecem la chestiune... Nu sînteți de părere că spre comuniști v-ați orientat și sub influența fostei dumneavoastră logodnice, Jeanne Matlock, care, din informațiile noastre, este comunistă?

— Mi-ați mai pus această întrebare. Sub o altă formă.

— Mă voi referi la „Teacher's Union"...

— În primul rînd „Teacher's Union" nu-i o organizație comunistă. În al doilea rînd, știți tot atît de bine ca și mine că este ultima organizație cu care a întreținut legături.

— Și ce e, după dumneavoastră, „Teacher's Union" pe care, printre altele fie spus, ați înființat-o?

— O foarte obișnuită reuniune a oamenilor de aceeași profesie, dar cu vederi de stînga. În nici un caz comuniști. Din 1941 am încetat să mai activez în cadrul ei.

— Care a fost motivul rupturii?

— Mă abțin de la răspuns, el nu vă interesează în speță.

3

Generalul Leslie Craves rămase stupefiat cînd citi raportul subunității „G-2". Fusese informat de la început asupra vederilor de stînga ale lui Patterheimer, dar caracterizarea făcută de Boris Nash era total negativă. El concluda categoric: „Date fiind considerentele de mai sus, ne opunem confirmării profesorului Robert Patterheimer în funcția de înaltă răspundere ce i s-a încredințat".

Craves nu era însă dispus să renunțe la Patty atît de ușor. Îl cucerise farmecul neobișnuit al acestuia, inteligența lui vie și sclipitoare, dar mai ales puterea de muncă și patosul cu care profesorul pornise la treabă. Îl știa străbătînd neobosit țara în lung și în lat spre a recruta personalul științific necesar laboratorului în curs de amenajare. Și nu era lucru ușor: oamenii de știință acceptau cu greu să părăsească condiții de viață civilizate în schimbul pustietății platoului Los Alamos, unde trebuiau să rămînă poate chiar pînă la sfîrșitul războiului. Cu elocința lui cuceritoare reușea să convingă, alegînd pentru fiecare argumentele cele mai sugestive. Unora le vorbea despre pericolul bombei atomice germane, altora le cînta splendorile sălbatice din New Mexico și tuturor despre unica posibilitate de a lucra într-un strîns contact cu notorietățile fizicii nucleare, despre acel „technical sweet" într-un domeniu atît de nou, încă neinvestigat, despre un

„technical sweet" unic, poate, în istoria lumii. Craves își dădea seama că nu putea renunța la acest organizator talentat, căruia i se spunea scurt „Patty". Hotărî să stea personal de vorbă cu el.

Cînd Patterheimer se prezentă, generalul, nepriceput în diplomație, intră direct în subiect:

— Îmi este neplăcut să vă comunic că organele noastre de siguranță opinează nefavorabil asupra menținerii dumneavoastră în funcția pe care o dețineți. Craves aștepta curios să vadă reacția lui Patterheimer.

— Nu sînt surprins să o aflu. Dacă concepția despre lume a unui conducător de laborator nuclear trebuie să fie identică cu aceea a unuia de la F.B.I., firește, eu nu sînt bun de nimic.

— Pe mine m-ar interesa să știu, și nu mă îndoiesc de sinceritatea răspunsului: care mai sînt legăturile dumneavoastră cu comuniștii?

— Nu mai întreținînici un fel de relații cu cercurile de simpatizanți comuniști. Activitatea științifică îmi umple întregul timp, viața de familie... În definitiv, de ce tocmai aceste criterii trebuie să hotărască?

— Mă îndatorați răspunzîndu-mi — îl întrerupse Craves, văzîndu-l gata să se enerveze. Vă rog să socotiți întrebarea mea pur particulară.

— Vă mulțumesc pentru încredere. Tot ce vă pot spune este că în prezent năzuințele și odată cu ele forțele mele, posibilitățile cu care natura m-a dăruit, converg spre un singur obiectiv — bomba atomică. Pentru ca cizma lui Hitler să nu strivească civilizația întregii lumi.

După plecarea lui Patterheimer, Craves întocmi un raport pe care-l expedie ministerului de război.

„Înaintez alăturat raportul subunității „G-2" prin care se cere, motivat, înfirmarea profesorului Robert Patterheimer din postul de director al laboratorului „Los Alamos" din cadrul lui „Manhattan District".

Raportez în același timp considerentele personale: Profesorul Patterheimer este singurul savant american în stare să ducă la bun sfîrșit o astfel de sarcină, deosebit de complexă și dificilă din punct de vedere științific. Desigur, printre emigranți există savanți mult mai capabili decît el. Dar oare vor admite Congresul și Președintele încredințarea acestui post de răspundere unui străin? Desigur că nu! De numele directorului laboratorului poate să fie legată crearea obiectului în cauză și acest nume trebuie să fie numai al unui american. Pe lîngă faptul că Patterheimer aparține unei excelente familii americane din înalta societate, el este în același timp un talent organizatoric neobișnuit. Doctorul Sompton remarca, pe bună dreptate, că n-a întîlnit încă un om să întrunească și calitățile unui savant eminent și ale unui organizator desăvîrșit. Tocmai aceste însușiri ale profesorului Patterheimer pot aduce cauzei foloase excepționale.

Consider că profesorul Patterheimer este absolut necesar „Proiectului Manhattan", și de neînlocuit.

General de brigadă
Leslie Craves.

4

Fiind singurul ofițer cu un stagiu de front atît de îndelungat și avînd o notare excepțională, Teserly se bucura de o atenție deosebită din partea comandantului școlii militare de aviație. Firea lui veselă făcu să fie primit cu căldură în cercul ofițerilor instructori și iubit în scurt timp de elevi. Însă viața calmă și ordonată a școlii, fără iureșul și emoțiile luptelor aeriene, îi lăsa acum mai multă vreme pentru gînduri. Îndoielile în privința sentimentelor Katherinei se transformară în gelozie.

Dar norocul îi surîse. Unul dintre finanțatorii noului spectacol al teatrului fraților Weber, temîndu-se că acesta nu va avea succesul scontat, se retrase în ultimul moment, astfel că piesa „Antoniu și Cleopatra" ieși de pe afiș. Neavînd siguranța unui nou angajament, Katherine îi telegrafie :

„Sînt numai foc și aer Las în urmă
și lepăd elementele greoaie
...O soțul meu, sosesc !"

Gill era în culmea fericirii. Se căsătoriră la Tucson, anunțînd evenimentul celor două familii. Din amîndouă părțile, și de la Cranston Falls și de la San Francisco primiră invitații insistente de a-și petrece luna de miere acolo. Nu știau ce să facă. Înainte de căsătorie, hotăriseră să plece pe litoralul Pacificului, la Long Beach, acum însă... Gill nu mai fusese pe acasă de peste trei ani și dorul de ai săi învinse.

Multe se schimbaseră la Carnston Falls. Singura lui stradă, întotdeauna plină de praf, fusese asfaltată și înzestrată cu semafoare, o autostradă modernă, pornind de la Dallas, ocolea localitatea prin dreapta, ieșind dincolo de gara societății „Santa Barbara". Se ridicase o nouă biserică dar pastorul Arnold Gompers renunțase vremelnic la parohie, intrînd în armată. Existau douăsprezece drugstores. Carnston Falls era acum un adevărat orășel.

Casa lui Tom Teserly rămăsese aceeași, numai roata de la furgonul lui John Teserly, prinsă sus pe fațadă, se șubrezise cu totul, arătînd acum ca un veritabil blazon al pilgrim Fathers of Plymouth. În ultimii ani, și mai ales odată cu izbucnirea războiului, treburile se îndreptaseră, căci bumbacul crescuse la preț. De fapt plantația, în care intra acum și pămîntul arendat de la Philip, era mai mult în grija lui Margaret. Oricît se străduise

Tom să-i găsească un soț, rămăsese nemăritată. Nimeni nu era dispus să creadă că blestematul de Krimes rămăsese doar la intenții. „Și chiar așa dacă ar fi fost..." strîmbau din nas pretendenții.

La un moment dat lui Tom i se ivise ocazia să-și mărească plantația, de data aceasta cu pămîntul lui Barker, zgîrciobul de irlandez care voise să-și construiască casa cu spatele la stradă, dar pînă să-i vină Jo în ajutor, pămîntul fusese înhățat de șnapanul de Miles, proprietarul celorlalte drugstores.

Jo nu sătea prea strălucit. Se băgase cu socrul său într-o afacere cu o contrabandă de arme pentru Mexic și în locul unui cîștig curat de peste o sută de mii de dolari, se alesese cu trei luni de spital, cu un rinichi operat și douăzeci și una de camioane pierdute cu încărcătura lor clandestină cu tot. Tînea acum la Dallas reprezentanța automobilelor lui „General Motors", dar treburile nu mergeau grozav, căci se raționalizase benzina.

Gînd Gill și Katherine coborîră din mașină, toată familia se repezi înaintea lor — și Tom, și Margaret, și Philip, și Jo, și soția acestuia, Jenny. Numai Mary rămase în prag, privindu-și fiul cu ochii ei mari și blînzi, plini de lacrimi. Gill o căută din prima clipă și alergă spre ea. Nu-și spuseră nimic. Nici unul și nici altul nu avură putere s-o facă. De fapt, vorbele erau de prisos.

Apoi, pentru că tradiția cerea ca soțul să-și aducă soția în casa părintească purtînd-o în brațe, Gill o ridică pe Katherine, dar în timp ce trecea pragul ușii, se împiedică și fu cît pe aci să cadă. Toți amuțiră — era un semn de rău augur. Regăsindu-și echilibrul și mereu stăpîn pe sine, Gill se făcu că o scapă pe Katherine, astfel că aceasta veni cu capul în jos pînă aproape de podea, dezgolindu-i-se pulpele.

— O, scuză-mă! Ce vreți, puterea obișnuinței! spuse Gill în rîsul general.

Glumiră pe seama picioarelor Katherinei. Tom însă se strecură afară, luă ciocanul și desprinse cu lovituri furioase pragul din cuie. Cînd la veselia lor puțin forțată se adăugă whisky din belșug, incidentul aproape că fu uitat. Katherine plăcu tuturor și totuși, în afară de Mary, fiecare ținu să-și exprime regretul că era californiană și să spună deschis că o texană ar fi fost de preferat.

După două săptămîni, tinerii căsătoriți plecară, spre regretul familiei *Teserly, la San Francisco, spre a o vedea pe mama Katherinei, urmînd ca* apoi să petreacă vreo două săptămîni la New York.

5

Disparițiile, repetate și de multe ori de lungă durată, ale lui Patty intrigară pe colaboratorii săi. Se făceau tot felul de presupuneri, care mai

de care mai năstrușnice, însă nimănui nu-i dădea prin gînd să facă vreo legătură cu vizita lui Sompton. Căutînd să-l sondeze pe David Meny, Andy se convinse că nici chiar acesta nu știa ce se întîmpla. Amîndoi apelară la cel mai bun prieten al lui Patterheimer — Chevillard. Profesorul de limbi romanice de la Berkeley le răspunse că probabil Patty era prins într-o chestiune foarte importantă deoarece, de cînd îl cunoștea el, nu-l mai văzuse atît de agitat, și că întrebîndu-l despre ce era vorba, Patty îi declarase categoric că nu putea să spună.

Într-o zi, după o absență de aproape două luni, Patterheimer chemă la el pe David, Andy și odată cu aceștia, încă paisprezece membri ai colectivului lor.

— Băieți — începu el — dacă vreți să lucrați în continuare cu mine, trebuie să vă despărțiți de Berkeley și, bineînțeles, de Oakland sau San Francisco. Unde vă propun eu să mergeți și unde voi fi și eu, sînt condiții grele de viață...

— Mergem oriunde! strigă David.

— Unii dintre voi sînt căsătoriți. Soțiile ar putea să protesteze. Vă previn, spălatul se va face la cișmea! Și nu-i pentru o zi-două... Poate să dureze ani.

— Un singur lucru ne interesează — zise Andy. Vom fi cu Patty și cu fizica?

— Da. Mai mult decît cu mine, mai mult decît cu fizica. Va fi acolo și Enrico Fermi și...

— Mergem! răspunseră ei în cor.

— Vă previn cît se poate de serios: n-aveți voie să spuneți vreo vorbă cuiva. Nimănui! Vă faceți bagajele din obiecte personale. Ele vor fi transportate de cineva în condițiile celei mai depline siguranțe. Data exactă a plecării vă va fi anunțată cu o oră înainte. De motivarea plecării de la universitate mă ocup eu. Vă comportați în mod obișnuit, ca și mai înainte.

— Eu aș vrea, de pildă, să-mi lichidez locuința. La ce s-o mai țin?!

— Se va ocupa o anumită persoană de aceste probleme. Dar nu acum. Peste cîteva luni de la plecarea ta. Poți să pleci mîine?

— Da — răspunse ferm Andy.

— Și eu! se oferi David.

— Și eu! Și eu! săriră alți doi asistenți.

— Plecarea se va face în grupuri mici. Deocamdată David și Andy. Rita n-o să obiecteze, David?

— Nu. Nu ne leagă de Berkeley decît Patty.

A doua zi, avînd cîte un geamantan mic în mînă, se urcară în tren, fiind însoțiți de un tînăr ce le fusese prezentat de Patty cu o oră înainte de plecare. Știau că-l cheamă Ben și că la el se aflau biletele. Pe drum încercară să-l facă să vorbească. Le răspundea monosilabic. După ce la Los

Angeles luară trenul care străbătea sudul țării spre vest, Andy, nemaiputînd să se abțină, îl întrebă la un moment dat, direct :

— Și unde spuneți că mergem ?

— Spre Atlantic. Cea mai mare plăcere pentru un turist este să nu știe unde va ajunge.

Limba lui Ben se dezlegă numai atunci cînd ajunseră în patriarhalul oraș Santa Fé din statul New Mexico, fosta reședință de acum un veac a viceregilor spanioli, care conduceau pe atunci Mexicul.

Examinînd cu atenție numerele taxiurilor, Ben făcu semn unuia.

— Turiști ? începu șoferul parola după ce trase mașina lîngă el.

— Turiști amatori de arhitectură spaniolă, continuă Ben.

— Avem și piei roșii pe aici.

— Și altceva ce mai aveți ?

— Monumentul arhiepiscopului Lami din fața catedralei.

— Poftiți — îi invită Ben. După ce Rita, David și Andy se urcară în mașină, adăugă : Eu vin mai tîrziu.

Pe drum, aducîndu-și aminte că nu mai avea țigări, Andy îl rugă pe șofer să oprească undeva, dar, în loc de răspuns, acesta îi oferi pachetul său.

— N-am nevoie. Fumez „Pall-Mall" ! — se enervă Andy.

— În regulă ! făcu șoferul și nu opri decît în fața unei porți străvechi din fier forjat.

Intrară într-o curte interioară în stil spaniol și, conduși de șofer, ajunseră într-o cameră unde îi primi zîmbind amabil o femeie între două vîrste.

— Fiți binevenițil Numele meu este Pacylben. Sînt datoare să vă dau cîteva mici îndrumări, necesare orientării dumneavoastră — continuă ea după ce oaspeții luară loc pe scaune. În cazul că aveți titluri științifice, v-aș ruga să nu le folosiți și să vă adresați unul altuia cu „mister" De azi înainte, corespondența o veți primi, notați-vă, vă rog, pe adresa „U. S. Army. Căsuța poștală 1663". Bineînțeles că scrisorile vor fi cenzurate.

— Ni s-a spus că bagajul va sosi cu avionul înaintea noastră ? se interesă neliniștită soția lui David.

— N-aveți nici o grijă, totul va fi în regulă.

— Dar unde vom locui ?

— O să se aranjeze și asta.

Își petrecură noaptea într-un ranch pentru oaspeți situat la vreo 45 de kilometri de Santa Fé, într-o localitate muntoasă, izolată, iar în dimineața următoare, o mașină cu două diferențiale îi transportă pe un drum abrupt și slăbatec printre păduri de pini și stînci golașe, de un roșu închis.

Era Los Alamos-ul — muntele pe care Patterheimer îl recomandase generalului Craves. Pînă atunci se întîmplase foarte rar ca vreo mașină cu

turiști să riște o ascensiune pe acest drum aproape impracticabil. La capătul lui, se deschidea, la două mii de metri înălțime, un platou cu o singură construcție pe el — școala-internat pentru copiii fermierilor din vecinătate, ridicată după ce picile roșii coborîseră spre a se așeza în vale, de un maior în rezervă.

Încîntat de izolarea totală a Los Alamos-ului, generalul Craves obținuse în scurt timp un ordin de rechiziție al întregului munte, inclusiv clădirile școlii-internat și la cîteva săptămîni, primele echipe de muncitori începeau să sape fundațiile „Zonei tehnice".

Patterheimer, care la Berkeley avea pretenția — deoarece se culca foarte tîrziu — să i se fixeze orele de cursuri după ora unsprezece, aici se înființa în fiecare dimineață cu noaptea în cap. Îi știa aproape pe toți pe nume și, fumînd țigară după țigară, muncea de multe ori cot la cot cu constructorii. Craves prevăzuse că în bărăcile din jurul zonei tehnice vor locui doar cîteva sute de cercetători cu familiile lor, dar cînd Andy și David sosiră aci, personalul științific se ridica la aproape trei mii de oameni.

6

Căsnicia nu avu darul să aducă surprize prea mari nici Katherinei și nici lui Gill. Prima ceartă izbucni dintr-un fleac, imediat după întoarcerea la Tucson. Aveau mîndoi firi independente, dar în timp ce Gill accepta de multe ori punctul ei de vedere, Katherine manifesta adesea susceptibilități. Mai impulsivă, probabil și datorită sîngelui de spaniolă al mamei sale, reacționă pe neașteptate și cu vehemență cînd Gill o puse în fața faptului împlinit, cumpărînd două fotolii care ei nu-i plăcuseră.

Enervat că brațul unuia din ele se zgîrîiase cu ocazia transportului, Gill se pretă la schimbul de cuvinte provocat de Katherine și nici unul nu mai reuși să se abțină. Își făcură imputări de ordin general, trecură la jigniri reciproce, fiecare interpretînd deformat afirmațiile celuilalt. La un moment dat, Katherine, nemaiputînd rezista, izbucni în plîns. Fu șocul care-l trezi pe Gill. Își ceru iertare și se împăcară.

Stabiliră, vorbindu-și acum calm și regretînd cearta pe care o considerau copilărească, să cedeze unul cînd celălalt va fi enervat. Primul pas îl făcu Gill. Katherine îl imită. Începură să se modeleze reciproc.

— Nu-i păcat, Gill, să nu mai fac teatru ?! îl întrebă într-o zi, în timp ce discutau despre cu totul altceva. Nu se putea împăca cu gîndul de a-și abandona cariera pentru totdeauna. Se știa talentată și, încetul cu încetul, gîndurile, la început timide, izbucniră în regrete.

— Crezi că acum, fiind măritată, ai să reușești mai ușor ? rosti el cu o inflexiune ironică în glas.

Neținînd seama că se aflau într-un restaurant, Katherine îi trase o palmă. Gill se crispă, dar imediat fața i se destinse în zîmbet. Luă mîna care-l lovise și o sărută.

De atunci, acest subiect reveni de multe ori în discuție. În cele din urmă, Katherine îl convinse să ceară transferul ca instructor la „Santa Catalina College" pentru ca ea să poată căuta un angajament la unul din teatrele Los Angeles-ului. Dar chiar în ziua cînd Gill avea de gînd să se prezinte la comandantul școlii din Tucson pentru a depune raportul prin care solicita transferul, acesta îl chemă la el.

— Îmi pare rău — începu colonelul Johnson — îmi pare rău pentru școală și în aceeași măsură pentru mine... Trebuie să te anunț că ai fost transferat de la noi. Este un ordin superior și n-am putut să mă opun.

— Hm ! făcu Teserly trist. Și cu care voiam să vă cer... Unde ? Italia ? Pacific ?

— Tocmai asta-i curios ! Nu într-o zonă de operații.

— Nu ?! Poate la Santa Catalina College ? i se lumină deodată fața.

— Ești chemat la un curs de perfecționare.

— Perfecționare ?! întrebă Teserly stupefiat.

— Exact !

— Cum, am doi ani de ieșire la inamic, aici sînt instructor... ?! Are într-adevăr haz să fiu promovat elev !

— Ai dreptate. Nu văd nici eu rațiunea. Pentagonul nu poate fi întrecut de nimeni în ciudățenii.

— De atît de sus vine ordinul ? întrebă Gill îngîndurat. „Să fie mîna lui Henry ? Mi-ar fi spus-o dinainte ! M-ar fi anunțat, mi-ar fi explicat despre ce este vorba !".

— De la noi vei pleca cu cea mai bună caracterizare pe care am dat-o vreodată. O meriți.

— Vă mulțumesc ! Vă rog să mă iertați, dar poate că era preferabil să nu fi avut calificative atît de bune...

— Am uitat să-ți comunic că ți s-a acordat o permisie de zece zile. De-abia cînd te întorci îți voi comunica locul unde trebuie să te prezinți.

Pentru că i se acordase doar zece zile, colonelul îi dădu un avion și, îmbarcînd-o pe Katherine, plecară spre Cranston Falls. Dar cînd fu să treacă peste New Mexico, trebui să schimbe ruta, spre a ocoli o zonă peste care nici aviația militară nu avea voie să zboare. Lui Gill această interdicție nu-i dădu deloc de gîndit.

După ce bucuria neașteptatei revederi trecu, Tom își luă fiul deoparte și-l întrebă, privindu-l drept în ochi :

— Spune-mi, Gill, ce s-a întîmplat ?

— Cum, ce s-a întîmplat ?! zise Teserly nedumerit.

— Tu îmi ascunzi ceva, Gill! făcu bătrînul cu o teamă în glas.

— La ce te referi? Zău că nu știu nimic!

— Nu se poate, oi fi făcut vreo trăsnaie! nu vru Tom să-l creadă.

— Am plecat o dată de la Langley învoit ilegal, m-am întors cu întîrziere din permisie, joc pocher... Și ce-i cu asta? Altceva... desfăcu el mîinile.

— Atunci, nu știu ce dracu' să mai înțeleg!

— De ce? Hai spune!

Agenții federali iau în cel mai mare secret interogatorii tuturor acelora care te-au cunoscut, îți sondează trecutul. Au chestionat-o pe învățătoare, pe colegii tăi de școală, pe Graham ăla care a avut un drugstore... Nu-ți aduci aminte? Ai lucrat la el ca practicant.

— Da, da.

— L-au întrebat amănunțit...

— Ce dracu' poate să însemne asta?

— Da, și de mine și de Mary au întrebat.

— Nu pricep nimic... murmură Gill dezorientat. Probabil se pregătește ceva. Ce poate să fie? De ce agenții federali...? Da, trebuie să fie ceva. Dar ce?

Întorcîndu-se la școala militară de la Tucson, colonelul Johnson îi comunică că ordinul Pentagonului îi cerea să se prezinte în Gordon Stree 218 din orașul Salt Lake City. Se conformă. Nu mică îi fu însă mirarea aflînd la adresa respectivă o casă de locuit. Fu primit de un ofițer în civil, care îi puse imediat la dispoziție o mașină pentru a-l transporta la locul de destinație.

Călători un timp tăcut, gîndindu-se la situațiile cu totul ieșite din comun ale acestei transferări. Negăsind nici uneia o explicație plauzibilă, se adresă șoferului care gonea cu aproape o sută kilometri pe oră, prin deșert.

— Unde mă duci, băiete?

— ...

— Mai e mult? întrebă Gill, de data aceasta enervat.

— Ascultă, locotenente, pentru afacerea asta e nevoie de surdo-muți. N-avem voie să vorbim și nici să auzim. Asta-i tot ce-ți pot spune!

7

— ...

— Domnule Murray, ne așteptăm de la dumneavoastră la pătrunderea cu înțelepciune a situațiilor. Oamenii de știință au de multe ori o concepție cronată despre colegialitate, cu multitudinea...

— De ce încercați să mă convingeți de niște lucruri de care eu sînt convins? îl întrerupse Andy pe maiorul de siguranță Jim Nynahan. Nu pot inventa pur și simplu pentru a vă demonstra că sînt gata să vă ajut. Îmi dau seama perfect de importanța chestiunilor, pe care le-ați ridicat data trecută în convorbirea noastră... Un singur lucru îmi este neclar: v-ați referit la încrederea pe care mi-o acordați și care este determinată de proveniența mea... De ce mi-ați instalat atunci un microfon camuflat în cameră?

— Un microfon?! se arătă Nynahan mirat.

— Domnule maior, nu sîntem copii! Aș fi putut face scandal! Îl cunosc pe generalul Craves și tatăl meu nu s-ar fi oprit numai la el!

— A fost poate o confuzie... regretabilă, desigur. Poate a fost montat pentru cineva care a locuit înaintea dumneavoastră în cameră...

— Nu, eu am fost primul ei locatar. L-am descoperit cu totul incidental, urmărind o gîză.

— Sper că n-ați... difuzat... colegilor.

— Bineînțeles că nu. Dar vă previn: l-am fotografiat.

— Nu este o manifestare loială. Gestul dumneavoastră, coroborat cu faptul că pînă acum nu ați manifestat prea mult entuziasm pentru colaborarea noastră... — insinuă Nynahan.

— Consider că informațiile pe care vi le-am furnizat în cazul Bevin v-au fost utile. Na-ți cunoscut nici faptul că Tyrell a activat în „Teachers' Union"...

— Aveți prieteni din cercul profesorului Patterheimer, a cărui orientare comunistă este notorie. Faceți parte din acest cerc...

— Poate mă bănuiți și pe mine de bolșevism!

— Faceți parte din acest cerc de mai mulți ani. Sînteți, de pildă, vecin de cameră cu domnul David Meny...

— Servitoarea pe care ne-ați pus-o la dispoziție vă informează desigur...

— David Meny este în strînse relații cu profesorul Patterheimer... Poate că... ați auzit pe unul din ei pronunțîndu-se vreodată în favoarea unei colaborări cu persoane străine de Berkeley sau Los Alamos? Sau vorbind de cineva care înfăptuiește sau are de gînd să înfăptuiască o asemenea colaborare?

— Cred că da... Cred că știu ceva.

— Vă ascult.

— David Meny mi-a spus într-o zi că a intrat în contact cu un experimentator englez. Eram încă la Berkeley.

— Interesant... Și?

— N-am dat atenție. Nici nu cred că merită. Noi doar colaborăm cu savanții, enlegi!

— Cunoașteți cumva numele acelui experimentator?

— Nu.

— Sub ce formă s-a desfășurat această legătură?

— V-am spus: nu cunosc amănunte...

— Exprimîndu-mi considerația pe care o am pentru dumneavoastră ca patriot și savant, o să asociez la ea și părerea că ar fi de dorit, pentru noi amîndoi, să vă dispensați de clișeul... Ați fotografiat doar din amatorism obiectul acela micuț!

Maiorul Jim Nynahan își dădea perfect de bine seama ce scandal putea să provoace în rîndurile savanților de la Los Alamos dezvăluirea uneia din metodele de investigație ale subunității „G-2". Mulți din aceștia și în special cei cu renume mondial, refugiați din țările unde Gestapoul introdusese metode identice, protestaseră vehement numai la simpla presupunere că personalul de serviciu ar fi fost alcătuit în întregime din agenți federali. Patterheimer reușise cu greu să-i liniștească, mergînd pînă acolo încît, pe baza unei aprobări prealabile a generalului Craves, le oferise posibilitatea de a-și alege servitorii care îngrijeau de camerele lor. Dar Nynahan mai avea în vedere și faptul că tatăl lui Andy era prieten cu Craves și mai ales că cumnatul său era senator și membru al Comisiei de război a Senatului.

— Vă mulțumesc pentru amabilitate! înclină Andy ceremonios din cap. Spre regretul meu profund sînt însă un fotograf foarte pasionat. E inutil să insistați.

A doua zi fu rîndul lui David Meny să fie invitat de maiorul Jim Nynahan, care între timp expediase un raport lui Boris Nash, avansat de curînd șef al subunității „G-2" și deci la gradul de colonel.

— Îmi pare nespus de rău că trebuie să vă deranjez din nou... Imi cer scuze pentru aceasta.

— Este într-adevăr regretabil că nu sîntem lăsați să lucrăm în liniște.

— Tocmai această liniște vrem noi să v-o asigurăm. Din păcate, n-am simțit aportul dumneavoastră la purificarea mediului și crearea unei atmosfere propice desfășurării în condițiile cele mai optime a importantei dumneavoastră activități pentru America...

— Socotesc că mă achit suficient de bine de obligațiile mele. De ce aș îndeplini în definitiv și obligațiile dumneavoastră, pentru care luați salarii nu mai mici decît al unui profesor universitar?

— Cunoașteți din convorbirea precedentă punctul nostru de vedere asupra loialității. Un american nu trebuie numai să se abțină de la acțiuni neloiale, dar și...

— Am mai auzit această teorie.

— Un american trebuie să și prevină manifestările de neloialitate ale celorlalți.

— Nu văd necesitatea de a împărtăși punctul dumneavoastră de vedere, domnule maior.

— Va să zică nu-l împărtășiți?

— Nu. Legile americane nu mă obligă la aceasta.

— Dar conștiința de american, da!

— În orice caz, nu dumneavoastră sînteți acela care să dea indicații conștiinței mele. Lăsați-o în pace. Răspund de faptele mele și nu de ale altora.

— N-aveam intenția să mă refer, dar pentru că ați atins acest subiect — al faptelor dumneavoastră — o să vă întreb dacă ați intrat vreodată în relații de colaborare cu un fizician neamerican. Mă refer la cercetările nucleare.

— Da.

— Și anume?

— Cu italianul Enrico Fermi, cu danezul Niels Bohr, ca să nu mai vorbesc de Hans Bethe, sub a cărui conducere lucrez. V-am citat numai somitățile europene, căci mi-ar trebui o oră întreagă să-i enumăr și pe ceilalți.

— Asta-i tot ce ați avut de spus?

— Tot.

— O să încerc să vă amintesc atunci că în perioada cînd lucrați la Berkeley ați împărtășit din experiențele...

— Da, nu e nici un secret: fizicianului englez Barnes, cu ocazia vizitei sale în America.

— Ați avut o aprobare în acest sens?

— Ați auzit de Clubul fizicienilor? Clubul internațional al fizicienilor? Este pur și simplu ilariant. Doar englezii ne-au furnizat calculele preliminare pentru drăcovenia asta cu uraniu la care lucrăm! Avem aici și savanți englezi!

— Toate acestea se desfășoară pe linie de stat, cu aprobarea administrației.

— Domnule maior, descoperirile fizicii sînt un bun al tuturor oamenilor de știință. Aș înțelege referirea dumneavoastră dacă ar fi fost vorba în condițiile actuale, de un om de știință german.

— Dar dacă ar fi fost vorba de un rus?

— Sîntem animați, împreună cu ei, de aceleași năzuințe: distrugerea inamicului comun! Sîntem aliați! Probabil, ținînd cont tocmai de aceste lucruri, mi-amintesc că domnul Murray a propus să intrăm în contact cu savanții lor.

— Cu savanții ruși? întrebă calm Nynahan, dar abia stăpînindu-se.

— Da. Se referise la un articol publicat într-o revistă rusească despre uraniul 235.

— Din cele spuse de el, ați putut deduce că ar fi fost gata să le împărtășească din secretele noastre?

— Mergeți prea departe cu insinuările! Dacă va-ți pricepe puțin la fizică, v-ați da seama că nu numai fizica, dar în general știința nu-și poate ascunde tainele față de savantul care o cercetează.

— Remarc la dumneavoastră anumite laturi pe care nu le-am cunoscut. Dar să revenim la subiect.

— Revenind la subiect țin să vă declar că insinuările la adresa colegului și prietenului meu m-au jignit și pe mine. Credeam că cel puțin Andy Murray este scutit de bănuielile dumneavoastră grotești! — spuse David ridicîndu-se.

Andy Murray și David Meny nu numai că nu fură scutiți de bănuieli, dar de-a dreptul amenințați cu excluderea de la lucrările din Los Alamos.

La început Andy, cu toate că, la cîteva zile de la convorbirea cu Jim Nynahan, găsise întregul film voalat, se îngrijorase prea puțin. Chemat la o nouă convorbire, se comportase arogant, trîntindu-i în cele din urmă maiorului ușa în nas. Nynahan rămase însă calm. Discuțiile erau înregistrate datorită unui microfon camuflat în biroul său, iar ieșirile nervoase ale lui Murray nu puteau fi interpretate decît în defavoarea acestuia. Urmară alte interogatorii ale lui Andy și David — acum asupra unui cerc mai larg de probleme — apoi din nou altele.

Neputîndu-i scrie din cauza cenzurii, Andy se hotărî să plece la Los Angeles ca să apeleze la Henry, iar David se plînse lui Patterheimer, solicitîndu-i ajutorul.

Patty i-l promise, însă cu o condiție:

— Nimeni nu trebuie să știe că mi-ai spus ceva, pentru ca nu cumva intervenția mea să fie pasibilă de interpretări...

Dar nu pentru a preveni eventuale interpretări îi ceruse Patterheimer lui Meny discreție totală. În timpul discuției cu David întrevăzuse probabilitatea de a demonstra F.B.I.-ului o dată în plus loialitatea sa. Căci relațiile dintre el și F.B.I. erau acum cu totul altele.

Prima convorbire cu Boris Nash nu rămăsese și ultima; primul raport negativ n-a fost cel din urmă. Triumfaseră însă mereu argumentele lui Craves. Patterheimer devenise director cu drepturi depline al celui mai uriaș și mai important laborator din Statele Unite. Sub conducerea sa lucrau mai bine de cinci mii de oameni, pe care el îi reunise acolo. Și aproape fiecare reprezenta o individualitate bine conturată, cu particularitățile sale de multe ori extravagante, susceptibili la cea mai neînsemnată măsură sau chiar numai la o aluzie. În condițiile grele de viață de la Los Alamos era de multe ori imposibil să satisfacă pretențiile unor somități

europene și totuși el le satisfăcea. Prezida cu aceeași măestrie adunările științifice ca și pe acelea cu caracter administrativ.

Generalul Craves intuise adevărul: Patterheimer era de neînlocuit. Acest lucru îl aflaseră și șefii subunității „G-2", dar nu încetaseră să-l suspecteze. Îl urmăreau pas cu pas, fiecare scrisoare era citită, fiecare discuție înregistrată. Pînă la urmă, se dovedise că nu mai întreținea nici o legătură cu foștii săi prieteni, dar aceasta nu fusese de ajuns pentru oamenii siguranței. Luaseră o măsură notorie dar fără greș, aceea de a-i tăia orice posibilitate de a se mai întoarce la cercul pe care-l frecventase înainte.

Într-o bună zi, Patterheimer se trezise chemat la Washington. Într-un birou elegant îl aștepta un tînăr înalt, plăcut ca înfățișare. Era Stuart Lasdale, care o dată cu absolvirea dreptului la Harward și intrarea Americii în război, trecuse la contrainformații, ajungînd astfel la gradul de colonel. După un schimb de amabilități, Stuart dăduse cărțile pe față.

— N-o să vă vorbesc despre uriașa importanță a Los Almos-ului din punct de vedere militar. O cunoașteți prea bine. Dar o să subliniez riscul cu consecințele incalculabile pe care ni le asumăm păstrînd acolo oameni în care noi n-am avea suficientă încredere. Știu, dumneavoastră susțineți că ați rupt orice legătură cu trecutul. Vreau să sper că e adevărat. În mine găsiți toată bunăvoința.

— Vă mulțumesc, domnule colonel.

— Nu mă mai numiți astfel. Pînă nu de mult am fost doar locotenent. Acum, datorită funcției — ca vă este probabil cunoscută — de șef al unității de contrainformații a lui „Manhattan District", am fost avansat colonel. Vă spun sincer, de-abia aștept să plec din armată pentru a practica avocatura la firma tatălui meu.

— Vă cred.

— Am auzit vorbindu-se despre dumneavoastră ca despre fizicianul nostru cel mai eminent, talentul organizatoric cel mai desăvîrșit. Vă port toată considerația. Tocmai de aceea o să vă rog să susțineți prin fapte afirmațiile pe care le-ați făcut colaboratorilor mei.

— Anume?

— Dovediți-ne că ați renunțat la simpatiile dumneavoastră comuniste!

— Ce să înțeleg prin simpatii? Persoane sau vederi?

— Tocmai de aceea am ales expresia aceasta. Vă oferă posibilitatea de a vă exprima poziția actuală asupra ambelor laturi deodată.

— Cum?

— Indicați-ne numele simpatizanților comuniști pe care îi cunoașteți că au scăpat trierilor noastre. Nu vreau să fiu înțeles greșit. Eu personal sînt același om ca și dumneavoastră. Să nu aveți sentimentul că... Vă rog numai să mă înțelegeți...

— Să zicem că aș cunoaște cîțiva dintre aceștia — se hotărî Patterheimer după cîteva clipe de tăcere. Să dau în scris însă...

— De ce? Știți foarte bine că noi lucrăm sub semnul celei mai severe conspirativități.

— Acum o să vă solicit cu înțelegere: mi-ar lăsa un rezidiu sufletesc neplăcut... Un angajament scris nu.

— Atunci colonelul Nash va primi verbal de la dumneavoastră numele respective. Să sperăm că colaborarea noastră nu se va limita la aceasta!

— În limita posibilităților mele„.

— O. K., sir!

Profesorul Robert Patterheimer era, incontestabil, un mare savant. Lui îi revenea meritul de a fi calculat primul în America cantitatea de material fisionabil necesară bombei atomice. Datorită cercetărilor sale fusese redus considerabil prețul de cost al metodei electromagnetice ca mijloc de separare a „grîului" — uraniu rar U-235 — de „neghină" — uraniul obișnuit U-238. Dar numele său nu era legat de nici o descoperire care să stea la fundamentul edificiului fizicii moderne. Vanitos, aceasta îl făcea să sufere. Bomba atomică îi oferise dintr-o dată posibilitatea de a deveni celebritatea mondială. Își legase soarta de ea, hotărît să-și atingă scopul cu orice preț. Fu obligat să plătească peșin. Și nu o singură dată.

La cîteva zile după discuția cu David trecu ca din întîmplare pe la biroul unui ofițer al subunității „G-2", Lyle Thompson. În mijlocul unei discuții banale aduse deodată vorba:

— Maiorul Jim Nynahan m-a informat că David Meny ar putea fi obligat să părăsească Los Alamos-ul.

— Da, nu este exclus.

— Cred că va fi o măsură prea drastică. Să ținem totuși seama că se numără printre talentații noștri experimentatori.

— Aici toți sînt talentați.

— Dacă n-ar contraveni regulilor serviciului dumneavoastră, aș propune să-i spălați puțin creierii... În definitiv, avem pacifiști și mai înflăcărați decît el...

— Dar nu și cu simpatii comuniste.

— M-ați uitat pe mine? zîmbi Patty. Acuzația că a avut relații de colaborare cu un om de știință englez e mai mult decît ridicolă. Mie mi s-a făcut, de pildă, o propunere de a intra în contact cu savanții ruși.

De fapt pentru acest lucru veniseră Patterheimer la Thompson — să furnizeze o nouă dovadă a loialității sale.

— Interesant„. Cînd anume?

— Mai de mult. Bineînțeles, am respins-o. Eu aș opina ca unul din dumneavoastră să stea de vorbă cu David. Și dacă nu se ajunge la un rezultat, desigur...

— Aţi putea dumneavoastră să ne spuneţi cine anume v-a făcut propunerea la care v-aţi referit?

— V-aş putea spune de la cine a pornit ea. Eu am aflat-o de la o terţă persoană.

— O să vă fim recunoscători.

— Este tot un colaborator de al meu, Andy Murray.

— Foarte interesant! se prefăcu Lyle Thompson surprins. Cine v-a adus la cunoştinţă această propunere?

— A, n-are importanţă.

— Pentru noi ar putea să-aibă.

— Nu, nu... Mi-a relatat aşa, ca printre altele.

— Ştiţi, în chestiunile acestea orice amănunt, chiar nesemnificativ, se cere cunoscut...

— Este cineva cu totul în afara muncii noastre. Relatîndu-mi despre serata organizată la Murray, la care fusesem şi eu invitat, dar din cauza unor comunicări urgente nu putusem participa, a pomenit şi despre propunerea făcută de Murray. Nu, nu persoana este cu totul în afară de cauză. Discutînd cu dumneavoastră în legătură cu Meny, mi-am amintit deodată şi am crezut de datoria mea...

— Aş fi de părere să staţi de vorbă, în această problemă, cu colonelul Nash.

Lyle Thompson raportă imediat cazul superiorului său, astfel că întîlnirea dintre Boris Nash şi Patterheimer avu loc peste cîteva zile.

— Chestiunile de care mă ocup incumbă atîta răspundere încît de multe ori, vă spun sincer, mă simt copleşit. Este ca şi cum cineva v-ar pune în faţă sarcina de a creşte un copil cu ajutorul unei instalaţii de supraveghere de la distanţă. Sper că n-o să vă răpesc prea mult timp.

— Aveţi perfectă dreptate. În ceea ce priveşte timpul meu, el vă stă la dispoziţie.

Convorbirea cu Boris Nash se desfăşură mai întîi în cadrul relaţiilor cordiale care se stabiliseră între cei doi, cu toate că fiecare ştia cît valorau aceste relaţii. Patty îşi dăduse seama că „O. K."-ul lui Lasdale nu însemnase de loc sfîrşitul suspiciunilor, iar Nash era convins că profesorul simţise aceasta.

Văzînd că Patcerheimer se eschivează în fraze generale să dezvăluie numele persoanei care îl informase cu privire la propunerea lui Andy, colonelul trecu la atacul direct.

— Îmi pare rău că trebuie să vă dezamăgesc! Nu ne-aţi adus o noutate informîndu-ne despre Murray. El se află de cîteva săptămîni sub anchetă.

— Da? se prefăcu Patty surprins.

— Dacă vreți, vă poate confirma el însuși. Și nu este exclus că dumneavoastră să fi știut...

— Înseamnă deci că am intenționat un bluff? șarjă el.

— Pentru noi este interesant să aflăm terța persoană.

— V-aș fi comunicat de mult numele ei dacă nu exista teama serioasă de a săvîrși o gravă greșeală.

— De ce?

— Mi-a spus-o cu totul întîmplător... ca pe un fapt divers. Fără nici o intenție.

— Intenționalitatea este de multe ori mascată prin indiferență. Este comunist?

— Cu oarecare idei de stînga — răspunse Patty după o clipă de gîndire și adăugă: Ca să vă dau o comparație: în genul social-democraților europeni.

— A făcut parte din „Teachars' Union"?

— Da. Nu înțeleg însă necesitatea aflării acestui intermediar ocazional cînd aveți sursa directă care a manifestat inițiativa intrării în contact cu rușii?!

— Se prea poate ca Murray să fi făcut o constatare fără intenții...

— Cu atît mai mult terța persoană! Ea mi-a relatat pur și simplu...

— Nu, de-abia aceasta a manifestat inițiativă, folosind ca pretext propunerea lui Murray.

— Curioasă logică.

— Deloc. Antecedentele lui Murray, pe de o parte, iar pe de altă parte ale intermediarului, o îndreptățesc. Murray este fiul unui om a cărui loialitate nu poate fi pusă la îndoială, iar celălalt — singur ați recunoscut — e comunist.

— De la a avea unele vederi de stînga și pînă la a fi comunist e o cale extrem de lungă.

— Nu înțeleg de ce ne ascundeți numele acestei persoane care v-a făcut o astfel de ofertă!

— Știu sigur că n-a fost intenționată, că ar fi o greșeală de neiertat să-i pomenesc numele aici. Aș avea mustrări de conștiință știind că suferă nevinovat consecințe. Vă garantez că în cazul că se va întîmpla vreun lucru nedorit sau ceva nu va fi în ordine, nu voi avea nici o obiecție să fiu executat! Patterheimer se văzu prins în propria-i intrigă.

Pe Nash nu-l satisfăcu însă această retorică declarație de devotament, iar împotrivirea profesorului pur și simplu îl irită.

— La prima vedere, totul pare în regulă: ați devenit colaboratorul nostru, faceți demonstrații de loialitate... Dar o să vă întreb: de ce ați vizitat-o în luna iunie pe Jeanne Matlock la San Francisco?

— Este o chestiune personală. Refuz să răspund!

— Noi n-am considerat-o personală. Matlock a fost comunistă! Atunci poate că ne veți spune de ce s-a sinucis?

— Nu înțeleg ce urmăriți. Matlock își iubea sincer țara și era profund devotată principiilor dreptății. Cauzele morții ei tragice au fost strict personale și vă rog să nu le răscoliți. Iar dacă cineva are vreo vină, atunci acel cineva este în primul rînd siguranța.

— Nu noi i-am înșelat așteptările. Nu noi am pozat în omul integru, și mîndru, cu principii sacre, cu un crez neabătut...

— Dar dumneavoastră ați avut grijă s-o informați că eu am încălcat aceste principii!

— Să revenim la chestiune. Matlock nu mai este și deci a dispărut și ultima dumneavoastră relație cu trecutul. Nu vă mai puteți întoarce la el. Tocmai de aceea vă sfătuiesc să ne dezvăluiți numele persoanei care ne interesează. Pentru că Matlock era comunistă, și nu din alt motiv, am realizat un film cu vizita dumneavoastră la ea. Mulți vor fi șocați să afle infidelitatea conjugală a lui Patty.

Șantajul lui Nash era prea grosolan. Patterheimer se ridică furios de pe scaun și ieși trîntind ușa. Colonelul nu schiță nici cel mai mic gest. Știa că profesorul se va întoarce după ce se va calma. Nu mai avu însă posibilitatea să se ocupe de acest caz deoarece primi curînd o radiogramă care-l chema la Washignton, în vederea unei misiuni urgente.

Boris Nash era însă o simplă rotiță a F.B.I.-ului, astfel că lucrurile evoluară pe făgașul obișnuit. Peste cîteva zile, la subunitatea „G-2" sosea raportul agentului acoperit „Peer de Villas", care frecventa cercul de la Los Alamos al lui Patterheimer și se număra printre prietenii acestuia:

„Speculați cu șanse sigure de reușită năzuința profesorului Patterheimer de a ajunge notorietate mondială ca savant și de a intra în istorie prin înfăptuirea „Proiectului Manhattan". Opinez ca speculația să fie efectuată de către reprezentanții Ministerului de război, care să-i pună deschis problema numelui, reputației și carierei sale. Din sondajele făcute am ajuns la concluziu că cel mai bine ar putea purta convorbirea generalul Craves. Sînt sigur că dacă generalul va da ordin, Patterheimer va denunța numele persoanei care ne interesează".

„Peer de Villas" nu se înșelase. Chemat de generalul Craves la Washington, Patty, cu toate că, frămîntat de remușcări că antrenase un om complet nevinovat în intriga urzită de el, hotărîse cu fermitate să nu-i divulge niciodată numele, declară în biroul colonelului Lasdale, de față fiind și Craves, că acela care i-a povestit despre propunerea lui Murray de a intra în contact cu fizicienii ruși era profesorul de limbi romanice de la Berkeley, Chevillard. Își sacrificase astfel și prietenul cel mai bun pe altarul nemăsuratei sale vanități.

8

Cînd şoferul opri în sfîrşit maşina la destinaţie, Gill Teserly văzu un aerodrom nu prea mare, înconjurat de jur împrejur cu un gard de sîrmă ghimpată, înalt de peste doi metri. Pe poarta păzită de doi militari care cercetară maşina cu atenţie, o literă şi o cifră indicau numele acestei baze aeriene secrete : „W-47".

Se prezentă direct la comandament, instalat într-una din barăcile verde-oliv de la marginea aerodromului. Îl primi un bărbat de vreo treizeci de ani, nu prea înalt, cu o faţă mare şi lată. Era colonelul Paul W. Aibbets junior :

— Fii binevenit între noi, locotenente !

— Vă mulţumesc. Îmi permiteţi o întrebare... ?

— O cunosc. Au pus-o majoritatea celor veniţi aici. Ai fost repartizat la noi din ordinul comandamentului „U.S.A.A.F.". Colonelul Wilson, de la cartierul general din Colorado Springs, te-a selecţionat personal. Poţi să te mîndreşti : faci parte dintre cei mai buni şi mai capabili piloţi ai Statelor Unite. Ei sînt reuniţi aici sub comanda mea.

— O. K.

— Veţi îndeplini o misiune de cea mai mare importanţă din întregul război, poate chiar cea mai importantă din istoria Americii. Tocmai de aceea cer ascultare oarbă ! Ochii lui albaştri şi reci, mereu severi, fulgerară, subliniindu-i cuvintele. Caracterizările dumitale sînt excelente. Toţi cei de aci au caracterizări excelente. Constitnuim un grup care va putea fi trimis peste tot, care va putea executa operaţiuni oriunde. Nu depindem de nimeni. Avem personal tehnic de deservire propriu, mijloace de legături şi transport proprii şi chiar propria noastră poliţie. Da, propria noastră poliţie. Vom face totul singuri şi ceea ce vom face va trebui să ştim numai noi. Numai noi ! Munca pe care o vom îndeplini cu toţii aici cere o meticulozitate exemplară, o execuţie ireproşabilă. Tocmai de aceea cer o ascultare oarbă. Nu accept manifestări de individualitate. Perosnalitatea fiecăruia va fi subordonată ordinului. Şi numai ordinului ! Îţi spun toate acestea ca să fim lămuriţi de la bun început. Poţi să pleci. Şi, uitîndu-se pe un tabel, îi comunică : Ţi s-a repartizat camera 16 din baraca 4.

— Sînt căsătorit...

— Şi eu. Aici nu e loc pentru soţii. Veţi avea liber să ieşiţi numai duminica şi atunci în grup. Să nu te mire : vei fi supravegheat.

Colonelul Aibbets fusese chemat la cartierul general din Colorado Springs încă înainte ca generalul Arnold, comandantul U.S.A.A.F. să ordone colonelului Wilson, cunoscut sub numele de „Bim", înfăptuirea planului „Silver plate"[1] cum era codificată operaţiunea de selecţie a aşilor aerieni.

---

[1] Platoul de argint.

Se remarcase în cadrul escadrilei 97 de bombardament care efectuase primele bombardamente asupra Germaniei, iar apoi trecuse ca pilot cu însărcinări speciale la generalii Clark și Eisenhower. Mai tîrziu, la sfîrșitul anului 1943, fusese chemat în țară și numit șeful grupului de piloți experimentatori, pe aeroportul Marietta din statul Georgia, pentru noile avioane „B-29" și, cu ocazia unei demonstrații, se impusese chiar generalului Arnold.

La cartierul general din Colorado Springs i se explicase în linii mari despre ce era vorba și i se încredințase misiunea de a alege împreună cu căpitanul William Larsons un loc cît mai izolat pentru amenajarea unui aeroport. După îndeplinirea acestei misiuni, fusese inclus în operația „Silver plate" și apoi numit comandantul piloților selecționați.

Ieșind de la colonelul Aibbets, Teserly văzu îndărătul barăcilor cîteva zeci de avioane uriașe acoperite cu prelate. Curios, se îndreptă într-acolo, constatînd că erau cele mai noi tipuri de fortărețe zburătoare „B-29".

A doua zi, cînd îi fu repartizat unul din aceste aparate, se apucă imediat să prindă pe pereții carlingii poezele Katherinei, acum mai multe la număr cu șase, alese din cele mai expresive, făcute după călătorie. Îi scrisese rugînd-o să se stabilească la părinții lui, la Cranston Falls, dar dimineața scrisoarea îi fu restituită cu indicația de a o reface. Menționase în ea că se afla la granița de nord a Statului Utah ; cenzura nu admitea decît mențiunea „în țară".

Se împrieteni repede cu băieții. În întreaga bază erau aproape patru sute de oameni — piloți, radiotelegrafiști, bombardieri, operatori radar, personal tehnic de teren, care nu se putea distra altfel decît jucînd cărți sau făcînd sport. Găsindu-se în apropiere de granița statului Nevada unde jocurile de noroc sînt permise, constituind, împreună cu legislația celor mai facile divorțuri, business-ul cel mai înfloritor, se duceau duminica să-și omoare timpul la ruletă. Numai că pînă la orașul cel mai apropiat trebuiau să străbată optzeci de kilometri sub un soare ucigător.

Gill, care se făcuse și aci, în scurt timp, cunoscut ca pocherist pasionat inventă un joc bazat pe pariuri. La propunerea lui, se decupară, cu ajutorul aparatului de sudură, fundurile cîtorva butoaie de benzină și în locul acestora se confecționaseră altele, demontabile, din pînză neagră. Cînd pregătirile tehnice fură terminate, strînse într-o după-amiază mai mulți colegi și le explică regulile concursului.

— Fiecare își alege cîte un butoi. Hai alegeți !

Băieții se executară.

— Acum scoateți unul din capacele de pînză și intrați înăuntru. Fiți atenți să nu loviți cu picioarele celălalt capac.

— Trebuia să fi tăiat numai un singur fund — îi reproșă căpitanul Ralph Baylor.

— Intră puțin aer. Am făcut proba... Și așa e greu de respirat.

— Hai, intraţi!

— Să auzim întîi... obiectă căpitanul Joseph Alden. N-ai vrea să te ascultăm stînş înghesuiţi în butoaie?!

— După ce toţi concurenţii îşi ocupă locurile, arbitrul montează capacele la loc, strîngînd cercurile pe care este prinsă pînza. Înăuntru se face întuneric beznă şi nimeni nu are posibilitatea să vadă ce se petrece afară, deci să se orienteze. Apoi butoaiele sînt aşezate pe linie dreaptă. Atenţiune! Pregătiţi-vă... start! şi la un semnal de pistol, fiecare concurent începe să se rostogolească împreună cu butoiul încercînd să ajungă la linia de sosire din faţă, fixată, să zicem, la o distanţă de o sută de metri. Cine reuşeşte primul, cîştigă banii celorlalţi, depuşi la arbitru, înainte de start, ca taxă de participare.

— O. K.! exclamară băieţii în cor.

— Să începem! propuse căpitanul Bill Wander. Eu bag douăzeci de dolari.

— Dă banii încoace — zise Teserly. Fac eu pe arbitrul.

Se repeziră să-i depună cîte douăzeci de dolari căpitanul Baylor, căpitanul Alden, maiorul Jerry Sewis şi căpitanul Thomas Serebee. Cinci, deoarece numai atîtea butoaie erau.

După ce îşi ocupară locurile înăuntru, Gill montă capacele de pînză şi comandînd „Start!" trase cu pistolul în aer.

Butoaiele începură să se rostogolească, dar în loc să se îndrepte spre linia de sosire, o luară care încotro în hohotele spectatorilor, căci, văzînd că se petrece ceva neobişnuit, o mulţime de băieţi se strînsese la locul concursului. În cele din urmă, butoaiele în care se aflau căpitanul Alden şi căpitanul Wander se ciocniră între ele, iar maiorul Sewis, nemaiputînd suporta zăpuşeala dinăuntru, împinse capacul de pînză şi scoase capul afară.

Nici unul din concurenţi nu fu declarat învingător şi cu toţii intrară din nou în butoaie, de data aceasta pentru a parcurge numai cincizeci de metri. Reuşi unul singur să atingă linia de sosire: căpitanul Thomas Serebee.

În scurtă vreme jocul luă o asemenea amploare încît patruzeci şi unu de pasionaţi îşi amenajară fiecare cîte un butoi propriu, supus, bineînţeles, înaintea fiecărui concurs, examenului unei comisii. Regulile trebuiră să sufere modificări. În primul rînd fu amenajată pe nisip o pistă specială, lungă de o sută de metri, iar la marginile ei laterale se săpară şanţuri de o jumătate de metru adîncime pentru a scoate definitiv din joc — dat fiind numărul mare de participanţi — pe concurenţii care deviau. Se înţelege că spectatorii se amuzau copios. Nu toţi, căci unii încheiau pariuri între ei, pontînd butoiul preferat.

Colonelul Aibbets nu numai că nu obiectase împotriva jocului, ci dimpotrivă îl felicită pe Teserly — care, după terminarea zborurilor de acomo-

dare cu „B-29" fusese avansat căpitan — pentru că adusese destindere în atmosfera rigidă și plicticoasă a bazei „W-47" — socotită de oameni o adevărată tabără de pedeapsă.

Săptămînă după săptămînă timpul se scurgea între partidele de pocher, concursurile în butoaie și exercițiile de antrenament. Dar tocmai cu acestea din urmă membrii personalului navigant nu se puteau de loc împăca. În zonele de operații, lansarea bombelor era efectuată cu ajutorul aparatelor electronice de ochire a țintei, însă la baza „W-47", denumită acum și „Wendover Field", colonelul Aibbets pretindea piloților să centreze un cerc cu circumferința de 150 metri, trasat în deșert, aruncînd bombele de manevră numai „după ochi".

Erau cu toții de părere că li se cerea aplicarea scrupuloasă a unor sisteme depășite numai pentru că Aibbets voia să-i obișnuiască cu disciplina, cu ascultarea oarbă a ordinelor. Dar cînd la exercițiile de țintire vizuală începu să participe și colonelul, toți rămaseră mirați.

De altfel, avioanele „B-29", pe care zburau, suferiseră modificări încă de la uzină. Cele de serie se ridicau de-abia la șapte mii de metri și erau construite să transporte mai multe bombe de diferite dimensiuni. „Fortărețele zburătoare" ale bazei „W-47" aveau plafonul de zbor de 12 mii de metri înălțime, la care nu se putea ridica nici unul din tipurile de avioane de vînătoare cunoscute pe atunci. În compartimentul portbombe încăpea o singură bombă de dimensiuni neobișnuite și cu o greutate de cinci tone. Fiecare echipaj trebuia să arunce într-o săptămînă douăzeci de asemenea bombe de la o înălțime de zece mii de metri.

Imitîndu-l pe Gill, Aibbets inventă și el un joc. Propuse încheierea de pariuri al căror cîștigător trebuia să fie pilotul care reușea ochirea cea mai precisă din exercițiul respectiv. Voia să-și antreneze oamenii stimulîndu-i astfel, dar ei nu manifestară prea mult entuziasm. Fixă atunci prime dintr-un fond special ce-i fusese acordat de Pentagon la cererea sa. Băieții începură să arate interes.

Rămaseră stupefiați — amîndoi deopotrivă — și Andy Murray și Boris Nash, cînd se văzură reuniți în cadrul uneia din cele mai secrete misiuni de spionaj din timpul războiului, codificată „Operațiunea Alsos".

*

Stabilindu-și cartierul general în Elveția, Allan Dulles, „Spionul nr. 1", cum îi plăcea lui însuși să se intituleze, restabilise contactul cu grupul de industriași și bancheri germani care întreținuseră strînse legături cu cercurile de afaceri americane. Prin Schacht, reprezentantul acelui grup, Dulles

ceruse organizarea unui complot pentru răsturnarea lui Hitler. Nutrind pe de o parte speranța în reușita complotului, iar pe de altă parte punînd ipoteza eșecului și ținînd seama de repetatele amenințări ale lui Hitler cu „arma secretă", Allan Dulles ceruse crearea misiunii „Alsos". Aceasta avea un dublu scop: culegerea de informații asupra stadiului în care se aflau lucrările de construire a bombei atomice germane și capturarea acestor lucrări și a savanților fizicieni germani...

Boris Nash, pe care serviciul de contrainformații american îl pusese în fruntea operațiunii „Alsos", știa ce avea de făcut. I se spusese clar: „În afară de investigațiile cu privire la bombă, trebuie să faci tot posibilul ca nici un fel de cercetări științifice, nici un patent, nici un om de știință german să nu ajungă în mîinile Armatei Sovietice și cît se poate mai puțini la englezi și francezi".

Împreună cu oamenii săi, care puteau fi recunoscuți după o insignă reprezentînd litera „alfa" străpunsă de un fulger roșu, fusese debarcat în Italia și primul obiectiv vizat îl constitui universitatea din Neapole. Încărcară șase avioane cu capturi științifice, dar se stabili că acestea nu valorau mare lucru. De-abia atunci își dădu seama Washingtonul că în misiunea „Alsos" trebuiau incluși și oameni de știință.

Henry Murray nu lăsă să-i scape o asemenea ocazie. Savanții pe care-i recrutase în America și apoi în cursul călătoriei sale prin Europa, îi cedase lui „Manhattan District", dar avusese grijă să încheie cu ei contracte pentru perioada imediat postbelică. Cînd Andy îi ceruse să-i vină în ajutor, Henry, revoltat de acuzațiile absurde ce se aduceau fiului său, se dusese la Craves, iar acesta, indignat la rîndul său, ordonase lichidarea imediată a suspiciunilor. Întors la Los Alamos, Andy începu să lucreze în locul lui David Meny, dar nu rămase mult timp aci.

Într-o bună zi se pomeni chemat de urgență la Washington, la generalul Craves. În biroul acestuia îl întîlni pe tatăl său. Misiunea „Alsos" nu prezenta un pericol deosebit și el o acceptă fără să stea prea mult pe gînduri. De fapt, nu Andy urma să reprezinte știința americană în cadrul misiunii. Un alt savant, Samuel Arrowsmith, primise această însărcinare, iar Murray și alți cîțiva specialiști îl secondau.

Joncțiunea dintre aceștia și statul-major al lui Nash se efectuase la optzeci de kilometri de Paris, unde colonelul aștepta în zadar ca generalul Patton să intre în sfîrșit în capitala franceză, eliberată de sub ocupația hitleristă de către partizani.

— Dumneavoastră?!

— Dumneavoastră?!

Andy și Nash exclamară deodată, cînd dădură ochii unul cu celălalt.

— A, vă cunoașteți — remarcă Arrowsmith surprins.

— Din păcate! rosti Andy arogant, fără să știe că Nash era comandantul misiunii.

— De ce? Mie îmi face plăcere să vă văd!

Colonelul era prudent. Prezența lui Andy printre cei șase noi veniți pe care primise ordin să-i aștepte, indicîndu-i-se că se bucurau de un statut special, însemna că în spatele lui se găsea o forță mult mai puternică decît își închipuia la vremea cînd îl anchetase.

— Fiți amabil! interveni Arrowsmith și trecu la chestiune: Mi s-a spus că vom fi primiți cu flori...

— Nu s-au desfăcut încă bobocii — susținu colonelul parola și-l îndepărtă printr-un semn pe șoferul de la „Jepp"-ul cu care veniseră oaspeții săi.

— Nu s-au găsit unele artificiale?

— Ba da. Macii roșii vă plac?

— Prefer trandafirii.

— Sînt bucuros să vă cunosc!

— Colonelul Bart? se referi Arrowsmith la numele conspirativ al lui Nash, pe care-l primise la Washington.

— Întocmai! Și colonelul întoarse clapa buzunarului de sus al cămășii, unde era prinsă insigna cu litera „alfa", numai că a lui de comandant era străpunsă de un fulger negru.

— O. K.! exclamă Arrowsmith, arătîndu-i la rîndu-i insigna sa. „Sam" — se recomandă el lui Nash, înclinîndu-se. Apoi își prezentă oamenii: „Willy" — rosti el arătîndu-l pe Andy Murray — „Bill", „Jack", „Roger" și „Felix". Auzindu-și numele, fiecare își descoperea insigna. Sper că acum o să putem merge undeva la umbră Mă doare capul de atîta soare.

Boris Nash își așteptase musafirii pe o șosea laterală, în mijlocul cîmpului, lîngă o cruce mare de fier ridicată acolo de peste cincizeci de ani, datorită căreia, probabil, locul, de altfel drept ca în palmă, se numea „Valea Crucii".

— Vă înțeleg, dar măsurile de siguranță sînt impuse de împrejurări. Nemții nu stau nici ei cu mîna în sîn. Ați primit, desigur, instrucțiuni în acest sens în țară!

— Da.

— Cunoașteți obiectivul nostru din Paris?

— „Collège de France".

— Noi îi spunem „Lada maimuțoiului".

— Vă referiți la Joliot Curie? întrebă Arrowsmith indignat.

— Preferăm să nu pronunțăm nume.

— Totuși!.. Este indecent! Unul din cei mai mari savanți ai lumii... El ne-ar putea da, sper, informații prețioase...

— Este de dorit să nu se stea de vorbă cu el...

— De ce? E un mare democrat!

— Simpatiile sale au alunecat de la social-democraţi la comunişti. Nici nu ştim dacă îl vom mai găsi...

— Credeţi că nemţii ar fi în stare să se atingă de el?

— Sînt informat că luptă pe străzile Parisului cot la cot cu maquisarzii, iar „Collège de France" este transformat, fără ca nemţii să bănuiască ceva, într-un arsenal al maquis-ului.

— O dovadă în plus a devotamentului său faţă de noi!

— Lăsaţi chestiunile politice pe seama mea. De altfel, ele intră în atribuţiile comandantului! — precizâ Boris politicos, dar în acelaşi timp ferm.

— Cînd credeţi că vom intra în Paris?

— Nu ştiu. Generalului Patton i s-a spus să nu facă încă acest lucru.

Nash avea dreptate: generalul american Patton, cu toate că ar fi putut să intre cu uşurinţă în Paris, nu se grăbea, lăsînd populaţia luptătoare a capitalei franceze să aducă în continuare jertfe grele. Cînd, în cele din urmă, ca rezultat al tratativelor purtate cu generalul hitlerist Choltitz von Diettrich, în oraşul împresurat pătrunseră, o dată cu divizia generalului francez Leclerc, trupele americane, în rîndurile acestora se găseau şi membrii misiunii „Alsos".

După „College de France" urmau la rînd instituţiile universitare din Strasbourg în care, din informaţiile deţinute de Boris Nash, se efectuau cercetări nucleare. Dar la un moment dat, generalul Eisenhower, intrînd prin intermediul prinţului suedez Bernadotte, în tratative secrete cu Himmler, frontul se stabiliză. În aşteptarea rezultatului tratativelor, trupele americane şi engleze primiseră ordin să se instaleze pentru odihnă.

Misiunea „Alsos" acţiona însă în continuare. Strecurîndu-se, sub acoperirea unui puternic foc de artilerie, printre liniile germane, căpitanul Robert Deak reuşi să ajungă la Rin, să umple din mijlocul rîului cîteva vase cu apă şi să se întoarcă înapoi. Printr-un curier special vasele fură expediate la Paris, unde se stabilise cartierul general al misiunii.

A doua zi, zece sticle cu apă de Rin erau etichetate şi împachetate pentru a fi expediate cu un avion special în S.U.A. Asistînd la această operaţie, colonelului Nash îi veni o idee şi, ducîndu-se în biroul său, reveni cu o sticlă din renumitul vin roşu franţuzesc de Roussillon. Lipi pe ea o etichetă şi scrise în glumă: „Verificaţi şi activitatea acestuia".

— Împachetează-o! ordonă el maiorului însărcinat cu expedierea sticlelor. Să vadă şi ei că numai Dumnezeu ştie cum trăim noi aici.

După aproape o săptămînă, o cablogramă cifrată expediată de la comandamentul generalului Craves comunica rezultatele analizelor făcute la

Los Alamos: „Apa negativă. Vinul manifestă activitate. Trimiteți noi probe. Acționați!".

— Ai dracului, le-a plăcut vinul! exclamă Nash.

— Da, un material de cercetare cum nu se poate mai agreabil! rise Arrowsmith.

Peste cîteva zile sosi însă o nouă cablogramă: „Unde sînt celelalte sticle cu vin? Expediați-le de urgență! Probabil o instalație nucleară secretă în vestita regiune viticolă din sudul Franței".

— Ia te uită! — exclamă colonelul arătîndu-i lui Arrowsmith textul descifrat al cablogramei. „Capetele de ou" de la Los Alamos s-au apucat să risipească splendoarea de vin în eprubete și să-l amestece cu fel de fel de drăcovenii chimice de ale lor!

— Să aibă oare dreptate? se întrebă cu preocupare Arrowsmith.

— Ce... și dumneavoastră?

— Nu cred că e posibil! murmură Arrowsmith ca pentru sine. Desigur că nu.

Hotărîră să execute totuși ordinul, dar în același timp să explice Washingtonului gluma pe care o făcuseră cu sticla de vin. Colonelul chemă la el pe maiorul Russel și pe căpitanul Walker.

— Cunoașteți povestea cu vinul de Roussillon... Veți pleca imediat în sudul Franței... Știu! o să căutați acul în carul cu fîn... Dar ordinul e ordin. Ne trebuie, pentru a trimite acasă, cîteva zeci de sticle identice cu cea pe care am expediat-o înainte și tot atîtea copii pentru sufletelul nostru. Aduceți totodată cîteva probe de sol și de struguri, completă Arrowsmith.

În timp ce Rusel și Walker colindau sudul Franței, prezentîndu-se negustorilor de vinuri și viticultorilor drept reprezentanți ai unor firme de import americane, membrii misiunii „Alsos" intrau cu primele detașamente americane în Strasbourg. Colonelul Nash ocupă primul obiectiv — Institutul de Fizică — și captură patru fizicieni germani. Dar savantul Karl von Weizsäcker, al cărui tată era mîna dreaptă a lui Ribbentrop, nu putu fi găsit nicăieri. În schimb „corpul tehnic" al misiunii descoperi o mulțime de documente ale acestuia. Pe Nash îl interesa însă mai întîi Weizsäcker și apoi cercetările și corespondența savantului. De aceea îi ceru lui Arrowsmith *să-i interogheze imediat pe cei patru fizicieni germani*. „Sam" se întoarse de la închisoarea unde erau deținuți aceștia, plin de sentimente contradictorii.

— Ei? îl întîmpină Nash.

— N-am reușit să scot aproape nimic de la ei. Weizsäcker a fost într-adevăr șeful catedrei de fizică teoretică, însă în ultimele trei luni n-a mai dat pe la Institut. Cu privire la cercetările nucleare, nu vor să spună

nimic. I-am interogat separat, i-am confruntat... Nici un rezultat. Se încăpăţînează să tacă.

— Să-i strîngem cu uşa!

— Cum?! Sînt doar oameni de ştiinţă!

— Ce mă interesează pe mine ce sînt?!

— Mă gîndeam să vă solicit pentru ei o favoare... Închisoarea, totuşi, nu-i un loc... Categoria lor socială...

— Au fost sinceri?

— Războiul plus Hitler, sau mai curînd Hitler plus războiul au distrus tot ce se chema înainte „codul moral" al omului de ştiinţă, conştiinţa lui — oftă Arrowsmith. Le-am vorbit despre ce ar însemna să încapă pe mîna lui Hitler o astfel de armă, am apelat la sentimentele lor...

— Ce sentimente?! Nu ne călăuzim aici după... sentimente! Voi da ordin să fie cercetaţi.

— Bart, vă previn că voi raporta neîntîrziat la Washington. Există de altfel un ordin strict, şi dumneata îl cunoşti. Cu asemenea metode n-o să-l determinăm să lucreze la noi. Să vadă că le oferim de ce i-a lipsit Hitler — democraţia.

— Sînteţi un om inteligent, Sam!

Andy Murray cercetă de cîteva ore, în zgomotul tirului de artilerie, corespondenţa lui Weizsäcker, cînd Arrowsmith veni să-i dea o mînă de ajutor. Zeci de dosare cu experienţe, sute de manuscrise, nenumărate adrese oficiale trecură prin faţa ochilor lor. La un moment dat, amîndoi scoaseră o exclamaţie de triumf. Găsiseră un întreg dosar cu acte referitoare la cercetările nucleare germane.

Arrowsmith raportă la Washington:

„Din actele găsite în biroul din Strasbourg al lui Weizsäcker, reiese categoric că nemţii, despre care se spunea mereu că în domeniul cercetărilor atomice deţin un avans, în realitate sînt rămaşi cu cel puţin doi ani în urmă. Ei nu au încă uzine pentru producerea uraniului 235 şi plutoniului 239, necesari realizării reacţiei în lanţ în bombă. Nu au nici cazane de uraniu[1] comparabile cu cele americane".

După expedierea tuturor manuscriselor care prezentau importanţă ştiinţifică şi a dosarului cu documentele lui Weizsäcker referitoare la cercetările nucleare germane, din Washington sosi o cablogramă: „Pînă nu vor fi capturaţi toţi fizicienii mai importanţi, iar laboratoarele lor ocupate, problema bombei atomice germane nu poate fi considerată ca elucidată.

---

[1] Astăzi cazanele de uraniu se numesc reactori.

A fost emisă de asemenea presupunerea existenței unor savanți fizicieni necunoscuți nouă".

— Ha, ha, ha! — izbucni Arrowsmith în hohote de rîs cînd colonelul Nash termină de citit textul descifrat al cablogramei.

— Sînteți binedispus, Sam? Eu nu prea am motive.

— Ascultați, Bart, un lipitor de afișe își poate închipui foarte bine că va deveni peste noapte un geniu militar, un individ care bea șampanie se și poate vedea diplomat... Dar nespecialiștii nu pot în nici un caz să-și însușească cunoștințe atît de vaste în domeniul fizicii încît să construiască o bombă atomică!

Oraș după oraș, institute de cercetări după institute de cercetări urmară la rînd. Sute de patente căzură în mîinile misiunii „Alsos", nenumărați savanți fură capturați. Multora Andy le oferi o protecție puternică — aceea a tatălui său — și mulți o acceptară. În cele din urmă, colonelul Nash reuși să afle că fizicienii atomiști germani cei mai de vază — Werner Heisenberg, Otto Hahn, Karl Weizsäcker, Max von Laue — se găseau într-o neînsemnată localitate, Hechingen, din Alpii Bavarezi și că, în imediata apropiere a acesteia, la Heigrloch, funcționa, în subsolurile unui castel, primul reactor atomic german. Exista însă și o dificultate: amîndouă localitățile intrau în zona de operații a trupelor franceze. Fără a sta prea mult pe gînduri, Boris Nash hotărî s-o înlăture.

— Vom ocupa Hechingen-ul și Heigerloch-ul înaintea francezilor — îi comunică el lui Arrowsmith.

— Cum asta?

— Foarte simplu. O parte din oamenii noștri vor fi parașutați acolo iar o altă parte își vor croi drum cu cîteva tancuri și mașini blindate. Trupele germane nu ne opun rezistență.

— Pentru ceea ce fac ei la Hechingen și Heigerloch nu merită nici măcar un deget să-și scrîntească vreunul de-ai noștri. Documentele și mărturiile fizicienilor capturați arată clar că ceea ce posedă ei este lipsit de importanță.

— Bine, bine, asta o știu și eu. Dar dacă pun mîna francezii pe păsărelele astea care... hm?

Cu douăzeci și două de ore înaintea intrării primelor unități ale generalului francez Delattre, cele două localități fură ocupate de membrii misiunii „Alsos". Se stabili cu această ocazie că în subsolurile castelului Heigerloch exista într-adevăr un reactor, dar de mici proporții, numai pentru experiențe, care, din cauza numărului mereu insuficient de cuburi de uraniu, nu dăduseră decît rezultate parțiale. Și abia în curs de construcție — un reactor de dimensiuni mai mari. În schimb prada umană se dovedi însemnată: Otto Hahn, Max von Laue, Karl Weizsäcker.

CAPITOLUL VII

1

Aproape întreg personalul bazei aeriene secrete „Wendover Field" era adunat în după-amiaza acelei zile în fața unei estrade amenajate într-unul din hangare. Avea loc un concert de jaz dat de o orchestră recrutată de căpitanul Alden dintre oamenii cu aptitudini muzicale. Numai că instrumentele erau cam neobișnuite. În mijlocul scenei era instalată pe un scaun elicea unui motor de avion. Două ciocane, împrumutate de la atelier, se plimbau, mînuite cu dexteritate de căpitanul Wander, lovind cînd la mijloc, cînd la extremitățile ei. În stînga se aflau două scînduri de spălat rufe, îmbrăcate în zinc, ale căror creste erau încontinuu mîngîiate cu cîte un băț de căpitanii Baylor și Winston. În imediata vecinătate, locotenentul Paterson acționa un claxon de automobil. În partea cealaltă, aliniați și ei, stăteau în ordine: Teserly care umfla cu pompa un burduf improvizat dintr-o bucată de cameră peticită cu membrane roșii de la instalația de presiune; maiorul Sewis, cu o rîșniță în interiorul căreia se afla, în loc de piper, sticlă sfărîmată și sublocotenentul Botter cu o suită de țevi de oțel. În spate, ridicată pe un postament, trona, înconjurată de tot felul de instrumente de percuție, bateria formată dintr-un butoi de benzină. Unele bucăți erau acompaniate și de doi soliști vocali.

Entuziasmat, auditoriul, în picioare, bisa bucata „Femeia cu sînii de lemn" compoziția dirijorului — căpitanul Alden, cînd în hangar năvăli un soldat din corpul de pază. Ceru, strigînd cît îl ținea gura, să se facă liniște, însă în vacarmul de fluierături și tropăit de picioare, apelul său răsună ca pocnetul unui dop de sticlă destupată în timpul unui tir de artilerie. Văzînd că nu se poate face ascultat, scoase arma de pe umăr și o descărcă în aer. Toți se întoarseră spre el.

— Germania a capitulat! urlă, agitînd carabina în aer. Germania a capitulat!

Vestea fu primită cu o explozie de urale. Unii își scoaseră pistoalele și traseră în sus, găurind acoperișul de tablă al hangarului, alții, care se aflau în apropierea soldatului, îl ridicară pe brațe și porniră cu el afară. Îmbrățișîndu-se și sărutîndu-se, îi urmară cu toții. Începură să cînte în ritm de jaz cunoscutul cîntec rusesc „Doi ochi negri", apoi „Down by the riverside":

„Am să pun jos sabia și scutul meu.
Pe malul rîului în jos,
Pe malul rîului în jos.
Și n-am să mai port războaie".

Se îndreptară spre baraca în care era improvizat un bar, dar găsiră lacătul la uşă, căci aceasta se deschidea de-abia după ora şapte seara. Gill se repezi împreună cu cîţiva spre baraca învecinată. Îl aduseră de acolo, cu mîinile ridicate în sus, sub ameninţarea pistoalelor, pe sergentul barman, numai în chiloţi. Năuc, căci fusese trezit din somn şi puţin speriat, barmanul se zăpăci de tot : vorbeau toţi deodată, întinzîndu-i bani. În cele din urmă, le dădu cîteva zeci de sticle şi pahare ca să se servească singuri.

Urletul strident şi tînguitor al alarmei curmă însă brusc petrecerea. Se repeziră la barăci, îşi înşfăcară costumele de zbor şi îmbrăcîndu-se, pe drum, alergară spre avioane. Pe pistă îi aştepta colonelul Aibbets. Unul după altul, în mugetul general al motoarelor, uriaşele „B-29" se ridicară în aer.

Nimeni nu ştia ce se întîmplase. Cînd acul altimetrului indica aproape treizeci de mii de picioare, primiră ordinul să „bombardeze" cercul cu circumferinţa de 150 metri, trasat pe nisipul deşertului. Era o dispoziţie nemaipomenită. „Grupul 509 mixt", cum se numea acum unitatea militară aeriană de la baza „Wendover Field", făcea pentru prima oară de la înfiinţarea lui, antrenamente şi după-amiaza.

Avioanele aterizau pentru a se aproviziona în grabă cu o nouă încărcătură de bombe de manevră şi decolau din nou. În cele din urmă, colonelul ordonă pe rînd comandanţilor de nave încetarea exerciţiilor, cerînd unora dintre ei ca după întoarcerea la bază să se prezinte cu întregul echipaj la comandament.

Gill ştia că se bucura nu numai de aprecierea lui Aibbets, dar şi de simpatia lui şi tocmai de aceea rămase mirat văzînd că acesta îl primi atît de încruntat.

— Mîine, la ora cinci dimineaţa — vorbi în sfîrşit colonelul, după ce-i examinase sever din cap pînă în picioare pe toţi membrii echipajului lui Teserly — veţi decola pentru un zbor lung deasupra Pacificului. Nu vă veţi mai întoarce aci. Pregătiţi-vă bagajele şi imediat după aceasta, la culcare... Sper că am fost înţeles! şi ridică capul în semn că a terminat.

— Se vorbea că ne mutăm mai tîrziu, săptămîna viitoare? îl întrebă pe Gill sergentul radiotelegrafist Pasquale Dassaro, după ce ieşiră din baraca comandamentului.

— Nu mai pricep nimic. Şi eu auzisem aşa... Alarmă, antrenament gratuit...

— Nici nu ni s-a spus care echipaje au obţinut cel mai bun rezultat! observă cu ciudă adjutantul bombardier Jack Stevens.

— Acum această grabă neaşteptată... zise Gill ca pentru sine. Plecăm şi mîine. Ori mîine, ori peste cinci zile, tot un drac...

Ajungînd în faţa barăcii în care se găsea barul, Teserly propuse băieţilor :

— Să ne udăm puțin gîtul.

Intrară în baracă, dar în fața ușii barului stăteau de pază doi soldați.

— Azi e închis, căpitane. Ordin de la colonel.

A doua zi la ora cinci, opt avioane „B-29" ale „Grupului 509 mixt" decolau de pe aerodromul bazei „Wendover Field", constituindu-se în formație de zbor. Avionul comandant era pilotat de maiorul Jerry Sewis. Urmînd traseul Tropicului Cancerului, aterizară, după o escală în Hawai, pe insula Tinian din arhipelagul Marianelor, situată la numai două mii șase sute de kilometri de Japonia.

2

Nu numai Arrowsmith își dăduse seama că savanții germani erau cu mult rămași în urmă în domeniul cercetărilor nucleare. Același lucru îl stabili și un grup de savanți de la Los Alamos. Citind dosarul cu corespondența lui Weizsäcker, găsită de membrii misiunii „Alsos" în biroul acestuia din Strasbourg, ajunseseră la concluzia fermă că în nici un caz Germania n-ar fi putut produce bomba atomică înainte de sfîrșitul războiului. Se spulberase deci motivul principal care determinase mii de savanți din America să lucreze în laboratoarele de la Los Alamos sau în acelea ale uzinelor atomice de la Oak Ride și Hanford.

„Este justificată acum, din punct de vedere moral și politic, continuarea activității pentru crearea bombei?" se întrebau ei. Aceia cărora conștiința le răspundea „Nu!" începură să se neliniștească. Și neliniștea lor crescu atunci cînd generalul Craves, Patterheimer, Edward Seller și alții au numai că răspunseră „da", dar inițiară eforturi sporite pentru realizarea „drăcovenici".

. . . . . .

Se împliniseră cinci ani de cînd un băiețel din stațiunea balneară Pekonic condusese doi domni la vila unde locuia marele fizician al lumii și iată că Szillard, de data aceasta singur, se afla din nou în fața lui Albert Einstein.

— Formal n-am dreptul să vă spun... dar dumneavoastră trebuie să știți.

Einstein se uită nedumerit la musafirul său.

— Da, sînt legat de... secrete. Asta însă formal, căci în fond... Am cerut atunci, cu ajutorul dumneavoastră, lui-Roosevelt... Ei bine, „produsul" este în faza de definitivare.

Einstein ridică capul, privind gînditor. Își trecu mîna încet prin părul său bogat, aproape alb și fruntea-i înaltă se brăzdă de cute adînci.

— Înfrîngerea lui Hitler este iminentă... el nu va căpăta teribila armă secretă, care de fapt e un bluf. Da un bluf. Știm sigur acest lucru.

Americanii au creat o misiune de spionaj a cărei sarcină este să obțină informații cu privire la stadiul în care se află cercetările în legătură cu bomba lor cu uraniu. Membrii acestei misiuni au găsit în Institutul de Fizică din Strasbourg documente aparținînd lui Weizsäcker din care reiese că savanții germani sînt în urmă cu cel puțin doi ani față de cercetările noastre. Partizanii norvegieni și trupele de „commandos" au distrus uzinele de apă grea din Norvegia ; minereu de uraniu nu aveau suficient... După cum vedeți, ei n-au reușit să construiască bomba, dar...

— Dar, în schimb, o au americanii pe a lor — completă Einstein, care l ascultase atent pe Szillard.

— Nu numai că o au, dar vor s-o și folosească !

— Eu, vă amintiți, v-am atras atenția asupra unei asemenea eventualități !

Szillard rămase tăcut cîteva clipe. Apoi, parcă sub impulsul unui fluid de speranță, începu să vorbească cu patos.

— Există un grup de savanți care se vor opune cu hotărîre transpunerii în fapt a planului lor. Nu știu dacă predominăm ca număr, dar ca importanță științifică — da. Niels Bohr, Hans Bethe, James Franck și mulți alții. Niels Bohr se frămîntă, întrebîndu-se ce se va întîmpla dacă după război Statele Unite nu se vor înțelege cu Sovietele. Rusia ar putea să construiască și ea o astfel de armă ! Singura ieșire ar fi eliminarea acestei forțe din domeniul militar si politic și trecerea ei sub controlul unei organizații internaționale din care să facă parte toate marile puteri. Ei bine, ce credeți că s-a petrecut ? În timp ce Niels Bohr îi vorbea, Churchill s-a întors spre consilierul său științific și l-a întrebat, prefăcîndu-se mirat : „Despre ce vorbește ? Despre fizică sau politică ?".

— Da, da... clătină Eistein gînditor din cap.

— Oamenii de știință nu se vor da însă bătuți. Există propunerea ca în cazul cînd prima experiență va da rezultate pozitive, să se organizeze un fel de repetiție generală publică, la care să asiste oameni de știință din toate țările aliate și neutre. De asemenea, savanții care au lucrat la proiect ar putea publica un referat cu privire la caracterul și însemnătatea armei atomice. În sfîrșit, ar putea fi dat un ultimatum Germaniei și Japoniei, dacă pînă atunci războiul nu se va sfîrși cu somția de capitulare. În caz că acestea refuză, va fi anunțat un bombardament atomic, comunicîndu-se locul și data, pentru a da posibilitate evacuării oamenilor și animalelor și de-abia atunci...

— Nu, eu sînt împotriva acestui „abia atunci" ! interveni Einstein hotărît.

— Acum cinci ani v-am rugat să semnați scrisoarea aceea prin care solicitam... Acum vreau să vă rog să semnați din nou una către Președinte, să-l sesizăm că o acțiune pripită ar putea avea consecințe ireparabile.

Szillard își desfăcu servieta, scoase o foaie de hîrtie și i-o întinse lui Einstein. După ce o citi, acesta semnă fără să spună un cuvînt.

Purtînd odată cu scrisoarea semnată de Einstein și o adîncă speranță în triumful punctului său de vedere, Szillard plecă grăbit la New York. Redactă un memoriu personal adresat Președintelui, în care îi demonstra cu o argumentație impresionantă că superioritatea militară și politică pe care ar putea-o dobîndi America folosind bomba atomică va fi în scurt timp anulată de consicențe politice și strategice extrem de negative. Expedie apoi scrisoarea lui Einstein însoțită de memoriul său la Washington. Dar la 12 aprilie 1945, drapelul de pe clădirea cu coloane albe din Hyde Park fu pus în bernă, anunțînd moartea lui Franklin Delano Roosevelt. Cele două documente rămaseră necitite pe biroul său.

Szillard nu dezarmă. Plecînd la Washington, încercă să intre la Harry Truman, devenit președinte al Statelor Unite. Acesta nu găsi însă de cuviință să-l primească pe savant și secretarul președintelui îl îndrumă spre James Byrnes, care fusese de puțin timp inițiat în „marele secret" al Americii, și care se găsea pe atunci la odihnă în sudul Californiei.

James Byrnes îl întîmpină pe fizician cu amabilitate și îl ascultă cu atenție. Cînd însă Szillard începusă vorbească despre pericolul care amenința lumea în cazul unei competiții atomice, zîmbetul dulceag ce-i lumina fața dispăru brusc și el îl întrerupse pe Szillard :

— Oare nu vi se pare că vă complicați în mod inutil existența cu astfel de griji ?! După cîte sînt informat, Rusia nu are nici un pic de uraniu !

Peste cîteva zile, Sillard află că James Byrnes fusese numit de către președintele Truman în funcția de Secretar de stat al Statelor Unite.

. . . .

„Nici o zi, nici o clipă nu trebuie pierdută !" nu înceta generalul Craves să-i zorească pe oamenii de știință de la Los Alamos. Trăind coșmarul că războiul s-ar fi putut termina înainte de a se arunçat „bamba sa" în care își pusese atîtea speranțe, el nu rămînea numai la îndemnuri. Îi ceruse încă mai de mult directorului laboratorului de la Los Alamos un referat cu privire la criteriile de bază în alegerea obiectivelor asupra cărora trebuiau să fie aruncate bombele. Devenise clar : cantitățile de uraniu 235 și plutoniu 239 produse de uzinele de la Oak Ridge și Hanford erau suficiente pentru construirea a trei bombe atomice.

În raportul întocmit de un grup de specialiști de sub conducerea lui Patterheimer și expediat de acesta la Washington se sublinia că obiectivul trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

1. Deoarece este de așteptat că bomba atomică va produce distrugerile cele mai mari pe seama primei unde de șoc, iar distrugerile urmă-

toare ca rezultat al acțiunii focului, obiectivul trebuie să dispună de o mare densitate de clădiri și alte construcții puțin rezistente la unda de șoc și temperatura înaltă.

2. După cum s-a calculat, efectul distrugător de bază provocat de unda de șoc cu ocazia exploziei bombei, atinge suprafața unui cerc cu o rază de mai bine de o milă. Prin urmare, obiectivul ales trebuie să aibă o suprafață cît mai dens construită de aceste dimensiuni.
3. Obiectivul ales trebuie să aibă și o importanță militară.
4. Prima țintă să fie aleasă, dacă este posibil, din acele orașe care pînă atunci nu au fost supuse bombardamentelor, pentru ca efectul acțiunii unei singure bombe să fie cît mai spectaculos.

3

A doua zi după ce raportă sosirea „Grupului 509 mix" pe insula Tinian, colonelul Aibbets primi printr-un curier special o casetă blindată, ale cărei chei se găseau una la el, iar cea de a doua la expeditor. Înăuntru se afla ordinul amănunțit al misiunilor viitoare:

„Veți trece de îndată la efectuarea de raiduri deasupra Japoniei pe direcțiile orașelor Hiroșima, Kokura, Nagasaki Misiunile vor fi aproape zilnice.

Vi se atrage în mod deosebit atenția că asupra acestor orașe nu va fi aruncată nici măcar o singură bombă. *Nerespectarea dispoziției de față va fi interpretată ca cea mai gravă abatere pe timp de război.*

Avioanele vor zbura izolat, niciodată mai mult de două La întoarcere, ruta va fi aceeași.

Bombele vor fi lansate asupra unor obiective alese întîmplător însă numai în condițiile antrenamentelor de la „Wendover Field".

Veți întocmi în așa fel misiunile grupului încît să nu atrageți atenția piloților asupra orașelor japoneze menționate mai sus".

Astfel personalul „Grupului 509 mixt" nu avu decît o singură zi de odihnă. Printre primele echipaje care plecară în misiune se afla și cel comandat de Teserly. La început, zburară în formație; apoi, în apropierea arhipelagului insulelor japoneze, se despărțiră pe trei direcții. Gill și căpitanul Bock își îndreptară avioanele spre nord. Primiseră de la colonelul Aibbets ordinul să efectuoze recunoașterea orașelor Nagoya, Kyoto, apoi, virînd spre sud, deasupra Mării Japoniei, să zboare deasupra Hiroșimei, iar bombele să le arunce undeva între Hiroșima și Kochi.

Gill pilota calm uriașul său „B-29". La un moment dat îl înclină uitîndu-se în jos. Grămezi-grămezi de vată pufoasă alunecau destrămate sub el. Redresînd aparatul, privirile i se opriră pe extremitatea aripei, unde litere

mari albe înscriau „Kat". Un zîmbet fugar îl lumină fața, apoi trecu în revistă imaginile Katherinei înșiruite pe pereții carlingii. Îi zîmbea și ea. Totuși, gîndurile lui nu se îndreptară spre Cranston Falls. O dată cu aterizarea la Tinian simțise o proastă dispoziție căreia nu-i găsea explicația, dar care continua să-l apese. O atribui în cele din urmă condițiilor de izolare inexplicabilă ce le fuseseră impuse aci.

Oamenii „Grupului 509 mixt" aflaseră din prima zi a sosirii la baza secretă din pustiul de la granița de nord a statului Utah că în cele din urmă vor pleca într-o zonă de operații, astfel că ordinul de mutare pe o insulă din Pacific nu-i găsise nepregătiți. Se bucurară chiar că aveau prilejul să părăsească „tabăra de pedeapsă" cum denumiseră ei Wendover-ul, iar cînd ajunseră la Tinian, constatară cu satisfacție că aici se află o bază aeriană în toată puterea cuvîntului, cu zeci și zeci de avioane pe sol și o activitate intensă.

De aceea, după ce-și luară în primire camerele ce le fuseseră repartizate în barăcile dindărătul hangarelor, porniră cu toții în recunoaștere. Nu mică le fu însă surpriza să constate că de fapt nimeriseră într-un țarc. Trei împrejurimi de sîrmă ghimpată, înalte de aproape trei metri, păzite de la înălțimea unor turnuri dese de observație, înconjurau aerodromul unde aterizaseră cu cîteva ore mai înainte. Se mulțumiră să privească forfota aerodromurilor ce se întindeau de partea cealaltă a împrejurimilor și se întoarseră la barăcile lor înjurînd. A doua zi, la protestele ofițerilor, colonelul Aibbets răspunse că deoarece urmau să îndeplinească o misiune secretă, nici unul din ei nu avea voie să intre în contact cu cei care erau străini de „Grupul 509 mixt".

I

— Sînt bucuros să vă văd — spuse generalul Craves, ridicîndu-se cînd Patterheimer intră în biroul de la Washington al acestuia. Îmi pare rău că n-am putut veni atunci la Los Alamos să cunosc dispozitivul de implozie... Vă rog, luați loc. Da, am avut destule frămîntări aici. Cred însă că totul se va termina cu bine. Ce vești îmi aduceți?

— S-ar putea să fim în curînd gata de experimentare.

— Va funcționa! Sînt sigur că va funcționa!

— Problema care se pune este în ce măsură va corespunde ea așteptărilor...

— Dumneavoastră ce credeți?

— E greu să mă pronunț. Știu eu... După calculele teoretice, avînd în vedere raza ei de acțiune... circa douăzeci de mii de oameni. Teoretic.

— Nu puteți să-mi indicați o dată aproximativă a experimentării?

— Lucrurile nu depind numai de noi. Știți bine aceasta.

— Dacă vă referiți la grupul lui Szillard...

— Nu. Aveam în vedere transporturile de la Oak Ridge și Hanford. Spuneați de grupul lui Szillard...

— Cred că acțiunile adepților controlului internațional vor fi anihilate.

— Adică?

— A fost înființat un Comitet așa-zis provizoriu, compus din experți. Tocmai de aceea v-am chemat la Washington.

— Va să zică a fost totuși înființat?

— Nu s-a putut altfel. S-a făcut prea mult scandal... De altfel, în felul acesta nici administrația Truman nu riscă să fie mai tîrziu acuzată că nu s-a consultat cu specialiști și că n-a ținut seama de protestele unor savanți atît de competenți.

— La un moment dat m-am întrebat dacă totuși...

— Vă îndoiți că noi avem dreptate?! Am făcut bomba nu ca să ne uităm la ea! Gîndiți-vă cîți bani am cheltuit!

— Sînteți atît de sigur că ea va hotărî soarta războiului cu Japonia? Japonezii sînt încă puternici, cu toate bombardamentele noastre masive. S-ar putea ca bomba să producă o reacție contrară așteptărilor noastre: în locul panicii — îndîrjire. Există precedente: Peral-Harbour, nemții la porțile Moscovei, londonezii pisați cu „V-1"...

— Japonia este acum singură. Ea știe că nu va rezista prea mult.

— Dar...

— Mi se pare că am omis să vă spun că ați fost desemnat ca membru al comisiei de specialiști de pe lîngă „Comitetul provizoriu".

— Am dedus acest lucru. Aș putea cunoaște componența Comitetului?

— Desigur. Nu vă faceți nici un fel de griji. În afară de savanți, în Comitet au intrat ministrul de război Stimson și locțiitorul său Harrison, secretarul Departamentului de stat, James Byrnes, în calitate de reprezentant personal al președintelui...

— E suficient. Sînt edificat.

— Din Comisia de specialiști, unul singur, Enrico Fermi, ne-ar putea face greutăți... Va fi însă în minoritate.

— Ați intrat în comitet sau în comisie?

— Nu, ar fi fost jenant dacă eu, în mod oficial... Comitetul e compus numai din persoane civile... Dar voi participa la toate ședințele și, n-aveți nici o grijă, voi lupta din toate puterile ca bomba noastră să fie folosită.

„Comitetul provizoriu" hotărî:

1. *Bomba trebuie folosită împotriva Japoniei cît se poate de repede.*
2. *Ea trebuie aruncată asupra unui obiectiv militar sau de importanță militară care să aibă dispuse în imediata apropiere, de preferat în jur, clădiri de locuit și alte construcții ușor distructibile.*
3. *Bomba trebuie aruncată fără avertisment prealabil.*

5

Avionul lui Teserly se apropia de obiectivul prestabilit pentru aruncarea bombei de cinci tone, însă un banc gros de nori împiedica ochirea vizuală. Adresîndu-se radiotelegrafistului Dassaro, adjutantul Jack Stevens propuse la un moment dat:

— Ce-ar fi să tragem apa? Sîntem la doi pași de Tokio!

Stevens se referea, evident, la caricatura de la capătul fuselajului, căci Gill îl pusese, încă la Wendover Field, pe desenatorul „Grupului 509 mixt" să picteze scaunul de closet înăuntrul căruia un jet puternic de apă mătura un japonez de culoare galben murdar. Îi dăduse ca sursă de inspirație o fotografie care reprezenta „opera" pictorului de firme pe care-l cunoscuse la Port Darwin. Ploile și soarele torid decoloraseră cu timpul vopseaua, iar colonelul Aibbets îi atrăsese atenția asupra acestui lucru. În ziua precedentă îl pusese pe sergentul Long să retușeze desenul și în timp ce acesta lucra, Gill, gîndindu-se la cartea care-l favorizase în partida de pocher din noaptea aceea, hotărî să-i dea, pe lîngă „Kat", și un alt nume avionului său. Astfel sergentul Long înscrisese la mijlocul fuselajului, cu litere mari albe „Straight Flush". Membrii echipajului comentaseră în cursul zborului ideea comandantului lor, fiind cu toții de părere că noul nume le va aduce noroc. Propunerea adjutanului Stevens fusese făcută tocmai în mijlocul acestei discuții. Pasquale Dassaro o aprobă:

— Așa e! Ce tot stricăm bombele?! Îi tragem una în cap și s-a terminat războiul!

— Nu știți că-i ordin... îi preveni mitraliorul Dillon.

— Dacă îl dăm gata, nu ne spune nimeni nimic. Mă duc să vorbesc cu căpitanul — și Stevens se strecură spre compartimentul lui Teserly.

Gill primi cu entuziasm ideea subalternului său.

— O. K.! să tragem apa!

„Straight Flush" vîră spre Tokio. Curînd se afla deasupra palatului imperial care se ridica în centrul unui imens parc înconjurat de un șanț. Dar în aceeași clipă, un val de nori se interpuse între obiectiv și aparat. Se văzură nevoiți să lanseze bomba cu ajutorul aparelor electronice și palatul imperial scăpă.

De-abia la întoarcere, zburînd spre Hiroșima, Gill își dădu seama că făcuse o mare greșeală încălcînd ordinul categoric al lui Aibbets. Jos însă se vedea acum orașul și Teserly își îndreptă gîndurile spre acesta. „De la un timp, nici cu antiaeriana nu mai trag! Au văzut că tot nu ne pot ajunge. Acum le e teamă doar de formațiile masive. Cu noi s-au obișnuit: nu se mai deranjează. Ei lasă că o să vedeți voi, bastarzi galbeni! Terminăm noi cu voi și terminăm și cu războiul!".

Membrii „Grupului 509 mixt" își dădeau foarte bine seama că fuseseră instruiți la Wendover Field, apoi mutați acolo și trimiși special în raiduri

aparent iraționale pentru ca în cele din urmă să ducă deasupra Japoniei vreo armă miraculoasă, vreo superbombă.

Începuseră să bănuiască ceva și vecinii „Grupului 509 mixt", aviatorii celorlalte unități staționate pe Tinian. Să bănuiască numai, căci Aibbets nu era subordonat comandantului Armatei a 20-a aeriene care se afla pe insulă. Primea ordine direct de „sus". Intrigați de misterul în care erau învăluiți piloții „Grupului 509 mixt", îi botezară „Glory boys" și „Victory boys" și invidioși, compuseră chiar un cîntec dedicat „primadonelor" din Tinian.

Îndată după aterizare, Teserly se prezentă cu întregul echipaj colonelului și-i raportă că încălcase ordinul, lansînd bomba asupra palatului imperial din Tokio. Aibbets îi măsură tăcut, așa cum îi era obiceiul, din cap pînă-n picioare pe toți la rînd, apoi întrebă:

— Cine a fost cu ideea?

— Eu — răspunse Stevens.

— Ce-ai spus, căpitane, cînd ai auzit?

— O. K.! să tragem apa!

— Ce apă?! Aha... pricepu el aducîndu-și aminte de caricatura de pe fuzelaj și începu să rîdă. Cine n-a fost de acord? întrebă el redevenind sever.

— Sergentul mitralior Dillon — răspunse Gill.

— Știi ce înseamnă asta, Teserly, sau nu știi?! Tribunalul militar! La a doua abatere... — și colonelul făcu semn membrilor echipajului să plece. Cînd rămase singur cu Gill, continuă: Ce dracu'? Ai înnebunit?!

— Nici chiar așa, disciplinat tot timpul, nu pot să fiu!

Colonelul se uită să vadă dacă vorbea serios sau nu și constatînd că Teserly nu glumea, izbucni în rîs.

— Ești formidabil! Să știi că într-o zi are să ți se înfunde!

— N-aveți nici o grijă! Gill îi arătă dintele de delfin de la brățară, a cărui poveste o știau toți membrii „Grupului 509 mixt".

Dar peste cîteva zile, Teserly ajunse din nou în fața colonelului Aibbets. Acum pentru o pricină cu totul de altă natură.

Neînchipuindu-și că pe noua bază regimul va rămîne tot atît de sever ca la Wendover Field, băieții nu luaseră cu ei butoaiele, confecționate cu atîta trudă. Cînd împrejurimile de sîrmă ghimpată care-i despărțeau de restul bazelor de pe Tinian le-au deschis ochii asupra adevăratei stări de lucruri, începură să-și facă imputări, acuzîndu-se reciproc de lipsă totală de prevedere. Încercară să-și confecționeze noi butoaie de concurs, dar colonelul interzise categoric reeditarea jocului inventat de Gill. Aceeași soartă o avu și tentativa căpitanului Alden de a reanima orchestra de hot-jaz, selecționată și pregătită de el.

Personalul „Grupului 509 mixt" nu era lăsat să moară de plictiseală.

În afară de un mic bar deschis de la prînz pînă seara tîrziu, la extremitatea de sud-vest a țarcului fusese amenajată, încă din primele zile, o sală de cinematograf botezată „Pumpkin Theatre" și filme western rulau fără întrerupere, alternînd cu jurnale sau chiar lung-metraje despre operațiunile aeriene, maritime și de uscat împotriva japonezilor.

După o partidă de „Lord Colver", căci pe Tinian se găsea din belșug această marcă de whisky preferată de Max și de atunci, în amintirea profesorului și prietenului său, și de Teserly, maiorul Sewis îi propuse lui Gill să meargă la „Pumpkin Theatre". Neexistînd alt mijloc mai agreabil de a-și omorî timpul, Teserly acceptă bucuros.

Fură nevoiți să străbată în fugă locul din apropierea coastei căci valuri înalte, ridicate de vînt, se izbeau cu putere de stîncile de corali, proiectînd stropi la mare distanță. Aleseră două locuri libere în mijlocul sălii. Așezîndu-se, Gill își ridică picioarele pentru a sta mai comod, pe speteaza scaunului neocupat din față. Dar în vreme ce pe ecran cele două bande rivale de gangsteri erau în plină încăierare într-un local de noapte, Gill trăind intens acțiunea, schiță fără să-și dea seama un „șut" și bocancul său nimeri în capul unui care stătea pe scaunul alăturat.

Se trezi înjurat, în timp ce picioarele-i erau azvîrlite în lături. Pierzîndu-și echilibrul, se răsturnă cu scaun cu tot. Se ridică congestionat de furie. Celălalt îl aștepta în picioare. În semiobscuritatea sălii îl recunoscu pe căpitanul Bill Wander, prieten și partener de pocher. Mîna nu-și schimbă însă direcția și picioarele dintre degetul mare și arătător, întinsă ca o coardă, lovi sub bărbie gîtul acestuia. Nereușind să se eschiveze de la atacul fulgerător pornit de jos, Wander horcăi, clătinîndu-se. Teserly vru să-și consolideze poziția cu un croșeu de stînga. Nu avu însă timp. Un scaun venit din întuneric îl nimeri în cap. Se prăbuși. Scaunul expediat lui Gill lovise însă și un alt spectator și într-o clipă, zeci de scaune începură să zboare prin sală într-un vacarm de urlete și bufnituri.

În cele din urmă, sesizat de infernul din sală, mecanicul întrerupse proiecția. Cînd lumina se aprinse, fiecare își căuta adversarul. Nu se găsiră decît Gill și Wander. Dădură să se repeadă din nou unul la celălalt, dar maiorul Sewis se interpuse între ei. Pumnul lui Teserly îl lovi în ceafă. Totuși, bătaia nu continuă căci cei din jur interveniră, despărțindu-i, iar Sewis scoase pistolul:

— Te fac depozit de plumb! îl amenință el pe Gill.

Ieșind din cinematograf, o porniră direct spre comandament, urmați de alaiul spectatorilor. Colonelul Aibbets îi primi la început nedumerit. Văzînd însă fața încruntată a lui Gill, iar pe Wander ținîndu-se de gît, izbucni în rîs.

— Te pomenești că v-ați bătut? întrebă el în cele din urmă. Teserly, iarăși figura de jiu-jitsu?

Gill confirmă, dînd din cap.

— Trebuia să-l ucid! mîrîi Wander cu ură.

— Nu merită să ajungi la Alcatraz[1] pentru el.

— De ce?! întrebă Gill înciudat.

Aibbets izbucni din nou în rîs. Apoi, scoţînd din biroul său o tavă cu pahare şi o sticlă de gin englezesc, îi invită să bea.

Scărpinîndu-se în cap, Wander se uită chiorîş la paharul său. Dar pentru că îl durea gîtul şi mai ales pentru că Gill era cu paharul în mînă, îl luă şi el.

— Descară veniţi la mine să facem o partidă de pocher — li se adresă colonelul după ce goliră paharele. Cine pierde din voi doi doi, cere scuze celuilalt. Clar? Şi acum, gata. Am treabă.

Afară îi aştepta maiorul Sewis şi căpitanul Alden.

— Ei? întrebă Sewis, nerăbdător să afle ce hotărîse colonelul.

— Facem un pocher deseară cu colonelul, îl informă fără poftă Wander şi adăugă cu ciudă: Dar porcul ăsta de Gill întotdeauna cîştigă!

— Să nu mă faci porc că...

— Ajunge! Potoliţi-vă! strigă la ei maiorul. Vin şi eu deseară. Sewis era prietenul lui Aibbets şi partenerul lui obişnuit la pocher.

— Cine plăteşte un whisky? se adresă Alden celor doi.

— Să dea el, că a lovit primul! — propuse Wander.

— Zgîrcit mai eşti!... Bine, plătesc. Să-mi pun şi o compresă cu gin la cucui — spuse, pipăindu-se în creştetul capului. Care dracu' o fi dat cu scaunul?

6

Locuitorii unei mici aşezări din pustiul Alamogordo, statul New Mexico, încercaseră din răsputeri să se împotrivească evacuării. Protestele lor se dovediră însă zadarnice. Peste cîteva zile în aceste locuri se instalau echipe de specialişti. Şi oameni în salopete începură să ridice în mijlocul deşertului un turn înalt, din schele puternice de oţel. La zece kilometri depărtare de acesta, alte echipe construiau o cazemată — post de control, iar la şaisprezece kilometri — clădiri speciae pentru efectuarea observaţiilor. Întreaga regiune era înconjurată de trupe, iar spaţiul aerian supravegheat cu străşnicie zi şi noapte.

După ce oamenii în salopete părăsiră deşertul Alamogordo, de la Los Alamos, pe un drum secret, construit cu puţin înainte, au fost transportate părţile componente ale uneia din cele trei bombe atomice care înghiţiseră

[1] Vestita închisoare federală de pe insula Alcatraz, situată în golful San Francisco.

plină la limită toate cantitățile de uraniu 235 și plutoniu 239 produse de uzinele de la Oak Ridge și Hanford. Și o dată cu acestea, în „Jornada del muerte"[1] au apărut oamenii cu părul lung — savanții.

În după-amiaza zilei de 15 iulie, totul era gata pentru efectuarea experienței, denumite codificat „Trinity". O singură operație mai rămăsese de efectuat: montarea în interiorul bombei a mecanismului de detonare. Era o țeavă masivă, aducînd oarecum cu aceea a unui tun, numai că ea nu se termina cu un orificiu. În locul acestuia era amplasată „ținta" din uraniu 235. „Obuzul", confecționat și el din același material, se găsea la capătul opus al țevii. Separate fiind de lungimea țevii, nici unul din ele nu putea să „explodeze" independent, căci fiecare avea o masă mai mică decît limita critică. Dar îndată ce „obuzul", proiectat cu ajutorul unor substanțe explozive obișnuite, lua contact brutal cu „ținta", dimensiunile masei formate prin unire depășeau limita critică și începea reacția în lanț. Iar aceasta continua atîta timp cît căldura produsă prin fisiune nu sfărîma în bucăți întreaga masă — explozia atomică.

Asamblarea dispozitivului de detonare se apropia de sfîrșit cînd savanții începură să se neliniștească: „Obuzul" nu glisa suficient de ușor pe „țeavă". În cele din urmă cauza fu descoperită și William Larsons termină de montat mecanismul. Dar bomba nu fu urcată în vîrful turnului. O furtună puternică, însoțită de ploi torențiale, cu fulgere dese și orbitoare, zguduia noaptea de parcă însăși natura se ridica împotriva cutezanței omului. Generalul Craves hotărî ca timpul să fie valorificat prin verificarea condițiilor experienței. Curînd, instalații mecanice ridicau o bombă de dimensiunile celei atomice, încărcată cu exploziv obișnuit. În scurt timp un fulger o atinse în plin și ea explodă, cutremurînd văzduhul.

Noaptea se scurgea încet. Nerăbdător, Craves se plimba în jurul postului de control, blestemînd natura. Părîndu-i-se că zărește cîteva stele pe cer, i se adresă lui Patty care stătea rezemat de peretele cazematei:

— Ce ziceți, se înseninează?

— Poate că ar fi mai bine să amînăm pentru noaptea următoare?

— Nu, asta nu! sări Craves ca ars. În nici un caz nu! Experiența trebuie efectuată încă în noaptea asta. Rezultatul ei este așteptat cu nerăbdare de Președinte.

— Din partea meteorologilor avem pronosticuri favorabile...

— Să-i ia dracu'!

— Nu, că mai avem nevoie de ei!

Spre ziuă, meteorologii comunicară că experiența putea fi efectuată la ora cinci și treizeci de minute. De la postul de control, în locul muzicii de jazz începură să se transmită comunicări cu privire la desfășurarea ope-

---

[1] Zona morții.

raţiunilor pregătitoare, apoi indicaţii de securitate. Cei de la punctele de observaţie, aflate la o depărtare de şaisprezece kilometri de turn, îşi unseră faţa şi mîinile cu o cremă specială, îşi puseră ochelari de protecţie şi se lungiră cu faţa la pămînt.

La un moment dat, megafoanele amuţiră. Se aşternu o tăcere încordată. Apoi membranele lor începură să difuzeze în deşertul amuţit semnalele sacadate ale metronomului... Secundele erau numărate, mărind încordarea. La a şaizecea, reflectată de nori ca o aureolă strălucitoare şi albă, flacăra atomică izbucni fulgerînd, transformîndu-se imediat într-un glob de foc cît douăzeci de sori laolaltă. Şi globul orbitor crescu şi crescu, tot mai mult şi mai mult, părînd că va cuprinde şi cerul şi pămîntul.

Patterheimer se înghesui în peretele cazematei, Enrico Fermi uită de hîrtia pe care o ţinea în mîini pentru a determina prin suflu forţa bombei. Însoţită de mugete apocaliptice de parcă s-ar fi dărîmat catapeteazma lumii, unda de şoc sosi ca o pală de vînt prevestitor de furtună. Iar globul de foc creştea şi creştea, revărsîndu-şi acum marginile într-o gigantică ciupercă.

— Dumnezeule... am pierdut controlul! exclamă deodată îngrozit William Larson, cu toate că pregătirea sa ştiinţifică îi spunea că un asemenea lucru nu se putea întîmpla.

Primul îşi reveni Leslie Craves. Ca şi cum unda de şoc i-ar fi urlat în urechi: „Ei, generale! Iată-ţi visul cu ochii. Acum, la treabă!". Se repezi spre pupitrul de aparate. Erau toate distruse.

— Nici unul n-a rezistat exploziei — îi comunică Charles Bryson.

— Foarte bine! Excepţional! Excelent! Da, da, excelent — confirmă, văzîndu-l pe Bryson stupefiat. Dacă aparatele n-au putut rezista, înseamnă că explozia a fost mult mai puternică decît ne-am aşteptat. Excelent!

În aceeaşi dimineaţă, o cablogramă cifrată era transmisă la Potsdam preşedintelui Truman: „Bebe născut bine", iar la prînz, de la Los Alamos, pe acelaşi drum secret, porniră ambalate în lăzi de lemn părţile componente ale celor două bombe atomice. Una fusese botezată „Băieţelul", iar cealaltă, „Grăsunul", diferite ca dimensiuni din cauza dispozitivului de detonare de un sistem deosebit. Escortate de trupe şi blindate, lăzile fură transportate la Albuquerque, cel mai apropiat aeroport de Los Alamos. În cele din urmă, unele pe calea aerului, altele îmbarcate pe crucişătorul „Indianopolis", ajunseră la Tinian.

7

Ieşind în grabă din biroul său, colonelul Paul Aibbets alergă spre avionul care mai rula pe pista de aterizare. Cînd din aparatul nou sosit coborîră un maior însoţit de doi căpitani, se prezentă. „În regulă!" răspunse

maiorul și toți patru se îndreptară, fără să mai scoată o vorbă, în direcția barăcii comandantului. De-abia în birou, colonelul fu întrebat:

— Aveți broaște țestoase pe insulă?

— Da, dar mie nu-mi place supa din carne de broască țestoasă — continua parola.

— Se vede că n-aveți bucătar bun.

— Ar fi bine să ne trimiteți unul din America.

Maiorul scoase din servietă o casetă plată de culoare neagră și o întinse colonelului. Descuind-o, Aibbets scoase un plic dinăuntru și după ce o încuie la loc, o restitui maiorului. Salutînd, cei trei ieșiră pe ușă fără să mai spună nimic. Cînd rămase singur, colonelul citi:

„Vi se aduce la cunoștință că, în conformitate cu ordinul Președintelui Statelor Unite ale Americii, începînd de astăzi 24 iulie 1945, intră în vigoare directiva generală pe care o veți aduce la îndeplinire imediat ce condițiile operative o vor permite. Supravegheați personalul ca aceste condiții să fie grăbite la maximum".

Colonelul Aibbets știa la ce condiții se referea generalul Spaatz, comandantul Forțelor Aeriene Strategice ale S.U.A. De cîteva zile, pe aeroportul „Grupului 509 mixt" începuseră să sosească civili în care militarii recunoscură fără dificultate intelectuali și îi botezară, din cauza părului lor lung, „pletoșii". Nimeni însă nu reușise să afle ce făceau aceștia într-o baracă izolată din apropierea lui „Pumpkin Theatre", ținută permanent sub pază severă. Totuși, observînd că pletoșii lucrau aproape zi și noapte, că mereu alte și alte lăzi erau descărcate în baracă unde, cu ajutorul unei instalații de refrigerație, temperatura era menținută sub zero, bănuiră că, probabil, se apropia „ziua cea mare".

În rest, viața se desfășura ca și mai înainte pe Tinian. Raiduri zilnice deasupra Japoniei, cu bombe aruncate asupra unor obiective de minimă importanță sau de multe ori în mare. În orașele Hiroșima, Kokura, Nagasaki, nimeni nu mai intra în adăposturi la apariția lui „Mister-B" cum denumiseră locuitorii acestor orașe singuraticele fortărețe zburătoare „B-29", iar posturile de radio japoneze începuseră să facă chiar glume pe seama uriașelor păsări rătăcitoare, decolate de pe Tinian.

La două zile după ce colonelul primise ordinul de îndeplinire a directivelor generale, se petrecu un eveniment neașteptat. Megafoanele transmiseră declarația Statelor Unite, Marii Britanii și Chinei, adoptată în urma conferinței de la Potsdam, prin care se cerea Japoniei să capituleze necondiționat. Sperînd că Japonia va răspunde pozitiv, băieții începură să-și manifeste zgomotos bucuria. Dar megafoanele transmiseră imediat ordinul colonelului ca tot personalul grupului să se adune la „Pumpkin Theatre".

Gill, căpitanul Alden, căpitanul Wander și locotenentul Patterson se

găseau la o partidă de pocher. Aflaseră știrea ultimatumului fără să se miște de la masă. Acum însă nu mai aveau încotro. Crezînd că erau chemați la vreo nouă conferință, înjurară tot drumul pînă la cinematograf. Aci însă li se spuse că era vorba de altceva, fără ca cineva să le poată spune despre ce anume.

Cînd sala fu aproape plină, apăru colonelul Aibbets. Ieșind în față, se adresă oamenilor săi :

— După cum știți, există numeroase plîngeri în privința camerelor ale căror ferestre se află toată ziua în bătaia soarelui. Am hotărît, redistribuirea prin tragere la sorți. Sînteți liberi să vă exprimați părerea.

Teserly sări ca ars :

— Este o încălcare flagrantă a dreptului primului ocupant. Ar trebui atunci să se ia măsuri și în legătură cu somierele de la paturi. Unele sînt de tip vechi și dimineața te scoli ca din sicriu, iar altele de tip nou, moi și lastice. Sînt împotrivă !

— O să-i aduc aminte lui Teserly — se ridică căpitanul Kerry — că de la început i s-a repartizat camera 14. După ce a stat o zi în ea, s-a mutat la nr. 15, profitînd de faptul că pe atunci aceasta nu era încă ocupată. Și nu numai el a procedat așa.

— Măsura privește și corpul subofițerilor ? îl întrebă pe colonel adjutantul Streetman.

— Bineînțeles, tragerile la sorți se vor face separat pentru corpul ofițerilor și separat pentru cel al subofițerilor — precizează Aibbets. Vom scrie pe bilețele numerele camerelor. Norocul va decide cine va nimeri la căldură și cine la răcoare.

— La subofițeri există însă o egalitate în ceea ce privește dezavantajele. Cele două barăci care sînt orientate spre nord nu au spălătoare. Sîntem nevoiți să ne ducem în fiecare dimineață la vecini și să așteptăm pînă ne sar ochii din cap !

Se porni o adevărată avalanșă de proteste. Colonelul Aibbets era însă răbdător. În cele din urmă, uitîndu-se la ceas, ceru oamenilor săi să facă în scris propuneri pentru rezolvarea problemelor ridicate, ținîndu-se seama de condițiile existente pe insulă. Apoi anunță că s-a primit un jurnal cinematografic cu debarcarea trupelor americane în Filipine și un film capturat de la japonezi cu această ocazie, despre tratamentul aplicat prizonierilor americani.

Rămaseră cu toți în sală și proiecția începu. Entuziasmul gălăgios pe care îl trezi primul film, îi urmă o liniște înfiorată. Priveau cu toții îngroziți perindarea unor scene înfățișînd ororile săvîrșite pe militarii japonezi — cerberii lagărului. Pe ecran era prezentat un aviator doborît deasupra Filipinelor pe care-l interogau doi ofițeri japonezi asupra unității din care făcea parte. După ce pilotul își termină, ca urmare a schingiurilor suferite,

depoziţiile. unul din ofiţeri luă un stilet de pe masă şi apropiindu-se de acesta. ordonă să-i fie scoasă americanului limba din gură.

Cînd unul din subofiţerii schingiuitori desfăcu cu o baionetă dinţii aviatorului şi cu un cleşte îi trase limba afară, în sala încremenită de groază se auzi strigătul plin de ură al colonelului Aibbets : „Cîine !", urmat de detunătura pistolului său. Pînza ecranului fu găurită în locul unde se vedea capul subofiţerului. Ca electrizaţi, băieţii îşi scoaseră pistoalele şi într-un vacarm de strigăte monosilabice, începură să tragă cu toţii în siluetele japonezilor.

Operatorul continuă proiecţia, dar pe ecran nu se mai deslușea aproape nimic, deoarece pînza era făcută ciur şi în unele locuri chiar sfîşiată de gloanţe. Membrii „Grupului 509 mixt" părăsiră sala comentînd indignaţi filmul capturat de la japonezi. În întîmpinare le ieşi alergînd un sergent din corpul de pază.

— De ce aţi tras? se opri acesta gîfîind.

—Du-te dracului ! se răsti Gill la el.

— L-aţi împuşcat pe soldatul din turnul numărul 16 !

Se repeziră spre împrejmuirea de sîrmă ghimpată acolo unde, exact îndărătul cinematografului se înălţa turnul de pază. O dată cu pînza ecranului, soldatul fusese şi el găurit. Era mort.

A doua. zi, întorcîndu-se din misiune şi traversînd pista prin faţa comandamentului, Tserly văzu un pastor militar ieşind de la colonel. Nu-i dădu atenţie. Dar după ce trecu cîţiva paşi de acesta, se opri brusc. „Postorul Gompers ! ? murmură el parcă nevenindu-i să creadă. Da, el e !".

— Hello, pastore ! îl strigă.

Gompers se opri, întrebîndu-se unde-l mai văzuse şi deodată îl recunoscu :

— Gill ! Gill Teserly !

Gill alergă spre pastor. Se îmbrăţişară.

— Dar ce cauţi aici ? îl întrebă Gill nedumerit.

— Păstoresc ! Ştiam eu că eşti pilot... dar să te întîlnesc aci, la marginea Pacificului... !

— Am fost acum un an, ba e mai bine de un an, la Cranston Falls. Soţia mea e acolo. M-am căsătoriţ. De ce ai plecat din Cranston Falls ? S-a construit o biserică nouă !

— Cum a izbucnit războiul m-am înrolat în armată. Ştii, la un moment dat am zis că cine ştie ce-ai făcut...

— Ce vrei să spui ?

— Te rog însă să rămînă între noi...

— Ei. cum ai crede... ? !

— Acum vreo doi ani, un agent federal mi-a cerut să-mi spun părerea despre tine.

— Ce a întrebat?

— Ce fel de om ești, cum ai fost în copilărie, credincios sau nu... M-a întrebat de Tom și de Jo și de Mary... Ia ascultă, Gill, ce clociți voi aici?

— De ce? Cine ți-a spus că clocim?

— Lasă... De mine te ferești tu?

— Cred că noi o să-i dăm peste cap pe japonezi.

— Voi?

— Da, o mină de oameni, cîți ne vezi.

— Va să zică tot a avut dreptate pilotul care m-a adus aici. Ceva cu o armă miraculoasă?...

— Cînd ai sosit?

— Azi-dimineață.

— Și cît stai?

— Asta-i că nu știu. Vă bombardează japonezii?

Gill izbucni în rîs.

— Ha, ha, ha! Cu ce să ne bombardeze?! Aviația lor e la pămînt.

— Mi-era teamă. N-am fost încă într-o zonă de operații.

8

Cu toate măsurile luate de generalul Leslie Craves, știrea experienței din pustiul Alamogordo ajunse să fie cunoscută în cîteva zile și în laboratoarele uzinelor atomice de la Oak Ridge și ale celor din Hanford și în Laboratorul metalurgic din Chicago. Craves reușise să-i păcălească pe locuitorii din New Mexico dînd dispoziții ca în presă să apară că la Alamogordo a explodat un depozit de muniții, dar oamenii de știință care nu participaseră la experiență aflară „în secret" de la colegii lor cît de neașteptat de puternică se dovedise a fi explozia atomică și ce imagine apocaliptică oferise ea.

Szillard, care suferise un eșec în fața conducătorilor administrației guvernamentale, hotărî să acționeze din nou. Întocmi un memorandum adresat președintelui Truman, prin care protesta argumentat și vehement împotriva folosirii bombei atomice în Japonia. Pe acest memorandum intenționa să *obțină semnături ale oamenilor* de știință *de aceeași opinie* cu el și în acest scop trimise memorandumul laboratoarelor de la Oak Ridge. Dar cerberii subunității „G-2" vegheau.

Înștiințați de apariția protestului lui Szillard, Craves, ca de obicei, nu rămase pasiv. Înfuriat, dădu dispoziții ca memorandumul să fie confiscat. Însă calmîndu-se și prevăzînd reacția pe care avea s-o stîrnească ordinul său, îl revocă. Declară memorandumul lui Szillard „document

secret" și ordonă să fie închis în seif. Cînd o delegație de savanți veni la el, generalul era pregătit :

— Conform prevederilor legii militare, actele secrete nu pot circula decît sub pază. Din păcate, însă, noi nu avem oameni pe care să-i repartizăm acestui scop. Așadar, pînă cînd se vor ivi posibilități, memorandumul va fi păstrat în seif.

Szillard nu depuse însă armele. Scrise din nou memorandumul, strînse personal semnăturile a 83 de savanți și-l expedie direct președintelui Truman. Craves știa însă cum să-și apere bomba : protestul savanților fu dirijat spre celebrul „Comitet provoziriu" a cărui umbră era însuși generalul.

Dîndu-și seama de eșecul inițiativei lui Szillard, un grup de oameni de știință de la Los Alamos hotărî să obțină măcar satisfacerea unor revendicări minimale. Cîțiva dintre ei formară o delegație care se prezentă generalului Craves, implorîndu-l ca odată cu cele două bombe să fie lansate broșuri despre pericolul radioactivității și metodele de evitare a contaminării.

— În nici un caz, domnilor ! Și vă rog insistent să nu amplificați această poveste cu radioactivitatea.

— Dar nu-i o poveste, ci o primejdie reală, un dușman necruțător al vieții ! Mai ales că este nevăzut ! încercă să explice profesorul Stower, unul din cei trei membri ai delegației.

— Tocmai de aceea...

— E vorba de cea mai elementară umanitate !

— Lăsați noțiunile de umnaitate la aprecierea noastră ! făcu Craves politicos, dar cu un ton care nu mai admitea replică.

— Înțeleg, sînt inamicii noștri.. încercă Stower să insiste, dar generalul, nervos în ziua aceea, nu-l mai lăsă să termine.

— Ce, vreți să fim acuzați că am folosit o armă asemănătoare cu gazele ?! Asemenea broșuri ar constitui o recunoaștere din partea noastră !... Vă rog, nu mai stăruiți... Asta pur și simplu nu se poate !

CAPITOLUL VIII

1

„Ziua cea mare" se apropia cu pași repezi, accelerați fără preget de colonelul Aibbets. Toate părțile componente ale celor două bombe se aflau acum în baracă și „pletoșii" lucrau la asamblarea lor, aproape fără odihnă. În cele din urmă, sosiră și lăzile mari și grele de plumb cu materialul

atomic explozibil. Acum se prevedea cu certitudine că „Băieţelul" va fi în cîteva zile gata pentru lansare.

La 1 august colonelul raportă situaţia pregătirilor de pe Tinian şi fără să mai aştepte răspuns, hotărî să treacă la acţiune. După ce se sfătui cu locotenent-colonelul Hazen Sayette, şeful contraspionajului pentru „Glory boys" şi cu căpitanul Joseph Tuscher, chemă la el pe ofiţerii care urmau să îndeplinească misiunile cele mai importante.

Cînd aceştia intrară la Aibbets în birou, pe masă se găseau fotografii, luate la zece mii de metri înălţime, ale oraşelor Hiroşma, Kokura, Nagasaki.

Aibbets, Sayette şi Tuscher îşi împărţiră oamenii între ei. Colonelul îi luă pe Gill Teserly, Jerry Sewis şi Thomas Serebee.

— Ce oraş recunoşti în fotografia aceasta? îl întrebă pe Gill.

— Hiroşima — răspunse Gill scurt. „Aha", va să zică Hiroşima este ţinta" — gîndi el.

— Ce este aici? se adresă de data aceasta Aibbets căpitanului Serebee, arătînd cu vîrful creionului un punct minuscul.

— Podul din centrul oraşului. La capetele lui sînt două blocuri înalte.

— Şi aici?

— Piaţa militară de pe delta fluviului Ota — răspunse Gill.

— Aici?

— Parcul imperial — fu rîndul lui Sewis să răspundă.

După ce piloţii îşi demonstrară cunoştinţele, Aibbets îi trimise în raidul obişnuit deasupra Japoniei, în al cărui itinerariu intrară Hiroşima, Kokura şi Nagasaki.

A doua zi, un avion-curier aduse colonelului ordinul de a efectua „Bombing Mission Number 13" îndată ce condiţiile meteorologice o vor permite.

Văzînd că nu se întîmpla nimic în următoarele patruzeci şi opt de ore de la chemarea lor în biroul colonelului, „Glory boys" deveniră nerăbdători. Dar în dimineaţa zilei de 4 august megafoanele anunţară ordinul lui Aibbets ca toţi comandanţii de echipaje operative să se prezinte la comandament.

Scoţînd din casa de fier un teanc de fotografii şi cîteva filme, colonelul începu să vorbească:

— Veţi îndeplini în curînd o misiune istorică. Pentru a vă da seama de caracterul deosebit al misiunii, o să vă spun că însuşi comandantul-şef al forţelor americane din Pacific, generalul Mac Arthur, a aflat abia alaltăieri despre ea. Acum veţi căpăta noţiunile principale asupra misiunii. Vi le împărtăşim ca s-o îndepliniţi în condiţiile cele mai optime. Cea mai mică greşeală, cea mai neînsemnată abatere de la instrucţiuni, actul de indisciplină cel mai minor poate să ducă la ratarea misiunii, iar nouă să ne fie fatal. Tocmai de aceea cer cu toată severitatea ascultare oarbă! Asupra

celor ce veți vedea și auzi aci veți păstra secretul cel mai strict! Vă ordon să nu discutați nici măcar între voi! Căpitanul William Larsons — arătă Aibbets spre un bărbat înalt care stătea în dreapta sa — ne-a fost trimis pentru a ne instrui asupra noțiunilor despre care v-am vorbit. Căpitane Larsons!...

— Veți duce asupra Japonici o armă nouă, nemaifolosită niciodată nicăieri — începu acesta rar, ca și cum și-ar fi căutat fiecare cuvînt. Am participat la crearea ei. Colonelul Aibbets v-a subliniat importanța acestei misiuni pentru Statele Unite ale Americii și sînt întru totul de acord cu el.

— Aruncînd-o, vom pune capăt războiului! interveni locotenent-colonelul Hazen Sayette. Gîndiți-vă că astfel veți salva mii și mii de vieți americane! O singură bombă va pune capăt războiului. Mai bine să nimicim o sută de mii de japs gălbejiți, decît să pierdem un singur băiat de-al nostru! Vom cîștiga victoria! Veți intra în istorie, băieți, ca eroi ai Americii! Căpitane Larsons...

— Noua armă, pe care au creat-o savanții americani și care a costat miliarde de dolari, nu explodează luînd contact cu obiectivul, ci deasupra lui. În cazul nostru, ea va fi lansată de la treizeci de mii de picioare și va exploda după patruzeci și trei de secunde, adică la aproximativ o mie nouă sute de picioare distanță de pămînt. În acest scurt răstimp, avionul — care va arunca bomba va trebui să execute un viraj de 155 de grade — așa cum ați făcut la antrenamente — și să se depărteze cu toată viteza, chiar cu riscul de a pierde din altitudine, de locul exploziei, pentru a se sustrage norului radioactiv.

— O întrebare — îl întrerupse Teserly. Ce înseamnă „radioactiv"? Acest cuvînt piloții îl auzeau pentru prima dată.

— Explozia provoacă, așa cum veți vedea în fotografiile acestea, un nor uriaș în formă de ciupercă, încărcat cu particule radioactive dăunătoare sănătății. De pildă, ați putea deveni sterili.

Se auziră fluierături ce exprimau îngrijorare. Iată fotografiile cu stadiile de dezvoltare ale exploziei.

— Doamne Dumnezeule! nu se putu împiedica Gill să exclame.

Jerry Sewis îl auzi și-l înghionti cu cotul

După ce comandanții echipajelor examinară tăcuți fotografiile experienței „Trinity" din noaptea de 15 spre 16 iulie, căpitanul Larsons proiectă pe unul din pereți, cu un aparat special, filmul făcut cu aceeași ocazie.

Profitînd de întunericul care se făcuse în cameră, Gill își duse pumnii strînși la gură, privind cu ochi îngroziți, care refuzau să creadă că pot exista asemenea imagini. Și globul de foc creșcu, creșcu, pînă ce se revărsă peste marginile de sus, formînd o gigantică ciupercă. Teserly simți un fior rece pe șira spinării și fără să vrea își strînse brațele pe piept.

Cînd draperiile negre fură trase de la ferestre şi în cameră pătrunse din nou lumina soarelui, fiecare avu impresia că se trezeşte dintr-un coşmar.

— Căpitane Teserly, vei pleca spre Hiroşima ; căpitane John Winston — spre Kokura ; căpitane Ralph Baylor — spre Nagasaki — începu Aibbets să distribuie misiunile. Veţi face recunoaşteri meteorologice deasupra celor trei oraşe şi veţi transmite cifrat la bază dacă sînt întrunite condiţiile de bombardament. Alte legături prin radio nu se admit. Veţi păstra în tot cursul zborului o tăcere deplină.

Jerry Sewis, vei decola la cincizeci de minute după ei. Vei fi acela care va transporta „Băieţelul". Radiotelegrafistul tău va fi acordat pe aceeaşi undă şi va recepţiona mesajele celor trei aparate de recunoaştere. Îţi vei dirija aparatul spre oraşul deasupra căreia vizibilitatea va fi cea mai bună. Obiectivul principal este Hiroşima. Centrul ei este cel mai dens construit. Căpitanul Serebee va face parte din echipajul tău.

Căpitane Serebee, ţi se încredinţează misiunea lansării bombei. Vei ţinti : la Hiroşima — podul dintre cele două clădiri înalte din centru ; la Kokura — Piaţa Naţională ; la Nagasaki — clădirea universităţii. Bomba va fi pregătită pentru explozie de căpitanul William Larsons, pe care îl vei lua cu dumneata. Căpitane Alden, vei zbura în dreapta aparatului maiorului Sewis. Vei transporta oameni de ştiinţă şi vei arunca parașute cu aparate care vor transmite prin semnale radio ştiri despre forţa exploziei. Căpitane Beechman, vei zbura în stînga aparatului lui Sewis. Dumneata vei transporta aparate cinematografice. Vei rămîne la patruzeci si cinci de mile depărtare de obiectiv şi după aruncarea bombei, operatorii vor începe filmările. Căpitane Bock, vei constitui rezerva gata oricînd de decolare în cazul avariei avionului maiorului Sewis.

— Îmi permiteţi — se adresă căpitanul Larsons colonelului cînd acesta sfîrşi.

— Da, poftim.

— Au fost luate măsuri extraordinare de siguranţă. Pînă la o distanţă de trei sute de mile de ţărmurile japoneze sînt dizlocate, de-a lungul itinerariului vostru de zbor, unităţi maritime, distrugătoare şi crucişătoare — şi Larsons arătă, pe harta mare care acoperea peretele din spate, punctele unde se găseau acestea. De la trei sute de mile în direcţia ţărmului, patrulează pe acelaşi itinerariu, submarine. În apropierea celor trei obiective, la şaptezeci şi cinci de mile distanţă, vor zbura în dimineaţa respectivă hidroavioane cu misiune specială. Dacă va fi necesar, toate unităţile maritime, inclusiv hidroavioanele, vor intra în legătură cu voi. Dar aceasta numai în cazul unor evenimente grave şi neprevăzute. Înainte de a pleca în misiune, veţi primi ochelari ca aceştia — şi Larsons scoase din buzunar o pereche de ochelari grei, cu lentile groase şi întunecate. În timpul ata-

celui sînteți obligați să-i purtați. Încă n-am auzit ca un pilot orb să-și aducă aparatul acasă în bune condițiuni.

A doua zi era duminică. Făcură o repetiție generală. Totul se desfășură conform ordinelor, dar bomba asemănătoare ca dimensiune cu „Băiețelul" nu explodă la timp. Faptul îl umplu de îngrijorare pe căpitanul Larsons și mai ales pe Aibbets. Deoarece mecanismul detonant era identic cu al „Băiețelului", Larsons îi strînse pe „pletoși" în baraca cu cele două bombe și se apucă să verifice dispozitivul „țevii de tun" înăuntrul căruia se găsea „obuzul" și „ținta".

În acest timp, colonelul dădu ordin sergentului Long să șteargă toate inscripțiile de pe avioanele care urmau să plece în misiune. Intenționînd să le reboteze, îi întrebă pe comandanții de nave ce nume preferau. Ralph Baylor adese „Full House", Winston — „Jazzit III", iar Gill Teserly, gîndindu-se din nou la pocher — „Quinte Floche". Astfel dispărură diminutivele Katherinei de pe extremitățile aripilor, „Straight Flush" din centrul fuselajului, iar de lîngă planul vertical — desenul cu japonezul.

Pe maiorul Sewis colonelul îl chemă separat.

— Trebuie să te anunț, Jerry, că am hotărît să preiau comanda echipajului tău.

— Cum ?!

— Așa trebuie...

— Doar ieri ai stabilit...

— Asta a fost ieri! Azi însă lucrurile s-au schimbat.

Paul W. Aibbets se gîndise între timp: „Te pomenești că adevăratul erou va fi considerat acela al cărui avion va lansa bomba? Dracu' s-o ia de treabă! Eu muncesc, și Sewis... Numele lui se va lăfăi în toate ziarele, iar al meu, avîndu-se în vedere conspirativitatea „Grupului 509 mixt", nu va apărea în nici unul!".

— Ce înseamnă că lucrurile s-au schimbat? întrebă Sewis enervat.

— Înseamnă că răspunderea e prea mare ca să pot rămîne la bază.

— Și eu?

— Vei fi secundul meu.

— N-am mai fost secund de cînd am ieșit din școală!

— Este un ordin, maior Sewis! De altfel avionul a fost rebotezat.

— Ce?! întrebă el, nevenindu-i să creadă.

— Da, rebotezat!

— Voi cere satisfacție!

— Zadarnic, Jerry. Au fost schimbate numele tuturor aparatelor.

— Și, cum?... făcu Sewis după cîteva clipe de tăcere.

— „Enola Gay" — răspunse Aibbets cu mîndrie.

— Asta ce mai înseamnă?

— Numele de fată al mamei mele!

În noaptea de 5 spre 6 august, totul era gata. Echipajele primiră ultimele instrucțiuni. „Băiețelul", acoperit cu o prelată, fu scos din hangar și transportat la avionul pe al cărei fuselaj litere albe, proaspete înscriau: „Enola Gay". Centimetru cu centimetru, bomba fu ridicată de dispozitivul hidraulic și introdusă în compartimentul de unde urma să fie lansată. Avea peste patru metri lungime și cîntărea mai bine de cinci tone. Ca înfățișare exterioară nu se deosebea cu nimic de acelea cu care se antrenaseră pînă atunci echipajele „Grupului 509 mixt". Deosebirea consta în conținutul ei.

După ce se încredință că totul era în ordine, căpitanul Larsons îi lăsă pe locotenent-colonelul Hazen Sayette și căpitanul Joseph Tuscher să păzească avionul, iar el se duse să se spele pe mîini. Lucrase tot timpul la dispozitivul de detonare al bombei și deoarece mecanismele erau acoperite cu un lubrifiant pe bază de grafit, sfîrșise lucrul cu mîinile negre. Nici săpunul și nici benzina nu-i ajutară la nimic. Se îndreptă spre locul unde se servea masa. Echipajele care urmau să plece în misiune mîncaseră — ouă jumări, fulgi de ovăz, pîine cu unt și cafea.

Teserly se apropie de Larsons.

— Participați la istoricul zbor cu mîinile murdare?

Fără a ridica capul, Larsons îl privi cu coada ochiului, iscoditor.

Teserly zîmbea cu nevinovăție.

Ieșiră apoi cu toții pe pista de decolare. Îi aștepta pastorul Arnold Gompers, cu cămașa kaki, pe care se vedeau insemnele de maior, deschisă la gît.

Fie Domnul cu voi. În numele Domnului vă binecuvîntez!

Era ora unu și treizeci de minute cînd trei lăcuste uriașe se desprinseră de sol. Ralph Baylor cu al său „Full House" o porni spre Nagasaki, John Winston cu „Jazzit III" — spre Kokura, iar „Quinte Floche", pilotat de Teserly, în direcția Hiroșimei. La cincizeci și cinci de minute în urma lor, decola „Enola Gay" comandat de colonelul Aibbets, iar din 4 în 4 minute, avioanele „Great artist" al căpitanului Wander și „91" al căpitanului Alden.

Teserly zbură toată noaptea și de-abia în zori ajunse deasupra Japoniei. Ceasul de la bordul avionului arăta 7,25 cînd Hiroșima apăru în cîmpul său vizual. Stratul de nori trandafirii, prevestind o zi frumoasă, se desfăcu ca o cortină, lăsînd o poartă uriașă de senin. Coborî prin ea. Văzu orașul așezat pe o deltă netedă, înconjurată de dealuri înalte, acoperite cu păduri. Împărțit de rîul Ota în șase insulițe prelungi și înguste, el oferea imaginea unei mîini cu șase degete.

Coborî din nou. Se distingeau acum clar pietonii, automobilele, aleile parcului imperial Meiji, podul din centru, o puzderie de copii în jurul celor două clădiri înalte de la extremitățile lui, florile grădinilor...

Al optulea oraș al Japoniei ca mărime, Hiroșima, cu cei trei sute șaizeci și opt de mii de locuitori ai săi se trezise în răcoarea dimineții. Avionul fusese observat, dar cine mai dădea atenție acestui „Mister B" singuratic, acestei „păsări rătăcitoare" care nu pricinuise niciodată vreun rău?! Toți credeau că orașul lor fusese cruțat datorită numărului mare de localnici emigrați în Statele Unite și-și spuneau că Hiroșima era „ocrotită de zei". Nimeni nu bănuia că fuseseră cruțați pentru a fi sacrificați mai bine...

Teserly văzuse destul. Se gîndi o clipă la celelalte două avioane de recunoaștere care, probabil, acum se roteau deasupra orașului Kokura și Nagasaki... Dar Hiroșima constituia obiectivul principal. Dădu ordin radiotelegrafistului său, Pasquale Dassaro, să transmită următorul mesaj cifrat: „Y2 — Q2 — C1". Ceea ce însemna: „Nori la joasă altitudine: unu la trei zecimi; nori la altitudine medie: unu la trei zecimi; nori la mare altitudine: unu la trei zecimi. Apreciere: „Bomb Primary" — adică condiții excelente de bombardament. Era sentința de moarte pentru mai bine de două sute de mii de ființe omenești.

Albbets recepționă mesajul și se îndreptă cu cinci sute de kilometri pe oră spre Hiroșima. Căpitanul Larsons începu să monteze dispozitivul de detonare în bombă și cînd sfîrși, îi strigă lui Serebee:

— „Băiețelul" a prins viață!

La ora 8,50, țărmul apăru în cîmpul vizual al lui Aibbets și el dirijă aparatul spre est. Manevra era doar un bluf, menit să-i inducă în eroare pe japonezi. După cincisprezece minute, stabili cursul la 353, aproape direct spre nord, reducînd viteza la două sute de kilometri pe oră — viteză determinată prin calcule pentru lansarea bombei.

Maiorul Jerry Sewis notă în jurnalul de bord al avionului „Enola Gay": 9,11. Atingem punctul final după un nou viraj de 90 de grade de la nord spre sud. Înălțimea 31 060 picioare. Obiectivul se găsește în fața noastră. Îl vizăm. Întrerup jurnalul".

Era 9,15 — 8,15 după ora Hiroșimei — cînd bomba atomică fu lansată de pe „Enola Gay". Ea explodă după patruzeci și trei de secunde, sub acțiunea unui radiosemnal, la 606 metri deasupra podului din centrul Hiroșimei.

Aibbets executase un viraj de 155 grade și acum fugea, cu motoarele turate la limită. Maiorul Sewis își relua însemnările în jurnalul de bord: „Dumnezeule! Înfiorător! Orașul Hiroșima a fost iluminat pentru o clipă de un fulger strălucitor, apoi de o flacără orbitoare, mai întîi albă, apoi galbenă, roșie, verde și totul s-a transformat într-o fantastică ciupercă de foc și fum ce se ridică tot mai sus, întunecînd soarele. Am impresia că deasupra orașului spumegă o mare de smoală clocotitoare. Numai marginile ei sînt vizibile ca și cum...

Am întrerupt jurnalul, căci „Enola Gay" a trosnit din încheieturi, de credeam că se va preface în ţăndări. Unda de şoc ne-a ajuns din urmă, zguduind văzduhul. Sîntem la douăzeci şi patru de mile de Hiroşima. Preiau comanda".

La ora 9,30, căpitanul Larsons comunica prin radio generalului Spaaz, comandantul forţelor aeriene strategice ale S.U.A.: „Totul conform planului. Succes deplin în toate privinţele. Recomand pregătire minuţioasă a acţiunii următoare. Din cîte mi-am dat seama, rezultatele sînt mult superioare celor obţinute cu ocazia lui „Trinity". Situaţia în avion, după aruncarea bombei, este normală. Ne întoarcem la bază. Înştiinţaţi „Morose" [1]. Înştiinţaţi „Misplay" [2]."

Îndeplinindu-şi misiunea, colonelul Aibbets ordonase maiorului Sewis să preia comanda şi acum nota el în jurnalul de bord: „Am avut la dispoziţie un timp al dracului de scurt — patruzeci şi trei de secunde. Am închis trapa portbombei, am executat virajul şi am pus avionul în poziţia de picaj. Aveam nevoie de viteză, indiferent dacă pierdeam din înălţime, o viteză cît mai mare. Cînd unda de şoc a exploziei ne-a ajuns din urmă, avionul s-a cutremurat ca un acoperiş de tablă. Mitraliorul de la pupă îmi comunicase că un rotocol uriaş, ca o aureolă, se apropia de noi. El nu ştia despre ce era vorba. La a doua undă de şoc m-a înştiinţat printr-un semnal. Mi s-a părut la început că deasupra noastră a explodat un obuz antiaerian.

Am ordonat maiorului Sewis să execute un viraj larg pentru a putea face observaţii asupra rezultatelor exploziei. Văd ceea ce alţi ochi omeneşti încă n-au văzut. Oraşul este în proporţie de nouă zecimi acoperit de nori clocotitori de fum. Deasupra lor se înalţă un uriaş stîlp alb care în mai puţin de trei minute a atins înălţimea de 30 000 de picioare şi se ridică tot mai sus.

Avionul a executat de două ori o buclă în formă de „S", cu care ocazie au fost efectuate filmări şi fotografieri. Nu ne apropiem de nor decît la o distanţă de o milă. E şi aşa suficient ca să-l vedem cum fierbe. Culoarea lui se schimbă — galben-oranj, cenuşiu, albastru. În interiorul lui se găseşte fum negru, praf. Tocmai de aceea mi se pare că e vorba de un cazan cu smoală clocotitoare.

Oraşul nu poate fi recunoscut. Deasupra lui sînt nori de praf prin care nu putem vedea nici focul. De fapt, acest nor ne arată dimensiunile distrugerii. Şi eu şi Larsons sîntem de părere că explozia a fost reuşită.

---

[1] Denumirea codificată a cartierului general al lui „Manhattan District" din Washington.

[2] Denumirea codificată a laboratorului atomic de la Los Alamos.

Am făcut încă timp de o oră și jumătate observații asupra uriașului nor în formă de ciupercă. Ne găsim la patru sute de mile depărtare de Hiroșima, iar stîlpul de fum alb a atins 55 000 picioare înălțime".

2

„Hiroșima a fost atacată de un număr redus de avioane dușmane. Au fost folosite bombe de tip nou. Pagubele sînt însemnate. Legăturile cu orașul sînt întrerupte" — comunica printr-o telegramă la Tokio, după cîteva ore, directorul prefecturii județului Ciugoku.

„La ora șapte și cinci minute, instalațiile radar ale serviciului nostru de alarmă au semnalat un avion dușman. A fost dată alarma. Avioane de vînătoare nu s-au ridicat în întîmpinarea inamicului. Era un avion de tipul „B-29" și zbura la o înălțime care nu putea fi atinsă. La ora 8,03 a fost dat semnalul de încetare a alarmei. După circa cincispreze minute, au apărut alte două avioane „B-29" și pe neașteptate cerul a fost luminat de un fulger orbitor, urmat de un nor în formă de ciupercă, care a cuprins întregul oraș Hiroșima. Mulți au auzit tunete și au fost simțite răbufneli de furtună. Nu ne putem da seama ce s-a întîmplat, dar cred că distrugerile sînt uriașe. Am trimis echipe în oraș, deoarece toate legăturile, inclusiv cele prin radio, sînt întrerupte" — raporta comandantul bazei maritime militare din Kure, situată la douăzeci de kilometri de Hiroșima. După două ore își completa raportul: „Hiroșima este toată în flăcări. Nimeni nu poate pătrunde în oraș".

Citind vești atît de alarmante, generalul-locotenent Kavabe Torasino, locțiitorul marelui stat-major, își aduse deodată aminte că serviciul de informații al marinei japoneze informase statul-major că americanii lucrau la construirea unei bombe atomice. Chemîndu-și aghiotantul, generalul îi ordonă să-l caute imediat pe savantul fizician Nishina și să-l poftească la el.

Micuț de statură chiar și pentru un japonez, cu o față pătrată, punctată de negi, mereu luminată de un zîmbet ce iradia bunătate, Nishina se bucura de un mare renume științific. Fusese, imediat după primul război mondial, elevul lui Niels Bohr la Copenhaga, remarcîndu-se prin binecunoscuta formulă „Klein-Nishina". Aghiotantul îl găsi în mijlocul dărîmăturilor laboratorului său științific, avariat cu ocazia unui recent bombardament aerian.

— Domnul profesor, dacă nu se supără, o să fie deranjat pînă la statul-major al forțelor armate imperiale japoneze.

— Cu ce pot fi de folos statului-major? se înclină savantul.

Aghiotantul schiță un zîmbet care voia să spună că era vorba de un lucru discret.

În timp ce profesorul se întorcea spre colaboratorii săi, dîndu-le dispoziții ce aparataje să împacheteze în lipsa lui, un cetățean nou sosit se apropie de el, înclinîndu-se.

— Este o deosebită cinste pentru mine să-l văd pe marele savant Nishina. Egava, de la agenția „Domei" — se prezentă acesta.

Nishina îi zîmbi, înclinîndu-se în semn de răspuns.

— Domnul savant Nishina ar putea bănui ca veridică afirmația posturilor yankee de radio că asupra Hiroșimei a fost aruncată o bombă atomică?

— Ce-ați spus? întrebă savantul cu ochii plini de groază. Apoi începu să se caute inutil, cu mîini înfrigurate, prin buzunare.

— Agenția noastră vrea să vă aducă la cunoștință părerea ei că de fapt comunicatul transmis de posturile de radio dușmane este un simplu bluf propagandistic. O să binevoiască domnia-voastră, domnule profesor, să ne confirme acest lucru?

Profesorul clătină îngrijorat din cap și în cele din urmă, buzele sale palide reușiră să articuleze:

— Nnnnn... nu... poate să fie posibil un adevăr... — spuse el cu voce tremurîndă și, simțind nevoia să se sprijine de ceva, îl luă de braț pe aghiotant.

Crezînd că profesorul dorea să meargă, aghiotantul îl tîrî după el.

Îndată ce fizicianul Nishina intră în cabinetul generalului Kavabe Tarasino, acesta, fără nici o altă introducere, îl întrebă:

— Domnia-voastră ar putea să ne facă în șase luni o bombă atomică?

Profesorul îi privi uimit

— Nici șase ani n-ar fi suficienți. Și apoi, noi nu avem uraniu.

— Dar ei cum au făcut-o? întrebă nervos generalul.

— O să-mi fie îngăduit să vă spun părerea că probabil lucrează de mult. Ar fi trebuit, poate, să ne dea de gîndit faptul că cei mai eminenți fizicieni atomiști — Nils Bohr, Fermi, Bethe, Szillard și atîția alții — au emigrat la ei.

— O să-i propunem domnului profesor să se deplaseze cu o comisie de-a noastră la Hiroșima Dacă, totuși, nu este o bombă atomică?

În timp ce se găsea pe una din străzile capitalei japoneze, îndreptîndu-se, împreună cu asistentul său, spre aeroportul Tokarazava, Nishina auzi zgomotul unui avion de bombardament. Ridicînd ochii spre cer, văzu un uriaș „B-29" învîrtindu-se deasupra Tokio-ului. Trecătorii observaseră și ei avionul, dar fiecare își vedea în continuare de treburi. Nimeni nu dădea atenție unui singur aparat, rătăcit, probabil, de formația sa, sau venit în recunoaștere. Ziarelor le fusese interzis să publice chiar și cea mai mică informație despre Hiroșima.

Cei doi oameni de știință își dădură perfect de bine seama că tocmai un astfel de avion constituia cel mai mare pericol. Îngroziți, se refugiară într-un adăpost. Dar de-abia ajuns înăuntru, Nishina se repezi din nou în stradă. Buzele sale nu articulară însă strigătul de alarmă cu care voise să-i prevină pe concetățenii săi: „Fugiți în adăpost! Fugiți în adăpost! Sîntem amenințați de un pericol îngrozitor!". Comandamentul general îi interzisese categoric să pomenească despre bomba atomică „Chiar și față de familiile dumneavoastră, trebuie să păstrați secretul cel mai strict!" li se ordonase.

— Este o ticăloșie fără seamăn ceea ce facem! îl zgîlțîi el pe asistentul său, apucîndu-l de reverele hainei. Rușine!

Fukuda tăcea cu capul plecat. Trăia aceleași sentimente ca și profesorul său.

Aproape de ora prînzului, avionului se apropie de Hiroșima. Dar în locul înfloritorului oraș nu se vedea decît o imensă ruină fumegîndă. „Numai o bombă atomică putea să săvîrșească ceva asemănător!" își dădu Nishina imediat seama. La aterizare, cei doi oameni de știință fură întîmpinați de un grup de militari de la direcția de contrainformații a ministerului de război japonez.

— Vă rog să binevoiți, domnule profesor, să vă uitați la el — i se adresă un colonel, arătînd spre un maior care stătea alături. Jumătatea dreaptă a feței acestuia era în întregime arsă.

Nishina îl privi atent și dădu cu tristețe din cap.

— Vedeți, a ars numai partea dinspre explozie! continuă colonelul. Ce a fost acoperit a scăpat. Nu se poate deci spune că nu există mijloace de apărare.

Nishina rămase tăcut.

Ajunși în apropiere de centrul exploziei, cei doi oameni de știință începură să studieze atent țiglele rămase de la acoperișurile caselor, bucățile de granit și piatră silicoasă. Constatară că toate țiglele, pe o rază de două sute de metri de la punctul exploziei, aveau suprafața topită. Mai încolo, pînă la un kilometru depărtare, ele prezentau un aspect poros și sticlos, iar suprafața topită a granitului era sfărîmicioasă. Străbătînd orașul în lung și în lat, reușiră să stabilească temperatura produsă în diferite stadii de dezvoltare ale exploziei.

Luînd probe de sol pentru calcularea radioactivității, măsurînd petele de umbră rămase de la diferite obiecte pentru determinarea înălțimii la care explodase bomba, ascultînd numeroși martori oculari și examinînd plăgile provocate de arsuri, Nishina ajunse la concluzii ferme.

Cînd le comunică comisiei, unul din membrii acesteia propuse:

— N-ați binevoi să credeți că ar putea fi vorba de un alt tip de bombă? De pildă, cu aer lichid?

— Nu. este o bombă atomică. Da, da... neîndoios. Eu însumi mă ocup cu... fizica nucleară — încheie el parcă cu vinovăție.

— O să atragem însă domniei-voastre atenția că nu aveți voie să spuneți nimănui o vorbă despre cele ce ați văzut aici! Nimeni nu trebuie să știe că a fost lansată o bombă atomică. Nici chiar soția dumneavoastră!

3

„Glory boys" așteptau cu nerăbdare știrea capitulării Japoniei. Ea nu sosea însă. În schimb, pe insula vecină, Guam, unde generalul Spaaz își stabilise cartierul, începură să aterizeze ziariștii, iar colonelul Aibbets împreună cu căpitanul Larsons fură invitați la prima conferință de presă a „Grupului 509 mixt". Trimise special deasupra Hiroșimei, cîteva avioane aduseseră noi fotografii. Din ele rezulta clar că orașul nu mai exista, iar numărul morților era uriaș. Pe o rază de doisprezece kilometri pătrați, clădirile fuseseră transformate în pulbere.

Corespondentul ziarului „New York Herald Tribune" transmise redacției sale: „Bomba atomică care a pustiit Hiroșima a exterminat, după cum se poate deduce din fotografii, aproape 200 000 de locuitori din 313 000. Această apreciere se bazează numai pe distrugerile cauzate și nu include oamenii care au suferit din cauza radioactivității". Dar ultimele cuvinte fură cenzurate și în locul lor apăru: „care au suferit răniri".

— Într-o singură noapte am devenit celebri. Sînt mîndru de voi! Și deopotrivă mîndru de mine! spuse colonelul Aibbets oamenilor săi după ce se întoarse de la conferința de presă.

Entuziasmat de rezultatele obținute la Hiroșima, și cum capitularea Japaniei întîrzia, generalul Spaaz, fără să aibă ordinul expres al președintelui Statelor Unite sau cel puțin al forului superior, luă, în dimineața zilei de 8 august — sub influența lui Aibbets — de unul singur hotărîrea de a se efectua cel de al doilea bombardament atomic.

De data aceasta, bomba urma să fie transportată de avionul „Bock's car" pilotat de căpitanul Willy Bock, care constituise rezerva în prima misiune. „Grăsunul" fu scos din hangar și urcat cu maximum de precauțiuni în compartimentul portbombei. Deosebirea nu consta numai în aspectul general, ci mai ales în materialul explozibil. Inima ei era din plutoniu 239, iar mecanismul de detonare funcționa pe baza așa-numitului principiu „Implosion". Dar cînd echipajele se găseau adunate pe pistă pentru a primi ultimele instrucțiuni, Aibbets se sfătui cu Larsons și redistribui misiunile.

— Căpitane Wander, vei prelua comanda echipajului avionului „Bock's car" și vei duce bomba la țintă. Căpitane William Bock, vei prelua comanda echipajului avionului „Great artist". Vei transporta oamenii de știință și vei lansa parașute cu aparate de măsurat. În rest, misiunile rămîn neschimbate.

După ce primiră binecuvîntarea pastorului Arnold Gompers, echipajele se urcară în avioane. Cinci fortărețe zburătoare „B-29" își încălzeau motoarele, pregătindu-se de start. La ora 2,30, în noaptea de 9 august, două din ele se desprinseră de sol pentru a efectua recunoașterea condițiilor meteorologice. Avionul „91" pilotat de căpitanul Alden se îndreptă spre obiectivul principal — orașul Kokura care, ca și Hiroșima, constituia o țintă excelentă, iar Gill Teserly spre Nagasaki — obiectivul de rezervă.

Ceasul arăta 8,18 minute cînd Teserly ajunse deasupra obiectivului său. Dar între „Quinte Floche" și străvechiul Nagasaki se interpunea un strat gros de nori albi ca zăpada. Numai deasupra portului condițiile de vizibilitate se îmbunătățeau și Gill văzu vasele ancorate unele lîngă altele. Își dădu imediat seama că ochirea vizuală era imposibilă. Îndepărtă avionul de oraș și ceru radiotelegrafistului să-i comunice mesajul transmis de „91", celălalt avion de recunoaștere. Condițiile meteorologice deasupra orașului Kokura făceau imposibil bombardamentul — specifica acesta. Redresînd aparatul spre sud, Teserly ordonă lui Pasquale Dassaro să transmită un mesaj identic. Dar în timp ce efectua virajul spre bază, văzu două puncte negre apărînd la orizont.

Căpitanul Wander se rotise de trei ori deasupra Kokurei și, fără să mai aștepte radiograma de la „Quinte Floche", se îndreptase spre obiectivul de rezervă. Găsi deasupra lui Nagasaki o situație asemănătoare. Din cauza perdelei de nori groși ca de vată, nici vorbă nu putea fi de ochire vizuală. Avionul „Bock's car" trebuia să se întoarcă cu bomba la bază, căci ordinul interzicea categoric ochirea cu ajutorul aparatelor electronice. Dar bombardierul Leahan, veteran de război în Europa, văzu o spărtură în nori și comunică: „Mă folosesc de asta". Ceru corecții minore ale rutei, după care lansă bomba cu plutoniu.

Locuitorii lui Nagasaki își vedeau liniștiți de treburi. Fusese dată alarma, dar radioul îi înștiințase că spre oraș se îndreptau doar două avioane izolate „Mister B". Nu auziseră de bomba atomică și nimeni nu știa ce se întîmplase la Hiroșima. Ce le păsa lor deci de cele două „păsări rătăcitoare"? — 73 000 de ființe omenești piciră, de astădată cu complicitatea guvernului japonez.

CAPITOLUL IX

1

Pe Tinian domnea o atmosferă de entuziasm. În locul ordinelor colonelului Aibbets, megafoanele transmiteau acum muzică de jazz, întreruptă numai pentru retransmiterea radiojurnalelor difuzate de posturile americane. Şi tocmai pe acestea le aşteptau cu nerăbdare „Glory boys" pentru a şti cînd se vor transforma în „Victory boys" — titlu la care se socoteau legitim îndreptăţiţi.

Dar încă înainte ca avionul „Bock's car" să revină din misiune, o ştire neaşteptată de membrii „Grupului 509 mixt" sosi pe calea undelor: „În conformitate cu înţelegerea realizată la conferinţa din Crimeea şi recent la cea de la Potsdam, Uniunea Sovietică a declarat război Japoniei, cu scopul de a o sili să accepte capitularea necondiţionată. Trupele Armatei Roşii au atacat pe întreg frontul de la Kvantung, precum şi bazele de operaţiuni nipone din Pacific".

— La dracu', băieţi, Ivan vrea să ne sufle victoria! exclamă maiorul Sewis.

— Cine-o mai fi şi generalul ăsta? se întrebă căpitanul Winston, arătînd cu bărbia spre baraca comandamentului.

— Oho, ce de „înstelaţi"!

Cînd generalul se apropie, însoţit de suita sa, aviatorii îl salutară şi el se opri în dreptul lor.

— Maiorul Jerry Sewis, căpitanul Screbee, căpitanul Baylor, căpitanul Winston, căpitanul Scoot — îi prezentă Aibbets.

Comandantul Forţelor Aeriene Strategice, generalul Spaaz, le răspunse zîmbind la salut şi-şi continuă apoi drumul.

Curioşi, Jerry Sewis şi ceilalţi patru ofiţeri se ataşară cortegiului. Colonelul Aibbets îl conduse pe general la hangarul în care fuseseră montate cele două bombe. În afară de colonel, nimeni dintre cei de faţă nu avusese ocazia să intre acolo. Toţi o cercetară cu ochi iscoditori.

— În această ladă — arătă Aibbets — a fost păstrată partea principală a mecanismului de detonare al „Băieţelului".

— Cum?!... Ia lăsaţi-o baltă! Pe mine vreţi să mă prostiţi!?

— Este adevărat — confirmă unul dintre pletoşii care se afla în baracă.

Chiar asta-i lada... De altfel, ca a constitui ghinionul crucișătorului „Indianopolis".

— Vrei să spui că pentru lada asta s-a dus „Indianopolis" la fund?!

— Nu pentru ladă... remarcă Aibbets, ca pentru sine.

Cînd părțile componente ale celor două bombe atomice au început să fie transportate pe calea aerului de la Albuquerque, cel mai apropiat aeroport de Los Alamos, unul din avioane fu cît pe ce să capoteze cu prilejul decolării și numai extraordinara prezență de spirit a pilotului salvă populația orașului de la catastrofă. Luînd în considerare acest precedent, Pentagonul dăduse imediat dispoziții ca principalele părți componente ale celei de-a doua bombe să fie îmbarcate pe „Indianopolis". Pe tot parcursul călătoriei, de la San Francisco la Tinian, fuseseră luate măsuri extraordinare în vederea apărării vasului de periculoasele raiduri ale submarinelor japoneze. Și marinarii oftară ușurați cînd văzură în sfîrșit misterioasa ladă descărcată la destinație. Cu ceea ce conținea era la curent un singur om de pe vas, comandantul — și acest dor cu aproximație. Dar abia eliberat de povara sa, „Indianopolis" fu reperat și trimis la fund de o torpilă japoneză. Din o mie două sute de membri ai echipajului, doar trei sute optsprezece scăpară cu viață.

În urma generalului Spaaz, la Tinian începură să sosească unii după alții comentatorii pentru problemele militare ai ziarelor americane. Aibbets avusese dreptate: comandantul lui „Enola Gay", purtătorul „Băieței", era cel mai solicitat pentru interviuri. Apoi în ordine urma Gill Teserly — cel care efectuase recunoașterile deasupra ambelor orașe. Maiorul Jerry Sewis aproape că nu era băgat în seamă.

La un pahar de whisky, în barul deschis acum pînă dimineața, ziariștii căutau să-i tragă de limbă. Membrii „Grupului 509 mixt" fuseseră însă bine instruiți de către locotenent-colonelul Sayette asupra celor ce aveau voie să povestească și ce nu. Erau stabilite chiar și înfloriturile pentru fiecare în parte.

În timp ce Gill își încheia discuția cu ziaristul de la „The New York Times", barmanul — un sergent înalt și ciolănos — îi făcu atenți, arătînd spre aparatul de radio ce se afla în raft, printre sticle.

— Președintele!...

„...Noi am folosit bomba — se auzea vocea președintelui Truman — pentru a scurta războiul, pentru a salva viețile a zeci de mii de tineri americani. Ne vom arăta la fel de fermi și în continuare pînă ce Japonia...".

— Încă una? murmură Teserly, consternat. Doamne!

— Foarte bine, zic eu! Galbenii ăștia...

— Dacă ați fi văzut iadul de acolo, poate că n-ați mai vorbi astfel! Ziaristul îi făcu semn cu capul spre aparatul de radio.

„...Purtăm pe umerii noștri o mare răspundere — continua Truman — Să-i mulțumim lui Dumnezeu că noi purtăm această răspundere și nu dușmanii noștri. Sperăm că Dumnezeu ne va ajuta și de astă dată, să alegem calea cea dreaptă...".

— Nu înțeleg ce-are de-a face Dumnezeu cu povestea asta! interveni iarăși Teserly.

Ziaristul îl privi chiorîș.

— Am luptat primii doi ani în Pacific, și ăștia au fost cei mai grei pentru noi. Au fost cazuri cînd...

— Cum spuneați că suna semnalul pe care l-ați dat la Hiroșima? îl întrerupse celălalt, prefăcîndu-se că încearcă să-și aducă aminte. Un scotch, băiete, cu mult sifon — se întoarse el spre barman, ridicînd două degete.

„Mare șmecher mai ești!" gîndi Gill. Relatîndu-i desfășurarea misiunii, specificase că mesajul era codificat, deci secret.

— Ați notat. „Bomb Primary". E suficient.

— All right! se resemnă reporterul și dădu paharul pe gît. Sări apoi de pe scaun.

— Sînteți amabil să-mi lăsați mie ziarul? Probabil că l-ați citit — zise Gill arătînd spre ziarul pe care celălalt îl avea în mînă.

— Cu plăcere

Ca toți membrii „Grupului 509 mixt", Gill căuta cu aviditate știri care se refereau la misiunea lor. Orice ziar era deschis imediat la pagina care cuprindea informații despre operațiunile militare. Rămas singur, se apucă să răsfoiască numărul din 15 august al lui „The New York Times". Văzu o fotografie a Hiroșimei distruse și se opri la pagina respectivă. Deasupra clișeului era scris: „Hiroșima și Nagasaki — mormane de cenușă". Citi un întreg pomelnic de pierderi omenești și materiale pe care se estima că le suferiseră cele două orașe. Căută descrierea vreuneia din misiunile de bombardament, dar nu găsi nimic. Lăsă ziarul pe tejgheaua barului și ieși afară, fluierînd o melodie veselă.

Și ziua aceea fu într-adevăr veselă. Într-un cadru solemn, colonelul Aibbets citi numele celor avansați în grad. Printre aceștia era și Gill Teserly. „Maior la 25 de ani!" gîndi, încîntat de cariera sa. Dar aceasta nu rămase singura sa bucurie. I se înmînă din partea Pentagonului unul dintre cele mai înalte ordine militare americane: „Distinguished Flaying Cross".

Cu ocazia înmînării decorațiilor, Aibbets rosti un discurs înflăcărat — era și el printre cei care fuseseră distinși. Iar la sfîrșit, anunță că membrilor „Grupului 509 mixt" li se acordase o călătorie premială la Nagasaki.

A doua zi, în zori, îmbarcîndu-se pe avioanele lor, „Glory boys", plecau în formație strînsă de zbor spre cea de-a doua victimă a lor. Orașul îi primi cu priveliștea deșertului atomic, a cenușii răscolite de vînt, a ca-

davrelor carbonizate, o imagine de Sodomă distrusă nu de mînia lui Dumnezeu, ci de oameni. Şi mai erau şi cadavrele vii: femei, copii, bătrîni, rătăceau flămînzi, plimbîndu-şi plăgile cavernoase printre mormanele de piatră sticloasă. Se opreau şi-i priveau năuciţi pe cei care păreau ireali de vii în acest peisaj al morţii — aviatorii americani. Nici unul din cei gratificaţi cu această călătorie nu citi ură în ochii victimelor, ci doar o oboseală nesfîrşită şi-o durere imensă.

La un moment dat, observară o femeie tînără ce venea drept spre grupul lor. Văzîndu-i ţinuta neglijentă, ochii holbaţi şi ficşi, se opriră stînjeniţi, gata de ripostă.

— Copilul meu va trăi? li se adresă ea cu un glas vibrînd de neliniște, într-o englezească perfectă. Şi dintr-o mişcare, îşi desfăcu kimonoul.

De-abia atunci îşi dădură seama că era gravidă. Pe sînul stîng şi mai jos, pe pîntece, se întindea o plagă enormă, de culoare brun-sîngerie. Era partea pe care o văzuse focul.

— Spuneţi-mi că va trăi! Spuneţi, va trăi, nu-i aşa? Eram pe balcon. Dar el va scăpa, nu-i aşa?

— Cred că un medic... începu Sewis, dar se opri, ocolind privirea femeii.

— Eu mă întorc pe aeroport! hotărî Teserly brusc şi răsucindu-se pe călcîie, o porni cu paşi mari.

După cîţiva metri, se auzi strigat de Alden.

— La naiba, Gill, stai că merg şi eu.

În curînd îi urmară Beechman şi Baylor, iar apoi şi restul grupului.

Tot timpul drumului de întoarcere nu scoaseră o vorbă. Cînd aterizară pe Tinian, se înserase de-a binelea. O porniră cu toţii spre bar. Acolo se aflau Aibbets, Hazen Sayette — căci numai Tuscher fusese cu ei — şi doi ziarişti de la „The New York Herald Tribune".

— Cam repede v-aţi întors, băieţi... Cum a fost? îi întrebă Sayette.

— Fain! se grăbi Sewis să răspundă. Nu cred că vor mai avea chef să se bată cu noi o sută de ani de acum înainte.

În timp ce barmanul umplea al treilea rînd de pahare, Alden îi propuse lui Gill o partidă de pocher, iar Sewis şi Wander li se alăturară. Înarmaţi cu două sticle de whisky, începură jocul în camera lui Wander.

Lui Gill îi intra mereu carte proastă. După ce vreo şase-şapte tururi nu ridicase nici un pont, prinse un full de valeţi şi — fiind primul la deschidere — spuse „passe-parol", aruncîndu-le celorlalţi o nadă. Însă aceştia parolară şi ei. Ultimul la cuvînt fu Sewis. Aruncă trei aşi pe faţă.

— Spune, Gill, ce-ai avut? i se adresă el lui Teserly, trăgîndu-i cu ochiul.

— De ce nu decartezi înainte? îl repezi Gill, nervos.

— Cum naiba să decartez înainte, cînd eu am făcut cărțile ?! Și ce-are una cu alta ? Te-am mirosit pur și simplu...

— Nu m-ai mirosit deloc !

Gill juca neobișnuit de nervos, încerca să forțeze norocul intrînd în cacealmale cînd nu trebuia. Își dădea seama că ar fi bine să se retragă, dar continua să insiste, mărînd potul.

La un blaint, nu prinse decît o chintă spartă, dar triplă, apoi plusă peste Wander cincizeci și cinci de dolari. Alden ieșise din joc, urma Sewis.

— Dă-i tu — se adresă acesta lui Wander —, dacă pierzi plătesc eu.

— Sec — achită Wander.

— De ce te bagi pe mîna lui ? îl interogă Gill arțăgos pe Sewis. N-ai plătit, ține-ți botul ! Ori vrei să ți-l înfund cu un pumn ?!

— Ia-o domol, băiete, că umblu la pistol ! se încruntă Sewis, lăsîndu-se pe spetezza scaunului.

Teserly se ridică, aruncînd cărțile și ieși lăsîndu-și banii pe masă. Se opri direct la bar. Se îmbătă atît de crunt încît la închiedere, barmanul abia reuși să-l ducă în cameră.

A doua zi, fu trezit de maiorul Alden.

— Scoală, texan arțăgos ! îl zgîlțîi acesta. Ce dracu' ai avut ieri ?!

— Lăsați-mă-n pace !

— Au dat jos împrejmuirea din sîrmă. Nu mergi cu noi să vizitezi ,aza ? Am auzit că au o orchestră de jazz formidabilă...

— Nu merg nicăieri, mormăi Gill și se întoarse cu spatele, trăgîndu-și cearceaful peste cap, deși în cameră era o căldură sufocantă.

Văzînd că nu putea să se-nțeleagă cu el, Alden dădu din mînă și-l trimise la naiba, părăsind încăperea.

Gill încercă să adoarmă din nou, dar nu reuși. Se îmbrăcă și hotărî să se dreagă. Își simțea capul greu, gura amară. Porni spre bar, încercînd să-și limpezească gîndurile.

Cînd îl văzu, barmanul îi făcu cu ochiul, dîndu-i de înțeles că știe despre ce-i vorba. Îi puse în față o ceașcă mare de cafea, apoi îi prepară un gin-fizz cu multă lămîie, pe care Gill îl dădu pe gît imediat. Sergentul aștepta să fie lăudat, dar Teserly se mulțumi să-i facă semn să-i mai prepare unul.

Ieșind pe aerodrom, constată că acesta era aproape pustiu. Pe ici, pe colo, își făcea de lucru cîte un om din personalul auxiliar — din „Glory boys", nici unul. Ocoli „Pumpkin Theatre" și ajungînd pe țărm, se așeză pe o grămadă de scoici. Își scoase cămașa kaki, lăsînd briza să-i mîngîie fața și trupul înfierbîntat.

„Ar fi grozav dac-ar putea pătrunde și înăuntru" — gîndi el și respiră cu aviditate aerul răcoros. Deasupra, cerul de un albastru marin era punctat de puful alb al norilor. Și deodată, în fața ochilor îi apăru o perdea de

nori trandafirii, care se desfăcea încet, prevestind o poartă spre senin. Alună imaginea, trimițîndu-și gîndurile spre Cranston Falls.

„M-așteaptă, probabil să vin în concediu. Da, nu ne-am mai văzut de un an de zile. Dar de-acum înainte, frumoasa mea Kat, vom fi mereu împreună. Războiul s-a terminat. Vezi ce simplu sună: războiul s-a terminat! Afurisitul ăsta de război care părea c-a-nceput odată cu lumea si se va termina doar odată cu ea! Bineînțeles, au citit toți despre mine. Parcă-l văd pe tata umblînd cu ziarele prin drugstore, zicînd: «Băiatul meu, Gill, nu-l recunoașteți?» Acum am un nume. Și mom...". I se păru că vede aievea ochii mari ai mamei, privindu-l cu asprime, atunci cînd îl asmuțise pe Nigger asupra lui Jeff, și — ca și-atunci, avu senzația că, într-adevăr, a greșit undeva foarte grav, dar nu reușea să-și dea seama unde.

„În definitiv, datorită nouă s-a terminat războiul mai repede, mom" continuă el, ca și cum s-ar fi adresat mamei sale. Ne vom cumpăra o casă pe lîngă Los Angeles, banii strînși de Kat ne-ajung. O voi lăsa pe Kat s-o mobileze așa cum vrea — se pricepe la asta. Cum ne-am certat atunci... Nu ne vom mai certa niciodată, mom. Kat se enervează repede, trebuie să o iei cu binișorul. Voi ceda primul... Oricum, mom, războiul s-a terminat și asta-i principalul".

Încercă să-și închipuie cum va arăta casa din Los Angeles, să și-o deseneze în minte, dar în locul acoperișului cu țigle roșii și-al verandei zugrăvite în alb, îi apăru imaginea ruinelor fumegînde și-al pietrelor topite de furia ucigătoare a focului, pentru ca, în clipa următoare, să-i apară o femeie tînără care se aruncă, urlînd de durere, asupra unui ghem de carne însîngerată și oase zdrobite. „Dick! Dick! Dick!" îi răsunară în urechi chemările ei deznădăjduite, în timp ce mîinile febrile căutau capul copilului.

Curmă secvențele, sărind în picioare și își aținti privirile spre valurile înspumate ce se spărgeau în țărmul de corali, nepăsătoare, dar din larg i se păru că aude un muget știut, ca un urlet ce avea strînsă în el toată durerea din lume.

2

Vestea sfîrșitului războiului fu primită de lucrătorii științifici ai laboratoarelor atomice cu strigăte de bucurie. Experiențele luaseră sfîrșit odată cu aruncarea celor două bombe: nimeni nu mai dorea să continue cercetările asupra unei arme a cărei putere se dovedise atît de distructivă, acum, cînd se pusese capăt măcelului mondial. Deși înțelegeau că folosirea armei atomice jucase un rol important în terminarea mai grabnică a războiului cu Japonia, mulți mărturiseau că se simțeau abjecți slujitori ai iadului și personal răspunzători pentru fiecare victimă a Hiroșimei.

Dar curînd trebuiră să constate că forurilor superioare ale lui „Manhattan District" nici prin gînd nu le trecea să suspende lucrările. Le era în continuare impus același secret militar, aceeași disciplină riguroasă din timpul conflagrației. Se ridică un val de proteste: oamenii doreau să se întoarcă acasă cît mai curînd.

Din nou fu aruncat în joc talentul organizatoric al lui Patterheimer, denumit acum „părintele bombei atomice" — titlu la care avea însă pretenții și Craves. Patty puse în mișcare elocința sa, farmecul personal, puterea de-a descoperi punctele slabe ale conlocutorilor. Dar numeroși savanți opuseră o rezistență dîrză și nu păreau dispuși să se lase convinși.

Poziția lor era în mare măsură determinată de știrile publicate în diverse ziare, din care reieșea că membrii Congresului cereau păstrarea celui mai strict secret în jurul cercetărilor nucleare și subordonarea acestora intereselor militare. Îi alarmaseră discursurile pe care le rosteau numeroși congresmani și o dată cu aceste discursuri, intrigile politice urzite de Craves, care simboliza pentru ei „geniul rău" al controlului militar.

O mare indignare îi cuprinse pe toți cînd citiră declarația generalului, făcută la o ședință a Congresului, în care afirma că, după părerea sa, „moartea provocată de radioactivitate este foarte plăcută". Cinismul unei asemenea declarații era sporit de faptul că tocmai în acea zi, tînărul experimentator Doowel se sfîrșea în chinuri pe patul staționarului din Los Alamos.

Operînd cu o cantitate destul de neînsemnată de substanță dezagregabilă, Doowel scăpase experiența de sub control, permițînd, pentru o fracțiune de secundă, înfăptuirea reacției în lanț și a fost cantaminat de radioactivitate. În scurt timp, apărură simptomele „bolii de radiații": mîinile i se umflară ca niște perne, dureri interne insuportabile, căderea părului și declanșarea unei leucemii severe, care-l seceră la numai 12 zile de la contaminare.

Toate încercările lui Patterheimer se dovediră zadarnice.

— Răbdare! Mai aveți puțină răbdare! Sînt informat din surse demne de toată încrederea că zilele acestea se vor purta discuții în legătură cu delicata problemă a unui viitor control asupra energiei atomice...

— Ce fel de control? ceru Dodsworth precizări. Pierduse încrederea în fostul său profesor de la Berkeley, pentru care înainte ar fi fost gata, cum se spunea printre studenți, „să stea un an întreg cu capul în jos".

— Nu cunosc amănunte. Dar se spune că va fi un control substanțial și eficient — se eschivă Patty. Cred că aceste lucruri nu sînt totuși de competența noastră. Sîntem oameni de știință și nu trebuie să ne amestecăm...

— Am ridicat capacul unui adevărat cazan al vrăjitoarelor Comnule. Ne-am asumat o mare responsabilitate. Direcția în care va fi orientată

această imensă forță pe care am descătușat-o nu poate să lase indiferent pe nici un om de pe glob și cu atît mai puțin pe noi. Cît despre competență...

— Vă atrag atenția că riscuați să vă expuneți la consecințe politice. In actuala conjunctură, considerentele politice vor prima asupra tuturor celorlalte.

— Chiar și celor umane ?

— ...

Mulți dintre colegii săi „riscară" totuși și Patterheimer se pomeni chemat la Washington.

— Eu i-am „crescut", eu le-am dat posibilitatea să se afirme, să devină cunoscuți, să se mîndrească că au luat parte la o experiență absolut unică, istorică... gesticula enervat Craves.

— Am primit zilele trecute o scrisoare plină de imputări de la doctorul în biologie Theodore Gaucha. „Prestigiul dumneavoastră îl datorați în primul rînd faptului că ați colaborat excepțional de bine cu moartea" — cită cu amărăciune Patterheimer.

— Prostii ! Numai un debil mintal poate ignora importanța colosală a muncii noastre !

— Se duce o campanie destul de serioasă în sensul de-a se reda Los Alamos-ul vulpilor deșertului. Cred că problema aceasta ar trebui adusă neîntîrziat la cunoștința ministrului de război Stimson. Îmi revine o mare răspundere și eu...

— Stimson nu mai este ministru de război — spuse Craves, cu voce albă.

— Cum ? !

— A fost demis ieri după-amiază.

— Imposibil !

— După cum se prezintă lucrurile, iată că a fost foarte posibil — zîmbi Craves. Vă spun ce mi s-a relatat și mie de către alții. Ieri pe la unsprezece, a avut loc o ședință a guvernului sub președenția lui Truman, chiar în problema asupra controlului cercetărilor nucleare. Stimson a prezentat raportul. A susținut că păstrarea secretului atomic este imposibilă și a subliniat că aceasta este și părerea experților. Apoi, a făcut o a doua greșeală : a tras concluzia că se impune încheierea unui acord internațional în problema atomică și a propus predarea tuturor informațiilor pe care le deținem în prezent asupra cercetărilor nucleare Organizației Națiunilor Unite. Cu alte cuvinte, să dăm din mînă principalul nostru atu, care va cîntări probabil greu în noua configurație a puterii în lume. Și cum vă spuneam, după-amiază a găsit pe birou comunicarea oficială de destituire.

Patterheimer căzu pe gînduri.

— Vă înțeleg, erați animat de sentimente de simpatie față de Stim-

son... — interpretă Craves tăcerea profesorului. Şi el nutrea o profundă consideraţie pentru dumneavoastră...

— Părerea mea este că Stimson are totuşi dreptate — spuse Patterheimer, clătinînd din cap, gînditor.

Generalul îl privi stupefiat.

— Vă referiţi...

— Vă rog să-mi daţi voie să continui. Ştiinţa nu poate fi închisă între graniţe — nici noi, nici altcineva nu are puterea să o facă. Orice savant înzestrat cu o minte pătrunzătoare şi avînd la dispoziţie o tehnică adecvată, din orice colţ al globului pămîntesc, poate investiga natura şi poate afla tot atît de bine tainele ei ca oricare altul. Natura nu este nici rasistă şi nici naţionalistă, ea este un exemplu de democraţie perfectă, ca să spun aşa. Marele secret ştiţi care a fost, domnule general? Chiar bomba! Odată cu fumul exploziei s-a risipit şi secretul. E destul ca cineva să răsfoiască ediţia din 1943 a lui „Minerals Yearbook" pentru a descoperi „secretul". La pagina opt sute şi ceva, pare-se opt sute douăzeci şi opt, nu mai reţin exact, stă scris că extracţia de uraniu a fost stimulată în 1943 de un program de stat şi că mari cantităţi de uraniu au fost folosite în laboratoarele de fizică pentru cercetarea izotopilor de uraniu. Mai mult: se spune că cea mai mare parte a datelor sînt „îngropate" în arhivele secrete ale ministerului de război. Ce părere aveţi de toate astea? rîse Patterheimer.

— Nu mă îndoiesc că cele spuse de dumneavoastră sînt perfect reale. Dar nu aţi ţinut seama de o anumită situaţie pe care eu, în schimb, sînt obligat să o iau în considerare, fiindcă ea se impune.

Craves îl privi în ochi pe profesor şi continuă:

— Domnule Patterheimer, trebuie să fiţi conştient că mîine, după acest război, lumea nu va mai arăta la fel. Poate, niciodată. Înţelegeţi ce vreau să spun? Acum, problemele se pun deja altfel. Prietenii de astăzi pot deveni inamicii de mîine. Iar confruntarea nu va fi mai puţin dură. Avem un imens atu şi este bine să-l păstrăm cît mai mult. Şi posibilii adversari din viitor sînt sigur că au înţeles aşa cum trebuie lecţia Hiroşimei.

— Vreţi să spuneţi că a şi început competiţia atomică?

— Nu este vorba de „competiţie"... Din fericire, sîntem singurii care *deţinem secretul fabricării bombei. Este un fapt. Trebuie să ridicăm însă* un zid gros în jurul acestui secret, fiindcă nu este deloc exclus ca ruşii să concentreze importante energii „subterane" pentru a ni-l fura.

— Nu ştiu care sînt informaţiile dumneavoastră privind stadiul cercetărilor în domeniul energiei nucleare în Rusia... Nu cred că este total exclus ca ei să fie capabili de a le continua pînă la capăt. Este primejdios să le subestimăm posibilităţile...

— Economia distrusă de război nu le va permite investiții masive în cercetare, cel puțin cinci ani de acum înainte. În plus, nu au rezerve de uraniu.

— În orice bibliotecă științifică puteți găsi raportul geologului Bernadski, publicat încă în 1921. Rusia dispune de mari zăcăminte de uraniu.

— Și atunci ce propuneți? Care este ieșirea din această situație?

— Am cîștigat un avans important. Sînt necesare eforturi pentru menținerea lui.

— Perfect.

— Pe de altă parte, pentru a preveni o surpriză și a cunoaște la timp forța rivală potențialmente exprimată, sugerez — eu nu sînt un om politic — organizarea unor patrulări aeriene permanente, cu aparataj ultrasensibil. Căci nici o bombă atomică nu poate să explodeze în vreun punct al globului pămîntesc fără a-și lăsa „urmele" în atmosferă: norul radioactiv. Sper că am fost just înțeles...

Sînteți un om excepțional! se entuziasmă generalul.

Patterheimer îi păstra lui Craves o mare recunoștință. Nu uita cui îi datorează rămînerea în postul de director al Los Alamos-ului, post care-i aduse renumele de „părinte al bombei taomice" și celebritatea mondială. Și generalul părea să accepte cu mărinime recunoștința profesorului. Ideile lui Patty deveneau repede ale sale. Doar și el revendica paternitatea bombei!

3

Singurătatea malului de corali începu să-l atragă pe Gill ca un magnet. Venea acolo aproape în fiecare zi, după ce-și îndeplinea puținele, acum, obligații ale serviciului. Se așeza pe conglomeratele de scoici, cu ochii ațintiți undeva într-un punct imaginar de pe suprafața vălurită a oceanului. Își trimitea mereu gîndurile departe, la Cranston Falls, scruta viitorul alături de Katherine, dar imaginea se sfărîma mereu și în minte îi reveneau amănute dintr-un trecut foarte apropiat.

Devenise tăcut. Voioșia lui tinerească parcă înghețase, surîsul nu-i mai lumina decît arareori fața. Purtarea lui părea stranie băieților. Cînd unul dintre „Glory boys" îl întrebă de ce dracu' se congelase așa, Teserly îi răspunse că s-a săturat de Tinian și că vrea să se întoarcă acasă. Aceasta era de altfel dorința tuturor și preferatul subiect de discuție la bar Gill lua în continuare parte seara la partidele de whisky și apoi de pocher, însă locul veseliei sale expansive fusese luat de o nervozitate pe care nici el însuși nu și-o putea explica. Și nici nu căuta să și-o explice, o constata doar.

Un eveniment veni să mai învioreze viaţa monotonă a grupului. La cererea insistentă şi bine argumentată a colonelului Aibbets, la Tinian fusese adusă cu un avion special trupa de jazz a lui Spike „Sugar" Johnnes. De astă dată, rolurile se inversară: „vecinii" — cum erau numiţi membrii celorlalte unităţi aeriene staţionare la Tinian — năvăliră cu toţii pe aerodromul care înainte le fusese inaccesibil datorită împrejmuirii de sîrmă ghimpată.

Spike „Sugar" Johnnes îşi începuse cariera în subsolurile Chicago-ului, în timpul prohibiţiei, care alungase nu numai alcoolul, ci şi jazz-ul în „subterane". Cunoscuse gangsteri şi chiar pe celebrul Alphonso Capone în persoană. Aproape cinci ani cîntase în orchestra de acompaniament a lui Bing Crosby, dar talentul şi orgoliul îl determinaseră să-şi pună la punct propria lui „trupă". Discurile sale se vînduseră în sute de mii de exemplare, ceea ce îl făcu foarte cunoscut.

Pe tot parcursul concertului, atmosfera din sală a fost foarte „hot", băieţii fluierînd fără încetare şi aplaudînd cu frenezie, în timp ce cîntăreţul îşi ştergea faţa cu un prosop şi anunţa o nouă piesă, care le amintea băieţilor de vremurile cînd nu îmbrăcaseră încă uniformele kaki, ci plimbau fetele la balurile de cartiere din New York, Chicago, Detroit, Dallas.

Mult aşteptata plecare în patrie veni în cele din urmă. Gill era plin de speranţe şi-şi recăpătase buna dispoziţie. Curînd după ce le fu anunţată oficial vestea, părăsiră definitiv baza de pe Tinian, decolînd spre patrie. Nimeni nu ştia însă care era ţinta finală a călătoriei. Întrebat de Sewis, Aibbets refuzase să facă vreo precizare, dîndu-le de înţeles că vor rămîne şi pe viitor împreună. Dar acest amănunt îi preocupa prea puţin acum. Important era că scăpau de condiţiile grele de pe Tinian. Şi mai era ceva: sosirea în patrie însemna pentru ei culegerea laurilor cuveniţi învingătorilor — onoruri, interviuri, declaraţii.

Pilotînd al său „Quinte Floche" spre San Francisco, Gill revedea fugitiv momente din viaţă. Katherine îi surîdea de pe pereţii carlingii. Şi-o închipuia la Cranston Falls, în casa părinţilor lui, ajutînd-o pe mom la treburile casei, mergînd cu Margaret pe plantaţie şi la Big River. „Cum or să se mai bucure cînd or să mă vadă!... Un an şi jumătate... Război idiot! Tata, Margaret, unchiul Philip, dar mai ales mom... O să le povestesc cum m-am întîlnit tocmai la marginea pămîntului cu pastorul... Seara, pe terasă, cînd va mirosi atît de frumos a iarbă proaspătă.. ".

Dar în loc să-şi imagineze scena, văzu aceeaşi casă în ruine fumegînd care i se arătase pe malul oceanului. Şi din mijlocul ruinelor se înălţa o coloană uriaşă de foc şi fum, ce se rotunjea în formă de ciupercă.

Scuturâ capul, risipind vedeneia şi se gîndi la Kat şi la casa pe care o vor cumpăra din economiile lor. „Va avea o terasă mare — îşi spuse.

O terasă pe care poți să stai seara, cînd aerul din California este atît de plăcut și răcoros, cu o sticlă de whisky la îndemînă și să uiți... Să uiți".

„Sigur că va fi mîndră să mă vadă cu „Distinguished Flying Cross"!... La 25 de ani maior, un nume în „Air Force", printre cei mai buni piloți militari ai țării... În definitiv, noi am contribuit la... Mai dă-o dracului de armată! Oricare m-ar primi cu brațele deschise. Probabil că la San Francisco mă așteaptă deja ziarele, fotoreporterii... La urma urmei, totul e O. K.!".

În scurt timp, formația de „B-29" aterizează pe primul aerodrom din țară, la Roger Field, în apropiere de San Francisco. Constatară imediat că nu erau așteptați de nici un fel de onoruri și nici măcar de un singur fotoreporter. Gill însă își auzi numele strigat și, întorcîndu-se, văzu un sergent alergînd spre el.

— O telegramă — îl anunță acesta, apropiindu-se gîfîind. Am primit-o după ce decolaseți de pe Tinian.

Teserly o desfăcu înfrigurat.

„Îți anunțăm cu durere moartea mamei stop. Am înmormîntat-o ieri stop. Fii tare stop. Tata, Margaret, Kat".

Reciti telegrama, nevenindu-i să-și creadă ochilor. Mîinile începură să-i tremure. Împături încet hîrtia, căutînd parcă anume să-i respecte dungile.

— Pedeapsa începe, — spune el dintr-o dată, ca și cum ar fi constatat un lucru de care-i fusese mereu teamă, dar pe care nu îndrăznise să și-l mărturisească. Va trebui să plătim cu toții — mai spuse el, cu glas sufocat.

Alden și Baylor, care se aflau lîngă el, înțeleseră imediat la ce face aluzie. Se retraseră, înapoi spre avioane, căutînd să nu-l deranjeze. Nu schimbară între ei nici un cuvînt, ca și cum n-ar fi auzit nimic.

Gill rămase singur în mijlocul pistei de beton. Nu se putea gîndi la nimic, căci mintea sa refuza să înțeleagă că aceea pe care o vedea înaintea ochilor, puțintică la trup, cu ochii mari, sfioși și buni, mereu tăcută, temîndu-se parcă să supere pe cineva, nu mai era. Da, mom nu mai era, n-avea să-l mai mîngîie, trecîndu-i mîna prin păr și el, ca străbătut de un fluid magnetic, să simtă cîtă dragoste se revărsa din această atingere. Și nici Cranston Falls nu mai putea fi la fel și nici întreaga lume nu mai putea fi la fel.

Făcu cîțiva pași, mecanic, și — ca și cum puterile l-ar fi părăsit — se așeză pe iarbă. Din ochii pe care imaginea lui mom nu-i părăsea, începură să se rostogolească în tăcere boabe mari de lacrimi.

Alden îi informase pe Aibbets și Sewis despre telegramă și toți trei se îndreptau acum spre el.

— Hai, Gill, ridică-te — îl invită Aibbets. Știu, e dureros, dar nu poți

schimba lucrurile... Pe fiecare dintre noi îl așteaptă o dată această durere. Haide, Gill, peste un sfert de oră decolăm.

— Nu decolez! izbucni Teserly. Nu vreau să mai zbor. Nu mai vreau să văd vreodată avioanele astea blestemate!

— Gill, nu fii copil! Ce legătură are una cu alta...

— Voi mi-ați ucis mama! șuieră Teserly și în vocea lui vibră ura.

— Ascultă, Teserly, nu depăși limite!... — rosti Aibbets sever. De altfel, nu pricep ce vrei să spui... adăugă el, schimbînd brusc tonul.

— Dragă Gill, crede-mă, te înțelegem... interveni Alden.

— Nu am nevoie de înțelegerea voastră!

— Măi băiete, începu Sewis, viața are un curs implacabil. De cînd venim pe lume știm că odată va trebui să o și părăsim. Asta-i... Doar ai văzut de-o mie de ori moartea cu ochii! Eu nici nu mă mai gîndesc... Puteai să te aștepți la asta. Știi bine: cancerul nu iartă...

— Cum? Cancer? De unde știi că mom...

Aibbets îi aruncă o privire severă lui Sewis și se grăbi să explice:

— Da, Gill, mama ta a fost bolnavă de cancer uterin. Primisem o telegramă pentru tine, dar... Sayette a fost de părere că ar fi mai bine să nu ți-o înmînăm. Și cred că avea dreptate: era în ajunul „zilei celei mari". Te putea surescita și...

Teserly se ridică de jos fără să le mai arunce măcar o privire și se îndreptă încet spre avionul său.

Peste puțin timp, formația de bombardiere „B-29" a „Grupului 509 mixt" decola de pe aerodromul Roger Field. Urmînd ruta imprimată de „Enola Guy", străbătură spre sud aproape întreaga Californie, traversară Arizona și ajungînd în sud-estul statului New Mexico, aterizară pe baza militară Roswell, nu departe de pustiul Alamogordo, care văzuse primul focul atomic. Baza de la Wendover Field, în nordul statului Utah, unde făcuseră primele antrenamente, avea acum o altă destinație. Acolo urmau să se experimenteze rachetele „V-1", cele cu ajutorul cărora Hitler jurase să radă Anglia de pe suprafața pămîntului, dar care acum căzuseră în mîinile americanilor, odată cu principalul lor constructor: von Braun.

Pe tot parcursul acestei ultime etape a călătoriei, Gill nu scoase nici un cuvînt. Acceptă în tăcere camera care-i fusese repartizată și nici măcar nu se interesă despre ce avea să se petreacă cu ei de-acum înainte, cu toate că atmosfera de la Roswell îi contrariase pe toți. Vecin cu el, Alden îl vizită.

— Tare mi-e teamă că am scăpat de dracu' și-am dat de taică-său — își mărturisi maiorul îngrijorarea. Iarăși conspirație, iarăși sîrmă ghimpată... Nu poți afla nimic de la nimeni, toți și-au pus lacăt la gură.

Gill îl privea absent, ca și cum nu l-ar fi auzit. De-abia cînd acesta vorbi din nou, tresări ușor.

— Mi se pare că o să avem un nou comandant. Mi-a mirosit mie ceva... Pe Aibbets l-a aşteptat un colonel cu mutră de cioară. Aibbets arăta spre avioane şi nu ştiu ce naiba-i tot spunea. Apoi au intrat amîndoi în comandament. Al nostru i-a făcut loc... Nu prea obişnuieşte Aibbets aşa ceva.

Presupunerile lui Alden se confirmară a doua zi. Colonelul Aibbets prezentă membrilor „Grupului 509 mixt" pe noul lor comandant, colonelul Samuel Anchard şi-i informă cu emfază că el va prelua comanda unei unităţi de turboreactoare.

— Sînt mîndru că am fost pus în fruntea unor aviatori atît de gloriosi — îşi începu Anchard discursul. Colonelul Sayette mi-a vorbit despre fiecare dintre voi. Cunosc faptele voastre de arme din trecut şi mai cu seamă cele recente, istorice. La numele binemeritat de „aşi", vi s-a adăugat acela, legitim, de „Victory boys". Toate acestea îmi sînt cunoscute şi ele constituie meritul vostru incontestabil şi al predecesorului meu. Îi mulţumesc colonelului Paul Aibbets pentru aceasta. Dar noi trebuie să constituim o unitate model a „U.S.A.A.F.", căci America mai are încă nevoie de noi. Vreau să vă anunţ de la bun început că voi pretinde o disciplină de la care nu voi admite nici cea mai neînsemnată abatere. Orice iniţiativă de grup, orice activitate în afara celor de serviciu, trebuie să aibă în prealabil aprobarea mea. Am fost investit cu dispoziţii speciale în acest sens. De azi înainte, insigna obişnuită va dispare de pe uniformele voastre. Veţi trece imediat pe la comandament pentru a primi, nominal, altele noi. Să fiţi mîndri de ele! Numai voi aveţi cinstea de-a purta asemenea insigne.

Teserly îl ascultă impasibil pe noul său comandant. Şi, mecanic, se îndreptă împreună cu ceilalţi spre clădirea cenuşie a comandamentului, pentru a-şi primi insigna. Un zîmbet de ironie amestecată cu amărăciune îi se întipări pe faţă cînd o văzu. Două fulgere străpungeau ciuperca exploziei atomice. „Deci de-acum înainte tot asta..." gîndi şi în faţa ochilor revăzu imaginile calcinate de la Nagasaki. „Ce dracu' nu ne mai dau odată drumul în concediu!" — se enervă Gill.

— Ei, băiete, ce zici? îl întrebă Wander, arătînd spre noua insignă.

— O meritäm.

Inflexiunile puţin ironice ale vocii lui Teserly nu-i scăpară lui Wander şi acesta-l privi curios:

— Cred că-mi dau seama ce-ai vrut să spui.

— Întotdeauna-i avut o minte sclipitoare...

— Ascultă Gill, am un prieten bun acolo, la mine acasă — Tom îl cheamă şi ne ştim de la cinci ani. Am primit veşti de la el, e bine sănătos la baza din Carolina de Nord şi aşteaptă să ne vedem. A citit despre mine-n ziare şi mă binecuvîntează. Ştii de ce? Pentru că s-a sfîrşit războiul. Unitatea lui era pregătită pentru o eventuală debarcare în Japonia. Ai citit ce spun ziarele despre Stimson? Calculase pierderile la peste 200 000 de

morți! Îți dai seama? Două sute de mii de băieți care nu și-ar mai fi văzut casa niciodată, murind la douăzeci de ani pentru că blestemații ăia de galbeni nu vroiau să înțeleagă că au pierdut partida! Și Tom ar fi fost unul dintre ei. Așa că termină cu prostiile astea! Și-ți mărturisesc, orice-ai spune tu, că sînt al naibii de bucuros că „Enola Gay" și-a atins ținta și că războiul ăsta afurisit s-a sfîrșit. Asta-i.

Într-una din zile, colonelul Samuel Anchard îi adună din nou pe aviatorii „Grupului 509 mixt", comunicîndu-le că li se acordă o permisie îndelungată pentru odihnă. Apoi maiorul Jim Nynahan, care-l înlocuise pe Hazen Sayette și oficial ocupa funcția de atașat de presă al grupului, îi instrui pe „Victory boys" cu privire la ceea ce aveau voie să vorbească în legătură cu misiunile lor și cu ceea ce le era absolut interzis să declare cuiva.

De altfel, băieții simțiseră că se pregătea ceva, Nynahan le întocmise biografii presărate din belșug cu fapte de arme, iar un fotograf le făcuse poze de mărimea unei cărți poștale. Lui Jim însă nu-i plăcuse cum ieșise Gill în fotografie și o cenzură.

— Arăți de parcă-ai fi venit de la o înmormîntare — obiectă maiorul, chemîndu-l pe Gill la el și arătîndu-i poza.

— Se prea poate... replică Gill, indiferent.

— Un „Victory boy" nu poate să arate așa. Adu-mi toate fotografiile în care ești singur. O să aleg eu...

Gill se execută și maiorul se arătă entuziasmat de una dintre fotografii. Dar Teserly obiectă:

— Stau cu o cravașă pe genunchi. Ce rost are... Un aviator...

— Foarte bine! E simbolic: caravașarea japonezilor!

— N-are rost...

— Tot ceea ce spun eu are rost, băiete. Fiindcă cunosc mai bine decît oricare altul ce așteaptă americanii de la niște tipi ca voi. De-aia sînt aici. În fotografia asta arăți ca un adevărat erou. Așa te vor John și Mary Smith. Pricepi? Să nu uiți asta.

4

În trenul spre Dallas, Gill nu-și mai găsea locul: se întorcea acasă. Petrecu cea mai mare parte a timpului nu pe banchetă din compartiment, ci pe coridor, privind pe fereastră locurile pe lîngă care trecea. Și aerul și cerul parcă erau altfel, aici, în Texas. „Ești acasă, își spuse, încleștîndu-și palmele pe bara de alamă lucioasă de sub fereastră. Ești acasă".

Cînd trenul intră în gară, Gill își zări fratele pe peron și îi făcu semn cu brațul, așteptînd oprirea. Pe cînd își ridica valiza și se pregătea să pornească spre ieșirea vagonului, observă că Jo nu era singur. Chiar în

spatele lui, aproape lipit de trupul mătăhălos al acestuia, se afla un băiat care i se părea vag cunoscut. Un băiat cu părul ciufulit și cu pantalonii din doc albastru prea scurți, în buzunarele cărora își înfundase adînc mîinile. Brusc, Gill simți o durere în piept, care aproape că-i tăie răsuflarea și-l făcu să se reazeme de ușa compartimentului.

— Coborîți ? îl întrebă un bărbat înalt. Gill aprobă din cap, făcîndu-i omului loc. Își ridică apoi valiza și se îndreptă spre ieșire, încercînd să-și explice starea care-l cuprinsese. Coborî pe peronul pietruit cu macadam de culoarea oțelului și se îndreptă spre fratele său, căutîndu-l din ochi pe băiat. Dar acesta dispăruse, doar Jo îl aștepta, fluturînd cîteva ziare și zîmbind cu gura pînă la urechi.

— Bravo, Gill ! Un adevărat Teserly, ce mai ! îl primi acesta, emoționat.

Gill își lăsă valiza jos și-și îmbrățișă fratele.

— Ce-i cu tine, Gill ? — îl întrebă Jo, privindu-l cu atenție. Ești palid. Te pomenești că nu ți-a priit războiul... continuă el, rizînd.

— Ascultă, Jo, zise Gill, trecîndu-și mîna peste frunte, era adineauri aici, lîngă tine, un băiețel. În niște pantaloni de doc și-o cămașă de flanel, în carouri...

Jo ridică uimit din umeri.

— Ce băiețel ? ! O fi fost. Poate că aștepta pe cineva...

Gill dădu din mînă.

— Și ce-i cu el ?

— Nimic, Jo... Doar că mi se părea cunoscut... Biata mom...

— N-am reușit s-o salvăm. Am adus-o la mine, au vrut s-o opereze, dar era prea tîrziu... Doctorul vorbea ceva de cancer generalizat.

— N-am știut nimic. Ciinii ăia pur și simplu nu mi-au dat telegrama. Ca să nu... Am aflat de-abia cînd am sosit la San Francisco. A doua telegramă. Plecasem de la Tinian.

— Ce mult o iubea pe Kat !... Nici n-a vrut să vină fără ea la Dallas. Da, mom nu mai este...

— Nu-mi vine să cred... — zise Gill și ochii îi străluciră de lacrimi.

— Cel puțin să fii apucat să te vadă erou, publicat în toate ziarele din Texas...

— Nu, mai bine nu ! făcu Gill, izbucnind în hohote de plîns.

— Gill ! Ce-i cu tine, Gill ? Liniștete-te ! îl rugă Jo.

— Mai bine, Jo, mai bine... — murmură Gill, ștergîndu-și lacrimile.

— Hai, Gill, nu fii copil ! Ce să facem ? ! Asta ne e soarta... Împotriva sorții nu poți lupta, băiete...

Gill tresări și-și privi fix fratele.

— Dar poți să n-o accepți, Jo.

— Astea-s mofturi... Hai să mergem. Ridicînd valiza, Jo porni înainte.

Teserly își urmă fratele și acesta îl conduse la un Chevrolet nou-nouț, a cărui vopsea bleu-ciel sclipea în soare.

— Tip '46 — spuse Jo mîndru. Am primit-o de la reprezentanță pentru reclamă. Dar cu raționalizarea benzinei... Acum, după război, sper să se termine și cu asta...

— Nu te-ai mai putut restabili după povestea aia cu armele?

Jo oftă cu năduf.

— Bandiții! M-au ruinat! zise el cu ură și automobilul demară în scrîșnitul pneurilor.

— Socrul tău cum stă?

— È pe drojdie, lua-l-ar dracu' de zgîrcit.

— Unde-ai pus ziarele? se interesă Gill.

— Acolo, pe bancheta din spate. Le-am cumpărat în dublu exemplar. Bine că cel puțin tu ai reușit în viață. Margaret...

— Ce-i cu Margaret?

— Speram toți s-o vedem măritată... A vrut s-o ia unul de la gara Cranston Falls, urît și cu-n copil după el pe de-asupra.

— Și?

— N-a vrut Margaret. A spus că nu-i ea pentru așa ceva și la urma-urmei avea dreptate. Nu-i o femeie de lepădat. Zbîrnîie plantația sub mîna ei!

— Pe-acolo cum mai merg treburile?

— Pînă acum destul de bine. Cu războiul, bumbacul ajunsese la doi dolari balotul, dar cred că o să mai scadă la preț

Gill oftă.

— Război... începu să răsfoiască ziarele. I-a să vedem ce mai scriu ăștia...

— Ești un om făcut, îți spun eu! Unchiul Murray a știut să te sfătuiască. Mai știi ceva de el?

— Nu.

— Cînd a murit mom, i-am trimis și lui o telegramă; dar nici măcar nu ne-a răspuns. O fi supărat de ceva?

— Habar n-am.

Gill privea fotografia din care, în ținută de paradă, cu o cravașă în mîna dreaptă, zîmbea încrezut și arogant maiorul Gill Teserly. Însoțită de o biografie brodată în fapte de arme și o frumoasă caracterizare a firii sale vesele și expansive. Articolul fusese publicat în toate ziarele din Texas, într-unele chiar pe pagina întîi.

Cînd, peste puțin timp, intrară pe artera care lega Cranston Falls de autostradă, avu surpriza să vadă, adunată la marginea orașului întreaga populație. Oamenii purtau pancarte în mîini și stejarul care umbrea partea dreaptă a șoselei era împodobit cu batiste galbene, legate de ramuri. O

baladă americană spune povestea unui bărbat care, săvîrșind o faptă groaznică, fusese condamnat la mulți ani de închisoare, departe de soția sa. Cînd ieși din închisoare — după ce-și ispășise pedeapsa — omul se gîndi că femeia poate s-a recăsătorit și nu mai vrea să știe de el. Așa că-i trimisese o scrisoare, anunțînd-o că va sosi cu autobuzul de ora șase. În caz că femeia mai voia să-l vadă, nu trebuia decît să lege o batistă galbenă de-o creangă a copacului din stația de autobuz. Dacă nu va vedea batista legată, el va știi că este mai bine să-și vadă de drum și nici măcar nu va coborî din autobuz. Peste cîteva zile, oamenii care așteptau autobuzul în stația respectivă, erau uimiți să vadă toate crengile copacului de acolo împodobite cu batiste galbene. Iar după ce autobuzul sosi, doi oameni se îmbrățișară îndelung, cu lacrimile curgîndu-le pe obraji. De atunci, cei plecați departe sînt așteptați cu batiste galbene legate de stîlpul porții.

— Te-am rugat doar să nu o anunți pe Kat! — îi impută fratelui său, dar fără severitate în glas.

— Au aflat înaintea mea. I s-a telefonat primarului de la unitatea ta și el a organizat toată chestia asta. Așa că... Nu mai avu timp să continue, căci cei care-l așteptau pe Gill se apropiară de ei.

Între timp, Gill remarcă silueta lui Kat, apoi îi zări pe Tom, Margaret și unchiul Philip. Stăteau toți patru în față, cu brațele încărcate de flori, ca de altfel și cei din jurul lor.

Îndată ce automobilul se opri, sute de voci începură să cînte o veche melodie country texană, dar al cărei refren era adaptat în așa fel încît suna: „Bine-ai venit, Gill, erou american și fiu al Cranston Falls-ului". Se agitau pancarte pe care stătea scris cu litere mari: „Welcome home, Teserly".[1]

Katherine alergă spre automobilul pe care Jo, din teamă să nu-i fie zgîriat de cineva, îl oprise la vreo 20 de pași de masa de oameni și Gill sări să o întîmpine. Îmbrățișîndu-se, se sărutară fără să le pese de cei din jur. Veni la rînd Tom, căruia îi dăduseră lacrimile și apoi Margaret. În cele din urmă, făcînd semn cu mîinile pentru a cere liniște, primarul Brison își începu discursul:

— Locuitorii urbei noastre, al cărui frumos renume l-ai făcut și mai cunoscut în Texas și deci în întreaga Americă, se mîndresc că al nostru Cranston Falls a dat un asemenea erou. Gloria ta, despre care scriu toate ziarele, va fi și gloria orașului nostru. În semn de recunoștință pentru cinstirea pe care ne-ai adus-o, am hotărît să te alegem „cetățean de onoare"!

După ce sfîrși de rostit această frază, primarul ridică brațul drept și oamenii izbucniră în urale.

---

[1] Bine ai venit acasă, Teserly.

— Tot în semn de recunoştinţă, am hotărît ca şcoala în care ai învăţat să-ţi poarte numele! Şi din nou braţul primarului ţîşni în sus, iar elevii celor două „elementary-school", aliniaţi pe partea stîngă a şoselei, intonară refrenul: „Flowers for the comin' soldier".[1]

Luară apoi cuvîntul noul pastor Bearle, un bărbat tînăr şi înalt, Miles, proprietarul celor zece drugstore-uri din oraş, şi Tom. Cu acesta din urmă, manifestaţia se încheie. Toţi îi oferiră flori lui Gill şi automobilul încărcat cu familia Teserly demară în urale şi chiote.

Cu braţul pe după umerii lui Kat, Gill ascultase tăcut cele trei alocuţiuni cînd enervîndu-se, cînd abia stăpînindu-se să nu izbucnească în rîs. Dintr-odată, se gîndi că totul nu-i decît o mascaradă, pusă la cale de Sayette, sau de cel care-i luase locul, Nynahan, la fel de falsă ca şi zîmbetul trufaş din fotografia cu cravaşa. Fără să vrea, se pomenise că-l caută cu privirea pe băiatul pe care-l zărise pe peronul gării din Dallas, ca şi cum ar fi ştiut că acesta trebuie să se afle acolo, printre elevii bine pieptănaţi şi îmbrăcaţi în haine de duminică.

În automobil, în drum spre casă, se lăsă copleşit de fericirea de-a fi din nouă lîngă draga lui Kat. Simţea un fluid de viaţă, de putere, de voioşie emanînd din ea — dar mai ales de speranţe pentru viitor. „Este tot ce mi-a mai rămas — gîndi el — dar este lucrul cel mai important din lume".

Zilele se scurgeau pline de fericire. Gill le trăia intens, temîndu-se parcă să nu se sfîrşească. Aproape că nu se mai despărţea de Katherine. O pieptăna, îi aducea dimineaţa micul-dejun, hrănind-o ca pe un copil, o urca scările în braţe şi tot pe braţe o purta la Big River. Nu mai exista oameni în jurul său în afară de Kat.

Tot ce se petrecea acum în casă era ceva nou pentru Margaret. Nu cunoscuse niciodată dragostea, inima ei nu se înfiorase niciodată de apropierea cuiva, nu ştia ce înseamnă să te simţi fericit doar zărind un zîmbet pe chipul iubit. Viaţa o croise aşa cum era, dură, aspră, rece şi calculată. Sufletul i se înăsprise ca un un copac lipsit de sevă.

Dragostea Katherinei pentru Gill o lăsa indiferentă, căci considera normal ca o femeie să fie supusă bărbatului. Dar felul în care se comporta Gill o scîrbea şi o scotea din sărite. Crescuse printre bărbaţi greoi şi necioplişi, care-şi măsurau bărbăţia în înjurături şi bădărănii, care nu ştiau ce-nseamnă tandreţea. O invidia pe Katherine, acumulă ură şi într-o zi, neamaiputîndu-se stăpîni, izbucni.

După masa de prînz, Gill o luase pe Kat în braţe pentru a urca scara ce ducea din sufragerie la etaj, cînd Margaret se repezi după el.

— Mai bine ţi-ai pune cucoana să-mi dea o mînă de ajutor!

---

[1] Flori pentru soldatul care se întoarce.

Gill se întoarse și citi o ură cumplită pe fața congestionată a sorei lui. Fără să-și dea bine seama ce face, o pocni peste față.

Lucrurile se petrecură atît de repede și de neașteptat, încît toți rămaseseră înlemniți. Primul își reveni Tom :

— Ce dracu', băiete...

Margaret se răsuci pe călcîie și, fără să scoată un cuvînt, fugi în camera sa. Gill își luă soția în brațe și porni cu ea pe scara care trosnea ușor sub pașii lui.

— Este îngrozitor ce-ai făcut ! reacționă Katherine cînd ajunseră sus. Du-te imediat și cere-i iertare !

— E geloasă pe tine ! E nebună ! A înnebunit de-a binelea !

— Du-te imediat și cere-i iertare ! insistă Katherine pe un ton categoric, arătînd cu mîna spre scară. Dar văzînd că el rămînea nemișcat, încercă să-i explice : Da, e geloasă, e normal să fie geloasă ! Pune-te în situația ei, Gill ! Ce bucurii are Margaret de la viața asta nenorocită ?! Chiar dacă n-ar fi fost vorba de sora ta, tot n-ar fi trebuit s-o faci ! Din înțelegere omenească, din milă, dacă vrei.

Gill se întoarse spre ea și fața lui exprima o asemenea durere, încît Katherine își duse speriată mîna la gură.

— Nu mai știu ce înseamnă mila, Kat — rosti el rar, cu voce surdă. Mi-au smuls-o alții din piept și mi-au călcat-o-n picioare !

— Bine, atunci mă duc eu la ea — șopti Katherine și se îndreptă spre scară.

Gill întinse brațul și o opri.

— Nu ! Așteaptă puțin ! O să-i cer iertare.

— Acum, Gill ! Te rog ! N-o lăsa să plîngă. Ai jignit-o înfiorător. E sora ta mai mare... ai lovit-o față de mine, din pricina mea...

Gill obținu în cele cele din urmă iertarea sorei sale, dar numai după ce Katherine și Tom veniră să o roage și ei.

Treptat, viața își relua vechiul curs în casa Teserly. Katherine și Gill căutau acum să fie mai reținuți în manifestările lor de tandrețe cînd Margaret era de față, dar aceasta își dădea seama că se feresc de ea. În cele din urmă, Gill nu mai putu suporta situația.

— Ce-ar fi, Kat, să ne cumpărăm o mașină ? o întrebă el într-o zi.

— Poate c-ar trebui să așteptăm să apară modele noi... Tu ce-ai vrea să luăm ?

— Cred că un Chevrolet. E tot atît de luxos ca și un Buick și e mai ieftin.

— Da, e o mașină frumoasă, comodă...

Căzură de acord să aștepte apariția noilor tipuri. A doua zi plecară la Dallas pentru a-i cere lui Jo să le împrumute Doge-ul, lui rămînîndu-i Chevrolet-ul de reclamă.

Îl găsiră în biroul reprezentanței lui „General Motors". În timp ce-i comunicau propunerea, acesta se lovi cu palma peste frunte, exclamînd:

— Idiot! Da, da, idiot — insistă el, văzîndu-se privit cu uimire. Și făcînd legătura cu secretara, îi ceru să trimită imediat după un fotograf, și să-i dea firma la telefon.

— Ce se întîmplă, ai înnebunit subit? îl întrebă Gill, rîzînd.

— Aveți legătura cu domnul Morrison! îl anunță pe Jo secretara.

— Alo? Domnul Morrison? Jo Teserly. Am o chestiune pentru dumneavoastră.

— ..

— Domnule Morrison, ați auzit, fără îndoială, de pilotul de la Hiroșima?!

— ...

— Nici un Aibbets! E Gill Teserly, fratele meu. Maiorul Gill Teserly, decorat cu „Distinguished Flying Cross". Da, exact, toate ziarele au scris despre el. Da, este fratele meu, Gill. A fost primit în Texas ca un erou, ați citit și dumneavoastră... S-au repezit și cei de la „Crysler" și cei de la „Ford", asta-i problema... La naiba, încerc, doar e fratele meu, nu?! Încerc să-mi asigur numele lui pentru Texas măcar, în exclusivitate. Cît plătiți să vă dau la Centrală fotografia lui cumpărînd un Chevrolet '46?

— ..:

— Mai puneți o mie și-i în regulă, domnule Morrison. Și-mi trimiteți o altă mașină pentru reclamă.

Puse receptorul în furcă, apoi ridicînd spre cei doi o față radioasă, începu să-și frece mîinile. Se opri însă imediat, văzîndu-și fratele încruntat.

— Să nu-ți închipui că am cîștigat cine știe ce. În definitiv, am o grămadă de cheltuieli cu reprezentanța. Și nu uita că ideea a fost a mea! Vrei mașină? Poftim mașină! Dacă eram necinstit, vorbeam cu Morrison fără ca tu să fii de față!...

— Ascultă Jo, cît m-ar costa să angajez pe cineva care să trimită un om pe lumea cealaltă?

— Ce-i cu întrebarea asta? încercă Jo să glumească, dar văzînd privirea fratelui său, continuă, mai în glumă, mai în serios: Știu eu, Gill... Depinde de „greutatea" individului în cauză... Mai puțin de-o mie în nici un caz!

— O. K.! Atunci zău că merit mașina — făcu Gill, schițînd o grimasă care aducea a zîmbet.

— Gill, ce tot îndrugi?! Ce înseamnă asta?... se miră Katherine.

— Nu vezi, ne-am ales cu o mașină! Asta-i tot! exclamă Gill, îmbrățișînd-o. Hai, Jo, cheamă fotograful mai repede și dă odată mașina!

După ce urcă Chevrolet-ul cu spatele pe trotuar și-l băgă pe jumătate în magazinul expoziției, prin vitrina deschisă, Jo îi ceru fratelui său

să întredeschidă portiera și să rămînă în poziția respectivă. Apoi trecu în față și examină totul în ansamblu.

— Vezi să-ți intre în obiectiv și firma magazinului! — îl făcu atent pe fotograful care tocmai sosise. Hai Gill, zîmbește!

Katherine fusese intrigată de comportarea stranie a soțului ei și în timp ce Chevrolet-ul gonea spre Dallas, iar el cînta cît îl ținea gura în ritmul melodiei difuzate de radioul mașinii, îl întrebă pe neașteptate:

— Gill, ce-ai vrut să spui atunci cînd i-ai zis lui Jo că meriți mașina?

— Nimic. Eu știu... Păi chiar merit, nu crezi?! O mașină frumoasă și rapidă. Ia uite! și apăsă pedala de accelerație pînă la refuz. Automobilul se lăsă puțin pe spate, avîntîndu-se ca un bolid. În aceeași clipă, în față le apăru o curbă, dar el nu reduse decît foarte puțin viteza. Cauciucurile începură să fluiere din cauza derapajului. La jumătatea curbei acceleră, calm și sigur pe volan, automobilul se aplecă pe dreapta, dar ieși cu bine din viraj.

Katherine, care înlemnise cu picioarele înfipte zdravăn în podea, exclamă enervată:

— Ce-a fost asta, Gill?!

— Viraj în trombă — răspunse, rîzînd. Mîine ne facem bagajele și-o-ntindem spre California.

Katherine nu mai avut timp să-i răspundă, căci din spate se auziră sirenele motocicletelor poliției. Gill se gîndi să accelereze din nou, dar uitîndu-se în oglinda retrovizoare, văzu că se apropiau în viteză și renunță.

— Ne-am învîrtit de-o amendă! zise cu ciudă.

Trase pe dreapta și așteptă ca agenții să se apropie. Cei doi — două namile pe care uniformele stăteau gata să plesnească — se îndreptară spre el. Gill coborî și își aprinse o țigară.

— Băiete, te crezi la circ? — întrebă unul din agenți, privindu-l crunt.

— Nu, dar cred c-aș vrea să mă angajez la unul.

— Hei! — spuse celălalt — e chiar Teserly! Domnul Teserly, vreau să spun — se scuză, schițînd un gest de salut.

Agentul care vorbise primul își îndulci tonul:

— E-n regulă, domnule Teserly, sînteți liber, dar vă rugăm să fiți mai atent.

— Fără să le adreseze un cuvînt, Gill urcă la volan și demară.

— Avantajele celebrității! remarcă Katherine.

— Ești mîndră de mine, nu-i așa?

— Sigur! Nu ești tu soțul meu?! De ce mă întrebi?

— Așa... Într-o oră ne putem face bagajele... Ce-ar fi să plecăm chiar astăzi în California?

— Se vor supăra cu toții. Iar Jo va pune totul pe seama chestiei cu reclama. Sau vor spune că te-am îndemnat eu...

— Aranjez totul, fii fără grijă.

Tom și Margaret se opuseră însă cu hotărîre și, neavînd încotro, trebuiră să-și amîne plecarea pentru începutul săptămînii viitoare.

Gill redevenise vesel, exuberant, glumind tot timpul. Duminică, înainte de masă, urcă scara, scoase ușa camerei lor din balamale și o așeză aparent normal, ținîndu-se numai de clanță. Avea de gînd s-o sperie pe Katherine. Dar la cîteva minute după ce coborî în sufragerie, îl auziră cu toții pe Tom țipînd și o bufnitură de părea că se prăbușea tavanul. Gill izbucni în hohote de rîs, molipsindu-i pe ceilalți, care bănuiră imediat că pusese ceva la cale. Tom coborî, ținîndu-se de frunte. Drăcuia de zor. Cînd îi văzu pe toți tăvălindu-se de rîs, se enervă de-a binelea.

— La dracu' cu glumele tale idioate, băiete! Țin să-mi păstrez capul așa cum este, nu spart din pricina glumelor unùi...

Acum rîdeau cu toții, ținîndu-se de mijloc.

— Și tu, idiot bătrîn, de ce te bucuri așa? se răsti Tom la frate-său. Destupă sticla aia de whisky, să-mi pun o compresă — zise el, arătînd spre cucuiul din frunte. Dacă se nimerea să fie Katherine și o omora ușa aia nenorocită?! îl mustră el pe Gill.

— N-avea nici o grijă, n-o lăsam eu să urce singură... — răspunse acesta, încercînd să-și potolească rîsul.

— Aha! Deci de mine puțin îți pasă! Ca pedeapsă, rămîneți încă trei zile acasă. Poate reușești să mă omori de-adevăratelea!

Gill nu-i făcu însă pe plac. Luni în zori plecară spre California, cu intenția de-a vizita fiecare oraș mare întîlnit în drum. Ajungînd la Dallas, îi propuse Katherinei să-i arate școala unde învățase și se îndreptă spre aceasta, cu gîndul de-a trece prin fața pensiunii doamnei Patten. Cînd intră pe strada unde locuise, văzu blocul cu terase largi, de la înălțimea căruia căzuse micuțul Dick. Scena i se reedită fulgerător în minte. Și în aceeași fracțiune de secundă, în țipetele de durere și deznădejde ale mamei băiatului, începură să i se perinde prin fața ochilor imaginile morții din Nagasaki, ruine fumegînde, oameni cu fețe cadaverice.

Smuci capul spre partea dreaptă a străzii și-i arătă lui Kat casa doamnei Patten.

— Uite, acolo am locuit — îi spuse cu voce răgușită și în loc să încetinească, acceleră.

Ieșiră pe autostrada care ducea spre California. De-acum înainte aveau să treacă numai prin localități turistice. Texasul, cu orgoliul său și cu puțurile sale de petrol, rămînea în urmă, aveau în față însorita Californie, cu livezile sale de portocali sub cerul albastru și aproape mereu însorit.

Nutrind sentimente de profund atașament față de soțul ei, Katherine era în același timp măgulită, ca femeie, de dragostea lui tandră și năvalnică. Își dăduse seama încă din primele zile ale sosirii lui la Cranston Falls că Gill trăia o puternică exaltare și era bucuroasă că despărțirea se soldase cu un asemenea rezultat și nu cu unul contrar. Intui însă, la început destul de vag, ceva nefiresc în unele din manifestările lui. Simțea că-i era mai necesară decît aerul și se mira văzînd cu cîtă aviditate o căuta atunci cînd i se amintea de faptele sale de arme.

Într-o zi, îl rugase să-i povestească întîmplări din războiul din Pacific, dar Gill, invocînd secretul militar, se eschivase. Katherine rămase intrigată. Înainte de căsătorie, îi descria amănunțit toate raidurile asupra inamicului la care participase și chiar părea teribil de mîndru de faptele sale de arme. În plus, Gill devenise irascibil și trecea brusc de la o stare la alta. Toate astea o determinară să-l observe mai atent. Pasiv, însă, fără să-l provoace. Își dădu seama că el se străduia să uite ce se petrecuse acolo, în ultimele luni mai ales, și se hotărî să nu-i zgîndărească rana.

Cînd intrară în Los Angeles, era ora prînzului. Primul drum îl făcură la restaurantul franțuzesc din apropierea gării centrale a orașului. Localul rămăsese neschimbat, dar Papa Jean nu mai era. Chelnerul care îi servi le spuse că omul murise, în urma unui atac de cord, cu cîteva luni în urmă. Noul proprietar — american get-beget — păstrase tradiția, căci în felul acesta își păstra și clientela. Așa că se putură desfăta cu specialități gastro-bahice franțuzești.

După-amiază, Gill îi telefonă lui Ed și cum acesta îi invită pe la el, se îndreptară spre adresa pe care le-o comunicase. În cel mai elegant cartier al orașului, găsiră o vilă superbă, în stilul colonial de la sfîrșitul secolului trecut. Gill trase deci concluzia că vărului său îi mergea foarte bine.

— Iată-l și pe eroul nostru! îi întîmpină Ed în holul imens de la intrare. Ni l-ai răpit, Katherine! Sper că ați venit definitiv la Los Angeles. Tata e supărat foc, nu i-ai mai scris demult.

— Ce face Henry? Ce faci tu?

— În general, noutăți sînt multe. Așezați-vă pe canapeaua asta, iar James ne va face un conktail. Cu șampanie, nu-i așa, James? se adresă el valetului, un tînăr de culoare, care aștepta tăcut ordinele stăpînului. Vezi, n-am uitat rețeta care-ți place, Gill! spuse Ed rîzînd și-i trase un pumn amical în umăr. Mi-aduc aminte cum așteptam din Texas un țărănoi, cu pălăria mai mare decît el și cînd colo... Ne împrietenisem bine, nu-i așa? Hope a recunoscut prima: „Ei, dar nu-i deloc țrănoi..." — ne-a zis ea și, crede-mă, Hope se pricepea la oameni. A propos, știați că nu o mai avem de mămică?

— Cum?

— Oho, ce tărăboi a mai fost... I-a făcut vînt.

— Şi unde-i acum?

— Tata e acasă. La el te-ai referit, nu? zîmbi Ed şi-l ameninţă cu degetul.

— Nu mai face mutra asta nevinovată! interveni Katherine.

— Ce-aveţi cu mine, copii?

— Înţelegi tu...

— Bine, întrebam de Hope. Şi ce-i cu asta?

— Trăieşte cu avocatul Boolt — îl lămuri Ed. Şi dansează la „Cocoşul Negru". Nu-i prea greu să dai de ea.

— N-am de gînd s-o vizitez. Întrebam din pură curiozitate. Şi Henry?

— Tata a adus o nouă „păsărică" în cuib şi e fericit nevoie mare. Astăzi însă e cam nervos. O să vă povestesc ceva de-o să vă prăpădiţi de rîs. Dar asta după ce-o să ciocnim.

Valetul intrase purtînd în mîini o tavă de argint, cu băuturile cerute. Îi servi şi se retrase discret. Cei trei ciocniră, apoi sorbiră din lichidul de culoarea chihlimbarului.

— Să vedeţi... reluă Ed. În ultima perioadă a războiului, Andy a fost trimis într-o misiune secretă în Europa şi a făcut o treabă foarte bună pentru tata. În cursul vînătorii după oamenii de ştiinţă germani, băieţii au reuşit să pună mîna la Bremen, pe savantul atomist Pascal Jordan sau măcar aşa credeau ei. L-au îmbarcat într-un avion şi l-au expediat urgent încoace. Tata i-a oferit un contract, dar individul se jura pe toţi sfinţii că n-are nimic de-a face cu fizica nucleară, că nici n-a auzit de chestia asta şi că el este croitor de meserie. Ţi-ai găsit să-l păcălească pe Henry! Perfect informat despre valoarea ştiinţifică a lui Jordan, tata i-a spus: „Foarte bine, eşti croitor, dar semnează aici...". Şi Pascal a semnat, dar a continuat să susţină că este croitor. Henry s-a enervat, l-a urcat într-o zi în maşină şi l-a dus la croitorul său. Pascal Jordan a demonstrat o măiestrie de-au rămas toţi cu gura căscată. O simplă asemănare de nume. L-au predat F.B.I.-ului, să facă cu el ce-or şti. Aşa că îţi dai seama de ce-i supărat Henry.

— Şi tu, Ed?

— Sînt şeful Diviziei „Cercetare" la „Aircars". Nu mai e „Aircars"-ul pe care-l ştii tu. Henry a mărit de trei ori suprafaţa de producţie şi de opt ori capitalul. Vrea să construiască acum hale noi. Şi ce-şi pune el în cap...

— Are rost să investească atîţia bani în bombardiere?

— Cea mai bună afacere este cea care-o faci cu statul. Comenzi sigure, plată pe măsură... Henry a pus mîna pe vreo cîteva contracte avantajoase...

— Ascultă, Ed, m-ai putea ajuta să-mi găsesc un serviciu?

— Vrei să pleci din armată? Acum cînd ţi-ai făcut un nume?! Ed era suprins.

— Da, aş vrea să plec. Şi te rog să mă ajuţi.

— Ştiu eu... Ai putea intra la noi, însă trebuie să vorbeşti mai întîi cu tata. Du-te mîine dimineaţă la el. Dimineaţa întotdeauna-i bine dispus, mai ales de cînd are „păsărica" asta nouă...

— Îţi mulţumesc, Ed. Şi mă bucur că-ţi merge bine. O să trec dimineaţă pe la Henry.

A doua zi, în zori, Katherine îşi manifestă dorinţa de-a rămîne la hotel, dar Gill insistă ca ea să-l însoţească în vizita pe care urma să i-o facă lui Murray. Pe drum îl întrebă:

— De ce nu mi-ai spus că vrei să te retragi din armată?

După cîteva clipe de tăcere, Gill îi spuse:

— De fapt, nici eu însumi nu mă gîndisem la asta pînă în clipa în care am spus-o la Ed. Nu ţi s-a întîmplat niciodată să ţi se pară că ai stabilit ceva, dar cînd, cu ce ocazie, să nu-ţi aminteşti? Ca şi cînd ai fi luat hotărîrea în vis...

— Da, e ceva obişnuit... Şi mie mi s-a întîmplat. Cred că faci bine că pleci.

Gill frînă brusc şi trase automobilul pe dreapta.

— Kat! murmură el şi-i strînse capul la piept, acoperindu-i părul cu sărutări. Ai să mă iubeşti mereu, Kat?

— Ce sînt prostiile astea?! Hai, Gill, avem o vizită de făcut.

— Aşa-i. Deşi n-am nici un chef de ea..

— Trebuie. Poate te aranjează pe undeva.

— Da, o dată m-a „aranjat" — zîmbi Gill cu amărăciune, demarînd. „Cînd m-am hotărît să plec din armată? se întrebă. Poate că atunci, pe pista de beton, cînd am citit telegrama... Sau la Dallas, cînd l-am zărit pe băiat.". Era intrigat de propriul său gînd. Se concentră din cauza aglomeraţiei de maşini, rulînd cu viteză redusă pe şoseaua străjuită de palmieri înalţi.

Aşteptîndu-l pe Murray în biroul-bibliotecă în care fuseseră conduşi de un servitor, Gill se adresă la un moment-dat soţiei, vizibil stingherit:

— Să nu te superi... Te rog... Fă-i cîteva complimente lui Murray... Referitor la tizicul lui.

Katherine îl privi surprinsă.

— Trebuie... Eu n-o să fiu în stare şi el e teribil de atent la „argumente" de felul ăsta...

Răsfoiau un număr din „The Los Angeles Times" cînd Henry Murray îşi făcu intrarea.

— Ei, iată-le și erou național al Americii! exclamă el, desfăcînd teatral brațele. Vreau să spun că sînt mîndru că te-am ajutat să reușești atît de bine-n viață. Ce părere ai, Katherine, despre recunoștința soțului tău? Nu mi-a scris nici măcar o scrisoare! Adică, de mulțumire.

— Cred că-ți închipui cît de riguroasă era cenzura?! se scuză Gill. Mai ales în ultimul timp. Părinților, și lor doar: „Sînt sănătos, mi-i dor de voi... Vom cîștiga războiul". Atît.

— Și l-am cîștigat, băiete, l-am cîștigat!

— Spune, Henry, cum faci de-arăți mereu atît de bine? schimbă Gill vorba.

— Simplu: am un nou elixir al vieții. Vreau să spun...

— Nu-ți dă nimeni mai mult de 40 de ani, nu-i așa, Katherine?

— Da, domnul Murray este într-adevăr propria sa creație.

Henry își netezi părul cu mîna, măgulit, deși nu înțelesese exact ce vroise Katherine să spună. I se adresă lui Gill:

— Cum merg afacerile cu garajul?

— Foarte prost. Din păcate. Eu am fost pe front, iar mama Katherinei a dat de-un escroc care a dus la faliment întreaga afacere. Nu cred că va mai rezista nici măcar o lună. Nu mai este nimic de făcut.

Imitîndu-și soțul, Katherine adoptă și ea o mină posomorîtă, întrebîndu-se însă în sinea ei ce anume vrea Gill să spună.

— Îmi pare foarte rău — replică Murray pe un ton neutru.

— Știind că ai atîtea relații, m-am gîndit să te rog să mă ajuți să-mi găsesc un serviciu. Ai manifestat întotdeauna bunăvoință și...

— Despre ce tot vorbești, Gill? Doar nu te gîndești să pleci din armată?!

— Da, așa am hotărît — zise Gill cu fermitate.

— Să părăsești o carieră atît de strălucită?! Acum, cînd ești un „Victory boy" și toate ziarele te ridică în slăvi? Trebuie să fii nebun s-o faci! Pentru ce? Ce te așteaptă în viața civilă? În nici un caz nu voi interveni pentru asta. Vreau să spun că n-aș fi patriot dacă aș face-o. America mai are nevoie de tine!

Tonul lui Murray nu admitea replică.

— Și de ce, mă rog, te-ai hotărît să părăsești armata?

— Sînt obligat să stau mereu despărțit de Katherine... Și-ar mai fi ceva... M-am săturat, asta este!

— Te-ai săturat de bine. Vreau să spun, spor să nu ai motive să regreți mai tîrziu — îl amenință Murray cu degetul. Eu nu te voi ajuta, căci nu sînt de acord cu retragerea ta! Mie și armatei datorezi numele de erou și cariera. Mă așteptam la puțină recunoștință... Cu alte cuvinte, Gill, rămîi în armată! Bine, mai vorbim — puse el capăt întrevederii.

5

— Este inexplicabil ce se întîmplă, domnule amiral! — zise doctorul Matusu, desfăcînd mîinile într-un gest de deznădejde. La cîteva zile după ce bomba atomică a explodat deasupra orașului, mii de oameni au început să aibă simptomele clasice ale dizenteriei. Mai întîi grețuri și uneori vărsături, iar apoi diaree cu febră mare. Scaunele, pînă la zece pe zi, sînt apoase și conțin mucozități și sînge. Am luat imediat măsuri de izolare a bolnavilor pentru a preveni contagiunea. Zadarnic. Numărul bolnavilor continuă să crească și sute de oameni mor în fiecare zi.

Doctorul Suzuki, fost amiral al marinei imperiale japoneze, îl asculta gînditor pe colegul său. Profitînd de o pauză a acestuia i se adresă:

— Cu bunăvoința dumneavoastră, aș vrea să examinez eu însumi cîțiva bolnavi.

— Este o cinste pentru mine să vă conduc — se înclină doctorul Matusu.

Străbătînd orașul atomizat, cei doi medici vizitară barăcile primitive, construite de personalul medical scăpat cu viață, al Spitalului Poștei, iar după aceea subsolurile magazinului universal „Fukuya". Mii de bolnavi zăceau acolo, îngrămădiți unii lîngă alții, majoritatea pe jos, în condiții îngrozitoare. Mulți dintre ei erau atît de vlăguiți încît nu se mai puteau tîrî pînă la closete, iar personalul medical aproape că nu mai pridideа să evacueze morții.

Se opriră lîngă o fată tînără de vreo nouăsprezece ani, culcată pe o targă improvizată chiar lîngă intrarea în subsol. În dreapta ei zăcea cu fața în jos o formă omenească al cărui sex nu putea fi definit, căci părul îi căzuse cu totul. Întreg spatele îi era o imensă plagă cavernoasă.

— Cum te numești? o întrebă doctorul Suzuki.

Fata îl privi mută, cu ochii arzînd de febră care parcă implorau ajutor. Suzuki se pregătea să repete întrebarea, cînd ea îi răspunse, ca și cum și-ar fi adus deodată aminte.

— Hidzume — rosti ea de-abia șoptit.

— Cînd ai fost adusă aici?

— Alaltăieri. Vă rog, salvați-mă! se rugă ea cu voce stinsă.

— O să încercăm. Te-am ruga să ne povestești cum te-ai îmbolnăvit. Ce ai simțit mai întîi. Toate amănuntele sînt prețioase. Povestește tot. Văd că ai leziuni la ambele mîini. Unde te găseai în timpul exploziei?

— Chiar aici. Lucram la filiala casei de economii din clădirea magazinului universal „Fukuya". Stăteam astfel încît flacăra atomică a văzut prin fereastră numai partea aceasta a mîinilor. Făceam adunări cu mașina de calculat.

— La ce distanță ne aflăm de centrul exploziei? se adresă Suzuki doctorului Matusu.

— Circa şapte-opt sute de metri.

— Şi cum te-ai simţit a doua zi?

— Obişnuit.

— Dar mai tîrziu?

— Şi mai tîrziu. Apoi a început un fel de indispoziţie generală cu stări de vomă. Arsurile se cicatrizau greu.

— Cînd s-a manifestat pentru prima dată diareea?

— Pe la sfîrşitul lunii august am plecat la Nugatu să-mi văd rudele. Am stat două zile şi la întoarcere, în tren, în curs de două-trei ceasuri am ieşit de opt ori afară. Cînd am ajuns acasă am căzut la pat. După un timp, am mîncat cu poftă fiertura de gaolean pe care mi-o pregătise sora mea cea mică. Temperatura a crescut brusc la patruzeci de grade, iar diareea nu înceta. Trebuia să mă duc des la toaletă şi dacă nu mă ţinea cineva, cădeam, din cauza slăbiciunii, pe coridor. Peste două zile, un soldat sanitar care m-a văzut mi-a spus că era vorba de dizenterie şi m-a îndemnat să mă duc imediat la punctul medical de la magazinul universal „Fukuya". Ajutată de un vecin, sora mea cea mică m-a transportat aici alaltăieri. Oare o să-mi cadă şi mie părul ca celorlalţi? Vă rog! N-aş vrea!... Nu-i aşa că o să mă fac bine?

La ieşire, Suzuki îl întrebă pe colegul său:

— Ce spun analizele de laborator?

— Spitalul armatei, instalat nu departe de Hiroşima, la Ujina, mi-a comunicat că bolnavii nu sînt purtătorii nici unui bacil. Şi totuşi, simptomele sînt cele clasice ale dizenteriei!

Medicii scăpaţi cu viaţă la Hiroşima luptau pe dibuite pentru a smulge morţii mii şi mii de oameni. Nu li se făcuseră încă cunoscute concluziile doctorului Ohasaki care, în urma autopsiei mai multor victime, înaintase încă la 21 august ministerului un raport asupra unei boli a radioactivităţii[1]. Cu toate că Japonia capitulase, autorităţile ţineau documentul sub cel mai strict secret şi-i împedicau difuzarea.

Folosindu-se de prestigiul său de fost amiral Suzuki începu să studieze pe zeci de bolnavi arsurile provocate de radiaţia luminoasă, fenomenele de căderc a părului, hemoragiile subcutanate, oscilaţiile temperaturii şi mai ales tabloul sanguin al acestora. Căci majoritatea prezenta o scădere accentuată a leucocitelor. Ajutat de cercetările pe care profesorul Tamagawa le efectua asupra probelor de măduvă osoasă recoltate de la cadavrele disecate, el întruni un fel de colocviu medical cu ocazia căruia descrise principalul simtom — alterarea rapidă a formulei sanguine, şi preconiză ca tratament de urgenţă: Vitamina C, repaus absolut şi supraalimentaţie cu proteine.

---

[1] Astăzi poartă numele de „boala actinică".

— Onoraţii mei colegi să-mi dea voie însă să spun că în zadar ne-am irosi eforturile să îngrijim pe cei al căror număr de leucocite a scăzut sub o mie pe milimetru cub. Nu, aceştia nu mai pot fi salvaţi. Doctorul Sattori, care după cum ştiţi a fost lovit şi el de maladia iradierii, mi-a povestit ceea ce a simţit el însuşi, cu toate că starea de apatie generală în care se găsea nu i-a permis efectuarea unor observaţii cel puţin cu aproximaţie medicale. De fapt, singurul lucru pe care îl putea face era să respire. Numai o nevoie fiziologică acută îl putea determina să facă vreo mişcare. Alături de camera sa se găsea mama şi fiica unui prieten. În momentul exploziei, ele se aflau, după cum spune doctorul Sattori, la circa cinci sute de metri de centrul ei şi amîndouă suferiseră arsuri grave. Fata a murit după şapte zile şi în timp ce îşi dădea sfîrşitul, mama, care se afla alături, n-a pronunţat nici un cuvînt, nu s-a întors spre ea, n-a privit-o măcar. Zăcea pe spate fără să schiţeze cea mai mică mişcare. Cei ce se aflau în cameră s-au mirat de nepăsarea mamei faţă de fiica sa. Doctorul Sattori este însă de părere, într-o totul justă, că această femeie de-abia izbutea să respire şi, bineînţeles, n-a avut putere să-şi întoarcă faţa spre fiica ei muribundă. După moartea fetei, ea a mai trăit doar patru zile. Este interesant de remarcat cazul...

Doctorul Suzuki nu mai putu continua. În camera plină de medici japonezi pătrunse un grup de militari americani.

— În picioare! tună căpitanul care se găsea în fruntea lor, cercetînd scrutător pe oamenii în halate albe. Apoi se dădu în lături şi făcînd semn cu mîna spre uşă, ordonă: Fiecare la locul său de muncă. Vom sta de vorbă după aceea.

În aceeaşi zi, militarii americani comandaţi de căpitanul Drick confiscară toate materialele de cercetări. Nu scăpară nici preparatele anatomice realizate plecîndu-se de la fragmente de ţesături de pe trupurile victimelor, nici fişele cu istoricul bolii pacienţilor, nu scăpă nici filmul care-l arăta pe profesorul Tamagawa disecînd cadavre la Spitalul Poştei.

— Vă interzic cu desăvîrşire să vorbiţi despre cercetările de care v-aţi ocupat! Difuzarea lor va fi interpretată ca un prejudiciu adus politicii forţelor de ocupaţie. Aceasta înseamnă curtea marţială! îl preveni Drick pe Tamagawa. În cazul cînd medicii oficiali americani vor dori să le cunoască, ei vor trebui să vă arate o delegaţie specială din partea Ministerului de Război al Statelor Unite.

Nu i-au plăcut căpitanului american nici tablourile pictorului Moya reprezentînd bolnavi atinşi de radioactivitate. Ele strigau adevărul: oamenilor li se scurseseră ochii, pielea le atîrna bucăţi, chipurile zugrăveau groază.

Dar instituţiile medicale de la Hiroşima nu erau singurele care intraseră sub cenzura strictă a forţelor de ocupaţie americane. Aproape

simultan, colonelul Mason închidea spitalul armatei pentru studiul bolilor atomice, instalat în clădirea unei filaturi din Ujina, în apropiere de Hiroşima. Întreg materialul de cercetări fu şi aci confiscat, iar medicii japonezi, care abia amenajaseră această clinică — prima din lume specializată în bolile atomice — invitaţi să se întoarcă imediat la Tokio. Nici chiar în publicaţiile strict ştiinţifice nu putu să apară o cît de neînsemnată aluzie la consecinţele bombardamentului atomic.

6

Chiar în prima zi a întoarcerii sale din concediu, Teserly se prezentă comandantului „Grupului 509 mixt" şi-i înmînă raportul prin care-şi cerea demisia.

— Demisie?! exclamă acesta stupefiat, după ce parcurse primele rînduri. Cum, maiorul Teserly vrea să demisioneze?!

— Nu numai că vrea, dar chiar demisionează! confirmă Gill, silabisind ultimul cuvînt.

Colonelul Anchard îl privi pătrunzător şi continuă lectura raportului. După ce sfîrşi, îl întrebă:

— Ce înţelegi prin „motive strict personale, legate de viaţa familială"?

— Regulamentul nu arogă comandantului dreptul de-a pătrunde în intimităţile subordonaţilor. Mă abţin să răspund acestui interogatoriu.

Anchard roşi.

— În schimb are dreptul de-a respinge demisia! replică el enervat. Ce-i cu tine, Teserly?! Ai uitat că faci parte dintr-un grup de elită şi nu dintr-o unitate oarecare a „Air Force"? De-aici nu se pleacă aşa, maior Teserly! Vei fi demobilizat dacă vom crede de cuviinţă şi cînd vom crede de cuviinţă!

Teserly îl asculta stînd în poziţie regulamentară, cu mîinile pe lîngă corp. Pe peretele din spatele biroului, Anchard păstra înrămată o fotografie a generalului Eisenhower, format mare. Generalul zîmbea şi degetele mîinii sale drepte schiţau semnalul „V" al victoriei.

— Mai ai ceva să-mi spui, maior?

— Mă voi adresa forurile ierarhice, sir.

— *Ai dreptul să o faci. Altceva? Eşti liber, maior.*

Gill salută şi ieşi.

Anchard se ţinuse de promisiunea făcută la preluarea comandei: atmosfera era chiar mai rigidă decît la Tinian. Noul comandant părea decis să „demoleze" ceea ce el numea „complexul de superioritate" al „Victory boys", cu scopul de-a obţine o ascultare oarbă din partea lor. Dăduse dispoziţii severe de comportare în timpul serviciului şi chiar în afara orelor de zbor, cenzurînd orice acţiune, cît de neînsemnată.

Ca și în pustiul de la granița statului Utah, în Almogordo, în apropiere de baza Roswell, fusese trasat pe nisip un cerc cu o circumferință de 150 metri, pe care piloții trebuiau să-l centreze cu bombe de mărimea și greutatea celor atomice. Dar de data aceasta ochirea se făcea și vizual și cu aparatele electronice. Acestea erau continuu perfecționate de un grup de oameni de știință de la laboratorul „Aircars"-ului și aproape săptămînal cîțiva dintre ei se deplasau la Roswell pentru a verifica în practică modificările aduse.

Teserly redevenise aproape cel din trecut. Însă vioiciunea sa era forțată, expansivitatea căutată, glumele de prost gust, iar replicile lipsite de spontaneitate și de cele mai multe ori vulgare. După întrevederea cu Murray, plecase chiar în aceeași zi la San Francisco, petrecînd o săptămînă în casa mamei lui Katherine. Își continuaseră apoi călătoria prin stațiunile turistice din nordul țării. La Minneapolis cunoscuseră cu totul întîmplător pe directorul unei companii aeriene civile. Acesta îi propuse o angajare în condiții avantajoase, dar Gill refuzase categoric, declarînd că nu mai vrea să urce la bordul vreunui avion. Văzînd cu cîtă hotărîre respinsese soțul ei oferta, Katherine nu insistase prea mult.

De fapt, Gill nu-și pusese niciodată problema ce va face după aprobarea punerii sale în retragere. Nu se gîndea încă la viitor în dermeni precișI, practici. Deocamdată, voia un singur lucru: să plece cît mai repede din armată.

Fugea cu orice preț de singurătate și partidele de pocher deveniseră refugiul său preferat. Le căuta cu aviditate, așa cum își caută morfinomanul doza zilnică de drog. Indiferent de sumă sau parteneri, juca atent, concentrat, ca și cum pentru el, miza ar fi fost însăși existența. Trecea drept cel mai bun jucător, iar colonelul Anchard — el însuși mare amator pe pocher — simțea cea mai mare plăcere atunci cînd reușea să cîștige o partidă cu Teserly.

Într-o noapte, rămăseseră la masa de joc doar ei doi, după ce Alden și Sewis se retrăseseră. Teserly cîștigase aproape constant, deși jucase riscant, virîndu-se în cacialmale și plusînd mereu peste ceilalți. Rămași în doi, începură să joace încordați, ca doi luptători care se urmăresc reciproc pentru a-și da lovitura de grație. La un moment dat Gill pasă, deși avea în mînă trei așI, așteptîndu-se ca Anchard să deschidă. Dar acesta pasă și el și potul rămase pe masă. Deschiderea se tripla.

Colonelul amestecă încet cărțile și le împărți. Sorbi din paharul de whisky și-l privi întrebător pe Gill. Acestuia aproape că nu-i venea să creadă: filase patru popi, unul după celălalt. Cu voce albă, spuse că deschide și aruncă pe masă trei monezi de 10 cenți.

— De trei ori — anunță Anchard. Încă șaizeci de cenți, Teserly!

Gill se conformă și așteptă ca Anchard să schimbe. Dar și acesta era servit.

— Pas parol — spuse Gill și așeză ușurel cărțile pe masă.

Anchard izbucni în rîs.

— Nu se poate. Trei dolari, Teserly.

— Plus cinci, domnule colonel — ceru Gill și-l văzu pe Anchard încruntîndu-se.

— Cred că-i o cacialma, maior. Încă treizeci.

— Sec. Ce aveți, sir ?

Cu o mină triumfătoare, Anchard etală cărțile :

— Full de as, Teserly !

Gill se lăsă pe spate, își frecă ochii înroșiți, apoi zise :

— E-n regulă, sir. Ați cîștigat. Și dădu să-și amestece cărțile cu cele din pachet. Dar mîna colonelului se lăsă peste a sa.

— O clipă, Teserly. Vreau să-ți văd cartea, să văd pe ce-ai plătit.

— N-are nici un rost, sir. Ați fost mai bun.

Dar Anchard îi smulse cărțile din mînă și se uită la ele. Le puse încet lîngă celelalte și-l privi în ochi pe Teserly. Luă apoi sticla de „Lord Clover" și umplu paharele. Gill simți picături mari de sudoare prelingîndu-i-se pe tîmple. Am stricat totul — își spuse. Se va supăra și nu-mi va aproba demisia niciodată.

— Ții atît de mult să pleci, maior ? îl întrebă domol Anchard, punînd la loc dopul sticlei.

— Da, sir — șopti Gill. Vreau să spun...

Colonelul îl opri cu un gest.

— Știu ce vrei să spui maior. Am să-ți spun și eu ceva.

Se lăsă pe spate, își aprinse o țigară și trase cu sete fumul în piept.

— Înainte de-a prelua „Grupul 509 mixt", am luptat în Europa. Nici pe-acolo n-a fost moale, maior. Am susținut de sus debarcarea în Normandia, în timp ce fratele meu conducea un grup de desant parașutat, Pe plaja codificată „Utah", spre vest. Unde era mai rău.

— Am auzit.

— Înainte de debarcare, băieții culeseseră toate informațiile despre obiectivele importante ale inamicului. Și ajunseseră la concluzia că acolo, pe „Utah", pe platoul din vîrful unei coline înalte, se află o baterie de tunuri. O afurisită de baterie de tunuri, care trebuia distrusă imediat după debarcare. A pornit la atac o companie de 260 de oameni, mulți veterani din trupele de elită. Erau seceraţi ca potîrnichile. Au ajuns doar 34 pe platoul din vîrf. Și știi ce-au găsit acolo, maior ? Îți spun eu : nimic ! Nimic, pur și simplu. Băieții se înșelaseră : nu era și nici nu fusese vreo baterie de tunuri acolo. Toți oamenii aceia muriseră degeaba.

— Îngrozitor, sir...

— Da, Teserly, îngrozitor. Iar unul dintre cei care nu au ajuns niciodată în vîrful blestematei ălcia de colinc — cum n-a ajuns nici fratele meu — se numea Arnold S. Anchard. Unicul fiu. Fratele își luase nepotul sub comanda sa. Era cam de vîrsta ta, Teserly. Anul ăsta ar fi absolvit filozofia la Berkeley.

Colonelul se ridică, merse la fereastră și-și sprijini mîinile de pervaz. De afară, vîntul aducea țîrîitul greierilor și mirosul de benzină și ulei dinspre hangare.

— Va trebui să uităm, Teserly — spuse el, într-un tîrziu. Pentru fiecare dintre noi, războiul se va sfîrși cu adevărat atunci cînd vom reuși să-l uităm. Sau să ne împăcăm cu noi înșine. Sper să reușești.

Gill se ridică stînjenit în picioare.

— Peste două săptămîni vei fi pus în retragere, maior. Mai devreme nu se poate, mai avem două experiențe importante de făcut pînă atunci și nu mă pot lipsi de nici un om — spuse colonelul, fără să se întoarcă.

— Nu știu ce să vă spun, sir... Vă mulțumesc mult si...

Colonelul se răsuci brusc spre el.

— Nu-mi spune nimic! — se răsti. Și nu uita să-ți iei banii de pe masă Noapte bună!

La cîteva zile, fură transferați la baza aeriană Kwajalein și, scurt timp după asta, Gill decolă într-un zbor de recunoaștere deasupra atolului Bikini situat în Pacific, la peste două mii de mile la sud-vest de insulele Hawai. Condițiile meteorologice îi permiteau o vizibilitate perfectă. Jos se legănau pe apă, ancorate unul lîngă altul, aproape o sută de vase. În centru se găsea, vopsit într-o culoare deschisă, vasul de linie american „Nevada", nu departe de vasul de linie japonez „Nagato", apoi cuirasatul german „Prinz Eugen", iar la o distanță mai mare, răspîndite în jur, torpiloare, vase de debarcare, de transport.

Uzinele atomice Oak Ridge și Hanford nu-și încetaseră producția, încărcături de uraniu 235 și plutoniu 239 erau transportate la Los Alamos, iar oamenii de știință pe care Patterheimer reușise să-i rețină în superlaboratorul său de pe platoul muntos, construiră alte trei bombe atomice.

În urma lui Teserly decolase Sewis, avansat de curînd locotenent-colonel, avînd la bordul avionului său una din bombe. Cînd ajunse deasupra flotei destinate experienței „Able", așeză avionul în picaj și, ochind vasul de linie „Nevada", lansă bomba.

Teserly se găsea la circa patruzeci de mile de locul exploziei, avînd acum misiunea de a dirija astfel aparatul său încît echipa de cineaști să poată filma evoluția globului de foc și a norului-ciupercă. Urmărise cu privirea avionul lui Sewis și cînd flacăra atomică izbucni, exclamă îngrozit:

— Doamne, cum ne rabzi, Doamne!? Şi în timp ce voiau să se spărgea într-un tremur nervos, smuci capul în direcţia opusă.

Îşi cunoscuse din timp misiunea. Cînd colonelul Anchard îi strigase numele pentru a-i preciza ce avea de făcut, un fior rece îl străbătuse pe şira spinării şi broboane de transpiraţie îi apăruseră pe frunte. Apoi totul reintrase în normal. Înaintea decolării se urcase în avion cu dinţii strînşi, într-o încîrjire ce-i încordase toţi muşchii, ca şi cum s-ar fi dus la o întîlnire decisivă cu inamicul. Ordinele sale fură scurte, sacadate, privirile ce scrutau spaţiul aerian, batjocoritoare — de parcă ar fi sfidat cerul. Acum, din toate acestea nu mai rămăsese nimic. Conducea mecanic avionul în urmărirea norului în formă de ciupercă care încet-încet începuse să se destrame. În cele din urmă se îndreptă, înainte de vreme, spre bază.

Colonelul Anchard stătea pe pistă, aşteptînd întoarcerea echipajelor din misiune. Imediat ce coborî din avion, Gill se duse de-a dreptul la el.

— Dacă nu-mi acceptaţi demisia, plec singur. Prefer să fiu judecat!

Anchard îi cercetă cu severitate faţa răvăşită.

— Vei fi pus imediat în retragere. Nu mai eşti bun pentru noi! Şi îl expedie printr-un semn.

CAPITOLUL X

1

Cranston Falls-ul îl primi pe Gill cu gara sa liniştită, pe al cărei peron nu-l aşteptau decît Katherine, Tom şi Margaret. Se simţi fericit revăzîndu-i şi se bucură ca un copil cînd dădu cu ochii de Chevrolet-ul său parcat în stradă. După ce opri în faţa casei, o ridică pe Katherine în braţe şi de data aceasta nu se mai împiedică de pragul uşii, pe care Tom îl bătuse la loc. Îi ajută apoi lui Margaret la căratul bagajelor şi desfăcînd o valiză începu să le împartă cadourile aduse.

Anunţat de băiatul care-l ajuta la vînzare în drugstore-ul său că maşina s-a întors de la gară, Philip înhăţă o sticlă de whisky şi se repezi *şchiopătînd, căci de la un timp îl supăra reumatismul, spre casa fratelui* său.

— Iată-l pe erou din nou în mijlocul familiei! îşi făcu el intrarea în sufragerie, salutîndu-şi nepotul cu sticla ridicată. Bine ai venit, erou al Americii din Cran...

— Nu sînt erou! Nu sînt nici un fel de erou! îi ieşi Gill înainte, gesticulînd furios.

Unchiul Philip se dădu speriat cîțiva pași înapoi și Gill se întoarse cu fața congestionată spre ceilalți.

— Vreau să se știe că nu sînt erou! bătu el cu pumnul în masă.

În sufragerie se așternu o tăcere apăsătoare. Prima își reveni Katherine: împinse cu genunchiul valiza așezată pe scaun și aceasta se răsturnă, risipind lucrurile pe jos. Cu toții se aplecară în grabă să le ridice, bucuroși să iasă astfel din situația jenantă care se crease.

— Ia vezi, unchiule Philip, îți place cureaua asta? îl întrebă Katherine și îi întinse o curea de piele latră, bătută în ținte de alamă, cu o mulțime de compartimente în căptușeală. Și nu ne torni ceva de băut? Ori ai venit cu sticla numai ca să ne-o arăți?!

Margaret dădu fuga după pahare, în timp ce Gill își făcea de lucru orînduind obiectele în valiză.

— Ce dracu' ne facem cu căldurile astea? Prea din cale-afară! își făcu Tom vînt cu un ziar și se adresă lui Gill: Nu știu, ți-am scris că s-a întors pastorul Gompers?

— Nu. Cînd? se arătă Teserly curios.

— Acum vreo trei luni.

Margaret aduse pahare și unchiul Philip destupă sticla și turnă băutura.

— Bine-ai venit, băiete, spuse Tom.

Ciocniră cu toții.

— Gill, ce-ar fi să facem o baie? propuse Katherine.

Teserly se declară de acord. După ce transportară bagajele în camera lor, își luară costumele și se îndreptară spre Big River.

Rămași singuri, Philip îl întrebă pe fratele său, în timp ce turna în pahare:

— Ce-i cu Gill?

— La asta mă gîndeam și eu, răspunse Tom, scărpinîndu-se în cap. Chiar, ce-ar putea să fie?

— O fi avut neplăceri în armată? Poate că tocmai de asta a și plecat — presupuse Philip cu subînțeles.

— Ce dracu' și tu!... S-a demobilizat, că doar s-a terminat războiul.

— Ei, dar cîți n-au rămas în armată! Și el putea să rămînă că doar e unul din... „Victory boys" — spuse cu oarecare teamă Philip și involuntar se uită în direcția ușii. E ceva la mijloc... Ascultă ce spun eu.

— Cred că ai dreptate: „Vreau să se știe că nu sînt un erou!". Ce dracu' e cu el?

— Nici eu nu înțeleg, Tom. Să mor dacă pricep. Mai bem un rînd?

Tom și Philip nu rămaseră singurii care nu-și putură explica atitudinea lui Gill față de renumele său. Cei din oraș găseau de cuviință să-l întîmpine, cînd îl întîlneau, cu „Hello, croule" și se mirau văzîndu-l pe Teserly cum se înroșește de mînie, sau, în cel mai bun caz, cum se preface că nu i-a auzit, neacordîndu-le nici o atenție.

Într-una din zile, stînd la barul din drugstore-ul unchiului Philip, îl văzu pe pastorul Gompers intrînd pe ușă și îndreptîndu-se cu brațele desfăcute spre el.

— Hello, „Victor boy"! De ce n-ai trecut să mă vezi?

Gill rămase impasibil, trase din țigara care-i ardea mocnit în colțul gurii și — prin perdeaua de fum — îl privi pe Gompers inexpresiv, fără să-i răspundă la salut. Acesta se arătă contrariat:

— Ce-i cu tine, Gill? S-a întîmplat ceva?

Gill îi zîmbi palid.

— „Și a venit grindină și foc amestecat cu sînge, care au fost aruncate pe pămînt" — spuse, privindu-l drept în față pe pastor, apoi strivi țigara în scrumiera de alamă de pe tejghea.

— „Apocalipsa", 7, 8 — recunoscu pastorul citatul. Ce vrei să spui, fiule?

— Eu am fost acolo, părinte!... Și după ce-ai fost acolo, nu mai rămîne nimic de zis. Sau nimic cu adevărat important.

Pastorul oftă și se așeză pe scaunul alăturat.

— „V-am dat puterea să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului[1] — zise el, punîndu-i mîna pe umăr. Dumnezeu ne-a ajutat să cîștigăm acest război, Gill, împotriva forțelor întunericului, care voiau să distrugă lumea, așa cum ne rămăsese ea nouă de la Hristos. Cum ar fi arătat lumea lor, dacă ar fi cîștigat?! Sînge și ură. Destinul, pe care ți l-a dat Dumnezeu, a vrut ca tu să-i fii unealta. Și căile Lui ne sînt ascunse nouă, muritorilor.

Furios, Gill lovi cu pumnul în tejghea:

— Nu-i drept, părinte! Ce i-am cerut eu lui Dumnezeu? Ce-am cerut eu lumii acesteia? strigă el. Un pic de dragoste și-un pic de liniște. Și ce-am devenit?! Au scos ce mai aveam bun în mine și l-au călcat în picioare! Înainte de-a învăța să-mi zidesc casa, am învățat să le distrug pe cele zidite de alții!

Tremura de mînie și ochii i se umpluseră de lacrimi. Pastorul privea îngrozit, cutremurat de zbuciumul pe care-l simțea în sufletul celui din fața sa.

— Dumnezeu să te ajute să-ți porți crucea care ți-a dat-o, Gill —

[1] Evanghelia după Luca, 10.

șopti el. Ai pornit pe un drum greu, care nu-ți va aduce decît suferință. Sper ca El să te lumineze și să te ajute să-i găsești capătul...

Katherine le dăduse a înțelege lui Tom și Margaret ce se petrece cu soțul ei, sfătuindu-i să evite orice aluzie la faptele sale de arme. Spera ca timpul să-i vindece rana cu care se întorsese din război și încerca să-l ajute, atît cît putea. Căuta să fie mereu în preajma lui, să creeze o atmosferă de exuberanță și veselie inițiind tot felul de escapade.

Văzîndu-l într-o seară taciturn, sări pe neașteptate din pat și, schițînd cîțiva pași de dans prin cameră, îi propuse să meargă la Dallas, pentru a-și petrece noaptea într-un local. Gill acceptă, la început destul de indiferent, dar mai apoi, pe drum, se însufleți și el. Katherine deschise aparatul de radio și bătînd din palme, sălta pe perna mașinii în ritmul muzicii.

Se întoarseră la cinci dimineața. Dintr-un capriciu al Katherinei, rămăseseră să doarmă noaptea la motelul lui Brison, la vreo trei kilometri de Cranston Falls. După ce-și lăsă soția acasă, Gill porni spre centrul orașului, pretextînd că are treabă.

Parcă automobilul în fața școlii și intră viz-à-vis, într-un snakebar, pentru a bea o cafea. Era obosit și-n timp ce își aprindea o țigară, în așteptarea comenzii își spuse că poate este mai bine să se întoarcă acasă și să tragă un somn. Sorbi totuși din lichidul fierbinte și amar, răsfoind o revistă ilustrată, dintre cele puse gratuit la dispoziția clienților de către patron. Cîteva povestiri polițiste și chipuri de actori celebri care-și etalau danturile perfecte în fața obiectivelor fotografice — bineînțeles, frumoasa May West nu putea să lipsească. Gill puse revista de-o parte, plăti cafeaua și ieși.

Atunci îl zări din nou pe băiat. Era îmbrăcat în aceeași pereche de pantaloni din doc albastru, prea scurți și-n aceeași cămașă în carouri mari. Ședea în apropierea automobilului, în fața școlii, chiar sub literele aurii care compuneau deasupra intrării numele „Gill Teserly". Nepăsător la trecători, cu mîinile înfundate în buzunarele pantalonilor, băiatul îl privea pe el, pe Gill, ca și cum în tot tipul în care acesta fusese în bar, ar fi stat acolo și l-ar fi așteptat să iasă. Furios, Teserly se îndreptă spre el. Băiatul îi ocoli privirea, scurmînd țărîna cu vîrful ghetei și adîncindu-și mîinile în buzunarele pantalonilor, care aproape că-i căzuseră pe vine.

— Cine ești, băiete? îl întrebă Teserly cu asprime. Cînd privirile li se întîlniră, Gill simți o strîngere de inimă, dar tonul nu i se îndulci: Nu auzi, cum te numești? Și de ce te ții după mine? Te-am văzut și la Dallas, pe peron! Hai, spune-mi, cum te cheamă? Ești de-aici, din Cranston Falls?

— Da, — spuse băiatul, și-și trecu mîna prin părul încîlcit. Apoi își ridică pantalonii și continuă: Și mă numesc Gill, domnule.

Teserly tresări.

— Gill, spui?! Ca pe mine, deci. Gill şi mai cum?

— Băiatul arătă cu braţul spre literele aurii.

— Gill Teserly, domnule.

Teserly îşi simţi tîmplele zvîcnindu-i şi o căldură ciudată îi invadă trupul. Încercă să rîdă, dar din gîtlej nu-i ieşi decît un fel de croncănit neplăcut.

— Bună glumă, băiete! Deci, ne numim la fel. Şi cîţi ani ai?

— Zece ani, domnule.

Deodată, băiatul se răsuci, părînd să caute ceva.

— Hei, Nigger — spuse el — unde eşti?

— Pe cine cauţi? Un negru?

— Nu, domnule. Este cîinele meu, Nigger. Mereu dispare pe undeva.

Apăsarea din tîmple devenea tot mai puternică şi Teserly simţi că pămîntul îi joacă sub picioare, ca valurile unui ocean. „Căldura asta afurisită" — îşi spuse.

— Şi de ce mă urmăreşti, Gill? De ce mă cauţi? Atunci, în gară, pe mine mă aşteptai, nu-i aşa?

Băiatul ridică din umeri.

— Nu vă caut, domnule.

— Ei, asta-i...

— Eu nici nu vă cunosc.

Teserly îşi strînse tîmplele în pumni.

— Cum aşa?.. Dar de eroul din Crauston Falls ai auzit?

— Nu, domnule, n-am auzit de nici un fel de erou.

— Bine, băiete. Poate că ai dreptate... Ce zici, nu vrei să bem o coca? Este un automat mai încolo, lîngă scrînciob. Îţi place să te dai în scrînciob? E grozav, e ca şi cum ai zbura cu avionul. Vreau să spun... Mie-mi plăcea grozav să mă dau în scrînciob, cînd eram de vîrsta ta.

— Şi mie-mi place.

Teserly îi trase cu ochiul.

— O. K. Haide!

Traversară şoseaua, mergînd alături prin arşiţa pe care primele ore ale dimineţii o aducea deacum peste oameni şi locuri. Teserly puse două monede în fanta automatului, apoi decapsulă sticlele şi-i întinse una băiatului. Băură, privind scrînciobul vopsit în culori ţipătoare. Leagănele goale atîrnau în lanţurile ruginite. Gill îl ajută pe băiat să urce într-unul din ele, apoi îl căută pe proprietar. Dar ghereta de lemn a acestuia era goală. Urcă pe platformă, puse o monedă de cinci cenţi în cutia de tinichea şi manevră el însuşi pîrghia care declanşa scrînciobul. Sări apoi de pe platformă, uitîndu-se după băiat.

Leagănele se învîrteau din ce în ce mai repede şi-i era tot mai greu

să-l urmărească. Avu dintr-o dată senzaţia că se află el însuşi într-un leagăn, rotindu-se în cercuri largi de-asupra pămîntului, ba nu, era chiar în carlinga lui „Quinte Floch" şi survola un oraş care semăna teribil de mult cu Cranston Falls iar băiatul îi făcea semne de undeva de jos. Trebuia să spună ceva, dar nu-şi amintea ce şi se rotea mereu, cuătînd să-şi aducă aminte. Apoi, îşi aduse aminte: „Bomb primary!" — exclamă şi imaginea de jos se sparse în milioane de cioburi. Îl căută înnebunit pe băiat, dar o perdea groasă de fum, în formă de ciupercă, ascundea totul.

— Nu! — strigă şi rotirea ameţitoare încetă brusc. Cu trupul leoarcă de transpiraţie, respira adînc, încercînd să-şi revină, în timp ce era scuturat de umăr de cineva.

— Sir, vă simţiţi bine? Vă este rău cumva?

Leagănele atîrnau în lanţurile lor iar alături un negru bătrîn, îmbrăcat într-o salopetă uzată îl privea cu atenţie.

— Cine eşti? — bîlguî Teserly, ştergîndu-şi cu batista sudoarea care-i curgea în picături grele pe frunte şi tîmple.

— Proprietarul scrînciobului, sir. Mă repezisem pînă vis-à-vis, la moş Trumple, să beau o bere. V-am găsit aici şi mi s-a părut că vă este rău.

— Unde-i băiatul? — întrebă Teserly, uitîndu-se în jur. Unul roşcovan, într-o pereche de pantaloni albaştri.

— Nu ştiu, sir. Cînd am venit eu, eraţi singur şi vă uitaţi la leagăne. N-am zărit nici un băiat pe-aici.

— Era! strigă Gill enervat. Nu fă pe prostul cu mine! L-am urcat într-un leagăn şi-am pornit chiar eu scrînciobul, după ce-am pus banii în cutie. Aici! arătă el cu mîna, după ce sări pe platformă.

Dar cutia era goală. Negrul îl privea stînjenit.

— Îmi pare rău, sir...

Gill coborî de pe platformă şi o luă încet spre şcoală. Pe cînd urca în automobil, mai văzu o dată literele aurii, sclipind parcă în bătaie de joc: „Gill Teserly".

A doua zi, parca în faţa primăriei. Îl găsi pe Brinson singur în biroul său şi intră direct în subiect:

— Domnule primar, am venit să vă cer ca numele meu să fie şters de pe faţada şcolii în care am învăţat — rosti el ursuz.

— Cum? Se poate?... De ce?...

— Pentru că aşa vreau eu! se încruntă Gill.

— Domnule Teserly, aţi fost jignit cumva... de cineva... O să pun să vi se ceară scuze. Noi...

— Sper că am fost foarte clar. Am dreptul să fac ce vreau cu numele meu. El va figura ca reclamă pe firma drugstore-ului unchiului Philip.

— Dar asta nu ne-ar împiedica deloc să-l păstrăm şi pe şcoală.

Un rictus nervos care-i făcea obrazul drept să tresară şi privirea încruntată a celui din faţa sa îl făcură pe Brison să se dea un pas îndărăt.

— Domnule primar — rosti rar Teserly — dacă mîine-n zori literele alea blestemate vor mai fi acolo, le voi şterge eu însumi, cu o bidinea, în văzul tuturor. M-aţi înţeles?

Şi, lăsîndu-l pe Brinson încremenit, Gill ieşi fără să-l salute, trîntind uşa. Primarul se lăsă să cadă moale pe scaun şi întinse mîna tremurîndă spre telefon.

Vestea se răspîndi repede în tot Cranston Falls-ul. Margaret află şi ea despre cele petrecute la Primărie şi alergă să-şi informeze tatăl. Cînd auzi despre ce-i vorba, Tom se înfurie, îl găsi pe Gill în camera sa, la masă, scriind.

— Ai înnebunit?! Ce înseamnă asta? Tot oraşul vuieşte! începu el, intrînd pe uşă.

Gill continuă să scrie, fără să-l bage în seamă.

— De ce taci? Răspunde! se oţărî Tom.

Auzind gălăgie, Katherine veni din camera alăturată.

— Ai auzit ce-a făcut iubitul tău soţ?! S-a dus la primar şi i-a cerut să-i şteargă numele de pe faţada şcolii. Toată lumea numai despre asta vorbeşte. Şi nici măcar nu vrea să-mi spună de ce-a făcut-o.

Gill se răsuci încet spre el.

— Tu ce zici, tată: cînd un om condamnă la moarte sute de mii de oameni nevinovaţi, merită ca numele lui să fie dat unei şcoli?!

Tom lovi cu pumnul în tăblia mesei.

— Era război, Gill, pentru Dumnezeu! Nu tu ai dat acel ordin, ştii la fel de bine ca şi mine asta!

— Nu, dar am fost călăul! Continuă cu un zîmbet amar: Nici măcar nu am fost unul dintre marii seniori ai războiului, ci o unealtă oarecare. Cumpărată cu o tinichea pe care scrie „Distinguished Flying Cross".

— Ne-au atacat la Pearl Harbour! Chiar tu ne-ai povestit cum s-a întîmplat.

— Da, tată, ne-au atacat mişeleşte. Dar au fost nişte militari care au atacat alţi militari. Femeile şi copiii de la Hiroşima nu aveau nici o vină.

— Uite ce-i, băiete — replică Tom — să ştii că mai citeam şi eu ziarele! Ce-au făcut japonezii, îngeraşii ăştia-i tăi, în coloniile engleze? In Singapore... Dar în Coreea?!

— Eu ştiu ce s-a întîmplat acolo... Ştiu. Dar ştiu tot atît de bine că ai noştri m-au schilodit. Aici, înăuntru, strigă, împungîndu-se cu degetul în piept. Aşa că o să le dau tinicheaua înapoi. Tocmai scriam raportul.

Katherine îl privi îngrozită:

— Gill, cum să faci aşa ceva?

— Exact cum ați auzit. Și-acum vă rog să mă scuzați, am de lucru.

— A înnebunit! exclamă Tom, revoltat în timp ce părăsea camera.

Katherine se apropie de soțul său și-i puse mîna pe umăr.

— Gill, gîndește-te că avem o viață în față. Mereu spui că, deocamdată, ai pensie de combatant, că, deocamdată... Nu se poate trăi cu „deocamdată" mereu!... Dacă faci asta...

Gill părea aproape absent.

— Ți-aduci aminte, Katherine, cînd zburam din Tucson spre Cranston Falls, ni s-a interzis să trecem peste o zonă din New Mexico... Acolo era, Kat... Acolo se năștea monstrul. Mi se pregătea viitorul...

— Înapoierea distincției poate fi interpretată ca o insultă adusă statului — continuă Katherine —, i se va da o interpretare politică!

Gill o privi trist.

— Nu cred că poți înțelege, Kat. Nimeni nu poate înțelege dacă n-a fost acolo. Pentru mine, decorația asta e o dovadă că am fost în iad.

Katherine îi observă cearcănele mari de sub ochi, obrazul palid și nebărbierit.

— Și-n plus, mai e și băiatul... — zise Gill.

Kat trsări

— Ce băiat, Gill?

— Acolo, la scrinciob... — începu el, dar Kat îl întrerupse:

— Credeam că ai înțeles!...

Gill nu pricepu ce vrea să spună.

— Vom avea un copil — rosti.

Gill ridică spre ea o privire în care teama se amesteca cu bucuria.

— Copil? Un copil?

Coborî ochii spre pîntecele ei. Dar rochia de casă se metamorfoză într-un kimonou, apoi într-o plagă ce cuprindea tot sînul stîng, întinzîndu-se spre pîntece. Întindea brațele spre el și îngîna aceeași întrebare cumplită: „Va trăi? Spuneți-mi, va trăi?". Își astupă urechile cu palmele și, trîntindu-se în pat, își îngropă fața în pernă, gemînd: Nu vreau să aud! Nu vreau să aud!

— Gill, iubitule, ce-i cu tine? Calmează-te — începu Katherine să-l mîngîie. N-ai de ce să te temi, Gill... Sîntem împreună acum. Ascult-o pe Kat a ta...

Dar el continua să geamă, în lumea de năluci care începuse să-l înconjoare.

Katherine îl iubea la fel de mult pe Gill, din dragoste pentru el acceptase să rămînă și a doua oară, în condiții dificile pentru ea, în familia soțului său, într-un mediu cu totul diferit de cel în care se formase, într-o atmosferă cu totul străină de aspirațiile ei. Un mediu meschin și bicisnic, și pe de-asupra de o întunecare grotească. În orele lungi de

singurătate se întreba de multe ori dacă nu făcuse o greşeală căsătorindu-se cu Gill. Alunga însă cu insistenţă gîndurile sumbre, încercînd să-şi facă curaj. Dar regretul de-a fi părăsit teatrul nu şi-l putea scoate din suflet.

După ce Gill trecuse în rezervă, întorcîndu-se definitiv lîngă ea, îi scrisese în taină mamei sale şi unei foste colege de la „Pasadena Playhouse", rugîndu-le să se intereseze de un angajament pentru ea. Plănuise că la o adică să forţeze nota, punîndu-şi soţul în faţa faptului împlinit. Dar din amîndouă părţile primise răspunsuri negative: nu apucase să-şi facă un nume şi avea şanse foarte mici să reintre pe scenă după o pauză atît de îndelungată. Nu-şi pierduse totuşi speranţa: se ştia tînără, frumoasă, iar diploma Academiei de Artă Dramatică din Pasadena era totuşi o recomandare serioasă.

Cînd constată că rămăsese însărcinată, îşi văzu planurile spulberate. Aproape că simţea mai mult teamă decît dragoste pentru fiinţa care începuse să se plămădească în pîntecele ei. Ce-i va aduce? Ce privaţiuni îi va impune? Poate că ea însemna — de-abia ea — adevăratul început al sfîrşitului. Hotărîse să nu spună nimic, nădăjduind că pînă cînd starea ei va deveni vizibilă, va reuşi să facă în aşa fel încît lucrurile să evolueze în sensul dorit.

În timpul discuţiei dintre tată şi fiu, îşi dăduse dintr-o dată seama că plecarea din Cranston Falls se impunea în mod imperios, pentru scoaterea lui Gill din această atmosferă, unde totul îi amintea de ceea ce îl adusese renumele de erou. Se gîndise şi mai înainte la asta, dar întotdeauna subordonat intenţiilor ei. Acum, Gill căpătase întîietate. Pentru o clipă, numai. Fiinţa pe care ea o zămislea îi luă locul. Instinctul matern se impunea treptat, măturînd ca o lavă tot ceea ce simţea că i-ar putea aduce prejudicii viitorului născut. Copilul avea nevoie de un tată decorat cu „Distinguished Flying Cross"!

— Tu eşti singura care mă înţelegi — zise Gill, în cele din urmă. Dacă nu erai tu... Eşti cel mai frumos lucru pe care mi l-a dăruit Dumnezeu în nenorocita asta de viaţă. Înţelege însă...

— Da, Gill, încerc să te înţeleg. Dar nu tu ai fost acela care a aruncat bomba!

— Am dat semnalul, am pronunţat sentinţa!

— Dacă nu erai tu, era altul...

— Pentru Dumnezeu, Kat! Nu înţelegi! Nu avea decît să fie altul!... Nu aveau decît să pună pe altul, dacă lumea asta este atît de strîmb aşezată. Dar nu a fost altul — am fost eu, eu, înţelegi?! Asta mă doare — de ce eu? De ce?

— Dacă tu vorbeşti aşa, atunci ceilalţi...

— Aibbets e o fiară. Mai bine-zis, un automat perfect: l-ai tras cu cheia şi-i dă drumul. Ascultă-mă, Kat, noi ştiam ce va urma. Văzusem

explozia experimentală. Nu știu dacă cei de la Washington, care au dat ordinul văzuseră asta. Dar noi o văzuserăm! Cunoșteam efectul, consecințele. Și nu știu cine-i mai vinovat: cel care dă ordinul, sau cel care se repede să-l execute... Probabil că toți sînt la fel de vinovați.

— Trebuia să execuți, era război! Ce s-ar fi întîmplat dacă ai fi refuzat?!

— Și călăii din lagărele naziste executau ordine! Toți ticăloșii acestei lumi execută ordine, nu-i așa? Atunci cine-i vinovat?

— Încearcă să uiți, Gill. Trebuie! Vom avea un copil...

— De ce nu mi-ai spus?

— Nu știu. Am... am vrut să fiu sigură. Cred că sînt cam trei luni. Ascultă, Gill, ca să-ți fie mai ușor, vom pleca din Cranston Falls. Undeva unde nu te cunoaște nimeni... Ca să poți uita.

— Am încercat — nu pot. Credeam că aici îmi voi găsi liniștea. Dar parcă și orașul pe care-l știam a dispărut. Bine, o să încerc să-mi găsesc un serviciu la Dallas.

— De ce la Dallas? De ce nu la San Francisco, de pildă? Acolo nu te cunoaște nimeni.

— Întîi la Dallas și după aceea... Mai tîrziu vom mai vedea.

— De ce să nu ne stabilim de la început într-un loc sigur, Gill? Ne-am putea cumpăra o casă. Iar la San Francișco ai șanse mai mari să-ți găsești un serviciu.

— Nu va fi ușor nicăieri... Ce știu eu să fac?! Să zbor. Și asta nu mai vreau să fac niciodată. La Dallas e Jo, măi am cîteva cunoștințe...

— Ai putea să-ți continui studiile. Există legea „G. I. Bill".

— M-am gîndit la asta. Dar mai întîi va trebui să-mi găsesc o slujbă.

A doua zi, în drum spre Dallas, se gîndi temeinic la toate. Știa că nu va fi atît de ușor să găsească de lucru. „Poate ar trebui să încerc din nou la Henry". Dar respinsese pe loc ideea. Nu, pentru nimic în lume. Și-apoi, la Los Angeles, Kat ar putea reveni mai ușor la teatru. Acum, cînd complexul ei nu mai există... Ar tenta-o din nou Hollywood-ul. Și pentru o femeie măritată, e mai ușor să facă o concesie unui regizor. Ea nu-și condamnă colegele care-au procedat la fel. Își aminti vorbele lui Hope: «Crezi că vei putea ține cu banii tăi o femeie frumoasă, numai pentru tine?! Și mai ales o actriță?! Pentru a face carieră în teatru sau film, o actriță trebuie să fie în primul rînd „sensibilă" la avansuri, scîmpule...» Dacă îmi găsesc un serviciu la Dallas, ea ar putea rămîne în continuare la Cranston Falls — își spuse. Cel puțin pînă naște. Pe urmă, copilul îi va lua tot timpul liber. Ce nume-i vom pune? Mary, ca lui mom, dacă va fi fetiță. Dacă nu... Dar nu! Nu va fi băiat! O fată care să semene cu Kat și să fie bună ca mom. Zîmbi, căci parcă vedea aievea chipul unei fetițe cu părul cîrlionțat, o creolă, cu niște ochi mari,

negri... Își aduse brusc aminte de băiat și avu senzația că nu este singur. Trase cu coada ochiului spre fotoliul din dreapta — nimeni. Și atunci, își trimise privirile în oglinda retrovizoare, dar cum aceasta nu-i descoperi decît o parte a spătarului canapelei, se răsuci și fu cît pe-aci să intre într-un camion care staționa pe banda de avarii, deoarece volanul fusese ușor antrenat spre dreapta de mișcarea sa abruptă, nervoasă. Aproape că șterse camionul, lipsise nici un deget ca să nu-l acroșeze. Îi păsă prea puțin, frînă, ieși și opri, apoi cercetă habitaclul mașinii. Stătu cîteva clipe să se reculeagă, dar în răstimpul acesta senzația că băiatul e undeva lîngă el deveni mai puternică. Încleștă volanul, încercînd să se stăpînească, apoi demară. Vrînd parcă să se răzbune pe Chevrolet-ul său, îl solicită la maximum, conducînd aproape tot timpul cu pedala acceleratorului împinsă la podea. După un sfert de oră pătrundea în Dallas.

Opri în fața unui drugstore, intră, comandă o bere și ceru totodată un plic și o coală de hîrtie. După ce acestea îi fură aduse, începu să scrie.

Domnule primar,

Numele meu este Gill Teserly, poate că vă este cunoscut. Dacă este așa, nu sînt deloc mîndru de asta. Sînt unul dintre piloții aparținînd unității care-și avea baza pe Tinian. Am zburat, în raidurile de recunoaștere, de multe ori de-asupra orașelor Hiroșima și Nagasaki. Le cunoșteam în amănunt.

În dimineața zilei negre — pentru noi toți, vă asigur — de 6 august, mă găseam din nou de-asupra Hiroșimei. Vizibilitatea era excelentă. Puteam să văd forfota de pe străzi, automobilele, clădirile. La apariția avionului, nimeni nu a fugit spre adăposturi. Îi obișnuisem să nu se teamă. Da, am văzut toate acestea foarte bine. Și, cu sînge rece, am dat semnalul de lansare a bombei, condamnînd astfel la moarte și suferințe fără seamăn sute de mii de oameni.

Totul a fost pregătit pe îndelete și calculat matematic. Iar asta se cheamă premeditare. Nici o scuză nu mă poate elibera de sentimentul de vinovăție. Știam bine ce armă îngrozitoare se află la bordul lui „Enola Gay", știam ce măcel îngrozitor avea să urmeze.

Ei bine, domnule primar, pentru aceste fapte înfiorătoare sînt considerat erou. În virtutea unei morale pe care o consider cel puțin stranie și pe care o resping.

Nu vreau să par patetic, dar prin această scrisoare — adresată prin intermediul dumneavoastră întregii populații a Hiroșimei — doresc să cer iertare acelor pe care i-am martirizat. Aș vrea ca locuitorii Hiroșimei să știe că odată cu plăgile de pe trupul lor, bomba atomică a stigmatizat și sufletul meu, cu o plagă pe care nimeni și nimic nu o va putea cicatriza.

Îmi permit să vă rog ca aceşti două sute de dolari (luaţi din pensia mea de combatant) pe care vi-i expediez împreună cu scrisoarea, să fie folosiţi pentru tratamentul unuia dintre copiii căzuţi victimă bombardamentului atomic.

Vă voi rămîne îndatorat dacă îmi veţi comunica adresa la care să expediez sumele ulterioare.

Vă mulţumesc,
Gill Teserly

Cranston Falls, Texas

După ce introduse scrisoarea şi banii în plic, îl lipi şi scrise adresa:

Japonia — Hiroşima
Administraţiei comunale a oraşului Hiroşima
Domnului primar

Jo nu-i dădu prea mari speranţe de-a găsi un serviciu într-un timp scurt.

— Credeam că vînzările de maşini of să crească. Dar va mai dura un an doi, deocamdată oamenii nu prea au bani... După o pauză, reluă: Cu ce ai tu la bancă şi cu ce mai am eu, am putea eventual să înjghebăm ceva... Ce zici?

Gill îşi privi fratele în tăcere, apoi întrebă, zîmbind ironic:

— Ai pus ochii pe banii mei? Eu nu greşesc ţinta, ca mexicanii. Glumesc, Jo. Dar nu cred că sînt omul potrivit pentru afaceri pe cont propriu. Aş prefera, cel puţin deocamdată, o slujbă liniştită, în vreo administraţie sau ceva de genul ăsta.

— Dar n-ai lucrat niciodată ca funcţionar şi nu te pricepi... Eu ştiu... O să încerc.

— Ai auzit cumva de firma avocatului Lasdale?

— Cine naiba n-a auzit?! Îl cunoşti?

— Am fost coleg cu Lasdale junior.

— Da, băiatul a ajuns bine. E procuristul lui „Texaco Oil Company". E bine văzut şi-n lumea politică, activează la democraţi.

— Atunci o să-i dau un telefon.

— Vezi cum reacţionează... Poate că nu te-a uitat.

Stuart Lasdale se bucură cînd auzi că prietenul şi fostul său coleg de şcoală se află la Dallas şi-i propuse să se-ntîlnească peste o oră la unul dintre cele mai selecte cluburi din oraş, „Outing Golf Club".

În salonul elegant, decorat cu plante exotice, Gill nu trebui să-l aştepte prea mult. Îl recunoscu de cum intră pe uşă. Se maturizase şi parcă se înălţase puţin. Încolo, aceeaşi ţinută elegantă, aceeaşi cărare pe mijloc, acelaşi zîmbet puţin sfidător, de om obişnuit să obţină ceea ce-şi doreşte.

— Civil?! întrebă, așezîndu-se la masă și făcîndu-i semn chelnerului să se apropie.

— Da. Aproape opt ani, Stuart — zise Gill, punîndu-i mîinile pe umeri. Ia să vedem: mai știi să stai într-un picior?

Rîseră amîndoi zgomotos.

— Ce-ai băut pînă acum? întrebă Sturat.

— Un „Lord Clover".

— Îmi prepari un punci cu multă ghează, Loyd. Dar fără portocale — doar ananas și cireșe.

— Eu rămîn la whisky. Sau... Un cocktail cu șampanie, mai bine. Dacă aveți o rețetă bună.

Chelnerul zîmbi și Stuart începu să rîdă:

— Pentru Dumnezeu, Gill, te afli la „Outing Golf Club"! Barmanul este unul din cei mai renumiți din America! Texanii au fost întotdeauna pretențioși, știi bine!

Chelnerul se retrase, și ei își continuară discuția.

— Te credeam la Roswell și cînd colo...

— De unde știi? întrebă Gill, surprins.

— Știu tot, deși nu ne-ai mai scris un rînd. Da, da, știu tot, nu mă privi așa! Aș putea să-ți spun chiar și cît ai cîștigat la pocher.

Gill clătină neîncrezător din cap.

— Bine — începu Lasdale — atunci să-i dăm drumul: ...De la Langley ai transportat avioane pe care le furnizam Angliei; intrarea în război te-a prins la o bază din Hawai; ai fost avansat locotenent și transferat la Port Darwin, în Australia. Apoi, ai devenit instructor la școala de aviație din Tucson, Arizona. Te-ai căsătorit, ai fost selecționat printre așii din „Grupul 509 mixt"...

Stuart se opri, căci chelnerul se apropia, aducînd băuturile. După ce acesta se depărtă, reluă:

— ...Deci rămăsesem la „Grupul 509 mixt". Au urmat antrenamentele de la „Wendower Field"...

Gill tresări. Puțini oameni se puteau lăuda că sînt la curent cu acest nume.

— Gata, m-ai convins. Dar pe asta din urmă, de unde-o știi?

Stuart îi trase cu ochiul.

— Cînd ai auzit că nemții au capitulat, ai cîntat „Down by the river", nu-i așa?

— Da — confirmă Gill, stupefiat.

— La Tinian ai cîștigat într-o seară, la pocher, o sumă colosală — peste o mie două sute de dolari — și ai dat tonul de plecare din călătoria premială de la Nagasaki. Mai vrei și alte dovezi?

— Ești diavolul în persoană!

— Dimpotrivă, sînt un înger păzitor, ca să zic așa. La început, un simplu înger păzitor. Apoi am avansat în ierarhia lor. Sayette, Tpscher, Jin Nynahan au fost subalternii mei.

— Da, acum înțeleg...

— După ce comandantul „Air Force" a terminat selecția așilor aerului, am fost la el pentru a prelua fișele și prima peste care am dat a fost a ta. Probabil că am tresărit, căci colonelul Wilson — toți îi spuneam Bim — m-a întrebat: „Ai obiecții?". I-am spus că te-am avut coleg și am garantat pentru tine. Așa ai ajuns în atenția noastră.

— „În atenția noastră"? A cui, Stuart?

Acesta sorbi din pahar și ezită cîteva clipe.

— E mai greu de explicat, Gill... Vezi tu, în acest război s-au întîmplat lucruri foarte grave. Mai grave decît tot ceea ce se întîmplase pînă atunci. Pentru noi a fost destul de greu să înțelegem cum s-a lăsat Europa atît de ușor îngenunchează de nazism. Cum armate întregi și guverne s-au volatilizat pur și simplu, în fața lui Hitler. Ceva nu era în ordine. Structuri pe care le credeam sigure se prăbușiseră la prima atingere.

— Și?

— Nu era cazul să se întîmple la fel și la noi. Lucrurile evoluaseră într-o direcție mult prea gravă pentru a mai fi lăsate la voia întîmplării. Istoria înnebunise, dacă vrei. Și atunci a devenit imperios necesar ca un grup de oameni, ca să spun așa, cu mintea limpede, să vegheze permanent și să facă în așa fel încît să imprime evenimentelor evoluția dorită. Omenirea era la marginea prăpastiei. Intrarea Americii în război însemna, într-un fel, ultima soluție. Nu minimalizez rolul rușilor. Dar poziția lor era tulbure și, în plus, aduceau cu ei tot un sistem totalitar. Nemții desfășuraseră o luptă de intoxicare și spionaj fără precedent în analele istoriei. O armată subterană o dubla pe cea de pe fronturi și era cel puțin la fel de periculoasă. Acestei armate ne-am opus noi. Și a fost o luptă cumplită, chiar dacă despre ea nu se va afla vreodată prea mare lucru. O luptă în care victoriile, înfrîngerile, loviturile, s-au consumat în tăcere. O luptă în care nu ai voie să ierți și nu ești niciodată iertat.

— Înțeleg... Sau cred cel puțin că înțeleg... Deci, în tot acest timp, mii de destine erau manipulate, fără ca cei în cauză să aibă habar că ceea ce se întîmplă cu ei nu-i un joc al sorții.

— Dar nu-i vorba de manipulare!... protestă Stuart.

— Deci voi ați decis ca-n acel avion să se afle Gill Teserly — zîmbi Gill cu amărăciune.

— „Omul potrivit la locul potrivit"...

— Din nefericire, în privința mea cel puțin, ați greșit. Nu eram omul potrivit Dacă aș crede într-adevăr că eram, m-aș omorî.

— De-aia ai plecat din armată?

— Printre altele. A insistat și soția mea... Eram mereu despărțiți.

— Te pomenești că ai intrat sub papuc?! O ții minte pe Marchita... Ce bani mi-a tocat! Ei, află c-a ajuns pe Broadway și a turnat în filmul „O viață de o noapte".

Gill goli paharul și începu să-l rotească între palme.

— De fapt, Stuart, venisem să te întreb dacă n-ai putea să mă ajuți să capăt vreo slujbă.

— Aș putea să aranjez să fi rechemat.

— Nu, ar însemna să mă despart iar de Kat. Și în curînd vom avea un copil.

— De ce nu încerci la o societate de navigație aeriană civilă?

— Am încercat.

— Știu eu... Bine, o să te ajut.

— N-o să te fac de rîs. Îmi place să muncesc și am de gînd să-mi continui studiile prin „G. I. Bill".

— Voiai, cînd ai plecat la unchiul tău, în California, să urmezi Dreptul, ca mine...

Gill oftă adînc.

— Viața a vrut altfel, Stuart. Poate voi îndrepta lucrurile. Ce mai știi despre Bob?

— Am uitat să-ți spun: Morton a murit în Filipine. Bob e undeva prin Middle West, mi se pare la Jefferson City, inginer, îi merge destul de bine, după cîte știu.

Gill se ridică.

— La revedere, Stuart, și-ți mulțumesc pentru bunăvoință. Dacă auzi ceva, nu mă uita.

— Sigur, e-n regulă.

2

Pe măsură ce sarcina înainta, Katherine nutrea o dragoste tot mai puternică pentru copilul pe care-l purta în pîntece. Acest simțămînt, cu totul nou, răsturna toate valorile, făcea ca tot ceea ce era în afara viitoarei vieți să pară lipsit de importanță. În relațiile cu Gill devenise mai imperativă, impunîndu-i să-și găsească serviciu, să-și pună ordine în existență.

Gill lipsea de acasă săptămîni în șir uneori, bucuros să se ascundă după pretextul căutării unei slujbe. Pîntecele acum proeminent al soției îi evoca de fiecare dată viziunea femeii gravide care-și desfăcuse kimonoul în fața ochilor săi. Strîngea din dinți, spunîndu-și: „Nu mai vreau să văd!". Dar plaga cavernoasă nu dispărea, iar în auz îi stăruia glasul mamei japoneze, vibrînd de durere: „Va trăi? Nu-i așa că va trăi?!".

Își dorea un copil — mai ales o fetiță — și totuși rodul pîntecelui Katherinei îi deveni nesuferit. Încercă un sentiment aproape de ură — copilul zămislit de el îi amintea mereu de alți copii, de a căror soartă se simțea vinovat.

Continua să trimită bani pe adresa primarului din Hiroșima — prin mandate poștale — cu toate că nu primise nici un răspuns de la acesta. Pentru ca soția sa să nu observe, folosea banii din contul deschis la „Second National Bank" din Dallas. Dar venind într-o seară acasă, găsi toată familia adunată în sufragerie, așteptîndu-l. După fețele încordate și nervoase, își dădu imediat seama că se întîmplase ceva. Văzu o scrisoare deschisă pe masă și realiză despre ce este vorba. Tom îl luă în primire:

— Băiete, ai înnebunit de-a binelea?!

— Gill rămase în mijlocul încăperii, tăcut.

— Înțeleg că-ți pare rău de āia din... la naiba! Dar să trimiți atîția bani pungașului āluia de primar?! Nici măcar nu știi... Dacă-i un excroc și și-a vîrît banii în buzunar?! Și-acum, cînd a văzut că se-ngroașă gluma, a trimis scrisoarea. Uite, citește și vezi dacă nu-i chiar așa.

Gill luă scrisoarea, sub privirile pline de imputare ale celorlalți, și începu să o citească:

Mr. Gill Teserly

Cranston Falls

Dear sir,

Îmi iau îngăduința de a Vă răspunde, asigurîndu-vă de sentimentele mele cele mai profunde. Recunoștința mea este nemărginită pentru încrederea acordată umilei mele persoane, pe care concetățenii mei au ales-o să-i slujească în funcția de primar. O să-mi permiteți să vă spun, sir, că nu cunosc alte interese decît ale lor, că mi-am dedicat în întregime existența construirii unei armonii binefăcătoare, care sper să vindece rănile atît de dureroase ale trecutului.

Nu voi îndrăzni să mă refer lá ceea ce Dumneavoastră ați apreciat, sir, ca fiind vinovăția de a fi dat semnalul „Bomb Primary" Vreau însă să vă încredințez că locuitorii acestui oraș nu vă poartă nici un fel de resentiment. Toți sîntem ușurați că am terminat cu acel coșmar al războiului, al militarismului distrugător.

Nu mi-am luat îngăduința de-a vă răspunde imediat după primirea mărinimoasei dumneavoastră donații, în rătăcirea mea considerînd că aceasta va constitui un act singular. Mă simt onorat, prin procura pe care mi-ați acordat-o, să vă aduc la cunoștință că sumele primite au fost în întregime și în mod eficient folosite în scopul pe care ați binevoit să mi-l indicați.

Înalta răspândere de a veghea interesele concetățenilor mei, pe care ei au pus-o pe umerii persoanei mele umile, mă face să vă rog să binevoiți a accepta, sir, sistarea pe viitor a donațiilor, pe motivul, îndreptățit, că folosirea banilor de către noi ar putea fi interpretată ca un act ostil politicii forțelor de ocupație.

Vă asigur, sir, de sentimentele mele cele mai profunde,

Namura Siuiaki

Gill rămase cu scrisoarea în mînă, ca și cum ar fi continuat să o citească. În colțul buzelor i se înfiripă un zîmbet amar.

— Ei, ai văzut cum o suceste și o-ntoarce în toate părțile blestematul ăsta?! Nici o chitanță, ceva... Cîți bani i-ai trimis?

— Ce importanță are?! făcu Gill, împăturind cu grijă scrisoarea și punînd-o în buzunar.

Katherine îi căuta privirea, dar el și-o ferea. Atunci îl întrebă încet, cu teamă în glas:

— De unde ai luat banii?

Se așeză la masă, luîndu-și capul în mîini.

— De la bancă, Gill?

— Da — oftă el.

Katherine se ridică și porni încet spre scară. De-abia cînd ajunse sus, o auziră izbucnind în plîns.

— Vezi ce faci? strigă Tom. Ți-au intrat în cap niște prostii și o ții una și bună! De tine cui îi pasă?! Cine-ți va hrăni copilul? Spune-mi măcar cîți bani i-ai trimis lămîii ălcia scofîlcite, să știu și eu cît costă prostia!

Ca și cum nu l-ar fi auzit, Gill se ridică și făcu trei pași în direcția scării. Se opri, rămase o clipă nemișcat, apoi porni spre ieșire. Se urcă în automobil și plecă spre Dallas.

3

Gill trecea agitat de pe un trotuar pe celălalt, uitîndu-se mereu spre una din ferestrele de la etajul întîi al maternității în care fusese internată Katherine. Intra din cînd în cînd în ghereta portarului, încercînd să obțină noi informații prin telefon, apoi dădea fuga la un bar situat la vreo sută de pași mai încolo, într-un subsol.

Barmanul, cunoscîndu-și clientul, îi aduse, fără să mai aștepte comanda, un „Lord Clover" sec. Gill dublă comanda și-i propuse:

— Să bem amîndoi, băiete.

Goliră paharele și barmanul plescăi încîntat din limbă. Era un tip la vreo 40 de ani, prematur încărunțit și cu nasul zdrobit, de boxer.

— Mai adu un rînd ! — comandă Gill.

Barmanul turnă în pahare. După ce și conținutul acestora dispăru, aprecie :

— Așa client mai rar, sir !

Gill își umflă pieptul.

— Știi cine sînt eu, omule ?

— Nu, sir.

— Sînt maiorul de aviație Gill Teserly. Hiroșima...

— I-auzi ! Barmanul părea impresionat.

— Habar n-ai ce-a fost acolo ! Gill se încruntă. A fost iadul. Dar să știi că ei nu-mi poartă pică !

— Cine, sir ?

— Ei, japonezii ! Vîrî mîna în buzunarul de la piept și scoase cîteva plicuri mototolite. Uite aici — spuse, înșirîndu-le pe suprafața lustruită a tejghelei — originale, cu ștampila poștei pe ele. Desfăcu unul din plicuri și-i întinse barmanului fila de hîrtie acoperită cu un scris mărunt. Citește, omule, și-ai să te convingi !

— Nu-i nevoie, sir...

— Citește. Mai plătesc un rînd.

Barmanul, mai mult din politețe, începu să descifreze cu greutate engleza stîlcită în care era scrisă. După cîteva minute, i-o înapoie, încercînd să pară emoționat :

— A naibii scrisoare, sir. N-am mai citit ceva atît de frumos.

Gill o puse lîngă celelalte și le vîrî la loc în buzunar. Îi făcu semn barmanului să-și apropie urechea de gura lui și-i șopti :

— Mai e și chestia cu băiatul... Fac pariu, dacă vrei, că acum e afară, m-așteaptă. Pot să pun pariu pe ce vrei. Nici el nu crede că sînt vinovat.

Barmanul îl privi, neînțelegînd prea bine despre ce este vorba.

— Păi, de ce-l lăsați să v-aștepte ? Chemați-l...

Gill rîse.

— O să pricep eu pînă la urmă ce vrea. Hai, mai toarnă, omule. E toamnă și sîntem încă în viață.

Bău, schiță o grimasă și spuse :

— Ai în fața ta un om care și-a vîndut sufletul diavolului. Omule, asta să știi.

— Da ? se arătă curios barmanul. Păi, cum ?

— Simplu : n-a trebuit de cît să spun „Bomb Primary". Și tîrgul a fost gata. Atît.

Barmanul oftă.

— Nu-i mare lucru — comentă el. Dacă vreți să știți, sir, și eu am vrut odată să-l vînd. Trebuia să plătesc o blestemată de rată la casă, banca mă amenința că mă aruncă în stradă... Am încercat să împrumut

de la prieteni, de la rude, dar nimeni nu avea suficient. Am intrat în biserică și m-am rugat două ore la moaștele sfîntului Francisc. Să facă o minune, să găsesc cumva afurisiții ăia de bani. Nimic. Și-atunci m-am supărat. Nu-mi doream altceva decît să apară diavolul. Zău, c-aș fi fost în stare să iscălesc contractul cu sînge, cum am citit prin cărți că se face. Eu cred, sir, că-s o mulțime de oameni care și-ar vinde bucuroși sufletul, doar că nu vine nimeni să li-l cumpere. Și asta-i și mai rău, sir.

Gill așteptă în fața clădirii maternității pînă cînd medicul care urma să o asiste pe Katherine la naștere, plecînd acasă, îi spuse că evenimentul se va produce probabil abia a doua zi, dacă nu în cursul nopții. Îi venea greu să plece de-acolo. Urcînd în automobil, mai aruncă o privire spre fereastra sălii de nașteri, apoi demară, îndreptîndu-se spre „Outing Golf Club", cu speranța să-l întîlnească pe Stuard Lasdale. În ultimul timp, se vedea tot mai des cu el, la seratele organizate în casa acestuia. Lasdale îl prezentase soției și cercului lor de prieteni, printre care se afla și familia Nichols.

Îl găsi stînd de vorbă la bar cu un individ mic de statură și corpolent, care gesticula furios. Vru să se retragă pentru a nu-și stînjeni prietenul, dar acesta îl observă și-i făcu semn cu mîna. Scuzîndu-se față de interlocutorul său, îl conduse pe Teserly spre una din mese.

— M-ai salvat, pisălogul ăsta m-ar fi ținut încă o oră.

— Cine-i?

— Oho, încă nu-l cunoști?! McKena, primarul! Ei, ai devenit tată?

— Încă nu, oftă Gll. E a treia zi de cînd se tot amînă.

— Viitorul tău fiu nu se prea grăbește să vină pe lume — rîse Stuart. O fi știind el ceva... Gill, pot să-ți dau o veste bună.

— Zău? întrebă Gill cu bucurie, parcă nevenindu-i să creadă. Începusem să cred că veștile bune le primesc doar alții.

— Nu sînt încă absolut sigur. Dar mi s-a promis că vei fi preferat celorlalți candidați.

— La „Texaco Oil"?

— Da, e vorba de un post destul de bun la Oficiul de Vînzări pentru districtul Houston.

— Ar fi formidabil, Stuart! Aș putea urma și cursurile la „Southwest Law School". Grozav! Și chiar crezi că o să iasă ceva? întrebă el cu teamă.

— Ai nouăzeci și cinci la sută șanse. Am ajuns pînă la Raton. I-am sugerat să te folosească pentru reclamă.

— Nu, pentru reclamă nu cred c-ar fi... — obiectă Gill, jenat.

— De ce?! Lasdale părea intrigat. Ai o carieră militară de excepție și cînd spun asta nu mă refer numai la „Grupul 509 mixt", înțelegi ce vreau să spun... Folosindu-se de numele tău, nu vor putea să țină multă

vreme un erou într-un post subaltern. Și... Stuart schiță un gest care sugera ascensiunea.

Gill rămase tăcut. Văzîndu-și soția intrînd, Lasdale se ridică să o întîmpine.

— N-ai mai venit pe la noi — îi reproșă Martha zîmbind, în timp ce Gill se înclina ceremonios. Cunosc pe cineva căreia i-ar face plăcere să te întîlnească mai des — insinuă ea.

— Nu-mi imaginez cine-ar putea fi... se apără Gill.

Martha îl amenință șăgalnic cu degetul.

— Știi bine că-i vorba de Gilda Nichols. Ea și soțul ei vă simpatizează mult, pe tine și pe Kat.

— Lasă băiatul în pace — interveni Stuart. Și, privindu-și ceasul, adăugă: Ar trebui să mergem, Martha. Upton ține la punctualitate.

— Ne pare rău, că te părăsim, Gill — spuse Martha — dar sîntem invitați la una dintre acele petreceri la care bărbații discută politică, iar femeile se prefac că sînt teribil de interesate de marile adevăruri rostite de marii lor soți.

Gill părăsi și el clubul. Pentru a nu rămîne singur cu gîndurile, intră într-un cinematograf, să vadă un film. După ce ieși, mîncă două sandviciuri într-un Snackbar și bău o ceașcă de cafea, apoi se îndreptă spre locuința fratelui său. Îi deschise Jenny și din privirea ei neliniștită, își dădu imediat seama că se întîmplase ceva.

— E vorba de Kat?... Ce-i cu ea?... V-au telefonat? întrebă el precipitat, năvălind în casă.

— Fii tare, Gill! îi ieși Jo înainte. Kat este bine, e perfect sănătoasă, doctorul spunea că...

— Și copilul? Copilul?

— Copilul nu a putut fi salvat. Dar Kat...

Gill împietri, cu privirea în gol.

— Trebuia să mă aștept — rosti el rar, cu vocea înăbușită. A murit deci și copilul meu...

— Ce tot spui? se încruntă Jo. Bine că a scăpat Kat, Gill!...

Dar fratele său părea să nu-l audă.

— Da, dinte pentru dinte, cum scrie în Biblie. Întîi mom, apoi copilul... Ce va mai urma?... Poate că așa este drept să se întîmple. Poate că altfel nu pot fi iertat, fără să plătesc...

— Iar blestemații ăia de japonezi?! strigă Jo. Vezi-ți de viața ta, Gill și nu-ți mai amări zilele. Copilul a murit pentru că a fost o sarcină dificilă, mi-a spus doctorul ceva, o să-ți explice și ție. Chestia asta n-are nici o legătură cu...

Fără să-i răspundă, Gill se răsuci pe călcîie și părăsi în grabă casa, aproape alergînd. Se opri în fața maternității, dar nu încercă să intre. Se

așează pe bordura trotuarului de vizavi, sprijinindu-și bărbia pe genunchi, privind fereastra luminată a sălii de nașteri.

— Iartă-mă, Kat — șopti el și începu să plîngă încet, pe tăcute. În depărtare, se auzeau scrîșnetul frînelor de automobil. Peste oraș se lăsa noaptea și acum liniștea era despicată doar de urletul unui ciine, lătrînd după vreo umbră. Într-un tîrziu, Gill se ridică și porni împleticindu-se, ca un om rănit, spre casa fratelui său.

4

Patterheimer își dădu în cele din urmă demisia din postul de director al laboratorului de la Los Alamos.

— Cu cîteva luni în urmă, insistați ca oamenii să rămînă cu orice preț aci... Iar astăzi, chiar dumneavoastră plecați?! îi reproșă Edward Seller. De fapt, sperînd că acum va fi numit în postul de director pentru care îl invidiase tot timpul pe Patty, se bucura că acesta își dăduse demisia.

— Am intenția să mă consacru științei pure; îmi voi relua activitatea pedagogică la Berkeley și Pasadena.

De fapt Patterheimer avea cu totul alte planuri. Sacrificase de mult știința pură — încă de cînd își legase soarta de bombă. Intuind că cea dintîi nu-i putea aduce renumele la care aspira cu ardoare, se grăbise să urmeze calea ce i se deschisese atît de neprevăzut și de ademenitor în față. Simțise că bomba îi oferea șanse mult mai mari. Dar la realizarea acesteia Patty contribuise mai mult cu talentul său de organizator eminent decît ca savant.

Speranțele i se realizaseră: era unanim recunoscut ca „părinte al bombei atomice". Nu însă și la Los Alamos. Aici se știa că în realitate ea era rodul eforturilor reunite ale unui mare număr de oameni de știință, în special ale celor imigrați din Europa. În cercurile colegilor săi, Patty accepta această teorie, dar în sinea lui își spunea că meritul era în primul rînd al său: „Eu, și nimeni altcineva, am organizat eforturile despre care vorbesc ei!". Vanitatea sa tot mai avidă de măgulire-îl împingea spre reflectoarele publicității.

Preferă cercurile politice din Washington laboratoarelor din Berkeley și Pasadena. Își temeinici în primul rînd relațiile cu presa: publică articole, acordă zeci de interviuri, vorbi la posturile de radio. Se înfățișa ca un savant în ale cărui mîini se aflau frînele naturii. Dar nu un savant de tip vechi: își tunsese părul scurt, pentru a sublinia că nu mai aparținea „pletoșilor", adoptase un aer marțial, iar în vorbire cultiva suplețea.

Celor care îl lăudau le acorda imediat simpatia și bunăvoința sa. Cu cei mari și puternici era plin de condescendență. Transformînd de multe ori cabinetele lor în săli de curs, le demonstra bazele fizicii, le explica

principiul nedeterminării al lui Heisenberg. Începuse să fie consultat în problemele cele mai importante de către Departamentul de Stat și Pentagon. Deveni în scurt timp sfetnicul lor principal. Vorbea acum despre Dean Acheson ca despre „Dean" iar despre generalul Marshall ca despre „George". Fu chemat să refere în fața Congresului ca expert și delegat să ia cuvîntul la Organizația Națiunilor Unite, ca reprezentant al Statelor Unite.

Își însușise la perfecție arta diplomatică. În cercul oamenilor de știință critica proiectul de lege al senatorilor May și Johnson cu privire la înființarea „Comisiei pentru energia atomică", dar în cuvîntările publice, din „motive tactice", îl susținea, propunîndu-l pe generalul George Marshall în postul de președinte al acestei comisii. Cînd legea McMahon asupra energiei atomice fu adoptată de Congres, Truman îi încredință înaltul post de președinte al Comitetului general consultativ de pe lîngă „Comisa pentru energie atomică a Statelor Unite". Acesteia din urmă îi fură acordate puteri uriașe și monopolul asupra tuturor uzinelor și laboratoarelor atomice, inclusiv asupra investițiilor de capital ale lui „Manhattan District".

Zeci de universități americane îi decernară diploma de „doctor honoris causa în științe", însă distincția la care rîvnea el cel mai mult era Premiul Nobel. Se considera acum deschizătorul cutiei Pandorei, trimisă de Zeus omenirii pentru a se răzbuna că Prometeu a furat focul, se compara cu cei mai iluștri savanți ai lumii. Dar Comitetul de la Stockholm nu i-l acordă, căci numele său nu era legat de nici o descoperire care să stea la temelia fizicii moderne.

În schimb, dulapurile sale se umplură cu decorații, dintre care unele, ca Distinguished Service Medal, îi fură înmînate personal de președintele Truman. Străduindu-se să pară modest, Patty nu era deloc astfel : colecționa, fără alegere, diplome, scrisori și telegrame de felicitare, articole, fotografii, caricaturi apărute în ziare. Scria și vorbea despre problemele cele mai diverse, opina asupra unui sistem organic al lumii, comenta traduceri din sanscrită, vorbea despre o conducere de stat în care savanții să dețină rolul primordial. Îi fură oferite numeroase posturi guvernamentale, fu ales în zeci de comisii și comitete științifice și administrative.

Într-una din aceste zile, Edward Seller îi făcu o vizită.

*

Se înșelase în speranțele sale : în postul de director al laboratorului de la Los Alamos fusese numit profesorul de fizică Norris Gradburry. Acesta îl chemase pe Seller la el, propunîndu-i locul de conducător al secției de fizică teoretică — a doua funcție ca importanță în cadrul laboratorului.

— Nu știu ce să prefer : să experimentez bombe obișnuite sau să mă consacru studierii multilaterale a problemei bombei cu hidrogen — îi răspunse Seller pe obișnuitul său ton agresiv.

— Această problemă nu face încă obiectul preocupărilor noastre.

— Atunci refuz să mai rămîn la Los Alamos.

Și se ținu de cuvînt. Era în întregime captivat de ideea creării unei bombe față de care cele ce fuseseră aruncate la Hiroșima și Nagasaki trebuiau să apară ca niște simple pocnituri. Reacția termonucleară nu era nici pe departe descoperirea lui. Fizicianul englez Atkinson formulase încă în 1927 presupunerea că în soare ar avea loc o astfel de reacție ca rezultat al fuzionării atomilor elementelor ușoare — principiul „fusion" — cu care ocazie se degajă o energie colosală. Mai tîrziu, preocupat de secretul surselor de energie solară, Hans Bethe fundamentase teoretic reacțiile termonucleare. Pe atunci, nimeni nu se gîndea să reproducă o „explozie" care durează mai mult de un milion de ani. Dar o dată cu crearea bombei atomice, oamenii de știință au învățat să realizeze, cel puțin pentru a milioana parte dintr-o secundă, temperatura solară.

Și în timp ce numeroși savanți în frunte cu Szillard se luptau să obțină punerea sub control internațional a energiei atomice, Edward Seller declara în Congresul S.U.A. : „Bomba atomică se găsește în vrîsta copilăriei. Ea poate fi perfecționată într-o măsură considerabilă chiar prin eforturi neînsemnate. În viitor, bombele pot să devină mai ieftine, mai comod de manipulat și mult mai puternice ca forță de distrugere. Sînt convins că fără un efort deosebit vom putea crea bombe atomice față de care bomba aruncată la Hiroșima să pară atît de neînsemnată cît de neînsemnate par substanțele explozive obișnuite față de prima bombă atomică".

Se stabili la universitatea din Chicago și nu încetă o clipă să se agite pentru a croi drum ideii sale. Colegii îl porecliseră ironic „apostolul bombei cu hidrogen". Reuși totuși să strîngă în jurul său cîțiva cercetători cu care efectuă calculele premizelor teoretice ale noii bombe. O și denumise „copilul meu". Își asigura de pe atunci paternitatea. Nu găsi însă prea mulți adepți ai acestui „copil" și atunci se hotărî să-l cîștige de partea sa pe influentul Patcerheimer, a cărui situație o invidia acum și mai mult.

Patty știa că Seller nu-i făcea o vizită din simpatie. Își dăduse de mult seama de sentimentele pe care acesta le nutrea pentru el. Aștepta acum să afle motivul care-l adusese în cabinetul său. După ce se așezară amîndoi în fotolii, Seller desfăcu pachetul cu care venise sub braț, scoțînd la iveală un tablou de mărimea unei coli duble de hîrtie. Îl oferi privirilor lui Patterheimer.

— Un Cooper[1]. L-am achiziționat acum cîteva ore și nu m-am putut abține să nu vi-l arăt — spuse el ridicîndu-se și trecînd în spatele lui Patty, pentru a privi împreună cu el.

Patterheimer examină pînza în tăcere, concentrîndu-se.

— Îmi place — rosti el în cele din urmă. Îmi place mai ales acest ochi. Ca estet, trebuie să recunosc că admir tehnica fulgerărilor de penel folosite de Cooper, ca om însă nu rămîn cu nimic.

— Azi nu mai facem nimic că să dureze. Totul constă în intensitatea primei clipe și această intensitate Cooper o oferă cu dărnicie.

— Sînt perfect de acord. Dar cîți o vor înțelege? Nu mă refer neapărat la oamenii nepregătiți.

— Omul nu e propria lui operă — a spus Schopenhauer.

— Cred că aici ar trebui citat mai curînd Tolstoi. Valoarea artei nu depinde de o teorie estetică.

— Am observat cu cîtă ușurință vă formulați totdeauna aprecierile cu privire la pictură. Probabil Kant are dreptate: el spune că puterea matematicilor constă tocmai în aceea că ele aleg, elimină, simplifică.

— Este răspunsul la întrebarea pe care și-a pus-o Einstein: „Cum se face că matematicile, produs al minții omenești, se aplică atît de bine la obiectele experienței?".

— Tocmai matematicile sper să-mi aducă rezultate în lumea pe care o investighez și cred că mă apropii de pragul cunoașterii posibilităților ei. Seller făcu o pauză. Văzînd însă că Patterheimer rămînea tăcut, continuă: Înfăptuirea reacției termonucleare va fi un lucru admirabil!

— Am impersia că puțini împărtășesc punctul dumneavoastră de vedere — remarcă Patty.

— Viitorul va arăta cît de greșită este poziția lor!

— Trăind sentimente de vinovăție pentru tot ceea ce au săvîrșit bombele atomice produse de ei, credeți că mai pot manifesta entuziasm față de o armă cu o forță distructivă de o mie de ori mai mare? Mai ales acum, cînd se bucură de pacea mult dorită?

— E o bucurie prematură. Da, eu știu și înțeleg această stare de spirit a colegilor noștri. Eu însumi sînt cîteodată îngrozit la gîndul că ipotezele mele se vor confirma și transforma în realitate. Piedicile sînt deci de ordin moral. Dar ce are știința comun cu morala?! Consider funest ca o problemă științifică, și mai ales una de importanța și complexitatea aceleia despre care discutăm, să fie abordată pornindu-se de la concepții morale. Dacă e să judecăm astfel, atunci și descoperirea focului poate fi considerată condamnabilă din punct de vedere moral. Nu mai puțin praful de pușcă, forța aburilor, electricitatea...

---

[1] Felix Cooper, pictor.

— Știința luată în sine este într-adevăr pasivă față de bine și rău: ea n-are discernămîntul acestor două criterii. Dar omul de știință?! El gîndește și-și spune: Producerea bombei atomice a fost justificată de pericolul real al înrobirii lumii de către Hitler. Crearea celei termonucleare nu este cu nimic îndreptățită.

— Operînd cu categorii de bine și rău, de justificat și nejustificat — categorii neobiective, pentru că doi oameni pot aprecia în mod cu totul diferit unul și același fapt — omul de știință ar putea să gîndească și să spună: „Producerea bombei atomice a fost justificată de pericolul înrobirii lumii de către Hitler; dar aruncarea ei în Japonia? îl încolți Seller.

— Aceasta a fost treaba oamenilor politici.

— Ce părere aveți despre orientarea în direcția creării bombei cu hidrogen? se hotărî Seller să ia taurul de coarne.

— Se spune că ați botezat-o „Mein baby"... În vocea lui Patty se simțea o ușoară maliție.

„Aha! asta te deranjează. Ți-e teamă ca succesul meu să nu însemne apusul gloriei tale?!" gîndi Seller. Spuse:

— Din pasiune pentru ideea mea. Ați fi dispus s-o susțineți, ca președinte al Comitetului general consultativ, în fața Comisiei pentru energia atomică?

— Nu sînt încă convins că realizarea bombei cu hidrogen este din punct de vedere tehnic posibilă.

Nereușind să obțină sprijinul lui Patterheimer, Seller nu depuse armele și în scurt timp la Los Alamos era convocată o conferință cu caracter consultativ.

Platoul arăta acum cu totul altfel decît atunci cînd pe drumul secret fură transportate părțile componente ale celor două bombe atomice. Pavilioane uriașe adăposteau laboratoarele, de-a lungul cîtorva străzi asfaltate se aliniau corpuri de locuit pentru personalul științific și tehnic inferior, iar în partea cea mai pitorească a muntelui răsărise un adevărat orășel de vile elegante. O bibliotecă, două școli, un spital, un club sportiv, numeroase magazine, două săli de cinematograf completau peisajul acestei localități.

Peste treizeci de savanți atomiști se *întruniră în noua sală de conferințe*. Și înainte de deschidere, și în pauzele dezbaterilor, și în timpul lor Seller luptă din răsputeri să cîștige adepți, dar nu reuși să convingă decît o neînsemnată minoritate. Majoritatea ajunse la concluzia că era de preferat perfecționarea bombelor atomce și mărirea puterii lor decît orientarea lucrărilor spre crearea bombei cu hidrogen. Elaborarea unei astfel de arme fu considerată o problemă deosebit de complexă, greu de rezolvat din punct de vedere tehnic, ca necesitînd un timp îndelungat.

5

Cu ajutorul influentului său prieten, Gill obținu un post de funcționar la Oficiul de vînzări pentru districtul Houston al societății „Texaco Oil". I se dădu în grijă evidența vînzărilor de la pompele de benzină aflate pe două autostrăzi ce duceau, una spre Middle-West, alta spre coasta Atlanticului. Era o muncă mai mult plicticoasă decît grea, dar el i 'se consacră cu pasiune. Studie temeinic toate laturile ei și-n cîteva săptămîni reuși să-și însușească în amănunt îndatoririle de serviciu.

Colegii săi erau însă decepționați. Aflaseră de la directorul oficiului, încă din prima zi, despre faptele de arme ale noului funcționar și se simțeau copleșiți că aveau în mijlocul lor un erou, unul dintre acei „Victory boys" despre care vorbise toată America. Cînd Guss Briggs care-și avea biroul lîngă acela al lui Gill, aduse vorba despre război, acesta nu se antrenă deloc în conversație, văzîndu-și în continuare de lucru. Briggs nu se lăsă și-l întrebă direct:

— Este adevărat că sînteți decorat cu „Distinguished Flying Cross"?

— Este adevărat, dar asta a fost cu mult timp în urmă! îi tăie Gill vorba scurt, aplecîndu-se pentru a căuta ceva în sertarul de jos.

Impresia generală era că noul venit făcea pe vedeta, ignorîndu-i. Trebuiră însă să renunțe în curînd la această părere, remarcîndu-i amabilitatea și politețea. Dar pentru că Teserly continua să fie retras și prea puțin vorbăreț, îl taxară de taciturn, în vreme ce unii, mai susceptibili, îl găseau chiar antipatic.

La aproape o lună de la intrarea în serviciu, Gill fu chemat pentru prima oară în biroul directorului oficiului. Știind de la colegii săi că „Scheletul" — cum era poreclit — era un tip nesuferit și arogant, rămase surprins de condescendența cu care acesta îl primi.

— Sînt foarte mulțumit de dumneata, Teserly — îi spuse, invitîndu-l să ia loc. De altfel, am comunicat acest lucru și direcției, căci domnul Lasdale s-a interesat personal la telefon.

— Vă mulțumesc pentru bunăvoință, domnule director. Sper că mă voi descurca și în continuare.

— În regulă, Teserly... Dar ia spune, de sus, ciuperca aia atomică arăta... Cum arăta?

— Am uitat! îl întrerupse cu brutalitate Gill și se ridică brusc în picioare. Îmi permiteți să plec?

— Da, da, sigur.. răspunse directorul, privindu-l derutat.

Gill încerca din toate puterile să uite. Dar independent de voința sa, amintirile continuau să-l tortureze. În baza legii „G. I. Bill", care asigura foștilor combatanți posibilitatea de a-și relua studiile întrerupte și a-și completa formarea profesională, se înscrisese la „South-West Law School" Își petrecea tot timpul liber asistînd la prelegeri sau studiind în bibliotecă. Se

întorcea în odaia sa, pe care o închiriase la mansarda unui bloc de zece etaje, noaptea tîrziu, frînt de oboseală. Căuta să adoarmă cît mai repede, uneori apelînd la somnifere puternice.

Continuă acest fel de viaţă şi după venirea Katherinei la Houston.

Tînăra femeie ieşise din spital vlăguită de puteri şi lipsită parcă de interes pentru tot ce se petrecea în jurul său. Durerea fizică încetase demult, dar cea sufletească rămăsese. Îşi dorise enorm copilul şi pierderea acestuia avusese efectul unei implozii, închizînd-o într-o cochilie aspră şi dură. Primise vestea angajării lui Gill la „Texaco Oil" cu totală indiferenţă, ca şi cum n-ar fi fost vorba de soţul ei, ci de o persoană străină. După o vreme, acceptă să-l însoţească la seratele pe care familia Lasdale le organiza sîmbăta, ele rămînînd singurele ei momente de destindere.

Hotărîră să nu se stabilească în oraş. Intrară în legătură cu o agenţie imobiliară, iar cînd Gill pleca în inspecţii la pompele de benzină de pe cele două autostrăzi, Katherine îl însoţea şi, pe drum, se interesau de casele care erau de vînzare. În cel din urmă, găsiră una la un preţ convenabil, în orăşelul Green.

Casa fiind o moştenire şi prezentînd unele încurcături, consultară, înainte de a trece la contractarea cumpărării un avocat. După ce acesta îşi dădu avizul, Gill îl întrebă pe neaşteptate :

— Spuneţi-mi, vă rog, aş putea adopta un orfan din Japonia ?

Avocatul îl privi surprins.

— Din Japonia ? ! Domnule Teserly, adopţiunile nu intră în sfera mea de activităţi, dar, după cîte ştiu eu, din punct de vedere juridic aşa ceva nu este posibil.

Achitară taxa pentru consultaţie şi părăsiră biroul. Ieşind, Katherine îi reproşă :

— De ce nu mi-ai spus că te gîndeşti la o adopţiune ?

— Ideea mi-a venit în biroul avocatului, Kat. Ai ceva împotrivă ?

— Nu ştiu... Dar nu mai are rost să discutăm — ai auzit că este imposibil. Şi schimbă vorba.

Peste cîteva zile, Gill se pomeni chemat de Lasdale la centrală. Stuart îl conduse într-un birou elegant şi-l prezentă unui om înalt şi voinic, cu o faţă mare şi lată.

— *Ei, ce zici, nu-i aşa că e omul potrivit ?* se adresă Lasdale bărbatului de la birou, fără o altă introducere.

— Da, nu arată rău — fu de părere celălalt, care se recomandase Sam Cornick.

— Gill, la rugămintea mea, domnul Cornick va avea grijă să avansezi rapid. Vă las, am treabă. — spuse Lasdale şi ieşi.

— Am auzit că eşti sîrguincios, Teserly... la loc.

— Vă mulțumesc, sir. Mă străduiesc... Imi place lucrul bine făcut.

— Foarte bine, Teserly. Uite pentru ce te-am chemat: vei fi avansat în postul de șef al serviciului de vînzări pentru orașul Houston. E o avansare vertiginoasă și mai rar întîlnită la noi, Teserly! Dar nu este vorba de un om oarecare, ci de „Victory boy"-ul din Texas! Acum ești salariatul lui „Texaco Oil" și desigur că ai tot interesul ca societatea să prospere.

Așteptă ca Gill să-i confirme ultimele cuvinte, dar acesta rămase tăcut. Sam Cornick reluă:

— Ne-am gîndit să stimulăm vînzările pompelor noastre, folosindu-te ca reclamă — și făcu din nou o pauză. Dar văzînd că Gill continuă să tacă, remarcă: Ți-am oferit un post foarte avantajos, Teserly! O adevărată șansă pentru dumneata...

— Nu credeți că pentru ceea ce am făcut la Hiroșima merit mai mult? îl întrebă Gill, pe un ton straniu.

— Te pricepi la pretenții, observă Cornick sever, încruntîndu-se. O. K.! Te facem director adjunct pentru districtul Houston!

Gill se ridică.

— Dacă reușești să faci în așa fel ca vînzările să crească cu cel puțin cincisprezece la sută, peste un an ești director. Ai cuvîntul meu! Și-acum, la treabă!

Din loc în loc, de-a lungul autostrăzilor, panouri mari îl prezentau pe Gill în picioare, lîngă „Chevrolet"-ul său, urmărind cu un zîmbet fericit și plin de satisfacție cum un tînăr simpatic, îmbrăcat în uniforma albastră a vînzătorilor de la „Texaco Oil" îi umplea rezervorul cu benzină.

„VICTORY BOY"-UL GILL TESERLY — PILOTUL DE LA HIROȘIMA — CUMPĂRĂ BENZINĂ NUMAI DE LA POMPELE „TEXACO OIL"!

scria cu litere mari, de culoare roșie, deasupra imaginii. Iar dedesubtul acesteia, o altă inscripție îndemna:

AUTOMOBILIȘTI! APROVIZIONAȚI-VĂ NUMAI DE LA POMPELE „TEXACO OIL"! NU VEȚI REGRETA NICIODATĂ! V-O SPUNE PILOTUL DE LA HIROȘIMA!

Și de fiecare dată cînd se întorcea de la „South-West Law School", seara tîrziu, farurile mașinii îi arătau, pînă la Green, două din aceste panouri. Dimineața îi era mai ușor să le scoată din cîmpul său vizual. Noaptea, însă, îi apăreau în față parcă pe neașteptate, decupîndu-se din întuneric, asaltîndu-i privirea.

Deși știa că-și depășește atribuțiile, intră — fără să spună nimănui — în tratative cu societatea „Alexis", care construise autostrada și deținea drepturile de-a închiria locurile pentru reclamă. Ceru ca cele două panouri

să fie montate dincolo de Green. Societatea acceptă bucuroasă și execută o rocadă cu panourile unei firme de articole din cauciuc.

Colegii lui Gill de la oficiul de vînzări își dădură cu ușurință seama cărui fapt se datora avansarea vertiginoasă a colegului lor. Cu toții erau de acord că o merita neîndoios, pentru faptele sale eroice — cu așa ceva nimeni dintre ei nu se putea mîndri — și se așteptaseră la o atitudine mai distantă din partea lui. Mai ales că noua funcție o îndreptățea. Avură însă surpriza să constate o schimbare radicală : se purta cu ei ca și cum le-ar fi căutat prietenia, îi trata pe picior de egalitate și, de multe ori, chiar cordial. Nimeni nu-și putea explica ce se întîmplase. Păreri contradictorii — de la „un suflet de aur", pînă la „joacă teatru" — erau emise și infirmate în discuțiile ce se purtau prin birouri.

Dar ceea ce le povesti John Brialdi avu darul să-i intrige pe toți :

— După ce s-a uitat atent la situația pe care i-o adusesem pentru semnat, a luat stiloul, a vrut să semneze, dar s-a oprit. „Nu te supăra, domnule Brialdi — mi-a spus — eu nu am încă experiența dumitale, dar cred că în partea a doua concluzile nu sînt suficient argumentate. Ca atunci cînd mănînci o mîncare foarte bună, dar simți totuși că-i lipsește ceva. Și acest „ceva" îți fură din satisfacție. Concluziile sînt convingătoare și totuși... Rămîne undeva o portiță pentru dubiu. Ce părere ai, o-ai vrea să încerci..." Știam că avea dreptate, simțisem și eu că ceva nu era chiar în ordine. Dar auziți cum m-a luat : „N-ai vrea să încerci..." „Scheletul" mi-ar fi aruncat-o în cap ! Am tăcut : nu-i nici o plăcere să te apuci să refaci ! „Poate că-ți spui în sinea dumitale — a continuat el — că vreau să fac pe grozavul, că-mi dau ifose de director adjunct, că fiind nou venit nu merit postul, că l-am obținut datorită... Să știi însă, domnule Brialdi, că populația Hiroșimei nu-mi poartă dușmănie !". N-am înțeles prea bine ce voia să spună. S-a căutat în buzunar și a scos cîteva plicuri jerpelite. Apoi mi-a întins o scrisoare. „Poftim, citește !". Curios, m-am apucat să le citesc. „Stai jos, domnule Brialdi — m-a invitat el — și citește-le în liniște pe toate". Și mi-a pus în față și restul de plicuri. „Citește, să vezi că oamenii aceștia nu mă urăsc !". Tot timpul în care am citit, îi simțeam privirea ațintită asupra mea. Aștepta să vadă ce spun.

— Dar ce dracu' scria-n ele ? întrebă nerăbdător Arnold Hager, unul din funcționarii serviciului condus de Brialdi.

— Scria că Teserly nu este considerat răspunzător pentru ce s-a petrecut acolo, că sînt alături de suferința lui. Am dedus că el le-a scris mai întîi. Se crede vinovat. „Ei, domnule Brialdi — m-a întrebat — ce spui ?". „Dumneavoastră sînteți un „Victory boy", domnule Teserly, cu care ne mîndrim cu toții" i-am spus. S-a uitat țintă la mine, a înghițit în sec, apoi mi-a replicat sever : „O să vă rog să refaceți lucrarea". Și a băgat în sertar plicurile.

Într-o zi, însă, întorcîndu-se după ce coborîse să mănînce, găsi pe biroul său un ziar, pus astfel încît să-i atragă atenția. Își dădu seama dintr-o privire despre ce este vorba. „Un reportaj senzațional — Jurnalul de la Hiroșima", glăsuia titlul. Se uită, era suplimentul lui „New York Times" de săptămîna trecută. Parcurse subtitlul: „Doctorul Nichiko Hachiya, unul din medicii supraviețuitori ai bombardamentului atomic a scris un jurnal despre cele petrecute la Hiroșima. Redăm ce relatează doctorul Hachiya despre primele ore ale erei atomice", și se apucă să citească:

„Încetul cu încetul, decorul din jurul meu a început să recapete formă. Vedeam defilîndu-mi prin față umbre omenești asemănătoare unei procesiuni de fantome. Unele din ele păreau pradă unor dureri nespuse și înaintau cu brațele depărtate de corp, bălăbănindu-și antebrațele. Aceste siluete m-au intrigat pînă în clipa cînd am înțeles că erau ale unor oameni îngrozitor de arși, care voiau să evite frecarea dureroasă a membrelor de laturile trupului, devenit carne vie.

O femeie dezbrăcată ieși din ceață purtînd un copil în brațe. Mi-am întors privirile. Poate că se întorcea de la baie? Am zărit după aceea un bărbat, gol și el, și mi-a venit în gînd că li se întîmplase tuturor, ca și mie, ceva inexplicabil, care îi despuiase de îmbrăcăminte.

Lîngă mine se prăbuși o femeie. Nu se auzi de la ea nici un geamăt. O privii: avea gura arsă, trupul îi era zdrențuit ca o cîrpă sfîșiată de cîini, iar copilul ei încă viu, dar nenăscut, zăcea alături de ea pe pămînt, în sînge și praf.

Toți cei pe care îi vedeam aveau un lucru comun: semănau cu niște fantome, deoarece toate gesturile lor erau făcute într-o liniște deplină. Cei care puteau înaintau încetișor în direcția spitalului. De îndată ce am recăpătat puține puteri, am intrat și, eu în această procesiune funebră și am sfîrșit prin a ajunge la grilajul biroului comunicărilor (camera de gardă).

Acolo am găsit, în sfîrșit un decor și chipuri ce-mi erau cunoscute. Se aflau acolo domnul Iguchi, domnul Yoshihiro și bătrînul meu prieten domnul Sera, șeful serviciului comercial. Ei alergară către mine, dar satisfacția ce se zugrăvea pe fețele lor se schimbară într-o expresie consternată de îndată ce au văzut că eram rănit. La rîndul meu, eram prea fericit că îi găseam pentru a împărtăși teama lor.

Nu ne-am pierdut timpul cu schimburi de politețe. Cît ai clipi din ochi m-au întins pe o brancardă și m-au dus în camera de gardă, fără să țină seama de protestele mele vehemente, căci puteam încă să mai merg. Mai tîrziu am aflat că spitalul era atît de înțesat, încît fusese nevoie să se transforme camera de gardă într-un spital anexă. Încăperile și culoarele erau pline de răniți, printre care am recunoscut pe cîțiva din vecinii mei.

Prietenii au ridicat targa mea și au trecut-o printr-o fereastră deschisă în loja paznicului, transformată de curînd în post de prim-ajutor. Incăperea era devastată de sus pînă jos. Moloz, mobilă sfărîmată și resturi de tot felul acopereau podeaua. Zidurile erau crăpate. Cadrul unei ferestre, făcute din oțel gros, era îndoit ca o frunză și pe jumătate smuls din încheieturi. Ce loc sinistru pentru a pansa răniți!

Spre surprinderea mea, am văzut apărînd rînd pe rînd infirmiera mea personală, domnișoara Kado, pe domnul Mizoguchi și pe doamna Sacki Domnișoara Kado a început prin a-mi examina rănile fără să spună un cuvînt. Nimeni nu vorbea. Am cerut o cămașă și un pantalon de pijama. Mi-au fost date, dar tot fără un cuvînt. De ce era toată lumea atît de tăcută?

Domnișoara Kado își termină examinarea și o clipă după aceea mi s-a părut că pieptul îmi luase foc. Ea începuse să-mi badijoneze rănile cu alcool iodat și nici una din rugăminţile mele nu izbuti s-o facă să înceteze. Neavînd altă alternativă decît să suport acest supliciu, am încercat să găsesc o schimbare privind afară.

Spitalul se afla chiar în faţa ferestrei. Puteam deosebi perfect o parte a acoperișului său și salonul de la etajul III. Am ridicat ochii în acea direcţie și, dintr-o dată, am uitat de arsura rănilor mele. Trîmbe grele de fum țîșneau din ferestrele salonului. Spitalul ardea.

— Foc! strigai eu. Foc. Arde spitalul!

Prietenii mei ridicară capul și priviră în aceeași direcţie ca și mine. Era adevărat! Spitalul se afla în prada flăcărilor.

Într-o clipă a fost dată alarma și fiecare a început să repete strigătul meu. Vocea ascuţită a domnului Sera le domina pe toate celelalte. Mi se părea că era prima voce pe care o auzeam în ziua aceea. Tăcerea apăsătoare era în sfîrșit întreruptă. Acum aveam impresia că am fost transportat într-un ospiciu de nebuni.

Îmi amintesc că doctorul Sasada, șeful serviciului de pediatrie, s-a aplecat asupra mea și a încercat să mă liniștească, dar abia am putut auzi ceea ce spunea, căci vocea sa era acoperită de vacarmul general. Am deosebit glasul doctorului Hinoi, apoi pe acela al doctorului Koiama. Amîndoi urlau că trebuia evacuat spitalul cît mai repede, ca și cum ar fi fost suficient să ţipi pentru a-i însufleți pe muribunzi.

Tot cerul era luminat de reflexul flăcărilor. În scurt timp camera de gardă era și ea amenințată, iar domnul Sera dădu ordin să fie evacuată. Brancarda mea fu transportată și așezată sub un bătrîn cireș din grădina situată în spatele clădirii. Alți răniți se tîrau către peluză sau erau aduși pe targi aici. Curînd, întreaga suprafaţă a grădinii fu ocupată de o mulțime atît de deasă, încît numai răniții grav aveau loc să se culce. Nimeni nu vorbea și tăcerea apăsătoare nu era întreruptă decît din cînd în cînd

de murmurul acestei mulțimi îngrozite și îmbulzite, care aștepta nu se știe ce, poate sfîrșitul lumii...

Cerul se umplu de fum negru și de scîntei. Flăcările crescură, punînd în mișcare valuri de aer cald. Curenții de aer ascendenți deveniră atît de violenți încît plăcile de zinc erau smulse de pe acoperișuri și zburau șuierînd către cer. Bucăți de grinzi aprinse se ridicară la rîndul lor în aer pentru a cădea asemenea unor rîndunele de foc. În timp ce mă străduiam să sting flăcările din jurul meu, un tăciune aprins îmi căzu pe gleznă. Îl aruncai cu mîna. Era tot ce puteam face pentru a evita să fiu ars de viu. Camera de gardă începuse să ardă. Ferestrele se transformaseră una după alta în dreptunghiuri de foc și curînd întreaga clădire nu mai fu decît un infern care șuiera și trosnea.

Vijelii arzătoare urlau în jurul nostru, ridicînd nori de cenușă și de praf, care ne intrau în ochi și în nări. Gurile noastre se uscară; gîturile se contractară, iritate de fumul înțepător care pătrundea în plămîni. Pentru a nu fi asfixiați, am hotărît să ne îndepărtăm de clădire. Dar chiar în aceeași clipă, grupul de barăci de lemn ce constituia fundul grădinii luă foc la rîndul său și începu să ardă ca iasca.

Căldura deveni atît de înăbușitoare, încît nu ne mai rămase decît o singură șansă de scăpare: să părăsim grădina. Cei care mai puteau să umble fugiră; ceilalți pieriră carbonizați. Fără prietenii mei devotați, aș fi murit pe loc, dar ei mi-au venit o dată mai mult în ajutor și au dus targa pe care zăceam pînă la grilajul principal al camerei de gardă, de cealaltă parte a clădirii.

Un mic grup de răniți era deja adunat acolo. Am regăsit-o pe soția mea, iar doctorul Sasada și domnișoara Kado își făcură curînd și ei apariția.

Incendii țîșneau din toate părțile, în timp ce un vînt asemănător unui uragan aținea flăcările și le purta de la o clădire la alta. Curînd am fost înconjurați de foc. Terenul pe care-l ocupam în dreptul camerei de gardă nu era decît o oază într-un ocean de flăcări. În timp ce acestea se apropiau de noi, căldura devenea tot mai mare și dacă cineva nu ar fi avut prezența de spirit să ne stropească cu un furtun de incendiu, mă îndoiesc că vreunul din noi ar fi reușit să mai supraviețuiască.

Cu toată căldura, am început să tremur. Dușul acesta înghețat mă sfîrșise. Inima a început să-mi bată puternic. Totul mi se învîrtea înaintea ochilor.

— Totul s-a sfîrșit! am murmurat eu cu glasul slab.

Autorul „Jurnalului din Hiroșima", doctorul Nichikiko Hachiya descrie mai departe cum oameni cuprinși de flăcări se aruncau în rîul Ota și continuau să ardă în apele lui. Pentru a scuti pe cititor — specifica „New York Times" — de asemenea imagini apocaliptice, nu le vom reda aci.

6

Katherine se simțea mai singură ca oricînd. Chiar și de zilele în care aștepta întoarcerea lui Gill de pe front își amintea cu nostalgie : atunci avea pentru ce să aștepte, spera în ceva. Acum, trăia uneori cu impresia că-și petrecea viața lîngă un străin, că Gill Teserly, pe care-l iubise și cu care acceptase să se căsătorească, rămăsese definitiv acolo, în Tinian.

După orele de birou, Gill alerga direct la facultate, cufundîndu-se în studiu. Se întorcea acasă seara tîrziu, astfel că discuțiile lor se limitau la sănătate și treburi curente. Cînd Katherine mergea la culcare, de cele mai multe ori nu o însoțea, rămînînd pînă tîrziu aplecat asupra tratatelor de Drept.

Uneori, acceptau invitațiile soților Lasdale pentru a participa la seratele acestora. La început, nu-l remarcase în mod deosebit pe Robert Nichols, înregistrîndu-l fugitiv în memorie ca pe unul dintre bărbații care se perindau pe la aceste serate. Apoi, micile lui atenții și faptul evident că, în mod discret, dar tenace, îi căuta permanent compania, făcură ca persoana lui să se singularizeze printre celelalte.

Înalt și ciolănos, Robert Nichols era tipul clasic de texan, cu maxilare puternice și ochi de culoarea oțelului. Modul elegant, ușor stîngaci în care o trata, felul lui molcom de-ai vorbi, fără să încerce să-și ascundă accentul puternic din Sud — cum făceau ceilalți, maimuțărindu-i pe cei din Boston — îl făcea să pară mult mai adevărat decît toți snobii, care-și plictiseau soțiile sau prietenele, lansîndu-se în interminabile discuții despre afaceri și politică.

În scurt timp, Katherine realiză că Robert îi face curte. Și își dădu seama că nu era singura care realizase acest lucru. Într-o zi, ca din întîmplare, Martha Lasdale aduse vorba despre familia Nichols și-i dădu de înțeles că nu totul mergea bine în căsnicia acestora. Gilda Nichols (născută Mathwes) fusese moștenitoarea uneia dintre cele mai substanțiale averi din oraș, iar pe Robert îl cunoscuse ca angajat al tatălui său, Thorton Mathwes, proprietarul companiei „West Oil" Ltd. Robert venea din Carolina de Sud, unde absolvise Dreptul la Yale. De multe ori, atunci cînd se certau, Gilda nu ezita să-i aducă aminte de originea lui umilă și de faptul că prosperitatea lor i se datora ei, în mare măsură. Întrebată de Martha ce crede despre toate astea, Katherine ridicase din umeri cu prefăcută indiferență, dar, în sinea ei, trebui să recunoască faptul că pentru ea Robert încetase să mai fie o simplă cunoștință.

La o săptămînă după discuția cu Martha, Katherine și Gill fură invitați de Robert la „Fantassy Theatre", unde a trupă de actori din Anglia dădea o reprezentație cu o piesă de Allcross, un autor dramatic foarte în vogă. Pe cînd se pregăteau să pornească spre teatru, Gill se răzgîndi brusc

și refuză să mai meargă. Kat insistă — își dorea foarte mult să vadă piesa — dar Gill refuză cu încăpățînare. Lungit în pat, privea fix un punct din tavan, părînd absent la tot ce se întîmplă în jurul său.

Katherine simți că-și pierde răbdarea.

— Foarte bine — replică — atunci voi merge singură!

Gill nu-i răspunse și ea ieși furioasă, trîntind ușa.

Făcu semn unui taxi și peste o jumătate de oră se afla în fața clădirii zugrăvite în galben a teatrului. Perechi elegante, vesele, ținîndu-se de braț, se scurgeau ca un șuvoi spre foaierul feeric luminat. Katherine avu un gust amar. Simți o atingere pe umăr și cînd se întoarse brusc se pomeni în fața lui Robert Nichols. Acesta-i oferi stîngaci un buchet de orhidee. Supărarea ei se topi și îi zîmbi lui Robert, mulțumindu-i.

— Trebuie să-ți mărturisesc că nu am mai primit de foarte multă vreme flori — rîse ea. Ești singur? Unde-i Gilda?

Robert îi ocoli privirea.

— Nu... Nu a putut să vină... Era... invitată la un bal de binefacere — rosti el în cele din urmă și Katherine îi replică:

— Nu te pricepi să minți, Bob. Ca și mine, de altfel, deși sînt... mai bine zis, am fost actriță.

Bărbatul roși și ridică din umeri.

— E mai greu să-ți explic...

— Poate că nici nu-i nevoie. Precum vezi, și eu sînt singură. Gill se află și el la un bal de binefacere. Probabil că la același.

Fu rîndul lui să zîmbească și, oferindu-i brațul, o conduse în foaier.

Piesa nu era dintre cele mai bune ale lui Allcross și nici actorii nu erau cei mai buni, dar simpla atmosferă de teatru o făcea pe Katherine să renască. Respira cu nesaț aerul prin care pluteau mirosmele de parfumuri rafinate, își scălda privirea în lumina reflectoarelor... Era acolo, unde ea se simțea acasă cu adevărat. Abia atunci realiză cît de mult își dorește să se întoarcă pe scenă.

La un moment dat, după pauza dintre acte, simți mîna lui Robert lăsîndu-se ușor peste a sa. Ușor amuzată de acest flirt care-i aduce aminte de adolescență, nu și-o retrase, iar el începu s-o mîngîie încet, cu delicatețe. Katherine avu senzația ireală că ea însăși este o altă persoană, tără trecut, un personaj dintr-o piesă frumoasă, întrebîndu-se cu emoție dacă mai cunoaște replicile acestui rol, pe care nu l-a mai jucat de multă vreme, dar pe care și-a dorit în tot acest timp să-l joace. Un joc de lumini și umbre, a cărui miză este însăși viața.

Cînd piesa se sfîrși, ieșiră, respirînd cu nesaț aerul tare al serii de toamnă. Robert se oferi să o conducă acasă cu automobilul său și se îndreptară spre locul în care acesta era parcat. După ce-i deschise portiera, Nichols ocoli mașina și urcă la volan, apoi demară.

Cîteva minute nici unul nu scoase o vorbă. Din cînd în cînd, luminile vitrinelor și farurile automobilelor ce rulau din sens opus le decupau chipurile din întuneric. Brusc, Robert începu să vorbească, precipitat, găsindu-și cu greutate cuvintele :

— Kat, te rog să mă asculți pînă la capăt, fără să mă întrerupi. Ei bine, nu sînt un om fericit și cred că ți-ai dat seama de asta. Gilda... În fine, n-are rost să-ți explic ce-i cu noi, ce se întîmplă între doi oameni este greu de explicat unui al treilea. Într-o zi pur și simplu n-am mai găsit-o. Gilda, cea pe care o cunoșteam plecase, nu mai era acolo, iar ființa cu care-mi împărțeam nopțile purta doar chipul ei. Kat, de curînd am intrat în relații cu o companie de asigurări din San Francisco. Vreau s-o cumpăr și să plec din Houston. Dar nu singur. Vreau să plec cu tine. Nu știu dacă înțelegi... Nu pot să-ți spun decît : te iubesc, Kat ! Te iubesc așa cum nu am mai iubit pe nimeni niciodată și cum știu că nu voi mai iubi pe nimeni niciodată ! Am știut asta din prima clipă în care te-am văzut, atunci, la Stuart. Crede-mă. Nu ești fericită, știu asta. S-ar putea să nu reușesc să-ți ofer cît meriți, dar sînt sigur că nu va veni niciodată ziua în care o vom apuca pe drumuri diferite.

— Robert...

— Kat, mai ai răbdare, te rog. Ai apărut cînd nu mai credeam că este posibil să mai apară ceva frumos în blestemata asta de viață ! Ești singura ființă care mă face să cred că Dumnezeu nu ne-a dat viața ca pe-o osîndă !

Frînă brusc, trase automobilul pe dreapta și își lăsă fruntea pe volan.

— Te rog, Kat — murmură el — lasă tot în urmă și vin-o cu mine. Simt că așa e mai bine pentru amîndoi. Cred că și tu simți asta.

Ochii Katherinei se umplură de lacrimi. Se stăpîni imediat, se îndîrji asupra-i, cu gîndul la Gill și, întinzînd mîna, mîngîie ușor părul răvășit al lui Nichols.

— Doamne, Robert, ce copil minunat ești... Numai... Numai că... — găsea cu greutae cuvintele — orice piesă are un sfîrșit, Robert. Cortina cade, actorii pleacă în drumul lor, nu rămîne decît un pumn de iluzii, risipit într-o seară.

Nichols păru să nu înțeleagă.

— Crede-mă, Kat, sînt sincer ! Doar nu-ți imaginezi că totu-i un joc...

Îi astupă gura cu palma.

— Te cred, Robert. Și-ți mulțumesc pentru seara asta cumplit de frumoasă și pentru tot ce mi-ai spus. Dar, știi tu, uneori, viața unui om depinde de un fir de păr... Pentru Gill, eu sînt acel fir. Acel fir de păr.

— Îl iubești, Kat ?

Katherine tresări, ca și cum duritatea întrebării ar fi rănit-o.

— Este soțul meu, Robert, la bine și la rău. Și este un om care a suferit prea mult pentru a mai suferi și din pricina mea. Nu merită asta.

— Fiecare are drumul său, Kat. Și are dreptul la fericire.

— Pentru Dumnezeu, taci! — strigă ea și-și așeză palmele pe urechi. Taci, Robert, te rog! Dacă mă iubești, așa cum spui, taci! Eu...

Fără să-și sfîrșească fraza, deschise portiera și dădu să iasă, apoi se răzgîndi, se răsuci spre el îi cuprinse gîtul cu brațele și începu să-l sărute cu patimă. Pe fața ei, scăldată în lacrimi, se citea o durere atroce. Apoi, duse mîna spre portieră și spuse

— Dumnezeu te va ajuta. Întotdeauna îi ajută pe cei buni și frumoși. Nu uita asta.

Coborî și traversă în fugă șoseaua, fără ca Nichols să aibă puterea să schițeze un gest. Un taxi frînă și o văzu alergînd spre mașină. Rămase multă vreme cu ochii ațintiți în bezna care-o înghițise, parcă nevenindu-i să creadă că totul se sfîrșise.

7

Katherine rămăsese din nou însărcinată. Și cum Gill părea tot mai surmenat de munca asiduă de la oficiul de vînzări, îi propuse să-și ia un concediu și să plece pentru o săptămînă din oraș.

— Simt nevoia unei destinderi, Gill. Și tu ai avea nevoie de așa ceva. Să mergem la New York.

— La New York? întrebă Gill, bănuitor.

Kahterine schiță un zîmbet amar. Ghicise gîndurile soțului său.

— Nu, nu e ce crezi tu... N-am să mai urc niciodată pe scenă.

— De ce la New York?! Am putea pleca în California. (De California erau legate amintirile sale cele mai frumoase, acolo o cunoscuse pe ea). Am putea călători cu automobilul și ne-ar costa mai ieftin. Ce splendidă a fost călătoria aceea, după ce m-am întors din război.

— Aș vrea totuși să mergem la New York. Te rog, fă-mi această plăcere!

Gill mai ezită cîteva clipe.

— Bine — spuse în cele din urmă — mergem la New York...

Primele trei zile le petrecură vizitînd orașul: Manhattan-ul cu Central Park, podurile din Brooklyn, vitrinele scăldate în lumini de pe Broadway, Statuia Libertății, National Galery of Art... Serile le consacrară spectacolelor, cinară în restaurante cochete, de fiecare dată altul. În cea de-a patra dimineață, înainte de-a pleca de la hotel, Katherine îi spuse:

— Gill, vreau să te rog ceva, dar înainte trebuie să-mi promiți că nu vei comenta și nu vei interpreta în nici un fel rugămintea mea.

— Curioase condiții! zise el, asociind imediat intențiile ei la teatru. Te ascult.

— Nu, mai întîi, promite-mi!

— Îți promit.

— Nu așa...

— Bine, atunci pe onoarea mea de ofițer — fost — și gentelman! Acum e bine? Dar te previn totuși că nu te voi lăsa să pleci de lîngă mine nici măcar o oră!

— Prostuțule, nu despre asta o vorbă! Iubitul meu... Katherine îl sărută. Cum crezi?... Nu, nu despre asta-i vorba. Aș vrea să mergem împreună la moaștele sfintei Francesca Gabrini. Vrei?

— Deci pentru asta m-ai adus la New York?! Rămase gînditor cîteva clipe, apoi deodată o licărire de speranță îi sclipi în priviri. Da, Katherine, mergem. Și își făcu de lucru la una din valize. Kat — spuse brusc, fără să se-ntoarcă — ți-e atît de greu?

Katherine se apropie de el și-i cuprinse gîtul cu brațele.

— Să nu mai spui niciodată asta.

Se duseră în Manhattan, unde, într-o mică biserică de rit catolic erau păstrate moaștele unei călugărițe ce fusese sanctificată de Vatican în 1946. Cîțiva zeci de pelerini ocupaseră locuri încă de cu noapte și trebuiră să-și aștepte rîndul pentru a ajunge la sicriul de mahon lustruit în care se aflau închise moaștele. Îngenuncheară în fața acestora și Katherine începu să murmure o rugăciune. Atingînd cu mîna lemnul, Gill imploră în gînd: „Doamne-Dumnezeule, te rog, dă-mi un semn! Tu, atotputernicule, caută în sufletul meu și dacă mai găsești ceva curat, dă-mi un semn că m-ai iertat pentru nelegiuirea la care m-au silit să iau parte". Și își ridică ochii lucind de lacrimi spre naosul a cărei umbră era tulburată de lumina blîndă a lumînărilor.

De la un timp, Gill deveni atent față de Katherine, căutînd să-și facă mai mult timp pentru ea. Cînd formele ei deveniră mai evidente, îi propuse într-o zi:

— Cred c-ar fi mai bine dacă ai pleca la San Francisco. Sînt spitale mai bune acolo, iar primăverile sînt cu adevărat minunate în California.

Katherine îl privi bănuitoare. „El care... Nu cumva?...". De mai multă vreme, se îndoia că își petrece toate serile la cursuri, după cum spunea. Nu fusese niciodată geloasă, dar acum, și datorită sarcinii, acest sentiment începuse să-și facă loc în sufletul său. Se convinsese că moaștele Francescăi Gabrini nu săvîrșiseră minunea așteptată — Gill era la fel de neliniștit, de taciturn, de îngîndurat și cu toate că speranța n-o părăsise definitiv începuse să pună în fiecare seară cîte un somnifer în paharul de lapte pe

care soțul său obișnuia să-l bea înainte de culcare. Nu bănuia că el folosea de mult pastilele, pentru a risipi coșmarurile nopții.

— Watson este la fel de competent ca orice mamoș din San Francisco — argumentă.

— Da, dar prezența mamei tale ți-ar folosi foarte mult. Vezi ce puțin timp am eu...

— Da, observ că ai foarte puțin timp pentru mine...

— Kat, știi că...

— Știu! Știu, știu, știu, pentru că mi-o spui mereu! Studii... servici... viitor... Doamne, cît de bine cunosc toate astea!

— O. K., atunci hotărăște singură. Fă cum crezi! Nu vreau să ne certăm.

— O voi chema pe mama la noi. Era hotărîtă să nu-și lase soțul singur și asta nu numai din gelozie.

— Foarte bine, Kat.

A doua zi, Gill telegrafia la San Francisco, rugînd-o pe Ann Verlotti să vină la Green.

Vînzările pompelor din districtul Houston crescuseră cu aproape optsprezece la sută în comparație cu anul precedent și Sam Cormick se ținu de cuvînt. „Scheletul" fu mutat la conducerea unui alt oficiu, iar Teserly numit în locul său. Centrala pentru vînzări a companiei era mulțumită de el: de cînd ocupase funcția de director adjunct, se făcuse simțit un reviriment în întreaga activitate a oficiului. Avea aptitudini de organizator și toate acțiunile, chiar de minimă importanță, le analiza minuțios înainte de-a le transpune în practică. Acest fapt, ca și inteligența lui mereu trează, înlocuiseră de multe ori lipsa de experiență. Toți se mirau cît de repede asimila și mulți începuseră să-l considere „al naibii de competent".

Atitudinea lui față de ceea ce făcuse la Hiroșima era acum unanim cunoscută. Aproape că nu exista funcționar căruia Teserly să nu-i fi arătat scrisorile. Se făceau chiar glume în legătură cu aceasta. O anecdotă, sub formă de întrebare și răspuns, suna astfel: „Ce trebuie să facă în primul rînd un funcționar atunci cînd se angajează la oficiul de vînzări?" iar răspunsul era: „Să citească scrisorile japonezilor către director!". Unii înțelegeau adevăratul substrat al manifestărilor sale și se situară de partea lui; majoritatea însă, le considera simple ciudățenii.

Printre scrisorile primite de Gill din Japonia era și cea a unei profesoare, care nici ea nu-l considera vinovat. Îl impresionase atît de profund încît i-o dăduse lui tatăl-său s-o citească și acesta o rupse.

„Sir,

Vă mărturisesc că de la început am fost împotrivă ca municipalitatea orașului să vă comunice adresa mea Am avut ocazia, cunoscînd bine limba engleză, să citesc în ziarele americane critici și declarații de regret pentru ceea ce s-a săvîrșit la Hiroșima și Nagasaki. Am să vă istorisesc în legătură cu aceasta o povestire din folclor. Dar vă fac atent că ea nu se referă cu nimic la scrisoarea dumneavoastră.

Într-una din zile, crocodilul Saha, gîndindu-se să-și schimbe locul de viețuire, părăsi rîul și o luă tîrîș-grăpiș încotro văzu cu ochii. După multe ore de mers pe jos, se pomeni sleit de puteri într-un loc secetos și nisipos, fără pic de viață. Soarele hain îl ardea de sus, nisipul fierbinte al pustiului îl cocea de jos. Setea îl chinuia amarnic.

Astfel, mai mult mort decît viu, Saha se gîndea cu jale la ultimele ceasuri ce le mai avea de trăit. Deodată însă ochii i se înveseliră de bucurie: un băiețaș venea prin pustiu drept spre el. Întrezărind o speranță de scăpare, Saha i se adresă:

— Ei, prietene, apropie-te, te rog!

Tînărul nu se sperie și se apropie de crocodil, pe care-l întrebă:

— Ce dorești de la mine?

Saha îi răspunse cu blîndețe prefăcută:

— Văd că ești un băiat curajos. Picioarele tale sînt zvelte ca trunchiul de palmier, iar mușchii mîinilor — tari ca lianele junglei. Se vede că ești puternic și n-ai să te dai în lături să mă ajuți. Drumul lung m-a istovit, soarele nemilos a secat și ultima picătură de vlagă din mine. Ajută-mă să ajung la o apă. Fă-mi acest bine și te voi răsplăti regește.

Tînărul era sărac și acceptă propunerea crocodilului, gîndindu-se că va putea cumpăra cu banii cîștigați o mînă de orez, cu care să-și astîmpere foamea.

— Bine, unchiule Saha, te voi duce.

Băiatul îl luă pe crocodil în spinare și încordîndu-și toate puterile, îl duse pînă la malul unui rîu, unde îi dădu drumul în apă.

— Ei, și acum aș vrea să-mi primesc răsplata — spuse băiatul.

Crocodilul lepădă cîteva lacrimi din ochii-i bulbucați și zise:

— Vezi cît sînt de emoționat? Nu poți să nu recunoști, dragă băiatule, că eu răsplătesc binele prin bine. Mi-ar fi foarte ușor să te mănînc Dar nu voi face acest lucru, ci mă voi mărgini să-ți înhaț numai un picior.

Tînărul exclamă atunci plin de indignare:

— Cum? Eu ți-am salvat viața aducîndu-te aci după eforturi înzecite și în loc de răsplată tu vrei...

— Ah — îl întrerupse crocodilul și din ochi i se rostogoliră alte cîteva lacrimi. Tu nu apreciezi bunătatea sufletului meu. Eu pot să te înghit dintr-odată cu piele, cu oase cu tot, însă nu vreau să fac acest

lucru. Dacă mă mulțumesc numai cu un picior, nu este oare o mărinimie nemaiauzită?

Și de atunci lacrimile celor prefăcuți au început să fie numite „lacrimi de crocodil".

Dar aceasta a fost doar o poveste. Iată ce se întîmplă în realitate: În timp ce ziarele americane publică cîte o declarație de regret pentru cele ce au fost săvîrșite la Hiroșima, autoritățile de ocupație ne lasă să murim de cele mai groaznice boli provocate de bomba atomică. Sîntem interogați, examinați, studiați, dar nici unuia din noi nu i se acordă cea mai neînsemnată îngrijire medicală. Poate nu mă credeți — sînt o japoneză. Dar ziaristului Norman Cousins și revistei americane „Saturday Review", o să trebuiască să le dați crezare. Citez: „Statele Unite cheltuiesc pentru funcționarea organizației „Atomic Bomb Casualty Commission" milioane de dolari. Dar din aceste sume fabuloase nu este repartizat nimic care ar putea îngădui îngrijirea victimelor bombei. Comisia examinează pacienții: ea nu-i tratează. Și ne aflăm în fața spectacolului paradoxal al unui organ care cheltuiește mii de dolari ca să examineze un om suferind de boala radiațiilor, dar nu sacrifică un singur cent măcar pentru a-l vindeca".

Tatăl meu se îndrepta spre serviciu cînd a explodat bomba. Se părea la început că el se număra printre cei favorizați de a fi scăpat doar cu arsuri. Apoi, treptat-treptat, îi era tot mai rău și mai rău. Se ducea de două ori pe săptămînă la clinica lui „Atomic Bomb Casualty Commission" și de două ori pe săptămînă era examinat și trimis acasă fără să i se facă nimic. Medicii americani studiau pur și simplu pe cobaiul cu numele de „Mizuko" cum evoluează boala. A murit în chinuri pe care o minte omenească nu le poate concepe și nici descrise. În ziua înmormîntării, am văzut sosind acasă un „Jeep" cu inițialele „A.B.C.C.". Medicul american mi-a cerut trupul tatălui meu pentru a-l diseca și mi-a spus că această disecție va fi făcută spre binele omenirii. Nici mort nu-l lăsau în pace.

Mi-ați scris că știați ce armă infernală avea pe bord „Enola Gay", dar sînt sigură că nu v-ați imaginat ce torturi va aduce ea oamenilor. Filmele și fotografiile vor înfățișa o dată lumii uriașa ruină fumeîndă a înfloritoarei Hiroșime; martorii oculari vor povesti cum s-a întîmplat, ziariștii vor scrie zguduitoare reportaje, scriitorii — cărți. Dar nimic și nimeni nu va putea transmite suferința — imensa, necuprinsa suferință.

Ce cuvinte ar putea reda strigătele disperate ale victimelor care se găseau departe de orice ajutor?! Ele nu vor arăta praful și cenușa care se ridicau deasupra trupurilor arse și în chinurile agoniei! Nu există cuvinte, oricît ar fi ele de expresive, care să facă pe alții să-și imagineze, chiar și aproximativ, căutările disperate de apă ale unor ființe cu puțin înainte omenești! Ele nu vor putea transmite mirosul sufocant pe care-l emanau și morții și viii!

Am citit printre rînduri zbuciumul conștiinței dumneavoastră și vreau să vă încredințez că eu personal nu văd în dumneavoastră pe cel vinovat de suferințele noastre.

Mizuko Sogata".

Dimineața, după ce citi adresa centralei prin care i se aducea la cunoștință numirea în postul de director ca o apreciere a activității depuse, Gill o mototoli și o aruncă la coș. Apoi, ca și cum și-ar fi adus deodată aminte, întinse nervos mîna spre telefon, ridică receptorul și formă numărul clinicii doctorului Watson. Acesta îi răspunse nedumerit, căci vorbiseră doar cu o jumătate de oră în urmă.

— Nu trebuie să vă frămîntați atît, domnule Teserly! V-am comunicat că totul se desfășoară normal. Sînt sigur că va fi o naștere ușoară, iar dumneavoastră veți căpăta un mic Teserly, care va fi mîndru de tatăl său. Cred că nașterea va avea loc la noapte, sau mîine dimineață, cel tîrziu. Stați liniștit. La revedere!

Puse receptorul în furcă și își începu lucrul. Dar fu întrerupt de John Brialdi, promovat în postul rămas liber de director adjunct.

— Vă felicit din toată inima, domnule Teserly! zise acesta, înclinîndu-se ușor.

Gill îl privi stînjenit.

— Da... Sigur...

— Vă spun sincer, pentru mine este o mare împlinire că am fost avansat director adjunct.

— Dintre noi doi, dumneata ești cel care o merită cu adevărat.

— Vă mulțumesc, dar cred că...

— De cînd lucrezi la „Texaco Oil"?

— Peste trei luni împlinesc douăzeci de ani de muncă la această companie, domnule. Dar dumneavoastră aveți alte merite, care... Domnule Teserly, trebuie să aduceți la cunoștința funcționarilor schimbările survenite. Ne așteaptă.

— Fă-o dumneata, te rog.

— Nu cred că se poate, domnule. Există, ca să spun așa, un fel de regulă... Toți directorii pe care i-am avut au procedat astfel. Cîteva cuvinte, apoi le comunicați numirea mea în postul de adjunct... cam așa se face.

— Bine — acceptă Gill, fără chef.

Se ridică și merse împreună cu adjunctul său în sala de protocol a oficiului, unde erau așteptați de ceilalți salariați.

— Domnul Brialdi are să vă facă o comunicare — îl puse Teserly pe acesta în fața faptului împlinit.

— Din modestie, domnul Teserly mi-a dat mie cuvîntul — își începu Brialdi discursul. Vă anunț deci că, apreciind munca pe care a depus-o, centrala a decis numirea sa în funcția de director al Oficiului nostru. Eu am fost numit director adjunct. Capacitatea domnului Teserly s-a vădit încă din prima lună a venirii sale în mijlocul nostru...

— Vă mulțumesc, domnule Brialdi! îl întrerupse Gill. Adevăratul merit vă revine dumneavoastră, v-ați cîștigat avansarea prin muncă, nu prin...

Se întrerupse brusc, creînd un moment penibil. La un semn discret al lui Brialdi, ceilalți izbucniră în aplauze, și de undeva își făcură apariția două sticle de șampanie. Gill mai zăbovi cîteva minute, primi felicitările de rigoare, ciocni o cupă cu funcționarii, apoi merse în birou și-și continuă lucrul. Se gîndea doar la Katherine și se concentra cu mare greutate asupra lucrărilor. În cele din urmă, pretextînd o inspecție la cîteva pompe de benzină, plecă spre casă.

Ann Verlotti se afla de cîteva luni la Green și în tot acest timp între ea și Gill furtuna fusese de mai multe ori pe cale să izbucnească. Katherine îi se destăinuise mamei în legătură cu starea soțului său, iar aceasta le interpreta în felul ei. Fiecare gest era categorisit ca straniu, venirea la ore tîrzii acasă era interpretată ca o crasă dovadă de lipsă de interes familial... Iar Katherinei îi era mereu amintit faptul că pentru „acest om" și-a abandonat ea cariera artistică. Gill simțea ostilitatea Annei Verlotti, dar, din dorința de a o proteja pe Katherine, făcea eforturi uriașe pentru a se stăpîni și a evita un scandal.

Ajuns acasă, o găsi în living, la masă, cu o ceașcă de ceai în față. Aruncînd o privire spre telefon, întrebă:

— Vreo veste de la spital?

— Credeam că te-ai interesat!.. replică soacră-sa.

Gill își încleștă maxilarele. Puse servieta lîngă cuier și-și dezbrăcă haina.

— Sigur că m-am interesat — zise, așezîndu-se în fotoliu. Acum o oră. Dar s-ar putea...

Nu-și sfîrși fraza, se ridică, merse la bar să-și toarne puțin whisky. Ann Verlotti se încruntă.

— Nu cred că-i momentul cel mai potrivit să bei! spuse ea, cu acreală în voce.

Fără să-i mai răspundă, Gill urcă în dormitor și se lungi în pat. Sorbi din pahar, apoi îl puse pe noptieră. Dînd cu ochii de Biblia Katherinei, luă încet cartea și-o deschise la întîmplare. „Întoarceți-vă, ne fiți nedrepți: întoarceți-vă și mărturisiți că sînt nevinovat!" (Iov, 6, 29), citi și simți un fior străbătîndu-l.

— Dumnezeule — şopti — chiar dacă eu am greşit, osîndeşte-mă doar pe mine! Ea nu are nici o vină, nu-i drept să sufere din pricina mea!

CAPITOLUL XI

1

Aşa cum Patterheimer îşi legase soarta de bomba atomică, Edward Seller şi-o legă pe a sa de bomba cu hidrogen. In rîndul savanţilor de frunte cîştiga cu greu adepţi, în schimb găsi sprijin nelimitat la oamenii politici. Principalul său aliat deveni amiralul Lewis Krauss, unul din directorii Comisiei pentru energia atomică a S.U.A. Informaţiile pe care le culesese cu privire la orientarea politică a amiralului îl făcuseră să-i pună problema direct:

— Duc o luptă cu adevărat donquijotească, oamenii de ştiinţă despre care v-am vorbit sînt atraşi de pacifism. Se simt copleşiţi de sentimentul vinovăţiei pentru ceea ce s-a întîmplat la Hiroşima şi Nagasaki... Dar cine putea crede pe atunci că bombele atomice erau construite pentru a fi puse la naftalină?! Ele înghiţiseră aproape două miliarde de dolari! Din păcate, ruşii au reuşit să construiască şi ei bomba iar explozia lui „Joe"..[1]

— Ştiţi însă că sînt unele presupuneri în sensul că a explodat nu o bombă, ci un laborator de cercetări atomice!

— A da crezare unei asemenea versiuni înseamnă a-ţi lua dorinţele drept realităţi. Nu, eu nu sînt omul care să mă amăgesc închizînd ochii. Dacă informaţiile cu privire la acest eveniment ar fi provenit de la serviciile noastre secrete, aş fi fost în dubiu. Ele ne-au fost însă furnizate de instrumentele ştiinţei, care sînt mult mai sigure decît ochii şi urechile omului. Nici o bombă atomică nu poate să explodeze în vreun punct al globului pămîntesc fără să lase în atmosferă urme evidente de radioactivitate. Dovadă că tocmai aşa am detectat explozia bombei sovietice! Cu toate că am împărtăşit părerea generală că adversarii noştri nu vor reuşi să construiască bomba atomică pînă în 1960, eu mi-am făcut datoria avertizînd neîncetat, chiar de la instaurarea păcii, că obligaţia noastră nemijlocită, a tuturor acelora care ne-am consacrat producerii primei bombe atomice, este de a prevedea întregul pericol pe care-l implică descoperirea noastră. Incă în 1944 am hotărît să-l sesizez pe ministrul de război Stimson de posibilitatea practică a producerii unei bombe cu o forţă explozibilă

[1] Aşa a fost denumită în S.U.A. prima bombă atomică sovietică.

de o mie de ori mai puternică decît a celei atomice. Acest lucru l-am repetat de cîteva ori în alocuțiunile mele rostite la Congres. Afirmam și afirm că însemnătatea primordială o va avea numai forța militară!

— Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră...

— Mi-am dat foarte bine seama că explozia de la Hiroșima a constituit startul competiției atomice și chemam la mărirea avansului pe care-l cîștigasem. America nu are voie să piardă situația dominantă. Comunismul nu poate fi învins decît prin forță!

— Găsiți în mine un sprijin ferm.

— Vă mulțumesc! Avem o singură cale: mobilizarea întregului nostru potențial științific și industrial pentru construirea bombei cu hidrogen. Puterea ei va fi măsurată în megatone! În megatone!...

— Da, aveți dreptate. Trebuie acționat cu hotărîre și repeziciune.

— Avem adversari puternici... — insinuă Seller.

— Îi vom anihila!

— Nu mă refer numai la apologeții conștiinței... Aceștia, și în special Hans Bethe, Szillard, Fermi, trebuiesc cîștigați de partea noastră. Cu orice preț. Nu ne putem lipsi de aportul lor. Pe acest front o să lupt eu. Însă... — Seller desfăcu mîinile în semn de neputință

— Vă referiți la comisie?

— O să fiu sincer: domnul Patterheimer nu împărtășește ideile noastre cu privire la bomba cu hidrogen. El n-o declară direct, dar într-o convorbire de sondaj am înțeles aceasta. O să îndrăznesc să merg mai departe: el își dă seama că succesul nostru va face ca gloria lui să pălească... Odată creată, bomba cu hidrogen va împinge pe planul al doilea pe cea atomică. Iar împreună cu ea și pe „părintele" ei. Nu se va mai vorbi de Patty, ci de amiralul Krauss, de Seller... Dacă lucrurile s-ar opri aci — continuă el după o pauză — n-aș fi atît de îngrijorat. Despre Patterheimer domnul David Lilienthal[1] se exprimă astfel: „Dintre toți oamenii geniali pe care-i cunosc, el singur este un mare geniu". Nu vreau să fac nici o asociație, dar cînd doctorul Lawrence și Luiz Alvarez au insistat pe lîngă el, declarîndu-i că posibilitățile de construire a bombei cu hidrogen sînt întru totul reale, Lilienthal le-a întors spatele fără a spune un cuvînt.

— Voi lupta cu toți aceia care se vor împotrivi bombei noastre! Și voi găsi forțe care să ne sprijine!

După plecarea lui Seller, Krauss făcu o piruetă și se adresă secretarului său:

— Bill, fac de azi înainte din bomba cu hidrogen un scop în viață și nimic nu mă poate opri... Ea a devenit pentru mine ou lui Columb!

---

[1] Președinte al Comisiei pentru energia atomică a S.U.A.

Asigurînd ideii sale sprijinul politic al amiralului Krauss, Seller continuă goana după cel științific „Primul obiectiv îl constituia Hans Bethe, care, după plecarea de la Los Alamos, organizase la universitatea Cornell unul din cele mai de seamă institute de fizică nucleară din S.U.A. Și iată-l pe Seller, după puțin timp de la vizita făcută lui Krauss, în cabinetul științific al lui Bethe. Dar aici terenul nu mai era același.

— Dacă în timpul războiului, lucrînd la realizarea bombei atomice, n-am prea stat de vorbă cu conștiința mea — adevărul este că nici nu dispuneam de timp și dumneata știi ce muncă grea a fost — acum nu mai am de gînd să procedez astfel. Hiroșima a arătat ce uriașă răspundere incubă o asemenea armă. Mi se pare îngrozitor să particip la crearea unei bombe și mai puternice!

— Dar ea nu va fi folosită! Dimpotrivă, va constitui un mijloc de prevenire a războiului!

— Experiența este amară. S-a dovedit că atunci cînd descoperirile savanților intră pe mîna militarilor.. Uitați-vă ce se întîmplă acum: în universități, în aceste cetăți ale creației, pot fi văzuți din ce în ce mai des reprezentanți ai Ministerului de război. Și flota, și forțele aeriene se oferă să finanțeze laboratoarele, erijîndu-se în tutori ai științei. Doar nu sîntem copii!...

— Departe de mine gîndul de a vă tenta... savanții de la Los Alamos cîștigă astăzi sume uriașe. Sîntem cu toții de părere că absența eminentului Hans Bethe va aduce mari greutăți cercetărilor. Nimeni nu va fi capabil să vă înlocuiască.

„Îți lipsește o competență... Simți nevoia să te verifice cineva, îți trebuie un control, o competență care să selecționeze rezultatele cu adevărat științifice de cele iluzorii, principalul de secundar, esențialul de neesențial!". Bethe își dădea seama că Seller nu-l flata gratuit, că într-adevăr nu se putea lipsi de el. Își cunoștea bine valoarea.

Fiindu-i teamă de un nou „nu", de data aceasta poate și mai categoric, Seller, înainte ca Bethe să răspundă, aruncă în joc atu-ul cel mai însemnat de care dispunea față de acesta.

— Veți lucra împreună cu Fermi, Lawrence, Sompton, Alvarez...

— Fermi este de acord? întrebă repede Bethe.

— Nouăzeci la sută da — riscă mințind Seller. Veți avea la dispoziție noile mașini electronice de calcul, construite special pentru Los Alamos... Veți realiza — gîndiți-vă — ceea ce de milioane de ani nimeni n-a îndrăznit măcar să viseze — un soare în laborator! Prometeu a furat focul. Titanul Bethe îl va crea!

— Să vorbim cu Patty, să vedem ce spune și el.

Seller țintise bine. Pentru Bethe era deosebit de ispititor să-și verifice teoriile rapid și sigur cu ajutorul mașinilor electronice de calcul, cu

care numai Los Alamos-ul era dotat, să înfăptuiască ceea ce fundamentase teoretic reacția termonucleară, să lucreze împreună cu alți savanți eminenți, printre care îl includea și pe interlocutorul său. Era mai mult decît ceea ce el și colegii săi numeau „technical sweet". Ceru secretarului să-i facă legătura telefonică cu Pateerheimer. care-și stabilise sediul științific la Universitatea Princeton

— Vom merge să stăm de vorbă cu Patty... — acceptă neavînd încotro Seller și fără să vrea dădu glas temerilor sale: Însă după aceasta nu veți mai veni la noi...

— Patty este, prin funcțiile sale și prietenii săi, cel mai în măsură să aprecieze situația internațională, să-mi dea un sfat calificat. Eu știu: astăzi este aproape o imposbiltate să eliminăm din programul american al înarmărilor bomba atomică. Strategia americană se bazează în primul rînd pe ea. Dar dacă o situație asemănătoare va fi creată și cu bomba cu hidrogen? Nu pot fi indiferent față de o armă capabilă să facă zeci de milioane de victime, să extermine națiuni întregi, să prefacă totul — și prieteni și dușmani, și vinovați și victime — într-o masă amorfă, într-un morman de cenușă!

— Am mai spus-o și o repet: bomba cu hidrogen va constitui doar un mijloc de prevenire a războiului!

— Chiar așa fiind... Cum putem noi, care preconizăm întotdeauna respectarea principiilor moralei și demnității omenești, să începem producerea unei arme de distrugere nelimitată? Cred că, mai înainte de toate, trebuie să avem în vedere, mai ales noi, savanții, caracterul moral al faptelor noastre Am gustat din pomul cunoașterii!... „Am cîștigat războiul — spunea Einstein — dar n-am cîștigat pacea!". N-am cîștigat-o încă.. Nu descopăr un adevăr, este un lucru notoriu, îl enunț numai spunînd că pacea nu poate fi instaurată în lume decît în baza unei încrederi reciproce. Dar contribuim noi oare la construirea unei astfel de încrederi prin producerea unei arme de o cruzime nemaiîntîlnită în decursul istoriei? Aceasta este problema la care, după părerea mea, trebuie să răspundem!

— Dacă n-o s-o producem noi, o vor produce rușii! Știți mai bine decît mine că principiul fuzionării nu constituie un secret și că secretul bombei cu hidrogen se va dovedi tot atît de fictiv ca și secretul bombei atomice. Există desigur secrete de producție pe care nici noi nu le-am descifrat încă și vom munci mult pînă să le aflăm, dar rapiditatea cu care ei au construit bomba atomică dovedește că posedă și mijloacele și cadrele științifice la nivelul necesar. Avînd bomba cu hidrogen, ne vor impune comunismul. Trebuie să le-o luăm cu orice preț înainte!

— Bine, le-o vom lua înainte. Și ei ne vor ajunge. Din înseși spusele dumitale reiese aceasta. Vom face un nou pas. Și ei încă unul. Pași spre distrugerea totală.

Soneria telefonului întrerupse convorbirea. La celălalt capăt al firului era Patterheimer. Bethe îl informă că Seller se afla la el și îi solicită o întîlnire în trei. Patty, curios să cunoască atitudinea lui Bethe față de ideea lui Seller, acceptă imediat.

Peste două zile, toți trei se găseau reuniți în cabinetul elegant al lui Patty, mobilat cu rafinament. Fostul director de la Los Alamos care altădată, cu mînecile suflecate, defrișa alături de constructori platoul muntos, arăta ca un lord.

Hans Bethe îi expuse motivul vizitei lor și în sfîrșit îl întrebă direct:

— Ce credeți în legătură cu aceasta?

— Am primit de curînd o scrisoare de la doctorul James. Este foarte alarmat de proiectul noii bombe.. Declară categoric că în cazul, cînd cineva va încerca s-o construiască, va trebui să treacă peste cadavrul său. Patty scoase scrisoarea din sertarul biroului și i-o întinse lui Bethe.

— Eu voi încerca! rosti Seller hotărît.

În cameră se lăsă o tăcere jenantă. Pentru a evita să vorbească între ei, și Patty și Seller se prefăceau că-l urmăresc pe Bethe. Acesta parcurse rîndurile în fugă și cînd termină de citit, îl întrebă pe Patterheimer:

— Fermi ce zice?

— Fermi, Szillard, Rabi... fac poziție comună: sînt împotrivă. De altfel, după cîte știu, și prietenul dumneavoastră Weiskopf are aceeași atitudine...

— Da... Am hotărît, Edward — se întoarse Bethe spre Seller — nu pot să fiu alături de dumneata.

Două luni de la întîlnirea cu Edward Seller, amiralul Lewis Krauss reuși să obțină întrunirea Comitetului general consultativ al Comisiei pentru energie atomică a S.U.A. Pe ordinea de zi figura o singură problemă — problema din care Krauss făcuse „un scop în viață" — construirea bombei cu hidrogen. Deschise ședința președintele Comitetului, Robert Patterheimer:

— Vă rog să vă exprimați părerea în legătură cu întrebarea care a fost ridicată Comitetului general consultativ: „Este indicat ca Statele Unite să treacă neîntîrziat la construirea bombei cu hidrogen?".

Se conturară două poziții — una mai radicală, cealaltă mai moderată.

Enrico Fermi și un alt membru al Comitetului, I. I. Rabi, se situară pe prima. În declarația lor comună se spunea:

„Criteriile științifice arată că puterea de distrugere a noii arme este nelimitată și tocmai de aceea ea este deosebit de periculoasă pentru omenire. În orice împrejurări bomba cu hidrogen trebuie privită ca un rău potențial maxim. Credem că este imperios necesar ca președintele Statelor Unite să ia poziție în fața opiniei publice și a lumii întregi și să declare

că noi, călăuzindu-ne după principiile de bază ale moralei, nu ne vom manifesta ca inițiatori ai construrii unei astfel de arme".

Ceilalți membri ai Comitetului se dovediră mai moderați:

„Sîntem cu toții convinși că putem evita — printr-o metodă sau alta — producerea bombei cu hidrogen și nu este de dorit ca Statele Unite să apară ca inițiatori în această direcție. Sîntem de acord că în prezent ar fi inoportună o compromitere prin acțiuni hotărîtoare de creare a superbombei. Noi vedem în refuzul de a produce bomba cu hidrogen singura posibilitate de a preveni războiul și în felul acesta a înlătura sentimentul de teamă".

Cuvîntul fiecăruia din membrii Comitetului nu dură mai mult de cinci minute. Era acum rîndul lui Patterheimer.

— Sîntem cu toții de acord că în stadiul actual al cercetărilor, procesul fabricării bombei cu hidrogen este prea riscant și, în general, din punct de vedere tehnic nu se poate ști dacă ea va putea fi construită. Tocmai de aceea am acordat atenție aspectului moral al problemei. V-ați exprimat aici părerea că a ne manifesta ca inițiatori ai producerii bombei cu hidrogen înseamnă a ne manifesta ca inițiatori ai distrugerii totale, ai exterminării ființei umane. Ce principii de morală ne îndreptățesc să creăm acest groaznic pericol? Nici unul! Considerentele politice care sînt în vederile mele nu justifică nici ele construirea acestei arme. O să-mi permit deci: „Joe-I" a arătat în mod incontestabil că partea adversă a reușit, într-un termen uimitor de scurt, să-și doteze arsenalul cu arma atomică. Da, noi nu mai deținem monopolul. Dar constituie acest fapt un argument strategic sau politic în favoarea producerii bombei cu hidrogen? Voi răspunde: Nu! Securitatea țării noastre este asigurată. Știu: există obiecția că Rusia ne va ajunge din urmă și din acest punct de vedere. Această posibilitate este pe deplin reală. Ea ne atrage însă în același timp atenția asupra falsității iluziilor unora în sensul păstrării unui viitor monopol al bombei cu hidrogen. Își ia cineva răspunderea să garanteze poporului american că rușii nu vor crea propria lor armă termonucleară? Dacă, animați de interese de moment, de o anumită conjunctură, de considerente particulare, se vor găsi asemenea persoane, ele vor săvîrși cea mai gravă inducere în eroare a opiniei noastre publice. După părerea mea, construirea superbombei ar fi justificată numai în cazul cînd noi am fi convinși că ea ne va furniza o superioritate îndelungată, o superioritate atît de mare, încît să-l silim pe adversar să accepte fără război pretențiile noastre. Nu sîntem convinși. Ca oameni de știință ne dăm foarte bine seama cît de fictiv poate deveni și secretul bombei cu hidrogen. „Joe-I" spulberă orice iluzii de acest sens. Discutînd cu doctorul Robert Bacher, am ajuns la concluzia că producerea bombei cu hidrogen nu va contribui deloc la întărirea securității Statelor Unite. Dimpotrivă: ea o va slăbi. Este sufi-

cient să privim o simplă hartă școlară pentru a ne putea da seama de acest adevăr. Dincolo nu veți găsi prea multe obiective pentru bombele cu hidrogen americane, în timp ce în Statele Unite există numeroase obiective admirabile pentru eventualele bombe cu hidrogen sovietice. Dacă vom lua în considerare faptul că potențialul industrial principal al țării noastre este concentrat într-un spațiu cu o rază de șase sute de mile, în jurul orașului Chicago, că în această regiune sînt stabiliți o treime din locuitori — în general sîntem o țară cu o mare concentrație a populației — veți vedea că de fapt arma termonucleară ne stabilește pozițiile față de ruși.

La sfîrșitul ședinței, Comitetul general consultativ ajunse la concluzia unanimă că bomba cu hidrogen nu era justificată din nici un punct de vedere.

Dar amiralul Krauss și forțele care stăteau în spatele său nu se încurcară în părerile Comitetului general consultativ. În scurt timp de la ședința acestuia, la 31 ianuarie 1950, în clădirea Ministerului Flotei Maritime Militare a fost convocat Comitetul Securității Naționale, compus din ministrul Apărării, Johnson, secretarul Departamentului de Stat, Acheson, și președintele Comisiei pentru energia atomică, Lilienthal. După o discuție scurtă s-a trecut la vot. Johnson și Acheson s-au exprimat în favoarea construirii bombei cu hidrogen. Lilienthal a votat contra. În după-amiaza aceleiași zile, președintele Truman anunță la posturile de radio hotărîrea de a se trece la producerea bombei cu hidrogen.

2

Katherine născuse o fetiță și Gill o vizită la clinică împreună cu Ann Verlotti.

— Aproape patru kilograme! îi întîmpină Katherine bucuroasă, de cînd îi văzu intrînd pe ușă. O adevărată texancă voinică, Gill!

Acesta se oprise în mijlocul încăperii, căutînd copilul cu ochii plini de teamă.

— Vreți, desigur, să vă vedeți fiica... zise doctorul Watson, bătîndu-l pe spate pe Gill. Va fi adusă imediat.

Eliberat parcă de o greutate, Gill se repezi la Katherine și după ce-și eliberă brațele de pachetele cu care venise încărcat, o potopi cu sărutări. Punea o nemărginită recunoștință în ele.

— Să n-o înăbușiți, domnule Teserly! glumi doctorul. Este la mine în clinică și răspund de sănătatea ei.

Pe cînd Ann Verlotti își săruta și ea fiica, o asistentă intră în salon, împingînd un pătuț pe rotile. Gill îi ieși înainte, cu fața radiind de fericire.

— Mary! exclamă el, privind pruncul care începuse să țipe, dar deodată avu o viziune apocaliptică: salonul se transformase într-o ruină, înțesată de fum, iar locul asistentei fusese luat de o arătare cumplită, hidoasă, cu fața acoperită de plăgi purulente, care împingea spre el cadavrul deformat al unui copil. Își acoperi ochii cu palmele, strigînd:

— Dumnezeule, nu eu l-am ucis! Pentru Dumnezeu, luați monstrul de aici! urla, plîngînd cu sughițuri.

Doctorul Watson își reveni primul din înmărmurirea care-i paralizase pe toți. Gill se lăsă scos din cameră, dus în cabinet, în timp ce plîngea cu suspine. I se făcu o injecție, fu întins pe canapea și în curînd adormi, murmurînd fraze incoerente. Se trezi abia seara tîrziu, simțindu-și trupul trudit, mintea încețoșată. Se întoarse în salonul soției, după ce se asigură că fetița nu se afla acolo. Katherine se comportă de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

— Iubitule — spuse privindu-i chipul răvășit — acum cred că ar fi mai bine să te duci acasă.

— Sigur, Kat, așa o să fac.

Rătăci pe străzi în neștire și abia într-un tîrziu își dădu seama că lăsase mașina în parcarea clinicii doctorului Watson. Ajungînd la Green, se opri la drugstore-ul de lîngă casă, bău un whisky, după care băgă mașina în garaj. Luminile erau stinse, Ann Verlotti se culcase.

Începu să rătăcească iarăși pe străzi, obsedat tot timpul de cele petrecute la clinică și realiză mai mult ca oricînd că nu va reuși vreodată să uite, că era blestemat să-și aducă aminte mereu, că nu se va putea împăca niciodată în sine, că destinul voia ca el să plătească, poate și pentru ceilalți, mult mai vinovați decît el. „Și-atunci, la ce-mi mai trebuie viața asta nenorocită?! Ca să mă chinui... Eliberîndu-mă, o voi elibera totodată pe Kat. Da, o voi elibera, cum, naiba, nu m-am gîndit?! Cum de nu m-am gîndit că ea trăiește un adevărat calvar alături de mine?! Cum de-am putut să fiu atît de crud cu ea, care mă iubește așa cum numai mom m-a iubit?! Că și-a sacrificat cariera artistică pentru mine, iar eu...".

Se răsuci pe călcîie, podul San Antonio era la cîteva minute de locul în care se afla, iuți din ce în ce mai mult pașii, cînd ajunse la mijlocul podului, escaladă cu mișcări febrile plasa de sîrmă, apoi se strecură printre traversele încrucișate. În clipa în care se arunca în gol se auzi strigat pe nume „Gill!". Recunoscu vocea băiețelului, care semăna atît de bine cu el, cînd fusese copil. Înainte de a se cufunda în întunericul rîului, îl văzu dus de apă, cu o mînă ridicată, ca și cînd i-ar fi făcut semn, ca și cum și-ar fi semnalizat prezența acolo.

„Dar dacă m-a chemat în ajutor? îi fulgeră prin minte. Ce să caute el pe rîu în toiul nopții?". Cabrîndu-se, încercă să evite ciocnirea cu fundul. Nu reuși — înălțimea de la care se aruncase fusese prea mare. De îndată ce simți însă cu vîrful degetelor mîlul, amortiză impactul cu palmele și își făcu vînt în sus. Era un înnotător redutabil, ieși la suprafață, dar băiatul nu se vedea nicăieri. Cîteva secunde mai tîrziu se auzi semnalul unui fluier și raza unei lanterne începu să măture suprafața apei, după care atinti asupra sa.

— Hei! despică o voce liniștea nopții. Ia ieși din apă și vino la mal!

Și imediat se auzi bocănitul unor pași. Realiză că erau doi polițiști, care alergau în josul rîului, să-l întîmpine. Înnotă întracolo. Apropiindu-se de scări, spre care îl călăuziseră lanternele lor, le văzu uniformele. Ieși din apă ajutat de cei doi.

— Domnul Teserly! exclamă unul din ei, recunoscîndu-l. Sînteți teafăr? E-n ordine? Ce-ați pățit? Cum de-ați ajuns în apă?

Și cum Gill tăcea, celălalt polițist se temu:

— V-a lovit cineva? Sau ce, Dumnezeu, s-a putut întîmpla?

— Cînd treceam pe pod am văzut un băiețel și-am crezut că pot să-l salvez — spuse Gill aproape în șoaptă. Era dus de ape. Sau poate doar mi s-a părut... — adăugă.

— Formidabil! Grozavă chestie!

— Nu știu, poate doar mi s-a părut..

— Oricum, ați făcut un gest nemaipomenit! Să fi strigat, că eram în preajmă. V-am fi auzit.. Domnule Teserly, eu sînt Bob, așa-mi zice lumea, Bob O'Patrick. Și el e colegul meu Jim Nathorne. Împreună, el și cu mine l-am prins anul trecut pe „Șchiopul", au vuit ziarele... Ăsta, domnule Teserly, era un tip de nici poliția din New York nu-i dăduse de cap! Eu cu Jim am pus laba pe el, chiar aici, în Green, cum mă vedeți și vă văd! Iar „Șchiopul" purta tot timpul la el un „Magnum 45", de băgai mîna în gaura glontelui. Cînd să punem laba pe el...

— Bob — îl întrerupse celălalt — tu nu vezi cum arată domnul Teserly?! Crezi că are chef să te asculte pe tine?! Mai bine să-l conducem pînă la spital.

— Nu-i nevoie! se grăbi Gill să spună. Totul este în regulă. Vă mulțumesc, băieți.

Se despărți de polițiști și porni spre casă. Odată ajuns, se strecură în camera de baie, atent să nu o trezească pe Ann Verlotti, își dezbrăcă hainele ude și murdare de mîl și făcu un duș fierbinte, după care îmbrăcă un halat, coborî în bucătărie, turnă lapte într-un pahar și dizolvă în el

două pastile de somnifer. Mai avea doar trei ore de somn, dar nu era sigur c-ar fi reușit să adoarmă.

— Laș nenorocit! șopti, privindu-și chipul în oglinda din dormitor, în timp ce sorbea din paharul cu lapte. Laș nenorocit!

Scoase dintr-un sertar o fotografie veche, pe care i-o făcuseră la tîrgul din Vegas City, cînd avea vreo zece ani. „N-ai vrut să mor — șopti chipului din fotografie — dar mă voi pedepsi pentru asta. Știu ce am de făcut".

În ziua următoare, ziarul „Green Times" publica o știre pe prima pagină, sub titlul: „O nouă faptă de eroism a pilotului de la Hiroșima", însoțind-o de declarațiile detaliate ale lui Bob O'Patrick. Cînd reporterul încercă să obțină un interviu, Teserly îl dădu pur și simplu afară.

Pentru a scăpa de manifestările de admirație ale celor care auziseră de întîmplare și pentru că Sam Cornick îl convocase la el, plecă la Dallas.

Conducea cu viteză. Pe dreapta licăreau stîlpii liniei de înaltă tensiune; încercă să se imagineze intrînd cu mașina într-unul din ei: stîlpul se frînse în două și el se îndreptă spre următorul, apoi spre al treilea, al patrulea... Îi secera, simțindu-se un colos de putere. Izbucni într-un hohot necontrolat de rîs și apăsă pedala acceleratorului la refuz.

Îl găsi pe Sam Cornick în birou, împreună cu alți funcționari.

— Teserly, pilotul de la Hiroșima și noul nostru director la Houston — îl prezentă el celor din cameră.

Gill se înclină încruntat.

Sam Cornick îl cercetă cu coada ochiului, spuse funcționarilor că va discuta cu ei mai tîrziu și, după ce aceștia părăsiră biroul, îi făcu semn să ia loc.

— După cîte știu, nu tu, ci eu te-am chemat — i se adresă Cornick inexpresiv, ca și cum ar fi constatat acest fapt printre altele. Bine, să zicem că am trecut cu vederea... Ei, cum te simți ca director? Cred că îți dai seama că n-a fost atît de simplu. Au existat obiecții că ești prea tînăr, că avansarea este prea vertiginoasă, s-a invocat lipsa ta de experiență.. Sper c-ai să știi să răsplătești încrederea acordată! I-am promis asta domnului Reston. Uite ce ne-am gîndit: vom da amploare reclamei, adică vom avea panouri în toată țara și mai ales vom folosi pe larg rețeaua de televiziune.

Gill vru să spună ceva, dar celălalt îl întrerupse.

— La televiziune nu vom lansa un simplu spot publicitar, în care să chemi oamenii să cumpere excelenta benzină „Texaco Oil". L-am contactat pe Bill Foremann, unul dintre cei mai inteligenți comentatori la ora

asta. Îţi va lua o serie de interviuri, în care vei povesti despre cariera ta de pilot, despre Hiroşima, iar apoi Foremann va face legătura cu „Texaco Oil". Este un moment de răscruce în economia americană, Teserly. Politica lui Roosevelt, bazată pe doctrina lui Keynes, este înlocuită acum, sub Truman, de cea „monetaristă", a lui Friedman. Oamenii îşi vor chibzui mai bine banii datorită plafonării veniturilor şi va fi mai greu să măreşti vînzările. Trebuie să ne gîndim serios la treaba asta...

Gill se ridică şi, fără să spună un cuvînt, se îndreptă spre uşă, apoi, spre stupefacţia lui Cornick, ieşi din birou.

Cînd ajunse la Green, la oficiu, funcţionarii se pregăteau de plecare. Ceru secretarei să-l poftească pe directorul adjunct la el.

— Aţi fost căutat de domnul Cornick şi de un reporter de la „Dallas News" — îl informă Brialdi, intrînd. Domnul Cornick a cerut să-l sunaţi imediat.

— Un moment, te rog — se scuză Gill. După ce termină de scris îi întinse foaia de hîrtie. De astăzi mă consider demisionat. Înainteaz-o dumneata la centrală.

— Domnule Teserly !... Refuzînd să-şi creadă ochilor, Brialdi parcurse în grabă cele cîteva rînduri. Vă daţi demisia ?... Din considerente de morală ? Dar...

— Da, domnule Brialdi ! Avansarea mea se datorează doar unor fapte care nu au nici o legătură cu acest oficiu, fapte care... Hotărîrea mea este definitivă.

— Domnule Teserly, cum puteţi... ?

— Domnule Brialdi, am vîndut lui „Texaco Oil" imaginea mea de erou, o imagine falsă ! Acum mi se cere... Nu, ajunge !

Cîteva clipe domni tăcerea.

— Şi din ce-o să trăiţi ? întrebă încet Brialdi.

— Voi munci ! Dacă nu aveţi nimic împotrivă, o să depun o cerere pentru a mi se repartiza o pompă de benzină. Leafa de vînzător îmi va fi suficientă pînă cînd îmi voi termina studiile.

— Da... desigur... domnule Teserly.

După o săptămînă, simţindu-se întremată, Katherine hotărî să iasă din clinică doctorului Wtson şi-l chemă pe Gill s-o ia cu maşina.

Văzînd că rămîne în stradă în loc să urce la ea, înţelese cu durere că soţul ei evita să-şi vadă copilul.

Îi surprinse privirea neliniştită în oglinda retrovizoare, căutînd copilul. Era ceva în ochii lui care o speria.

— Să conduci cu grijă, Gill — îl preveni.

— Desigur — se grăbi s-o liniştească.

O vreme merseră tăcuți

— Iartă-mă, Kat. Ai să vezi, o să mă obișnuiesc...

— Sînt sigură, iubitule — zise Katherine, căutînd să pună cît mai multă căldură în glas.

Din nou se așternu tăcerea.

La un moment dat, Gill frînă brusc.

— Vreau să-l văd! strigă, ca și cum cineva i-ar fi interzis aceasta. Vreau să-mi văd copilul!

Opri automobilul, coborî și deschise înfrigurat portiera din spate. Maxilarele îi erau încleștate, fața suferindă, ochii plini de teamă, de parcă s-ar fi pregătit pentru o viziune înfricoșătoare. Dar nu zări decît fața mică și delicată ca o petală a pruncului, care dormita printre scutece în brațele Katherinei Se destinse dintr-odată și zîmbi.

— Mary! exclamă el timid. Apoi, cu bucurie crescîndă: Mary! O fericire nemărginită îl cuprinse. Fetița mea, zise el cu duioșie. Mary.

Soția sa întinse brațul și-l mîngîie pe cap.

— Nu-i așa, Gill, că-i un copil minunat? O să-l iubești mult, sînt sigură de asta..

— Bineînțeles, Kat — spuse printre lacrimi. Mă bucur, Kat și sînt fericit.

Urcă la volan și goni tot restul drumului, nerăbdător să-i arate surpriza pe care i-o pregătise acasă.

Ann Verlotti îi întîmpină în prag, conducîndu-i direct în dormitor, așa cum se înțelesese cu Gill. Katherine remarcă imediat televizorul, instalat în fața patului, pe o măsuță.

— Ooo! exclamă fericită. Ce drăguț ești, Gill, că te-ai gîndit! Și-l îmbrățișă, sărutîndu-l.

— „Star", ultimul tip — o lămuri, mîndru. Ai toate comenzile în față, opt butoane. Diagonala 58 de centimetri. Grozav, nu-i așa?!

In timp ce Katherine se instala în pat, Gill dădu drumul televizorului. O cîntăreață de jazz făcea reclamă unei firme de lenjerie. Apoi ecranul fu invadat de imaginea unei gospodine rumene care, amestecînd cu o lingură într-o oală pusă pe foc și cu ochii dați peste cap a extaz, încerca să-i lămurească pe telespectatori că viața lor va fi insuportabilă dacă nu vor folosi delicioșul sos picant „Bell". După ce programul de publicitate luă sfîrșit, un prezentator anunță că invitatul acelei săptămîni este celebrul savant Albert Einstein, întemeietorul fizicii moderne și pe ecran apăru, stînd într-un fotoliu, un bărbat spre 70 de ani, cu părul lung și alb, cu fața brăzdată de cute adînci, dar cu o privire plină de vitalitate, emanînd un puternic flux magnetic, îmbrăcat neglijent, într-un sveter larg și pantaloni fără dungă.

— Am fost invitat — începu acesta — să vorbesc pe o temă pe care o voi crede mai interesantă, atît pentru mine cît și pentru dumneavoastră. Socotesc că problema numărul unu a lumii de azi este pacea. Căci, pe ea așa cum am mai spus, n-am cîștigat-o, cu toate că războiul l-am cîștigat. Năzuim cu toții spre securitate, dar atît Washingtonul cît și Moscova văd asigurarea ei printr-o înarmare cît mai intensă, o adevărată cursă contra cronometru, a cărei apogeu a fost atins în prezent prin construirea bombei cu hidrogen. Față de cea aruncată la Hiroșima, această nouă bombă...

Ridicîndu-se brusc din fotoliu, Gill schimbă canalul și pe ecran apăru un grup de cowboys galopînd nebunește în urmărirea unui bărbat mascat. Katherine și mama sa își exprimară dorința de-a vedea filmul. Gill încercă să urmărească scenele de pe ecran, dar nu reuși. Își luă fruntea în mîini și începu să și-o maseze cu degetele, de parcă ar fi vrut să-și ajute creierul să găsească o licărire de lumină în labirintul minții. „Bomba cu hidrogen", îi răsuna în urechi ca un ecou îndepărtat.

Ann Verlotti îi întrerupse gîndurile, rugîndu-l să regleze sonorul. Rămase în picioare lîngă ecran, privind cum lasso-ul aruncat de unul dintre urmăritori șuieră prin aer, prinse pieptul mascatului și-l smulse din șa. Strunindu-și caii și ținîndu-l sub amenințarea pistoalelor, cowboys făcură cerc în juru-i În timp ce un alt grup de călăreți, mult mai numeros decît primul, se apropia în galop, unul din cowboy sări din șa și, aplecîndu-se, smulse masca de pe chipul celui căzut.

„Voi sfărîma monumentul de erou! izbucni lăuntric Gill. Îl voi sfărîma!". Ieși din dormitor, coborî în liwing și începu să se plimbe prin cameră, cufundat în gînduri.

A doua zi, intrigată, Katherine îl întrebă:

— Nu te duci la serviciu?

Gill fusese hotărît să-i spună adevărul. Cu o zi înainte renunțase pentru a nu-i umbri bucuria venirii acasă. Acum îi lipsea curajul.

— Rămîn acasă o zi; n-o să fie nici o nenorocire. Și schimbă vorba. Apoi se duse în liwing, își turnă puțin whisky și își spuse că n-are nici un rost să o mintă. Își chemă soția la el.

— Katherine, trebuie să-ți mărturisesc că am demisionat — spuse repede, evitîndu-i privirea. Stătea de cealaltă parte a mesei, ca un copil care se teme de admonestarea mamei.

Katherine înmărmuri.

— Ți-au cerut-o ei?

— Nu.

— Nu?

— Kat, conștiința nu-mi permite să mai apar în fața semenilor ca un idol fals. Nu mai pot accepta...

— Conștiința? Soție n-ai?! De copil ai uitat?! Te gîndești doar la tine! Uiți că ai soție, copil!...

— Kat!

— Am existat eu vreodată pentru tine, Gill? Te-ai întrebat vreodată ce-mi oferi, pentru ce m-ai chemat în viața ta?! Iar în ultimul timp, m-ai transformat într-o mobilă! De pe care ștergi din cînd în cînd praful!

— Cum poți să...

— Da, asta-i făcut din mine: o mobilă! De la actrița aclamată a lui „Pasadena Playhouse", la o mobilă în dormitorul șomerului Gill Teserly!

— Kat!

— Cei mai frumoși ani m-ai închis la Cranston Falls! Apoi m-ai înfundat în acest Green! Crezi că nu mi-am dat seama?! În mod deliberat nu ai vrut să ne mutăm la San Francisco! Ca să nu mai urc niciodată pe scenă. Nu-i așa, asta-i vrut? Dar află că mă voi întoarce. Asta voi face!

— Ești hotărîtă, Kat? întrebă Gill, parcă obosit.

— Da. Mama a aranjat ceva...

— Indiferent de... de mine?

— Tu ai vrut-o, Gill. Am suportat mai mult decît era omenește. Nu mai pot. S-a sfîrșit.

— E-n ordine. Ai dreptate: n-am ce să-ți ofer. Și eu m-am gîndit. Adăugă în șoaptă, în timp ce ieși: „Dar să mori nu-i atît de ușor"!

Scoase mașina din garaj și porni spre Dallas. Conducea încet, încercînd să-și aducă în minte scene din povestea sa de dragoste. O revăzu în rolul midinetei pariziene, o auzi vorbindu-i exaltată despre planurile ei de viitor, își aminti de incidentul pe care-l provocase, ratînd participarea la concursul de frumusețe... De scena dintre ei, de pe malul lacului Tulare, de scrisoarea pe care-o primise cînd era internat în spitalul bazei aeriene de la Port Darwin, apoi de explicațiile pe care i le dăduse în holul hotelului new-york-ez: „Am renunțat la teatru pentru tine!". Retrăi scena de la restaurantul din apropierea hotelului: „Kat, nu vrei să fii soția mea?" „Nu știu". „De ce?". „Pentru că nu știu! Nu știu... nu știu.. Pregătim „Antoniu și Cleopatra". Mergem la sigur. Tu și teatrul sînteți eu. O să mă gîndesc, Gill, mi-e foarte greu să renunț la teatru".

Gill nu știa că Ann Verlotti o îndemnase să divorțeze încă de cînd își dăduse demisia din armată și că încercase să-i obțină un angajament. Acum îi ceruse imperios să vină la San Francisco și, cu banii strînși, să participe la montarea unei piese în care ea să dețină rolul principal.

Simți la un moment dat că nu mai poate să conducă. Opri și, lăsîndu-și capul pe volan, începu să plîngă încet. Știa încontro merge, știa că

hotărînd să distrugă imaginea creată și dorită de alții, se distrugea pe sine. Dar simțea că trebuie să o facă.

Parcurse restul drumului pînă la Dallas frămîntat de gînduri contradictorii. La locuința fratelui său, o găsi, așa cum sperase, numai pe Jenny. Pentru a rămîne singur, o rugă să-i pregătească ceva de mîncare. După ce Jenny părăsi încăperea, Gill trase sertarul de la biroul lui Jo, luă revolverul care se găsea acolo, îi goli magazia de cartușe și îl băgă în buzunar.

...A doua zi, ziarele anunțau cu titluri senzaționale că „Pilotul de la Hiroșima a săvîrșit în seara precedentă cu atac armat asupra casierului unuia din magazinele „Woodward & Co.". Știrea fu preluată și de alte ziare și timp de cîteva zile fapta lui Gill constitui capul de afiș al evenimentelor: „Pilotul de la Hiroșima a făcut mărturisiri complete la interogatoriu !".

Deodată însă, cu toate că inseraseră promisiuni de-a reveni cu noi relatări, ziarele amuțiră. Procurorul Henry Sader casase dosarul, refuzînd să dea presei vreo explicație. Dar reporterul lui „Dallas News", reuși să limpezească peste cîteva zile misterul: „O intervenție „de sus" l-a obligat pe procuror să claseze dosarul atacului armat săvîrșit de Pilotul de la Hiroșima. Informațiile noastre, provenind din mai multe surse competente, ne îndreptățesc să tragem concluzia că acest „sus" nu este altul decît Pentagonul, în speță comandamentul „Air Force" care nu poate admite ca un erou de război, unul din glorioșii „Victory boys", decorat cu „Distinguished Flying Cross" să apară în fața opiniei publice ca infractor de drept comun...".

3

Influența lui Patterheimer în cercurile guvernamentale începu să scadă vertiginos. Renunță la o serie de funcții, dar se cramponă cu îndîrjire de Consiliul general consultativ, al cărui președinte era. Acum însă, rar se mai întîmpla ca Washingtonul să-l solicite pentru consultații, căci figura numărul unu devenise Edward Seller. Iar cînd Lewis Krauss fu numit, o dată cu instalarea la Casa Albă a lui Eisenhower, consilierul personal al acestuia pentru problemele atomice, Patty se văzu de-a dreptul ignorat. Rămînea însă savantul de frunte al Americii, aureolat cu titlul de „părinte al bombei atomice", membru a numeroase consilii științifice.

Deodată deveni cunoscut că și monopolul bombei cu hidrogen fusese anihilat. Explicația o găsi amiralul Lewis Krauss, promovat între timp ca președinte al Comisiei pentru energia atomică.: lipsa de entuziasm a oa-

menilor de știință față de construirea armei termonucleare. „Prin această condamnabilă lipsă de entuziasm — spunea Krauss — lucrările au fost tărăgănate, ceea ce a permis rușilor să ne ajungă din urmă". Dar senatorul Mc Charty[1] nu se mulțumi cu această explicație. Într-o cuvîntare rostită la radio, el întrebă, în auzul întregii lumi: „Dacă în guvernul nostru nu este nici un comunist, de ce a întîrziat timp de nouăsprezece luni activitatea în domeniul bombei cu hidrogen?".

Și Patty se trezi cu un telefon de la amiralul Krauss. Șeful Comisiei pentru energia atomică insistă ca el să vină imediat la Washington, într-o chestiune care nu suferea amînare. Cu toate că peste cîteva zile începeau sărbătorile Crăciunului, Patterheimer se supuse.

Rămase surprins cînd, intrînd în cabinetul lui Krauss, îl văzu pe Boris Nash așteptîndu-l împreună cu amiralul. Toți trei luară loc la masa lungă de ședințe.

— Ați auzit probabil: a murit amiralul Larsons.

Era vorba de același Larsons care pregătise pe Tinian, pentru explozie, cele două bombe atomice și zburase pe bordul lui „Enola Gay" împreună cu „Băiețelul".

— Nu, n-am auzit. Cînd? Cum? se arătă Patty intrigat, deși știa că nu pentru a i se aduce la cunoștință această veste fusese chemat. „Ce caută însă Boris Nash?", se întreba. Presimțea că în aer plutea ceva împotriva sa, dar în același timp se liniștea spunîndu-și că nimic nu i se putea imputa, că vremurile cînd fusese nevoit să devină colaborator al F.B.I.-ului, să-și sacrifice cel mai bun prieten pentru a-și demonstra loialitatea și a se menține la postul de director al lui Los Alamos erau de mult, de mult, depășite, că odată devenit „părintele bombei atomice" era de fapt intangibil

— Acum cîteva zile.. O moarte stupidă... Domnule Patterheimer, trebuie să vă spun — trecu Krauss la subiectul propriu-zis — că s-a pus chestiunea să vi se interzică accesul la documentele secrete ale Comisiei, deoarece ne îndoim de loialitatea dumneavoastră.

Fața lui Patterheimer deveni albă ca varul și cîteva clipe nu fu în stare să scoată un cuvînt. Dar indignarea luă locul stupefacției.

— Cum se îndrăznește...

Krauss îl întrerupse calm:

— Avem sancțiunea președintelui Eisenhower.

— Voi demisiona!

Boris Nash îi întinse o mapă, zîmbind subțire:

---

[1] Inițiatorul „vînătorii de vrăjitoare" din acea perioadă, de tristă amintire pentru democrația americană.

— Aveți aici un proiect de scrisoare care vă este adresată de către Comisie. În cazul că nu acceptați să demisionați în baza ei, cazul dumnevoastră va fi înaintat Comisiei pentru verificarea loialității.

Patterheimer parcurse în grabă scrisoarea. Cîteva paragrafe se refereau la legăturile sale din trecut cu cercurile de stînga, iar ultimul îi imputa lipsa de entuziasm față de construirea bombei cu hidrogen, nu numai înainte de hotărîrea președintelui Truman, dar și după aceea.

— Noi vă considerăm neloial — rupse Krauss tăcerea după ce Patterheimer termină de citit — și ca atare vă interzic accesul la documentele secrete. Ca președinte al Comisiei, am dreptul la această măsură administrativă

— Sînt întru totul de acord cu Machiavelli că ingratitudinea constituie îndatorirea de frunte a suveranului — rosti Patterheimer trist.

— Nu mă interesează ce a spus Machiavelli... Aveți timp douăzeci și patru de ore pentru a ne da răspunsul.

Și se ridică în picioare în semn că întrevederea luase sfîrșit.

Ajuns acasă, Patterheimer analiză în amănunt neașteptata sa situație: Devenise un Dreyfus al erei atomice. Îi scrise amiralului Krauss o scurtă scrisoare în care arăta că nu poate accepta calea demisiei în condițiile impuse.

Patterheimer își dădea seama că a demisiona însemna a recunoaște capetele de acuzare ce i se aduceau, a fi de acord că nu corespunde unui serviciu guvernamental. Însemna, în ultimă instanță, să servească o probă de necontestat împotriva lui însuși.

Acceptase deci cealaltă alternativă — a fi cercetat de Comisia pentru verificarea loialității. Spera să obțină aci cîștig de cauză? Nu. El intuise și conjunctura neravorabilă și forțele contra cărora trebuia să lupte. Și tocmai aceste elemente îl determinară să aleagă ultima cale. Știa că acuzația în legătură cu fabricarea bombei cu hidrogen îi va aduce simpatia opiniei publice, că acțiunea îndreptată împotriva lui îi va face pe oamenii de știință să se alarmeze și să treacă, din solidaritate, de partea sa, deoarece ei vor înțelege că dacă savantul care ajunsese în sfere atît de înalte, care făcuse din punctele de vedere guvernamentale propriile-i puncte de vedere, care era socotit „părintele bombei atomice", poate fi tras la răspundere din pricina modului său de a gîndi și amenințat cu o izgonire rușinoasă, aceeași soartă i-ar aștepta și pe ei într-o zi.

În ajunul Crăciunului, la Institutul de fizică nucleară de la Princeton, al cărui director era Patty, sosiră oamenii lui Boris Nash. Ei goliră seif-urile de toate hîrtiile care purtau mențiunea „secret" sau „strict secret", iar peste puțin timp „părintele bombei atomice" era chemat la Washington

pentru a se înfăţişa Comitetului de securitate al Comisiei pentru energia atomică, creat special în acest scop.

Procesul începu într-un birou spaţios din corpul nordic al unei clădiri administrative. Completul de judecată era format din Gordon Bray — fost ministru de război, proprietar al mai multor ziare — în calitate de preşedinte, doi asesori populari — Thomas Norman, industriaş, fost preşedinte al societăţii „Sperry Corporation", şi doctorul Ward Adams, profesor de chimie. Avocatului Bob Rogers, aflat în serviciul senatorului Mc Charty, i se încredinţase funcţia de consilier al Comitetului — de fapt aceeea de acuzator.

Nu era un tribunal, dar nici o cercetare administrativă, aşa cum ţinuseră să specifice organizatorii procesului: Dezbaterile se desfăşurau cu uşile închise, erau audiaţi şi confruntaţi martori, informatori, oameni de ştiinţă, experţi militari... F.B.I.-ul prezenta documente, filme, fotografii, înregistrări pe bandă de magnetofon.

Principala învinuire care i se aducea lui Patterheimer era că el nu manifestase suficient entuziasm faţă de arma termonucleară, iar legăturile sale din trecut cu cercurile de stînga erau dezgropate pentru a demonstra că procedase astfel din neloialitate. Bob Rogers îi întindea curse, îl atrăgea în declaraţii contradictorii, apoi îl încolţea :

— Va să zică v-aţi opus ca noi să producem bomba cu hidrogen..

— Inexact !

— Dar este un fapt dovedit că v-aţi exprimat rezerve faţă de fabricarea armei termonucleare.

— Din punct de vedere al posibilităţilor tehnice...

— Ca specialist trebuia să ştiţi că aceste posibilităţi există.

— Einstein n-a crezut că nucleul atomic va putea fi vreodată dezintegrat...

Aţi fi avut capacitatea de a construi arma termonucleară ?

— Nu.

— Nu în sens de unul singur.

— Aş fi putut lucra la ea.

— Dar dacă vi s-ar fi dat sarcina să construiţi bomba cu hidrogen ? nucleare, l-aţi fi descoperit ?

— Da, desigur.

— Dar dacă vi s-ar fi dat sarcina să construiţi bomba cu hidrogen ?

— Dacă aş fi fost convins că din punct de vedere tehnic este posibil... Cred că aş fi îndeplinit sarcina care mi-ar fi fost încredinţată... În cazul că existau posibilităţi tehnice...

Patterheimer, care nu de mult se închipuise un mesia, se menţinea acum într-o defensivă prudentă ; el, care prin elocinţa sa ştiuse să înfrîngă

orice argument al adversarilor, era acum cînd excesiv de concis, cînd echivoc, cînd derutant de absent. Știa că fusese distribuit în rolul de victimă și intenționat nu folosea darul său oratoric. Victimile plac publicului. Prefera ca marele savant, „părintele bombei atomice", să apară mai degrabă un om, un om simplu, cu slăbiciuni și greșeli inerente, pradă unor tendințe contradictorii, ca un om care fusese frămîntat de dorința de a gusta din pomul cunoașterii și aflase ce este păcatul — decît să apară ca un individ fără conștiință și chiar fără scrupule. Căci în timpul dezbaterilor se vorbise și de sinuciderea lui Jeanne Matlock, și de recrutarea lui ca informator al F.B.I.-ului, și de sacrificarea prietenului său cel mai bun — profesorul de limbi romanice Chevillard. Or, el intenționa să transforme înfrîngerea în victorie, să recîștige tot ceea ce pierduse : simpatia de care se bucurase înainte de a se angaja ca „slujitor al diavolului", așa cum el însuși spunea uneori.

La capătul celor trei săptămîni și mai bine de dezbateri, se văzu că Boris Nash, cu toate eforturile depuse, nu putuse dovedi că Patterheimer fusese neloial, așa cum nici amiralul Krauss nu putuse dovedi că sabotase construirea bombei cu hidrogen. În concluzia sa, Comitetul de securitate fu nevoit să aprecieze ca pozitivă, în ansamblu, loialitatea lui Patterheimer, dar hotărî să-l îndepărteze din serviciul Comisiei pentru energia atomică și să nu-i mai acorde încredere. Verdictul fu motivat prin faptul că „Patterheimer, nici după hotărîrea președintelui S. U. A., n-a manifestat față de proiectul construirii bombei cu hidrogen entuziasmul care era de așteptat de la principalul consilier al guvernului...".

4

Cînd Gill reveni la Green, Katherine plecase. Nu-i lăsase nici măcar un bilet. Rămase pînă ce vîndu casa cu mobilier cu tot, apoi se mută la o pensiune din Houston. Începu să bea, colindînd localurile cele mai rău famate și decăzu vertiginos. Într-o speluncă de la periferia de vest, numită „Crazzy dog", îl cunoscu pe James Slyney. Înainte de război, acesta lucrase într-o întreprindere din Dallas ca lăcătuș, apoi în timpul campaniei din Africa de Nord, suferise un traumatism cranian, care-l imobilizase un an de zile pe patul unui spital neurologic. Cum legea îi absolvea de responsabilitate pe debilii mintali, Slyney se apucase de spargeri, profitînd de vechiul său diagnostic.

Teserly îi povesti la rîndul său, cu înfloriturі, despre atacul asupra casierului firmei „Woodward & Co.". Spărgătorul se arătă entuziasmat de curajul lui Gill și cînd acesta îi propuse să opereze împreună, acceptă fără nici o ezitare.

Luîndu-şi obligaţia de a alege obiectivele loviturilor, Gill porni la „vînătoare". Se opri asupra oficiilor poştale din Views şi Avoca. După ce cumpără de la fiecare cîte un cupon de douăzeci de dolari — pentru a vedea unde sînt păstrate efectele — şi după ce făcu recunoaşterile necesare, se întîlni din nou cu Slyney. Îi explică planul său şi-i ceru să mai racoleze un complice, care se pricepea la deschiderea caselor de fier. Slyney se opuse, spunînd că aceasta însemna constituirea în bandă, dar Teserly insistă. Vroia să pună între el şi lege ireparabilul: elementul „bandă".

În cele din urmă, Slyney i-l prezentă pe John Hastings, recidivist notoriu. Ca cel mai experimentat, Hastings luă conducerea, repartizînd fiecăruia în amănunt ce are de făcut.

Într-una din nopţile următoare, Slyney deschise cu chei potrivite uşa oficiului din Views, apoi rămase la pîndă. Teserly şi Hastings intrară înăuntru. Gill arătă un fişet şi Hastings îi deschise cu îndemînare, tăind o gaură în uşă. Dar fişetul era gol.

— Le-or fi pus în altă parte — sugeră Gill.

— Mai încet, ce dracu'! îl repezi Hastings.

— Să încercăm la casa de fier din colţ.

— Nu, am pierdut prea mult timp, S-o ştergem

Teserly nu avu încotro şi se supuse.

După o oră şi ceva, ajunseră la Avoca, însă Slyney nu reuşi să deschidă uşa oficiului de aici. Gill se întoarse la automobil, luă o bucată mare de plastilină şi înainte de-a se-ntoarce, sparse cu şurubelniţa anvelopa din spate.

Întinsă pe asfalt pînă se transformă într-un plasture uriaş, plastilina fu lipită de cristalul vitrinei şi Slyney începu să taie cu diamantul în jurul plasturelui. După ce termină operaţia, marginile plastilinei fură întinse în aşa fel încît să treacă peste tăietura circulară. Apoi Slyney izbi porţiunea tăiată cu podul palmei. Plastilina amortiză zgomotul şi tot ea opri din căderea bucata decupată. O scoaseră cu uşurinţă afară — acum breşa putea fi uşor lărgită.

Cînd deschizătura fu destul de mare pentru a permite trecerea unui om prin ea, Hastings pătrunse în oficiu. Teserly îl urmă, dar prefăcîndu-se că se împiedică, lovi cu umărul marginea geamului de cristal şi acesta se sparse, producînd în liniştea nopţii un zgomot infernal. Slyney o rupse la fugă spre maşină. Gill rămase cu jumătate de corp înăuntru, blocînd vitrina.

— Idiotule! O să fim prinşi! şuieră Hastings.

În casa de peste drum se aprinse o lumină, un bărbat deschise fereastra şi dispăru repede înăuntru. Hastings îl îmbrînci pe Gill, sări în stradă şi se îndreptă în fugă spre automobilul care pornise, cu Slyney la

volan. Dar se auzeau deja sirenele poliției și o mașină le bară calea. Răsunară somațiile și țevile a trei carabine se îndreptară spre ei.

La interogatoriu, Gill făcu mărturisiri complete, arătînd că el era cel care îi instigase la săvîrșirea spargerilor de la cele două oficii poștale. După aceea, timp de o săptămînă nu se mai interesă nimeni de el. Se părea că procurorul îl uitase. Într-o dimineață însă, un gardian îl conduse într-unul din birourile de la etaj. Acolo îl aștepta Stuart Lasdale.

— Din nou „îngerul păzitor".. — constată Gill, luînd o țigară din tabachera oferită de prietenul său.

— Căruia îi vine tot mai greu să te scoată din belele — zise Stuart. Nici puterea noastră nu este nelimitată.

— Nu te-am rugat nimic, Stuart. Fiecare are destinul său și nimeni, chiar dacă vrea să-l ajute sau crede că-l ajută..

— Lasă-o baltă și du-te acasă! îl întrerupse Stuart. Te așteaptă ai tăi la Cranston Falls.

Teserly zîmbi cu amărăciune, strivi țigara în scrumieră și părăsi încăperea fără să mai zică ceva.

Cîteva zile mai tîrziu, la ieșirea din localitatea natală, fu oprit de-o mașină a poliției, care îl depășise și-i barase calea.

— De ce-ai trecut pe roșu? îl interogă răstit unul din cei trei polițiști care se apropiară de el.

— Nu este adevărat! Semaforul indica verdele! protestă Gill, indignat.

— Noi te-am văzut c-ai trecut pe roșu, eram în spatele tău! Conduci în stare de ebrietate! Coboară de la volan!

Gill izbucni în rîs.

— Ei, asta-i!.. Nu știu cum s-a făcut, dar azi n-am pus strop de băutură în gură — spuse ieșind din mașină. Na, mirosiți-mă! Și suflă spre fața unuia din polițiști.

Acesta se dădu la o parte, în timp ce un altul îi ceru:

— Vino cu noi, să-ți luăm sîngele la analiză!

Se supuse.

Jo Teserly depusese la Tribunalul districtual o cerere de punere sub supraveghere medicală a fratelui său. Urmă o anchetă, în timpul căreia fură audiați ca martori Jo și Jenny Teserly, Stuart Lasdale, cîțiva din foștii colegi de birou, James Slyney și John Hastings, Mathilde McRoy, proprietara pensiunii la care locuise Gill în ultimele luni, casierul magazinului firmei „Woodward & Co", doi psihiatri care-l consultaseră.. În timpul dezbaterilor, Gill rămase tot timpul tăcut, refuzînd să răspundă la întrebări.

După o pauză, judecătorul reintră în sală și dădu citire sentinței:

— Din punct de vedere mintal, Gill Teserly este în măsură să se ocupe de afacerile sale patrimoniale. Dar pentru a nu cauza un mare rău lui însuși, ca și altora, va fi internat, cu scopul de a beneficia de tratament medical, la spitalul militar de boli nervoase din Brent.

Întrebat dacă are ceva de spus, Gill, fără să se ridice de pe scaun, zise mai mult pentru sine:

— Se vede că destinul așa a hotărît să plătesc.

S F Î R Ș I T

Eforie-Nord, iunie 1961.

N. A. — Cel care a fost cunoscut sub numele de „Pilotul de la Hiroșima" a murit la 18 august 1967, la Dallas, de cancer la corzile vocale.

Apărut 1992.
Bun de tipar : 20. III. 1992.
Coli tipo : 21.
Format : 1/16 din. 54 x 84.

Tiparul executat la „Grafica Prahoveană" S. A. — Ploiești.